

**T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI**

AZERBAYCAN TÜRKÇESİNDE BİRLEŞİK SÖZCÜKLER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
ÖZDEMİR CENGİZ**

**DANIŞMAN
DR. ÖĞR. ÜYESİ TUNA BEŞEN DELİCE**

BARTIN-2019

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYAT ANABİLİM DALI

AZERBAJCAN TÜRKÇESİNDE BİRLEŞİK SÖZCÜKLER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
Özdemir CENGİZ

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Tuna BEŞEN DELİCE

“Bu tez 13/09/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	İMZA
Dr. Öğr. Üyesi Tuna BEŞEN DELİCE	
Dr. Öğr. Üyesi Savaş KARAGÖZLÜ	
Dr. Öğr. Üyesi Selcan SAĞLIK ŞAHİN	

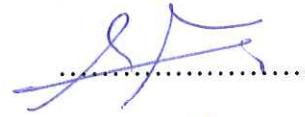
KABUL VE ONAY

Özdemir CENGİZ tarafından hazırlanan “Azerbaycan Türkçesinde Birleşik Sözcükler” başlıklı bu çalışma, 13.09.2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda **oy birliği** ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Dr. Öğr. Üyesi Tuna BEŞEN DELİCE (Danışman)

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Savaş KARAGÖZLÜ

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Selcan SAĞLIK ŞAHİN

Bu tezin kabulü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun/...../..... tarih ve sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof.Dr.Metin SABAN
Enstitü Müdürü

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Dr. Öğr. Üyesi Tuna BEŞEN DELİCE danışmanlığında hazırlamış olduğum “Azerbaycan Türkçesinde Birleşik Sözcükler” başlıklı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

Özdemir CENGİZ

13.09.2019

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Azerbaycan Türkçesinde Birleşik Sözcükler

Özdemir CENGİZ

Bartın Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Tuna BEŞEN DELİCE

Bartın-2019, Sayfa: XIV + 291

Türkiye Türkçesi gramercileri tarafından da hâlâ tartışılan birleşik sözcükler konusu, üzerinde uzlaşılammamış gramer konularından biridir. Bu konunun Türkiye Türkçesinde nasıl ele alındığının tespiti ve bu yaklaşımın Türk lehçelerinden biri olan Azerbaycan Türkçesindeki birleşik sözcük yaklaşımıyla karşılaştırılması yeni bir bakış açısı kazanmak bakımından önemlidir. Bu tezde de hem Türkiye Türkçesi gramercilerin hem de Azerbaycan Türkçesi gramercilerin birleşik sözcük yaklaşımı tespit edilmiş ve bu yaklaşımlar karşılaştırılmıştır. Eşzamanlı yöntemle hazırlanan bu çalışmada Azərbaycan Dilinin İzahlı Lügəti'nde yer alan birleşik yazılan bütün sözcükler tespit edilmiş; bu birleşik sözcükler yapı ve anlam bakımından incelenmiştir. Birleşikler biçim, söz dizimi ve anlam özelliklerine göre sınıflandırılmıştır. Birleşik sözcüklerin yazımı da bu çalışmada değerlendirilmiştir. Elde edilen sonuçlar Türkiye Türkçesindeki birleşik sözcük yapımı ve yazımıyla karşılaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Birleşik sözcük; Azerbaycan Türkçesi; Türkiye Türkçesi

ABSTRACT

M.Sc.Thesis

**United Words in Azerbaijan Turkic
Özdemir CENGİZ**

**Bartın Universty
Institute of Social Sciences
Turkish Language and Literature Department**

Thesis Adviser: Asst. Prof. Tuna BEŞEN DELİCE

Bartın-2019, Pafe: XIV + 291

The topic of unified words, which is still being discussed by Turkish Grammarians in Turkey, is one of the grammatical issues that cannot be reconciled. It is important to determine how this issue is handled in Turkish and to compare this approach with the unified lexical approach in Azerbaijani Turkic, which is one of the Turkic dialects, in order to gain a new perspective. In this thesis, the combined lexical approach of both Turkish grammarians and Azerbaijani Grammarians was determined and these approaches were compared. In this study, which was prepared by simultaneous method, all the words written in *Azərbaycan Dilini İzahlı Lüğəti* were identified; these combined words were examined in terms of structure and meaning. Combinations are classified according to form, syntax and meaning characteristics. The spelling of combined words was also evaluated in this study. The results were compared with the word construction and spelling of United in Turkey Turkic.

Key Word: Compound word; Azerbaijan Turkic; Turkey Turkic

ÖN SÖZ

Söz varlığını genişletme yollarından biri olan birleştirme yöntemi türetmeden sonra başvuru yollarından biridir. Günümüzde de yeni kavramlara ad bulmak için sıkça kullanılmaktadır. Dolayısıyla birleşik sözcükler dilin söz varlığının önemli unsurlarıdır. Azerbaycan Türkçesinde de birleştirme yöntemine sıkça başvurulmuş ve birleşik sözcükler söz varlığında önemli yer teşkil etmiştir.

Birleşik sözcükler konusunda birçok araştırma yapılmış; neticesinde farklı görüşler öne sürülmüştür. Birleşik sözcükler konusunun anlam bilgisinin mi, ses bilgisinin mi, şekil bilgisinin mi yoksa söz diziminin mi konusu olduğu tartışılmıştır. Üzerinde durulan önemli bir konu da hangi yapının birleşik sözcük kabul edileceği hangi yapının sözcük öbeği kabul edileceği hususudur. Bu hususta kimi dilbilimciler, birleşik sözcüklerin ayrımının güç olduğunu kabul etmişlerdir. Bununla birlikte, birleşik sözcüklerin yazımı hususunda da büyük fikir ayrılıkları yaşanmaktadır. Bu hususta Azerbaycan Türkçesi bir standardı benimsemiş; birleşik sözcük kabul edilen yapıları bitişik yazma yolu izlenmiştir. Bu durum da yine tartışmalı bir konudur.

Neticede birleşik sözcük konusu üzerinde dilimizde ve Azerbaycan Türkçesinde ortak bir görüş hâkim değildir. Bu çalışma ile birleşik sözcükle ilgili her iki lehçedeki görüşleri ve bu görüşlerin benzer ve farklı yönlerini göstermek; bununla birlikte Azerbaycan Türkçesinde sözlükte maddebaşı olmuş birleşik yapıları tespit ederek birleşik sözcük konusunu yapı ve anlam bakımından değerlendirmek amaçlanmıştır.

Bu çalışma ile beni tanıştıran ve desteğini esirgemeyen tez danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Tuna BEŞEN DELİCE'ye teşekkürü bir borç bilirim.

Özdemir CENGİZ

Bartın, 2019

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	ii
BEYANNAME.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
ÖN SÖZ.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar DİZİNİ	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ	x
EKLER DİZİNİ.....	xi
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xii
GİRİŞ	1
1.1. Azerbaycan Adı ve Tarihi.....	2
1.2. Azerbaycan Türkçesi	4
1.3. Azerbaycan Türkçesi Gramer Kitaplarında Birleşik Sözcük Konusu.....	6
1.3.1. Azerbaycan Türkçesi Gramerlerinde Birleşik Adlar	11
1.3.2. Azerbaycan Türkçesi Gramerlerinde Birleşik Fiiller	25
1.4. Türkiye Türkçesi Gramer Kitaplarında Birleşik Sözcük Konusu	37
1.4.1. Türkiye Türkçesi Gramerlerinde Birleşik Adlar	48
1.4.2. Türkiye Türkçesi Gramerlerinde Birleşik Fiiller.....	60
1.4.3. Türkiye Türkçesinde Birleşik Sözcüklerin İmlası.....	72
1. AZERBAYCAN TÜRKÇESİNDE BİRLEŞİK SÖZCÜKLER	83
1.1. Azerbaycan Türkçesinde Birleşik Adlar	83
1.1.1. Birleşik Sözcüklerin Söz Dizimsel Yapısı.....	84
1.1.1.1. Belirtili Ad Tamlaması Yapısında Birleşik Adlar	84
1.1.1.2. Belirtisiz Ad Tamlaması Yapısında Birleşik Adlar	84
1.1.1.3. Eksiz Ad Tamlaması Yapısında Birleşik Adlar	85
1.1.1.4. Sıfat Tamlaması Yapısında Birleşik Adlar	85
1.1.1.5. Tekrar Öbeği Yapısında Birleşik Adlar	86
1.1.1.6. Sayı Öbeği Yapısında Birleşik Adlar	87
1.1.1.7. Kısaltma Öbeği Yapısında Birleşik Adlar.....	88
1.1.1.8. İki Durumlu Öbek Yapısında Birleşik Adlar	90
1.1.1.9. Çekim Edatı Öbeği Yapısında Birleşik Adlar.....	90
1.1.1.10. Sıfat Yapım Ekli Öbek Yapısında Birleşik Adlar	91
1.1.1.11. Unvan Öbeği Yapısında Birleşik Adlar	91
1.1.1.12. Özel Ad Öbeği Yapısında Birleşik Adlar	92
1.1.1.13. Zarf Öbeği Yapısında Birleşik Adlar	92
1.1.1.14. Yineleme Öbeği Yapısında Birleşik Adlar	92
1.1.1.15. Yüklemsi Öbekleri Yapısında Birleşik Adlar	92

1.1.1.16.	Fiil Öbeği Yapısında Birleşik Adlar	95
1.1.1.17.	Cümle/ Cümle Dizisi Yapısında Birleşik Adlar	95
1.1.2.	Birleşik Adların Dil Bilgisel Yapısı.....	96
1.1.2.1.	Ad+Ad	96
1.1.2.2.	Ad+Ad+(s)I	96
1.1.2.3.	Sıfat+Ad	97
1.1.2.4.	Ad+Sıfat	99
1.1.2.5.	Sıfat+Sıfat.....	99
1.1.2.6.	Ad+Edat	100
1.1.2.7.	Ad+Fiilimsi.....	100
1.1.2.8.	Fiilimsi+Fiilimsi.....	104
1.1.2.9.	Ad+Fiil.....	104
1.1.2.10.	Zarf+Fiil.....	105
1.1.2.11.	Fiil+Fiil.....	105
1.1.3.	Birleşik Adların Anlam Bilgisel Yapısı	106
1.2.	Azerbaycan Türkçesinde Birleşik Fiiller (Fiil Öbekleri)	109
1.2.1.	Dil Bilgisel Yapılarına Göre Birleşik Fiiller.....	109
1.2.1.1.	Ad+Yardımcı Fiil.....	110
1.2.1.2.	Ad+Yardımcı Fiil.....	110
1.2.1.3.	Asıl Fiil+Zarf-Fiil Eki+Yardımcı Fiil	111
1.2.1.4.	Asıl Fiil+Kip Eki+Yardımcı Fiil.....	111
1.2.1.5.	Asıl Fiil+Bağ-Fiil Eki+Asıl Fiil.....	111
1.2.1.6.	Asıl Fiil+Bağ-Fiil Eki+Yardımcı Fiil	112
1.2.1.7.	Deyim Anlamlı veya Mecaz Anlamlı Fiil/ Deyimler	112
1.2.2.	Birleşik Fiillerin Anlam Bilgisel Yapısı	113
1.2.2.1.	Gerçek Anlamını Koruyan Birleşik Fiiller/ Şeffaf	113
1.2.2.2.	Anlamından Boşanmış Birleşik Fiiller	113
SONUÇ.....		114
KAYNAKLAR.....		118
EK 1: Birleşik Sözcüklerin Söz Dizimsel Olarak Sınıflandırma Dizini.....		120
EK 2: Azerbaycan Türkçesi Birleşik Sözcükler Sözlüğü.....		174

TABLULAR DİZİNİ

Tablo	Sayfa
No	No
Tablo 1 Azerbaycan Türkçesi alfabesi	5
Tablo 2: Ad+ad yapısı	96
Tablo 3: Ad+ad+(s)I yapısı	97
Tablo 4: Sıfat+ad yapısı.....	98
Tablo 5: Ad+sıfat yapısı.....	99
Tablo 6: Sıfat+sıfat yapısı.....	100
Tablo 7: Ad+edat yapısı.....	100
Tablo 8: Ad / fiil+isim-fiil yapısı	101
Tablo 9: Ad / fiil+sıfat-fiil eki yapısı	102
Tablo 10: Ad / fiil+zarf-fiil yapısı	104
Tablo 11: Fiilimsi+fiilimsi yapısı	104
Tablo 12: Ad+fiil yapısı	105
Tablo 13: Zarf+fiil yapısı.....	105
Tablo 14: Fiil+fiil yapısı.....	106

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekiller Dizini

Sayfa

No

No

Şekil 1: Birleşik sözcüklerde anlam..... 107

EKLER DİZİNİ

Ek	Sayfa
No	No
Ek 1: Birleşik sözcüklerin söz dizimsel olarak sınıflandırma dizini.....	120
Ek 2: Azerbaycan Türkçesinde birleşik sözcükler sözlüğü	174

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

/	: ayırma işareti
<	: değişim yönü
>	: değişim yönü
±	: fazla veya eksik
§	: sayfa numarası

KISALTMALAR

ADİL	: Azərbaycan Dilinin İzahlı Lüğəti
atb	: anlamından tamamen boşanmış
AZ.	: Azərbaycan Türkçəsi
bkz.	: bakınız
MÖ	: milattan önce
SSCB	: Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Birliği
ş	: şeffaf
TDK	: Türk Dil Kurumu
TT.	: Türkiye Türkçesi
vb.	: ve benzeri
vd.	: ve diğerleri
yş	: yarı şeffaf

GİRİŞ

Gelişen teknolojik çalışmalar, bilimsel bulgular, toplumların birbirleriyle etkileşimleri, yaşam kültüründeki değişmeler dillerinde de değişime neden olmuştur. Özellikle yeni bulgular, bunları adlandırma ihtiyacı doğurmuştur. Bu bağlamda bir dil söz varlığına başka dillerden sözcükler alabileceği gibi kendisi de oluşturma yoluna gidebilir. Sözcük oluşturma, dilin sahip olduğu özelliğe göre değişiklik gösterir. Sondan eklemeli bir dil olan Türkçede, sahip olduğu ekler ve kökler yardımıyla yeni sözcükler türetilip yeni kavramlara karşılık bulunulabilir. Bunun dışında bir diğer sözcük oluşturma yöntemi de birleştirmedir.

Birleştirme, iki sözcüğün yan yana gelerek bir kavramı karşılayacak şekilde yeni sözcük oluşturmaktır. Birleştirme yoluyla üretilen sözcüklere “birleşik sözcük” adı verilir. Birleşik sözcükler kısa sürede oluşabileceği gibi öbekleşme aşamasından da geçebilirler. Yan yana gelen iki sözcük çeşitli sözcük öbekleri oluşturup bir kavramı karşılar duruma gelebilir. Bu bağlamda birleşik sözcük bir öbekten oluşmuştur ve öbek artık sözlükselleşme sürecine girmiştir. Türk lehçelerinde bu şekilde oluşturulan birçok birleşik sözcük bulunmaktadır. Bu durum da birtakım fikir ayrılığına sebep olmuştur. Bazı yapıların tamlama mı yoksa birleşik sözcük mü olduğuna net karar verilememiştir. Zeynalov, Türk lehçelerinde birleşik sözcük olmayan çoğu yapının birleşik sözcük kabul edildiğini belirtir (1993: 59).

Çalışmanın Amacı

Bu çalışma, Azerbaycan Türkçesinin genel sözlüğünde iki sözcükten oluşan ve bitişik yazılan madde başı sözcüklerin çokluğuna dikkat çekmek ve bu lehçedeki birleşik sözcük mantığını açıklamak amacıyla hazırlanmıştır. Birleşik sözcük konusu, Türkiye’deki Türkologlar için de hâlâ üzerinde uzlaşılammış konulardan biridir. Azerbaycanlı gramercilerin konuya bakışını tespit etmek de çalışmanın bir diğer amacıdır.

Azərbaycan Dilinin İzahlı Lüğəti’nin taranması yoluyla elde edilen birleşik sözcüklerin, yapı ve anlam bakımından değerlendirilmesiyle bu lehçedeki birleşik sözcük mantığına açıklama getirmek amaçlanmıştır. Elde edilen bulgular, Türkiye Türkçesi ile karşılaştırıldığında, birleşik sözcüklerin yapısı, anlamı ve özellikle de yazımı konusu ile ilgili sonuçlara ulaşmak çalışmanın hedefidir.

Çalışmanın Yöntemi

Çalışma yöntemi olarak; Azerbaycan Türkçesindeki birleşik sözcükler eş zamanlı yöntemle işlenecektir. Azerbaycan Türkçesi hakkında bilgi verilecek, daha sonra Azerbaycan dilindeki birleşik sözcük mantığı üzerinde durulduktan sonra Türkiye Türkçesindeki birleşik sözcük mantığı sunulacaktır. *Azərbaycan Dilinin İzahlı Lüğəti* adlı eserde tespit edilen birleşik sözcükler, söz dizimsel, dil bilgisel ve anlam bilgisel yapılarına göre tasnif edilmiştir. Birleşik sözcük kabul edilen yapıların yazımı ile ilgili de incelemeler yapılacaktır. Derleme eş zamanlı yöntemle yapılmıştır.

Çalışmanın Sınırları

Azerbaycan Türkçesindeki birleşik sözcükleri tespit etmek için tespiti *Azərbaycan Dilinin İzahlı Lüğəti* kullanılmıştır. Eserde madde başı olan birleşik sözcükler çalışmanın örneklem alanını oluşturmaktadır. Alt madde durumundaki bileşik sözcükler çalışmaya dahil edilmemiştir. Bu çalışmanın dışında, Türkiye Türkçesi ve Azerbaycan Türkçesi gramer kitaplarından yararlanılmıştır. Birleşik fiillerin çoğu fiil öbeği kabul edildiği ve sözlükte madde başı yapılmadığı için, bu konuyla ilgili bilgiler, Azerbaycan Türkçesi gramer çalışmalarından derlenerek işlenmiştir. Bu sebeple de çalışmada birleşik isimler, birleşik fiil kabul edilen yapılara göre daha ayrıntılı değerlendirilmiştir. Birleşik sözcüklerin daha çok söz dizimsel yapısı üzerinde durulmuş ve söz varlığı içindeki sayısal değerleri verilmiştir. Birleşiklerin dil bilgisel ve anlam bilgisel yapıları, çalışmanın alanını gereğinden fazla genişleteceğinden daha genel ele alınmıştır. Hatta anlam bilgisel yapılar sadece örnek verilerek geçilmiştir.

1.1. Azerbaycan Adı ve Tarihi

Bugüne kadar “Azerbaycan” adının nereden geldiği hususunda en yaygın görüş, Persler döneminde bu bölgeyi yöneten Atropates’in adından geldiğidir. Büyük İskender tarafından MÖ 329-328 yıllarında Media’ya vali olarak tayin edilen bu komutanın bulunduğu bu bölge, Yunanca Atropatane “Atropates’in ülkesi” olarak adlandırılmıştır. Bu ad, 3. yüzyıldan itibaren “Azurbazagan” olarak görülmeye başlar ve Arapçada *g>c* değişikliği ile “Azarbaycan” şeklini alır. Bu söylem daha sonra İranlılara ve Türklere geçmiştir. Bir başka görüş ise, Azerbaycan adının Pers dilinde “ateş” anlamında olan *azer* (*ator/ atr*) sözüyle “nöbetçi, koruyucu” anlamına gelen *pat* (*pad/ bad*) sözcüklerinin birleşiminden geldiğidir. Arapçada *+can* şeklinde olan *+gan/ +kan* ise yer veya nispet

bildiren bir ektir. Böylelikle Azerbaycan sözcüğünün “ateşgedeleri koruyan yer” anlamına geldiği de bir başka görüştür (Bulak, 2016: 55).

Azerbaycan’a ilk Türk akınları M.Ö. 1. yüzyılda İskitler ve Sakaların bölgeye göçleri ile gerçekleşmiştir. Daha sonra 700’lü yıllarda Hazarlar bölgeye yerleşmiş ve Hazarlar’ı takip eden birçok Türk boyu özellikle Kıpçaklar, Bulgarlar ve Oğuzlar bu topraklara yerleşmişlerdir. Araplar da 7. ve 8. yüzyıllarda bu topraklarda egemenlik sürmüşlerdir (Yalçın, 2018: 54).

Azerbaycan coğrafyasının tamamen Türkleşmesi ise Selçuklular zamanında gerçekleşmiştir. Tuğrul ve Çağrı Beyler bölgeye birçok kez akınlar gerçekleştirmişler, 1064 yılında Alparslan’ın seferi ile de Azerbaycan tamamen Selçuklu Devleti’nin eline geçmiştir. Bir dönem bölge, Moğol istilasının sonucunda İlhanlılar ve Altın Orda devletlerinin himayesine girmiş, Selçukluların yıkılmasında sonra da 1146’da Gence’de seksen sene hüküm süreceğ olan Şemseddin İldinaz Sülalesi, Azerbaycan Atabeyleri adıyla bir atabeylik kurmuştur (Yalçın, 2018: 54).

18. yüzyılın sonu 19. yüzyılın başından itibaren Ruslar Azerbaycan’a girmiş ve Ruslarla İranlılar arasında yapılan Gülistan (1813) ve Türkmençay (22 Şubat 1828) antlaşmalarıyla Kuzey Azerbaycan, Rusya’nın yönetimine girerken Güney Azerbaycan ise İran yönetimine girmiştir (Alışık, 2002: 361).

19. yüzyılda başlayan Türkçülük akımının etkisi bütün Azerbaycan’da etkili olmuş ve 1918 yılında Azerbaycan Cumhuriyeti kurulmuştur. Fakat 28 Nisan 1920’de Azerbaycan, tekrardan Sovyet egemenliğine girmiş ve Azerbaycan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti kurulmuştur. 12 Mart 1922’de Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan ile birlikte Transkafkasya Sovyet Federatif Sosyalist Cumhuriyeti’nin üyesi konumuna gelmiş, 5 Aralık 1936’da bu federasyonun dağılmasıyla bütün ülkeler Eski SSCB’nin bir üyesi olmuşlardır (Alışık, 2002: 361).

Azerbaycan, Sovyetler Birliği’nin dağılmasıyla birlikte 30 Ağustos 1991’de bağımsızlığını ilan ederek Azerbaycan Cumhuriyeti olmuş ve 7 Haziran 1992’de yapılan ilk demokratik seçim sonucunda, Ebulfeyz Elçibey, devlet başkanı olmuştur (Alışık, 2002: 361). Elçibey’den sonra Haydar Aliyev başkan olarak seçilmiştir. Aliyev’in ölümünden sonra da oğlu İlham Aliyev başkan olarak seçilmiş ve görevine devam etmektedir.

1.2. Azerbaycan Türkçesi

Orta Asya'da yaşıyan Türkler, batıya göç ederek Türkçenin merkezi konumundaki Kaşgar'dan uzaklaşmış, dağılma ve yayılma sürecinde yeni sosyal çevrelerle tanışmış ve kültürel ilişkiler içerisine girmişlerdir. Bunun sonucunda Türk yazı dilinde gerçekleşen gelişim ve değişimler ilk olarak Harezm bölgesinde kendini göstererek tek kol olarak ilerlemiş ve 13. yüzyılda Azerbaycan ve Anadolu'da yeni bir yazı dili kolu olarak ayrılmıştır (Yalçın, 2018: 57).

Türkiye Türkçesi ile Azerbaycan Türkçesi büyük oranla aynıdır. Azerbaycan Türkçesi; Türkiye Türkçesi, Gagavuz Türkçesi ve Türkmen Türkçesi ile Güneybatı Oğuz grubunda yer alır (Ercilasun, 2007: 174).

Azerbaycan Türkçesi 1929 yılına kadar Arap alfabesiyle yazılmış, fakat 1922'de latin harfleriyle ilk yayınlar başlamıştır (Ercilasun, 2007: 174). 19. Yüzyılda Azerbaycanlı aydınlar arasında ana dili bilinci oluşmasıyla dil ve yazı kavramları tartışılmaya başlanmıştır. Alfabe konusunda ilk ciddi çalışma, Mirza Fethali Ahundzade (1812-1878) tarafından yapılmıştır. Ahundzade, İslam âleminin geri kalmışlığını yazıdaki yazma ve okuma zorluğuna bağlamış; durumu iyileştirmek adına Azerbaycan Türkçesi için Farsça bir taslak hazırlamıştır. Söz konusu taslağı İstanbul'a gelerek Cemiyet-i İlmîyye-i Osmaniyye'de, Münif Paşa'nın da hazır bulunduğu bir toplantıda sunmuş, fakat taslak geri çevrilmiştir. Daha sonra Ahundzade, 1973 yılında İstanbul'da çıkan Hakayık gazetesine mektup göndererek Latin harflerine geçilmesini istese de pek sonuç alamamıştır (Alışık, 2002: 362-363).

19. yüzyılın sonlarına doğru İkinci gazetesi Ahundzade'nin bu fikrini savunarak çeşitli makaleler yayımlar. Celil Memmedquluzade önderliğinde çıkan Molla Nesreddin yazarları da konuyu ele alırlar ve fikir Azerbaycan'a yayılır. Kimi yayınların fikri ortak Türk alfabesi oluşturmaktır. İki görüş baskın karakterdedir: Birincisi, Arap alfabesinin iyileştirilerek kullanılması, ikincisi Latin alfabesine geçilmesidir. Müstakil Azerbaycan Cumhuriyeti (1918-1920) döneminde, Abdulla Bey Efendizade tarafından Latin alfabe esaslı bir taslak hazırlanarak parlatmentoya sunulup kabul edilerek Bakü'de "Son Türk Elifbası" adıyla basılır. Fakat bu esnada Sovyet egemenliği baş göstermiş, siyasi değişiklikler olmuştur (Alışık, 2002: 363).

1921’de Azerbaycan Halq Komisarı Saveti tarafından yeni Azerbaycan alfabesini oluşturmak için “Elifba Komitesi” kurulmuştur. Bu komite tarafından Latin alfabesi esas alınarak 32 harften oluşan bir taslak hazırlanır ve 1922’de kabul edilir. 1924 yılında bu alfabe, okullarda ve resmi yazışmalarda Arap alfabesinin yerini aldı. Fakat 1937 yılında Stalin başkanlığındaki Sovyet rejiminin baskısı sonucu bu alfabe kaldırılarak Azerbaycan için 32 harflik Slav kökenli alfabe hazırlandı. Görüşmeler doğrultusunda 1 Ocak 1940’tan itibaren Slav kökenli, 36 harf bir de apostroftan oluşan alfabe resmen uygulanmaya başlandı (Alışık, 2002: 3363-65).

Sovyetler Birliği’nin çöküp Azerbaycan Cumhuriyeti’nin ilanından sonra 24 Aralık 1991’de parlamentodan geçen ilk karar Latin alfabesine geçiş olmuştur. Komisyon oluşturulup resmi yazışmalarda Latin alfabesi kullanılmaya başlanmış, 1992’den itibaren de ilk okul birinci sınıflarda yeni alfabe ile eğitim yapılmaya başlanmıştır. Medyanın gücüyle de yeni alfabe yaygınlaşmıştır. 1 Ağustos 2011 tarihinde, resmî olarak basın ve yayında Latin kökenli Azerbaycan alfabesinin kullanımı zorunlu hâle getirilmiştir (Alışık, 2002: 365). Günümüzde kullanılan Azerbaycan alfabesi şu şekildedir: Aa, Bb, Cc, Çç, Dd, Ee, Əə, Ff, Gg, Ğğ, Hh, Xx İı İi, Jj, Kk, Qq Ll, Mm, Nn, Oo, Öö, Pp, Rr, Ss, Şş, Tt, Uu, Üü, Vv, Yy, Zz. Türkiye Türkçesinde farklı olarak Əə (açık e), Xx (hırıltılı h) ve Qq (art damak g’si) harfleri bulunmaktadır. Ecilasun, Azerbaycan alfabesini hem Latin hem de kiril harfli olarak şu şekilde göstermektedir (2007: 175):

Tablo 1 Azerbaycan Türkçesi alfabesi

AZ. Latin		Kiril		TT. Karşılık	
A a	ana	А а	ана	A a	ana
B b	baba	Б б	баба	B b	baba
C c	can	Ҹ Ҹ	чан	C c	can
Ç ç	çay	Ч ч	чај	Ç ç	çay
D d	dar	Д д	дар	D d	dar
E e	ev	Е е	ев	E e	ev
Ə ə	ət	Ә ә	әт	Ä ä	ät
F f	fal	Ф ф	фал	F f	fal
G g	get	К к	кет	G g	get
Ğ ğ	ağ	Ғ ғ	ағ	Ğ ğ	ağ
H h	hara	Һ һ	һара	H h	hara

X x	xal	X x	хал	X x/ Ҳ һ	xal/ һal
I ı	işiq	Ы ы	ишыг	I ı	işiq
İ i	isti	И и	исти	İ i	isti
J j	jel	Ж ж	жел	J j	jel
K k	kiçik	К к	кичик	K k	kiçik
Q q	qan	Г г	ган	Ğ ğ	ğan
L l	lal	Л л	лал	L l	lal
M m	mən	М м	мән	M m	män
N n	nənə	Н н	нәнə	N n	nänä
O o	on	О о	он	O o	on
Ö ö	öz	Ө ө	өз	Ö ö	öz
P p	pay	П п	пaj	P p	pay
R r	artıq	Р р	артыг	R r	artıg
S s	sən	С с	сән	S s	sän
Ş ş	şal	Ш ш	шал	Ş ş	şal
T t	tayfa	Т т	тајфа	T t	tayfa
U u	umud	У у	умуд	U u	umud
Ü ü	üst	Ү ү	үст	Ü ü	üst
V v	vətən	В в	вэтән	V v	vätän
Y y	yer	Ј ј	јер	Y y	yer
Z z	zalim	З з	залим	Z z	zalim

Tablo 1: (devam ediyor)

1.3. Azerbaycan Türkçesi Gramer Kitaplarında Birleşik Sözcük Konusu

Azerbaycan Türkçesi gramer kitaplarında birleşik sözcüklerin işlenişi çeşitli şekillerde görülür.

Azerbaycan Türkçesinde birleşik sözcükler işlevine göre, özelliğine göre, benzetmeye göre, kuvvetlendirmeye göre, aitliğe göre, ananeye göre ve birebir çeviriye göre şekil alır.

İşlevine göre oluşan birleşik sözcüklerde nesnenin işlev özelliği önemlidir. Örneğin “tornavida” anlamına gelen *vintturan* birleşiminde *vint* “vida” anlamındadır ve sözcük,

nesnenin yaptığı işlev itibarıyla adını almıştır. Aynı şekilde kapı ve pencere koluna verilen *altutan* birleşimi de işlevine göre adlandırılmıştır (Cəfərov, 2007: 172).

Özelliğine göre oluşan birleşik sözcüklerde nesnenin sahip olduğu özellik önemlidir. Örneğin “ayçiçeği” anlamına gelen *günəbaxan* birleşimi, bu adı gün boyu yüzünü güneşe dönme özelliğinden dolayı almıştır. Yine “ağaçkakan” anlamındaki *ağacdələn* birleşimi de kuşun gagasıyla ağaçları delme özelliğinden oluşmuştur (Cəfərov, 2007: 173).

Benzetmeye göre oluşan birleşik sözcükler, belli bir nesne veya özelliğe benzetilerek oluşturulur. Örneğin *dəvəquşu* birleşimi hem deveye hem kuşa benzetilerek oluşturulmuştur. Yine *ördəkburun* “gagalı memeli” adlı hayvanın burnu ördeğin gagasına benzetildiği için bu adı almıştır. Benzetmeye göre oluşan birleşiklerin öğeleri mecazi anlam taşır (Cəfərov, 2007: 173-174).

Kuvvetlendirmeye göre oluşan birleşik sözcükler tekrar öbeklerinden oluşur ve anlamı kuvvetlendirme amacı güder. Öge hangi sözcük türüne ait ise birleşik sözcük de o sözcük türüne ait olabilir veya başka sözcük türüne de ait olabilir. Örneğin *sərin-sərin* (*sular*) birleşiminde *sərin* sıfat türünde olduğu gibi birleşik de sıfat türündedir. Fakat *dalbadal* “art arda” ve *üz-üzə* “yüz yüze” birleşimleri zarf türündeyken *dal* ve *üz* sözcükleri ad türündedir (Cəfərov, 2007: 174).

Aitliğe göre oluşan birleşik sözcükler anlam özelliklerine göre tam aitlik, mekan aitliği ve işlev aitliği bildirirler: *əmidostu* “yenge”, *əmioğlu* “kuzen”, *dayıoğlu* “kuzen”, *qayınana* “kaynana”, *qayınata* “kayın peder”, *suiti* “fok balığı”, *yeralması* “yer elması; patates”, *meşəbəyi* “ormancı”; *külqabı* “küllük”, *ayaqqabı* “ayakkabı”, *əlarabası* gibi (Cəfərov, 2007: 174).

Ananeye göre oluşan birleşik sözcüklerde dinî itikat ve batıl inançlar rol oynar ve İslam dinine mensup olan yerlerde karakteristik özellik sergiler. Azerbaycan Türkçesinde *Allah*, *Məhəmməd*, *Əli* gibi adlarla birçok birleşik sözcük yapılmıştır: *Allahqulu*, *Allahverdi*, *Ruhulla*, *Həbibulla*, *Məmmədrəsul*, *Məmmədəli*, *Məmmədqulu*, *Yarməmməd*, *Xasməmməd*, *Vəlməmməd*, *Nəzirməmməd*, *Məmmədnəsir*, *Məmmədkərim*, *Məmmədhadı*, *Əliqulu*, *Əlrza*, *Əlinağı*, *Əlimurad*, *Əliağa*, *Əlibaba*, *Əlitağı*, *Əlimehdi*, *Sultanəli*, *Muradəli*, *Hacəli*, *Hüseynəli*, *Həsənəli*, *Güləli*, *Şirəli*, *Zərbəli* gibi (Cəfərov, 2007: 174-175).

Birebir çeviri usulünce birleşik sözcükler başka dillerde yaşayan sözcüklerin birebir çevirisinden oluşur. Azerbaycan Türkçesinde Arapça, Farsça ve daha çok Rusça'dan birebir çeviri yolu ile oluşmuş birleşik sözcükler bulunur: *uzaqqörən* (дальновидный) “ileri görüşlü”, *özünütənqid* (самокритика) “öz eleştiri”, *seçkiqabağı* (предвыборный) “seçim öncesi”, *könül quşu* (mürğ dil) “gönül kuşu”, *dirilik suyu* (ab-həyat) “ölümsüzlük suyu” gibi (Cəfərov, 2007: 175).

Azerbaycan Türkçesinde birleşik sözcüklerin öğelerinin anlamını koruması yönünden dörde ayrıldığı görülür (Cəfərov, 2007: 175-176):

1. Her iki ögesi kendi anlamını koruyanlar
2. İlk ögesi kendi anlamını koruyup ikinci ögesi mecazi olanlar
3. İlk ögesi mecazi olup ikinci ögesi kendi anlamını koruyanlar
4. Her iki ögesi de mecazi anlamda olanlar

Azerbaycan Türkçesinde birleşik sözcükler öğeleri arasındaki ilişkiye göre ikiye ayrılır (Cəfərov, 2007: 179, Xəlilov, 2008: 431):

- I. *Temel unsur/ yardımcı unsur* yapısında olanlar (*tabesizlik əlaqəsi*)
- II. *Yardımcı unsur/ temel unsur* yapısında olanlar (*tabelilik əlaqəsi*)

Xəlilov, *temel unsur/ temel unsur* yapısındaki birleşik sözcükleri dörde ayırır (2008: 431):

1. Birbirinden farklı iki sözcükbirimin birleşmesiyle oluşanlar: *Məmmədqulu*, *Məmmədəli*, *Məmmədhüseyn* gibi (431).
2. Aynı sözcüğün tekrarlanmasıyla oluşanlar: *qol-qola* “kol kola”, *çiyin-çiyine* “omuz omuza”, *dil-dilə* “ağız ağıza” gibi (431).
3. Eş ya da yakın anlamlı (nispi sinonim) sözcüklerden oluşanlar: *el-oba* “halk; ülke”, *qol-budaq* “dal budak”, *gözəl-göyçək* “güzel”, *dost-aşna* “arkadaş”, *dost-tanış* “arkadaşlar”, *tanış-biliş* “tanıdık”, *qohum-qardaş* “akrabalar” gibi (431).
4. Zıt anlamlı sözcüklerden oluşanlar: *gecə-gündüz* “gece gündüz”, *dost-düşmən* “dost düşman”, *səhər-axşam* “sabah akşam”, *tez-gec* “er geç” gibi (431).

Cəfərov ise yedi şekilde oluştuğunu belirtir (2007: 180):

1. Anlam ve biçim itibariyle birbirinde farklı olan sözcüklerin birleşmesiyle oluşanlar: *Həsənəli, Əlisultan* gibi (180).
2. Aynı sözcüğün tekrarıyla oluşanlar: *qoz-qoz* “ceviz oyunu”, *yığın-yığın* “küme küme”, *göz-göz* “göz göz”, *qat-qat* “kat kat”, *üzbəüz* “yüz yüze”, *vurhavur* “kavga; çabucak; şamata”, *üz-üzə* “yüz yüze”, *yan-yana* “yan yana”, *qaça-qaça* “koşa koşa” gibi (180).
3. Eş anlamlı sözcüklerin birleşmesiyle oluşanlar: *səs-küy* “gürültü patırtı”, *gözəl-göyçək* “güzel”, *ört-basdır* “gizleme”, *ah-nalə* “feryat”, *adlı-sanlı* “adlı sanlı”, *saysız-hesabsız* “sayısız”, *əmin-amanlıq* “asayiş” gibi (180).
4. Yakın anlamlı (*nispi sinonim*) sözcüklerin birleşmesiyle oluşanlar: *ata-ana* “baba ana”, *dədə-baba* “ecdat”, *el-oba* “halk; ülke”, *həyat-baca* “bahçe ve binalar”, *üst-baş* “üst baş, giysi”, *əl-ayaq* “el ayak”, *qol-budaq* “dal budak” gibi (180).
5. Biri mecaz olan eş anlamlı sözcüklerin birleşmesiyle oluşanlar: *ürək-dirək* “teselli”, *daş-qaş* “mücevherler”, *xoş-beş* “hoşbeş” gibi (180).
6. Zıt anlamlı sözcüklerin birleşmesiyle oluşanlar: *ora-bura* “ora bura”, *götür-qoy* “ölçüp biçme”, *saf-çürük* “iyi kötü” gibi (180).
7. Yakın anlamlı sözcüklerin birleşmesiyle oluşanlar: *kino-teatr* “sinema”, *tikinti-quraşdırma* “yapı montaj”, *kinomexanik* “sinema mekanisti”, *kinorejissor* “sinema rejisörü”, *mühəndis-texnik* “teknik mühendis” gibi (180).

Nağısoylu ve Zeynallı da Azərbaycan Türkçesinde bileşik sözcükleri öğelerinin sahip olduğu anlam özellikleri yönünden dörde ayırır (2009: 37):

1. Çeşitli anlamlarda iki sözcüğün birleşmesiyle oluşan birleşik sözcükler: *qurultayqabağı* “kurultay öncesi”, *müxtəlif tərəfli* “çeşitkenar”, *bugünkü* “bugünkü”, *əlüzüyan* “lavabo”, *yarımada* “yarımada”, *hər gecəki* “her gece olan”, *suiti* “fok balığı”, *ayaqqabı* “ayakkabı” (37).
2. Aynı sözcüğün tekrarıyla oluşan birleşik sözcükler: *səhər-səhər* “sabah sabah”, *yavaş-yavaş* “yavaş yavaş”, *tez-tez* “sık sık; hızla”, *bir-bir* “birer birer”, *asta-asta* “yavaş yavaş”, *qaça-qaça* “koşa koşa” (37).
3. Yakın anlamlı sözcüklerle oluşan birleşik sözcükler: *səs-küy* “gürültü patırtı”, *qohum-qardaş* “akrabalar”, *ab-hava* “durum; atmosfer; iklim”, *kəfe-restoran* “kəfe ve restoran”, *kilovat-saat* “kilovatsaat”, *toyuq-cüce* “tavuklar ve

civcivler”, *oğul-uşaq* “çoluk çocuk”, *yorğan-döşək* “yatak yorgan”, *qapı-baca* “kapı baca; kapı pencere”, *qoyun-quzu* “koyunlar ve kuzular” (37).

4. Zıt anlamlı sözcüklerle oluşan birleşik sözcükler: *yer-göy* “yer gök”, *gedər-gəlməz* “gider gelmez”, *az-çox* “az çok”, *gecə-gündüz* “gece gündüz”, *gec-tez* “er geç”, *böyük-küçük* “büyük küçük” (37).

Azerbaycan Türkçesinin *yardımcı unsur/ temel unsur* yapısındaki birleşik sözcükler ise *yanaşma* ve *idare* esasında şekillenir (Cəfərov, 2007: 180; Xəlilov, 2008: 431). Cəfərov, yanaşma esasında şekillenen birleşik sözcüklerin üç şekilde oluştuğunu belirtir (2007: 180-181):

1. Birinci ögesi sıfat, sayı, zamir, zarf; ikinci ögesi ad olanlar: *ağsaç* “ak saçlı”, *uzunboy* “uzun boylu”, *qırxayaq* “kırkayak; yengeç”, *ikiqat* “iki katlı”, *iyənəyarpaq* “iğne yapraklı”, *həmişəcəvan* “her mevsim çiçek açan bir gül çeşidi; daima genç olan” gibi (180).
2. Birinci ögesi sıfat, sayı; ikinci ögesi türemiş sıfattan oluşanlar: *şirindilli* “tatlı dilli”, *yadelli* “yabancı”, *üçmərtəbəli* “üç katlı”, *onillik* “on yıllık”, *boşboğazlıq* “gevezelik” gibi (180).
3. Birinci ögesi tek taraflı birleşmeden, ikinci ögesi sıfattan oluşanlar: *əlidlolu* “eli dolu; zengin”, *gözübağlı* “gözü bağlı; gafil”, *qarnıyoğun* “, *üzüsulu*, *sözüötkəm*, *ağziyava* “küfürbaz”, *diliacı* “iğneleyici” gibi (181).

Cəfərov, idare esasında şekillenen birleşik sözcüklerin ise beş şekilde oluştuğunu belirtmektedir (2007: 181):

1. *Belirtisiz ad tamlaması yapısında şekillenenler*: *daşaltı* “dere iscorpiti”, *kəklikotu* “kekik”, *suiti* “fok balığı”, *bayramqabağı* “bayram öncesi”, *bayramsayağı* “bayramdaki gibi”, *əlüstü* “çabucak”, *şəhəryanı* “çevrekent” vb (181).
2. *Sıfat-fiil öbeği yapısında şekillenenler*: *tozsoran* “elektrik süpürgesi”, *döşəmäsılən* “sistire; sistireci”, *günəbaxan* “ayçiçeği”, *beşaçılan* “beş mermi alan tüfek”, *sözgəzdirən* “dedikoducu”, *daşyonan* “taşçı”, *işbilən* “becerikli”, *uzaqgörən* “ileri görüşlü”, *sülhsevər* “barışsever”, *insanabənzər* “insansı”, *qaradimnəz* “suskun; kapalı”, *quşqonmaz* “çok yüksek; su rezenesi” gibi (181).

3. *-ma/ -mə* ekiyle oluşan adların başka sözcüklerle birleşmesiyle şekillenenler: *nəfəs alma* “soluk alma”, *nəfəs vermə* “soluk vermek”, *anadangəlmə* “doğuştan”, *ucdantutmaq* “seçmeden”, *başdansovma* “baştan savma”, *gözəgirmə* “göze girme”, *əldənqayırma* “el işi” gibi.
4. *Cümle yapısı şeklinde oluşanlar*: *topaldıqaç* “bir tür çocuk oyunu”, *Allahverdi*, *Tanrıverdi*, *Qızqayıt*, *Qızıyetər*, *Qızbəsdı* gibi (181).
5. *İlk ögesi ayrılma, ikinci ögesi yönelme durum ekiyle şekillenenler*: *açıqdan-açığa* “çıkça”, *başdan-başa* “baştan başa, tamamen”, *başdan-ayağa* “bütünüyle”, *ildən-ilə* “yıldan yıla”, *gündən-günə* “gün geçtikçe” gibi (181).

Azerbaycan Türkçesi gramer kitaplarının ad ve fiil bölümlerinde birleşik ad ve birleşik fiil konuları ele alınmıştır. Dolayısıyla konu, birleşik ad ve birleşik fiil olarak sınıflandırılacaktır.

1.3.1. Azerbaycan Türkçesi Gramerlerinde Birleşik Adlar

Azerbaycan Türkçesi gramer kitaplarında birleşik ad hususunda çeşitli görüşler yer almaktadır.

Sovyet dönemi gramercilerden Budaqova, birleşik adları üç sınıfta inceler (1980: 86-92):

- I. Asıl birleşik adlar (*əsil mürəkkəb isimlər*)
- II. İkilemeler (*qoşa isimlər*)
- III. Birleşik kısaltmalar (*mürəkkəb ixtisarlar*)

Budaqova'ya göre asıl birleşik adların ögeleri ekli öbek şeklinde birleşir ve yardımcı öge baş ögeye tabidir, onu bir yönden belirtir. Ögeler birleşerek bir kavramı ifade etseler de gerçek anlamlarını korurlar ve tek vurguyla söylenirler. Budaqova, bu tür birleşik sözcükleri ögelerin sahip olduğu sözcük türüne göre on dört sınıfa ayırır (1980: 86-90):

1. *Ad+ad yapısıyla kurulanlar*: Bu tür birleşik adların ögeleri birleşme ve tamlama ilişkisine göre birleşir. Birleşme ilişkisine göre yardımcı öge baş ögenin hammaddesini, durumunu, yerini bildirir: *daş yol* “taş yol”, *torpaq yol* “toprak yol”, *dağəppəyi*, *məşəarmudu* “yaban armudu” gibi. Tamlama ilişkisine göre ise belirtisiz ad tamlaması yapısında oluşur: *gözyaşı* “gözyaşı”, *bayramqabağı*

“bayram öncesi”, *ildönümü* “yıl dönümü”, *yerüstü* “yerüstü”, *yeraltı* “yeraltı” gibi. Ayrıca iyelik öbeği yapısında birleşik adlar da oluşabilir: *əliaçıq* “eliaçık, cömert”, *əliəyri* “hırsız” gibi (86-87).

2. *Sıfat (renk bildiren)+ad yapısıyla kurulanlar*: Bu tür birleşik sözcüklerin ögeleri birleşme ilişkisine göre birleşir. Her iki öge kendi anlamını ve vurgusunu korusa da bütünlük oluşturur: *qaraquş* “karakuş”, *ağbalıq* “Mersin morinası; sudak balığı; büyük ak balıkçık”, *alaqanad* “spinus; koca duyargalı kelebek”, *alaqanqal* “Meryem ana dikenini”, *alaqarğa* “alakarga”, *ağcaqayın* “akçaağaç”, *ağcaqanad* “sivrisinek”, *Ağsu* “Aksu”, *Ağdaş* “Aktaş”, *Ağdam* “Akdam”, *Göyçay* “Gökçay” gibi (87).
3. *Miktar/ sayı adı+ad yapısında kurulanlar*: Bu tür birleşmelerde ilk öge anlamını kısmen kaybederek ikinci ögeyle birlikte belli bir nesnenin adını oluştururlar. Bu tür birleşmelerde birinci öge ikinci ögenin niteliğini bildirdiği gibi ikinci öge, kimi zaman *+lıq/ +lik*, *+luq/ +lük* eki alabilir: *üçbucaq* “üçgen”, *beşbucaq* “beşgen”, *çoxbucaq* “çokgen”, *qırxayaq* “kırkayak; yengeç”, *altıbucaq* “altıgen”, *beşquşə* “beşgen”, *beşbarmaq* “muşta; beş parmaklı”, *qırxdamaq* “dayanıklı; katmanlı”, *Altıağac*, *Üçtənə*, *Üçqardaş*, *Yəddigümbəz*, *birqiyəmlik* “aynı değerde; bir haneli”, *birmanatlıq* “bir manat değerinde olan”, *beşyüzlük* “beş yüz manat değerinde olan para”, *beşqəpiklik* “beş kepek değerinde olan”, *beşqramlıq* “beş gramlık” gibi (87).
4. *Ad+sıfat-füil (-an/ -ən) yapısında kurulanlar*: Bu tür birleşik adların ögeleri tamlama ilişkisine göre birleşir. Kişinin mesleğini, meşguliyetini, belirli bir iş alanında çalışan kişiyi, alet adını, silah adını vb. ifade ederler. Bazen birinci öge yapım eki alabilir: *otbiçən* “ot biçme makinesi”, *tozsoran* “elektrik süpürgesi”, *pambıqyığan* “pamuk toplayan”, *aşsüzən* “süzgeç”, *günəbaxan* “ayçiçeği”, *balıqudan* “balıkçıl (kuş)”, *balsüzən* “petekten balı çıkarmak için cihaz”, *buzovabaxan* “hodak”, *buzovotaran* “hodak”, *vergiyığan* “vergi memuru”, *ağacdeşən* “ağaçkakan”, *ağacdələn* “ağaçkakan”, *ağacdoğrayan* “ağaç kesici”, *beşatan* “haznesi beş mermi alan tüfek”, *beşaçılan* “haznesi beş mermi alan tüfek”; *dərinlikölçən* “derinlikölçer”, *bərklikölçən* “cisimlerin sertliğini ölçen cihaz” vb. (87-88).

Budaqova, Azərbaycan Türkçesinde *ad+sıfat-füil (-an/ -ən)* kalıbıyla kurulan birleşik adlarla *ad+isim-füil (-ma/ -mə)* kalıbıyla kurulan sözcükler arasında hem kuruluş hem de anlam açısından bir yakınlık olduğunu belirtir. Bu yapı ve

anlam bilimi yakınlığı dikkate alınarak bunları aynı saymanın yanlış olacağını, *ad+sıfat-fiil* kalıbıyla kurulan birleşik ad, süreci icra eden kişiyi, alet ve aracı bildirirken *ad+isim-fiil* kalıbıyla kurulan ad ise sürecin ve hareketin adını karşıladığını bildirir: *yükvuran* “hamal”, *yükqaldıran* “vinç”, *yükboşaldan* “yük boşaltıcı”, *yükdaşıyan* “nakliyecisi; hamal”, *kərpicbişirən* “tuğla ocağı; tuğlacı”; *yükboşaltma* “tahliye”, *yükvurma* “yükleme”, *yükqaldırma* “yük kaldırma gücü”, *yükdaşıma* “nakliye”, *kərpicbişirmə* “tuğla pişirme” gibi (1980: 88).

5. *Belirtisiz ad tamlaması yapısında kurulanlar*: Bu tür birleşik adların öğeleri tamlama ilişkisine göre birleşir ve öğeleri ad, sıfat, sayı ve fiilden oluşur. Bazen birinci öge fiilimsi eki almış fiilden de oluşabilir: *dağətəyi* “dağ eteği”, *dağkeçisi* “dağ keçisi”, *danaburnu* “çuha çiçeği”, *danadışi* “danaburnu”, *ağacqurdu* “boynuzlu teke”, *adadovşanı* “ada tavşanı”, *ayaqaltı* “paspas”, *ayaqqabı* “ayakkabı”, *ayaqdaşı* “ayak temizliğinde kullanılan taş”, *ayıqulağı* “ayıüzümü”, *balışağı* “yastık astarı”, *balışüzü* “yastık yüzü”, *bibiöglü* “kuzen”, *bibiqızı* “kuzen”, *bibigəlini* “yenge”, *əmioğlu* “amca oğlu”, *dayıqızı* “kuzen”, *qayınxatını* “kayın biraderin eşi”, *qayınana* “kaynana”, *qayınata* “kayın peder”, *dayıoğlu* “kuzen”; *döyməkəbabı* “dövme kebab”, *döyüşqabağı* “dövüş öncesi” gibi (88).
6. *Birinci ögesi ad olan ve mecazi anlam kazanıp ikinci ögeyi belirten birleşikler*: *daşarmudu* “güz armudu”, *daşbulaq* “pınar”, *daşböyürtkən* “kaya böğürtleni, taş üzümü” vb. (88-89).
7. *Türemiş sıfat+basit ad yapısında kurulanlar*: *enliyarpaq* “geniş yapraklı”, *enlikürək* “geniş omuzlu”, *ətliçilov* “etli pilav”, *atlıqarışqa* “atlı karınca”, *atlağac* “sopa ile oynanan çocuk oyunu” gibi (89).
8. *Basit ad+türemiş ad yağısında kurulanlar*: *əvəzədilmə* “karşılama; değiştirilme”, *əvəzədilməzlik* “eşsizlik”, *əvəzədilik* “bir şeyi karşılayan”, *boşboğazlıq* “gevezelik”, *vətənsəvərlik* “vatanseverlik” gibi (89).
9. *Türemiş ad+türemiş ad yapısında kurulanlar*: *döymədöşmə* “etli pilav” gibi (89).
10. *Ad+sıfat-fiil (-maz/ -məz) yapısında kurulanlar*: *dodaqdəyməz* “lebdeğmez” gibi (89).
11. *İyelik ekli ad+ad yapısında kurulanlar*: *bağrıqara* “kuş”, *qanısoyuqluq* “soyukluk”, *qanışirinlik* “sıcakkanlılık” gibi (89).

12. *Zarf+sıfat-fiil ya da ad+zarf yapısında kurulanlar*: *yaxıngörən* “miyop; basiretsiz”, *uzaqgörən* “ileri görüşlü”, *uzaqgörmə* “presbitlik; basiretlilik” gibi. *Ad+zarf* yapısında ise ikinci öge olan zarfın üçüncü teklik şahıs iyelik eki aldığı ve adlaştığı da görülür: *yorğanüzü* “yorgan yüzü” gibi (89).
13. *Basit sıfat+basit ad+iyelik ekli ad ya da ad+ad+ad yapısıyla kurulanlar*: *bozqızılağac* “gri kızılağaç”, *qaraçörəkotu* “karamuk; çörekotu” gibi (90).
14. *Cümle tipindeki birleşik sözcükler*: Bu tür birleşikler farklı şekillerden oluşmaktadır. Birinci öge ad, ikinci öge görülen geçmiş zaman eki almış fiil olabilir: *dabanvurdu* “bir tür oyun” gibi. Birinci öge emir kipli fiil, ikinci öge iyelik eki almış ad, üçüncü öge haber veya emir kipli fiil olabilir: *qaloğluqal* gibi. Birinci öge ikinci şahıs emir kipinde, ikinci öge üçüncü şahıs emir kipinde fiil olabilir: *vurçatlasın* gibi. Her iki öge görülen geçmiş zaman çekiminde olup birinci şahıs eki almış olabilir: *alışdımyandım* “bir tür kumaş” gibi. Birinci öge emir kipinde fiil, ikinci öge ad, üçüncü öge görülen geçmiş zaman çekiminde fiil olabilir: *qaçatbasdı* “alelacele” gibi (90).

Budaqova, tasnifinin ikinci maddesi olan *ikilemeler (qoşa isimlər)* şeklindeki birleşik adların söz dizimi yoluyla oluştuğunu belirterek ikilemelerin her iki ögesi anlamlı sözcüklerden oluştuğu gibi bir ögesinin anlamsız sözcükten oluşabileceğini belirtir. Her iki ögesi anlamlı sözcüklerden oluşan ikilemelerin ögeleri yakın anlamlı, eş anlamlı veya zıt anlamlı sözcüklerden oluşur (1980: 90-91):

səs-küy “gürültü patırtı”, *gül-çiçək* “güller ve çiçekler”, *çöl-bayır* “etraf”, *qurd-quş* “haşerat; her türlü hayvan”, *qonum-qonşu* “konu komşu”, *abır-həya* “haysiyet”, *qapı-baca* “kapı baca; kapı pencere”, *qanun-qayda* “kanun kural”, *bostan-tərəvəz* “bostan”, *qəm-qüssə* “elem”, *yurd-yuva* “ev bark”, *qırağ-bucaq* “etraf”, *qohum-qardaş* “akrabalar”, *tanış-biliş* “tanıdık”; *yoxuş-eniş* “iniş yokuş”, *dost-düşmən* “dost düşman”, *dağ-dərə* “dağ dere”, *alış-veriş* “alışveriş”, *ata-ana* “baba ana”, *bacı-qardaş* “bacı kardeş”, *ağız-burun* “ağız burun”, *dərə-təpə* “dere tepe”, *gecə-gündüz* “gece gündüz”, *yer-göy* “yer gök”, *böyük-küçük* “büyük küçük”, *var-yox* “var yok”, *qoca-cavan* “yaşlı genç”, *yaxşı-pis* “iyi kötü”; *dava-dalaş* “kavga”, *dava-dərman* “ilaç”, *dava-döyüş* “kavga”, *ənilik-kirşan* “kozmetik”, *ər-arvad* “karı koca”, *çəngəl-bıçaq* “çatal bıçak”, *çay-çörək* “çay sofrası”, *yemək-içmək* “yemek içmek”, *paltar-palaz* “giysi yaygı”, *baş-ayaq* “kelle paça; tamamen” vb. (90-91).

İkileme şeklindeki birləşiklərdə ögələr çekimli fiillerden de oluşabilmektedir: *qaçdı-tutdu* “koşup yakalama şeklinde oynanan oyun”, *qaldırma-endirmə* “kaldırıp indirme” vb. Ayrıca birləşğin ikinci ögesi, birinci ögesinin alt kategorisi veya ilavesi durumunda da olabilir: *kamera-vokal* “oda müziği vokali”, *vaqon-restoran* “restoran vagonu”, *avto-dükən* “seyyar satış aracı”, *mühəndis-təxnik* “teknik mühəndis”, *vaqon-sistern* “tanker vagonu” gibi (Budaqova, 1980:91).

Budaqova, bir ögesi tek başına anlam ifade etmeyen ikilemeleri kısmen ikileme saymak gerektiğini; çünkü ikinci öge anlamsız olsa da birləşme sırasında belli bir dilbilgisel-sözlüksel anlam taşıdığını belirtir. Bu tür ikilemeler oluşturulurken, birləşğin birinci ögesinin ilk sesi *m* ile değiştirilerek ikinci ögede tekrar edilir ya da birinci öge ünsüzler ikinci ögede *u* ve *ü* sesine dönüşerek tekrar edilir: *kitab-mitab* “kitap mitap”, *az-maz* “az maz”, *çörək-mörək* “ekmek mekmek”, *düz-müz* “düz müz”, *paltar-maltar* “giysi miysi”; *kağız-kuğuz* “kağıt mağıt”, *kasıb-kusub* “fakir fukara”, *ağac-uğac* “ağaç mağaç”, *dəmir-dümür*, *keçəl-küçəl* “kel mel” vb. (91).

Budaqova, tasnifinin üçüncü maddesi için yani birləşik kısaltmaların (*mürəkkeb ixtisarlar*) özel bir tür olduğu kanaatindedir. Kısaltmalar, iki veya daha çok sözcükten oluşan siyasi terimlerde, idare, kurum, sanayi adlarında söyleyişi kolaylaştırmak için çeşitli şekillerde yapılır (1980: 92):

1. Birinci sözcüğün ilk iki sesi korunur, diğer sözcüklerin ilk sesi büyük yazılır: *Az. ETMİ* (*Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Mə'lumat İnstitutu*), *Az. LKGİ* (*Azərbaycan Lenin Kommunist Gənclər İttifaqı*) gibi (92).
2. Birinci sözcük olduğu gibi yazılıp diğer sözcüklerin ilk harfleri büyük harfle gösterilir ve bu harfler alfabedeki gibi okunur: *Azərbaycan KP* (*Azərbaycan Kommunist Partiyası*), *Monqolustan KP* (*Monqolustan Kommunist Partiyası*) gibi (92).
3. Birinci ve ikinci sözcüğün ilk heceleri korunarak yapılır: *Türksib* (*Türkistan-Sibir dəmir yolu*) gibi (92).
4. Birləşğin birinci ögesinin bir kısmı kısaltılır, ikinci öge olduğu gibi yazılır: *Azərıttifaq*, *Azərnəşr*, *partbilət*, *Azərbiofizika*, *biocoğrafiya*, *qazobeton*, *qazometr*, *qazomotor*, *aerobağlama*, *aerobaza*, *aeroklub*, *aeroxuzək*, *aeromexanika* gibi (92).

5. Sözcüklerin baş harfleri alınır; okunurken yalnız bu harfler söylenir: *BMT* (*Birləşmiş Millətlər Təşkilatı*), *MK* (*Mərkəzi Komitə*), *SSRİ* (*Sovət Sosialist Respublikaları İttifaqı*), *AVSP* (*Almaniya Vahud Sossialist Partiyası*) gibi (92).
6. Sözcüklerin yalnız baş harfleri alınır; okunurken baş harflerin oluşturduğu sözcük söylenir: *ADTİ* (*Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutu*), *ADU* (*Azərbaycan Dövlət Universiteti*), *AMTİ* (*Azərbaycan Müəllimləri Təkmilləşdirmə İnstitutu*) gibi (92).
7. Azərbaycan Türkçesinde bir başka birleşik kısaltmalar alıntı olan sözcüklerdir: *komsomol*, *kolxoz*, *sovhoz*, *AEQ* (*Ümumi Elektrik Şirkəti - Almanca*), *ANP* (*Ümumniderland Mətbuat Ağənliyi - Hollandaca*) gibi (92).

Sovyet sonrası gramer kitaplarında Budaqova'nın tasnifine en yakın tasnifi Xəlilov oluşturmuştur. O da Budaqova gibi birleşik adları üçe ayırır (2016: 60-72):

- I. Asıl birleşik adlar (*əsil mürəkkəb isimlər*)
- II. İkilemeler (*qoşa isimlər*)
- III. Birleşik kısaltmalar (*mürəkkəb ixtisarlar*)

Görüldüğü üzere Budaqova ile Xəlilov'un tasnifi aynıdır. Fakat Xəlilov asıl birleşik adları yirmi bir sınıfa ayırır. Ona göre asıl birleşik adlar şu şekillerde oluşur (2016: 60-72):

1. Kişi adı bildiren iki adın birleşmesiyle oluşan birleşik adlar: *Gülcamal*, *Gülbahar*, *Gülpəri*, *Rəcəbəli*, *Hüsəynqulu*, *Qulaməli*, *Mirzəli*, *Əlabbas*, *Əlimurad*, *Əliqulu*, *Ələkbər*, *Abbasqulu*, *Məhəmməd Hüseyin*, *Qurbanəli*, *Məlikməmməd*, *Əlibaba* gibi (60).
2. Birinci ögesi lakap, rütme, vazife bildiren, ikinci ögesi ise kişi adından oluşan birleşik adlar: *Şah İsmayıl*, *Mirzə Fətəli*, *Hacı Həsən*, *Axund Ələsgər*, *Mirzə Şəfi*, *Axund Şirəli*, *Mirzə Cəlil*, *Molla Sadıq*, *Məşədi Əsgər*, *Sultan Səlim*, *Molla Nəsrəddin* gibi (60).
3. Birinci ögesi lakap, rütbe, vazife bildirmeyen, ikinci ögesi kişi adından oluşan birleşik adlar: *Ağabacı*, *hacımərdan*, *Ağənəcəf*, *Ağamuxtar*, *Ağababa*, *Ağarza*, *Ağarəhim*, *Mirzağa*, *Şahmurad*, *Şahsənəm*, *Xançoban*, *Şahnigar*, *Sultanəli*, *Şahbikə*, *Sultanəhməd*, *Xanbikə*, *İmaməli* gibi (61).

4. Birinci ögesi kişi adı olan, ikinci ögesi lakap, rütbe, vazife bildiren birleşik adlar: *Məhsəti xanım, Abbasqulu, İbrahim xan, Burla xatun, İbrahim ağa, Cahandar ağa, Zərnigar xanım, Fətəli xan, Mahmud bəy, Qazan xan* gibi (61).
5. İkinci ögesi lakap, rütbe, vazife bildirmeyen iki adın birleşmesiyle oluşan birleşik adlar: *Əhməd xan, Məmməd xan, Zəlim xan, Gilə xanım, Anaxanım, Balabəy, Qiyasbəy, Mustafabəy, Şərəf xanım, Əlixan, Qaraxan, Ağabəy, Xurşidbanu* gibi (62).
6. Birinci ögesi basit sıfat, ikinci ögesi basit addan oluşan birleşik adlar: *ağsaqqal* “ak sakallı”, *sarıköynək* “sarıasma”, *istiot* “karabiber”, *Balabacı, Böyükkişi, Balacaxanım, Sarıbülbul, Göytəpə* gibi (62-63).
7. Cins adlarla sıfat-fiillerin birleşmesiyle oluşan birleşik adlar: *taxıldöyən* “harmancı; harman makinesi”, *pambıqyığan* “pamuk toplayan”, *yerölçən* “kadastro memuru”, *balıqudan* “balıkçıl (kuş)”, *vergiyiğan* “vergi memuru”, *ağacdələn* “ağaçkakan”, *ətçəkən* “kıyım makinesi”, *otbiçən* “ot biçen makine”, *tozsoran* “elektrik süpürgesi”, *günəbaxan* “ayçiçeği”, *aşsüzən* “süzgeç”, *çaysüzən* “süzgeç”, *taxıldöyən* “harmancı; harman makinesi”, *əlüzuyyan* “lavabo”, *Gündoğan* “doğu”, *toxumsəpən* “tohum eken (kişi veya makine)” gibi (63).
8. Belirtisiz ad tamlaması yapısında (*II. növ ismi birləşmə*) oluşan birleşik adlar: *kəklkotu* “kekik”, *quzuqulağı* “kuzukulağı”, *ayaqqabı* “ayakkabı”, *əlyazması* “elyazması”, *tütünqabı* “tütün tabakası”, *dağətəyi* “dağ eteği”, *duzqabı* “tuzluk”, *suiti* “fok balığı” gibi (64).
9. Eksiz ad tamlaması ve sıfat tamlaması yapısında eksiz birleşme şeklinde (*I. növ ismi birləşmə*) oluşan birleşik adlar: *Qonaqkənd, Ağdam, Ağdərə, Ağsu, Ağgöl, Göyçay, Çaykənd, Qarasu, alaqarğa* “alakarga”, *ağbalıq* “Mersin morinası; sudak balığı; büyük ak balıkçık” gibi (64).
10. Birinci ögesi kişi adı, ikinci ögesi *oğlu, qızı* sözcüklerinden oluşan birleşik adlar: *Əhmədoğlu, Ənvəroğlu* gibi (65).
11. Birinci ögesi basit addan, ikinci ögesi türemiş addan oluşan birleşik adlar: *qohumbazlıq* “kendi akrabalarını çok sevme, sadece kendi akrabalarının menfaatini düşünme”, *qanunauyğunluq* “yasallık”, *üzrxahlıq* “özür dileme”, *gözaydınlığı* “tebrik etme” gibi (65).

12. *ha, a, ə* eklenmesiyle oluşan birleşik adlar: *gəlhagəl* “aşıp taşan (gelir); uzun yol olarak”, *basabas* “kargaşalık”, *tutthatut* “tutuklama”, *vurhavur* “kavga; çabucak; şamata” gibi (65).
13. Birinci ögesi sayı adından, ikinci ögesi addan oluşan birleşik adlar: *qırxayaq* “kırıkayak; yengeç”, *çoxbucaq* “çokgen”, *üçbucaq* “üçgen”, *beşquşə* “beşgen”, *Altıağac*, *Üçtəpə* gibi (65).
14. Birleşimin her iki ögesi de akrabalık bildiren adlardan oluşabilir. Bazen birinci öge cins ad olabilir. Bu tür birleşmeler belirtisiz ad tamlaması yapısıyla (*II. növ ismi birləşmə*) oluşan birleşik ad modeline uygundur: *əmioğlu* “amca oğlu”, *əmiqızı* “amca kızı”, *bibiqızı* “kuzen”, *bibioğlu* “kuzen”, *dayıoğlu* “kuzen”, *dayıqızı* “kuzen”, *qayınana* “kaynana”, *eloğlu* “el oğlu”, *elqızı* “el kızı” gibi (65-66).
15. Ögelerden birisi *baş* sözcüğünden oluşan birleşik adlar: *baş çoban* “baş çoban”, *baş müəllim* “baş öğretmen”, *baş mühasib* “baş muhasebeci”, *baş mexanik* “baş mekanikçi”, *baş aqronom* “baş mühendis (tarım)”, *yüzbaşı* “yüzbaşı”, *minbaşı* “binbaşı”, *onbaşı* “onbaşı”, *nökərbəşi* “hizmetçibaşı”, *vəkilbaşı* “başbakan” gibi (66).
16. Birinci ögesi üçüncü şahıs iyelik eki alan addan, ikinci tarafı sıfattan oluşan birleşik adlar: *əliaçıq* “eliaçık, cömert”, *əliəyri* “hırsız” gibi (66).
17. Birinci ögesi cins addan, ikinci ögesi *-maz/ -məz* sıfat-fiil ekli fiilden oluşan birleşik adlar: *dildönməz* “dildönmez”, *dodaqdəyməz* “lebdeğmez”, *dilbilməz* “anlayışsız”, *ətyəməz* “vejetaryan” gibi (66).
18. Birinci ögesi zarftan, ikinci ögesi sıfat-fiilden oluşan birleşik adlar: *uzaqgörən* “ileri görüşlü”, *yaxıngörən* “miyop; basiretsiz” gibi (67).
19. Birinci ögesi ad, ikinci ögesi üçüncü şahıs iyelik ekini alarak adlaşmış zarftan oluşan birleşik adlar: *yorğanüzü* “yorgan yüzü”, *döşəküzü* “çarşaf” gibi (67).
20. Ögeleri ikinci tekil şahıs emir kipindeki fiilden oluşan birleşik adlar: *vurçatlasın* “şamata” gibi (67).
21. Birinci ögesi addan (bazen sıfattan), ikinci ögesi *kənd* sözcüğünden oluşan birleşik adlar: *Çaykənd*, *Gölkənd*, *Təpəkənd*, *Düzkənd*, *Quzukənd*, *Ellərkənd* gibi (67).

Xəlilov da ikilemelerle oluşan birleşik adların iki ögesi anlamlı sözcüklerden veya bir ögesi anlamsız sözcükten oluştuğunu belirtir. İki ögesi anlamlı ikilemeler yakın anlamlı,

eş anlamlı veya zıt anlamlı sözcüklerden oluşmaktadır: *səs-küy* “gürültü patırtı”, *abır-həya* “haysiyet”, *qurd-quş* “haşerat; her türlü hayvan”, *yar-yoldaş* “arkadaş”, *gül-çiçək* “güller ve çiçekler”, *tanış-biliş* “tanıdık”, *qapı-baca* “kapı baca; kapı pencere”, *od-alov* “ateş”, *əl-ətək* “el etek”, *üz-göz* “yüz göz”, *yurd-yuva* “ev bark”, *paltar-palaz* “giysi yaygı”, *çay-çörək* “çay sofrası”, *ölüm-itim* “ölüm yitim”, *künc-bucaq* “köşe bucaq”, *həyat-baca* “bahçe ve binalar”, *söz-söhbət* “sohbet”, *qol-qanad* “kol kanat”, *çala-çuxur* “çakır çukur”; *dağ-dərə* “dere tepe”, *eniş-yoxuş* “iniş yokuş”, *dost-düşmən* “dost düşman”, *alış-veriş* “alışveriş”, *yer-göy* “yer gök”, *var-yox* “var yok”, *baş-ayaq* “kelle paça; tamamen”, *əl-ayaq* “el ayak”, *gəliş-gediş* geliş gidiş”; *dava-dalaş* “kavga”, *dava-dərman* “ilaç”, *huş-baş* “hafızası güçlü”, *dava-döyüş* “kavga”, *əzab-əziyyət* “eziyet”, *qəm-qüssə* “elem”, *öyüd-nəsihət* “öğüt nasihat”, *dəlik-deşik* “delik deşik”, *hal-əhval* “durum”; *kitab-mitab* “kitap mitap”, *çörək-mörək* “ekmek mekmek”, *duz-muz* “tuz muz”, *paltar-maltar* “giysi miysi”, *kağız-kuğuz* “kağıt mağıt”, *ağac-uğac* “ağaç mağaç”, *dəmir-dümür* “demir memir”, *sir-sifət* “yüz; dış görünüş”, *sür-sümük* “kemikler”, *mal-qara* “büyükbaş hayvanlar”, *azar-bezar* “her türlü hastalık, dert”, *axır-uxur* “son; kalıntı”, *qara-qura* “karabasan; kasvetli”, *qab-qacaq* “kap kacak”, *kol-kos* “çalılık; çer çöp”, *həkim-məkim* “doktor mektor” gibi (2016: 68-69).

Xəlilov’a göre ikilemelerin bazıları kök biçimleriyle de oluşur. Bunların her iki ögesi anlamlı sözcükten oluştuğu gibi bir ögesi anlamsız sözcükten oluşabilmektedir: *dad-damaq* “memnuniyet; neşe”, *düz-dünya* “herkes; her yan”, *kəm-kəsir* “yetersiz; kusur”, *çən-çişkin* “duman sis”; *dör-döşək* “yatak yorgan”, *dür-düyün* “ufak tefek”, *yör-yöndəm* “etraf”, *sür-sümük* “kemikler”, *har-hacat* “alet edevat” gibi (2016: 71).

Xəlilov’a göre ikilemeler, sözcük öbeklerine benzese de onlardan farklıdır; bundan dolayı ikilemeler birleşik sözcüklere dahil olan özel bir sözcük öbeğidir (2016: 71).

Xəlilov, birleşik kısaltmalara ise şu örnekleri verir: *ADPU* (*Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti*), *ADU* (*Azərbaycan Dillər Universiteti*), *BDU* (*Bakı Dövlət Universiteti*) gibi (2016: 71).

Xəlilov’a göre birleşik kısaltmalar sözcük öbeği de sayılır. Bunun sebebi; birleşik sözcük genellikle iki veya üç sözcükten oluşurken birleşik idare adları da böyle olmakla beraber (*EA - Elmlər Akademiyası*, *Azərənşr - Azərbaycan nəşriyyatı*), daha çok sözcükten de oluşabilmektedir: *Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi* gibi. Birleşik sözcüklerin

öğeleri kaynaşarak bir anlam, bir kavram ifade ederken birleşik kurum adlarının öğeleri arkaikleşerek yeni sözcükle söylenir: *Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutu - Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti*, *Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutu - Azərbaycan Tibb Universiteti* gibi (71-72).

Hüseynzadə ise birleşik adların söz dizimsel yolla oluştuğunu belirtirek oluşumlarına göre on beş sınıfa ayırır (2007: 35-37):

1. İki ad eksiz olarak birleşerek şahıs adını karşılayan birleşik ad oluşturabilirler ve bu tür adlar bitişik yazılır: *Hüseynqulu*, *Rəcəbəli*, *Gülbahar* vb. (35).
2. Birinci ögesi lakap olup da o anlamda kullanılmayan iki adın birleşiminden oluşabilir ve bitişik yazılır: *Mirzağa*, *Şahsənəm*, *Sultanəli*, *Xanımbacı*, *Hacıbala* vb. (35).
3. İkinci ögesi lakap ve rütbe bildiren adlardan oluşan fakat bu anlamı vermeyen iki ad birleşerek birleşik sözcük oluşturur ve bitişik yazılır: *Balabəy*, *Əhmədxan*, *Hüseynağa*, *Anaxanım* gibi (35).
4. İki adın eksiz olarak birleşmesiyle birleşik ad oluşabilir ve bitişik yazılır: *sacayaq* “sacayağı”, *hacileylək* “leylek”, *Arpaçay*, *maşınqayırma* “makine endüstrisi”, *Günoğlan*, *qayınata* “kayın peder”, *rəsmxət* “çizim yapma dersi” gibi (35).
5. *Basit sıfat+cins ad* şeklinde birleşik ad oluşabilir ve bitişik yazılır: *Xoşqədəm*, *Balabacı*, *sarıköynək* “sarıasma”, *istiot* “karabiber”, *ağsaqqal* “ak sakallı”, *yeniyyətə* “gençlik yaşına girmiş kız veya erkek” gibi (35).
6. Bir veya iki cins ad ile sıfat-fiilin birleşiminden oluşabilir ve bitişik yazılır: *ağacdələn* “ağaçkakan”, *günəbaxan* “ayçiçeği”, *əlüzüyan* “lavabo”, *aşsüzən* “süzgeç”, *günbatan* “batı”, *taxıldöyən* “harmancı; harman makinesi” gibi (35).
7. İkinci ögesi üçüncü şahıs iyelik eki alan iki adın birleşmesiyle oluşabilir: *ayaqqabı* “ayakkabı”, *quzuqulağı* “kuzukulağı”, *suiti* “fok balığı”, *əmiqızı* “amca kızı”, *əlyazması* “elyazması” gibi (36).

Hüseynzadə’ye göre ikici ögesi iyelik eki almış olan *Nərimanov rayonu*, *maarif nazirliyi*, *rayon komitesi*, *Bakı Soveti*, *elmlər akademiyası*, *dövlət universiteti*, *pedaqoji institut*, *Ədəbiyyat və incəsənət qəzəti* gibi yapılar birleşik sözcük kabul edilemez (2007: 36).

8. İkinci ögesi yer adı olan iki adın birleşmesiyle oluşabilir ve bitişik yazılır: *Göyçay, İçərişəhər, Qonaqkənd, Ağdam* gibi (36).
9. *Oğlu* sözcüğünün özel ya da etnik adlandırma bildiren adlarla birleşmesiyle birleşik sözcük oluşabilir ve bitişik yazılır: *Həsənoğlu, Azəroğlu, Eloğlu, Kürdoğlu* gibi (36).
10. Birleşik sıfatlara *+lıq/ +lik, +luq/ +lük* yapım eki eklenmesiyle oluşabilir: *qanunauyğunluq* “yasallık”, *özbaşınalıq* “kanun tanımazlık”, *ağzibütövlük* “ciddilik, ketumluk”, *dikbaşlıq* “aksilik”, *əliəyrilik* “hırsızlık”, *gözütöxlük* “kanaatkârlık” gibi (36).
11. Tekrar edilen iki fiilin arasına *ha, a, ə* eklenmesiyle oluşabilir ve bitişik yazılır: *vurhavur* “kavga; çabucak; şamata”, *gəlhagəl* “aşıp taşan (gelir); uzun yol olarak”, *basabas* “kargaşalık”, *tutatut* “tutuklama” gibi (36).
12. Aynı adın tekrar edilmesiyle oluşabilir ve tire ile yazılır: *kos-kos* “çocuk topla oynadıkları oyun”, *üzük-üzük* “yüzük oyunu”, *daş-daş* “taşla oynanan oyun” gibi (36).
13. Yakın anlamlı sözcüklerden oluşabilir ve tire ile yazılır: *əl-qol* “el kol”, *qol-budaq* “dal budak”, *oğul-uşaq* “çoluk çocuk”, *dava-dərman* “ilaç”, *dost-aşna* “arkadaş” gibi (37).
14. Kısmen zıt kısmen de birbirine yakın anlamlı adlar birleşik ad oluşturabilir ve tire ile yazılır: *baş-ayaq* “kelle paça; tamamen”, *gediş-gəliş* “gidiş geliş”, *var-yox* “var yok”, *ata-ana* “baba ana”, *yer-göy* “yer gök”, *ana-bala* “ana ile yavru”, *ata-bala* “baba ile evladı”, *bacı-qardaş* “bacı kardeş”, *qohum-qardaş* “akrabalar”, *dil-ağız* “yalvarma” gibi (37).
15. İkinci ögesi anlamsız olan iki sözcüğün birleşmesiyle oluşabilir: *dil-mil* “dil mil”, *ağac-uğac* “ağaç mağaç”, *uşaq-muşaq* “çocuk mocuk”, *adam-madam* “adam madam” gibi (37).

Cəfərov, birleşik adların *temel unsur/ temel unsur (tabesizlik əlaqəsi)* ve *yardımcı unsur/ temel unsur (tabelilik əlaqəsi)* şeklinde oluştuğunu belirtir (2007: 182-183). Cəfərov’un bu görüşü üstte verildiği için (bkz. § 9-10) konu tekrarına düşmemek adına yeniden verilmeyecektir.

Kazımov’a göre de birleşik adlar genellikle eksiz öbek ve ekli öbek şeklinde oluşmakta, birleşiklerin ögeleri anlamını kaybederek kaynaşmakta, söz dizim özelliğini

yitirmekte ve bir vurgu altında telaffuz edilmektedir (2010: 56). Ona göre birleşik sözcükler şu şekillerde oluşmaktadır (57-58):

- I. Eksiz ad tamlaması ve sıfat tamlaması yapısında eksiz birleşme (*I. növ ismi birləşmə*) şeklinde oluşanlar
- II. Belirtisiz ad tamlaması yapısında (*II. növ ismi birləşmə*) oluşanlar
- III. Adların tekrarıyla oluşanlar
- IV. Yakın veya zıt anlamlı sözcüklerin birleşmesiyle oluşanlar
- V. Tekrar edilen adların arasına *ha, a, ə* getirilmesiyle oluşanlar
- VI. *Ad+sıfat-fiil* yapısında oluşanlar
- VII. İkilemelerden (*qoşa sözlər*) oluşanlar
- VIII. Üç ögeden oluşanlar
- IX. Cümle şeklinde oluşanlar

Kazımov'a göre eksiz ad tamlaması ve sıfat tamlaması yapısında eksiz birleşme şeklindeki birleşik adlar *ad+ad, sıfat+ad, sayı+ad* ve birinci ögesi çeşitli sözcük türünden, ikinci ögesi *+lıq/ +lik, +luq/ +lük* ekli adlardan oluşur: *qayınata* “kayın peder”, *hacıleylək* “leylek”, *dəmirağac* “demir ağacı, parozya”, *Şahsənəm, Dəmirgüc, Arpaçay; sarıköynək* “sarıasma”, *qaratoyuq* “karatavuk”, *ağcaqanad* “sivrisinek”, *Böyükkişi, Ağdam, Göyçay; beşbucaq* “beşgen”, *qırxayaq* “kırkayak; yengeç”, *qırxbuğum* “çobandeğneği”; *tərəfkeşlik* “yandaşlık”, *qohumbazlıq* “kendi akrabalarını çok sevmeye, sadece kendi akrabalarının menfaatini düşünme”, *qaraxəbərlük* “uğursuzluk”, *dəyməduşərlik* “alınanlık”, *özbaşınalıq* “kanun tanımazlık”, *beşqəpiklik* “beş kepik değerinde olan”, *ağzibütövlük* “ciddilik, ketumluk”, *başipozuqluq* “kanunsuzluk; düzensizlik” vb. (57). Bu yapıların dışında *Hüseynağa, Balaxanım, Qızxanım, Qarakişi* gibi yapılar da bulunmaktadır (2010: 57).

Kazımov, belirtisiz ad tamlaması yapısındaki birleşik sözcüklere *kəklikotu* “kekik”, *dəvədabanı* “devetabanı”, *quşüzümü* “it üzümü; kuşkonmaz”, *ayaqqabı* “ayakkabı”, *əlyazması* “elyazması” gibi örnekleri verir. İkinci ögesi *zadə, oğlu* sözcüklerinden oluşan birleşikleri de bu yapı içerisinde işler: *Həsənoğlu, Canızadə, Qubanzadə, Şirnoğlu* vb. (57).

Kazımov, adların tekrarıyla oluşan bileşiklerin çeşitli şekillerde oluştuğunu belirtir. Yakın veya zıt anlamlı sözcüklerin birleşmesiyle oluşanlara *qol-budaq* “dal budak”, *künc-bucaq* “köşe bucak”, *dost-aşna* “arkadaş”, *gediş-gəliş* “gidiş geliş”, *dərə-təpə* “dere tepe” örneklerini; tekrar edilen sözcüklerin arasına *ha, a, ə* getirilmesiyle oluşan birleşiklere

basabas “kargaşalık”, *qaçaqaç* “kaçışma”, *kəsəkəs* “katliam”, *yehaye* “yemek yeme; rüşvet yeme”, *vurhavur* “kavga; çabucak; şamata” örneklerini verir. İkilemelere (*qoşa sözlər*) ise *dava-dərman* “ilaç”, *yan-yörə* “etraf”, *ət-mət* “et met”, *uşaq-muşaq* “çoluk çocuk”, *kağız-kuğuz* “kağıt mağıt” örneklerini verir. Üç ögeden oluşan birleşik şekillerine az rastlandığını belirterek *topaldıqaç* “bir tür çocuk oyunu”, *əlüzüyyan* “lavabo”, *qaraçörəkotu* “karamuk; çörekotu” örneklerini verir. Cümle şeklinde oluşan birleşiklere ise *vurçatlasın* “şamata”, *alışdımyandım* “bir tür kumaş”, *qaçatbasdı* “alelacele” örneklerini vermiştir (2010: 58).

Qəribli, birleşik adların iki veya üç sözcüğün birleşmesiyle oluştuğunu belirterek oluşum şekillerine göre dörde ayırır (2009: 124). Ona göre birleşik sözcükler;

1. Çeşitli anlamlarda iki ya da daha fazla sözcüğün birleşmesiyle oluşabilir. Bu tür birleşiklerde ögeler eksiz birleştiği gibi ikinci öge üçüncü şahıs iyelik eki de alabilir: *Ağdam, istiot* “karabiber”, *Arpaçay, ağacdələn* “ağaçkakan”, *əlüzüyyan* “lavabo”; *kəklıkotu* “kekik”, *dəvəbabanı* “devetabanı”, *ayaqqabı* “ayakkabı”, *quşüzümü* “it üzümü, kuşkonmaz” gibi (124).

2. Yakın anlamlı veya zıt anlamlı sözcüklerin birleşmesiyle oluşabilir ve bu tür birleşikler tire ile yazılır: *dəftər-kitab* “defter kitap”, *yorğan-döşək* “yatak yorgan”, *oğul-uşaq* “çoluk çocuk”, *dost-tanış* “arkadaşlar”, *dərə-təpə* “dere tepe” gibi (124).

3. Ögelere biri anlamsız sözcükten oluşabilir. Bu tür birleşikler de tire ile yazılır: *uşaq-muşaq* “çoluk çocuk”, *ağac-uğac* “ağaç mağaç”, *adam-madam* “adam madam”, *təhər-töhür* “dış görünüş, görkem” gibi (124).

4. Tekrar edilen iki fiilin arasına *ha, a* getirilmesiyle oluşabilir ve bu tür birleşikler bitişik yazılır: *gəlhagəl* “aşıp taşan (gelir); uzun yol alarak”, *tuthatut* “tutuklama”, *qaçaqaç* “kaçışma”, *basabas* “kargaşalık” gibi (124).

Qəribli, bunlardan başka *ağa, bəy, xanım, şah, seyid* gibi sözcüklerle oluşan birleşiklerin de olduğunu ve bunların tek vurgu altında telaffuz edilerek bitişik yazıldığını belirtir: *Ağaxan, Balabəy, Xanımgül, Şahrza, Seyidəli* gibi. Bu sözcükler lakap ve unvan anlamlarını yansıtmamaktadırlar; yansıttıkları zaman birleşik sözcüğün bir ögesi olmazlar ve ayrı yazılırlar: *Şah Abbas, Seyid Əzim, Müslüm bəy* gibi (2009: 124).

Qəribli, tarihte birleşik sözcük olarak oluşan fakat günümüzde ayrımı pek mümkün olmayan *böyürtkən* “kaya böğürtleni; taş üzümü”, *bilerzik* “bilezik” gibi yapıları basit sözcük olarak kabul eder (2009: 125).

Nağısoylu ve Zeynalli ise birlşik adları birlşik isimler (*mürəkkəb isimlər*) ve birlşik adlar (*mürəkkəb adlar*) olaraq ikiye ayırır (2009: 44-46).

Birlşik adlar, birlşik özel adlara benzese de onlardan ayrılır; çünkü birlşik özel adlar ayrı ayrı sözcüklerden oluşur ve bir vurgu altında söylenir. Birlşik adlar ise sözcük öbekleri şeklinden oluşur ve her öge kendi vurgusunu korumaktadır (45). Birlşik adlar; ad ve soy ad, yüksek devlet vazifesi, unvan, bakanlık, komite, birlik, cemiyet, kurum, siyasi parti, idare ve teşkilat, bayram adları ve coğrafi adlardan oluşabilir ve daima ayrı yazılır: *Xaqan Zeynalli, Fərid Həsənoğlu, Saməd Vurğun, Mingəçevir şəhəri, Araz çayı, Qara dəniz, Şah dağı, Göy göl, Xarici İşlər Nazirliyi, Birləşmiş Millətlər Təşkilatı, Bakı Dövlət Universiteti, Milli Məclis* gibi (2009: 45). Nağısoylu ve Zeynalli, özel gün bildiren kalıplaşmış tarih adları da birlşik ad olarak kabul eder: *31 Dekabr* “31 Aralık”¹, *20 Yanvar* “20 Ocak”², *28 May* “28 Mayıs”³ gibi. Bunun yanında birlşik adlar bazen kısaltma yoluyla da yapılabilir: *AR (Azərbaycan Respublikası), AMEA (Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası), BMT (Birləşmiş Millətlər Təşkilatı), BDU (Bakı Dövlət Universiteti), MM (Milli Məclis)* gibi (2009: 46).

Nağısoylu ve Zeynalli, birlşik isimleri ise oluşumlarına göre dört sınıfa ayırmıştır:

- I. Çeşitli anlamlarda iki veya üç sözcüğün birlşmesiyle oluşanlar
- II. Yakın ve zıt anlamlı sözcüklerin birlşmesiyle oluşanlar
- III. Bir ögesi tek başına kullanılmayan ve anlamsız sözcükten oluşanlar
- IV. Tekrar edilen aynı fiil köklerinin arasına *ha, a* eklenmesiyle oluşanlar

Nağısoylu ve Zeynalli, çeşitli anlamlarda iki veya üç sözcüğün birlşmesiyle oluşan birlşik sözcükleri biraz daha açarak oluşumlarını dörde ayırmıştır (2009: 44):

1. *Basit ad+basit ad* yapısında oluşanlar: *üçbucaq* “üçgen”, *qaratoyuq* “karatavuk”, *yarımada* “yarımada”, *sarıköynək* “sarıasma”, *qaraquş* “karakuş”, *Nuray, Elxan* gibi (44).
2. *Basit ad+türemiş ad* yapısında oluşanlar: *döşəküzü* “çarşaf”, *dünyagörüşü* “bakış açısı”, *qanunauyğunluq* “yasallık”, *üzüyumuşaqılıq* “uysallık”,

¹ Dünya Azerbaycanlılar Dayanışma Günü.

² Bakü Katliamı.

³ Cumhuriyet Bayramı.

qanunvericilik “yasama”, *kortəbiilik* “kendiliğinden oluş”, *Çənlibəl, Əlibəyli* gibi (44).

3. İkinci ögesi iyelik eki almış addan oluşanlar: *meşəbəyi* “ormancı”, *çobanyastığı* “çobanyastığı”, *ayaqqabı* “ayakkabı”, *quzuqulağı* “kuzukulağı”, *dəvəquşu* “deve kuşu”, *dağkeçisi* “dağ keçisi”, *Həsənoğlu, Azəroğlu, Koroğlu* gibi (44).
4. *Ad+sıfat-fiil* yapısında oluşanlar: *yelqovan* “rüzgâr gülü; yelkovan”, *tozsoran* “elektrik süpürgesi”, *ağacdələn* “ağaçkakan”, *günəbaxan* “ayçiçeği” gibi (44).

Yakın veya zıt anlamlı sözcüklerin birleşmesiyle oluşan birleşiklere *ölüm-itim* “ölüm yitim”, *kilovat-saat, el-oba* “halk; ülke”, *oğul-uşaq* “çoluk çocuk”, *söz-söhbət* “sohbet”, *toyuq-cücə* “tavuklar ve civcivler”, *ev-eşik* “ev bark”, *dost-düşmən* “dost düşman”, *gediş-gəliş* “gidiş geliş”, *alış-veriş* “alışveriş” gibi örnekler verilirken bir ögesi tek başına kullanılmayan ve anlamsız sözcükten oluşan birleşiklere *çör-çöp* “çer çöp”, *kol-kos* “çalılık; çer çöp”, *uşaq-muşaq* “çoluk çocuk”, *kağız-kuğuz* “kağıt mağıt”, *dəmir-dümir* “demir memir” gibi örnekler verilir. Tekrar edilen aynı fiil köklerinin arasına *ha, a* eklenmesiyle oluşan birleşiklere ise *gəlhagəl* “aşıp taşan (gelir); uzun yol alarak”, *vurhavur* “kavga; çabucak; şamata”, *qaçaqaç* “kaçışma”, *basabas* “kargaşalık” gibi örnekler verilmiştir (Nağısoylu ve Zeynallı, 2009: 44-45).

Nağısoylu ve Zeynallı, başka yapılarda da birleşik sözcük oluşabileceğini bildirerek *ağa, bəy, xanım, şah* gibi sözcüklerle oluşan birleşiklerin olduğunu ve bu sözcüklerin birleşimin ögesi olduklarında bitişik yazıldığını belirtir: *Ağarəsul, Əlibəy, Gülxanım, Gülşah* gibi. Eğer bu sözcükler birleşimin sonuna gelip lakap ve unvan bildirdiklerinde ayrı yazılır: *Abbasqulu ağa, Bakıxanov, Qasım bəy Zakir, Məhsəti xanım* gibi. Benzer şekilde *şeyx, seyid, şah, sultan* sözcükleri de ilk ögede rütbe ve unvan bildirdiklerinde ayrı yazılırlar: *Seyx Mahmud Şəbüstəri, Seyid Əzim Şirvani, Şah İsmayıl Xətayi, Sultan Süleyman* gibi (2009: 45).

1.3.2. Azərbaycan Türkçesi Gramerlerinde Birleşik Fiiller

Azerbaycan Türkçesinde birleşik fiil konusu da gramer kitaplarında birtakım farklılıklarla ele alınmıştır.

Budaqova, birleşik fiillerin esasen analitik yolla oluştuğunu belirterek birinci ögenin sözcük türüne göre ikiye ayırır:

I. *Ad, sıfat, zamir, mastar, zarf+fiil* yapısında oluşanlar

II. *Fiilimsi+fiil* yapısında oluşanlar

Budaqova'ya göre *ad, sıfat, zamir, mastar, zarf+fiil* yapısındaki birleşik fiiller bir hayli fazladır ve aynı zamanda deyim özelliği de gösterirler (1980: 223). Bu yapıdaki birleşik fiiller, fiilin asıl fiil veya yardımcı fiil olması durumuna göre ikiye ayrılır:

1. *Ad+yardımcı fiil yapısında oluşan birleşik fiiller*: Çeşitli sözcük türleriyle *ol-*, *et-/ elə-, düş-, tut-, gəl-, get-, çıx-, ver-, çək-, götür-, aç-, at-, çal-, vur-, gətir-, sal-, qal-, qoy-, gör-, keçir- çıxar-* gibi yardımcı fiillerin birleşmesiyle oluşur (Budaqova, 1980: 223):

qardaş olmaq “samimi olmak; dost olmak”, *sahip olmaq* “sahip olmak”, *parça-parça olmaq* “parça parça olmak”, *daş ürəli olmaq* “taş kalpli olmak”; *başçılıq etmək* “önderlik etmek; rehberlik etmek”, *əldə etmək* “elde etmek”, *alt-üst etmək* “dağıtmak; bozmak”; *hərbə-zorba gəlmək* “tehdit etmək”, *gülməyi gəlmək* “gülesi gelmek”, *xoş gəlmək* “hoş gelmek”, *üstün gəlmək* “üstün gelmek”, *üz-üzə gəlmək* “yüz yüze gelmek”; *ağlı getmək* “aklı gitmek”, *özündən getmək* “bayılmak, kendini kaybetmek”, *yol getmək* “yol almak, yol yürümek”, *zidd getmək* “karşı çıkmak”; *əsir düşmək* “esir düşmek”, *dara düşmək* “dara düşmek”, *əldən düşmək* “çok yorulmak; faydasız hâle gelmek; zayıflamak”, *ayrı düşmək* “ayrı düşmek”; *zəhmət çəkmək* “zahmet çekmek”, *qələm çəkmək* “karalamak; adını silmek; unutmak”, *əl çəkmək* “bırakmak; yüz çevirmek”, *yol salmaq* “bir yere çok defa gidip gelmek”, *meyl salmaq* “heves göstermek; sevmek”, *dilə-ağıza salmaq* “dile düşürmek”, *taqətdən sal-* “gücünü kaybetmesine sebep olmak”; *üz tutmaq* “yönelmek; başlamak”, *baş tutmaq* “meydana gelmek; tane oluşmak”, *xəbər tutmaq* “haber almak”, *yas tutmaq* “yas tutmak”, *atəşə tutmaq* “ateş açmak”, *nəzərdə tutmaq* “göz önüne almak, düşünmek”, *üstün tutmaq* “üstün tutmak”; *adı çıxmaq* “ünlenmek; kötü şöhret kazanmak”, *əldən çıxmaq* “kaybedilmek”, *özündən çıxmaq* “kendini kaybetmek; hissetlenmek”; *qulaq vermək* “dinlemek”, *baş vermək* “oluşmak; başlamak; yeşermek”, *ələ vermək* “yakalatmak, ihbar etmek”; *ziyan vurmaq* “zarar vermek”, *üzə vurmaq* “kabahati açıklamak”, *cəh-cəh vurmaq* “ötmek”; *oğulluğa götürmək* “evlatlık almak”; *söz açmaq* “konuşmak”; *xəbər gətirmək* “haber getirmek”, *heyratə gətirmək* “şaşırtmak”; *qələqbə çalmaq* “galip gelmek”; *can atmaq* “çok istemek; sığınmak”, *meydana atmaq* “açığa çıkarmak”; *geridə qalmaq* “arkada kalmak; gelişmemek”; *şərt qoymaq* “şart koymak”, *müzakirəyə qoymaq* “tartışmak”; *hazırlıq görmək* “hazırlık yapmak”, *tədbir görmək* “yol bulmak”; *vaxt*

keçirmək “oyalanmaq; yaşamaq”, *gözdən keçirmək* “öylesinə baxmaq; diqqət etmək; kontrol etmək”; *ad-san çıxarmaq* “kötü şöhrət qazanmaq; ünlenmək”, *hövsələdən çıxarmaq* “kəndini tutamamaq, sinirlənmək” vb. (224-232).

2. *Ad+asıl fiil yapısında oluſan birləſik fiiller*: Aynı kökten türemiſ birləſik fiillərdir; ya fiil olan öge ad ögesinin kökündən ya da ad olan öge fiil ögesinin kökündən türemiſtir: *ſum ſumlamaq* “toprağı sürmək”, *ot otlamaq* “cezasını vermək”, *ütü ütüləmək* “ütü etmək”, *iſ iſləmək* “zarar vurmaq”; *söyüş söymək* “küfür etmək”, *biçin biçmək* “ekin biçmək”, *tikiſ tikmək* “dikiſ dikmək”, *əkin əkmək* “ekin etmək”, *yamaq yamaq* “yama etmək” gibi (232).

Budaqova, ad və fiilin bir-birinin kökündən türediyi hər yapının birləſik fiil olmayacağını bildirir və konuya aſlıqlıq gətirmək için ſu örneiyi verir (1980: 232):

Sən get, mən ütü ütüləyirəm.

Kolxozçular ſum ſumlayırlar.

Anam tikiſ tikiş.

Gülnaz xala yamaq yamayır.

Çalğı çalır, sonra, ſair sinəsindən sözlər deyir;

Her məclisə yaraſıqdır gözəl kəlam, gözəl ſe'r.

Anam bu saat biſmiſ bişirir.

Bayırda bərk yağıſ yağır.

Budaqova, birinci örnekteki *ütü ütüləyirəm*, ikinci örnekteki *ſum ſumlayırlar*, üçüncü örnekteki *tikiſ tikiş* və dördüncü örnekteki *yamaq yamayır* sözcüklerinde ögelerin sözlüksəl və dilbilgisəl yöndən birim oluſturduğunu ancak beşinci örnekteki *çalğı*, altıncı örnekteki *biſmiſ* və yedinci örnekteki *yağıſ* sözcüklerinin kendilerinden sonra gelen fiille sözlüksəl və dil bilgisəl yöndən birim oluſturmadığını bildirir. *Çalğı*, *biſmiſ* sözcüklerinin cümlenin bildirtili nesnesi, *yağıſ* sözcüyünün ise cümlenin öznesi işlevinde kullanıldığını bildirir (1980: 233).

Budaqova, *fiilimsi+fiil* yapısındaki birləſik fiillerde ise anlamın fiilimside olduğunu, fiilin ise fiilimsideki işi son noktaya ulaşmasını (*gəlib çıxmaq* “ulaşmaq”, *gedib çatmaq* “ulaşmaq”), hareketin yönünü (*axıb gəlmək* “akıp gəlmək”, *qayıdib gətmək* “dönüp

gitmek”) ve diğər dil bilgisel anlamları ifadə etdiğini bildirir (1980: 234). Bu yapıyı da fiilin yardımcı fiil veya asıl fiil olması durumuna görə ikiye ayırır:

Fiilimsi+yardımcı fiil yapısındaki birləşik fiillerin ilk ögesi *-(y)ıb/ -(y)ib, -(y)ub/ -(y)üb* ve *-(y)a/ -(y)ə* ekli fiilimsilerde, ikinci ögesi de *gəl-, get-, çıx-* yardımcı fiillerindən oluşur (Budaqova, 1980: 234).

Fiilimsi+asıl fiil yapısındaki birləşik fiiller ise hareketin son noktaya ulaştığını, hareketin önünü ve durumun özelliğini veya tarzını ifadə eder. Harekerin son noktaya ulaştığını bildiren birləşik fiiller *gəlib* veya *gedib* bağ-fiilleri ilə *çat-* fiilindən oluşur (235).

Hareketin yönünü göstərən birləşik fiiller ise bağ-fiillerin genellikle *get-* veya *gəl-* fiilleriylə birləşimindən oluşsa da kısmen başka fiillerle de birləşirler: *uçub getmək* “yok olmak”, *uçub gəlmək* “ortaya çıkmak”, *qaçıb getmək* “koşup gitmek”, *qaçıb gəlmək* “koşup gelmek”, *keçib getmək* “geçmek; yok olmak”, *dönüb getmək* “dönüp gitmek”, *dönüb gəlmək* “dönüp gelmek”, *çixıb getmək* “çıkıp gitmek”, *çixıb gəlmək* “çıkıp gelmek”, *qoyub getmək* “bırakıp gitmek”, *qoyub gəlmək* “bırakıp gelmek”, *gəlib keçmək* “gelip geçmek”, *ötüb keçmək* “geçip gitmek” vb. Bu birləşmedeki bağ-fiiller, durum zarfları gibi değerlendirilmez; çünkü bağ-fiillerle birləşen fiiller hem sözlüksel hem de dil bilgisel yönden sık ilişki içerisinde olup tek bir anlamı ifadə ederler. Ayrıca bazen bağ-fiil anlamını yitirebilir (235).

Durumun özelliğini veya tarzını ifadə eden birləşik fiillerde ise fikir daha canlı ve daha güçlü şekilde ifadə edilir: *çalışıb-vuruşmaq* “gayretle çalışmak”, *çalışıb-çapalamaq* “çalışıp çabalamak”, *aşıb-daşmaq* “aşıp taşmak”, *qızarıb-bozarmaq* “kızarıp bozarmak”, *yandırıb-yaxmaq* “yakıp kavurmak”, *qatıb-qarıştırmaq* “karıştırmak”, *bəzənib-düzənmək* “süslenip püslenmek”, *saralıb-solmaq* “sararıp solmak”, *qışqırıb-bağırmaq* “haykırış” gibi (236).

Kazımov’a görə birləşik fiil, çeşitli sözcüklerin anlam ve şekil bilgisel yönden birləşik tek anlam ifadə etmesiylə oluşur. O da birləşik fiilleri oluşumuna görə ikiye ayırır (2010: 173-175):

I. *Fiil+fiil* yapısında oluşanlar

II. *Ad, sıfat, sayı, zamir, zarf+fiil* yapısında oluşanlar

Kazımov, *fiil+fiil* yapısındaki birleşik sözcüklerin oluşum şekillerine göre üç sınıfta karşımıza çıktığını savunur:

1. Birleşiklerin ögeleri yakın anlamlı, eş anlamı veya zıt anlamlı fiillerden oluşarak ilk öge *-ib/ -ib, -ub/ -üb* bağ-fiil eki alabilir. Ögelerin herbiri anlamını koruduğu gibi bazen ikinci öge anlam kaybına uğrayabilir: *çalışıb-vuruşmaq* “gayretle çalışmak”, *əsib-coşmaq* “esip coşmak”, *qışqırıb-bağırmaq* “bağırıp çağırmak”, *yanıb-yaxılmaq* “ıstırap duymak”, *qızarıb-bozarmaq* “kızarıp bozarmak”, *saralıb-solmaq* “sararıp solmak”, *qatıb-qarışdırmaq* “karıştırmak”, *aşıb-daşmaq* “aşıp taşmak”, *qaynayıb-qarışmaq* “kavuşmak; yakınlaşıp dost olmak”; *axıb gəldi* “akıp geldi”, *donub qaldılar* “donup kaldılar” gibi (174).
2. *-a/ -ə bil-* şeklinde oluşabilir: *yaza bilmək* “yazabilmek”, *oxuya bilmək* “okuya bilmek”, *yata bilmək* “yatabilmek”, *gülə bilmək* “gülebilmek”, *işləyə bilmək* “çalışabilmek”, *qaça bilmək* “koşabilmek”, *baxa bilmək* “bakabilmek” gibi (174).
3. *mış/ -miş, -muş/ -müş, -an/ -ən, -acaq/ -əcək, -malı/ -məli, -ası/ -əsi* sıfat-fiil ekli unsurun *ol-* fiiliyle birleşmesiyle oluşabilir: *yazmış olsam* “yazmış olsam”, *yazan olsam* “yazan olsam”, *yazacaq olsam* “yazacak olsam”, *yazmalı olsam*, *yazası olsam*; *gəlməli oldum*, *gələsi oldum*, *gələn oldum* “gelen oldum”, *gələcək oldum* “gelecek oldum”, *gəlmiş oldum* “gelmiş oldum” gibi (174).

Kazımov; *ad, sıfat, sayı, zamir, zarf+fiil* yapısındaki birleşik fiillerin fiil ögesinin *ol-, et-, elə-* yardımcı fiillerinden veya fiillerin mecazileşerek deyim anlamlı birimler şeklinde oluştuğunu belirtir. Deyim anlamlı yapılarda ilk öge üçüncü şahıs iyelik eki veya durum ekleri alabilir: *sırdaş olmaq* “sırdaş olmak”, *qohum olmaq* “akraba olmak”, *parça-parça olmaq* “parça parça olmak”, *sahib olmaq* “sahip olmak”, *amansız olmaq* “acımasız olmak”, *alt-üst olmaq* “dağılmak; bozulmak”; *heyrat eləmək* “şaşırmak”, *abır eləmək* “utanmak”, *qırıq-qırıq eləmək* “parçalamak”, *alt-üst eləmək* “dağıtmak; bozmak”, *yaxşılıq eləmək* “iyilik etmek”, *başçılıq etmək* “önderlik etmek; rehberlik etmek”, *söhbət etmək* “sohbet etmek”, *güman etmək* “zannetmek; ümit etmek”; *yazığı gəlmək* “acımak”, *rəhmi gəlmək* “acımak”, *heyfi gəlmək* “kullanmak veya vermek istememek; acımak”, *ürəyi getmək* “içi gitmek; çok sevmek”, *zəhləsi getmək* “nefret etmek”; *razılığa gəlmək* “razı olmak”, *dəhşətə gəlmək* “hayret etmek”, *fikrə getmək* “düşünmek”, *başə salmaq* “anlatmak”, *dilə tutmaq* “tatlı dille ikna etmeye çalışmak”; *nəzərdə tutmaq* “göz önüne

almak; düşünmek”, *fikrində tutmaq* “aklında tutmak”; *əldən düşmək* “çok yorulmak; faydasız hâlê gelmek; zayıflamak”, *taqətdən salmaq* “gücünü kaybetmesine sebep olmak”, *yaddan çıxmaq* “unutmak”, *özündən getmək* “bayılmak, kendini kaybetmek” gibi (175). Fakat Kazımov, deyim anlam oluşturan birleşik fiillerin ilk ögesinin yönelme durum eki alması durumunda mecaziliğini kaybettiğini bildirir: *beli bağlamaq* “beli bağlamak”, *başı açmaq* “başı açmak” gibi. Ayrıca ona göre deyim anlamlı birleşik fiillerin ögeleri arasına çeşitli sözcükler de girebilir veya birleşimin ögeleri yer değiştirebilir: *İşsiz oturanda yadıma həmişə kənd düşür. Düşdü bütün qəzətlər qiymətdən, ay can, ay can!* (2010: 175).

Cəfərov da birleşik fiilleri oluşumlarına göre iki sınıfa ayırır (2007: 184-186):

I. *Fiil+fiil* yapısında oluşanlar

II. *Ad+fiil* yapısında oluşanlar

Cəfərov, *fiil+fiil* yapısındaki birleşik fiillerin ilk ögesi *-ib/ -ib, -ub/ -üb* bağ-fiil eki almış bir fiilden, ikinci ögesi ise anlam daralmasına uğramış *gel-, gət, qal-, dur-, qurtar-* gibi fiillerden oluştuğunu belirtir: *axıb getmək* “akıp gitmek”, *axıb gəlmək* “akıp gelmek”, *sönüb getmək* “sönüp gitmek”, *əriyib getmək* “eriyip gitmek”, *gəlib çıxmaq* “ulaşmak”, *uçub gəlmək* “ortaya çıkmak”, *uçub getmək* “yok olmak”, *qaçıb getmək* “koşup gitmek”, *qaçıb gəlmək* “koşup gelmek”, *itib getmək* “yok olmak”, *donub qalmaq* “donup kalmak”, *deyib durmaq* “söyleyip durmak”, *çəkib qurtarmaq* “çekip kurtarmak” gibi (184).

Ad+fiil yapısındaki birleşik fiiller ise fiil ögesi bir derece asıl anlamını hissettiren yardımcı fiillerden oluşur. Bu tür birleşiklerin oluşumunda fiilin çok anlamlılığı büyük rol oynadığından bu tür birleşikler deyim anlamlıdır. Birleşimin ilk ögesi üçüncü şahıs iyelik eki ve durum eklerini de alabilmektedir:

gününü saymaq “son günlerini yaşamak”, *qəlbini qırmaq* “incitmek”, *yolunu dəyişmək* “başka yola geçmek veya yönelmek”, *yolunu itirmək* “yolunu kaybetmek; sapıtmak”, *başını yemək* “birini öldürmek veya sebep olmak; birini engel olmaktan çıkarmak”, *başını tovlamaq* “kandırmak”, *dilini bağlamaq* “susturmak” gibi (185).

başə salmaq “anlatmak”, *dərdə düşmək* “derde düşmek”, *yola gətirmək* “ikna etmek”, *dilə tutmaq* “tatlı dille ikna etmeye çalışmak”, *dilə basmaq* “aklını başından almaya çalışmak”, *ələ gətirmək* “elde etmek”, *ələ salmaq* “ele geçirmek”, *gözə gətirmək* “nazarıyla zarar vermek”, *işə salmaq* “kullanmak; başına iş açmak”, *lağa qoymaq* “alay

etmek”, *başına vurmaq* “utandırmak; hatasını anlamak”, *döşünə döymək* “böbürlenmek, övünmek”, *ayağına yazmaq* “bir şeyin oluşunu birisinden bilmek”, *könlünə dəymək* “incitmek”, *ağılna batmaq* “inanmak”, *ayağına dolaşmaq* “engel olmak”, *çölə atmaq* “kovmak; boşa atmak; ucuza vermek”, *üzə çıxmaq* “ortaya çıkmak”, *gözə girmək* “kendini göstermek”, *yola aparmaq* “iyi geçinmek; yoluna koymak”, *başına dolanmaq* “çok sevmek, kaygılanmak”, *əlinə baxmaq* “birine muhtaç olmak”, *könlünə girmək* “kendini sevdirmek”, *gözünə girmək* “çok yaklaşmak; sevgisini kazanmak”, *ürəyinə girmək* “kendini sevdirmek”, *ürəyinə düşmək* “canı çekmek; yediği ağır gelmek”, *ağına baxmaq* “başkasının sözünden çıkmamak” gibi (185-186).

əldən çıxmaq “kaybedilmek”, *ürəkdən gəlmək* “severek yapmak”, *gücdən düşmək* “güçsüzleşmek”, *gücdən salmaq* “gücünü tüketmek”, *abırdan düşmək* “rezil olmak, saygısını kaybetmek”, *əldən düşmək* “çok yorulmak; faydasız hâle gelmek; zayıflamak”, *başdan sovmaq* “başından savmak”, *imtahandan keçirmək* “sınamak”; *başından çıxarmaq* “unutmak”, *üzündən gəlmək* “utanmamak”, *əлиндən gəlmək* “becermek, gücü yetmek”, *xəyalından keçmək* “hayalinden geçirmek, arzulamak”, *həddindən çıxmaq* “sınırını aşmak”, *cızığından çıxmaq* “çizgisinden çıkmak; haddini aşmak”, *havadan danışmaq* “kibirlenmek”, *üzdən getmək* “derine inmemek”, *göydən düşmək* “tesadüfen ortaya çıkmak”; *ürəyindən keçmək* “içinden geçmek; istemek; sevmek”, *dibindən baltalamaq* “kestirip atmak; izin vermemek”, *qabağından yeməmək* “çok kibirli olmak” gibi (185-186).

Abdullayeva'nın birleşik fiilleri oluşumlarına göre üçe ayırdığı görülür (2013: 75-76):

- I. Yakın anlamlı ve zıt anlamlı fiillerin birleşmesiyle oluşanlar
- II. *Ad+et-, elə, ol-* veya *-a/ -ə bil-* yapısında oluşanlar
- III. Deyim anlamlı birleşik fiiller

Yakın anlamlı veya zıt anlamlı fiillerin birleşmesiyle oluşan birleşik fiiller, ilk ögesi *-ib/ -ib, -ub/ -üb* bağ-fiil eki alan ve tire ile yazılan yapılardır: *yazıb-pozmaq* “yazıp çizmek”, *əsib-coşmaq* “esip coşmak”, *küsüb-barışmaq* “küsüp barışmak”, *atılıb-düşmək* “hoplayıp zıplamak” gibi. Bazen bu yapıdaki birleşik fiillerin iki ögesi de çekime girebilir: *gəzir-dolaşır* “gezer dolaşır”, *yazır-pozur* “yazar çizer”, *əsir-coşur* “eser coşar”, *küsür-barışır* “küser barışır”, *atılır-düşür* “hoplar zıplar” gibi (75).

Ad+et, elə-, ol veya *-a/ -ə bil-* yapısındaki birleşik fiiller ayrı yazılır ve buna tasvir fiilleri (*tərkibi fellər*) de denilir. Bu tür fiillerin sadece ikinci ögesi çekime girmektedir: *qəm etmək* “dert çekmek”, *qohum olmaq* “akraba olmak”, *xəstə olmaq* “hasta olmak”, *yaza bilmək* “yazabilmek”, *oxuya bilmək* “okuya bilmek”; *qohum olacağız* “akraba olacağız”, *yaza bilmədim* “yazamadım” gibi (75-76).

Abdullayeva, deyim anlamlı birleşik fiillere ise şu örnekleri verir: *qulaq asmaq* “dinlemek”, *başə düşmək* “anlamak”, *başə salmaq* “anlatmak”, *gözdən düşmək* “itibarını kaybetmek” gibi (2013: 76).

Hüseynzadə, Azərbaycan dilinde birleşik fiillerin büyük önem arz ettiğini belirtir. Ona göre *ad+fiil* şeklinde oluşan birleşik fiillerde ögeler anlamlarını korudukları gibi her iki öge de anlam değişikliğine uğramış olabilir; böylece fiil yeni anlam kazanır. Bu durum fiillerin çeşitli anlamlara sahip olmasından ileri gelir (2007: 124). Hüseynzadə birleşik fiilleri oluşumlarına göre dörde ayırır (2007: 125-127):

- I. *Ad/ sıfat+ol-, et-, elə-* yapısında oluşan birleşik fiiller
- II. *Ad+asıl fiil* yapısında oluşan birleşik fiiller
- III. *-ib/ -ib, -ub/ -üb* ekli bağ-fiil ile çekimli fiilin birleşiminden oluşan birleşik fiiller
- IV. Deyim anlamlı birleşik fiiller

Ad/ sıfat+ol-, et-, elə- yapısında oluşan birleşik fiiller hem Türkçe hem alıntı sözcüklerin fiilleşmesini sağlar. Alıntı sözcükleri fiilleştirmek için en çok *ol-* fiili kullanılır: *hazır olmaq* “hazır olmak”, *daxil olmaq* “katılmak”, *xaric etmək* “ayırmaq”, *qəbul eləmək* “kabul etmək”, *təftiş etmək* “denetlemek”, *yaxşı olar* “güzel olur”, *pis olar* “kötü olur”, *xoş olar* “hoş olur”, *şad olar* “neşeli olur” gibi. Bu yapıdaki fiil yardımcı fiil veya asıl fiil olarak da kullanılabilir. Eğer kendinden önceki unsur fiilin nesnesiyle yardımcı fiil işlevinde kullanılmıştır (126).

Ad+asıl fiil yapısındaki birleşik fiillerin ögeleri aynı köke sahiptir; ya fiil ögesi ad ögesinin kökünden ya da ad ögesi fiil ögesinin kökünden türemiştir. Bu tür fiillere nesne içeren fiil de denir. Fakat her nesne içeren fiil birleşik kabul edilmez; birleşimin iki ögesi de birleşerek sözlüksel-dil bilgisel bütünlük oluşturması gerekmektedir: *ot otlamaq* “cezasını vermek”, *ov ovlama* “çalmak”; *biçin biçmək* “ekin biçmek”, *yamaq yamamaq* “yama yapmak”, *söyüş söymək* “küfür etmek” gibi (126).

-ib/ -ib, -ub/ -üb ekli bağ-fiil ile çekimli fiilin birleşmesiyle oluşan birleşik fiiller de sözlüksel-dil bilgisel bütünlük oluşturur: *bəzənib-düzənmək* “süslenip püslenmek”, *çalıb-çapmaq* “çalıp çırpmaq”, *saralıb-solmaq* “sararıp solmaq”, *gəlib çıxmaq* “ulaşmaq”, *donub qalmaq* “donup kalmak”, *gəlib çatmaq* “ulaşmaq”, *atılıb-düşmək* “hoplayıp zıplamaq”, *qurub-yaratmaq* “kürmək, inşa etmək” gibi (127).

Hüseynzadə, deyim anlamlı birleşik fiillerin büyük çoğunluğa sahiptir olduğunu belirtir: *göz qoymaq* “izlemek; elde etmeyi istemek”, *başə çıxmaq* “şımarmak; sona erdirmek; galip gelmek”, *baş açmaq* “anlamak; ağlamak; çiçeklenmek”, *qulaq asmaq* “dinlemek; önem vermek”, *dil tökmək* “tatlı dille ikna etmək; yalvarmaq; ağıt yakmaq”, *başə düşmək* “anlamak”, *gözə gəlmək* “dikkət çekmək; takmamak; nazar deęmək”, *dilə düşmək* “aleyhinde konuşulmaq; meşhur olmaq”, *ələ salmaq* “elde etmək; kandırmaq”, *dilə tutmaq* “tatlı dille ikna etməyə çalışmaq”, *əldən düşmək* “çok yorulmaq; faydasız həle gelmek; zayıflamaq”, *yoldan çıxmaq* “azmaq; yolunu şaşırmaq”, *həvəsdən düşmək* “isteği kalmamak” gibi (2007: 127).

Xəlilov, birleşik fiilleri oluşumlarına göre beşe ayırır (2016: 184-190):

- I. *Ad/sıfat+ol-, et-, elə-* yapısında oluşanlar
- II. *Ad+fiil* yapısında oluşanlar
- III. Birinci ögesi *-ib/ -ib, -ub/ -üb* ekli bağ-fiilden, ikinci ögesi fiilden oluşanlar
- IV. Deyim anlamlı birleşik fiiller
- V. Birinci ögesi fiilin çeliştişli şekillerinden, ikincinci ögesi *idi, imiş* yardımcı fiillerinden oluşanlar

Ad/ sıfat+ol-, et-, elə- yapısındaki birleşik fiillerdeki fiil ögesi yardımcı fiil veya asıl fiil olabilir. Eğer fiilden önceki unsur onun nesnesi durumundaysa fiil, yardımcı fiil işlevindedir: *hazır ol* “hazır ol”, *təftiş et* “denetle”, *qəbul elə* “kabul et”, *xoş olar* “hoş olur”, *şad olar* “neşeli olur”, *daxil et* “ekle, kat”, *razılıq etmək* “teşekkür etmək”, *əməl etmək* “uymak” gibi (184, 186).

Ad+fiil yapısındaki birleşik fiiller aynı kökten türemişlerdir; ya ad ögesi fiil ögesinin kökünden ya da fiil ögesi ad ögesinin kökünden türemiştir: *ov ovlamaq* “çalmak”, *iş işləmək* “zarar vurmaq”, *tikiş tikmək* “dikiş dikmek”, *biçin biçmək* “ekin biçmek”, *əkin əkmək* “ekin ekmek”, *səpin səpmək* “ekin ekmek”, *söyüş söymək* “küfür etmək”, *yamaq yamamaq* “yama yapmak” gibi. Xəlilov, bu tür fiillere nesne içeren fiiller (*daxili obyektli*

fellər) de denildiğini ve her iki öge sözlüksel-dil bilgisel bütünlük oluşturduğunu belirtir. Böyle olmayan *yağmadı yağış* “yağmadı yağmur”, *yağış yağanda* “yağmur yağdığında”, *qar qarlayanda* “kar yağdığında” gibi örneklerin birleşik kabul etmenin mümkün olmadığını belirtir (188).

Xəlilov, birinci ögesi *-ib/ -ib, -ub/ -üb* ekli bağ-fiilden, ikinci ögesi fiilden oluşan yapıların ögeleri de sözlüksel-dil bilgisel bütünlük oluşturduğunda birleşik fiil kabul edilebileceğini, aksi durumda cümle ögesi gibi aynı türde yüklem ya da zarf tümleci olduğunu belirtir. Bu yapıyla ilgili; *yandırıp-yaxmaq* “yakıp kavurmak”, *aşıb-daşmaq* “aşıp taşmak”, *qorxub-qaçmaq* “korkup kaçmak”, *qurub-yaratmaq* “kurmak, inşa etmek”, *gəlib-çatmaq* “ulaşmak”, *saralıb-solmaq* “sarıp solmak” örneklerini verir (188-189).

Deyim anlamlı birleşik fiillerin ad ögeleri durum eki de alabilir: *cavab verdi* “cevap verdi”, *ah çəkdi* “kederlendi”, *dərd çəkdi* “dert çekti”, *xəcalet çəkdi* “çok utandı”, *ar eylədi* “utandı”, *baş çıxarmaq* “anlamak”, *kef eyləmək* “neşelenmek”; *yola çıxmaq* “yolculuğa çıkmak”, *dərdə düşmək* “derde düşmek”, *başına dönmək* “birisini çok sevmek, kaygılanmak”, *həvəsdən düşmək* “isteği kalmamak”, *gözdən itmək* “gözden kaybolmak, yol olmak”, *(söz) ağızlarından çıxır* “(söz) ağızdan çıkar” gibi (189-190).

Xəlilov; *idi, imiş* şekillerini de birleşik fiil kabul ederek şu örnekleri verir: *getmiş imiş* “gitmiş imiş”, *saxlar idi* “saklar idi”, *görmüş idi* “görmüş idi”, *yazan imiş* “yazan imiş” vb.

Nağısoylu ve Zeynalli ise birleşik fiilleri oluşumlarına göre beşe ayırır (2009: 75):

- I. Zıt veya yakın anlamlı fiillerin birleşmesiyle oluşanlar
- II. *Ol-, et-, elə-* yardımcı fiillerin çeşitli sözcük türleriyle birleşmesiyle oluşanlar
- III. *-ib/ -ib, -ub/ -üb* ekli bağ-fiillere *get-, gəl-, çıx-, keç-* vb. fiillerin getirilmesiyle oluşanlar
- IV. *-a/ -ə bil-* yapısında oluşanlar
- V. Deyim anlamlı birleşik fiiller

Zıt veya yakın anlamlı fiillerden oluşan birleşikler mecazi anlamda kullanılır ve birinci ögesi *-ib/ -ib, -ub/ -üb* bağ-fiil ekini alır. Bazen iki ögenin de çekime girdiği görülür: *atıb-tutmaq* “atıp tutmak”, *küsüb-barışmaq* “küsüp barışmak”, *ölçüb-biçmək* “ölçüp biçmek”, *çalışıb-vuruşmaq* “gayretle çalışmak”; *ölçdü-biçdi* “ölçtü biçti” gibi (75).

Ol-, et-, elə- yardımcı fiillerin çeşitli sözcük türleriyle birleşmesiyle oluşan birleşik fiillere şu örnekler verilmiştir: *yoldaş olmaq* “arkadaş olmak”, *yaxın olmaq* “dost olmak”; *kömək etmək* “yardım etmek”, *məsləhət etmək* “yol göstermek, akıl vermek”, *təkrar etmək* “tekrar etmek” gibi (75).

-ib/ -ib, -ub/ -üb bağ-fiil ekli bağ-fiillere *get-, gəl, çıx, keç-* vb. fiillerin getirilmesiyle oluşan birleşiklere şu örnekler verilmiştir: *uçub getmək* “yok olmak”, *ötüb keçmək* “geçip gitmek” gibi (75).

-a/ -ə bil- yapısında oluşan birleşik fiillere şu örnekler verilmiştir: *yaza bilmək* “yazabilmek”, *görə bilmək* “görebilmek” gibi (75).

Deyim anlamlı birleşik fiillere ise şu örnekler verilmiştir: *başə düşmək* “anlamak”, *qulaq asmaq* “dinlemek”, *bel bağlamaq* “güvenmek, inanmak”, *ürəyi yanmaq* “acımak; çok susamak” gibi (75).

Qəribli ise birleşik fiil olarak, ilk ögesi *-ib/ -ib, -ub/ -üb* ekli bağ-fiillerden oluşan ve ögeleri yakın veya zıt anlamlı sözcüklerden oluşan yapıları kabul eder: *deyib-gülür, ölçüb-biçmək* “ölçüp biçmek”, *bəzənib-düzənmək* “süslenip pislenmek”, *atılıb-düşmək* “hoplayıp zıplamak” gibi. Ayrıca Azərbaycan Türkçesinde bitişik yazılan birleşik fiillerin yok derecede olduğunu ve *sağollaşmaq* “vedalaşmak”, *xudahafizləşmək* “vedalaşmak” gibi yapıların bitişik yazıldığını belirterek bu yapıları birleşik fiil olarak kabul eder (2009: 171).

Yalçın ise birleşik fiilleri oluşumlarına göre üçe ayırır (2018: 328-337):

- I. Tasvir fiilleri
- II. *Ad+yardımcı fiil* yapısındaki birleşik fiiller
- III. Anlamca kaynaşmış birleşik fiiller

Yalçın tasvir fiillerini yardımcı fiile göre sınıflandırmış ve Azərbaycan Türkçesinde en fazla kullanılan yardımcı fiilleri ele almıştır. Buna göre tasvir fiilleri şu şekillerde oluşur:

1. *-(I)b at-*: *İnsanlar boğazlarına keçmiş felaketin zencirini qırıb atmağa heç bir yol ve imkan tapa bilmirdilər.* “İnsanlar boğazlarına keçmiş felaket zincirini kırıp atmaya hiçbir yol ve imkan bulamıyorlar.” (328).

2. -a/ -ə bil-: *Admiral Naximovun vahtından bu sahillere düşmən gemisi yan **ala bilmemişdi**.* “Amiral Naximov zamanından beri bu sahillere düşmən gemisi yanaşmamıştı.” (328).
3. -(I)b bit-: *Musanın, o bedbeht qardaşımın iztirab ve endişeleri hep **sönüb bitdiyinə** bir aydın şahiddir.* “Musa’nın o bedbaht kardeşimin ızdırap ve endişelerinin hep sönüp gittiğine bir aydın şahittir.” (329).
4. -(I)b çıx-: ***Çekib çıxarsın** meni / nigaran dolaşdan.* “Çekip çıkarsın beni / ızdıraplı karmaşadan.” (329).
5. -(I)b dur-: *Dumanlı dağlara **boylanıb durur** / İndiden sadəcə resmlər qurur.* “Dumanlı dağlara bakıb durur / Şimdiden sadəcə hayaller kurar.” (330).
6. -(I)b düş-: *Bir iki gün **atılıb-düşüb** yerində eyleşəcək.* “Bir iki gün şikâyet edip sonra yerine oturacak.” (330).
7. -(I)b gəl-: *Su şaraq şaraq axaraq daşı qumu bir-birinə **qatıb gəlirdi**.* “Su şarıl şarıl akarak taşı kumu birbirinə katıp geliyordu.” (331).
8. -(I)b get-: *Qızılquş yox olmuş, **uçub getmişdi**.* “Kızılkuş yok olmuş, uçup gitmişti.” (331).
9. -(I)b keç-: *Herdenbir kəndin üzərindən..durna destələri **ötüb keçirdi**.* “Bazen arada bir köyün üzerinden turna sürüleri geçip gidiyordu.” (332).
10. -(I)b qal-: *Hamısı qorxusundan saralmış və yeridecə **donub qalmışdı**.* “Hepsi korkusundan sararmış ve bulunduğu yerinde donup kalmıştı.” (332-333).
11. -(I)b qurtar-: *Tapdıq şəkilləri ala-babat **çekib qurtardı**.* “Tapdık, fotoğrafları orta halli çekiğ bitirdi.” (333).
12. -miş, -an, acak, malı, ası ol-: *...daş dövründən **tapılmış olan** eserlərdir.* “...taş devrindən kalmış olan eserlerdir.”; *aslan bütün **olan-olmazını** xerclemişdi.* “aslan bütün varını yoğunu harcamıştı.”; *Mehribanı taqib **edəcək olsa, onu daha da asabileşdirer.*** “Mihriban’ı takip edecek olsa, onu daha da sinirlendirir.”; *men ona bir məktub **yazmalı (yazası) oldum.*** “ben ona bir məktup yazmaq istedim.” (334).
13. -(I)b tök-: *...dünyanın bütün ağcaqanadlarını **yığıb tökürlər** bura.* “...dünyanın bütün sivrisineklerini buraya topluyorlar.” (334).

Yalçın’a göre *ad+yardımcı fil* yapısındaki birleşik fiiller *et-, elə-, ol-* yardımcı fiilleriyle yapılmaktadır:

et- yardımcı fiili ad soylu Türkçe veya alıntı her sözcükle birleşir ve bol örnekleri vardır: *Bir nece nefer dost-aşna çağırmişam, indi bu saatler gelerle, oturub söhbet ederik.* “Birkaç tanıdık eş dost çağırmişım, şimdi az sonra gelirler, oturup sohbet ederiz.” (335).

elə- yardımcı fiili de Türkçe veya alıntı sözcüklerle birleşir ve *et-* yardımcı fiiline paralel görevdedir: *Adama ümid-nevid verib, yerinden eləyib, zerere salıb, ahırda sözüne emel elemeyene lanet!* “İnsana ümit verip, yerinden edip, zarara sokup, sonra da sözünü yerine getirmeyene lanet olsun!” (335).

ol- yardımcı fiili de ad soylu Türkçe ve alıntı sözcüklerle birleşir ve işlek kullanılır: *Hanım ne taqsır menden sadir olubdur ki, meni özünden uzaq edirsən?* “Hanım bende ne kusur oluştu ki, beni kendinden uzak tutuyorsun?” (336).

Yalçın, anlamca kaynaşmış birleşik fiillerin *ad+fiil* yapısında olduğunu ve öğelerden birinin veya tümünün anlam kaybına uğradığını, bazı birleşiklerin de deyim anlam kazandığını belirtir: *ağzı burmaq, dil tökmek, elden çıxmaq, göyden düşmek, qabağı açılmaq* gibi (337).

1.4. Türkiye Türkçesi Gramer Kitaplarında Birleşik Sözcük Konusu

Türkiye Türkçesi gramer kitaplarında birleşik sözcük konusu çeşitli şekillerde işlenmiş, farklı görüşler sunulmuş, tam bir birlik sağlanamamıştır. Türkiye Türkçesi gramer kitaplarında hangi yapılara birleşik sözcük denildiğine değinilmeden önce birleşik sözcük tanımları üzerinde durulacaktır.

Gögüş’e göre birleşik sözcükler, birden fazla sözcükten oluşan ve yeni bir kavramı bildiren sözcüklerdir (1963: 246). Ediskun da birleşik sözcük için, iki ya da daha fazla sözcüğün birleşip kaynaşmasıyla oluşan yeni anlamdaki sözcükler tanımını yapar (2017: 103). Bilgegil için birleşik sözcükler, birden fazla sözcüğün kök veya gövdesinin tek bir kavramı karşılamak üzere birleşmesinden oluşan sözcüklerdir (2014: 155). Eker, birleşik sözcükleri; iki ya da daha fazla sözcüğün anlam kayması, ses kaynaşması, sözcük türü kayması yollarıyla aralarına ek girmeyecek kadar kalıplaşmasıyla oluşan sözcükler olarak tanımlar (2009: 408). Çürük ise birleşik sözcüğü, iki ya da daha fazla sözcüğün bir kavramı karşılamak amacıyla bir araya gelmesi ve bir araya gelirken sözcüklerin anlamının toplamının yanı sıra bileşenlerden birinin ya da her ikisinin birden anlamını yitirerek yeni bir anlama karşılık gelmesi sonucu ortaya çıkan sözlükselleşmiş yapılardır, şeklinde

tanımlamıştır (2018: 22). Vardar, iki ya da daha çok sözlükbirimin kaynaşıp kalıplaşmasıyla oluşan ve anlamlı bir tek birim işlevi gören öge tanımını yapmıştır (2007: 44). İmer vd. birleşik sözcük için, iki ya da daha çok sözcüğün dilin kuralları doğrultusunda bir araya gelmesi ve kalıplaşmasıyla oluşup anlamlı tek bir birim işlevi gören, anlamı kendini oluşturan sözcüklerin anlamından bağımsız bir sözlüksel birim niteliği taşıyan dizim tanımını yapmıştır (2011: 58). Korkmaz ise birleşik sözcüklerin, iki veya daha çok sözcüğün Türkçenin söz kalıplarına uygun belirli yollarla bir araya getirilmesiyle oluştuğunu belirtir (2003: 47). Özkan, birleşik sözcüklerin yeni bir anlam ifade etmek üzere dilimizin söz dizimi kurallarına bağlı olarak sözcük öbekleri şeklinde oluştuğunu belirtir (1997: 222). *Türkçe Sözlük*'te ise birleşik sözcüklerin, yeni bir kavramı karşılamak üzere belirtisiz ad tamlamalarından, sıfat tamlamalarından, isnat grubundan, birleşik fillerden, ikilemelerden, kısaltma grubundan veya kalıplaşmış çekimli fiillerden oluştuğu şeklinde geçmektedir (TDK, 2016: 358).

Yukarıdaki tanımlardan hareketle birleşik sözcükler için ortak olan özellik, iki veya daha fazla sözcüğün kaynaşarak tek bir kavramı karşılamasıdır, diyebiliriz. Birleşikler Türkçenin söz kalıpları içerisinde şekillenir, yani sözcük öbeklerinden oluşurlar. Peki her sözcük öbeği aynı zamanda birleşik sözcük müdür? Bu mümkün değildir; fakat hangi sözcüğün öbek hangi sözcüğün birleşik sözcük olduğu hususunda çeşitli görüş farklılıkları bulunmaktadır.

Birleşik sözcük ile sözcük öbeği ayrımı üzerinde duran Delice, birleşik sözcüklerin anlamını kaybederek yeni bir kavramı karşıladığını, sözcük öbeklerinde ise en az bir ögenin kendi anlamında kullanıldığını belirtir. Örneğin; *narçiçeği* sözcüğündeki ögeler kendi anlamını yitirmiş ve “Parlak kırmızı renk ve bu renkte olan şey.” anlamında yeni bir kavram oluşmuştur. *Yılan çiçeği* sözcüğünde ise çiçek kendi anlamını korumaktadır. Yılan sözcüğü ise benzetme amacıyla kullanılmıştır. Delice'ye göre burada birleştirme yöntemi değil söz dizimi yolu kullanılmıştır. Sözcük öbeklerinin yan yana gelmesinin sebebi “sözlük birim” değil “sözdizimbirim” oluşturmaktır. Birleşik sözcükte hem yapı hem anlam birliği bulunurken sözcük öbeğinde yapı birlikteliği bulunmaz. Dolayısıyla birleşik sözcüklerin bitişik, sözcük öbeklerin ise ayrı yazıldığını belirtir. Delice, *bu* ve *gün* yapılarının hem birleşik sözcük hem de sözcük öbeği oluşturabildiğini söyler: “*Bugün Türkiye Türkçesi sınavımız var.*” cümlesinde zaman diliminin kavramsallaşmasından dolayı birleşik sözcüktür. “*Atatürk, Türk milletini örgütlemek için 19 Mayıs 1919'da*

Samsun'a çıkmıştır. Her yıl bu gün değişik törenlerle kutlanmaktadır.” cümlesinde ise her iki sözcük kendi kavram alanlarını yansıttığı ve yeni kavram oluşturmadığı için sözcük öbeğidir. Fakat Delice, sözcük öbeklerinin de bazı durumlarda bitişik yazılacağını, bu durumda birleşim noktasında genellikle kesme işareti kullanıldığını söyler: *Karac'oğlan, n'ola, n'eyleyim, n'oldu* gibi. Ayrıca *cumartesi* ve *pazartesi* gibi ses olayına uğramış ve tek vurguyla söylenir hâle gelmiş örnekleri de bitişik yazılan sözcük öbeği olarak kabul eder (2012: 18- 19).

Delice, bu bilgiler ışığında kavramı karşılayan *bugün, hanımeli, tepegöz, karakavak, ayçiçeği* gibi sözcükleri birleşik; düşünceyi anlatan *bu gün, hanım eli, arı beyi, Anadolu kavağı, kabak çiçeği* gibi sözcükleri sözcük öbeği olarak kabul eder. Ayrıca tek bir kavramı karşılayan *pazartesi, ateş böceği, eşek arısı, Anadolu Kavağı, yıldız çiçeği* gibi sözcükleri de sözcük öbeği olarak kabul eder (2012: 19).

Çürük ise birleşik sözcüklerin öbeklerden farkını şöyle belirtmiştir (2017: 80-81):

1. Birleşik sözcükler bir kavrama karşılık olur, öbeklerse var olan anlamı genişletir. Öbekler sözcükselleştiği zaman birleşik sözcük olur ve bir kavrama karşılık gelir: *buzdolabı; pencerenin camı.*
2. Birleşikler bağımsız olarak tek bir kavrama gönderimde bulunur, öbekler ise bağımsız olmadıkları için böyle bir gönderimde bulunamazlar.
3. Birleşik sözcükler çoğunlukla tek bir sözcük gibi sesletilir, öbekler ise duraklı olarak sesletilir.
4. Birleşik sözcüklerde tek vurgu vardır, öbeklerde biri hafif olmak üzere çift vurgu vardır.
5. Birleşik sözcükler parçalanamaz, parçalanırsa birleşik sözcük olarak ifa ettiği anlamı karşılamaz, öbekler ise parçalanabilir.
6. Birleşik sözcükler kalıcıdır, öbekler geçicidir.
7. Birleşik sözcükler sözlükseldir, öbekler ise söz dizimsel bir unsurdur. Birleşikler, sözcük maddesi olur.
8. Birleşiklerde anlamsal ve sessel değişimler sonucunda bitişik yazılma görülür, öbekler ise hep ayrı yazılır.
9. Birleşikler alt tür oluşturur, öbeklerde ise alt tür özelliği yoktur.
10. Birleşikler, düşüncenin tümünü ifade edebilir, öbekler ise sadece bir parçasını ifade eder.

11. Birleşik sözcüklerde ilk ögenin yerine zamir kullanılamaz, öbeklerde ise zamir ögelerin yerini alabilir.
12. Birleşiklerde çoğunlukla tam uyuma bir gidiş vardır ama öbeklerde, ünlü uyumlarına ya da başka özelliklere rastlanmaz.
13. Birleşiklerde ögelerin göndergesi geneldir, öbeklerde ise daha özeldir: *duvar kâğıdı* (herhangi bir duvar kâğıdı); *okulun yolu* (belli bir okula ait olan yol) gibi.

Türkiye Türkçesinde birleşik sözcüklerin ögelerinin anlam kaynaşması açısından sınıflandırılması hususunda görüş birliği sağlandığı görülür. Birleşik sözcükler ögelerin anlam kaynaşması açısından üçe ayrılır (Göğüş, 1963: 246; Özkan, 1997: 222-223; Korkmaz, 2014: 190-191; Banguoğlu, 2015: 294-295):

1. Ögeleri gerçek anlamını koruyan birleşik sözcükler: *akarsu, akciğer, enli boylu* vb.
2. Ögelerinden biri gerçek anlamını yitirmiş olan birleşik sözcükler: *göz bebeği, adam otu, at kestanesi* vb.
3. Ögelerin her ikisi gerçek anlamını yitirmiş birleşik sözcükler: *hanımeli, harmandalı, saz kayası* vb.

Zeynep Korkmaz, ögelerin anlam kaynaşması açısından birleşik sözcükleri iki maddeye ayırdığı, ögelerinden biri veya tümünün anlam kaybına uğradığı örnekleri bir maddede ele aldığı görülür (2014: 190-191).

Çürük ise konuya metaforik ve metonimik açıdan bakmış ve konuyu dört sınıfta incelemiştir (2017: 122):

- I. İki ögesi de gerçek anlamında oluşmalar
- II. Metafor yoluyla oluşmalar
- III. Metonimi yoluyla oluşmalar
- IV. Metafor ve metonimi yoluyla oluşmalar

Çürük, iki ögesi gerçek anlamını koruyan birleşik sözcüklere *bulaşık makinesi, zeytinyağı, ütü masası, kol saati, meyve suyu* örneklerini verir. Bu tür örneklerde bağlama bakıldığında ilk öge düşürülebildiğini, fakat bu düşüncenin *meyve suyu* örneği için mümkün olmadığını söyler (2017: 123-124).

Metafor yoluyla oluşan birleşik sözcükler renk, çiçek, hastalık, yemek adlarında görülmektedir. Birleşimin bir ögesi veya tüm ögeleri metaforik olabilir: *anayasa, ayçiçeği, başçavuş, ayçöreği; gecekuşu, kaldırım çiçeği, yol ağzı, kilit dili; hanımeli, keçiboynuzu, it dirseği, cam güzeli* vb. (Çürük, 2017: 130-134).

Metanimi⁴ yoluyla oluşan birleşik sözcüklerin ilk ögesi metonimik olduğunda benzerlik özelliği bulunmaksızın ikinci ögeyi nitelemektedir: *mavi yakalı çalışan, beyaz yakalı çalışan, buğday tenli, kafadan bacaklı, eşkanatlı, iki ayaklı, iki canlı* gibi. İkinci ögesi metonimik olan birleşik sözcükler dışmerkezli olduğu için metonimik olan baş öge değil, tamlanandır: *deli balta “acımasız, gaddar, zalim”, delibaş “huysuzluk yapan hayvan veya delice hareketler yapan çocuk”* gibi. Tüm ögeleri metonimik olan birleşik sözcüklerde benzerlik söz konusu değildir: *eloğlu “damat”, elkızı “gelin”, eli maşalı “kavgacı”, parmak izi* gibi (Çürük, 2017: 137-138).

Çürük’e göre metafor ve metonimi yoluyla oluşan birleşik sözcüklerin oluşumunda iki özellik de mevcuttur ve sayıları azımsanmayacak kadar fazladır: *fare kulaklı, sivri dilli, kabak kafalı, çatakkuyruk, kalem kulaklı, kaz kafalı, et kafalı, dibek kafalı, fare başlı iskorpit* vb. Buraya daha da açıklık getiren Çürük, örneğin *fare kulaklı*nın bir yarasa türü olduğunu ve örnekte *kulakla* kastedilenin yarasa olduğunu, parça-bütün ilişkisi bulunduğunu belirtir. *Fare kulaklı* denilince de kulağı fare kulağına benzeyen yarasa anlaşıldığını söyler (2017: 138-141).

Birleşik sözcükleri baş-anlam ilişkisi yönünden inceleyen İsa Sarı, ögelerin şeffaflığı ve geçirimsizliği ile baş öge ve merkezlilik üzerinde durmuştur. Sarı, incelemesinde birleşik sözcükler için *şeffaf, yarı şeffaf* ve *geçirimsiz* terimlerini kullanılır. Birleşimi oluşturan ögelerin sözlük anlamına bakıldığında birleşimin anlamı tahmin edilebiliyorsa o birleşik sözcük “şeffaf”tır. Eğer ögelerin sözlük anlamına bakıldığında birleşimin anlamını doğrudan vermiyor, fakat çağrıştırıyorsa o hâlde o birleşik sözcük “yarı şeffaf”tır. Ögelerin sözlük anlamı birleşimi tahmin edilemez kılıyorsa, yani ögelerin tümü birleştikten sonra anlam kaybına uğradıysa oluşan birleşik sözcük “geçirimsiz”dir.

Sarı, baş-anlam ilişkisi ve ögelerin şeffaflığını -yani tahmin edilebilirliğini- aynı anda merkeze alan dörtlü bir sınıflandırma yapmıştır (2016: 208-214):

⁴ Metonimi, Türkçede ad aktarması terimiyle karşılanmış olup metafordan farklı olarak benzetme unsuru yoktur (Çürük, 2017: 134).

- I. İçmerkezli birleşikler
- II. Dışmerkezli birleşikler
- III. Yarımerkezli birleşikler
- IV. Eşmerkezli birleşikler

Sarı'ya göre içmerkezli birleşiklerde belirgin bir baş öge vardır ve birleşimin iki ögesi de şeffaftır. İçmerkezli birleşiklerde baş ögenin sözcük sınıfı birleşimin sözcük sınıfını belirler. Sarı, dünya dillerindeki birleşiklerin çoğunun içmerkezli olduğunu da belirtir. Ayrıca belirtili ad tamlaması yapısındaki birleşiklerin iç merkezli olduğunu, fakat durumun her zaman öyle olmadığını da belirtir; örneğin *tavşanbıyığı* yapısındaki bıyık şekliyle veya bıyıkla ilgili herhangi bir doğrudan anlamsal ilişki yoktur. İlâveten *ad+ad*, *sıfat+ad* yapısındaki kök birleşiklerin de her zaman şeffaf olmayabileceğini, dolayısıyla da içmerkezli olmayabileceğini belirtir. Ona göre içmerkezli birleşikler eksiltme yoluyla sözcükleşebilir; örneğin *öteberi* birleşimi *öte[deki] beri[deki] eşya* yapısından eksiltme yoluyla oluşmuştur (2016: 208-209).

Sarı'ya göre içmerkezli birleşiklerin her ilki ögesi arasında doğrudan bir anlam ilişkisi olduğu gibi bu anlam ilişkisi çok boyutlu da olabilir; örneğin *zeytinyağı*, *ayçiçeği yağı*, *fındık yağı* birleşiklerinde ilk öge, baş ögenin hammaddesini niteler. Fakat *bebek yağı* birleşiminde bu söz konusu olmadığı gibi ögeler şeffaf olduğundan da içmerkezli kabul edilir. Dolayısıyla bir birleşimin içmerkezli olması, ögeleri arasındaki anlam ilişkisi boyutuyla ilgili değil, ögelerin şeffaflığıyla ilgilidir (2016: 209).

Sarı, bir noktaya dikkat çeker ki; bazı birleşik sözcüklerin ögeleri yüksek derecede şeffaf olsa da diğer anlamlarından sıyrılarak sadece tek bir anlamıyla söz varlığına girmiş olabilir. Örneğin; *at arabası* birleşimi “1. atlar için/ atları taşımada kullanılan araba” ve “2. at(lar)ın çektiği araba” olarak iki anlama gelecekken ikinci anlamı sözcükselleşip söz varlığına girmiştir. Birleşik sözcüğün ögeleri son derece şeffaf olsa da genel anlam aynı şeffaflığı göstermeyebilir. Sarı, bu tür birleşikleri dışmerkezli değerlendirmenin art zamanlı bakış açısı gerektirdiğini, fakat eş zamanlı bakış açısıyla bu tür birleşiklerin tamamen şeffaf olduğunu söyler. Ayrıca dışmerkezli birleşiklerde baş ögenin olmaması da önemli bir ölçüttür (2016: 209).

Sarı'ya göre dışmerkezli birleşiklerin belirgin bir baş ögesi olmaz ve birleşik sözcüğün anlamı, ögelerin anlamından tahmin edilemez. Bu tür birleşik sözcükler özerk

anlamsal içerik barındırır ve bu anlam ancak öğrenilme/ edinilme yoluyla çözülebilir. Ayrıca ileri derece sözlükselleşme gösterdiği için ögeler arasında bir tanımlama/ niteleme/ sınırlandırma ilişkisi bulunmaz. Dışmerkezli birleşiklerin en temel özelliği geçirimsiz olmalarıdır; örneğin *açıkgöz*, *keçiboynuzu* ve *külkedisi* birleşiklerinde, ilk örnek bir göz türünü veya niteliğini belirtmez, ikinci örnek bir boynuz türünü ifade etmez ve üçüncü örnekte ise *kül* ve *kedi* arasında hiçbir anlamsal bağ bulunmaz (2016: 210).

Sarı, birleşiklerin dışmerkezli olup olmadıklarını baş görünümlü ögelerine veya niteleyici ögelerine anlamsal içerikli sorular yöneltilerek bulunabileceğini söyler. Örneğin; *kazayağı* “göz kenarında oluşan kırışık” ve *kol saati* birleşiklerine, *kazayağı* “bir ayak türü mü?” veya “kazın ayağı mı?” soruları yöneltildiğinde cevap olumsuzken *kol saati* “bir saat türü mü?” sorusunda ise cevap olumlu olacaktır. Sarı bu şekilde *kazayağı* birleşiminin dışmerkezli, *kol saati* birleşiminin içmerkezli olduğu tespitinin sağlanacağını belirtir (2016: 210).

Sarı, yarımerkezli birleşikleri içmerkezli birleşiklerle dışmerkezli birleşikler arasında konumlandırır; çünkü yarımerkezli birleşiklerde içmerkezli birleşiklerdeki gibi ögeleri arasında doğrudan bir anlamsal ilişki olmasa da örtük durumda olan baş öge veya baş ögeyi niteleyen/ sınırlandıran öge bir yönüyle anlamı korur ve anlam birleşiminin anlamı üzerinde etkili olur. Birleşimin anlamı ile ögelerin anlamı arasında bir miktar dolaylı veya doğrudan ilişki vardır. Dolayısıyla yarımerkezli birleşikler, içmerkezli birleşikler gibi tamamen şeffaf olmadığı gibi dışmerkezli birleşikler gibi de tamamen geçirimsiz değildir. Örneğin; *yayınevi* birleşiminde genel anlamının ‘kitap vb. basılı yayınları satan veya basan kuruluş’ şeklindedir. İlk ögesi olan *yayın*, bu anlamsal içeriğin temelini oluşturur ancak ikinci ögesi olan *ev* ise genel anlama doğrudan katkı yapmaz. Artık birleşik sözcük için içmerkezli denilmeyeceği gibi dışmerkezli demek de yanlış olur (2016: 211-212).

Sarı, *ad+yardımcı fiil* yapısıyla oluşmuş birleşik fiillerin geçirimsizlik barındırması, fakat adın içeriğini koruması durumunda yarımerkezli birleşik olarak değerlendirilebileceğini belirtir. Örneğin; *dayak yemek*, *telefon etmek*, *yol olmak* gibi. Ancak *kafa şişirmek*, *ayak diremek* gibi birleşikleri zamanla geçirimsiz olmalarından dolayı dışmerkezli birleşikler olarak değerlendirir; çünkü bunlarda anlam her iki ögenin dışında olduğundan birleşimin ögeleri bağımsızdır (2016: 212).

Sarı'ya göre eşmerkezli birleşiklerde birleşği oluşturan ögeler eşit anlam ilgisine sahiptir. Ayrıca aynı statüde sözcük sınıfından oluşur. Ögelerin sahip oldukları anlam bir araya gelerek birleşğin genel anlamını vermektedir. Dolayısıyla ögeler arasında tamlama/ niteleme/ sınırlandırma söz konusu olmaz ve bir öge diğerini bunlarla etkilemez: *biçerdöver, çekyat, uyurgezer, konargöçer* gibi. Eşmerkezli birleşiklerde anlamsal açıdan bir baş ögenin varlığından söz edilemez; çünkü *çekyat* örneğindeki gibi ögeler kavramı eşdeğer olarak betimler. Dolayısıyla burada birden fazla baş ögenin varlığından söz edilebilir. Sarı, eşmerkezli birleşikleri ögeleri A ve B şeklinde adlandırarak [hem A hem B], [A, ama aynı zamanda B] veya [A ve B] şeklindeki şablonlara uygun olduğunu belirtir. Örneğin; *uyurgezer* birleşğini “hem uyur hem gezer”, “uyur ve gezer” şeklinde uygulamış fakat *çekyat* örneğini ise daha fazla uyumla “önce çek ve sonra yat” şeklinde uygulamıştır (2016: 212-213).

Sarı'ya göre eşmerkezli birleşikler, sözlükselleşme sonucu tek başlarına bir kavramı işaret edebildiği gibi tek başlarına bir nitelik de bildirirler. Örneğin; *çekyat, gelgit, kaçgöç* birleşikleri tek bir kavrama işaret ederler, fakat *imam-hatip, eğitim-öğretim, kadir-kıymet, ana-baba* gibi ikilemeli birleşik sözcüklerin ögeleri anlamsal içeriğini ayrı ayrı korumaktadır. Dolayısıyla eşmerkezli birleşiklerde koruma görecelidir. Bazı birleşiklerde tam koruma görünürken bazılarında ise dışmerkezli birleşiklerdeki kadar olmayan bir miktar geçirimsizlik görünür (2016: 213). Sarı, birleşik türlerinde anlamsal içeriğin ve ilişkilerin korunmasını şöyle gösterir (2016: 214):

İçmerkezli	>	yarımerkezli	>	dışmerkezli
tam koruma		kısmi koruma		en az koruma

Bu konuda yapılan bir doktora çalışmasında Çürük, birleşik sözcükleri söz dizimsel ve anlam bilgisel bakış açısıyla incelemiştir. Birleşik sözcükleri *tümleyen, niteleyen* ve *sıralı* olmak üzere üçe ayırmış ve her bir grubu da *içmerkezli* ve *dışmerkezli* olarak ayırmıştır. Ona göre, içmerkezli veya dışmerkezli ayrımı baş ögenin olup olmamasına göreler. İçmerkezli birleşiklerde baş öge vardır ve birleşğin genel anlamı ögelerin anlamından oluşur. Baş ögenin sözcük türü birleşğin sözcüktürünü belirler. Dışmerkezli birleşiklerde baş öge bulunmaz veya baş öge birleşğin içerisinde yer almaz da denilebilir. Dışmerkezli birleşiklerin içmerkezli birleşiklerden diğer farkı, alt tür özelliği taşınamamasıdır (2017: 105, 112).

Çürük, tümleyen grubundaki birleşik sözcüklerin öğelerinin baş-tümleç ilişkisini paylaştığını ve bu ilişkinin anlambilimsel-dilbilgisel açıdan birbirini tamamladıklarını belirtir. İngilizcedeki bu tür sözcüklerin bazıları (*taxi drive, food shopping, hand made, meal preparation, cost containment* gibi) birleşimsel olduğu için Türkçede de birleşimsel (synthetic) birleşikleri bu grupta değerlendirir. Ancak bütün örneklerin birleşimsel olmadığını da belirtir: *taksi sürücüsü, hünkarbeğendi, imambayıldı, el yapımı, yol çalışması, aşk hikâyesi, çay bardağı, beyin ölümü, güneş gözlüğü* gibi (2017: 104)

Çürük, iç merkezli tümleyen birleşik sözcükleri *kök (root)* ve *birleşimsel* olarak ikiye ayırır (2017: 106). Bu ikisinin temel farkı baş ögenin fiil olup olmamasıdır. Birleşimsel birleşiklerde baş öge fiildir, yardımcı öge ise ad veya sıfattır. *Ad+fiil* yapısındaki birleşimsel birleşikler genelde cümle şeklindedir. Ad ögesi özne ya da nesne konumundadır ve birleşik sözcük türü addır: *hünkârbeğendi, imambayıldı, ateşkes, hacıyatmaz, cankurtaran, bilgisayar, gecekondur, zıpçıktı, firdöndü, kızkaçıran, dağdeviren, şıpsavdı, kuşkonmaz, çobanaldatan, dalgakıran, etekserpen, kardelen, gelinboğan, göktürmalayan, iyiliksever, kadıboğar, kalburabastı* vb. *Sıfat+ad* yapısındaki birleşimsel birleşiklerde baş öge metaforik özellik içerdiği için alt tür özelliği görülmez. Bu yapıdaki birleşik sözcüklerin türü de addır: *karabasan, açıklı ölçer, altın kaplama, akçöpleme, çiftkavrulmuş, hoşgörü* vb. (2017: 110-112).

Çürük'e göre kök birleşiklerde ise baş öge kesinlikle addır ve bu yapıdaki birleşikler yardımcı ögenin türüne göre çeşitlilik gösterir. Bu çeşitliliğe göre kök birleşikleri *sıfat+ad, fiil+ad, ad+ad, x+ad* şeklinde gruplandırır. Ona göre *sıfat+ad* yapısı sıfat tamlamasına eş değer yapıdadır. Ancak dilbilgisel açıdan ad öbeği yapısındadır: *sarızambak, karasinek, sivrisinek, kuru soğan, karatahta, taş plak, tatlı su, tel dolap, yeşilbaş* vb. *Fiil+ad* yapısındaki birleşik sözcüklerin ilk ögesi fiilimsi eki alır ve baş ögeyi niteler. Sıfat-fiil eklerinden en çok *-ar/ -er, -maz/ -mez, -an/ -en* eklerini alıp niteleyici özelliği gösterirken, *-mA* isim-fiil ekiyle kurulanlar niteleyici özellik göstermez: *yazar kasa, çalar saat, akarsu, giderayak, ölmezotu, çıkmaz sokak, döner kapı, çıkar yol, sallanan sandalye, bakar kör, bekleme odası, erime derecesi, çıkmaz sokak, oturma grubu, takma diş, ağlama duvarı, düşme noktası, kırılma noktası* vb. Üretken olan ve sık rastlanan *ad+ad* yapısındaki birleşikler belirtisiz ad tamlaması kalıbıyla oluşur: *ayakkabı, çamaşır makinesi, buzdolabı, başörtüsü, kol saati, göz kalemi, gözaltı, çay bardağı, servis tabağı, salata kasesi, kahve fincanı, bakla çiçeği, balçiçeği, çan çiçeği, çanta çiçeği, fırıldak*

çiçeği, gelin çiçeği, güzelhatun çiçeği, hançer çiçeği, inci çiçeği, ipek çiçeği, devetüyü, yavruağzı, sıçandışi, dolap beygiri vb. Bazen üçüncü şahıs iyelik ekinin düştüğü de görülür: *Adana kebab, Sezar salata, ızgara köfte* vb. *Yaprak sarması* birleşigi de bazen *yaprak sarma* şeklinde kullanılabilir. *X+ad* yapısındaki *X* sayı ve diğer sözcük türlerini temsil eder. Ancak sözcük türleriyle kurulanların sayısının kısıtlıdır: *kırkayak, onbaşı, altı patlar, yedi uyurlar, yedi veren, üçayak* vb. (2017: 106-110).

Çürük'e göre, dışmerkezli tümleyen birleşiklerin ikinci ögesi sıfat-fiil eki alır ve dolayısıyla tümce içerisinde niteleyici olur. Bu tür birleşik sözcüğün ögelerinden biri semantik açıdan metaforik olarak yeni anlam kazanır. Bu durum tüm niteleyici birleşikler için geçerli değildir. Ayrıca metaforik yapılanmayla olunanların yanında anlam boşalmasına uğrayanlar da vardır: *yan kesici (adam), oyunbozan (kimse), günebakan (çiçeği)* vb. Çürük, *yan kesici* örneğinde metaforik yapılanmadan çok metonimik yapılanma görüldüğünü belirtir; çünkü *yandan* kasıt "elbisenin yanı"dır. Burada elbisenin yan tarafını keserek hırsızlık yapmanın kastedildiğini belirtir (2017: 112-113).

Çürük'e göre niteleyici birleşik sözcüklerde ögelerden biri diğerini niteler. Dolayısıyla bu tür birleşik sözcükler sıfat tamlaması kalıbıyla oluşurken metaforik yapılanmayla da oluşmaktadır: *beyaz peynir; anahtar sözcük, sinek sıklet, çatal yürek* gibi (2017: 114).

Çürük, içmerkezli niteleyici birleşik sözcüklere şu örnekleri vermiştir: *kara kuş, beyaz peynir, kara tahta, sarı aş, sarı akrep, sarı benek, sarı çam, güzel yazı, güzel neden, kötü adam, kötü inanç, batıl inanç* vb. Dışmerkezli niteleyici birleşik sözcük yapılarını da $[x]s+[y]s = [x+y]s$ şeklinde formülleştirir: $[aslan]a+[yürekli]s = [aslan yürekli]s$ (2017: 115-116). Çürük, dış merkezli niteleyici birleşiklere şu örnekleri verir: *beyaz yakalı, kızıl derili, kara kaplı, uzun bacaklı (sinek), yanık tenli, gözü kara, kara ağızlı "yalancı", kara bahtlı "talihi kötü olan", kara cahil, kara saçlı "tıp terimi", kara uyuzlu "tıp terimi", kara yağız (delikanlı), Akballı (yerleşim yeri), akbaşlı "papatya"* vb. (2017: 116).

Çürük, sıralı birleşik sözcüklerde ögeleri arasında yöneten-yönetilen ilişkisinin olmadığını ve ögelerin birleşik sözcüğe katkısının eşit olduğunu belirtir. Bu tür birleşik sözcüklerde baş öge ya yoktur ya da iki öge de baş ögedir. Bu birleşik sözcükler ikileme şeklinde oluşur. Çürük, ögeler arası eşitselliğin kısmi ikilemeler içinde geçerli olduğunu

söyleyerek, bu tür yapılara *ikilemeli birleşikler* adını verir: $[alış]e+[veriş]e=[alışveriş]e$, $[gel]e+[git]e=[gelgit]e$ gibi (2017: 118).

Sıralı birleşik sözcüklerin bazıları kişinin birden fazla vasfını bildirebilir ve araya “ve” bağlacı konmadan söylenir. Bu birleşik sözcüklerde her iki öge de addır: $[şarkıcı]+[doktor]$ “hem şarkıcı hem doktor”, “şarkıcı ve doktor” gibi. Ara yön adları da bu şekilde oluşur: $[kuzey]+[doğu]=[kuzeydoğu]$ “hem kuzeyde hem doğuda”; $[güney]+[batı]=[güneybatı]$ “hem güneyde hem batıda”; $[güney]+[doğu]=[güneydoğu]$ “hem güneyde hem doğuda” (Çürük, 2017: 118).

Çürük, içmerkezli sıralı birleşik sözcüklerin iki baş ögeye sahip olduğunu ve alt tür özelliği taşıdığını belirtir. Lakin bu tür birleşik sözcüklerin tek başlı ya da başsız olabileceğini de söyler. Ona göre içmerkezli sıralı birleşikler şu örnekler dışında geneli ikilemedir (2017: 119):

$[kız]+[arkadaş]=[kız arkadaş]$ “hem kız hem arkadaş” (119).

$[dansçı]+[şarkıcı]=[dansçı şarkıcı]$ “hem dansçı hem şarkıcı” (119).

$[manken]+[oyuncu]=[manken oyuncu]$ “hem manken hem oyuncu” (119).

$[kadın]+[doktor]=[kadın doktor]$ “hem kadın hem doktor” (119).

$[çocuk]+[oyuncu]=[çocuk oyuncu]$ “hem çocuk hem oyuncu” (119).

$[erkek]+[dansçı]=[erkek dansçı]$ “hem erkek hem dansçı” (119).

Dışmerkezli sıralı birleşik sözcüklerde ise baş öge birleşigi oluşturan ögelerin dışındadır ve bu birleşik sözcükler alt tür oluşturmaz; bazıları ise metaforik anlam içerir (Çürük, 2017: 120):

$[konar]e+[göçer]e=[konargöçer]s$ “hem konan hem göçen insanlar” (120).

$[emme]e+[basma]e=[emme basma]s$ (tulumba) (120).

$[yanar]e+[döner]e=[yanardöner]s$ (insan) (120).

$[vurdulu]s+[kırdılı]s=[vurdulu kırdılı]s$ (film) (120).

Türkiye Türkçesi gramer kitaplarında da ad ve fiil bölümlerinde birleşik adlar ve birleşik fiiller konu edinmiştir. Dolayısıyla bu bölümde konu, birleşik ad ve birleşik fiil olarak sınıflandırılarak işlenecektir.

1.4.1. Türkiye Türkçesi Gramerlerinde Birleşik Adlar

Türkiye Türkçesi gramercileri, eserlerinde birleşik adlar konusunda çeşitli görüşler öne sürmüşlerdir. Bundan dolayı da çeşitli sınıflandırmalar yapmışlardır.

Karahan, birleşik adların iki veya daha fazla sözcükten oluşan şahıs adları olduğunu belirtir: *Reşit Rahmeti Arat, Muharrem Ergin, Arif Nihat Asya, Yavuz Sultan Selim, Ali Şir Nevaî* gibi. Tamlananı özel ad olan sıfat tamlamalarının da birleşik ada dönüşebileceğini söyler: *Ulubatlı Hasan, Deli Dumrul, İkinci Selim, Çiroz Ali, Çobanoğullarından İbrahim, Uzun Ali'nin Emine* gibi. Ayrıca ona göre unvan öbekleri de zamanla birleşik ada dönüşebilir: *Evliya Çelebi, Yusuf Has Hacıp* gibi (2017: 69-70).

Ergin ise birleşik adlardan bahsederken öncelikle birleşik ad ile birleşik sözcüğün ayrımını yapmaktadır. Ona göre birleşik adlar yalnızca özel adlar, bazı yer adları ve ikili üçlü bütün şahıs adlarıdır: *Afyon Karahisar, Mehmet Kaplan, Ahmet Hamdi Tanpınar, Halide Edip Adivar, Orhan Veli, Faruk Nafiz Çamlıbel, Taşdemir, Timurtaş, Demirtaş, Ahmet Caferoğlu* gibi. Birleşik sözcük ise herhangi bir sözcük öbeğinin tek bir sözcük olarak birleşiminden oluşur ve bu unsurun yapısını sahip olduğu sözcük öbeği teşkil eder. Birleşik sözcük, birleşik ad olabileceği gibi ad tamlaması, sıfat tamlaması, unvan öbeği gibi sözcük öbekleri de olabilir: *hanımeli, ballıbaba, sivrisinek, ayakkabı, yüzbaşı, açığız, kahverengi, cumartesi, pazartesi, cingöz, karagöz, bugün, pisboğaz, boşboğaz, kırkayak, karafatma, Haydarpaşa, Büyükada, Çukurova, Karadeniz, Ulukışla, Kızılırmak* gibi. Ergin, cins adlardan yapılan birleşik adların da birleşik sözcük sınıfına girdiğini ve bu tür birleşiklerin Türkçede pek rastlanmadığını belirtir (1986: 385).

Özkan da Ergin gibi birleşik adları *asıl birleşik adlar* ve *birleşik ad hükmünde olan birleşik sözcükler* olarak ikiye ayırır. Ona göre birleşik adlar, nesnenin adı olmak üzere birden fazla sözcüğün ek almadan yan yana gelip kalıplaşmasıyla oluşur. Bunlar bazı yer adları ve bütün şahıs adlarıdır: *Faruk Kadri Timurtaş, Ahmet Caferoğlu, Mehmet Kaplan, Muharrem Ergin, Ahmet Hamdi Tanpınar, Halide Edip Adivar, Yusuf Ziya Ortaç, Ahmet Haşim, Yenimahalle, Selimpaşa, Kocamustafapaşa, Haydarpaşa, Afyonkarahisar* vb. (1997: 229).

Özkan'a göre birleşik ad hükmünde olan birleşikler ise birden fazla sözcüğün bir kavramı karşılamak üzere belli kalıplar içinde yan yana gelmesiyle oluşur. Bahsedilen

kalıplar ise sözcük öbekleridir (1997: 229). Özkan, birleşik ad hükmünde olan birleşik sözcükleri yedi sınıfta incelemiştir:

- I. Ad tamlaması kalıbında olanlar
- II. Sıfat tamlaması kalıbında olanlar
- III. Edat grubu kalıbında olanlar
- IV. Zarf grubu kalıbında olanlar
- V. Durum ekli adlarla oluşturulmuş ad grubu kalıbında olanlar
- VI. Çekimli fiil kalıbında olanlar
- VII. İkileme kalıbında olanlar

Özkan'a göre ad tamlaması kalıbında oluşmuş birleşikler belirtili ad tamlaması, belirtisiz ad tamlaması ve eksiz/ takısız tamlama şeklinde oluşur. Belirtili ad tamlaması yapısındaki birleşikler, bazı argo nitelikli mübalağalı sözlerle kuvvetlendirme ve üstün tutma ifadesi taşıyan sözcüklerden oluşur: *elinin körü, malın gözü, işin başı; sözün kısası, işin kötüsü, yolun doğrusu* gibi. Kuvvetlendirme ve üstün tutma ifadesi veren sözcüklerin ters çevrilmiş hâli sıfat tamlamasıdır: *sözün kısası (kısık söz), işin kötüsü (kötü iş), yolun doğrusu (doğru yol)* gibi (1997: 230).

Belirtisiz ad tamlaması kalıbındaki birleşikler ise fazlaca görülür; çünkü tamlayan eki almadığı için nesne kişiye mâl olmaz ve tamlanan eki de onu cinse mâl eder. Dolayısıyla bu kalıpta en çok cins adı oluşturulur: *ada tavşanı, ağaç kavunu, anaokulu, beş parmak, bülbül yuvası, cam güzeli, yıl dönümü* vb. Yer ve şahıs adı olan birleşik sözcükler, renk bildiren birleşik sözcükler ve zaman, durum, yer ifade eden birleşik sözcükler de kurulabilir: *Adapazarı, Boğaziçi, Saraçoğlu; bakır rengi, vişneçürüğü, zümrüt yeşili; adam akıllı, ağız birliği, akşam saati, akşamüzeri, arap saçı, ay başı, bağı bozumu, bahar noktası, baş aşağı, baş ucu, bayram üstü, bayram ertesi, bayram yeri, diz üstü, ikindi üstü, öğle üstü, duman altı, hafta arası, harman sonu, göz ardı, göz dağı, iş dönüşü, sınır dışı, set üstü, suç üstü, söz gelişi, tek başına, yıl ortası, yıl sonu, yıl başı, yüz üstü* vb. (Özkan, 1997: 230-232).

Belirtisiz ad tamlaması yapısındaki bazı birleşik adlarda üçüncü şahıs iyelik ekinin düştüğü görülür: *Edirnekapı (Edirnekapısı), Tekirdağ (Tekirdağı), Duatepe (Duatepesi)* vb. Bazı birleşik adlar ise bir adın önünde sıfat görevinde kullanılabilir: *ahlâk dışı (davranış), baş belası (köpek), kafa dengi (arkadaş)* vb. (Özkan, 1997: 230-231).

Özkan, eksiz/ takısız tamlamaya ise *yün çorap, pırlanta küpe, hilal kaş, tilki çocuk, ana yol, bey efendi, ayşe kadın, baş müfettiş, ilkokul, aşağı mahalle, Doğu Avrupa, erkek kardeş, üvey ana; Paşabahçe (Paşabahçesi), anne anne (anne annesi), süt anne (süt annesi), dil bilim (dil bilimi), tanzim satış (tanzim satışı), gün öte (gün ötesi)* örneklerini verir. Yabancı dil bilgisi kurallarınca oluşmuş kurum ve firma adları ya da tamlananın başa gelmesiyle oluşan kuruluş adlarını da bu bölümde işler: *Deniz Otel, Vakıfbank, İlyas Restoran, Selçuk Halı; Restoran Bekir, Sinema 74* gibi (1997: 234-235). Özkan, eksiz/ takısız tamlama yapılarının ilk ögesinin sıfat görevinde olup sonraki ögeyi nitelediğini belirterek bunların aslında sıfat tamlaması olarak değerlendirilmesi gerektiğini belirtir (1997: 235).

Özkan, sıfat tamlaması yapısının pek işlek olduğunu ve bu yapıda pek çok cins ad, özel ad, lakap ve yer adı oluşturabildiğini söyler: *acı kavun, adsız parmak, ağ benek, ağır sıklet, akarsu, akaryakıt, akciğer, beyaz peynir, çalar saat, delikanlı, dilli düdük, dört işlem, ince hastalık, iyi niyet, tükenmez kalem, yağlı boya, Yakın Çağ, Yakın Doğu, Karadeniz, Kızılırmak, Beşiktaş, Deli Dumrul, Birinci Selim* vb. (1997: 235-236).

Sıfat tamlaması yapısındaki bazı birleşikler sıfat görevinde kullanılır: *açıkgöz, birtakım, hiçbir, ikizkenar, yalın ayak* gibi. Bazıları da sonuna *+lı/ +li, +lu/ +lü* yapım eki alarak pekiştirilmiş sıfat olarak kullanılır: *açgözlü, açık yürekli, art zamanlı, üç boyutlu* gibi. Sıfat tamlaması ters çevirilip ad üçüncü şahıs iyelik eki de alabilir: *alın açık, eli kulağında, hatırı sayılır* gibi. Ayrıca belirtme sıfatlarından kurulan yapılar da mevcuttur: *bugün, şu sıra, bir kere, her zaman, herhangi bir* vb. (Özkan, 1997: 236-237).

Özkan, edat grubu kalıbında olan birleşik adların anlamca kaynaşmanın yanında şekilce de kaynaştığını belirterek bu tür birleşiklerin en çok sıfat ve zarf olarak kullanıldığını belirtir: *o yüzden, niçin, ne gibi, âdet üzere, Allah için, bundan böyle, akşama doğru, sabaha karşı, neden sonra, bunun üzerine, buna rağmen, şunun için, o gibi, yüzüne karşı, baştan aşağı, görünüşe göre, şundan dolayı, ondan başka* vb. (1997: 238).

Zarf grubu kalıbında olan birleşik adlar ise zarfların sıfat ve zarflara gelerek kaynaşmasından oluşur ve birleşik zarf olarak kullanılır: *peki (pekiyi), en güzel, az sonra, ilk önce, hep birden, top yekün, daha çok, hiç şüphesiz, biraz* vb. (Özkan, 1997: 238).

Özkan, durum ekli adlarla oluşmuş ad grubu kalıbında oluşan birleşik sözcüklerin genellikle isim-fiil, sıfat-fiil, zarf-fiil öbeklerinden kısaltma veya kalıplaşma yoluyla

oluşturduğunu için *kısaltma grubu kalıbı* da dendiğini belirtir. Bu yapıdaki birleşiklerin ilk ögesi iyelik eki, yönelme durum eki, bulunma durum eki ve ayrılma durum eki alır; dolayısıyla birleşikler iyelik öbeği, yönelme öbeği, kalma öbeği, ayrılma öbeğinden oluşur: *gün aydın, gözler yaşlı, ağzı açık; cana yakın; pahada ağır; kendinden emin* gibi. Ayrıca bazı örneklerde durum ekini birleşimin ikinci ögesi alabilir: *eller yukarıda, baş üstüne, ekmek elden* gibi. Bir başka oluşum da birleşimin ilk ögesi yalın veya çekim ekli addan, ikinci ögesi çekim ekli addan oluşabilir: *omuz omuza, nefes nefese; günden güne, iğneden ipliğe, sabahtan akşama* vb. (1997: 238-240).

Özkan'a göre çekimli fiil kalıbındaki birleşik adlar çeşitli şekillerde oluşur: Birleşimin her iki ögesi çekimli fiil olabilir, ilk ögesi özne, nesne, zarf durumundaki adlardan, ikinci ögesi çekimli fiilden oluşabilir, fiil unsuru ad unsurundan önce gelebilir veya fiil unsuru sıfat-fiil eki alabilir (1997: 240-241):

okuryazar, kaptı kaçtı, oldum olası, gelgit; albasti, ayak bastı, çit kırıldım, imambayıldı, şıp sevdi, az gelişmiş, ileri gitmiş, rast gele, hayır ola, uğur ola, laf ola, eyyam ola; al aşağı, kızma birader, salla baş, çalakalem; ağaçkakan, bilgisayar, göz alıcı, hasta bakıcı, hacı yatmaz gibi (240-241).

Özkan, ikileme kalıbındaki birleşik adların aynı sözcüğün tekrarıyla, yakın anlamlı, eş anlamlı, zıt anlamlı sözcüklerle ve zarf-fiillerle oluşur: *azar azar, güldür güldür, hüngür hüngür; köşe bucak, dünya âlem, eş dost, ev bark, doğru dürüst, derli toplu, kanlı canlı, kayıtsız şartsız, çoluk çocuk, falan filan, sıkı fıkı, sen ben, cicili bicili, kelli felli, eğri büğrü; alıştırma alıştırma, ezile büzüle, güle oynaya* gibi. Bir diğer oluşum şekli de *pekiştirmeli ikilemeler* adını verdiği ikinci ögenin başına *m* sesi getirilerek veya sözcüğün ilk hecesine *m, p, r, s* ünsüzleri eklenip başa getirilmesiyle yeni heceler oluşturulan yapılardır: *çocuk mocuk, söz möz, yazı mazi; bambaşka, çepeçevre, çarçabuk, dosdoğru* vb. (1997: 241-244).

Banguoğlu, birleşik sözcükleri yapıları bakımından inceleyerek 6'ya ayırmıştır (2015: 297-309):

- I. Ad tamlaması kalıbında olanlar
- II. Sıfat tamlaması kalıbında olanlar
- III. Zarf öbeği kalıbında olanlar
- IV. Takı öbeği kalıbında olanlar

V. Çekim öbeği kalıbında olanlar

VI. Bağlam öbeği kalıbında olanlar

Banguoğlu, ad tamlaması kalıbındaki birleşiklerin belirtili ad tamlaması ve belirtisiz ad tamlaması yapısında oluştuğunu belirtir. Belirtili ad tamlaması yapısı birleşik oluşturmaya elverişli değildir, mübalağalı deyimler ve sıfat tamlamasının öğelerinin yer değiştirmesiyle oluşan birleşikler vardır: *işin başı, malın gözü, elinin körü; sözün kisası, Allah'ın günü, delinin biri* gibi. Belirtisiz ad tamlaması yapısı ise nesneyi kişiye yükleyen tamlayan ekinin olmamasından ve tamlananın aldığı iyelik eki onu cinse mâl ettiğinden birleşik sözcük oluşturmaya pek elverişlidir: *babamalı, Turgudeli, külrengi, başörtüsü, gündönümü, kuşbaşı, ekmekayvası, suböreği, taşocağı, ipek böceği* gibi (2015: 298-299).

Banguoğlu'na göre sıfat tamlaması kalıbında birçok cins ad, yer adı, lakap ve tarihî adlar oluşturulur: *akdarı, karağağaç, alabalık, kuruyemiş, acıbadem, kötü gün, iyi niyet, boş laf, sivri akıl, ince hesap, Karadeniz, Kızılırmak, Bozdağ, Acıgöl, Çukurova, Eskişehir, Akhisar, Uzunköprü, Ulukışla, Karşıyaka, Toprakkale, Uzun Hasan, Deli Dumrul, Yıldırım Bayezit, Sarı Selim, Dördüncü Murat, Koca Yusuf* vb. (2015: 302-303).

Banguoğlu; yer, yön adlarının sıfat gibi kullanılıp sıfat tamlaması yapısında birleşik ad oluşturulduğunu ve bunların ayrı bir tür olduklarını belirtir: *dışgörünüş, içyüz, sağkanat, altkenar, yankapı, önsıra, başçavuş, sondurak, ilkbahar, anayol, ortakat* gibi. Ona göre bu yapıdaki birleşikler, Batı dillerinde ön eklerle yapılmış sözcüklere karşılık oluşturur: *öntaki* “preposition”, *önek* “prefixe”, *önsöz* “vorwort”, *öntasarı* “avant projet”, *sonsöz* “postface”, *sonek* “suffixe”, *artdüşünce* “hintergedanke”, *altkomisyon* “sous-commission”, *altyapı* “unfrastructure”, *yanetki* “side effect”, *içgüdü* “instinct” gibi (2015: 302-303).

Banguoğlu, belirtme sıfatlarıyla yapılmış birleşik adlara da yer vermiş ve bunların belirtisiz sıfat, soru sıfatı, zarf ve bağlaç olarak kullanıldığını, en çok zarf olma özelliği gösterdiğini belirtir: *bugün, bu ara, bu derece, o zaman, o sıra, şu kadar, birtakım, birkere, hergün, her çeşit, çok defa, ne biçim, ne vakit, bir bakıma, o zamanda, herhalde, öteyandan, bu yönden, ne sebeple* vb. Ayrıca niteleme sıfatlarıyla yapılan birleşikler de zarf olarak kullanılır: *doludizgin, koşar adım, yalın ayak, bozuk düzen, tam yol* vb. (2015: 305).

Banguoğlu'na göre sıfat tamlaması kalıbındaki bileşikler sıfat işlevinde de kullanılabilir. Ona göre bu durumdaki birleşikler üç yapıda olur: *açıkgöz* gibi hiçbir ek

almadan, *açıkgözlü* gibi +lı/ +li, +lu/ +lü sıfat yapım ekini alarak veya *gözüaçık* gibi iyelik öbeği yapısında (2015: 303).

Zarf öbeği kalıbındaki birleşik adlar, zarfların sıfat ve zarflarla anlamca kaynaşmasıyla oluşur: *peki, pekâlâ, en az, en aşağı, daha çok, daha iyi, az sonra, çok fazla, hep birden, hiç şüphesiz* gibi. Bu yapıdaki birleşikler, sıfatları karşılaştırma özelliği veya sıfatları yakından belirtme, çeşitlendirme özelliği gösterir. İkinci durumda birleşikler, zarf gibi görünen sıfat veya addan oluşur: *en iyisi, daha doğrusu, en kötüsü; gökkır, kumral, sarıkaya, kankırmızı, sütbeyaz* gibi (Banguoğlu, 2015: 305-306).

Banguoğlu'na göre takı öbeği kalıbındaki birleşikler, ilişki belirtmeye yarayan takılarla oluşur. İlk veya ikinci öge yönelme, bulunma veya ayrılma durum eki alabilir. Takı öbeği kalıbındaki birleşikler belirtme sıfatlarından, soru ve işaret zamirlerinden oluşabilir. Ayrıca yer, yön adlarıyla kurulmuş öbeklerin birçoğu bu yapıdadır (2015: 306-307).

kar gibi, deve kadar, sürü ile, Allah için, âdet üzere; sabaha karşı, baştan aşağı; baş üstüne, istek üzerine, göz önünde, el altundan; niçin, böyle, bile, ne gibi, onun için, buna göre, neden sonra, şundan dolayı, ondan başka; yüzüstü, saf dışı, ev önü, akşamüzeri, bayram ertesi, aybaşı, harman sonu, yurtiçi, kanundışı, tarihöncesi, uluslararası, harp sonrası, denizaltı vb. (306-307).

Çekim öbeği kalıbındaki birleşikler ise yalın veya durum eki almış adların ad ve fiillerle öbekleşmesiyle oluşarak sıfat işlebinde kullanılır: *dile kolay, yükte hafif, yandan çarklı; başına buyruk, yerinde ağır, başından belli vb.* (Banguoğlu, 2015: 307).

Banguoğlu'na göre bağlam öbeği kalıbındaki birleşikler; aynı sözcüğün tekrarından, yakın anlamlı veya zıt anlamlı sözcüklerden oluşur⁵. Bağlam öbeği kalıbındaki birleşikler ad, sıfat, zamir ve zarf işlevinde kullanılır: *ana baba, kılık kıyafet, düğün dernek, saç sakal* (ad görevinde); *anlı şanlı, ipsiz sapsız, yalan yanlış, üçer beşer* (sıfat görevinde); *sen ben, şu bu, falan filân, küçüğü büyüğü, yenisi eskisi, üçü beşi, dağdaki*

⁵ Banguoğlu, bağlam öbeklerinin *ikilemelerden ve koşma takımlarından* oluştuğunu belirtir. Banguoğlu'na göre ikilemeler aynı sözcüğün tekrarlanmasıdır: *pat pat, vah vah, üçer üçer* gibi. Koşma takımında ise sözcük aynen tekrarlanmaz, ögeler arasında birtakım ses benzerlikleri bulunur: *şangır şungur, birer ikişer, düşe kalka, karı koca, yemek içmek, ev mev* gibi. Bizde bu tür genel itibariyle tekrar öbeklerinden oluşur (2015: 512-513).

bağdaki (zamir görevinde); *az çok, sabah akşam, şurada burada, düşe kalka* (zarf görevinde) gibi. (2015: 308-310).

Korkmaz da birleşik sözcükleri altı sınıfta incelemiştir (2014: 192-194):

- I. Ad tamlaması kalıbında birleşik adlar
- II. Sıfat tamlaması kalıbında birleşik adlar
- III. Sıfat-fiil kalıbında birleşik adlar
- IV. İsnat grubu kalıbında birleşik adlar
- V. *Ad+çekimli fiil* kalıbında birleşik adlar
- VI. İkileme kalıbında birleşik adlar

Korkmaz, ad tamlaması kalıbındaki birleşik adlar olarak belirtilen ad tamlaması ve belirtisiz ad tamlaması yapısını işlemiştir. Ona göre belirtilen ad tamlaması, tamlayanın aldığı ilgi durum eki tamlananı belirli bir kişi veya nesneye aitlik ilgisiyle bağladığı için birleşik oluşturmaya elverişli değildir. Bu yapıda, sıfat tamlamasının ters çevrilmiş ve deyim özelliği kazanmış örnekler mevcuttur: *Allah'ın günü, anasının kızı, başının tacı, malın gözü, sözün kisası*, vb. Korkmaz, belirtisiz ad tamlamasında ise ilişki doğrudan belirsiz bir nesneye, bir tür adına yönelik olduğundan birleşik yapmaya elverişli olduğunu söyler. Belirtisiz ad tamlaması kalıbında pek çok beylik, unvan, soyad, millet, boy, yer, şehir, mahalle, köy, dağ, deniz ırmak vb. birleşik ad yapılmaktadır: *Aydinoğulları, Bolubeyi, Karaosmanoğlu, Karahanlı Devleti, Oğuz boyu, Sultan Ahmet camii, Anadolu Kavağı, Konya Ereğlisi, Yunus Emre Mahallesi, Altay dağları, Van Gölü, Marmara denizi, Sakarya Irmağı* vb. (2014: 192).

Korkmaz, bazen tamlananın sonundaki iyelik ekinin düştüğünü söyler. Sebebini ise; kısmen birleşik adı kısa söyleme eğiliminden kısmen de Batı dillerinin dil bilgisi özelliğinin katkısı olduğu şeklinde açıklar: *Beyşehir (Beyşehir yerine), Edirnekapı, Buğday sokak, Güneş Sigorta, Pera Palas, futbol, şiş kebab*, vb. (2014: 192).

Korkmaz'a göre sıfat tamlaması kalıbındaki birleşik adlar; dağ, deniz, ırmak, gibi yer adlarıyla tarihî adlar ve lakaplar oluşturur. Yer adları *batı, doğu, güney, kuzey, aşağı, yukarı, orta, iç, büyük, küçük* vb. niteleyici sıfatlarla da kurulur. Ayrıca bu kalıpta *alt, üst, ön, arka, art, iç, ilk, dış, orta, sağ, sol* gibi yön gösterme sözcükleriyle kurulmuş birleşik adlar da vardır (2014: 193).

Acıgöl, Kızıldeniz, Eskişehir, Uzunköprü, Deli Dumrul, Gazi Osman Paşa, Kanuni Sultan Süleyman; Batı Anadolu, Doğu Karadeniz, Orta Amerika, Kuzey Avrupa, Güney Afrika, İç Asya, Aşağı Ayrancı, Yukarı Ayrancı, Büyük Çamlıca, Küçük Çamlıca, Orta Doğu, Uzak Doğu, Yakın Doğu; alt çene, üst kat, ana düşünce, arka plan, art niyet, iç yüz, ilkbahar, dış hatlar, orta öğretim, büyük elçi, yan cümle, sağ bek, sol bek, karşı görüş, son durak vb. (193).

Korkmaz, sıfat tamlaması kalıbındaki bazı birleşik adların ilk ögesinin *-an/ -en, -r, -ar/ -er* ve *-maz/ -mez* sıfat-fiil eki alabileceğini de söyler: *bakar kör, çalar saat, döner sermaye, tükenmez kalem* gibi. Ayrıca iki addan oluşan fakat birinci ögedeki adın sıfat olarak kullanıldığı yapılar da vardır: *altınparmak* “palamut”, *çubuk makarna, kesme şeker, süzme bal* vb. (2014: 193).

Korkmaz, sıfat-fiil kalıbındaki birleşik adlara şu örnekleri verir: *ağaçkakan, akımtoplar, bilgisayar, değerbilmez* vb. (2014: 193). İsnat grubu kalıbındaki birleşik adlara ise şu örnekleri verir: *ağzıaçık, karnıyarık, Abasıyanık, Adıyaman* vb. (193-194).

Ad+çekimli fiil yapısındaki birleşikler de bir ad ile görülen geçmiş zaman eki alan bir fiille veya iki çekimli fiilin kalıplaşmasıyla oluşur: *albastı, çitkırıldım, gecekondu, oldu bitti, biçerdöver, okuryazar* gibi (Korkmaz, 2014: 194).

Son olarak ikileme kalıbındaki birleşikleri konu alan Korkmaz, bunların da eş anlamlı veya zıt anlamlı sözcüklerin yan yana gelmesiyle, yansıma sözcüklerin yinelenmesiyle ve ikinci sözcüğün başına *m* ünsüzü eklenmesiyle oluştuğunu belirtir: *birlik beraberlik, çoluk çocuk, dağ taş, el ayak, üst baş, yaz kış; cızbız, çitçit, dırdır; bilezik milezik, caka maka, oyun moyun* vb. (2014: 194).

Tekin ise dilimizde birleşik sözcüklerin söz dizimi yoluyla oluştuğu gibi söz dizimi olamayan yolla da oluştuğunu söyler. Ona göre *karatavuk, aslanağzı* gibi birleşikler söz dizimi yoluyla oluşurken *başörtü, sütanne sacayak* gibi birleşikler de söz dizimi yoluyla oluşmaz (2013. 345). Tekin’in birleşik sözcükleri üç sınıfta incelediği görülür (2013: 346-350):

- I. Söz dizim dışı birleşikler
- II. Söz dizimsel birleşikler
- III. Sözlük anlamlarını koruyan birleşikler

Tekin, söz dizim dışı birleşiklerin iyelik eki veya +lu/ +li, +lu/ +lü eki düşmüş birleşikler olduğunu belirtir:

Topkapı, Bahçekapı, Çarşıkapı, Paşabahçe, Tekirdağ, şişkebab, şişköfte, başörtü, sacayak, anneanne, babaanne, sütanne, sütnine, sütkardeş, kankırmızı, sütbeyaz, dilbilim, yerbilim, gökbilim, toplumbilim, otoyol, bilimkurgu; açık göz, aksakal, dalkavuk, daltaban, düztaban, dişbudak, altıparmak, beşbiyık, beşparmak, beşpençe, karagöz, kırkayak, yeşilbaş, cingöz, kargaburun, kılkuyruk, kepçekulak, palabıyık vb. (346).

Tekin, söz dizimsel birleşiklerin dilimizde yaygın olduğunu ve hatta çoğu birleşiklerin bu yolla yapıldığını belirtir. Ona göre, bunların sözcük öbeklerinden birtakım farkları bulunur. Öyle ki; birleşik sözcükler ses değişikliğine uğramış olabilir: *çedik* (<iç edik), *sütlaç* (<sütlü aş), *kaplumbağa* (<kaplu bağa) gibi. Bazıları öbek vurgusunu yitirmiş olabilir: *karnıyarık, ağaçkakan, dalbastı* gibi. Bazı ikilemelerin ilk ögesi vurgusunu yitirmiş olabilir: *elalem* (<el âlem), *alışveriş, altüst* gibi (2013: 347).

Tekin'e göre söz dizimsel yolla kurulan birleşik sözcüklerin çoğunluğu öbek vurgusunu korurken kendi sözlük anlamlarını yitirmiş olabilir. Vurguları bakımından da söz dizimsel birleşikleri *vurgusu son heceye kaymış olanlar* ve *öbek vurgusunu koruyanlar* şeklinde ikiye ayrılır (2013: 346).

Tekin, öbek vurgusu son heceye kaymış olan birleşik sözcükleri altı şekilde oluştuğunu belirtir (2013: 347):

1. *Sıfat+ad* yapısında olabilir: *baykuş, çedik, sütlaç, uçkur, kabakulak, karabatak* vb. (347)
2. *Zarf+zarf-fiil* yapısında olabilir: *erken (er iken)* gibi. (347)
3. *İyelik eki ad+sıfat* yapısında olabilir: *başiboş, başıbozuk, karnıyarık, sarığıburma, yüzükoyun* vb. (347)
4. *Ad+sıfat-fiil* yapısında olabilir: *ağaçkakan, cankurtaran, dalgakıran, saçkıran, kardelen, yurtsever, tanksavar, roketatar* vb. (347)
5. Cümle tipinde olabilir: *albastı, dalbastı, imambayıldı, hünkârbeğendi, mirasyedi, sinekkaydı, gecekondu, şıpsevdi, zıpçıktı, çıtkırıldım, dacıyatmaz, vurdumduymaz, gelberi, vargel, gelgit* vb. (347).
6. İkileme türünde olabilir: *başbuğ, elalem, elgün, alış-veriş, alt-üst, biçer-bağlar, biçer-döver, okur-yazar, öteberi* vb. (347).

Tekin'e göre öbek vurgusunu koruyan birleşik sözcükler ise on bir şekilde oluşmaktadır (2013: 348):

1. *İşaret sıfatı+ad* yapısında olabilir: *bura (bu ara), ora (ol ara), şura (şu ara)* gibi (348).
2. Belirtisiz ad tamlaması yapısında olabilir: *cumartesi, pazartesi, onbaşı, yüzbaşı, binbaşı, subaşı, hanımeli, aslanağzı, akşamsefası, danaburnu, kuşburnu, deveboynu, denizaltı* gibi (348).
3. *+lı/ +li, +lu/ +lü* ekli sıfat tamlaması yapısında olabilir: *delikanlı, serinkanlı, sıcakkanlı, soğukkanlı, ağırbaşlı, dikbaşlı* gibi (348).
4. *Soru zamiri+edat* yapısında olabilir: *niçin “ne için”* gibi (348).
5. *Ad+zamir+bağlaç* yapısında olabilir: *halbuki “hal bu ki”* gibi. (348)
6. *Soru sıfatı+edat+bağlaç* yapısında olabilir: *nitekim (<netekim<ne teg kim)* gibi (348).
7. *Zarf+zarf-fül* yapısında olabilir: *üstünkörü* gibi (348).
8. Zarf öbeği yapısında olabilir: *peki “pek iyi”, pekala “pek âlâ”, ilkönce* gibi (348).
9. Zıt anlamlı ikilemelerden oluşabilir: *ana-baba, siyah-beyaz, az-çok, er-geç* gibi (348).
10. İki baş sözcüklü yapılar da bu türdedir: *anıt-kabir, anıt-mezar, ışık-küre, şehir-devlet* gibi (348).

Tekin, söz dizimsel ve söz dizim dışı birleşiklerden başka pek çok birleşik sözcük olduğunu ve bunların sözcük öbeği yapısında olup her iki ögesinin veya baş ögesinin sözlük anlamını koruduğunu belirtir. Tekin

Tekin'e göre sözlük anlamını koruyan birleşikler sözcük öbeği yapısında olup her iki ögesi veya baş ögesi sözlük anlamını korumaktadır. Sözcük öbeği yapısında olukları için ayrı yazılırlar ve öbek vurgusunu korurlar: *beyaz ayı, kara lahana, ekmek tatlısı* vb. (2013: 348). Tekin, sözlük anlamını koruyan birleşikleri de *sıfat tamlaması (sıfat+ad) türünde olanlar* ve *ad tamlaması türünde olanlar* olarak ikiye ayırır ve şu şekilde örneklendirir (2013: 349):

Sıfat öbeği türünde olanlar: *ak kavak, ak kefal, ak karınca, ak kelebek, beyaz ayı, boz ayı, kara biber, kırmızı biber, kara turp, kara lahana, kuru soğan, dik aç, dik üçgen,*

dil dörtgen, dar aç, geniş aç, beyaz peynir, beyaz şarap, beyaz et, beyaz eşya, beyaz perde, yabani ıspanak, yabani lahana, yabani kimyon vb. (349).

Ad öbeği türünde olanlar: *kayın ağacı, od ağacı, sakız ağacı, söğüt ağacı, zakkum ağacı, kalkan balığı, kılı balığı, kırlangıç balığı, bal arısı, eşek arısı, ateş böceği, uğur böceği, Amerikan bezi, Şile bezi, Bünyan halısı, Sivas kilimi, at keşanesi, çakal eriği, su yılanı, kara kurbağası, sigara böreği, su böreği, Tatar böreği, Çerkez böreği, ekmek tatlısı, peynir tatlısı, tulumba tatlısı, lokma tatlısı, dil peyniri, tulum peyniri, Çerkez peyniri, kaşar peyniri, kok kömürü, odun kömürü, linyit kömürü, çiroz salatası, çoban salatası, Rus salatası, patlıcan salatası, badem yağı, bezir yağı, zeytin yağı, susam yağı, ayçiçek yağı, baş örtüsü, masa örtüsü, yatak örtüsü, yaban domuzu, yaban gülü, yaban kazı, yaban kedisi, yaban ördeği vb. (349).*

Ediskun'un birleşik adları oluşum şekillerine göre yedi maddede incelediği görülür. Ona göre birleşik adlar şu şekillerde oluşmaktadır (2017: 130):

1. Sözcüğün doğrudan birleşmesiyle oluşabilir: *Taşköprü, anayasa, önsöz Koca Mustafa Paşa "semt" vb. (130).*
2. Belirtisiz ad tamlaması yapısında oluşabilir: *hanımeli, pazartesi Kırklareli vb. (130).*
3. Kurallı birleşik sıfatlardan oluşabilir: *karnıyarık, karnıkara, sarığburma vb. (130).*
4. Birinci ögesi yönelme ve ayrılma durum eki almış olabilir: *günebakan, tümevarım, tümdengelim, serdengeçti vb. (130).*
5. Ad+fiil veya ad+fiilimsi yapısında olabilir: *imambayıldı, hünkârbeğendi, gecekodu; uçaksavar, ağaçkakan, sarığburma vb (130).*
6. Ögeler fiil ya da fiilimsilerden oluşabilir: *biçerdöver, alışveriş, dedikodu vb. (130).*
7. Yansıma sözcüklerden oluşabilir: *şakşak "oyuncak", çıtçıt "düğme", hurgür vb. (130).*

Göğüş ise birleşik sözcükleri; *belirtme ilgisiyle oluşanlar* ve *söz dizimi ilgisiyle oluşanlar* şeklinde iki temel sınıfa ayırır. Belirtme ilgisiyle oluşan birleşik adları da altı sınıfta incelemektedir (1963: 249-260):

I. Ad tamlaması kalıbında oluşanlar

- II. Sıfat tamlaması kalıbında oluşunlar
- III. İki sıfatla oluşunlar
- IV. Zarf ve sıfatla oluşunlar
- V. Ad ve sıfatla oluşunlar
- VI. İkillemelerle oluşunlar

Göğüş, ad tamlaması kalıbındaki birleşik adların belirtili ad tamlaması, belirtisiz ad tamlaması, ekleri düşmüş ad tamlaması ve ad tamlaması sonuna +*lı/ +li*, +*lu/ +lü* eki getirilmesi şeklinde oluştuğunu belirtir. O, belirtili ad tamlaması yapısındaki birleşiklere pek rastlanmadığını, bazı yer adlarında görüldüğünü belirtir: *Tunusun bağı* gibi. Belirtisiz ad tamlaması yapısında ise birçok özel ad, madde, kavram ve cins adı oluşturulur, bunlar sıfat ve zarf olarak kullanılır: *Adapazarı, İzmir valiliği, aslanağzı, kafatası, gözdağı, yavruağzı, kahverengi, ayaküstü, söz arası, arı kuşu, su böreği, armut ağacı* vb. Göğüş, belirtili ad tamlaması yapısındaki bazı birleşiklerde üçüncü şahıs iyelik ekinin düştüğünü belirterek bunlara *ekleri düşmüş ad tamlaması* demiştir: *Edirnekapı* “Edirne kapısı”, *anneanne* “annemin annesi”, *Duatepe* “Dua tepesi” vb. Bu tür birleşik sözcüklerin yabancı dilbilgisi kurallarına göre yapıldığını düşünüp bunu hata saymanın yanlış olacağını, bu durumun her dilde kısaltma yöneliminin doğal sonucu olduğunu belirtir. Ad tamlaması sonuna +*lı/ +li*, +*lu/ +lü* eki getirilmesiyle oluşan birleşiklere ise şu örnekleri verir: *keçi sakallı, kuş beyinli, adamakıllı* vb. (1963: 250-251).

Göğüş, sıfat tamlaması yapısındaki birleşik adların çeşitli şekillerde oluştuğunu gösterir. Ona göre bu yapıdaki birleşikler *sıfat+ad* yapısından başka sıfat tamlamasının sonuna +*lı/ +li*, +*lu/ +lü* yapım eki getirilmesiyle, adın unvanla belirtilmesiyle, bir adın başka bir adı sıfat gibi belirtmesiyle ve sıfat tamlamalarının girdikleri ad hâllerinde kalıplaşması şeklinde oluşur: *Akdeniz, önsöz, açık göz, bilirkışı; sivri akıllı, göz gözlü, alçak gönüllü; Yıldırım Bayezit, Üçüncü Selim, Nasrettin Hoca, Ziya Paşa; Gök köy, Taşköprü, Tahtaköprü, Toprakkale; bu arada, o bakımdan, bu yüzden* vb. (1963: 251).

Göğüş, iki sıfatın yan yana gelmesi şeklinde oluşan birleşik adların sayı adları, belirtisiz sıfatlar ve zamirlerle yapıldığını belirtir: *on bir, yüz yirmi iki, iki bin sekiz yüz kırk altı; birkaç, birçok, hiçbir, öbür (o bir), herhangi bir* vb. Genellikle sıfat işlevinde kullanılmasına rağmen belirtisiz sıfatların sonuna üçüncü şahıs eki getirilmesiyle belirtisiz zamir olarak kullanılması sağlanır: *birkaçı, hiçbirini, birçoğu, öbürü, herhangi biri* gibi (1963: 252).

Zarf ve sıfatın kalıplaşmasıyla oluşan birleşiklere *peki (pek iyi), ilk önce, pek âlâ, daha doğrusu, en iyisi* örneğini veren Göğüş, zarf gibi kullanılan aslında sıfat olan bazı sözcüklerin de bu çeşit birleşik sözcükler oluşturduğunu söyler: *tatlı sert, orta halli, orta şekerli* gibi (1963: 252).

Ad ve sıfatla oluşan birleşiklerin de birinci ögesi üçüncü şahıs iyelik eki almıştır: *eli uzun, karnıyarık; dile kolay, sözüne sadık; arada bir, işinde ciddi; kafadan sakat, içinden pazarlıklı* gibi (Göğüş, 1963: 252).

Göğüş, ikilemelerle oluşan birleşikleri hem anlamsal hem de ses bilgisel olarak incelemiştir. Anlamsal olarak ikilemeler; bir sözcüğün tekrarından, eş anlamlı, yakın anlamlı veya zıt anlamlı sözcüklerden ve pekiştirme sıfatlarından oluşur: *çuval çuval, dırdir; bembeyaz, tertemiz; kul köle, pılı pırtı; çanak çömlek, delik deşik; az çok, girinti çikinti* vb. Ses bilgisine göre ikilemelerin ön sesinde ve son sesinde benzerlikler, iç sesinde ise değişmeler olabilir: *kul köle, çanak çömlek, düğün dernek* (ön seste benzerlik); *konu komşu, enli boylu, derme çatma* (son seste benzerlik); *kem küm, takır tukur, paldır küldür* (iç seste değişmeler) vb. (1963: 253- 254).

Göğüş'e göre ikilemeler üçüncü şahıs iyelik eki veya durum eki alabilir. Böyle durumda iki öge de aynı eki alabilir: *sağa sola, ötede beride, şundan bundan, kanı canı; körü körüne, darı darına, pisi pisine, tıpa tıp, dara dar* vb. (1963: 253).

Göğüş'e göre söz dizimi ilgisiyle oluşmuş birleşik sözcüklerde ögeler cümle içinde fiille olan ilgilerine göre aldıkları eklerle birlikte kalıplaşır. Bundan dolayı birleşikler üzerinde fiilin büyük etkisi vardır (1963: 254). Göğüş'ün bu bölümde işlediği birleşikler, fiillerden oluşan birleşik adlar ve birleşik fiillerdir. Bu yapılar kimi zaman bir başlık altında karışık da verilmiştir. Dolayısıyla Göğüş'ün sunduğu görüş birleşik fiil bölümünde verilecektir.

1.4.2. Türkiye Türkçesi Gramerlerinde Birleşik Fiiller

Göğüş, söz dizimi ilgisiyle oluşan birleşik sözcükleri altı sınıfta incelemiştir (1963: 254-260):

- I. İki tümlecin kalıplaşmasıyla oluşanlar
- II. Bir öge ve bir fiilin kalıplaşmasıyla oluşanlar
- III. İki fiilin kalıplaşmasıyla oluşanlar

IV. Yardımcı fiillerle oluşanlar

V. Bir sözcüğün edatla birleşmesiyle oluşanlar

VI. Bir sözcüğün bağlaçla birleşmesiyle oluşanlar

Göğüş'e göre iki tümlecin kalıplaşmasıyla oluşan birleşik sözcüklerin ilk ögesi, ikinci ögesi veya her iki ögesi durum eki alabilir: *cana can, kana kan, birebir; kök köke, baş başa, diz dize, karşı karşıya; baştan aşağı, birbirini (biri birini)* vb. (1963: 254-255).

Göğüş, bir öge ve bir fiilin kalıplaşmasıyla oluşan birleşiklerin, fiilin kalıplaştığı ögeye göre çeşitlilik gösterdiğini; fiil kendi öznesiyle, kendi nesnesiyle, kendi yer tamlayıcısıyla, kendi zarfıyla kalıplaşabildiğini belirtir: *hünkârbeğendi, kuşkonmaz, gözü kalmak; dil uzatmak, mirasyedi, vatansever, dişini sıkamak; dile düşmek, gözünde tutmak, yerden bitme, evladından bulmak, yerinden olmak; ileri gelmek, iyi karşılamak, gecekondur, uzun uzadıya* vb. Bazen fiil ögesi başa da gelebilir: *alaşağı, çalçene, sallabaş* vb. (1963: 255-256).

Göğüş'e göre iki fiilin kalıplaşması şeklinde oluşan birleşikler aynı kiple çekimlenmiş fiilden oluşabilir: *oldubitti (olupbitti), kapkaç, vur patlasın, vurdumduymaz* vb. (1963: 256). Burada *oldubitti, kapkaç, vurdumduymaz* gibi örnekler ad türündeyken *vur patlasın* fiil türündedir. Göğüş, fiil ikilemeleri şeklinde de birleşik sözcük oluştuğunu belirtirken bu türe *gezip tozmak, yemek içmek, bağıra bağıra, gelir gelmez, doğdu doğalı* gibi örnekler verir (1963: 256). Göğüş'e göre iki fiilden oluşan diğer bir şekil de tasvir fiilleridir. Bunları ise şu şekilde örneklendirir (56-257):

Yeterlilik fiili (-a/ -e bil-): *okuyabilmek, yazabilmek, geçebilmek* vb. (256).

Tezlik fiili (-ı/ -i ver, -a/ -e gel-): *yapıvermek, çıkıvermek, çıkagelmek* vb. (257).

Sürerlik fiili (-a/ -e dur, kal, ko-, gel-): *yapadurmak, bakakalmak, kızakoymak, olagelmek* vb. (257).

Yaklaşma fiili (-a/ -e yaz-): *düşeyazmak, batayazmak* vb. (257).

Göğüş, yardımcı fiille kurulan birleşik sözcüklerin *et-, ol-, yap-, bulun-, eyle-, kıl-, buyur-* yardımcı fiillerinden oluştuğunu belirterek oluşumlarına göre *ad+yardımcı fiil* ve *katişik fiiller* olarak ikiye ayırır. *Ad+yardımcı fiil* yapısındaki birleşikler adları, bilhassa alıntı sözcükleri fiilleştirmeye yarar: *hissetmek, kaybolmak, spor yapmak, işve yapmak, yemek yapmak, razı eylemek, namaz kılmak, haşır haşır etmek* vb. (1963: 257).

Katışık fiiller ise fiilimsi ve *ol-* yardımcı fiilinden oluşur. Fiilimsinin gösterdiği zaman, birleşik sözcüğe özel bir zaman anlamı katmaktadır. Katışık fiillerde kendi içinde üçe ayrılır (Göğüş, 1963: 257-258):

Başlama fiilleri (*-r*): *okur olmak, gezer olmak, konuşur olmak* vb. (258).

Bitirme fiilleri (*-miş/ -miş, -muş/ -müş*): *yazmış bulunmak, görüşmüş olmak, gitmiş olmak* vb. (258).

Davranma fiilleri (*-acak/ -ecek*): *kalkacak olmak, gidecek olmak, vuracak olmak* vb. (258).

Göğüş, bazı birleşiklerin yardımcı fiille kurulan birleşiklere benzediğini fakat ögeleri baştaki sözcükle kalıplaştığını söyler. Bunlara ise *kaynaşmış fiiller* adını verir: *fırsat düşmek, temas sağlamak, rastgelmek, vazgeçmek* vb. (1963: 258).

Göğüş'e göre bir sözcüğün edatla birleşmesi şeklinde oluşan birleşiklerde edat, ad veya fiil türünde sözcükle birleşir ve oluşan birleşik zarf veya bağlaç işlevinde kullanılır (1963: 258).

Ad+edat: *dolayısıyla, sabaha karşı, eve doğru, o kadar, niçin* (zarf görevinde); *bunun için, ondan dolayı, bununla beraber, onun gibi* (bağlaç görevinde) (258).

Fiil+edat: *olmak üzere, gelmekle, vermekle beraber, görmeden evvel, anlamadan önce, geldikten sonra, inmediği hâlde, aldıktan başka, yetecek kadar, koştüğünüz vakit, bitirdiği zaman, alalı beri, gideliden beri, uyuyor gibi* vb. (259).

Göğüş, bir sözcüğün bağlaçla birleşmesi şeklinde oluşan birleşiklerin *ki* veya tekrar yoluyla yapıldığını bildirir. Tekrar ile yapılan birleşiklerin arasına sözcük girebildiği için ögeleri yan yana bulunanlara *bitişik birleşik*, arasında başka sözcük bulunanlara *uzaktan birleşik* adını verir: *sanki, demek oluyor ki; ne...ne, hem...hem* gibi (1963: 259-260).

Türkiye Türkçesinde birleşik sözcük konusunda Ergin, bir ad veya fiil ile yardımcı fiillerin birleşmesiyle oluşan birleşik sözcükleri konu edinmiş ve iki sınıfta incelemiştir (1986: 386-389):

I. *Ad+yardımcı fiil*

II. *Fiil+yardımcı fiil*

Ergin'e göre *ad+yardımcı fiil* yapısındaki birleşikler bir ad ile *et-, ol-, eyle-, bulun-, yap-* fiillerinin birleşmesiyle oluşur. Asıl anlam ad unsurunun üzerindedir, yardımcı fiilin işlevi geçişli ve geçişsiz fiil yapmaktır. Ad unsuru, Türkçe veya yabancı asıllı olduğu gibi sıfat-fiil de olabilir. Sıfat-fiil olduğunda geçişsiz yapan *ol-* ve *bulun-* yardımcı fiilleri kullanılır: *yok et-, mahvet-, bir ol-, banyo yap-, alacak ol-, gitmiş bulun-* vb. (1986: 387).

Fiil+yardımcı fiil kalıbındaki birleşik fiiller ise bir fiille *bil-, ver-, gel-, gör-, dur-, kal-, yaz-, koy-* (*ko-*) yardımcı fiillerin birleşiminden oluşur. Bu birleşik fiillerde ilk ögeye *-ıp/ -ip, -up/ -üp* veya vokal şekilli zarf-fiil eki getirilir. İkinci ögedeki fiiller ise kendi anlamlarında değil yardımcı unsur olarak görev alarak çekime girerler (Ergin, 1986: 387). Ergin'in bahsettiği bu tür birleşimler fiiller tasvir fiilleridir ve bu fiilleri dörde ayırır (387):

İktidar fiili (*-a/ -e bil-*): *gelebil-, konuşabil-, saklayabil-* vb. (387).

Kolaylık, çabukluk ve birdenbirelik fiili (*-ı/ -i ver-*): *alıver-, kayboluver-, yakalayiver-* vb. (387).

Deneme, devamlılık ve süre fiili (*-a/ -e gel-, gör-, dur-, kal-, koy-*): *kullanıla gel-, düşmeyi gör-, oynaya dur-, bakakal-, alıkoy-* vb. (387).

Yaklaşma fiili (*-a/ -e yaz-*): Örnek bulunamamıştır (387).

Bunların dışında *-ıp/ -ip, -up/ -üp* zarf-fiille yapılan birleşik fiillere ise şu örnekleri verir: *durup dur-, gezip dur-, koşup dur-* vb. (387).

Ergin'e göre birleşik fiillerin de kendine özgü vurgusu vardır ve bu vurgu daima ilk ögededir. Ayrıca yardımcı fiilden önge gelen unsur genellikle tek sözcük olsa da bazen sözcük öbeği de olabilir: *ters yüz et-, kaybolu ver-* gibi (1986: 389).

Özkan'a göre de birleşik fiiller bir ad veya fiil unsurunun yardımcı fiillerle oluşturduğu sözcük öbeğidir. Kullanılan yardımcı fiilleri *tam yardımcı fiiller* ve *yarı yardımcı fiiller* olarak ikiye ayırır. Ona göre tam yardımcı fiiller *et-, eyle-, yap-, kal-, ol-, bulun-* fiillerinden oluşurken yarı yardımcı fiiller *al-, bil-, başla-, bul-, buyur-, dur-, gel-, gör-, koş-, kal-, koy-, sev-, ver-, yaz-* fiillerinden oluşur (1997: 245).

Özkan birleşik fiilleri oluşumlarına göre üç sınıfa ayırır (1997: 246-251):

I. *Ad+yardımcı fiil*

II. *Tasvir fiilleri (Fiil+zarf-fiil eki+yardımcı fiil)*

III. Yarı tasvir fiilleri

Özkan'a göre *ad+yardımcı fiil* yapısındaki birleşik fiillerin Türkçe asıllı sözcüklerde zarf öbeği kalıbında, nesne durumdaki adlarla, yönelme, bulunma ve ayrılma durumundaki adlarla oluştuğunu belirtir. Ayrıca bu yapıda yabancı asıllı sözcüklerle de birleşik fiil oluşturulmaktadır: *ileri sür-*, *elde et-*, *ardından bak-*; *yağmur yağ-*, *şafak sök-*, *dili sürç-*; *ayak dire-*, *yazı yaz-*, *yolunu bul-*; *göze gir-*, *tadına bak-*; *yolda kal-*; *elden çıkar-*; *affetmek*, *hüküm ver-*, *hatırda tut-*, *hâlden anla-*, *aforoz et-*, *demode ol-*, *banyo yap-* vb. (1997: 246-248).

Özkan, tasvir fiillerini ise dörde ayırır (1997: 250-251):

Yeterlilik/ iktidar fiili (-a/ -e bil-): *görebil-*, *bilebil-*, *düşünebil-* vb. (250).

Yaklaşma fiili (-a/ -e yaz-): *düşeyaz-*, *yanayaz-*, *öleyaz-* vb. (250).

Tezlik fiili (-ı/ -i, -u/ -ü ver-): *liver-*, *bitiriver-*, *uyuyuver-* vb. (251).

Sürekli fiili (-a/ -e dur-, kal-, gör-): *gidedur-*, *şaşakal-*, *süregör-* vb. (251).

Özkan, yarı yardımcı fiillerin ise -ıp/ -ip, -up/ -üp zarf-fiil ekleriyle yapıldığını belirtir: *sürüp git-*, *yiyip iç-*, *yazıp dur-*, *okuyup yaz-* vb. (1997: 251).

Bilgegil de birleşik fiilleri üç sınıfta incelemiştir (2014: 250-252):

I. *Ad+yardımcı fiil*

II. *Fiil+fiil*

III. Anlamca kaynaşan birleşik fiiller

Bilgegil, *ad+yardımcı fiil* yapısındaki birleşik fiillerin Türkçe veya alıntı adlara *et-*, *eyle-*, *kıl-*, *buyur-*, *ol-* yardımcı fiillerin getirilmesiyle oluştuğunu belirtir: *temenni ediyor*, *niyaz eyledi*, *memnun kıldı*, *tenezzül buyuracak*, *muhtaç olduk* vb. Yardımcı fiillerden *ol-* fiili geçişsiz; *et-*, *eyle-*, *kıl-* ise geçişli fiil yapar (2014: 250-251).

Bilgegil'in *fiil+fiil* yapısında işlediği birleşikler tasvir fiilleridir. Bunları da dört sınıfta inceler (2014: 251-252):

Yeterlilik fiili (-a/ -e bil-): *söyleyebildim*, *yazabilecek*, *anlaşılabilir* gibi (251).

Tezlik fiili (-ı/ -i, -u/ -ü ver-): *gelifiverdi*, *yazıverdiniz*, *bitiriverdim* gibi (251).

Yaklaşma fiili (-a/ -e yaz-): *düşeyazdı, ağlayayazdı, kır yazdı* gibi (252).

Sürerlik fiili: (-a/ -e git-, gel-, dur-, kal-, gör-, koy-): Bilgegil, bu tür fiilleri üçe ayırır; eylemin geçmiş zamandan sözün söylendiği ana kadar devamını teşkil eden tür istek kipinden sonra *gel-* fiilinin geçmiş zaman çekimiyle yapılır: *yazıla gelmiş, baka kaldı, okuna geldi* gibi. Eylemin gelecek zamanını ifade eden tür ise istek kipininden sonra *dur-, koy-, kal-, git-* fiillerinin getirilmesiyle yapılır: *kırıla gitsin, otura dursun, söylene gider, oyalya koy* gibi. Üçüncü tür ise öznenin eylemde devamını ifade eder ve istek kipine *gör-* fiili getirilerek yapılır: *aylaya gör, isteye gör, yazmaya gör* gibi (251-252).

Bilgegil'e göre anlamca kaynaşmış birleşik fiillerin öğelerinden biri veya her ikisi anlamını kaybeder; örneğin *mihnet çekmiş, yorgun düşmüş, muztar kalmış, deliye dönmüş, göz atmış, iltifat görmüş* gibi birleşik fiillerde ad olan öğeler anlamını korurken *yan gelmiş, el vermiş (kâfi gelmiş), rast gelmiş, vaz geçmiş, baş gelmiş, mum söktürmüş, kan yutturmuş* birleşiklerinde ise her iki öge de anlamını kaybetmiştir. Anlamca kaynaşan birleşik fiillerin bazılarının deyim olarak da kullanıldığını belirtir: *yüz sürdü, dil uzatır, el açmış, gün göstermiyor* gibi (2014: 252).

Banguoğlu ise birleşik fiillerin söz dizimdeki belirtme öbeklerinden geldiklerini belirterek oluşumlarına göre üç sınıfa ayırmıştır (2015: 310-318):

- I. Zarf öbeği kalıbında
- II. Çekim öbeği kalıbında
- III. Bağlam öbeği kalıbında

Banguoğlu, zarf öbeği kalıbındaki birleşik fiillerin zarflarla fiillerin kaynaşmasından oluştuğunu belirtir: *ileri sür-, geri kal-, ayrı düş-, denk gel-, hoş gör-, karşı koy-, yan bak-, boş ver-* vb. Ayrıca bu yapıdaki birleşik fiillerin Batı dillerinde ön eklerle yapılmış sözcükleri karşıladığını söyler: *ileri gel-* “provenir”, *ileri sür-* “prétendre”, *önceden söyle-* “vorsagen”, *geri gel-* “revenire”, *yeniden başla-* “recommencer”, *birlikte çalış-* “cooperer”, *araya kat-* “intercaler”, *karşı koy-* “widersetzen”, *önceden gör-* “foresee” vb. (2015: 310-311).

Banguoğlu'na göre çekim öbeği kalıbındaki birleşik fiillerde ise fiil daima çekim durumundadır ve özne, nesne veya yer tamlayıcısı olan bir adla kaynaşır. Özne olan adlar daima geçişsiz fiillere gelir: *yağmur yağ-, hava boz-, dili tutul-, yüzü gül-* vb. Nesne olan

adlarla kurulan birleşikler ise belirtili veya belirtisiz nesne türündedir: *göz yummak, boyun eğmek, kulak kabartmak; tokat at-* (rastgele), *tokatı atmak* (yerinde) vb. Bu kalıptaki bazı birleşikler deyim özelliği taşır: *işini azıt-, hapı yut- postu ser-, yüzünü güldür-, aklını çel-, gönlünü al-* vb. Ayrıca nesne olan adlarla kurulan bazı birleşiklerde ad ve fiil aynı türden olabilir: *yemek ye-, dikiş dik-, söz söyle-* vb. Banguoğlu, bu tür fiillere *türeyişten fiil kalıbı* adını verir. Banguoğlu, yer tamlayısıyla kurulan birleşik fiillerin ise fiilin yerini ve yönünü gösterdiğini belirtir. Birleşiklerin ad ögesi iyelik veya durum eklerini alabilir: *ele al-, yolda kal-, hâlden anla-, hoşuna git-, gözünde tüt-, hakkından gel-* vb. (2015: 312-313).

Banguoğlu, çekim öbeği kalıbındaki birleşik fiillere yardımcı fiille yapılan birleşik fiilleri de ekler. Ona göre bu tür birleşik fiiller, adlarda kılış ve oluş bildiren *et-, ol-* fiilleriyle *eyle-, yap-, kal-* gibi yardımcı fiillerin kalıplaşmasıyla oluşur: *alt et-, sarhoş ol-, güürültü yap-, mümkün kıl-, sabreyle-* vb. (2015: 314). Ayrıca Banguoğlu, nesne olan adlarla kaynaşan *al-, ver-, bul-, işle-, gör-, koş-* fiillerinin kılış ve oluş anlamı taşımadıkları hâlde yardımcı fiile benzer görev yaptıklarını belirterek bu fiillere *yarı yardımcı fiiller* adını verir: *yol al-, ara ver-, iş gör-, şifa bul-, şart koş-, suç işle-* vb. (2015: 316).

Banguoğlu'na göre bağlam öbeği kalıbındaki birleşik fiiller anlam ve şekil ilişkisine göre yapılırlar. Bunlar ya iki ögesi isim-fiil eki almış fiilden ya da birinci ögesi *-ıp/ -ip, -up/ -üp* zarf-fiil eki almış fiilden oluşur: *satmak savmak; satıp savmak* gibi. Birinci durumda her iki öge çekime girerken ikinci durumda yalnız fiil çekime girer: *sattım savdım, satıp savdım* gibi (2015: 316-317).

Banguoğlu, aynı kökten gelip biri türemiş fiil olan iki fiilin birleşiminden de birleşik fiil oluşturulduğunu savunur: *vermek veriştir-, sürüp sürüştür-, sorup soruştur-, sarmak sarmala-, bulup buluştur-, takıp takıştır-* gibi (2015: 317).

Ediskun ise birleşik fiilleri oluşumlarına göre dört sınıfta incelemiştir (2017: 228-24):

- I. İki ya da daha çok fiilden oluşmuş birleşik fiiller
- II. Bir ortaç ile *ol-* yardımcı fiilinden oluşmuş birleşik fiiller
- III. *Ad+yardımcı fiil* yapısında oluşan birleşik fiiller
- IV. Anlamca kaynaşmış birleşik fiiller

Ediskun'un ilk maddede bahsettiği fiiller tasvir fiilleridir. O, tasvir fiillerini yediye ayırarak incelemiştir (2017: 229-238):

Yeterlilik fiili (-a/ -e bil-): *gülebil-, koşabil-, ağlayabil-* vb. (229).

Tezlik fiili (-ı/ -i, -u/ -ü ver-): *geliver-, alıver-, okuyuver-* vb. (231).

Sürerlik fiili (-a/ -e dur-, koy- (ko-), gel-, git-, var-, gör-, kal-): *geledur-, bakakal-, süregel-, çekegit-, okuyakoy-, koparagör-* vb. (234).

Yaklaşma fiili (-a/ -e yaz-): *yanayazmışım, dolayazmışım* vb. (236).

Beklenmezlik fiili (-acağı/ -eceği tut-): Bu tür fiillerde beklenmedik ya da istenmedik bir anda meydana geliverme anlamı mevcuttur: *evleneceği tut-, ağlayacağım tut-, gitmeyeceğim tut-, konuşmayacağınız tut-* vb. (236).

Gerekseme fiili (-acağı/ -eceği, -ası/ -esi gel-): Bu tür fiillerde yapılması içten gelen bir gereklilik, bir isteme anlamı vardır: *göreceğim gel-, göresim gel-* vb. (237).

Yapmacık fiili: Bu fiiller olumlu temel fiile *-mezliğe vur-, -mezlikten gel-* getirilerek yapılırken olumsuz temel fiillere de *-miş dur-, görün-; -mişlikten gel-, -mezliğe vur-, -mezlikten gel-, -mezliğe vur-* getirilerek yapılır. Bu birleşikler, yapıldığı hâlde yapılmamış gibi bir davranış anlamı katar: *anlamamış görün-, kavramamış dur-, görmemişten gel-, anlamamazlığa/ anlamazlığa vur-, anlamamazlıktan/ anlamazlıktan gel-, görmemişliğe vur-* vb. (238).

Ediskun, bir ortaç ile *ol-* yardımcı fiilinden oluşan birleşik fiilleri üçe ayırır (2017: 238-243):

Başlama fiilleri (-r ol-): Eylemin geçmiş zamanda başlayıp devam ettiğini veya edeceğini bildirir. Görünüş bakımından eski alışkanlığın ya da durumun silinip yeni bir alışkanlık ya da durumun başlamasını anlatır: *Oğlan ata **biner**, kılıç kuşanır **oldu**; Gönleği gözüne sürdü, **görür oldu**; Girdim aşkın denizine bahrileyin **yüzer oldum**; Düştüm ayaklar altına topraklayın **tozar oldum*** (239-240).

Bitirme fiilleri (-muş/ -miş, -muş/ -müş ol-): Eylemin daha önce sonlandığını anlatır: *yazmış ol-, okumamış ol-* vb. Burada yardımcı fiil gelecek zaman çekiminde olursa birleşik fiil ihtimal anlamı verir: *iyice görmemiş olacağım ki..* gibi. Eğer gereklilik çekiminde olursa olasılık ve gereklilik anlamı verir: *mektubum eline varmış olmalı* gibi. Yardımcı fiil

olumsuz olursa “-en bir ... durumunda olmamak”, temel fiil olumsuz olursa “-meyen bir ... durumunda olmamak”, her ikisi de olumsuz olursa “-meyen bir ... durumunda olmamak” anlamı verir: *görmüş olma-*; *görmemiş ol-*; *görmemiş olmama-* gibi (240-241).

Davranma fiilleri (-acak/ -ecek ol-): Zaman bakımından temel fiilin sözün söylendiği zamandan sonra yapılacağını anlatır: *Padişah kızın bahçesine varacak oldu*. Görüşün bakımından da temel fiile niyetleme, davranma anlamı kazandırır: *Yanlı, burası değil, diyecek oldum* (242).

Ediskun’a göre *ad+yardımcı fiil* yapısındaki birleşik fiiller, ad veya yansıma bir sözcüğe *et-*, *ol-*, *eyle-*, *buyur-*, *kıl-*, *bul-*, *bulun-* yardımcı fiilleri getirilerek yapılır: *yasak et-*, *evlat edin-*, *ayırt edil-*, *tamir ettir-*, *kabul ettiril-*, *arz eyle-*, *dikkat duyur-*, *mecebur kıl-*, *iyi ol-*, *son bul-*, *boş bulun-*, *arkadaşlarla tartışmada bulun-* vb. Ayrıca Ediskun bu yapıda *ol-* yardımcı fiille oluşan yapının *-miş olmalı*, *-yor olmalı* şekillerinin de olduğunu ve olasılık bildirdiğini belirtir: *gelmiş olmalı*, *gidiyor olmalı*, *hazırlanıyor olmalı* vb. Bunun yanında *et-* yardımcı fiiliyle oluşan birleşik fiillerin çoğunluğunun deyim olabileceğini söyler: *kül et-*, *alt et-*, *mat et-* vb. (2017: 243-245).

Ediskun’a göre anlamca kaynaşmış birleşik fiillerin bir ögesi veya tüm ögeleri anlam kaybına uğrayabilir. Her iki ögesi anlam kaybına uğradığında tam bir deyim olur: *hasta düş-*, *laf at-*, *göz at-*; *kafa tut-*, *boy ölçüş-*, *deveye hendek atlat-*, *iğneyle kuy kaz-* gibi (2017: 246).

Kormaz da birleşik fiilleri taşıdıkları yapı ve anlam özelliklerine göre dörde ayırır (2014: 199-201):

- I. *Ad+yardımcı fiil*
- II. Karmaşık fiiller
- III. Tasvir fiilleri
- IV. İkili birleşik fiiller

Korkmaz, *ad+yardımcı fiil* yapısındaki birleşik fiillerin ad veya sıfatlarla *et-*, *ol-*, *bul-*, *buyur-*, *eyle-*, *kıl-*, *yap-* yardımcı fiillerin kalıplaşmasıyla oluştuğunu belirtir: *alay et-*, *kabul edil-*, *evlat edin-*, *aday ol-*, *tatil yap-*, *arz eyle-*, *namaz kıl-*, *dikkat buyur-*, *ifade buyurul-*, *son bul-*, *evde bulun-* vb. (2014: 199-200).

Korkmaz, karmaşık fiillerin çeşitli zamanlarda sıfat-fiillerle *ol-* yardımcı fiilin kalıplaşmasıyla oluştuğunu belirtir. Bunları, sıfat-fiillerin bağlı oldukları zamana ve yüklendiği işleve göre üçe ayırır (2014: 200):

Öncelik fiilleri (*-miş/ -miş, -muş/ -müş*): Geçmiş zamandaki oluşu gösterir: *anlamış ol-, bilmiş ol-, duymuş ol-* gibi (200).

Alışkanlık fiilleri (*-ar/-er, -ır/ -ir, -ur/ -ür ol-; -maz/-mez ol-*): Davranışın alışkanlık olarak sürdüğünü gösterir: *arar ol-, danışır ol-, okumaz ol-* gibi (200).

Niyet fiilleri (*-acak/ -ecek ol-; -ıcı/ -ici, -ucu/ -ücü ol-; -ası/ -esi ol-, -(i)msar/ -(i)mser ol-*): Bir oluş veya kılışın düşünce ve niyet durumunda olduğunu gösterir: *alacak ol-, kalıcı ol-, diyese ol-, verimsen ol-* gibi (200).

Korkmaz'a göre tasvir fiilleri, zarf-fiil eki alan fiil ile anlamı tasvir eden ve ona yeni anlam özelliği katan *bil-, ver-, dur-, yaz-, gel-, gör-, kal-* yardımcı fiillerin birleşmesiyle oluşur. Bunları işlev farklılıklarına göre beşe ayırır (2014: 200-201):

Yeterlilik fiilleri (*-a/ -e bil-*): *açabil-, sevebil-, geçmeyebil-* vb. (200).

Tezlik fiilleri (*-ı/ -i, -u/ -ü ver-*): *birakıver-, çekiver-, damlayıver-* vb. (200).

Süreklilik fiilleri (*-a/ -e, -ı/ -i, -ıp/ -ip, -up/ -üp dur-, gel-, kal-, gör-, koy-/ ko-*): *anlatadur-; çıkagel-; kalakal; ağlaya gör-; alıkoy-; didinip dur-* vb. (201).

Yaklaşma fiilleri (*-a/ -e yaz-*): *bayılayaz-, düşeyaz-, kırılayaz-* vb. (201).

Uzaklaşma fiilleri (*git-*): *olagıt-, dalıp git-, uzayıp git-* vb. (201).

Korkmaz, ikili birleşik fiillerin ise anlamca birbirine yakın veya zıt iki ayrı fiilin kalıplaşmasıyla oluştuğunu belirtir. Asıl fiil *-(y)ıp/ -(y)ip, -(y)up/ -(y)üp* zarf-fiil ekini alır: *kasıp kavur-, uçup git-, yürüyüp git-* vb. (2014: 201).

Karahan, birleşik fiillerin bir hareketi karşılamak ya da bir hareketi tasvir etmek için oluştuğunu savunur. Bu doğrultuda birleşik fiilleri ikiye ayırır (2017: 73-79):

- I. Bir hareketi karşılayan birleşik fiiller
- II. Bir hareketi tasvir eden birleşik fiiller

Bir hareketi karşılayan birleşik fiiller *ad+fiil* yapısındadır ve fiil ögesi ya *et-*, *ol-*, *yap-*, *eyle-*, *bulun-* yardımcı fiillerinden ya da sözlük anlamı dışında kullanılan asıl fiilden oluşur. Yardımcı fiilden oluşan birleşiklere şu örnekleri verir: *yok et-*, *dost ol-*, *spor yap-*, *var eyle-*, *mecbur kıl-*, *yazmış bulun-*, *sabret-*, *hallet-*, *affet-* vb. (Karahan, 2017: 73-74).

Karahan, bu yapıdaki fiillerde ad ögesi sıfat-fiil olması durumunda *ol-* ve *bulun-* yardımcı fiilleriyle birleştiğini belirtir. Ona göre, *ol-* yardımcı fiilinin *-miş/ -miş, -muş/ -müş* ekli sıfat-fiillerle kurduğu birleşimin bitmiş, tamamlanmış bir hareketi karşıladığını; *-ar/ -er, -ır/ -ir, -ur/ -ür* ekli sıfat-fiillerle kurduğu birleşimin devam etmekte olan hareketi karşıladığını; *-acak/ -ecek* ekli sıfat-fiillerle kurduğu birleşimin niyet bildirdiğini belirtir. Ayrıca Karahan, sıfat-fiil görevinde de kullanılan *-yor* ekiyle de yakın geçmişte oraya çıkan tamamlanmış veya devam etmekte olan bir hareketin karşılandığını belirtir (2017: 74-75).

Ocaklar yakılmaz oldu (75).

Ses gelmez oldu bahçelerden (75).

O günden sonra her akşam sergilikten, güneşin battığı yere bakar oldu (75).

Böylece işleri tamamlanmış oldu (75).

Akşam onunla konuşacak oldu, sonra vazgeçti (75).

Senin gidiyor olman düşüncemi değiştirmez (75).

Karahan, bu yapıdaki birleşik fiillerde birden fazla ad öge bulunabileceğini de belirtir: *mutlu, başarılı ol-* gibi. Ayrıca ad ögesi sözcük öbeği de olabilir (2017: 75):

Gece yorgunluktan baygın düşünceye kadar gürültü ve yaramazlık ederdim. (ad öge: bağlama öbeği) (75).

Birden arkamızda garip bir fısıltıyı andıran bir hışırtı duyar gibi olduk. (ad öge: edat öbeği) (75).

Pelitlerin bin bir zorlukla tutunduğu bu dik ve kayalık bayırı, irili ufaklı bir yağın dere dilim dilim etmişlerdi. (ad öge: tekrar öbeği) (75).

Karahan, bir hareketi karşılayan birleşik fiillerin -diğer bir ifadeyle *ad+fiil* yapısındaki- asıl fiille kurulması durumunda ögelerden birinin veya tümünün sözlük anlamını kaybetmiş veya deyimleşmiş olduğunu belirtir: *yol al-*, *para ye-*, *baş kaldır-*, *yol*

ver-, kan kustur-, türkü tuttur-, el koy-, dış bile-, kendini kaybet-, hoşuna git-, dile düş-, küplere bin-, canı sıkıl- vb. (Karahan, 2017: 75). Karahan'a göre bazen de ad olan öge bir tamlayan ile genişleyebilir. Bu genişleme kimi zaman cümledeki bütün sözcükleri içine alabilir duruma gelebilir (2017: 76):

*Annemi yabancı bir toprakta bıraktıktan sonra, İstanbul'a dönmek **babamın içine sinmemiş** (76).*

*Yabancılar tarafından ayıplanacak bir vefasızlıkla Hüseyin'i çabucak **yakadan silip atmıştım** (77).*

Karahan'ın bir hareketi tasvir eden filleri yani tasvir fiilleri *fiil+zarf-fiil eki+yardımcı fiil* yapısında şekillenir. Asıl fiille *bil-, ver-, dur-, gel-, git-, kal-, koy-, gör-, yaz-* yardımcı fiillerin birleşiminden oluşur. Karahan, yüklendikleri anlam bakımından da beşe ayırır:

Yeterlilik, ihtimal fiili (-a/ -e bil-): *yazabil-, okuyabil-* gibi (77).

Tezlik, kolaylık fiili (-ı/ -i, -u/ -ü ver-): *yapıver-, gidiver-* gibi (77).

Devamlılık fiili (-a/ -e, -ı/ -i, -u/ -ü, -ıp/ -ip, -up/ -üp git-, koy-, gör-, dur): *sürüp git-, gide koy-, yalvarı gör-, oturup dur-* gibi (77).

Beklenmezlik fiili (-a/ -e gel-, kal-): *çık gel-, şaş kal-* gibi (77).

Yaklaşma fiili (-a/ -e yaz-): *düş yaz-* gibi (77).

Karahan, bazı durumlarda birinci ögesinin zarf-fiil eki yerine kip eki alabildiğini de belirtir: *Nice güzellere **bağlandım kaldım**. Bir beyaz martı gibi **çırpınır durur** (2017: 78). Ayrıca ona göre, tasvir fiillerinin ilk ögesi sözcük öbeklerinden de oluşabilir: *Maviliğin büyüdüğünü ve yaklaştığını yarım yamalak **fark edebiliyordu** (2017: 79).**

Karahan; *başla-, çalış-, iste-* gibi aslında yardımcı fiil olmayan fiillerin -mAyA *başla-, -mAyA çalış-* şeklinde yardımcı fiil olarak da kullanıldığını ve hareket adlarını tasvir ettiğini söyler:

*O, meşhur karga ile tilki masalındaki tilki gibi ağacın altında sinsi sinsi **dolaşmaya başladı**.*

*Senelerden beri içimde birikmiş duyguları **söylemek istedim** (2017: 79).*

1.4.3. Türkiye Türkçesinde Birleşik Sözcüklerin İmlası

Türkiye Türkçesinde birleşik sözcüklerin yazımı konusu da farklı görüşlere sebep olmuştur ve bir çözüme kavuşturulamamıştır. Gramercilerimizden başka farklı yıllarda yayımlanan yazım kılavuzları arasında da birleşik sözcüklerin farklı yazımlarına rastlanır. Türkiye Türkçesi birleşik sözcüklerin yazımı konusunda bazı gramercilerimizin görüşleri şu şekildedir:

Banguoğlu, birleşik sözcüklerin bitişik ya da ayrı yazılmasının saymaca olduğunu, bunun anlamla bir ilgisi olmadığını belirtir. Tamlama dili olan Türkçede birleşik sözcüklerin bitişik yazma eğiliminin kuvvetli olduğunu ve yazılışta bitişirmenin zamanla ilerleyeceğini savunur (2015: 296). Buna karşın Göğüş, birleşik sözcüklerin anlamca birleştiklerini ve şekilce birleşmelerine her zaman gerek olmadıklarını belirtir. Bütün birleşik kelimelerin bitişik yazılması birtakım güçlükler doğuracağını savunur. Bunlardan biri kelimenin uzayıp okumayı zorlaştıracığı, diğerinin de hangi kelimenin birleşik olduğunu tanımadaki güçlüktür. Bunlardan dolayı Göğüş, bitişik yazmanın hatırda kalabilecek bir miktarına ve şekil, ses değişimleri gibi belirleyici özellik taşıyanlara özgü bırakılıp geri kalanlarının ayrı yazılmasının daha uygun olduğunu savunur (1963: 261). Özkan, birleşik sözcüklerin yazılışlarını yapı açısından değerlendirmiş; birleşik isim hükmünde olanların şekilce kaynaşıp değişikliğe uğrayanlar ve özel ad olarak kullanılanlar dışındakilerin anlamca kaynaşma derecesi ne olursa olsun ayrı yazılması gerektiğini bildirmiştir. Ayrıca birleşik sözcükleri anlamına göre birleşik yazdığımızda buna bir sınır konulamayacağını, ikiden fazla oluşan birleşik kelimelerin uzun ve okunuşta zorluk çıkarabileceği kanaatindedir (1997: 227). Korkmaz ise birleşik sözcüklerin, kendi anlamlarını değiştirmeden birbiri ile kaynaşarak yeni bir kavrama karşılık olan birleşik sözcüklerin ayrı, eski anlamlarını kısmen veya tamamen kaybederek yepyeni bir anlam oluşturacak biçimde kaynaşmış birleşik sözcüklerin bitişik yazılması gerektiğini savunur (1994: 186). Ergin, Türkçede kelimeleri gereksizce bitişik yazmaktan kaçınılması gerektiğini savunur. Ona göre, vurgu ve uyumları göze alarak sözcük öbeklerini mümkün olduğu kadar ayrı yazılmalıdır. Fakat sözcük öbeklerinin asıl anlamını kaybederek yeni anlam kazandığı veya öbeğin asıl anlamından uzaklaşmayıp bir nesneye ad olduğu ve öbek vurgusunu kaybederek tek vurguya sahip olduğunda bitişik şekilde yazılması gerektiğini savunur (1986: 386-389). Sinanoğlu da yalnız kaynaşmış öbeklerin bitişik yazılması gerektiğini savunur (1958: 12). Bilgegil, birleşik adların bitişik yazıldığını belirtir. Ayrıca;

anlamca kaynaşmış, deyimleşmiş birleşik fiillerde ses düşmesi bulunmayan veya kaynaşma esnasında her iki ögesi de anlamını kaybetmemiş olan birleşik fiillerin ayrı, diğerlerinin bitişik yazılması gerektiğini belirtir (2014: 158, 252).

Türkiye Türkçesinin tek yetkili konumdaki resmi kuruluşu *TDK*'nin *Yazım Kılavuzu*'nda birleşik sözcüklerin hangi durumlarda bitişik hangi durumlarda ayrı yazılması gerektiği açıklanmıştır. Buna göre, *Yazım Kılavuzu*'nda birleşik sözcüklerin bitişik yazımı şu hususlarda gerçekleşir (2018: 18-21):

1. Ses düşmesine uğrayan birleşik kelimeler bitişik yazılır: *birbiri* (<*biri biri*), *kaynana* (<*kayın ana*), *kaynata* (<*kayın ata*), *nasıl* (<*ne asıl*), *niçin* (*ne için*), *pazartesi* (<*pazar ertesi*), *sütlaç* (*sütlü aş*) vb. (18).
2. Özgün biçimleri tek heceli bazı Arapça kökenli kelimeler *etmek*, *edilmek*, *eylemek*, *olmak*, *olunmak* yardımcı fiilleriyle birleşirken ses düşmesine, ses değişmesine veya ses türemesine uğradıklarında bitişik yazılır: *emretmek*, *menolunmak*, *cemetmek*, *kaybolmak*, *darbetmek*, *dercetmek*, *hamdetmek*; *affetmek*, *hissetmek*, *reddetmek* vb. (18).
3. Kelimelerden her ikisi veya ikincisi, birleşme sırasında anlam değişmesine uğradığında bu tür birleşik kelimeler bitişik yazılır (18).
 - a. Bitki adları: *aslanağzı*, *civanperçemi*, *keçiboynuzu*, *kuşburnu*, *turnagagası*, *açıkagız*, *akkuyruk* “çay”, *alabaş*, *altınbaş* “kavun”, *altıparmak* “palamut”, *beşbiyik* “muşmula”, *çobançantası*, *karnıkara* “börülce”, *katırturnağı*, *kuşyemi*, *şeytanarabası*, *yı lanyastığı*, *akşamsefası*, *camgüzeli*, *çaduruşağı*, *ayşekadın* “fasulye”, *hafızali* “üzüm”, *havvaanaeli*, *meryemanaeldiveni* vb. (18).
 - b. Hayvan adları: *danaburnu* “böcek”, *akbaş* “kuş”, *alabacak* “at”, *bağrı kara* “kuş”, *beşparmak* “deniz hayvanı”, *çakırkanat* “ördek”, *kababurun* “balık”, *kamçıkuyruk* “koyun”, *kamışkulak* “at”, *karagöz* “balık”, *karafatma* “böcek”, *kızılkanat* “balık”, *sarıkuyruk* “balık”, *yeşilbaş* “ördek”, *sazkayası* “balık”, *sırtıkara* “balık”, *şeytaniğnesi*, *yalıçapkını* “kuş”, *bozbakkal* “kuş”, *bozyürük* “yılan”, *karadul* “örümcek” vb. (18).
 - c. Hastalık adları: *itdirseği* “arpacık”, *delibaş*, *karabaş*, *karabacak* vb. (18).

- d. Alet ve eşya adları: *balıkgözü* “halka”, *deveboynu* “boru”, *domuzturnağı* “kanca”, *horozayağı* “burgu”, *kargaburnu* “alet”, *kedigözü* “lamba”, *leylekgagası* “alet”, *sıçankuyruğu* “törpü”, *gagaburun* “gemi”, *kancabaş* “kayık”, *adayavrusu* “tekne” vb. (18).
- e. Biçim, tarz, tür, motif vb. adlar: *ayıbacığı* “yelken biçimi”, *balıksırtı* “desen”, *civankaşı* “nakış”, *eşeksırtı* “çatı biçimi”, *kazkanadı* “oyun”, *kırlangıçkuyruğu* “işaret”, *koçboynuzu* “desen”, *köpekkuyruğu* “yağlı güreş”, *sıçandışi* “dikiş”, *balgümece* “dikiş”, *beşikörtüsü* “çatı biçimi”, *turnageçidi* “fırtına” vb. (18).
- f. Yiyecek adları: *hanımgöbeği* “tatlı”, *kadınbudu* “köfte”, *kedidili* “bisküvi”, *dilberdudağı* “tatlı”, *tavukgöğsü* “tatlı”, *vezirparmağı* “tatlı”, *bülbülyuvası* “tatlı”, *kuşlokumu* “kurabiye”, *alinazik* “kebab” vb. (18-19).
- g. Oyun adları: *beştaş*, *dokuztaş*, *üçtaş* vb. (19).
- h. Gök cisimlerinin adları: *Altıkardeş* “yıldız kümesi”, *Arıkovanı* “yıldız kümesi”, *Büyükayı* “yıldız kümesi”, *Demirkazık* “yıldız”, *Küçükayı* “yıldız kümesi”, *Kervankıran* “yıldız”, *Samanyolu* “yıldız kümesi”, *Yedikardeş* “yıldız kümesi” vb. (19).
- i. Renk adları: *baklaçiçeği*, *balköpüğü*, *camgöbeği*, *devetüyü*, *fildişi*, *gülkurusu*, *kavuniçi*, *narçiçeği*, *ördekbaşı*, *ördekgagası*, *tavşanağzı*, *tavşankanı*, *turnagözü*, *vapurdumanı*, *vişneçürüğü*, *yavruağzı* vb. (19).
- j. Oğlu, kızı sözleri: *çapanoğlu*, *eloğlu*, *hinoğluhin*, *elkızı* vb. (19).
4. -a/ -e, -ı/ -i, -u/ -ü zarf-fiil ekleriyle *bilmek*, *vermek*, *kalmak*, *durmak*, *gelmek* ve *yazmak* fiilleriyle yapılan tasvirî fiiller bitişik yazılır: *düşünebilmek*, *sevebilmek*; *alıvermek*, *gülüvermek*; *uyuyakalmak*; *gidedurmak*, *yazadurmak*; *çıkagelmek*, *süregelmek*; *düşeyazmak*, *öleyazmak* vb. (19).
5. Bir veya iki ögesi emir kipiyle kurulan kalıplaşmış birleşik kelimeler bitişik yazılır: *albeni*, *ateşkes*, *çalçene*, *çalıyaka*, *dönbaba*, *gelberi*, *incitmebeni*, *sallabaş*, *sallasırt*, *unutmabeni*; *batçık*, *çekyat*, *geçgeç*, *kaçgöç*, *kapkaç*, *örtbas*, *seçal*, *tutkal*, *veryansın*, *yapboz*, *yazboz* vb. (19).
6. -an/ -en, -r, -ar/ -er, -ır/ -ir, -maz/ -mez ve -miş/ -miş sıfat-fiil ekleriyle kurulan kalıplaşmış birleşik kelimeler bitişik yazılır: *alaybozan*, *cankurtaran*, *çöpçatan*, *dalgakıran*, *demirkapan*, *gökdelen*, *yelkesen*; *akımtoplar*, *altıpatlar*, *barışsever*, *basınçölçer*, *özezer*, *pürüzalır*; *baştanımaz*, *değerbilmez*, *etyemez*, *hacıyatmaz*,

kadirbilmez, karıncaezmez, kuşkonmaz, külyutmaz, tanrıtanıamaz, varyemez; çokbilmiş, güngörmüş vb. (19).

7. İkinci kelimesi *-dı (-di, -du/ -dü, -tı/-ti, -tu/ -tü)* kalıplaşmış belirli geçmiş zaman ekleriyle kurulan birleşik kelimeler bitişik yazılır: *albastı, ciğerdeldi, çitkırıldım, dalbastı, firdöndü, gecekondı, gündöndü, hünkârbeğendi, imambayıldı, karyagdı, külbastı, mirasyedi, papazkaçtı, serdengeçti, şıpsevdi, zıpçıktı vb. (19).*
8. Her iki kelimesi de *-dı (-di, -du/ -dü, -tı/-ti, -tu/ -tü)* belirli geçmiş zaman veya *-r, -ar/-er* geniş zaman eklerini almış ve kalıplaşmış bulunan birleşik kelimeler bitişik yazılır: *dedikodu, kaptıkaçtı, oldubitti, uçtuuçtu; biçerbağlar, biçerdöver, göçerkonar, kazaratar, konargöçer, okuryazar, uyurgezer, yanardöner, yüzergezer vb. Aynı yapıda olan çakaralmaz kelimesi de bitişik yazılır (19).*
9. Somut olarak yer bildirmeyen *alt, üst* ve *üzeri* sözlerinin sona getirilmesiyle kurulan birleşik kelimeler bitişik yazılır: *ayakaltı, bilinçaltı, gözaltı (gözetim), şuuraltı; akşamüstü, ayaküstü, bayramüstü, gerçeküstü, ikindiüstü, olağanüstü, öğleüstü, öğleüzeri, suçüstü, yüzüstü; akşamüzeri, ayaküzeri vb. (19).*
10. İki veya daha çok kelimenin birleşmesinden oluşmuş kişi adları, soyadları ve lakaplar bitişik yazılır: *Alper, Birol, Gülnihal, Gülseren, Şenol, Varol; Abasıyanık, Adivar, Atatürk, Gökalp, Güntekin, İnönü, Karaosmanoğlu, Tanpınar, Yurdakul; Boynueğri Mehmet Paşa, Tepedelenli Ali Paşa, Yirmisekiz Çelebi Mehmet, Yedisekiz Hasan Paşa vb. (20).*
11. İki veya daha çok kelimedenden oluşmuş il, ilçe, semt vb. yer adları bitişik yazılır: *Çanakkale, Gümüşhane; Acıpayam, Pınarbaşı, Şebinkarahisar; Beşiktaş, Kabataş vb. (20).*
Şehir, köy, mahalle, dağ, tepe, deniz, göl, ırmak, su, çay vb. kelimelerle kurulmuş sıfat tamlaması ve belirtisiz isim tamlaması kalıbındaki yer adları bitişik yazılır: Akşehir, Eskişehir, Suşehri, Yenişehir; Atakent, Batıkent, Konutkent, Korukent, Çengelköy, Yenimahalle; Karadağ, Uludağ; Kocatepe, Tınaztepe, Akdeniz, Karadeniz, Kızıldeniz; Acıgöl; Kızılırmak, Yeşilirmak; İncesu, Karasu, Sarısu, Akçay vb. (20).
12. Kişi adları ve unvanlarından oluşmuş mahalle, meydan, köy vb. yer ve kuruluş adlarında, unvan kelimesi sonda ise gelenekleşmiş olarak bitişik yazılır:

Abidinpaşa, Bayrampaşa, Davutpaşa, Gazi Osmanpaşa (mahalle); Ertuğrulgazi (ilçe), Kemalpaşa (ilçe); Musafabey (cadde), Necatibey (cadde) vb. (20).

13. Ara yönleri belirten kelimeler bitişik yazılır: *güneybatı, güneydoğu, kuzeybatı, kuzeydoğu. (20).*
14. Dilimizde her iki ögesi de asıl anlamını koruduğu hâlde yaygın bir biçimde gelenekleşmiş olarak bitişik yazılan kelimeler de vardır (20):
- Baş* sözüyle oluşturulan sıfat tamlamaları: *başağırlık, başbakan, başbayan, başçavuş, başeser, başfiyat, başhekim, başhemşire, başkahraman, başkent, başkomutan, başköşe, başmüfettiş, başöğretmen, başparmak, başpehlivan, başrol, başsavcı, başyazar vb. (20)*
 - Bir topluluğun yöneticisi anlamındaki *başı* sözüyle oluşturulan belirtisiz isim tamlamaları: *aşçıbaşı, binbaşı, çarkçıbaşı, çeribaşı, elebaşı, mehterbaşı, onbaşı, ustabaşı, yüzbaşı vb. (20).*
 - Ağa, baba, bey, efendi, hanım, nine* vb. sözlerle kurulan birleşik kelimeler: *ağababa, ağabey, beyefendi, efendibaba, hanımanne, hanımeffendi, hacıağa, kadinnine, paşababa vb. (20).*
 - Biraz, birçok, birçoğu, birkaç, birkaçı, birtakım, herhangi, hiçbir, hiçbirisi* belirsizlik sıfat ve zamirleri de gelenekleşmiş olarak bitişik yazılır (20).
15. *Ev* kelimesiyle kurulan birleşik kelimeler bitişik yazılır: *aşevi, bakımevi, basımevi, doğumevi, gözlemevi, huzurevi, kahveevi, konukevi, orduevi, öğretmenevi, polisevi, yayınevi vb. (20).*
16. *Hane, name, zade* kelimeleriyle oluşturulan birleşik kelimeler bitişik yazılır: *çayhane, dersane, kahvehane, yazıthane; beyanname, kanunname, seyahatname, siyasetname; amcazade, dayızade, teyzezade vb. (20-21).*
17. *-zede* ile oluşturulmuş birleşik kelimeler bitişik yazılır: *depremezede, afetzede, selzede, kazazede vb. (21).*
18. Farsça kurala göre oluşturulan sözler bitişik yazılır: *âlemşümül, cihanşümül; darıdünya, ehlibeyt, ehvenişer, erkânıharp, gayrimenkul, gayrimeşru, Kuvayımilliye, Misakımillî, suikast; cürmümeşhut, hamdüsenâ, hercümerç, hüsnükuruntu, hüsnüniyet vb. (21).*
19. Arapça kurala göre oluşturulan sözler bitişik yazılır: *aliyyülâlâ, ceffelkalem, darülaceze, darülfünun, daüssıla, fevkalade, fevkalbeşer, hıfzıssıhha, hüvelbaki,*

şeyhülislam, tahtelbahir, tahteşşuur; aleykümselam, Allahualem, bismillah, fenafillah, fisebilillah, hafazanallah, inşallah, maşallah, velhasıl vb. (21).

20. Müzikte kullanılan makam adları bitişik yazılır: *acembuselik, hisarbuselik, muhayyerkürdi vb. (21).*

UYARI: Bir sıfatla oluşturulan usul adlarında sıfat ayrı yazılır: *ağır aksak, yürük aksak, yürük semai vb. (21).*

21. Kanunda bitişik geçen veya bitişik olarak tescil ettirilmiş olan kuruluş adları bitişik yazılır: *İçişleri, Dışişleri, Genelkurmay, Yükseköğretim, Kurulu, Açıköğretim Fakültesi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi vb. (21).*

22. Renk adlarıyla kurulan bitki, hayvan veya hastalık adları bitişik yazılır: *akağaç, alacamenekşe, karadut, sarıçiçek; alabalık, beyazsinek, bozayı; aksu, akbasma, mavihastalık, maviküf vb. (21).*

*Yazım Kılavuzu'*nda ayrı yazılan birleşik sözcükler ise şu hususlarda gerçekleşir (2018: 21-24):

1. *Etmek, edilmek, eylemek, olmak, olunmak* yardımcı fiilleriyle kurulan birleşik fiiller, ilk kelimesinde herhangi bir ses düşmesi veya türemesine uğramazsa ayrı yazılır: *alt etmek, arz etmek, azat etmek, dans etmek, el etmek, göç etmek, ilan etmek, kabul etmek, kul etmek, kul olmak, not etmek, oyun etmek, söz etmek, terk etmek, var olmak, yok etmek, yok olmak vb. (21).*

2. Birleşme sırasında kelimelerinden hiçbiri veya ikinci kelimesi anlam değişikliğine uğramayan birleşik kelimeler ayrı yazılır (21).

a. Hayvan türlerinden birinin adıyla kurulanlar:

ada balığı, ateş balığı, dil balığı, fulya balığı, kedi balığı, kılıç balığı, köpek balığı, ton balığı, yılan balığı; acı balık, bıyıklı balık, dikenli balık vb. (21).

ardıç kuşu, arı kuşu, çalı kuşu, deve kuşu, muhabbet kuşu, saka kuşu, tarla kuşu, yağmur kuşu; alıcı kuş, boğmaklı kuş, makaralı kuş vb. (21).

ağustos böceği, ateş böceği, cırcır böceği, hamam böceği, ipek böceği, uçuç böceği, uğur böceği; ağıllı böcek, çalgıcı böcek, sümüklü böcek vb. (21).

at sineği, et sineği, meyve sineği, sığır sineği, su sineği, uyuz sineği vb.
(21).

*deniz yılanı, ok yılanı, su yılanı; Ankara keçisi, dağ keçisi, yaban keçisi;
findık faresi, tarla faresi; dağ sıçanı, tarla sıçanı; Beç tavuğu, dağ
tavuğu; ada tavşanı, yaban tavşanı; kaya örümceği, şeytan örümceği;
bal arısı, yaprak arısı; Pekin ördeği, deniz ördeği; Ankara kedisi,
bozkır kedisi; Afrika domuzu, yer domuzu vb.* (21-22).

b. Bitki türlerinden birinin adıyla kurulanlar:

*ayrık otu, beşparmak otu, çörek otu, eğrelti otu, güzelavrat otu, kelebek
otu, ökse otu, pisipisi otu, taşkıran otu, yüksük otu; acı otu, sütlü ot vb.*
(22).

*ateş çiçeği, çuha çiçeği, güzelhatun çiçeği, ipek çiçeği, küpe çiçeği,
lavanta çiçeği, mum çiçeği, yayla çiçeği, yıldız çiçeği; ölmez çiçek vb.*
(22).

*avize ağacı, ban ağacı, dantel ağacı, kâğıt ağacı, mantar ağacı, öd
ağacı, pelesenk ağacı, teşbih ağacı vb.* (22).

*altın kökü, eğir kökü, helvacı kökü, meyan kökü; ek kök, saçak kök,
yumru kök vb.* (22).

*dağ elması, yer elması; çalı dikenini, deve dikenini; köpek üzümü, kuş
üzümü, çakal armudu, dağ armudu; at kestanesi, kuzu kestanesi; can
eriği, gövem eriği; kuzu mantarı, yer mantarı; su kamışı, şeker kamışı;
dağ nanesi, taş nanesi; ayı gülü, Japon gülü; Antep fıstığı, çam fıstığı;
sırık fasulyesi, soya fasulyesi; Amerikan bademi, taş bademi; Afrika
menekşesi, deniz menekşesi; Japon sarmaşığı, köpek sarımsağı; şeker
pancarı, yaban pancarı vb.* (22).

kuru fasulye, kuru incir, kuru soğan, kuzu üzüm vb. (22).

UYARI: Çiçek dışında anlamlar taşıyan *baklaçiçeği* (renk), *narçiçeği* (renk),
suçiçeği (hastalık); ot dışında anlamlar taşıyan *ağızotu* (barut), *sıçanotu* (arsenik); ses
düşmesine uğramış olan *çöreotu* ve yazımı gelenekleşmiş olan *dereotu* bitişik yazılır (22).

c. Nesne, eşya ve alet adlarından biriyle kurulan birleşik kelimeler:

alçı taşı, bileği taşı, çakmak taşı, Hacibektaş taşı, kireç taşı, lüle taşı, Oltu taşı, sünger taşı, yılan taşı; buzul taş, damla taş, dikili taş, kayağan taş, yaprak taş vb. (22).

arap sabunu, el sabunu; kahve değirmeni, yel değirmeni; kahve dolabı, su dolabı; müzik odası, oturma odası; duvar saati, kol saati; duvar takvimi, masa takvimi; kriz masası, yemek masası; itfaiye aracı, kurtarma aracı; masa örtüsü, yatak örtüsü; el kitabı, okuma kitabı; Frenk gömleği, İngiliz anahtarı, İngiliz sicimi; alt geçit, tüp geçit, üst geçit; çekme demir, çekme kat, dolma kalem, dönme dolap, kesme kaya, toplu iğne, vurmali çalgılar, vurmali sazlar, yapma çiçek vb. (22).

afyon ruhu, katran ruhu, lokman ruhu, nane ruhu, tuz ruhu vb. (22).

- d. Yol ve ulaşım ile ilgili birleşik kelimeler: *Arnavut kaldırımı, çevre yolu, deniz yolu, hava yolu, kara yolu, keçi yolu, köprü yolu vb. (22).*
- e. Durum, olgu ve olay bildiren sözlerden biriyle kurulan birleşik kelimeler: *açık oturum, açık öğretim, ana dili, Ay tutulması, baş ağrısı (hastalık), baş belası, baş dönmesi, çıkış yolu, çözüm yolu, dil birliği, din birliği, güç birliği, iş birliği, iş bölümü, madde başı, ses uyumu, yer çekimi vb. (22-23).*
- f. Bilim ve bilgi sözleriyle kurulan birleşik kelimeler: *anlam bilimi, dil bilimi, edebiyat bilimi, gök bilimi, halk bilimi, ruh bilimi, toplum bilimi, toprak bilimi, yer bilimi; dil bilgisi, halk bilgisi, ses bilgisi, şekil bilgisi vb. (23).*
- g. Yuvar ve küre sözleriyle kurulan birleşik kelimeler: *göz yuvarı, hava yuvarı, ısı yuvarı, ışık yuvarı, renk yuvarı, yer yuvarı; hava küre, ışık küre, su küre, taş küre, yarı küre, yarım küre vb. (23).*
- h. Yiyecek, içecek adlarından biriyle kurulan birleşik kelimeler: *bohça böreği, talaş böreği; badem yağı, kuyruk yağı; arpa suyu, maden suyu; tulum peyniri, beyaz peynir; Adana kebabı, tas kebabı; İnegöl köftesi, İzmir köftesi; ezogelin çorbası, yoğurt çorbası; irmik helvası, koz helva; acı badem kurabiyesi; Kemalpaşa tatlısı, yoğurt tatlısı; badem şekeri, kestane şekeri; balık yumurtası, lop yumurta vb. (23).*

burgu makarna, yüksük makarna; kakaolu kek, üzümlü kek; çiğ köfte, içli köfte; dolma biber, sivri biber; esmer şeker, kesme şeker; süzme yoğurt; yarma şeftali; kuru yemiş vb.

- i. Gök cisimleri: *çoban Yıldızı, Kervan Yıldızı, Kutup Yıldızı, kuyruklu yıldız; gök taşı, hava taşı, meteor taşı vb. (23).*
 - j. Organ veya organ yerine geçen sözlardan biriyle kurulan birleşik kelimeler: *patlak göz, süzgül göz; aşık kemiği, elmacık kemiği; serçe parmak, şahadet parmağı, yüzük parmağı; azı dişi, köpek dişi, süt dişi; kuyruk sokumu, safra kesesi; çatma kaş, takma diş, takma kirpik, takma kol; ekşi surat, kepçe surat; gaga burun (kimse), karga burun, kepçe kulan vb. (23).*
 - k. Benzetme yoluyla insanın bir niteliğini anlatmak üzere bitki, hayvan ve nesne adlarıyla kurulan birleşik kelimeler: *çetin ceviz, çöpsüz üzüm; eski kurt, sarı çıyan, sağmal inek; eski toprak, eski tüfek, kara maşa, sapsız balta, çakır pençe, demir yumruk, kuru kemik vb. (23).*
 1. Zamanla ilgili birleşik kelimeler: *bağ bozumu, gece yarısı, gün ortası, hafta başı, hafta sonu vb. (23).*
3. *-r, -ar/-er, -maz/-mez ve -an/-en* sıfat-fiil ekleriyle kurulan sıfat tamlaması yapısındaki birleşik kelimeler ayrı yazılır: *bakar kör, çalar saat, çıkar yol, döner sermaye, güler yüz, koşar adım, yazar kasa, yeter sayı; çıkmaz sokak, geçmez akçe, görünmez kaza, ölmez çiçek, tükenmez kalem; akan yıldız, doyuran buhar, uçan daire vb. (23).*
 4. *Renk* sözü veya renklerden birinin adıyla kurulmuş isim tamlaması yapısındaki renk adları ayrı yazılır: *bal rengi, duman rengi, gümüş rengi, portakal rengi, saman rengi; ateş kırmızısı, boncuk mavisi, çivit mavisi, gece mavisi, limon sarısı, safra yeşili, süt kırığı vb. (23).*
 5. Rengin tonunu belirtmek üzere renkten önce kullanılan sıfatlar ayrı yazılır: *açık mavi, açık yeşil, kara sarı, kirli sarı, koyu mavi, koyu yeşil vb. (24).*
 6. Yer adlarında kullanılan *batı, doğu, güney, kuzey, güneybatı, güneydoğu, kuzeybatı, kuzeydoğu, aşağı, yukarı, orta, iç, yakın, uzak* kelimeleri ayrı yazılır: *Batı Trakya, Doğu Anadolu, Güney Kutbu, Kuzey Amerika, Güneydoğu Anadolu, Aşağı Ayrancı, Yukarı Ayrancı, Orta Anadolu, Orta Asya, Orta Doğu, İç Asya, İç Anadolu, Yakın Doğu, Uzak Doğu vb. (24).*

7. Kişi adlarından oluşmuş *mahalle, bulvar, cadde, sokak, ilçe, köy* vb. yer ve kuruluş adlarında, sondaki unvanlar hariç şahıs adları ayrı yazılır: *Yunus Emre Mahallesi; Gazi Mustafa Kemal Bulvarı, Ziya Gökalp Bulvarı; Nene Hatun Caddesi; Fevzi Çakmak Sokağı, Cemal Nadir Sokağı; Koca Mustafapaşa, Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi, Sütçü İmam Üniversitesi* vb. (24).
8. *Dış, iç, sıra* sözleriyle oluşturulan birleşik kelime ve terimler ayrı yazılır: *ahlak dışı, çağ dışı, din dışı, kanun dışı, olağan dışı, yasa dışı; ceviz içi, hafta içi, yurt içi; akli sıra, ardi sıra, peşi sıra, yanı sıra* vb. (24).
9. Somut olarak yer belirten *alt* ve *üst* sözleriyle oluşturulan birleşik kelime ve terimler ayrı yazılır: *deri altı, su altı, toprak altı, yer altı (yüzey); böbrek üstü bezi, tepe üstü* (en yüksek nokta) vb. (24).
10. *Alt, üst, ana, ön, art, arka, yan, karşı, iç, dış, orta, büyük, küçük, sağ, sol, peşin, bir, iki, tek, çok, çift* sözlerinin başa getirilmesiyle oluşturulan birleşik kelime ve terimler ayrı yazılır: *alt kurul, alt yazı; üst kat, üst küme; ana bilim dalı, ana dil; ön söz, ön yargı; art damak, art niyet; arka plan, arka teker; yan cümle, yan etki; karşı görüş, karşı oy; iç savaş, iç tüzük; dış borç, dış hat; orta kulak, orta oyunu; büyük dalga, büyük defter; küçük harf, küçük parmak; sağ açık, sağ bek; sol açık, sol bek; peşin fikir, peşin hüküm; bir gözeli, bir hücreli; iki anlamlı, iki eşeyli; tek eşli, tek hücreli; çok düzlemli, çok hücreli; çift ayaklılar, çift kanatlılar* vb. (24).

Sebzecioğlu, *Yazım Kılavuzu*'nda sunulan “sözcüklerin her ikisi veya ikincisi birleşme sırasında anlam değişimine uğradığında bitişik, uğramadığında ayrı yazılır (2012: 18)” maddesinin çelişkili olduğu görüşündedir. Ona göre; *yeşilbiber, adamotu, adamkökü, ayçiçeği, akağaç, akçaağa, kızılağaç* gibi birleşiklerde ikinci öge anlam değişikliğine uğramamasına rağmen bitişik yazılmıştır. Ayrıca, her iki ögesi anlam değişikliğine uğraması husunda *dikbaşlı* birleşimi bitişik yazılırken onun zıddı olan *yumuşak başlı* birleşiminin bitişik yazıldığını belirtir. Sebzecioğlu, benzetme yoluyla insanın bir niteliğini anlatmak üzere bitki, hayvan ve nesne adlarıyla oluşturulan birleşik sözcüklerin ayrı yazılır ölçütünde herhangi bir gerekçe gösterilmediği için bu madde ile çeliştiğini belirtir; çünkü benzetme ilişkisinin bitişik yazılan birçok sözcükte görüldüğünü söyler (2018: 141).

Sebzecioğlu, “*alt, üst, üzeri* sözcükleri somut olarak yer bildiriyorsa birleşik oluşturduğu sözcükten ayrı, bildirmiyorsa bitişik yazılır” kuralına çelişkili örnekler olduğunu söyler. Örneğin; “gizli ve yasa dışı; alışılmışın dışında olan, ayrı” anlamındaki *yeraltı* birleşigi bitişik yazılırken “gerekli koşullar oluşturulmadan çalışan iş yeri” anlamındaki *merdiven altı* birleşigi ayrı yazılır (2018: 143). Ayrıca *dış, iç, sıra* sözcüklerinin ise hiçbir değişkene bağlanmaması durumunun da birbirleriyle örtüşmeyen yazımları doğurduğunu belirtir. Örneğin; ruh bilimine ait *bilinaltı* sözcüğü bitişik yazılırken aynı alanala ilgili *bilinç dışı* ayrı yazılmaktadır (2018: 142).

Sebzecioğlu; *alt, üst, ana, ön, art, arka, yan, karşı, iç, dış, orta, büyük, küçük, sağ, sol, peşin, bir, iki, tek, çok, çift* sözcüklerinin başka bulunduğu sözcüklerin ayrı yazılması gerektiğinin hiçbir ön koşula bağlanmadığını belirtir. Örneğin; “öncü” anlamında *önayak* bitişik yazılırken “hayvanların vücutlarının önde bulunan ayakları” anlamındaki *ön ayak* ayrı yazılır. “Bir bölgeyi çevreleyen ve onunla ekonomik ve toplumsal etkileşim içinde bulunan bölge, hinterlant” anlamındaki *arkabahçe* birleşiginin de bitişik yazıldığını belirtir. Sebzecioğlu bunlara *öngörü, önsezi, içgörü, anapara, anayasa* örneklerini de ekler (2018: 143). Özezen ise *ön, alt, ana, üst, öz, baş* gibi sözcüklerin bitişik yazma eğiliminin yüksek olduğunu ve bunlar için şimdilik ön ek demenin mümkün olmadığından “önekimsi” demenin uygun olacağını söyler (2014: 751, 756).

Sebzecioğlu, “kanında bitişik geçen ve bitişik olarak tescil ettirilmiş olan kuruluş adları bitişik yazılır” kurularının, kanunda belirten yazımla *Yazım Kılavuzu*’ndaki yazımın çeliştiğini söyler. Örneğin; *Yükseköğretim Kurulu* sözcüğünde *yükseköğretim* bitişik yazılırken *Yazım Kılavuzu*’nda bulunan *temel öğretim, açık öğretim, etkin öğretim* birleşikleri ayrı yazılırlararak çelişmektedir (2018: 144). Korkmaz ise bu konuda *ilk öğretim, orta öğretim, yüksek öğretim* gibi birleşiklerde ögeler kendi anlamlarını koruduğu için ayrı yazılması gerektiğini söyler (1994: 183).

Sebzecioğlu, “ses türemesi ya da düşmesine uğrayan birleşik fiillerin bitişik yazılması” kuralında ses olaylarının ölçü alınmasının gerekçeye bağlanması gerektiğini belirtir. Ona göre; *cemetmek, darbetmek, menolunmak, dercetmek* birleşiklerinde ses düşmesi veya türemesi belirsiz almıştır ve sözcüklerin neden bitişik yazıldığı Türkçe ses dizgesi içerisinde anlaşılammamıştır (2018: 146).

1. AZERBAJYCAN TÜRKCESİNDE BİRLEŞİK SÖZCÜKLER

Çalışmanın bu bölümünde Azerbaycan Türkçesinde teşpi edilen birleşik sözcükler türüne göre sınıflandırılacak, sözcüklerin söz dizimsel, anlam bilgisel ve dil bilgisel yapılarına göre incelenecektir.

Birleşik sözcükler, iki sözcüğün yan yana gelip kalıplaşarak yeni bir kavramı karşılayan ürünlerdir. Birleşik sözcükler temelde birleşik ad ve birleşik fiil şeklinde ikiye ayrılır. Birleşik sözcüklerin; birleşik sıfatlar, birleşik zarflar, birleşik zamirler, birleşik bağlaçlar, birleşik ünlemler şeklinde ayrımı söz dizimde yüklendiği işlevle ilgilidir. Temelde ögeler ad soylu ve fiil soylu sözcüklerden oluşmaktadır. Dolayısıyla çalışmada birleşik sözcükler, *birleşik ad* ve *birleşik fiil* olarak ikiye sınıfta incelenecektir.

1.1. Azerbaycan Türkçesinde Birleşik Adlar

İki veya daha fazla adın yan yana gelip kalıplaşmasıyla oluşmaktadır. Azerbaycan Türkçesinde birleşik adları, *birleşik özel adlar* ve *sözlükte madde başı olmuş birleşik adlar* şeklinde ikiye ayırmak mümkündür.

Birleşik özel ad olarak kişi adları, unvan, kurum ve teşkilat adları, dağ, deniz, göl, ırmak, yer adları oluşturur: *Xaqan Zeynalli, Fərid Həsənoğlu, Saməd Vurğun, Koroğlu, Günöğlan, Mirzağa, Gülbahar, Şahsənəm, Hacımurad, Sultan Süləyman, Seyid Əzim, Ağsu, Ağdam, Göyçay, Sarıqamış* gibi (Budaqova, 1980: 87; Hüseyinzadə, 2007: 35; Nağısoylu ve Zeynalli, 2009: 45; Qəribli, 2009: 124; Kazımov, 2010: 57; Xəlilov, 2016: 60-64).

Bunun dışında birleşik sözcükler sözlükselleşmiştir. Sözlükselleşme, yeni bir sözcüğün dilde belirli bir sözlüksel içerikle, belirli bir çapta yaygınlaşması, tutunması olarak tanımlanabilir. Yani, bir sözcüğün sözlükselleşmesi, kısmi olarak bağlam bağımlı olmaktan kurtularak sözlük içerisinde yer bulabilmesidir (Bozkurt, 2015: 110). Bu çalışmada, Azerbaycan Türkçesi söz varlığındaki sözlükselleşmiş olan birleşikler adlar üzerinde durulacaktır.

Çalışmada, *Azərbaycan Dilinin İzahlı Lüğəti* adlı eserde tespit edilen birleşik adlar yapılarına göre incelenecektir. Bu doğrultuda birleşik adlar, yapılarına göre *söz dizimsel*, *dil bilgisel* ve *anlam bilgisel* olarak sınıflandırılmıştır.

1.1.1. Birleşik Sözcüklerin Söz Dizimsel Yapısı

Yan yana dizilen sözcükler yargı bildirdiklerinde cümleyi; varlık, kavram ve hareket karşılıklarında sözcük öbeklerini oluştururlar (Karahana, 2017: 9). Bir sözcüğün veya bir sözcük öbeğinin bir diğer sözcük veya sözcük öbeğiyle birleşme durumlarını inceleyen bilim dalına söz dizimi (*syntax*) denir. (Delice, 2012: 15). Azerbaycan Türkçesi söz varlığında birleşik sözcükler söz dizimsel yapılarına göre on dört sınıfta incelenir.

1.1.1.1. Belirtili Ad Tamlaması Yapısında Birleşik Adlar

Belirtili ad tamlaması yapısı birleşik sözcük oluşturmaya elverişli değildir. *ADİL*'de bu yapıda 1 adet birleşik sözcük tespit edilmiştir: *kürdünağırı* “bir oyun türü” (*ADİL*-2: 781).

1.1.1.2. Belirtisiz Ad Tamlaması Yapısında Birleşik Adlar

Bir adla üçüncü şahıs iyelik eki almış bir adın birleşmesiyle oluşur. Bu yapı belirtili ad tamlamasının tersine birleşik sözcük oluşturmaya pek elverişlidir. Sebebi; birinci ögede ilgi durum eki yoktur ve ikinci ögedeki üçüncü şahıs iyelik ekinin onu cins mâl eder. Bundan dolayı bu yapıda pekçok cins ad türetilebilir. *ADİL*'de bu yapıda 961 (±10) adet birleşik ad tespit edilmiştir.

Tespit edilen birleşik adlardan bazılarının *+lıq/ +lik*, *+luq/ +lük*; *+ca/ +cə*; *+çı/ +çi*, *+çu/ +çü* yapım eklerini veya durum eki aldıkları görülür. Bazı örneklerde ise birinci ögenin *+lıq/ +lik*, *+luq/ +lük* yapım eki üzerine *+lar/ +lər* eki aldığı görülür.

ağızdolusu “haklılıkla; aleni; abartılı” (*ADİL*-1: 67), *daraqağzı* “kırıntı” (535), *pişikotu* “kedi otu” (3: 606), *südqabı* “süt kabı” (4: 166); *əlaltınca* “gizlice” (2: 94); *ayaqqabıçı* “ayakkabıcı” (1: 175), *gödənqululuq* “oburluk” (2-259), *xəmiraşılıq* “erişte çorbalık” (445), *karvanbaşılıq* “kervanbaşılık” (645), *qarğıdalıçı* “mısırcı” (3: 58), *məşəbəyilik* “ormancılık” (306), *yorğanüzülük* “yorgan yüzlüğü” (4: 614), *yüzbaşılıq* “yüzbaşılık” (636); *əlaltından* “gizlice” (2:94), *özbaşına* “kendi başına” (3: 562), *yalnızbaşına* “yalnız” (4: 516); *bəylərbəyi* “beylerbeyi” (1: 291), *cərgələrarası* “diziler arası” (406), *işlərbəyi* “tahrikçi”(2: 603); *başlıqotu* “kaside otu” (1: 244); *çobanbozartması* “haşlama” (489), *dovşanyatışı* “kestirme” (678), *dünyagörüşü* “bakış açısı” (719) vb.

Belirtisiz ad tamlaması yapısındaki bazı birleşik adlar üç ögeden oluşabilir: *bozqızılağacı* “gri kızılağaç” (1: 346), *çölqaranquşu* “çölde yaşan bir kuş” (497), *dəniz qaranquşu* “bir tür deniz balığı” (586), *qızılçubuqotu* “altın otu” (3: 158), *soğanbozbaşı* “Azerbaycan mutfağına has bir yemek” (4: 133), *suqaranquşu* “bir kuş türü” gibi (159).

Bu yapıların ayrımı ise şu şekildedir: [*boz / qızılağacı*], [*soğan / bozbaşı*] gibi.

1.1.1.3. Eksiz Ad Tamlaması Yapısında Birleşik Adlar

Bu yapıdaki birleşik adlar, iki sözcüğün hiçbir ek almadan doğrudan birleşmesi sonucunda oluştuğu gibi, ad tamlamalarının -varsa- ilgi durum ekinin ve üçüncü şahıs iyelik ekinin düşmesi sonucu da oluşur. *ADİL*'de eksiz ad tamlaması yapısında 94 (± 5) adet birleşik ad tespit edilmiştir. Bu adların bazıları *+lı/ +li*, *+lu/ +lü*; *+lıq/ +lik*, *+luq/ +lük*; *+çı/ +çi*, *+çu/ +çü* yapım eklerini aldıkları görülür. Bir örnekte ise ayrılma durum eki alan yapıya rastlanmıştır: *əlaltdan* “gizlice”.

arıot “arı otu” (*ADİL*-1: 136), *atəşrəng* “kırmızı” (160), *ay-balıq* “ay balığı” (177), *baltabic* “ıhlamur çiçeği” (216), *daşduz* “kaya tuzu” (545), *gecəyarı* “gece yarısı” (2: 215), *günorta* “öğlen” (314), *qartop* “kar topu” (3: 69), *soyad* “soyadı” (4: 141), *taskabab* “tas kebabı” (272); *karvansaraçı* “kervansaraycı” (2: 645), *manqabaşçı* “ekipbaşı” (3: 289); *günortalıq* “başın orta kısmı” (2: 314); *heykəltəraşlıq* “heykeltraşlık” (347); *karvansaraçılıq* “kervansaray işletmeciliği” (2: 645); *əlaltdan* “gizlice” (94) vb.

1.1.1.4. Sıfat Tamlaması Yapısında Birleşik Adlar

Sıfat tamlaması yapısındaki birleşik adlar, ilk ögesi ikinci ögedeki adı bir yönden niteleyen/ belirten sıfattan oluşur. Azerbaycan Türkçesinde birleşik ad yapımında en işlek kullanılan yapıdır. *ADİL*'de sıfat tamlaması yapısında 2736 (± 10) adet birleşik ad tespit edilmiştir.

Tespit edilen sıfat tamlaması yapısındaki bazı birleşik adların *+lı/ +li*, *+lu/ +lü* yapım eki aldıkları görülür. Bazı yapılar da *+lıq/ +lik*, *+luq/ +lük* yapım ekini alır. Öyle ki, *+lı/ +li*, *+lu/ +lü* yapım eki almış birleşik adların üzerine *+lıq/ +lik*, *+luq/ +lük* yapım eki getirilerek sıfat işlevinde kullanılan birleşik, ad işlevine dönüştürülür. Bazı birleşiklerin ise dört şeklinin de sözlükselleştiği görülür: *acidil* “kırıcı” (*ADİL*-1: 32), *acidilli* “kırıcı” (32), *acidillik* “kırıcılık” (32), *acidillilik* “kırıcılık” (32) gibi. Yine *+lı/ +li*, *+lu/ +lü* yapım eki almış bazı birleşiklerin üzerine, bitki ve hayvanlarda aile, sınıf bildiren *+lar/ +lər* eki

getirildiği görülür. Sıfat tamlaması yapısındaki bazı birleşik adların da alışkanlık, taraftarlık ve meslek bildiren +cı/ +çi, +çu/ +çü yapım eki aldıkları görülür. Bazı birleşiklerin de dil adı yapan veya sıfatlara eklenip “olarak” anlamı verip zarf işlevine dönüştüren +ca/ +cə yapım eki aldıkları görülür.

Sıfat tamlaması yapısındaki birleşik adlar, yapım eklerinden başka yönelme ve ayrılma durum eki alabilirler. Fakat bunların sayısı azdır: *acqarına* “aç” (ADİL-1: 36), *biroturuma* “bir defada” (321), *ikibaşa* “iki tarafa” (2: 514); *birhovurdan* “birazdan (1: 317)” gibi. Yine az sayıdaki birleşik adların da +ki eki aldığı ve bu ekin ses uyumuna girdiği görülür: *bugünkü* “bugünkü” (ADİL-1: 354), *hərgünkü* “hergünkü” (2: 372), *herilki* “her yılki” (323), *israğagünkü* “önceki günkü” (579), *srağagünkü* “önceki günkü” (4: 152).

acgödən “açgözlü” (ADİL-1: 31), *qaraquş* “kartal; hastalık” (3: 51), *törəboy* “kısa” (4: 367), *üçgöz* “üç odalı” (421), *yağ-rəng* “yağlı boya” (504); *ağbaşlı* “ak saçlı” (1: 71), *ikiyerli* “iki kişilik” (2: 520), *təkhəcalı* “tek heceli” (4: 297); *xəmirəğizliq* “iradesizlik” (2: 445), *səksənilik* “seksenlik” (4: 78), *təkadamliq* “bir kişilik” (295); *birfikirlilik* “hemfikirlilik” (1: 317), *uzunömürlülük* “uzun ömürlülük” (4: 419), *yüngülxasiyyətlilik* “ciddiyetsizlik” (633); *dördqəlsəmälilər* “dört solungaçlılar” (1: 684), *örtülütöxumlular* “kapalı tohumlular” (3: 554), *zirincçiçəklilər* “kadıntuzluğugiller” (4: 680); *ağqvardiyaçı* “Menşevik ordusu mensubu” (1: 68), *çoxnövçü* “pentatloncu” (493), *daşbaşçı* “hilekâr” (545), *ikiilçi* “sınıfta kalmış” (2: 516), *qaçaqmalçı* “kaçakçı” (3: 13), *qaraqışqırıqçı* “yaygaracı” (50), *yarımmüdaftəçi* “orta sahacı” (4: 541); *Qaraqalpaqca* “Karakalpakça” (3: 50), *qaradinməzcə* “sessizlikle” (48) vb.

1.1.1.5. Tekrar Öbeği Yapısında Birleşik Adlar

Birleşik sözcük yapımı için sıfat tamlamasından sonra başvurulmuş en işlek yapıdır. Çeşitli şekillerde yapılmaktadır. Tekrar öbeği yapısındaki birleşik adlar, bir sözcüğün tekrarıyla, yakın anlamlı, eş anlamlı veya zıt anlamlı sözcüklerin birleşmesiyle oluşabilir. Birleştiği oluşturan öğelerin biri anlamsız sözcükten oluşabilir. Ayrıca birleşik ad, pekiştirme yapısında da olabilir. Bu durumda sözcüğün ilk hecesi alınarak sonuna *m*, *p*, *r*, *s*, ünsüzlerinden biri eklenip sözcüğün önüne getirir. Bir diğer oluşum şekli de iki ögenin arasına Farsça unsur olan *ba/ bə* getirilmesidir. ADİL’de tekrar öbeği yapısında 1815 (±10) adet birleşik ad tespit edilmiştir.

acı-acı “acı acı” (ADİL-1: 32), *ağır-yüngül* “ağır hafif” (63), *ala-yarım* “yarım” (93), *ox-yay* “ok yay” (3: 519), *piş-piş* “pisi pisi” (606); *ağac-uğac* “ağaç mağaç” (1: 54), *taniş-tunuş* “tanıdık” (4: 264); *apağ* “apak” (1: 122), *bimbiz* “sipsivri” (307), *təptəzə* “taptaze” (4: 317); *sapsağlamlıq* “sapsağlamlık” (38), *sapsarılıq* “sapsarılık” (38); *cürbəcür* “çeşitli” (1: 432), *evbəev* “ev ev” (2: 44), *yarıbayarı* “yarım yarım” (4: 537); *ağız-burunlu* “etkileyici” (1: 67), *alma-armudluq* “elma armutluk” (104), *ər-arvadlıq* “evlilik” (2: 123), *ilan-çayanlı* “yılanlı çıyanlı” (2: 526); *arsız-arsız* “arsız arsız” (1: 139), *elsiz-obasız* “yersiz yurtsuz” (2: 23), *ucsuz-bucaqsız* “ucsuz bucaksız” (4: 393), *kiçikli-böyükli* “küçüklü büyüklü” (2: 700), *saçlı-saqqallı* “saçlı sakallı” (4: 9), *şaxlı-budaqlı* “dallı budaqlı” (185); *boş-boşuna* “boşuna” (1: 338); *başlı-başına* “başlı başına” (243); *başlı-başınalıq* “başlı başınalık” (243); *ayaq-ayağa* “birleşikte” (1: 175), *can-dildən* “yürekten” (387), *qarşı-qarşıya* “karşı karşıya” (3: 67), *yer-yerdən* “çeşitli yerlerden” (4: 590); *altdan-altdan* “gizlice; yan yan” (1: 108), *dalda-bucaqda* “kıyıda-köşede” (522), *ucdan-qıraqdan* “kıyıda köşeden” (4: 392); *say-seçmə* “seçme” (52), *lal-dinməz* “sessiz” (3: 240); *alacak-verəcək* “alacak verecek” (1: 91), *alış-veriş* “alışveriş; ilişki” (100), *ələşən-güləşən* “anlamsız” (2: 101), *istər-istəməz* “ister istemez” (582), *titrətmə-qızdırma* “sıtma” (347), *yanar-yanar* “yanar hâlde” (522), *yemək-içmək* “yemek içmek” (577); *sevinə-sevinə* “sevine sevine” (62), *söylənə-söylənə* “sızlana sızlana” (147); *alım-satım* “alım satım” (1: 98) vb.

1.1.1.6. Sayı Öbeği Yapısında Birleşik Adlar

İki sayı adının birleşiminden oluşan ve basamak sistemine göre sıralanan birleşik adlardır. Sayı öbeği ile sayı adından oluşan sıfat tamlamasını birbirine karıştırmamak gerekir. Bunların ayırım noktası sayı öbeklerinin unsurları arasında toplama mantığı oluşması [on üç = 10+3], sayı adından oluşan sıfat tamlamasının ise unsurları arasında çarpma mantığı oluşmasıdır [On bin = 10x1000] (Delice, 29-30)

ADİL'de sayı öbeği yapısında 19 adet birleşik ad tespit edilmiştir. Bunlardan çoğu üzerine *+lıq/ +lik*, *+luq/ +lük* eki alarak ad işlevinde kullanılmaktadır. Fakat *səksənlik* “seksen yaşında” (*ADİL*-4: 78) birleşigi sıfat işlevindedir. İki yapıda kaynaşma görülmektedir: *səksən* “seksen” (*ADİL*-4: 78), *doxsan* “doksan” (1: 660). Aynı zamanda bu yapılar sayılarda sıra belirten *-ıncı/ -inci*, *-uncu/ -üncü* eklerini almaktadır *səksəninci* “sekseninci” (*ADİL*-4: 78), *doxsanıncı* “doksanıncı” (1: 660). Diğer tespit edilen birleşik adlar ise;

beşbir “beşer beşer” (ADİL-1: 257) *ikibir* “ikişer ikişer” (2: 514), *iki-üç* “birkaç” (520), *iyirmibeşlik* “yirmibeşlik” (2: 615), *onaltılık* “her mısrası on altı heceden oluşan şiir ölçüsü” (3: 523), *onbeşlik* “her mısrası on beş heceden oluşan şiir ölçüsü” (523), *onbirlik* “her mısrası on bir heceden oluşan şiir ölçüsü” (523), *ondörtlük* “her mısrası on dört heceden oluşan şiir ölçüsü” (523), *onikilik* “her mısrası on iki heceden oluşan şiir ölçüsü” (523) vb.

1.1.1.7. Kısaltma Öbeği Yapısında Birleşik Adlar

Azerbaycan Türkçesinde kısaltma öbeği yapısındaki birleşik adlar, ilk ögesi üçüncü şahıs iyelik eki, yönelme durum eki, bulunma durum eki ve ayrılma durum eki almış yapılardan oluşur. Dolayısıyla da kısaltma öbekleri dörde ayrılır:

İyelik (İsnat) Öbeği Yapısında Birleşik Adlar

İyelik eki almış bir adın yalın bir ada bağlanmasıyla oluşur. Sıfat tamlamasının ters çevrilerek ad unsurunun üçüncü teklik şahıs iyelik eki almış hâli gibidir. *ADİL*’de bu öbek yapısında 325 (±5) adet birleşik ad tespit edilmiştir.

Tespit edilen birleşik adların bazılarında iyelik ekinin düştüğü görülür: *anabir* “anneden öz”, *atabir* “babadan öz”, *ayaqyalın* “yalın ayak; yoksul”, *sözbir* “sözleşme; söz alma” gibi. Bazı yapılar da *+lı/ +li*, *+lu/ +lü* yapım eki alabilir. Sıfat işlevinde olan yapılara ise *+lıq/ +lik*, *+luq/ lük* yapım eki getirilerek ad işlevine dönüştürüldüğü görülür. Bu ek; *+lı/ +li*, *+lu/ +lü* sıfat yapım eki almış birleşiklerin üzerine de getirilmektedir. Başka örneklerde ise yine sıfat yapım eki üzerine bitki ve hayvanlarda aile, sınıf bildiren *+lar/ +lər* eki getirildiği görülmektedir. Bazı birleşik adınların da *+ca/ +cə* yapım eki aldığı görülür.

ağzıaçıq “ağzı açık; alık” (ADİL-1: 73), *ağzıdağınıq* “geveze” (73), *dabanıqara* “uğursuz” (507), *əlidolu* “eli dolu” (2: 102); *gəlişigözəl* “gelişigüzel” (231), *sözübütün* “sözünün eri” (4: 151), *ucuiti* “sivri uçlu” (393), *üstüaçıq* “üstü açık” (442), *yorğanıqalın* “arkası güçlü” (614); *ağzıboşluq* “gevezelik” (1: 73), *başıdaşlı* “talihsiz” (241), *boynudərili* “kürk yakalı” (342), *canıbərklik* “dayanıklılık” (388), *üstüpardəli* “üstü kapalı” (4: 442), *üzüqaralıq* “rezillik” (453), *üzüsulu* “iyilikle” (454); *gözübağlılıq* “cehalet” (2: 295), *qolugüclülük* “zorbalık” (3: 176), *ürəyiqurdululuq* “ikiyüzlülük” (4: 438); *gözübağlıca* “gözü bağlı; gafil” (2: 295), *gözbağlıca* “hokkabaz” (288) vb.

Yönelme Öbeği Yapısında Birleşik Adlar

Yönelme durum eki almış bir ad ile yalın bir adın birleşmesiyle oluşur. *ADİL*'de bu öbek yapısında 57 adet birleşik ad tespit edilmiştir. Bu yapıdaki birleşik adların bazıları *+lı/ +li, +lu/ +lü; +sız/ +süz, +suz/ +süz* yapım eki alarak sıfat işlevinde kullanılır. Bazı yapılar da *+lıq/ +lik, +luq/ +lük* yapım eki almaktadır. Bu ek, sıfat yapım eki alarak sıfat işlevindeki birleşik adların üzerine gelerek onları ada dönüştürür. Bazı birleşik adların da *+çı/ +çi, +çu/ +çü* yapım eki aldığı görülür.

Yönelme öbeği yapısında birleşik adların geneli bitişik yazıldığı görülürken oran bildiren birleşik adların tire ile yazıldığı görülür.

başabəla “baş a bela” (*ADİL*-1: 238), *birə-beş* “bire beş” (316), *birə-bir* “birebir” (316), *birə-iki* “bire iki” (316), *birə-üç* “bire üç” (317), *birə-yüz* “bire yüz” (317), *günəbir* “her gün” (2: 313), *gözəşirin* “alımlı” (291), *işəyararlı* “yararlı” (2: 596), *quraqlıqadavamlı* “kurakçıl” (3: 212), *soyuqadavamlı* “soğuğa dayanıklı” (4: 142); *odadavamsız* “ısıya dayanıksız” (3: 512); *işəyararlılıq* “yararlılık” (2: 596), *yolayovuqluq* “uysallık” (4: 610); *quraqlıqadavamlılıq* “kurakçılılık” (3: 212); *odadavamsızlıq* “ısıya dayanıksızlık” (512); *özünəbəy* “başına buyruk” (564); *özünəxidmət* “kendine hizmet” (564), *özünənəzarət* “otokontrol” (564); *günəmuzdçu* “gündelikçi” (2: 313) vb.

Kalma Öbeği Yapısında Birleşik Adlar

Bulunma durum eki almış bir ad ile yalın adın birleşmesiyle oluşur. Sayıları oldukça azdır. *ADİL*'de bu öbek yapısında 4 adet birleşik ad tespit edilmiştir.

aradabir “arada bir” (*ADİL*-1: 127), *damdabaca* “damda baca” (528), *əldəbir* “elde bir” (2: 99), *üçdəbir* “üçte bir” (4: 420).

Ayrılma Öbeği Yapısında Birleşik Adlar

Ayrılma durum eki almış bir ad ile yalın adın birleşmesiyle oluşur. *ADİL*'de bu öbek yapısında 16 adet birleşik ad tespit edilmiştir. Bu birleşik adların geneli bitişik yazılırken üç birleşik adın tire ile yazıldığı görülür. Bir birleşik adın ise üç ögeden oluştuğu görülür.

altdan-yuxarı “yukarı doğru” (ADİL-1: 108), *anadanbir* “anneden öz” (115), *atadanbir* “babadan öz” (157), *dərindən-dərin* “çok derin” (596), *dərsdänkənar* “dersdışı” (599), *gahdanbir* “bazı” (2: 213), *gecdən-gec* “çok geç” (214), *hərdənbir* “bazen” (370), *məktəbdänkənar* okul dışı” (3: 329), *növbədänkənar* “olağanüstü” (503), *özündənbəy* “başına buyruk” (564), *sinifdänkənar* “okul dışı” (4: 122), *sinifdənxaric* “okul dışı” (122), *şatdänkənar* “kadrodışı (241), eyalet dışı”, *təkdənbir* “bazen” (4: 296), *yüzildənbir* “sarısabır bitkisi” (636).

1.1.1.8. İki Durumlu Öbek Yapısında Birleşik Adlar

İki adın durum eki almasıyla oluşan bu yapıda birinci öge ayrılma durum ekini alırken ikinci öge yönelme durum ekini alır. Bu tür birleşiklerde durum ekleri kaldırıldığında sözcük tekrar öbeği hâlini alır: [*açıqdan-açığa*] > [*açıq-açığ*] gibi. Bu yapı, eklerin kalıplaşmasıyla oluşmuş bir çeşit tekrar öbeği olarak düşünülebilir; fakat burada ekler sözcükleri birleştiren kuruculuk görevindedir (Delice, 2012: 43). ADİL’de bu öbek yapısında 14 adet birleşik ad tespit edilmiştir.

açıqdan-açığa “açıkça” (ADİL-1: 38), *başdan-ayağa* “bütünüyle” (239), *başdan-başa* “tamamen” (239), *birdən-birə* “birdenbire” (315), *dildən-dilə* “dilden dile” (630), *doğrudan-doğruya* “doğrudan doğruya; gerçekten” (658), *haçandan-haçana* “nihayet” (2: 319), *incədən-incəyə* “ipince” (2: 545), *nəsildən-nəslə* “nesilden nesle” (3: 481), *sonradan-sonraya* “en nihayet” (4: 137), *şəkildən-şəklə* “şekilden şekle” (206), *uzaqdan-uzağa* “uzaktan uzağa” (413), *üstədən-aşağı* “yukarıdan aşağıya” (441), *vaxtdan-vaxta* “arada bir” (459).

1.1.1.9. Çekim Edatı Öbeği Yapısında Birleşik Adlar

Bu yapıdaki birleşik adlar, bir ad ögesine *aşırı*, *qədər*, *kimi*, *sayağı* gibi edatların getirilmesiyle oluşur. ADİL’de bu öbek yapısında 39 (± 5) adet birleşik ad tespit edilmiştir. *Sayaq*, *sayağı* edatları ile yapılan birleşikler, Türkiye Türkçesine *ad+gibi* şeklinde aktarılır. *Kimi* edatı bitki ve hayvan adlarına gelerek bu adların sınıfını, mensup olduğu aileyi belirtmektedir. Bu edat Türkiye Türkçesindeki *+gil* yapısıyla aktarılmaktadır.

Çekim edatı öbeği yapısındaki birleşik adların 1 adetinin *+lıq/ +lik*, *+luq/ +lük* yapım eki aldığı görülür: *türkəsaya(q)lıq* “temiz kalplilik, saflık” (ADİL-4: 388). *Kimi* edatının da bitki ve hayvanlarda aile, sınıf bildiren *+lar/ +lər* eki aldığı görülür.

aşıqsayağı “âşık tarzında” (ADİL-1: 151), *bayramsayağı* “bayram gibi” (251), *dənizaşırı* “denizaşırı” (586), *fıstıqkimi(lər)* “kayingiller” (2: 192), *günaşırı* “günaşırı” (312), *həftəaşırı* “haftadan haftaya” (354), *indiyədək* “şimdiye kadar” (549), *koroğlusayağı* “koroğluvari; korkusuzca” (739), *küsdümotukimilər* “küstüm otugiller” (785), *qarasayaq* “siyahımsı” (3: 54), *məktəbəqədər* “okul öncesi” (329), *şəhərsayağı* “şehirli tarzda” (204), *topalotukimi(lər)* “bir tür bitki” (355), *türkəsaya(q)* “temiz kalpli, saf” (4: 388), *topalotukimi(lər)* “bir tür bitki” (355) vb.

1.1.1.10. Sıfat Yapım Ekli Öbek Yapısında Birleşik Adlar

+lı/ +li, +lu/ +lü addan ad yapan ek, adları sıfata dönüştürme görevini üstlenmektedir. Bu görevle sıfat tamlaması oluşturulabilir: [*sesli / kitap*] gibi. Aynı zamanda sıfat tamlamasına gelerek onu ada bağlar ve tamlamanın sıfat görevinde kullanılmasını sağlar: [*mor saklımlı / ev*] gibi. Bu ek yan yana durduğunda sözcük öbeği diyemeyeceğimiz ve anlamsal bütünlük oluşturmaktan uzak iki adı sıfat göreviyle birleştirerek sözcük öbeği kurmak için kullanılır. Bu durumda sadece +lı/ +li, +lu/ +lü yapım ekiyle kurulan bir öbek ortaya çıkar (Delice, 2012: 44). ADİL’de bu öbek yapısında 43 (±5) adet birleşik ad tespit edilmiştir.

Sıfat işlevinde kullanılan bu yapıdaki birleşik adlara +lıq/ +lik, +luq/ +lük yapım eki getirilerek ad işlevine dönüştürülür.

badamşəkili “bademsi” (ADİL-1: 198), *çarxşəkili* “dairesel” (447), *dırnaqşəkili* “tırnaqsı” (615), *göbələkşəkili* “mantarsı” (2: 258), *kasaşəkili* “kâsevari” (646), *konuşşəkili* “konik” (735), *məktəbyaşlı* “okul çağında” (3: 330), *oxşəkili* “okvari” (518), *sapşəkili* “ipliksi” (4: 38), *ulduzşəkili* “yıldızsı” (402), *yumurtaşəkili* “yumurtamsı” (626); *göbələkşəkili* “mantarsılık” (2: 258), *kasaşəkili* “kâsevarilik” (646), *konuşşəkili* “koniklik” (735), *oxşəkili* “okvarilik” (3: 518) vb.

1.1.1.11. Unvan Öbeği Yapısında Birleşik Adlar

Şahıs adından sonra unvan veya akrabalık bildiren adların getirilmesiyle oluşur. ADİL’de bu öbek yapısında 3 adet birleşik ad tespit edilmiştir.

Fatmanənə “gökkuşağı” (ADİL-2: 175), *Şahənşah* “Şahinşah; padişah” (4: 182), *Şirvanşahlar* “Şirvanşahlar” (230).

1.1.1.12. Özel Ad Öbeği Yapısında Birleşik Adlar

İki veya daha fazla özel adın yan yana gelerek bir kişi ya da varlık adını karşılamasıyla oluşur: [*Mehmet / Kaplan*] gibi. Özel ada unvan olan ve özel adın başına getirilerek kullanılan öbekler de özel ad öbeğidir: [*Nasrettin / Hoca*] > [*Hoca / Nasrettin*] gibi (Delice, 2012: 28). *ADİL*'de bu öbek yapısında 4 adet birleşik ad tespit edilmiştir. Birleşikler teşkilat adları oldukları ve +*çı/ çi*, +*çu/ +çü*, +*luq/ +lik*, +*luq/ +lük*, +*lar/ +lər* eklerini aldıkları görülür.

Arakçeyevcilik “Arakçeyevcilik” (*ADİL*-1: 127), *Əliallahı* “Aliallahı” (2: 102), *Əliallahılıq* “Aliallahılık” (102), *Mollanəsrəddinçilər* “Molla Nəsrəddin gazetesi etrafında toplananlar” (3: 383)

1.1.1.13. Zarf Öbeği Yapısında Birleşik Adlar

Zarf öbeği yapısındaki birleşik adlar, sıfat veya zarfların zarfın önüne gelmesiyle oluşur. *ADİL*'de bu öbek yapısında 1 adet birleşik sözcük tespit edilmiştir: *beşbetər* “daha kötü” (*ADİL*-1: 257).

1.1.1.14. Yineleme Öbeği Yapısında Birleşik Adlar

İki sözcüğün arasına *ha*, *a*, *ə* pekiştirme esatları getirilerek oluşur. *ADİL*'de bu öbek yapısında 81 (± 5) adet birleşik ad tespit edilmiştir.

başabaş “başa baş” (*ADİL*-1: 238), *boyaboy* “eşit; uzunlamasına” (339), *cürüghacürügh* “şangırtıyla” (413), *dəmadəm* “sürekli” (580), *gəlhagəl* “fazla gelir; uzun yol alarak” (2: 229), *xartaxart* “hart hart” (428), *xoşaxoş* “kendi rızasıyla” (476), *içəiç* “peşpeşe içme” (499), *içhaiç* “peşpeşe içme ” (499), *işiqhaişiq* “tan atarken” (598), *qırhaqır* “katliam” (3: 139), *malamal* “dopdolu” (285), *rəngarəng* “rengârenk” (652), *şırpaşırp* “çarçabuk” 4: 220), *yetişhayetiş* “ulaşma anı; olgunlaşmak üzere” (592) vb.

1.1.1.15. Yüklemsi Öbekleri Yapısında Birleşik Adlar

Yüklemsi öbekleri, fiil tabanlı öbekler olup bir yükleme ad, sıfat ve zarf olarak bağlanırlar (Delice, 2012: 44). Bu öbekler ikinci ögeye fiilimsi eki getirilerek kurulur. Azerbaycan Türkçesinde ikinci ögesi isim-fiil, sıfat-fiil, zarf-fiil ve bağ-fiil eki almış birleşik adlar tespit edilmiştir. Dolayısıyla yüklemsi öbekleri dörde ayrılır:

İsim-Fiil Öbeği Yapısında Birleşik Adlar

Bir ad unsuru ile *-ma/ -mə, -ış/ -iş, -uş/ -üş* isim-fiil eki almış bir fiilin birleşmesiyle oluşur. *ADİL*'de bu öbek yapısında 152 (± 5) adet birleşik ad tespit edilmiştir.

İsim-fiil öbeği yapısındaki birleşik adlar *+lı/ +li, +lu/ +lü* sıfat yapım eki olarak sıfat işlevinde kullanılabilir. Ayrıca *+sız/ +süz, +suz/ +süz; +lıq/ +lik, +luq/ +lük; +çı/ +çi, +çu/ +çü; +ca/ +cə* yapım eki de alan örnekler de görülür. *+sız/ +süz, +suz/ +süz* yapım eki almış birleşik ada *+lıq/ +lik, +luq/ +lük* yapım eki de eklendiği görülür. Bir örnekte de *+lı/ +li, +lu/ +lü* yapım eki almış birleşik ada bitki ve hayvanlarda aile, sınıf bildiren *+lar/ +lər* eki geldiği görülür. Bazı örneklerde ise birleşimin ilk ögesinin yapım eki veya durum eklerini aldığı görülür. Ayrıca üç ögeden oluşan örneğe de rastlanmıştır.

ayaqaçma “kızın baba evine ilk gelme âdeti” (*ADİL*-1: 175), *ləngəryeriş* “yalpalayarak” (3: 257), *səbzıqovurma* “sebzeli kavurma” (4: 68), *yeniyyətə* “yeni yetme” (580), *yerdəyişdirmə* “yer değiştirme” (586); *itibaxışlı* “keskin bakışlı” (2: 609), *ləngəryerişli* “badi yürüyüslü” (3: 257), *maralbachışlı* “ceylan gözlü” (290), *səbzıqovurmali* “sebzeli kavurmali pilav” (4: 68); *xəstəlikətörətmə* “mikrop yayma” (2: 450), *istilikkeçirmə* “ısı iletkenliği” (2: 587), *istilikətörətmə* “ısı verme” (2: 587); *topdansatışçı* “toptancı” (4: 355); *əlvərişsiz* “elverişsiz” (2: 107), *əlvərişsizlik* “elverişsizlik” (107); *dalqəlsəməlilər* “arttan solungaçlılar” (1: 524); *ağızdandolma* “dolma” (67), *babadanqalma* “babadan kalma” (193), *boğazadöymə* “tartışma” (330), *damdandüşmə* “damdan düşme” (529), *aldəqayrılma* “el işi; liyakatsiz; yalancı” (2: 99); *özündəngetmə* “baygınlık” (3: 564), *özünüqoruma* “özsavunma” (564); *eşşəkbelisındırma* “birdirbir oyunu” (2: 38) vb.

Sıfat-Fiil Öbeği Yapısında Birleşik Adlar

Bir ad unsuru ile *-an/ -ən, -ar/ -ər, -maz/ -məz, -miş/ -miş, -muş/ -müş, -ıcı/ -ici, -ucu/ -ücü* sıfat-fiil eki almış bir fiilin birleşmesiyle oluşur. *ADİL*'de bu öbek yapısında 995 (± 5) adet birleşik ad tespit edilmiştir.

Sıfat-fiil öbeği yapısındaki birleşik adlar *+lıq/ +lik, +luq/ +lük* yapım eki olarak ad işlevine dönüşebilir. Bir örnekte bitli ve hayvanlarda aile, sınıf bildiren *+lar/ +lər* eki alan yapıya rastlanır. Bazı örneklerde ise ilk ögesi yapım eki, iyelik eki veya durum eki almış yapılara rastlanır.

Sıfat-fiil öbeği yapısında olup *ala* sözcüğünden oluşan örneklerin tire ile yazıldığı görülmektedir.

adamayovuşan “sıcakkanlı” (ADİL-1: 45), *ala-bişmiş* “yarı pişkin” (90), *baltakəsməz* “sert” (216), *cövüzqıran* “ceviz kıran” (429), *çaysüzən* “süzgeç” (455), *dağbasar* “dağ eteği” (512), *eltökən* “sağanak yağmur” (2: 24); *canyandıranlıq* “gayretlilik; dikkatlilik” (1: 392), *uşaqsevənlik* “çocuk düşkünü” (4: 408), *uzaqgörənlik* “ileri görüşlülük” (414), *üzgörənlik* “yandaşlık” (450); *xəstəliktörədən* “mikrop yayan” (2: 450), *qalınlıqölçən* “cisimlerin kalınlığını ölçen cihaz” (3: 24), *yüksəklikölçən* “altimetre” (4: 632); *adibilinməz* “belirsiz” (1: 48), *arasıkəsilməz* “aralıksız” (130); *üzügülərlik* “gülər yüzlülük” (4: 453); *adamaoxşamaz* “suratsız” (1: 45), *mərkəzdənqaçan* “merkezkaç” (3: 347); *hesabagəlməzlik* “sonsuzluk” (2: 345), *ölçüyəgəlməzlik* “fevkaladelik” (3: 547); *taxıləmizləyən* “ayıklama makinesi” (4: 254), *toztəmizləyici* “elektrik süpürgesi” (365); *gizliqovuşanlar* “tohumuz bitkiler; çiçeksiz bitkiler” (2: 255) vb.

Zarf-Fiil Öbeği Yapısında Birleşik Adlar

Bir ad unsuru ile *-a/ -ə, -mazdan/ -məzdən, -araq/ -ərək* zarf-fiil eki almış bir fiilin birleşmesiyle oluşur. ADİL’de bu öbek yapısında 7 adet birleşik ad tespit edilmiştir.

birbaşə “doğruca” (ADİL-1: 313), *dabanbasa* “koşuşturarak; izleyerek” (507), *dabanbasaraq* “koşuşturarak; izleyerek” (507), *dəliböyürtkən* “böğürtlen” (575), *gözgörə* “açıkça” (2: 291), *tülküdurmazdan* “erkenden” (4: 385), *üzgörə* “açık” (450).

Bağ-Fiil Öbeği Yapısında Birleşik Adlar

-ıb/ -ib, -ub/ -üb bağ-fiil eki almış bir fiil ile fiilimsi eki almış bir fiilin birleşmesiyle oluşur. Bu yapıdaki birleşik adların ögeleri yakın anlamlı, eş anlamlı veya zıt anlamlı sözcüklerden oluşur. Yazımda ögelerin arasına tire konur. ADİL’de bağ-fiil öbeği yapısında 57 (± 5) adet birleşik ad tespit edilmiştir.

alib-verəcək “alaka” (ADİL-1: 98), *bitib-tükənməz* “bitip tükenmez” (324), *gedib-gəlmə* “gidip gelme” (2: 216), *geyindirib-kecindirmə* “giyindirip kuşandırma” (226), *olub-keçmiş* “olup geçmiş” (3: 522), *ölçülüb-biçilmə* “ölçülüp biçilme” (547), *silib-süpürmə* “silip süpürme” (4: 115), *utanıb-qızarma* “utanıp sıkılma” (409), *yandırıp-tökmə* “yakma” (523), *yeyib-içmə* “yiyip içme” (594) vb.

1.1.1.16. Fiil Öbeği Yapısında Birleşik Adlar

Fiil öbeği yapısındaki birleşik adlar *et-*, *ol-*, *ver-* gibi yardımcı fiillerin sonuna fiilimsi eki getirilmesiyle oluşur. Birleşik fiil işlevindeyken ayrı yazılan bu yapılar, sonuna fiilimsi eki getirilip ad veya sıfat işlevine dönüştüklerinde bitişik yazılır ve sözlükte madde başı olarak yer alır. *ADİL*'de bu öbek yapısında 181 (± 5) adet birleşik ad tespit edilmiştir.

Tespit edilen fiil öbeğindeki birleşik adların *-ıcı/ -ici*, *-ucu/ -ücü* sıfat-fiil eki almış bazı örneklerin asıl fiillerden oluştuğu görülmektedir. Burada asıl fiil bir dece anlam kaybına uğrayarak mecazlaşmıştır. Delice, bu tür yapılara *üçüncü tip fiil öbekleri* adını verir (2012: 25).

Fiil öbeği yapısında olup sıfat işlevinde kullanılan bazı birleşik adlar *+lıq/ +lik*, *+luq/ +lük* yapım eki alarak ad işlevine dönüşebilmektedir. Bir örnekte ise ilk ögenin yönelme durum eki aldığı görülür: *iştahagətirici* “iştah açıcı” (*ADİL*-2: 605).

cəzətmə “çekme” (*ADİL*-1: 409), *əvəzətmə* “karşılama” (2: 151), *həllolunmaz* “çözülemez; erimez” (359), *islaholunmaz* “ıslah olunmaz” (576), *rəddedilməz* “reddedilməz” (3: 646), *təkrarolunmaz* “benzersiz” (4: 299), *barverici* “ürün veren” (1: 225); *təsiredici* “etkili” (4: 329), *toztutucu* “elektrik süpürgesi” (365), *ümidverici* “ümitlendirici” (426); *gözbağlayıcı* “anlaşılmayan” (2: 288), *qanqaraldıcı* “dokunaklı” (3: 36), *başgicəldici* “baş döndürücü” (1: 240); *əvəzolunmazlıq* “benzersiz” (2: 151), *gözbağlayıcılıq* “yalancılık” (288) vb.

1.1.1.17. Cümle/ Cümle Dizisi Yapısında Birleşik Adlar

Bu tür birleşik adlar sıralı cümle şeklinde oluşabildiği gibi iki yalın veya çekimli fiilden ya da bir ögesi çekimli fiilden oluşur. Ayrıca ad cümlesi şeklinde örneğe de rastlanır. Cümle/ cümle dizisi yapısındaki birleşik fiillerin geneli bitişik yazılırken bazı örneklerin tire ile yazıldığı da görülür. *ADİL*'de bu yapıda 79 (± 5) adet birleşik ad tespit edilmiştir.

axşamoldu “Azerbaycan musikisinde bir melodi” (*ADİL*-1: 83), *ayaqaçdı* “kızın baba evine ilk gelme âdeti” (175), *paltarkəsdi* “biçki” (3: 569); *üstəgəl* “artı” (4: 441); *başdansovdu* “başta savma” (1: 240); *göydəndüşmüş* “tesadüfi” (2: 272); *başibatmış* “talihsiz” (1: 240); *alver* “alışveriş” (1: 110), *çək-çevir* “tartışma” (459), *gəl-get* “gelgit” (2: 229), *götür-qoy* “ölçüp biçme” (268), *ört-basdır* “gizleme” (3: 553), *var-gəl* “gezinme”

(4: 464), *ver-al* “alışveriş” (470), *vurçatlasın* “şamata” (490); *dəyməqaç* “vurup kaçma” (1: 611), *durmaqaç* “alelacele” (706), *ölmə-diril* “zorlukla” (3: 548); *aldı-qaçdı* “bir tür oyun; düzensizlik” (1: 96), *basdı-keçdi* “zorbalık” (225), *qaçdı-tuttu* “koşmaca tutmaca” (3: 13), *öldü-qaldı* “yazgı” (547); *gəldi-gedər* “gelip geçici” (2: 228); *eşşəkbelisındırdı* “birdirbir oyunu” (38), *hacımənəbax* “bir tür kumaş” (318), *qaçatbasdı* “alelacele” (3: 13), *papaqaldıqaç* “kalpak kaçırmaya oyunu” (572), *papaqgötürdüqaç* “kalpak kaçırmaya oyunu” (572); *mərtəbəyarım* “bodrumlu” (349) vb.

1.1.2. Birleşik Adların Dil Bilgisel Yapısı

Bu bölümde birleşik adların dil bilgisel yapısı ögelerin sözcük türüne göre ele alınmıştır. Buna göre, Azerbaycan Türkçesinde birleşik adlar ögelerin sözcük türüne göre şu şekilde sınıflandırılabilir:

1.1.2.1. Ad+Ad

Bu tür birleşik adlar iki adın birleşiminden oluşmaktadır. Bu yapıdaki birleşik adların yapım eki ve durum eki aldıkları da görülür.

Tablo 2: Ad+ad yapısı

YALIN AD / YALIN AD
AD / AD+YAPIM EKİ
AD / AD+YAPIM EKİ+YAPIM EKİ

ad-san “ad san” (ADİL-1: 49), *arıot* “arı otu” (136), *günorta* “öğlen” (2: 314), *xalacan* “halacığım” (416), *qartop* “kar topu” (3: 69), *sel-su* “sağanak; taşkın” (4: 57), *soyad* “soy adı” (141), *var-yox* “var yok” (466), *yer-göy* “yer gök” (586); *ağızotluq* “barutluk” (1: 68), *gözmuncuqlu* “nazar boncuklu” (2: 294), *günortalıq* “tepe” (314); *dəstəbaşçılıq* “başkanlık” (1: 603), *karvansaraçılıq* “kervansaray işletmeciliği” (2: 645) vb.

1.1.2.2. Ad+Ad+(s)I

Bu yapıdaki birleşik adlar, ad olan ilk ögeyle üçüncü teklik şahıs eki almış bir adın kalıplaşmasıyla oluşur. Kimi zaman *ad+ad* yapısının alt kategorisi olarak değerlendirilmiştir. Bu yapı, *ad+ad* yapısının ikinci ögesinin iyelik eki almış şeklidir ve sondaki iyelik eki kalıplaşmış durumdadır, yani kurucu işlevdedir. Kimi zaman [*gecəyarısı>gecəyarı*] gibi iyelik ekinin düştüğü örnekler görülse de bu hepsi için geçerli

değildir; örneğin *dənizati* birleşimindeki iyelik ekini düşürürsek [*denizat*] şeklinde anlamsız bir sözcük ortaya çıkacaktır. Üçüncü şahıs iyelik eki burada kurucu ektir. Bu sebepten *ad+ad+(s)I* yapısı kalıplaşmış bir yapı olduğundan bunu *ad+ad* yapısının alt kategorisi olarak değerlendirmek yerine farklı bir kategoride değerlendirilmesi doğru olacaktır.

Ad+ad+(s)I yapısındaki birleşikler *+lıq/ +lik*, *+luq/ +lük* ve *+çı/ +çi*, *+çu/ +çü* yapım eki de alabilmektedir. *+lıq/ +lik*, *+luq/ +lük* yapım ekini alan birleşikler ad işlevinde kullanıldığı gibi sıfat işlevinde de kullanılmaktadır: *döşəkağılıq* “çarşaflık” (ADİL-1: 687) gibi. Bazı birleşikler ise bu yapım ekleri ikinci ögede iyelik ekinden önce alır. Bazı birleşiklerin de durum eki aldıkları görülür. Ayrıca birinci ögesi *+lar/ +lər* eki alan birleşikler de vardır.

Ad+ad+(s)I yapısındaki bazı birleşiklerin ikinci ögesi *-ma/ -mə*, *-ış/-iş*, *-uş/-üş* isim-fiil ve *-a/ -e* zarf-fiil ekli fiilimsilerden oluşur. *gözgörəsi* “açıkça” (ADİL-2: 291).

Tablo 3: Ad+ad+(s)I yapısı

AD / AD+İYELİK EKİ
AD / AD+İYELİK EKİ+YAPIM EKİ
AD / AD+İYELİK EKİ+DURUM EKİ
AD+LAR / AD+İYELİK EKİ
AD / AD+YAPIM EKİ+İYELİK EKİ
AD / FİİL+FİİLİMSİ EKİ+İYELİK EKİ

adamboyu “insan boyunda” (ADİL-1: 45), *damaqarxası* “art damak” (526), *qəhvəaltı* “kahvaltı” (3: 104), *ləpəaltı* “çene altı” (258), *minbaşı* “binbaşı” (371), *pişikotu* “kedi otu” (606); *karvanbaşılıq* “kervanbaşılık” (2: 645), *meşəbəyilik* “ormancılık” (3: 306), *onbaşılıq* “onbaşılık” (523), *ayaqqabıçı* “ayakkabıcı” (1: 175), *qarğıdalıçı* “mısırcı” (3: 58); *əlaltından* “gizlice” (2: 94), *yalnızbaşına* “yalnız” (4: 516); *bəylərbəyi* “beylerbeyi” (1: 291), *cərgələrarası* “diziler arası” (406), *işlərbəyi* “tertipçi” (2: 603); *başsağlığı* “başsağlığı” (1: 244), *gecəkorluğu* “gece körlüğü” (2: 215), *sümüüküstlüyü* “kemik zarı” (4: 169); *bayramyemişi* “bayramlık” (1: 251) vb.

1.1.2.3. Sıfat+Ad

Sıfat+ad yapısı birleşik ad oluşturmada işlek olarak kullanılmaktadır. Bu yapıdaki birleşiklerde birinci öge ikinci ögedeki adı bir yönden nitelemekte/ belirtmektedir.

Sıfat+ad yapısındaki birleşik adlar *+lı/ li, +lu/ lü* yapım eki olarak sıfat işlevinde kullanılabilir. *+lıq/ +lik, +luq/ +lük* yapım eklerini de alabilen bu yapıdaki birleşik adlar, ad işlevinde kullanıldığı gibi sıfat işlevinde de kullanılabilir: *ala-babatlık* “vasatlık” (ADİL-1: 90); *biraylıq (vaxt)* “bir aylık (zaman)” (313) gibi. Bazı örneklerde *+lı/ +li, +lu/ +lü* yapım eki alan birleşiklerin üzerine *+lıq/ +lik, +luq/ +lük* yapım eki getirildiği ve sıfat işlevindeki birleşimin ad işlevine dönüştürüldüğü görülür. Bazı örneklerde de *+lı/ +li, +lu/ +lü* yapım eki almış birleşik adlara hayvan ve bitkilerde aile, sınıf bildiren *+lar/ +lər* ekinin getirildiği görülür. *Sıfat+ad* yapısındaki bazı birleşik adlar *+çı/ +çi, +çu/ +çü* yapım eki olarak meslek ve uğraşı bildiren adlar oluşturur. Bu ekin ilk ögeye de geldiği ve karakter bildiren ad yaptığı görülür: *yalançıbaş* “yalancı” (ADİL-1: 513) gibi.

Sıfat+ad yapısındaki bazı birleşik adların ilk ögesi yani sıfat olan ögesi *+lı/ +li, +lu/ +lü* yapım eki olarak sıfata dönüşmüş bir addan oluşabilir. Bazı örneklerde her iki ögenin de bu yapı ekini aldığı görülür. Bazı örneklerde ise bitki ve hayvanlarda aile, sınıf bildiren *+lar/ +lər* eki geldiği de görülür. Ayrıca sıfat ögesi *-ma/ -mə* isim-fiil eki alan fiilden oluşan örneklere de rastlanır.

Tablo 4: Sıfat+ad yapısı

SIFAT / AD
SIFAT / AD+YAPIM EKİ
SIFAT / AD+YAPIM EKİ+YAPIM EKİ
SIFAT / AD+YAPIM EKİ+LAR
AD+YAPIM EKİ / AD+YAPIM EKİ
AD+YAPIM EKİ / AD+YAPIM EKİ+LAR
FİİL+İSİM-FİİL EKİ / AD

acgödən “açgözlü” (ADİL-1: 31), *cücəplov* “tavuklu pilav” (430), *qılıncyarpaq* “kılınçısı” (3: 135), *sarızanbak* “sarızambak” (4: 42), *turşsu* “kaplıca” (377), *uzunlülə* “uzun namlulu” (419), *yastıdaban* “yassı topuk” (549); *acgözlü* “açgözlü” (1: 31), *safqanlı* “safkan” (4: 13), *sallaqbıǵlı* “sarkık bıyıklı” (28), *zümürdgözlü* “yeşil gözlü” (693); *ağgözlük* “korkaklık” (1: 57), *ala-babatlıq* “vasatlık” (90), *ala-qolaylıq* “şöyle böylelik” (92), *yüzillik* “asırlık” (4: 636); *açıqgözlülük* “açıkgözlülük” (1: 38), *genişqəblilik* “geniş kalplilik” (2: 219), *tündxasiyyətlilik* “sert karakterlilik” (4: 387); *qarınayaklılar* “karından ayaklılar” (3: 60), *qaymaqçiçəklilər* “düğün çiçeğigiller” (82), *pəncəüzgəclilər* “saçak

yüzgeçliler” (592); *ağqvardiyaçı* “Menşevik ordusu mensubu” (1: 68), *ikiilçi* “sınıfta kalmış” (2: 516), *kəlləçarxçı* “çarkçı” (673), *qısadalğacı* “kısa dalgacı” (3: 147), *taxtapuşçu* “çatıcı” (4: 255), *təktəsərrüfatçı* “tek işletici” (300); *atlıağac* “çocuk oyunu” (1: 263), *ətliçilov* “etli pilav” (2: 148), *südlüplov* “sütlü pilav” (4: 166), *tüklüpapaq* “tüylü kalpaklı” (385), *yağlıxəmir* “yağlı hamur” (502); *enliəğızlı* “geniş ağızlı” (2: 28), *enliburunlu* enli burunlu” (28), *enlidöşlü* “geniş göğüslü” (28), *enliqaşlı* “gür kaşlı” (28), *enlisifətli* “ablak” (28); *örtülütoxumlular* “kapalı tohumlular” (3: 554); *burmabığ* “burma bıyıklı” (1: 363), *döşəməplov* altlı pilav” (688), *əsməqovaq* “titrek kavak, tozağacı” (2: 141); *qiyməplov* “kıymalı pilav” (3: 166), *yarmaçilov* “bulgur pilavı” (4: 544); *tökməbədənli* “tıknaz” (365) vb.

1.1.2.4. Ad+Sıfat

Bu yapı sıfat tamlamasının tersi görünüşünde olup iyelik öbeği yapısındaki birleşik adlardan oluşmaktadır. Ad ögesi ilk ögede yer alarak bünyesine üçüncü şahıs iyelik eki $+(s)ı/ +(s)i, +(s)u/ +(s)ü$ alır. Bazı örneklerde ikinci ögenin fiilimsi eki alan fiilden oluştuğu görülür. *Ad+sıfat* yapısındaki birleşikler sıfat işlevinde kullanılmaktadır.

Tablo 5: Ad+sıfat yapısı

AD+İYELİK EKİ / SIFAT
AD+İYELİK EKİ / AD+YAPIM EKİ
AD+İYELİK EKİ / FİİL+FİİLİMSİ EKİ

ağzıaçıq “ağız açık; alık” (ADİL-1: 73), *başıdolı* “akıllı; sarhoş” (241), *əliaçıq* “eliaçık” (2: 102), *qarnıyarıq* “deniz hayvanlarının kabuğu” (3: 65), *ürəyisınıq* “kalbi kırık” (4: 438), *zehniaçıq* “kavrayışlı” (648); *başörtülü* “başı kapalı; üstü kapalı” (1: 241), *üzüörtülü* “yüzü peçeli” (4: 454); *bığıburma* “genç” (1: 294) vb.

1.1.2.5. Sıfat+Sıfat

Sıfat+sıfat yapısındaki birleşik adlar; $+lı/ +li, +lu/ +lü$ sıfat yapım eki almış iki adın birleşmesiyle oluşmaktadır. Bazı örneklerde $+sız/ +siz, +suz/ +süz$ ekinin getirildiği de görülür. Bu yapıdaki birleşiklerde tüm ögeler aynı yapım ekini alabildiği gibi ögelerin biri $+lı/ +li, +lu/ +lü$ yapım ekini, diğeri $+sız/ +siz, +suz/ +süz$ yapım ekini alabilmektedir. Ayrıca $+lıq/ +lik, +luq/ +lük$ yapım ekini alıp sıfat işlevinde kullanılan birleşikler de mevcuttur.

Tablo 6: Sıfat+sıfat yapısı

AD+YAPIM EKİ / AD+YAPIM EKİ

ağıllı-kamallı “sağduyulu” (ADİL-1: 60), *enişli-yoxuşlu* “inişli-yokuşlu” (2: 27), *qollu-budaqlı* “dallı budaklı” (3: 175), *pallı-paltarlı* “giyim kuşamli” (569), *yaylı-qışlı* “yazlı kışlı” (563); *canlı-cansız* “canlı cansız” (1: 391), *izsiz-soraqsız* “izsiz tozsuz” (2: 621), *ölçüsüz-biçimsiz* “düşüncesizce; biçimsiz” (3: 547), *sözsüz-sovsuz* “sessizce” (4: 151), *yersiz-yersiz* “yersiz” (589); *ətlik-piylik* “etlik” (2: 148), *ətlik-südlük* “etlik sütlük” (148) vb.

1.1.2.6. Ad+Edat

Bu yapıdaki birleşik adlar, bir ad ögesi ile *sayaq*, *sayağı*, *aşırı*, *kimi(lər)* edatlarının birleşmesiyle oluşmaktadır. *Ad+edat* yapısındaki 1 adet birleşimin *+lıq/ +lik*, *+luq/ +lük* yapım eki aldığı görülür.

Tablo 7: Ad+edat yapısı

AD / EDAT
AD / EDAT+LAR
AD / EDAT+YAPIM EKİ

aşıqsayağı “aşık tarzında” (ADİL-1: 151), *günaşırı* “günaşırı” (2: 312), *xanikimilər* “levrekbalıkları” (423), *xərçəngkimilər* “kabuklular” (448), *kartofkimilər* “patatesgiller” (644), *kəndsayağı* “köyümsü” (683), *qarasayaq* “siyahımsı” (3: 54), *mollasayaq* “dindar” (383), *şamkimilər* “çamgiller” (4: 190), *türkəsaya* “temiz kalpli” (4: 388), *vaxtaşırı* “periyodik; aralıklı” (459); *türkəsayaqlıq* “temiz kalplilik” (388) vb.

1.1.2.7. Ad+Fiilimsi

Bu yapıdaki birleşik adlar, bir ad ile isim-fiil, sıfat-fiil veya zarf-fiil eki almış bir fiilin birleşmesiyle oluşmaktadır. Bu tür birleşik adlar, ögelerin aldığı fiilimsi ekine, iyelik veya durum ekine göre çeşitli şekillerde oluşmaktadır.

Ad / Fiil+İsim-Fiil Eki

Bir ad ile *-ma/ -mə*, *-ış/ -iş*, *-uş/ -üş* isim-fiil eki almış bir fiilin birleşmesiyle oluşmaktadır. Ad ögesinin yapım eki ve durum eki alabilmektedir.

Tablo 8: Ad / fiil+isim-fiil yapısı

AD / FİİL+İSİM-FİİL EKİ
AD+YAPIM EKİ / FİİL+İSİM-FİİL EKİ
AD+DURUM EKİ / FİİL+İSİM-FİİL EKİ

adqoyma “ad verme ziyafeti” (ADİL-1: 48), *birgəyaşayış* “topluluk hayatı” (317), *çiçəkaçma* “çiçeklenme” (482), *dəngülüş* “ciddiyetsiz” (586), *xınaqoyma* “kına yakma” (457), *istivurma* “sıcak çarpması” (589), *qarabasma* “karabasan” (3: 47), *poladəritmə* “çelik eritme” (613), *sözdüzəltmə* “sözcük yapma” (4: 151), *uşaqsalma* “çocuk aldırma” (408), *ürəkətmə* “bayılma” (437), *yükvurma* “yükleme” (633) gibi.

[ad+yapım eki / fiil+mA]

xəstəliktörətmə “hastalık yayma” (ADİL-2: 450), *istilikkeçirmə* “ısı iletkenliği” (587), *istiliktörətmə* “ısı verme” (587) gibi.

[ad+A / fiil+mA]

boğazadöymə “tartışma” (ADİL-1: 330), *daşadöymə* “taşla oynanan bir çocuk oyunu” (545), *əmələgəlmə* “oluşma” (2: 111), *hesabaalma* “hesaplama” (345), *siyahyaalma* “sayma” (4: 129), *üstəgəlmə* “toplama” (441), *üzəçixma* “yeni gelinin kocasının akrabalarıyla ilk görüşü” (449) gibi.

[ad+dA / fiil+mA]

əldəqayırma “elde üretilmiş; beceriksiz; liyakatsiz” (ADİL-2: 99), *əldəqayırılma* “elde üretilmiş; beceriksiz; liyakatsiz” (99) gibi.

[ad+dAn / fiil+mA]

ağızdandolma “ağızdan doldurulan silah” (ADİL-1: 67), *anadangəlmə* “doğuştan” (115), *başdansovma* “baştan savma” (240), *dibdənçixma* “ilk meyve” (618), *nəsildəngəlmə* “kalıtsal” (3: 481), *özündənətmə* “baygınlık” (564), *ucdantutma* “seçmeden” (4: 392), *yerdənçixma* “topraktan çıkmış” (586) gibi.

[ad+dAn / Fiil+Iş]

topdansatış “toptan satış” (ADİL-4: 355), *topdansatışçı* “toptancı” (355) gibi.

Ad / Fiil+Sıfat-Fiil Eki

Bir ad ile *-an/ -ən, -ar/ -ər, -maz/ -məz, -muş/ -miş, -muş/ -müş* sıfat-fiil eki almış bir fiilin birleşmesiyle oluşmaktadır. Bu yapıdaki birleşik adların ad ögesi *+lıq/ +lik, +luq/ +lük* yapım eki, iyelik eki veya durum eki alabilmektedir.

Tablo 9: Ad / fiil+sıfat-fiil eki yapısı

AD / FİİL+SIFAT-FİİL EKİ
AD+YAPIM EKİ / FİİL+SIFAT-FİİL EKİ
AD+DURUM EKİ / FİİL+SIFAT-FİİL EKİ

ağacdeşən “ağaçkakan” (ADİL-1: 54), *borusıxan* “mengene” (336), *çoxyeyən* “obur” (494), *dərdbilməz* “acımasız” (590), *evyaran* “hırsız” (2: 46), *ətyeyən* “etçil” (149), *gəcəriyən* “güç eriyen” (215), *itigörən* “keskin gözlü” (610), *kürktiken* “kürkçü” (783), *mələkmənzər* “melek yüzlü” (3: 332), *onyaşar* “on yaşında” (524), *tarixyazan* “vakanüvis” (4: 271), *ünyetməz* “ulaşılmaz” (428), *yarıbişmiş* “yarı pişkin” (537) gibi.

[ad+yapım eki/ fiil+An]

azadlıqsevən “hürriyetçi” (ADİL-1: 187), *dərinlikölçən* “derinlikölçer” (597), *hündürlükölçən* “altimetre” (2: 409), *xəstəliktörədən* “hastalık yayan” (450), *istilikkeçirən* “iletken” (587), *qalınlıqölçən* “cisimlerin kalınlığını ölçen araç” (3: 24), *uzaqlıqölçən* “telemetre” (4: 415), *yüksəklikölçən* “altimetre” (632) gibi.

[ad+(s)I / fiil+An]

altuaçılan “altıpatlar” (ADİL-1: 108), *canıyanan* “merhametli” (388), *əligətirən* “şanslı” (2: 103), *havayıyeyən* “asalak” (336), *özüaçılan* “otomatik açılan” (3: 563), *özüboşaldan* “damperli kamyon” (563), *özünüçəkən* “kasıntı” (564), *özünüdartan* “kasıntı” (564), *özüyazan* “otomatik kaydedici cihaz” (564), *özüyəriyən* “motorlu” (564).

[ad+(s)I / fiil+Ar]

altıyaşar “altı yaşında” (ADİL-1: 109), *canıyanar* “merhametli” (388), *üzügülər* “güler yüzlü” (4: 453).

[ad+(s)I / fül+mAz]

adıbilinməz “belirtisiz” (ADİL-1: 48), *arasıkəsilməz* “aralıksız, sürekli” (130), *gözüdoymaz* “açgözlü” (2: 295), *qarşısızalınmaz* “karşı konulmaz; kaçınılmaz” (3: 68), *üzüğülməz* “somurtkan; kederli” (4: 453).

[ad+(s)I / fül+mIs]

ciyəriyanmış “geberesice” (ADİL-1: 426), *yaşıötmüş* “yaşlı” (4: 553).

[ad+A / fül+An]

adamayovuşan “sıcakkanlı” (ADİL-1: 45), *ağlasığan* “makul” (69), *əkinəbaxan* “tarla korucusu” (2: 77), *ələgələn* “elverişli” (100), *gitaraçalan* “gitarist” (253), *gözədəyən* “göz alıcı” (289), *günəbaxan* “ayçiçeği” (313), *itəbaxan* “sekban” (608), *kolahürən* “zevzek” (720), *mərkəzəqaçan* “merkezkaç” (3: 347), *sözəbaxan* “uysal” (4: 151), *başabatan* “mantıklı” (238), *üzəgülən* “ikiyüzlü” (449) gibi.

[ad+dAn / fül+An]

adamdanqaçan “münzevi” (ADİL-1: 45), *candankeçən* “fedakâr” (387), *canındankeçən* “fedakâr” (388), *cəmiyyətdənqaçan* “toplumdan kaçan” (402), *insandanqaçan* “münzevi” (2: 556), *mərkəzdənqaçan* “merkezkaç” (3: 347).

[ad+A / fül+Ar]

canasinər “hoş” (ADİL-1: 387), *damaraoxşar* “damarsı” (527), *dişədəyər* “yenilebilen” (648), *insanabənzər* “insansı” (2: 556), *qurdabənzər* “kurtvari” (3: 215), *lentəbənzər* “şeritsi” (248), *metalaoxşar* “metalsi” (307), *mişaraoxşar* “testere dişli” (378), *otabənzər* “otsu” (523), *salxımabənzər* “salkımsı” (4: 28), *siqarabənzər* “sigaramsı” (113), *soxulcanaoxşar* “solucansı” (133), *ürəyəoxşar* “yüreksi” (437), *yağabənzər* “yağımsı” (500), *yağaoxşar* “yağımsı” (500) vb.

[ad+A / fül+mAz]

adamaoxşamaz “suratsız” (ADİL-1: 45), *adamayovuşmaz* “asosyal” (45), *ağızaalınmaz* “uygunsuz” (67), *ağlabatmaz* “mantıksız” (68), *ağlagəlməz* “imkansız; inanılmaz” (68), *ağlasığmaz* “mantıksız” (68), *ələkeçməz* “tutulmaz” (2: 100), *gözədəyməz*

“önemsiz” (289), *hesabagəlməz* “sayısız” (345), *ölçüyəgəlməz* “muazzam” (3: 547), *təxirəsalınmaz* “ivedi” (4: 294), *tərifəgəlməz* “tarifsiz” (322), *təsvirəgəlməz* “tarifsiz” (331), *vəsfəgəlməz* “vasfedilmez” (481) vb.

Ad / Fiil+Zarf-Fiil Eki

Bir ad ile zarf-fiil eki almış bir fiilin birleşmesiyle oluşmaktadır. Bu yapıda ad ögesi yapım veya durum eki almamıştır.

Tablo 10: Ad / fiil+zarf-fiil yapısı

AD / FİİL+ZARF-FİİL EKİ

birbaşə “doğruca” (ADİL-1: 313), *dəliböyürtkən* “böğürtlen” (575), *gözgörə* “açıkça” (2: 291), *tülküdurmazdan* “erkenden” (4: 385), *üzgörə* “açık” (450).

1.1.2.8. Fiilimsi+Fiilimsi

Bu tür birleşik adların iki ögesi de fiilimsi eki almış fiillerden oluşmaktadır. Birleşimin yapım eki aldığı örneklere de rastlanmaktadır.

Tablo 11: Fiilimsi+fiilimsi yapısı

FİİL+FİİLİMSİ EKİ / FİİL+FİİLİMSİ EKİ

FİİL+FİİLİMSİ EKİ / FİİL+FİİLİMSİ EKİ+YAPIM EKİ

alış-veriş “alışveriş” (ADİL-1: 100), *bitməz-tükənməz* “bitmez tükenmez” (326), *dəyiş-düyüş* “değiş tokuş” (609), *gədən-gələn* “gelen giden” (2: 216), *gədiş-gəliş* “gidiş geliş” (217), *gəliş-gədiş* “geliş gidiş” (230), *gəzə-gəzə* “geze geze” (243), *görə-görə* “göre göre” (264), *seçmə-seçmə* “seçki” (4: 55), *titrətmə-qızdırma* “sıtma” (347), *yana-yana* “yana yana” (527); *alış-verişçi* “alışverişçi” (1: 100) gibi.

1.1.2.9. Ad+Fiil

Bir ad ile yalnız veya çekimli fiilin birleşmesiyle oluşmaktadır. Birleşimin ilk ögesi yalnız addan oluşabildiği gibi iyelik eki veya durum eki de alabilmektedir. *Ad+fiil* yapısındaki birleşik adlar cümle yapısındadır.

Tablo 12: Ad+fiil yapısı

YALIN AD / FİİL (EMİR KİPİ ÇEKİMİNDE)
YALIN AD / FİİL+GÖRÜLEN GEÇMİŞ ZAMAN EKİ
YALIN AD / FİİL+ANLATILAN GEÇMİŞ ZAMAN EKİ
AD+İYELİK EKİ / FİİL+GÖRÜLEN GEÇMİŞ ZAMAN EKİ
AD+İYELİK EKİ / FİİL+ANLATILAN GEÇMİŞ ZAMAN EKİ
AD+DURUM EKİ / FİİL (EMİR KİPİ ÇEKİMİNDE)
AD+DURUM EKİ / FİİL+GÖRÜLEN GEÇMİŞ ZAMAN EKİ
AD+DURUM EKİ / FİİL+ANLATILAN GEÇMİŞ ZAMAN EKİ

atəşkəs “ateşkes” (ADİL-1: 160); *axşamoldu* “Azerbaycan musikisinde bir melodi” (83), *atçapdı* “at yarışı” (158), *dədəverdi* “pay; miras” (568), *gecəkəsdı* “sabaha kadar süren düğün” (2: 215), *xangəldı* “uzun zaman sonra gelen kişi için söylenen söz” (423), *torpaqbasdı* “ayakbastı vergisi” (4: 360), *üzükgizlətdı* “yüzük oyunu” (453), *yələpardı* “yufka” (573); *əldəyməmiş* “dokunulmamış” (2: 99), *igidölmüş* “ölesice” (508); *əlimyandı* “çarçabuk” (104), *gözümçıxdı* “sıkıştırma” (295); *başibatmış* “talihsiz” (1: 240); *gendədur* “bir tür kumaş” (2: 218), *üstəgəl* “artı” (4: 441); *başdansovdu* “baştan savma” (1: 240), *üzəçıxdı* “el gördü” (4: 449); *göydəndüşmüş* “tesadüfi” (2: 272) vb.

1.1.2.10. Zarf+Fiil

Bir zarf ve bir fiilin birleşmesiyle oluşmaktadır. Bu yapıda 1 adet birleşik sözcük tespit edilmiştir:*xoşgəldin* “hoş geldin” (ADİL-2: 470).

Tablo 13: Zarf+fiil yapısı

ZARF / FİİL+GÖRÜLEN GEÇMİŞ ZAMAN EKİ+ŞAHIS EKİ
--

1.1.2.11. Fiil+Fiil

İki fiilin birleşmesiyle oluşan bu tür birleşik fiillerin ögeleri emir kipindeki fiilden oluşabilir. Bazen ilk öge emir kipinin olumsuz çekiminde olabildiği gibi bazı birleşiklerin iki ögesi çekimli fiilden oluşabilmektedir. Bu tür yapılar cümle yapısındaki birleşik sözcüklerdir:

Tablo 14: Fiil+fiil yapısı

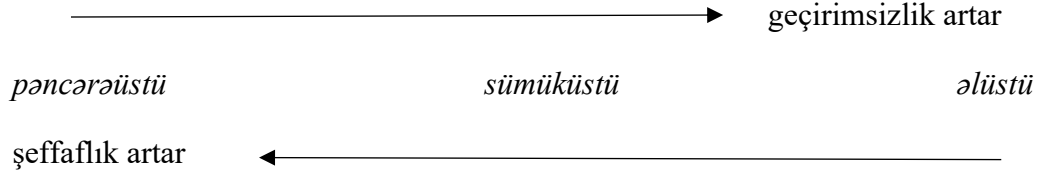
FİİL (EMİR KİPİ ÇEKİMİNDE) / FİİL (EMİR KİPİ ÇEKİMİNDE)
FİİL (OLUMSUZ EMİR KİPİ ÇEKİMİNDE) / FİİL (EMİR KİPİ ÇEKİMİNDE)
FİİL+GÖRÜLEN GEÇMİŞ ZAMAN EKİ / FİİL+GÖRÜLEN GEÇMİŞ ZAMAN EKİ
FİİL+GÖRÜLEN GEÇMİŞ ZAMAN EKİ / FİİL+GENİŞ ZAMAN EKİ

alver “alışveriş” (ADİL-1: 110), *çək-çevir* “tartışma” (459), *gəl-get* “gelgit” (2: 229), *ört-basdır* “gizletme” (3: 553), *təpçevir* “belleme” (4: 315), *ver-al* “alışveriş” (470), *vurçatlasın* “şamata” (490); *durmaqaç* “alelacele” (1: 706); *aldı-qaçdı* “bir tür oyun; düzensizlik” (1: 96), *basdı-keçdi* “zorbalık” (225), *keçdi-keçdi* “koşma yarışı (çocuk oyunu)” (2: 651), *qaçdı-tutdu* “bir tür çocuk oyunu” (3: 13), *öldü-qaldı* “yazgı” (547), *yandı-qındı* “nispet” (4: 523); *alışdımyandım* “bir tür kumaş” (1: 99); *gəldi-gedər* “gelip geçici” (2: 228) vb.

1.1.3. Birleşik Adların Anlam Bilgisel Yapısı

Birleşik sözcüklerin anlambilimsel olarak öbekler ile müstakil sözlükbirimler arası bir konumda yer aldığı savunulabilir. Ancak diğer özellikleri bir kenara bırakılacak olursa birleşiklerin bağımsız-sözlüksel nitelikte bulunmaları ve öbeklerden farklılaşmaları, daha çok anlamsal içerikleri, ilişkileri ve sözlüksel bütünlük itibarıyla (Sarı, 2016: 203).

Bu bölümde birleşik sözcüklerin anlamsal içerikleri şeffaflık (anlamca tahmin edilebilirlik) dereceleri üzerinde durulmuştur. . Buna göre birleşik sözcükler anlam açısından *şeffaf*, *yarı şeffaf* ve *anlamından tamamen boşanmış/ geçirimsiz* olarak incelenecektir. Birleşigi oluşturan ögelerin anlamları ayrı ayrı ele alındığında birleşğin anlamını veriyorsa o birleşik anlamsal açıdan şeffaflık derecesindedir. Örneğin; *pəncərəüstü* “pencere üstü” birleşğinde ögelerin anlamları birleşğin anlamını verdiğinden ve birleşğin tahmin edilebilirlik derecesi yüksek olduğundan şeffaftır. *Sümüküstü* “kemik zarı” örneğinde ise ögelerin anlamları birleşğin anlamından bir derece uzaklaşmıştır. Fakat tahmin edilebilirlik güç değildir. O hâlde bu birleşik şeffaf olmadığı gibi geçirimsiz de değildir; dolayısıyla yarı şeffaftır. Fakat *əlüstü* “çabuk” birleşğinde ögelerin anlamları dikkate alındığında dahi birleşğin anlamını tahmin etmek güç olduğundan bu sözcük anlamından tamamen boşanmış/ geçirimsiz niteliğindedir. Bu durumu Sarı, şu şekilde göstermiştir (2016: 203):

Şekil 1: Birleşik sözcüklerde anlam

Sarı, bunun ayrımını ilk ögeden sonra $-(n)Xn$ getirilerek ortaya çıkan anlam farklılaşmasının ve sapsmaların derecesinin şeffaflığın derecesine işaret ettiğini söyler (2016: 203). O hâlde ilk birleşik *pəncərə-nin üstü* olarak kurulduğunda bir değişiklik söz konusu değildir. İkinci birleşik *sümük-ün üstü* olarak kurulduğunda, ‘kemiğin üst yüzeyi’ anlamını vererek “kemik zarı” anlamından bir derece uzak olduğu görülecektir. Üçüncü birleşik *el-in üstü* olarak kurulduğunda birleşimin işaret ettiği anlamın tamamen dışında bir anlam karşımıza çıkacaktır.

Birleşik sözcüğün sahip olduğu anlam ile ögelerinin anlamı arasındaki bağ güçlü ise bu birleşik sözcüğün anlamsal yönden şeffaflığını gösterir. Eğer bağ bir derece zayıflamış ise ama hâlâ bağlantı devam ediyorsa yarı şeffaf olduğunu gösterir. Ama ögelerin anlamları ile birleşik sözcüğün sahip olduğu anlam arasında bağ bulunmaz, birleşik sözcük anlamından tamamen boşanmış ise geçirimsiz olduğunu gösterir.

Birleşik sözcüğün geçirimsizliği onun sözlükselleşmesiyle doğru orantılıdır. Geçirimsizlik seviyesi yüksek birleşiklerin söz varlığında bağımsız bir öge, bir sözcük olarak kodlanması son derece doğaldır (Sarı, 2016: 204).

Gecəyarısı: *Qazan xan bir ovuc bəylə gecəyarısı sərhəd çayının sahilinə çatıb atını suya vurdu.* M. Rzaquluzadə (ADİL-2: 215) (ş).

Dilarxası: *Dilimizdəki q, ğ, k, x səsləri dilarxası səslərdir.* (ADİL-1: 628) (yş).

Ağızdolusu: [Qurban Mərəndinin] *Marağanın meyvə bağlarından, quru əriyinin məziyyətlərindən ağızdolusu danışaraq, üç ildə bir dəfə də oraya gedə bilmədiyini söylədikdə, Firidun təəccüblənmişdi.* M. İbrahimov (ADİL-1: 67) (atb).

Dikburun: *Sualı verən arıq, rəngi solğun, dikburun, dombagöz bir qız idi.* Ə. Əbulhəsən (ADİL-1: 621) (ş).

Dikbaş: - *Qədirin də Poladdan ona görə xoşu gəlmirdi ki, Polad dikbaşdır..* Ə. Vəliyev (ADİL-1: 621) (yş).

Yeddiqardaş: (ülker yıldızı) *Səhər öz taxtına dönəcək indi; Yeddi qardaş belə sönəcək indi.* M. Rahim (ADİL-4: 568) (atb).

Salxım-salxım: *Yasəmənin gülləri salxım-salxım olub sallanırdı.* İ. Əfəndiyev (ADİL-4: 28) (ş).

Dilsiz-ağızsız: *..Dilsiz-ağızsız, fəqir və yazıq anaların südünü əmən balalardan qorxaq, aciz və bacarıqsız nəsil əmələ gələcəkdir.* F. Köçərli. *Belə hərc-mərclikdə onun kimi dilsiz-ağızsızlar tələfə gedə bilərlər.* S. S. Axundov (ADİL-1: 636) (yş).

İt-qurd: *İtə-qurda dil açarsan, yalvarırsan, sonra da məlum olur ki...* M. Süleymanov (ADİL-2: 612) (atb).

Anabir, Atabir: *Mənim tək bircə qardaşı var, .. atamın yadigarı, anamın yadigarı, atabir, anabir, doğma qardaş, ruhum və iki gözüümün işığı.* C. Məmmədquluzadə (ADİL-1: 157) (ş).

Qanısoyuq: *..Şəhərimizdə yaxşı və namuslu adamlarla bərabər, üzüdünlük və qanısoyuq adamların da olduğunu boynumuza almalıyıq.* M. S. Ordubadi (ADİL-3: 36) (yş).

Alnıaçıq: *İlk baharın sevincilə xumarlanan gözəl səhər; Min zəfərlə qarşılayır alnıaçıq ordumuzu.* S. Vurğun (ADİL-1: 106) (atb).

Odsöndürən: [Zabit soldatları:] *Tez şlanqları alın, odsöndürəni! Tez olun, tez!* S. Vəliyev (ADİL-3: 513) (ş).

Ürəkaçan: *Bayır yumşaq, ürəkaçan bir bayazlığa bürünmüşdü.* B. Bayramov (ADİL-4: 436) (yş).

Tülküdurmazdan: *Sabah tülküdurmazdan Gülməmməd dağa yollandı.* Ə. Vəliyev (ADİL-4: 385) (atb).

Dabanbasaraq (süratle): *Kimi evə yüyürürdü, kimi də dabanbasaraq küçəyə qaçırdı.* S. Şamilov (ADİL-1: 507) (yş).

Üzgörə (açık, açık-açık): *Üzgörə düşmənçilik etmək* (ADİL-4: 450) (yş).

Alıb-satmaq (alışverişle meşgul olmak): *Adamlar .. yenə də öz işlərinə, alıb-satmağa, bir-birini itələyib yol açmağa başladılar.* M. İbrahimov (ADİL-1: 98) (ş).

Alıb-verəcək (alaka, iş): *..Mən müsəlmanam və bir də Mustafa bəynən mənim nə alıb-verəcəyim var..* C. Məmmədquluzadə (ADİL-1: 98) (yş).

1.2. Azərbaycan Türkçesinde Birleşik Fiiller (Fiil Öbekleri)

Fiillerin adlarla veya fiillerle yan yana gelerek oluşturduğu yapıya birleşik fiil denmiştir. Fakat birleşik fiilin var olup olmadığı hakkında görüş farklılığı bulunmaktadır. Delice, sözcüklerin yan yanalıklarına adlandırma ve anlatma gerçekliğiyle bakar. Ona göre adlandırma gerçeği sözlükbilimin alanıyken anlatma gerçeği söz dizimin alanıdır. Adlandırma amaçlı yan yanalıkların birleşik sözcük olduğunu, tek vurguyla söylenip bitişik yazılması gerektiğini söyler. Anlatma amaçlı yan yanalıkların ise sözcük öbeği olduğunu ve iki vurguyla söylenip ayrı yazılması gerektiğini söyler. Bu doğrultuda birleşik fiil olarak işlenen yapıların adlandırma değil de anlatım gerçeğini yansıttığını belirtir. Bundan dolayı birleşik fiil olarak işlenen yapıların söz dizimsel bağlamda “fiil öbeği” terimiyle karşılanması gerektiğini belirtir (2017: 35).

Azərbaycan Türkçesinde bugün birleşik fiil olarak adlandırılan yapılar 19. yüzyılın sonları, 20 yüzyılın başlarında öbek olarak tanımlanmaktaydı. 20. yüzyılın ortalarında söz konusu birleşiklerin birçoğu birleşik fiil olarak kabul edilmeye başlanmıştır.

Çalışmada birleşik fiillerin, yapıları açısından dil bilgisel yapısı ve anlam bilgisel yapısı ele alınıp incelenecek ve sınıflandırılacaktır.

1.2.1. Dil Bilgisel Yapılarına Göre Birleşik Fiiller

Azərbaycan Türkçesinde birleşik fiiller dil bilgisel yapıları incelendiğinde yedi sınıfa ayrılabilir:

- I. *Ad+asıl fiil*
- II. *Ad+yardımcı fiil*
- III. *Asıl fiil+zarf-fiil eki+yardımcı fiil*
- IV. *Asıl fiil+kip eki+yardımcı fiil*

- V. *Asıl fiil+bağ-fiil eki+asıl fiil*
VI. *Asıl fiil+bağ-fiil eki+yardımcı fiil*
VII. *Deyim anlamlı ya da mecaz anlamlı fiil/ deyimler*

Birleşik fiillerin dil bilgisel yapısı şu şekilde açıklanabilir:

1.2.1.1. Ad+Yardımcı Fiil

Bu yapıdaki birleşik fiillerin ögeleri aynı kökten gelmektedir. Fiil ögesi ad ögesinden türediği gibi ad ögesi de fiil ögesinden türemiş olabilir. Ayrıca ögelerden biri türemiş durumdadır.

iş işləmək “zarar vurmək”, *ot otlamaq* “cezasını vermək”, *ov ovlamaq* “çalmək”, *sap şum şumlamaq* “toprağı sürmək”, *ütü ütüləmək* “ütü yapmək”; *biçin biçmək* “ekin biçmək”, *əkin əkmək* “ekin ekmək”, *səpin səpmək* “ekin ekmək”, *söyüş söymək* “küfür etmək”, *tikiş tikmək* dikiş dikmək”, *yamaq yamamaq* “yama yapmək” vb. (Budaqova, 1980: 232; Hüseyinzadə, 2007: 126; Xəlilov, 2016: 188).

1.2.1.2. Ad+Yardımcı Fiil

Ad+yardımcı fiil yapısındaki birleşik fiiller, bir ad ile *ol-*, *et-*, *elə-* yardımcı fiillerin birleşiminden oluşmaktadır. Birleşimin asıl anlamı ad ögesinin üzerindedir; yardımcı fiil ise adları fiile dönüştürme işlevi görürken aynı zamanda yapıyı çekime sokmaktadır. Bu yardımcı fiillerle pekçok Türkçe ve yabancı kaynaklı sözcükler fiilleştirilir ve gerektiğinde yüklem olarak kullanılır.

abır eləmək “utanmək”, *alt-üst eləmək* “dağıtmək; bozmək”, *alt-üst olmaq* “dağılmək; bozulmək”, *amansız olmaq* “acımasız olmaq”, *başçılıq etmək* “önderlik ekmək; rehberlik etmək”, *güman etmək* “zannetmək; ümit etmək; yazığı gelmək”, *heyrət eləmək* “şaşırmək”, *xəstə olmaq* “hasta olmaq”, *qəm etmək* “dert çekmək”, *qırıq-qırıq eləmək* “parçalamək”, *qohum olmaq* “akraba olmaq”, *parça-parça olmaq* “parça parça olmaq”, *sahib olmaq* “sahip olmaq”, *sırdaş olmaq* “sırdaş olmaq”, *söhbət etmək* “sohbet etmək”, *yaxşılıq eləmək* “iyilik etmək” vb. (Budaqova, 1980: 224-232; Kazımov, 2010: 174; Abdullayeva, 2013: 75-76).

1.2.1.3. Asıl Fiil+Zarf-Fiil Eki+Yardımcı Fiil

Azerbaycan Türkçesinde bu tür birleşik fiiller *-a/ -ə bil-* yapısıyla oluşan yeterlilik fiilleridir. Bu yapıdaki birleşik fiiller Türkiye Türkçesinde bitişik yazılırken Azerbaycan Türkçesinde ayrı yazılmaktadır.

yaza bilmək “yazabilmek”, *oxuya bilmək* “okuya bilmek”, *yata bilmək* “yatabilmek”, *gülə bilmək* “gülebilmek”, *işləyə bilmək* “çalışabilmek”, *qaça bilmək* “koşabilmek”, *baxa bilmək* “bakabilmek” vb. (Kazımov, 2010: 174).

1.2.1.4. Asıl Fiil+Kip Eki+Yardımcı Fiil

Bu yapıdaki birleşik fiiller, sıfat-fiillerle *ol-* yardımcı fiilin birleşmesiyle oluşmaktadır. Bu tür birleşik fiiller, *ol-* yardımcı fiilinden önce gelen sıfat-fiile göre eylemin niyet veya düşünce durumunda olduğunu bildirmektedir. Günümüz Türk lehçelerinde ve tarihî Türk lehçelerinde kip eki olarak da kullanıldığı bilinen *-an/ -ən* eki de bu birleşik fiil yapısında asıl fiile getirilebilmektedir.

yazmış olsam “yazmış olsam”, *yazan olsam* “yazan olsam”, *yazacaq olsam* “yazacak olsam”, *yazmalı olsam*, *yazası olsam*; *gəlməli oldum*, *gələsi oldum*, *gələn oldum* “gelen oldum”, *gələcək oldum* “gelecek oldum”, *gəlmiş oldum* “gelmiş oldum” gibi (Kazımov, 2010: 174).

1.2.1.5. Asıl Fiil+Bağ-Fiil Eki+Asıl Fiil

Bu yapıdaki birleşik fiillerin iki ögesi asıl fiil olup birinci ögesi *-ib/ -ib, -ub/ -üb* bağ-fiil eki almaktadır. Ögeleri arasına tire konarak yazılan bu yapıların ögeleri, birleşimin anlamına olan katkıları ortaktır. Bu tür birleşik fiillerin Azerbaycan Türkçesinde sözlükselleşip madde başı olarak yer aldığı görülmektedir.

alıb-aldatmaq “kandırmak” (ADİL-1: 98), *alıb-satmaq* “alıp satmak” (98), *bəzənib-düzənmək* “süslenip püslenmek” (292), *çalıb-oynamaq* “çalıp oynamak” (440), *deyib-danışmaq* “konuşmak” (564), *əkib-biçmək* “ekip biçmek” (2: 76), *oxuyub-yazmaq* “okuyup yazmak” (3: 519), *satıb-sovmaq* “satıp savmak” (4: 45), *solub-saralmaq* “solup sararmak” (135), *yalvarıb-yaxarmaq* “yalvarıp yakarmak” (516) vb.

Bu yapıdaki birleşik fiillerin ilk ögesi bağ-fiil yerine kip eki de alabilir: *cızma-qaralama* gibi. Bazen iki ögenin de aynı çekime girdiği görülmektedir: *yazır-pozur* gibi. Ögeleri çekime giren birleşik fiillerin bağ-fiilli yapılarla anlam açısından bir farklı bulunmamaktadır. [*yazıb-bozmaq*] fiili “yazıp ve silmek”, “hem yazmak hem silmek” anlamını verirken [*yazır-pozur*] fiilinin de “yazar ve siler”, hem yazar hem siler” anlamlarını verdiği ve dolayısıyla anlamsal fark bulunmadığı görülür.

gəzir-dolaşır “gezer dolaşır”, *yazır-pozur* “yazar çizer”, *əsir-coşur* “eser coşar”, *küsür-barışır* “küser barışır”, *atılır-düşür* “hoplar zıplar” vb. (Abdullayeva, 2013: 75)

1.2.1.6. Asıl Fiil+Bağ-Fiil Eki+Yardımcı Fiil

Bu tür birleşik fiiller; *-ıb/ -ib, -ub/ -üb* bağ-fiil eki almış asıl fiille anlamını bir dereceye kadar kaybederek yardımcı fiil işlevinde kullanılan fiillerin kalıplaşmasıyla oluşmaktadır.

gəlib çıxmaq “ulaşmak”, *uçub gəlmək* “uçup gelmek”, *uçub getmək* “yok olmak”, *qaçıb getmək* “koşup gitmek”, *qaçıb gəlmək* “koşup gelmek”, *itib getmək* “kaybolmak”, *donub qalmaq* “donup kalmak”, *deyib durmaq* “söyleyip durmak”, *çekib qurtarmaq* “çekip kurtarmak”, *ötüb keçmək* “geçip gitmek” vb. (Budaqova, 1980: 235; Cəfərov, 2007: 184; Hüseynzadə, 2007: 127).

1.2.1.7. Deyim Anamlı veya Mecaz Anamlı Fiil/ Deyimler

Bu tür birleşik fiiller, ad soylu sözcüklerle asıl fiillerin kalıplaşmasıyla oluşmaktadır. Bu kalıplaşma esnasında ögelerin biri veya tümü anlam kaybına uğradığından yapı mecaz anlam kazanır ve deyimleşir. Anlamca kaynaşan bu yapıların ad ögesinin çekim eki aldığı da görülmektedir.

baş açmaq “anlamak; ağlamak; çiçeklenmek”, *başa çıxmaq* “şımarmak; sona erdirmek; galip gelmek”, *başa düşmək* “anlamak”, *bel bağlamaq* “güvenmek, inanmak”, *dilə düşmək* “aleyhinde konuşulmak; meşhur olmak”, *əldən düşmək* “çok yorulmak; faydasız hâle gelmek; zayıflamak”, *ələ salmaq* “elde etmek; kandırmak”, *gözə gəlmək* “dikkat çekmek; takmamak; nazar değmek”, *həvəsdən düşmək* “isteği kalmamak”, *qulaq asmaq* “dinlemek”, *gözdən düşmək* “itibarını kaybetmek”, *ürəyi yanmaq* “acımak; çok susamak”, *yoldan çıxmaq* “azmak; yolunu şaşırmaq” vb. (Hüseynzadə, 2007: 127; Nağısoylu ve Zeynallı, 2009: 75; Abdullayeva, 2013: 76).

1.2.2. Birleşik Fiillerin Anlam Bilgisel Yapısı

Birleşik fiilleri oluşturan ögeler anlamını korudukları gibi anlam kaybına da uğrayabilmekte, mecazlaşabilmektedir.

1.2.2.1. Gerçek Anlamını Koruyan Birleşik Fiiller/ Şeffaf

Bu tür yapılarda birleşimin ögeleri sözlüksel anlamını kaybetmemiştir ve birleşimin anlamına katkıları ortaktır.

çaşib-qalmaq “şaşıp kalmak” (ADİL-1: 450), *doğub-törəmək* “doğurmak; çoğalmak” (659), *dolub-boşalmaq* “dolup boşalmak” (669), *əzilib-büzülmək* “ezilip büzülmək” (2: 163), *ölüb-dirilmək* “ölüp dirilmək” (3: 549), *sevib-seçmək* “sevip seçmək”, (4: 61) *utanıb-qızarmaq* “utanıp kızarmak” (409), *yandırıp-yaxmaq* “yakıp kavurmak” (523), *yeyib-içmək* “yiyip içmək” (594), *yeyib-yatmaq* “yiyip yatmaq” (594) vb.

gəzir-dolaşır “gezer dolaşır”, *yazır-pozur* “yazar çizer”, *əsir-coşur* “eser coşar”, *küsür-barışır* “küser barışır”, *atılır-düşür* “hoplar zıplar” vb. (Abdullayeva, 2013: 75)

1.2.2.2. Anlamından Boşanmış Birleşik Fiiller

Bu tür birleşik fiillerin bir ögesi veya iki ögesi anlamını kaybederek mecazlaşmıştır. Bu fiillerin ad ögesi iyelik ve durum eki alabilmektedir. Ayrıca bu birleşik fiillerin bazıları deyim anlam taşımaktadır.

yaza bilmək “yazabilmek”, *oxuya bilmək* “okuya bilmek”, *gülə bilmək* “gülebilmek”; *yazmış olsam* “yazmış olsam”, *yazan olsam* “yazan olsam”, *yazacaq olsam* “yazacak olsam”, *gəlib çıxmaq* “ulaşmaq”, *uçub getmək* “yok olmak”, *qaçıb getmək* “koşup gitmek”, *qaçıb gəlmək* “koşup gelmek”, *donub qalmaq* “donup kalmak”, *deyib durmaq* “söyleyip durmaq”, *çekib qurtarmaq* “çekip kurtarmak”, *ötüb keçmək* “geçip gitmek”; *baş açmaq* “anlamak; ağlamak; çiçeklenmek”, *başə düşmək* “anlamak”, *başə salmaq* “anlatmaq”, *bel bağlamaq* “güvenmək, inanmaq”, *dil tökmək* “tatlı dille ikna etmək; yalvarmaq; ağıt yakmaq”, *ələ salmaq* “elde etmək; kandırmaq”, *həvəsdən düşmək* “isteği kalmamak”, *qulaq asmaq* “dinlemek”, *gözdən düşmək* “itibarını kaybetmək”, *göz qoymaq* “izlemek; elde etməyi istemek”, *ürəyi yanmaq* “acımaq; çok susmaq” vb. (Budaqova, 1980: 235; Cəfərov, 2007: 184; Nağısoylu ve Zeynallı, 2009: 75; Hüseynzadə, 2007: 127; Kazımov, 2010: 174; Abdullayeva, 2013: 76).

SONUÇ

Birleşik sözcük konusu bu çalışmada hem Türkiye Türkçesi hem de Azerbaycan Türkçesi üzerine eser veren Türkologların çalışmaları üzerinden değerlendirilmiştir. Türkiye Türkçesi gramer çalışmalarında birleşik sözcük konusu oldukça tartışmalıdır. Tartışılan temel konular hangi yapıların birleşik sözcük kabul edileceği ve bunların yazım meselesidir. Azerbaycan Türkçesi gramerlerinde ise birleşik sözcük yapısındaki görüşler daha net ve tutarlıdır. Özellikle birleşik sözcüklerin yazımı konusunda farklı düşüncelere hiç rastlanmamıştır.

Azerbaycan Türkçesinde birleşik sözcüklerle sözcük öbeklerinin (*söz birleşmeleri*) ayrımı zordur. Hem birleşik sözcükler hem de sözcük öbekleri en az iki sözcükten oluşur ve aralarında söz dizimsel ilişki vardır. Aslında sözcük öbekleri, birleşik sözcüğün temelini oluşturmaktadır; çünkü sözcük öbeği zaman içerisinde birleşik sözcüğe dönüşebilmektedir. Fakat bu süreç tamamlanmadığında birleşik sözcükte sözcük öbeğinin izleri görülmektedir. Azerbaycanlı gramerciler, birleşik sözcükle sözcük öbeğinin birbirinden ayrımı zor olsa da birtakım metodlar sunmuşlardır. Buna göre;

1. Sözcük öbekleri söz dizimin, birleşik sözcükler şekil bilgisinin konusudur.
2. Birleşik sözcüklerin ögeleri kaynaşarak anlam kaybına uğrayabilir ve yeni anlamlar oluşturabilir. Sözcük öbekleri ise kendi anlamlarını korur.
3. Birleşik sözcüklerin ögeleri arasında söz dizimsel ilişki önemini yitirir; çözümleme yapılırken söz dizimsel ilişki dikkate alınmaz. Sözcük öbeklerinin ögeleri arasındaki söz dizimsel ilişki canlı ve işlevseldir.
4. Birleşik sözcüklerin ögeleri sabitleşmiştir ve ögeler sorulara birlikte cevap verir: *günəbaxan* (ne?), *tozsoran* (ne?) gibi. Sözcük öbeklerinin ise ögeleri bağımsızdır ve her öge ayrı ayrı sorulara cevap verebilir: *yaşıl* (nasıl?) *yarpaq* (ne?), *dadlı* (nasıl?) *meyvə* (ne?) gibi.

Azerbaycanlı gramerciler, birleşik sözcükleri temelde şu üç başlık altında değerlendirmektedirler: asıl birleşik sözcükler, ikilemeler ve kısaltmalar.

Azerbaycan Türkçesinin en kapsamlı sözlüğü olan *Azərbaycan Dilinin İzahlı Lüğəti*'nin örnekleme alanı olarak belirlendiği bu çalışmada söz varlığı içerisinde bulunan

bitişik veya tire ile yazılan bütün birleşik sözcükler tespit edilmiştir. Sözlükte bu yapıda madde başı olan 7748 (± 10) birleşik sözcük belirlenmiştir. Bu sözcüklerin 7684 (± 10) adetinin ad ve ad soylu sözcük olarak kullanıldığı, 64 (± 5) adetinin de fiil olduğu saptanmıştır. Yazım bakımından iki farklı şekilde karşılaşılan bu maddebaşlarının 1952 (± 10) adetinin tire ile yazıldığı, 5793 (± 10) adetinin bitişik yazıldığı ve 3 adet birleşik sözcüğün ise ayrı yazıldığı belirlenmiştir.

Çalışmada belirlenen bu madde başları şekil bilgisi, söz dizimi ve anlam bakımından değerlendirilmiştir. Tespit edilen birleşik sözcüklerin % 99'u isim, sıfat, zamir, zarf ve ünlem olarak kullanılırken yaklaşık % 1'inin fiil olarak sözlükte yer aldığı görülmüştür. Fiillerin tamamı tire ile yazılan bağ-fiil yapısındaki fiillerdir. Türkiye Türkçesinde birleşik yazılan tasvir fiillerinin hiçbiri Azerbaycan Türkçesinde birleşik yazılmamaktadır. Bu nedenle birleşik yapıdaki fiil sayısı sözlükte sayıca oldukça azdır.

Tespit edilen birleşik sözcükler, anlam bakımından şeffaf, yarı şeffaf ve anlamından tamamen boşanmış/ geçirimsiz olarak sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırma sonucunda anlam bakımından şeffaf olan birleşik sözcüklerin sayısının diğerlerinden daha fazla olduğu ve anlamından tamamen boşanmış/ geçirimsiz olan birleşiklerin diğerlerinden daha az olduğu görülmüştür.

Çalışmada birleşik sözcükler, sözdizimsel bakımdan kapsamlı olarak değerlendirilmiş ve şu 17 başlık altında incelenmiştir: belirtili ad tamlaması, belirtisiz ad tamlaması, eksiz ad tamlaması, sıfat tamlaması, tekrar öbeği, sayı öbeği, kısaltma öbekleri (iyelik, yönelme, kalma, ayrılma öbekleri), iki durumlu öbek, çekim edatı öbeği, sıfat yapım ekli öbek, unvan öbeği, özel ad öbeği, zarf öbeği, yineleme öbeği, yüklemli öbekleri (isim fiil, sıfat-fiil, zarf-fiil, bağ-fiil öbekleri), fiil öbeği, cümle/ cümle dizisi yapısında birleşik sözcükler.

Sözdizimsel yapı bakımından en fazla örnek sıfat tamlaması yapısında olan birleşik sözcüklerde tespit edilmiştir. Belirtili ad tamlaması ve zarf öbeği yapısındaki birleşik sözcükler de birer örnekle en az rastlanan sözdizimsel yapıdır. Belirtisiz ad tamlaması yapısında 961, eksiz ad tamlaması yapısında 94, sıfat tamlaması yapısında 2736, tekrar öbeği yapısında 1815, sayı öbeği yapısında 19, iyelik öbeği yapısında 325, yönelme öbeği yapısında 57, kalma öbeği yapısında 4, ayrılma öbeği yapısında 16, çekim edatı öbeği yapısında 39, sıfat yapım ekli öbek yapısında 43, iki durumlu öbek yapısında 14, yineleme

öbeği yapısında 81, unvan öbeği yapısında 3, özel ad öbeği yapısında 4, isim-fiil öbeği yapısında 152, sıfat-fiil öbeği yapısında 995, zarf-fiil öbeği yapısında 7, bağ-fiil öbeği yapısında 57, fiil öbeği yapısında 181, cümle/ cümle dizisi yapısında 79 adet birleşik sözcük tespit edilmiştir.

Çalışmada Azerbaycan Türkçesindeki birleşik adların şekil bilgisel yapısı ögelerin sözcük türüne göre 11 gruba ayrıldığı tespit edilmiştir: *ad+ad*, *ad+ad+(s)I*, *sıfat+ad*, *ad+sıfat*, *sıfat+sıfat*, *ad+edat*, *ad+fiilimsi*, *fiilimsi+fiilimsi*, *zarf+fiil*, *ad+fiil*, *fiil+fiil*.

Birleşik fiiller, şekil bilgisel ve anlam bilgisel olarak incelenmiş; şekil bilgisel açıdan 6 gruba ayrıldığı tespit edilmiştir: *ad+asil fiil*, *ad+yardımcı fiil*, *asil fiil+zarf-fiil eki+yardımcı fiil*, *asil fiil+kip eki+yardımcı fiil*, *asil fiil+bağ-fiil eki+asil fiil*, *asil fiil+bağ-fiil eki+yardımcı fiil*.

Sözlükte madde başı olarak işlenen bağ-fiil yapısındaki fiiller, fiilimsi eki alarak adlaşır ve bağ-fiil öbeği olarak işlev görür.

Birleşik fiillerin anlam bilgisel açıdan ögelerin şeffaflık derecesine göre gruplandırılmıştır: gerçek anlamını koruyan birleşik fiiller, anlamından boşanmış olan birleşik fiiller.

Azerbaycan Türkçesinde birleşik sözcükler yazım konusunda daha tutarlıdır. Birleşik sözcüklerin geneli kalıplaştığı varsayılarak bitişik yazılır. Fakat sözlükte *dünyaya baxış*, *səba yeli*, *dəniz qaranquşu* gibi ayrı yazılan unsurlara da rastlanmıştır. Burada unsurun sözcük öbeği ile birleşik sözcük arasında geçiş döneminde olduğu düşünülebilir. Birleşimin bir ögesi “baş” sözcüğünden oluşan birleşik yapıların nasıl yazılacağı, sözcüğün hangi ögede olduğuna göre değişmektedir. Eğer baş sözcüğü birleşimin ilk ögesinde bulunursa Türkiye Türkçesinin aksine ayrı yazılmaktadır; eğer ikinci ögesinde bulunursa bitişik yazılmaktadır. Unvan sözcükleriyle kurulan birleşiklerin yazımı da farklılık göstermektedir. Unsurun başta veya sonra oluşuna bakılmaksızın unvan anlamı taşıdığı anda kalıplaştığı sözcükle ayrı yazılır. Fakat unsur, bir sözcükle kalıplaşarak unvan anlamını yitirip yeni bir kavrama ad olduğunda bitişik yazılır. Birleşik fiillerin ise sözlükte madde başı olan unsurlar dışında hepsinin ayrı yazıldığı görülür.

Türkiye Türkçesinde “şey” sözcüğü haricinde bitişik yazılan *herhangi şey*, *hiçbir*, *hiçbiri*, *hiçbir şey* yapıları Azerbaycan Türkçesinde *hər hansı bir*, *heç bir*, *heç biri*, *heç bir*

şey şeklinde ayrı yazılır. Ayrıca Türkiye Türkçesinde “kesinlik” bildiriyorsa ayrı, ihtimal bildiriyorsa bitişik yazılan *her hâlde/ herhâlde* yapısı, Azerbaycan Türkçesinde iki anlamda da *hər halda* şeklinde ayrı yazılmaktadır.

Elde edilen bütün bu verilere bakılarak Azerbaycan Türkçesinde iki sözcüğün birleştirilerek yazılması için anlamından tamamen ya da kısmen boşanma ön koşulu söz konusu değildir. Örneğin; *başıbatmış* “talihsiz”, *özündənbəy* “başına buyruk” anlamından tamamen boşanarak birleşik yazılan ve bir kavram alanına işaret eden birleşik sözcüklerin yanı sıra *çiçəkaçma* “çiçeklenme” gibi, *xəstəliktörətmə* “hastalık yayma”, *topdansatış* “toptan satış” gibi tamamen şeffaf anlam yapısına sahip sözcüklerin de birlikte bir anlamı karşıladıkları düşüncesiyle birleşik yazıldığı tespit edilmiştir. Türkçe Sözlük’te ikinci gruptakilerin sözcük öbeği şeklinde -yani birleştirilmeden- yazıldığı ve yine madde başı olarak verildiği görülmüştür.

Türkiye Türkçesinde olmayan bir durum da Azerbaycan Türkçesinde tire ile yazılan birleşiklerdir. Tire kullanımı genellikle tekrar öbeklerinde varlığını sürdürürken burada sınırlı kalmayıp diğer yapılarda da görülmektedir. Ayrıca tire ile yazılan bir unsurun öğeleri yer değiştirirse aynı anlamı veren bir başka birleşik sözcük kurulduğunda tire kullanılmadığı da görülür: *ver-al* “alışveriş”; *alver* “alışveriş” gibi.

Tire ile yazım şeklinin Rus yazım kurallarından etkilenilerek ortaya çıktığı, Rusça doğru yazım çalışmalarına bakıldığında görülmektedir. Diğer Türk lehçelerinde de - özellikle- tekrar öbeklerinin daima tire ile yazıldığı görülmektedir.

KAYNAKLAR

- Abdullayeva, G. (2013). *Müasir Azərbaycan dili morfolojiya, sintaksis*. Bakı: Elm və təhsil.
- Alışık, G. S. (2002). Azərbaycan Türkçesi. *Türkler cilt 19* (s. 361-394). Ankara: Yeni Türkiye Yayınları.
- Altaylı, S. (2005). *Azerbaycan Türkçesi deyimler sözlüğü*. Ankara: Prestij Matbaası
- Altaylı, S. (2018). *Azerbaycan Türkçesi sözlüğü -I, II*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Banguoğlu, T. (2015). *Türkçenin grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Bulak, Ş. (2016). Azərbaycan isminin kökeni ve anlamı the origin and meaning of the noun Azerbaijan. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C. 9 S. 43*, 54-60.
- Bilgegil, M. K. (2014). *Türkçe dilbilgisi*. Konya: Salkımsöğüt Yayınevi.
- Bozkurt, F. (2015). Sözlükselleşme. *I. ve II. Uluslararası Sözlükbilim Sempozyumu Bildiri Kitabı* (s. 109-116). İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültürel Daire Başkanlığı Kültürel Etkinlikler Müdürlüğü.
- Budaqova, Z. (1980). *Müasir Azərbaycan dili morfolojiya*. Bakı: Elm Nəşriyyatı.
- Cəfərov, S. (2007). *Müasir Azərbaycan dili leksika*. Bakı: Şərq-Qərb.
- Çürük, Y. (2017). *Türkçede birleşik sözcükler (isimler)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Delice, H. İ. (2012). *Türkçe Sözdizimi*. İstanbul: Kitabevi.
- Delice, H. İ. (2014). *Sözcük türleri*. Sivas: Asitan Kitap.
- Delice, H. İ. (2017). Birleşik fiil sorunu. *Türk Dil Bilgisi Toplantıları* (s. 33-44). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Delice, T. B. (2018). Azərbaycan Türkçesinde birleşik isimler. *Yeni Türkiye Türk Dili*, 703-720.
- Ediskun, H. (2017). *Yeni Türk dilbilgisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Eker, S. (2009). *Çağdaş Türk dili*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Ercilasun, A. B. (2007). *Türk lehçeleri grameri*. Ankara: Akçağ Yayınları
- Ergin, M. (1986). *Türk dil bilgisi*. İstanbul: Boğaziçi Yayınları.
- Göğüş, B. (1963). Türkçede birleşik kelimelerin oluşumu ve nasıl yazılması gerektiği. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, 263-275.
- Hüseynzadə, M. (2007). *Müasir Azərbaycan dili morfolojiya*. Bakı: Şərq-Qərb.

- İmer, K., Kocaman, A. ve Özsoy, S. (2011). *Dilbilim sözlüğü*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Kazımov, Q. Ş. (2010). *Müasir Azərbaycan dili morfolojiya*. Bakı: Elm və Təhsil.
- Karahan, L. (2018). *Türkçede söz dizimi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Korkmaz, Z. (1994). Birleşik kelimeler ve yazılışları üzerine. *Türk Dili ve Edebiyat Dergisi*, C. 1994/I, S. 507, 180-186.
- Korkmaz, Z. (2003). *Grammer terimleri sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Korkmaz, Z. (2014). *Türkiye Türkçesi grammeri şekil bilgisi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınlar.
- Nağisoğlu, M. ve Zeynallı, M. (2009). *Azərbaycan dili*. Bakı: Araz Kursları Yayınları.
- Orucov, Ə., Abdullayev, B. ve Rəhimzadə, N. (2006). *Azərbaycan dilinin izahlı lüğəti - I, II, III, IV*. Bakı: Şərq-Qərb.
- Özezen, M. Y. (2014). Türkiye Türkçesinde birleşik sözcük sorunu yalnızca bir yazım (imla) sorunu mudur?. *Discussions on Turkology: Questions and Developments of Modern Turkology Studies*, 745-758.
- Özkan, M. (1997). *Tarih içinde Türk dili*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Sarı, İ. (2016). Türkçedeki birleşik sözcüklerin merkezlilik odağında sınıflandırılması. *Dil Araştırmaları*, S. 18 (Bahar 2016), 199-217.
- Sebzecioğlu, T. (2018). Birleşik sözcüklerin yazımında bilimsel ölçütler sorunu ve bir çözüm önerisi. *Dil Araştırmaları*, 135-158.
- Sinanoğlu, S. (1958). Dilbilgisi konuları: Birleşik kelimeler ve yazılışları üzerine deneme. *Türk Dili (Dil ve Edebiyat Dergisi)*, C. 8, S. 85, 7-12.
- Türkçe sözlük*. (2011). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Yazım kılavuzu*. (2018). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Tekin, T. (2013). *Çağdaş Türk dilleri makaleler 3*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Vardar, B. (2007). *Açıklamalı dilbilim terimleri sözlüğü*. İstanbul: Multilingual.
- Yalçın, S. K. (2018). *Azerbaycan Türkçesi grammeri*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Qəribli, İ. (2009). *Azərbaycan dili*. Bakı: Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi Elmi-Metodik Şurası
- Xəlilov, B. (2008). *Müasir Azərbaycan dilinin leksikologiyası*. Bakı: Nurlan Nəşriyyatı.
- Xəlilov, B. (2016). *Müasir Azərbaycan dilinin morfolojiyası II hissə*. Bakı: Papirus NP

EK 1: Birleşik Sözcüklerin Söz Dizimsel Olarak Sınıflandırma Dizini

1. Belirtili Ad Tamlaması Yapısında Birleşik Sözcükler

kürdünağırı

2. Belirtisiz Ad Tamlaması Yapısında Birleşik Sözcükler

abasdəyi	aşdibi	ayıdöşəyi	başınağacı
acılıqotu	aşiqhəngi	ayıdüdüyü	başlıqaltı
adadovşanı	aşpazbaşı	ayıqulağı	başlıqotu
adambaşı	atçibini	ayısoganı	başmaqseyri
adambaşına	atəşböcəyi	ayranaşı	başsağlığı
adamboyu	atəşqurdu	ayrıqotu	baştaxtası
addımbaşı	atəvəliyi	azıdişi	bayramqabağı
ağackəpənəyi	atmilçəyi	bacıoğlu	bayramqurdu
ağacqurbağası	atqulağı	bacıqızı	bayramyemişi
ağacqurdu	atqulancarı	badamçörəyi	bazarbaşı
ağızdolusu	atşabalıdı	bağayarpağı	bazirganbaşı
ağızotu	atüstü	bağbaşı	bazuönü
ağızsürütməsi	axşamçağı	bağçiyələyi	beləğacı
ağızucu	axşamqabağı	baharotu	belbağı
alçıdaşı	axşamtərəfi	balboranı	bələkbağı
allahpayı	axşamüstü	balgülü	bəlgəmotu
almagüvəsi	ayaqaltı	balıncüzü	bəyimçörəyi
anayolu	ayaqdaşı	balıqbeli	bəylərbəyi
anbargüvəsi	ayaqduzağı	balıqəti	bıgyağı
arahəkimi	ayaqkirəsi	balıqıçı	bibigəlini
arayatı	ayaqqabı	balıqqulağı	bibinəvəsi
arıotu	ayaqqabıçı	balışağı	bibioğlu
arıquşu	ayaqseyri	balışüzü	bibiqızı
armudgülü	ayaqüstü	balqabağı	bibiyolu
arpasuyu	ayaqüstülük	baramaqurdu	birəçiçəyi
arşınmalı	ayaqyeri	barınqulu	birəotu
arvadarası	ayaqyolu	barıtqabı	bizotu
asgülü	aybaşı	barmaqhesabı	boğazaltı
asqırıqotu	ayıbalası	başağrısı	boğazdöyüşməsi
aşbaşı	ayıbaldırğanı	başdaşı	boyaqotu

boyunbağı	çınqılotu	çörəkəğacı	danquşu
bozaqgülü	çiçəkayaqcığı	çörəkpuşu	daraqəğzı
bozqızıləğacı	çiçəkəkorluğı	çörəkqabı	daraqdişi
böyrəküstü	çiçəkəyatağı	çubuqbaşı	daraqotu
böyürəğrısı	çobanaşı	çuğundurotu	darğəbaşı
buğdabiti	çobanbayatısı	dabanbalığı	darıotu
bulaqotu	çobanbozartması	dabandaşı	daşarmudu
burunaltı	çobançiçəyi	dağayısı	daşəppəyi
burunotu	çobanəppəyi	dağbəyi	daşğərđişi
buynuzbaşı	çobaniti	dağboyanası	daşqovunu
buynuzgülü	çobanquşu	dağdibi	daşxınası
buzdağı	çobantoppuzu	dağdöşü	dayıarvadı
bülbülotu	çobantoxmağı	dağətəyi	dayıdostu
cahılbaşı	çobantütəyi	dağkeçisi	dayıgəlini
calaqaltı	çobanulduzu	dağkeşnişi	dayınəvəsi
cançəkışməsi	çobanyastığı	dağkəli	dayıoğlu
candərđi	çödükotu	dağlaləsi	dayıoğluluq
cansağlığı	çökəbalığı	dağnanəsi	dayıqızı
ceyranotu	çölbuğdası	dağnovruzu	dayıqızılıq
cəfərotu	çöldönuzu	dağqoçu	dayıuşağı
cərgəarası	çöldovşanı	dağsaqqızı	dədəmalı
cərgələrarası	çöləşşəyi	dağsiçanı	dəftərqazı
cibxərcliyi	çölgöyərçini	dağsiçovulu	dəhbaşı
corabbağı	çölkeşnişi	dağtərxunu	dəhrəburnu
cücəgözü	çölkəsəyəni	dağturpu	dəllalbaşu
çalıquşu	çöllaləsi	dağüstü	dəllalhaqqı
çarvadarbaşı	çölnanəsi	damaqarxası	dəmrovotu
çaxmaqdaşı	çölnoxudu	damaqortası	dəniz qaranquşu
çaydaşı	çölrəđəyi	damaqönü	dənizati
çayətrafi	çölpişiyi	damaraltı	dənizayğırı
çaypulu	çölqaranquşu	damarüstü	dənizkənarı
çayqabı	çölqazı	dambiti	dənizkirpisi
çayqırağı	çölşiçanı	damotu	dənizotu
çaysüngəri	çöltərəsi	danaayağı	dənizpərisi
çaytikanı	çölturşəngi	danaburnu	dənizpişiyi
çayxərçəngi	çölyovşanı	danadişi	dənizqırağı
çəkibalığı	çömçəbalığı	danagavalı	dənizsoğanı

dənizşeytanı	dişarası	elbəyi	əmigəlini
dəniztısbağası	dişarxası	elcarı	əminəvəsi
dənizulduzu	dişçöpü	eldarşamı	əmioğlu
dənizxiyanı	dişdaşı	eşikağası	əmiqızı
dənizzanbağı	dişqozu	eşşəkarısı	əmiuşağı
dəqiqəbaşı	divanbəyi	eşşəkbiyanı	əmniyyəbaşı
dərəbəyi	divanbəyilik	eşşəkoyunu	əngaltı
dərəbəyilik	dizaltı	eşşəkqanqalı	ərəbdəşanı
dərialtı	dizotu	eşşəkturpu	ərikgülü
dəriüstlüyü	dodaqaltı	evaltı	əsbəçiçəyi
dərsarası	dodaqarası	evarası	əsbəgülü
dərziquşu	dodaqucu	evdölusu	əsnəgülü
dəstəbaşı	doğumqabağı	evdovşanı	ətəkaltı
dəstəbaşılıq	doğuşqabağı	əbəköməçi	ətəkdölusu
dəvədabarı	dolaqardı	əhəngdaşı	ətsuyu
dəvədəlləyi	donuzqılıcı	əkinaltı	əyarqabı
dəvəfindiği	dorağacı	əkinqabağı	fəhləbaşı
dəvəotu	dovşanalması	əkiztayı	fərraşbaşı
dəvəqulağı	dovşanyatışı	əlaltı	firəngtoyuğu
dəvəquşu	dozanqurdu	əlaltınca	firəngüzümü
dəvətikanı	döşaltı	əlaltından	gecəbənovşəsi
dəvəyunu	döşbağı	əlbombası	gecəçirəği
dəyirmandaşı	döşəkağı	əlborcu	gecəçiçəyi
dəzğahaltı	döşəkağılıq	əldarağı	gecəkərluğu
dırnaqarası	döşəküzü	əldəyirmanı	gecəkəru
dırnaqbağası	döşəküzülük	əlhavası	gecəqonağı
dırnaqdibi	döşotu	əlmuzdu	gecəquşu
dilaltı	döşüdəlusu	əlqabı	gecəyarısı
dilarxası	döyəcdaşı	əlquşu	gədəbaşı
dilcavabı	döyənəkotu	əltopu	gəlinbardağı
dilənçipayı	durnabalığı	əlüstü	gəlinbarmağı
dilortası	duzqabı	əlyazısı	gəlingörməsi
dilotu	dünyabaxışı	əlyazması	gəmiqurdu
dilönü	dünyagörüşü	əməköməçi	göbəkbağı
dilucu1	düznəqulu	əmiarvadı	göbəkduası
dilucu2	elbaşı	əmicanı	gödənqulu
dimdikdibi	elbaşılıq	əmidostu	gödənqululuq

gözağartması	xanımböcəyi	inəkotu	kəkrəotu
gözaltı	xanıməli	ipəkqurdu	kələmdolması
gözaydınlığı	xanımotu	ishalotu	kələmqurdu
gözgörəsi	xaşxaşgülü	istiotqabı	kəlməbaşı
gözgörəti	xatınbarmağı	istirahətqabağı	kəndarası
gözmuncuğu	xeyrigülü	işarası	kəndyanı
gözotu	xəccəgülü	işıqotu	kərəyağı
gözucu	xədicəgülü	işıqucu	kərpicarası
guşədaşı	xəlbiraltı	işiqyeri	kibrıtqabı
gülabqabı	xəlbirgözü	işlərbəşi	kilimarası
gülcəbi	xəmirası	itarısı	kirvəcanı
gülxətmi	xəmirasılıq	itbəliğı	kisədibi
günarası	xəndəkotu	itburnu	kitabaltı
günhesabı	xətbaşı	itdəmi	kolxoruzu
günortaüstü	xınaçiçəyi	itdörösəyi	koroğluhəngi
heyvagülü	xınagülü	itmilçəyi	köksüdülosu
həftəbaşı	xırmanaltı	itotu	kömürqabı
həftəbazarı	xoruzgülü	itsarımsağı	köpəkbalığı
həkimbaşı	xoruzpipiyi	itsoğanı	külfətarası
həlimesi	xoruzquyruğu	ittifaqarası	külcəbi
hərəməğası	xulbəliğı	ittifaqlararası	külrəngi
hərəmbəşi	içqovurması	itüzümü	küpəçiçəyi
həyətarası	ilanbəliğı	itxiyarı	kürdoğlu
həyətyanı	ilanbəşiotu	ityerişi	kürdünağırı
hindtoyuğu	ilanotu	iyənəburnu	küsdümağacı
hindxoruzu	ilansoğanı	iyənəqabı	küsdümgülü
hüceyrə arası	ilanüzümü	kambağı	qabarböcəyi
hüceyrədaxili	ilanyolu	kankanbəşi	qabıqotu
xacəbaşı	ildönümü	karvanbəşi	qabırğaaltı
xalagəlini	ilxıbəşi	karvanbəşılıq	qabırğaarası
xalanəvəsi	ilxıbəşılıq	karvanyolu	qabırğasöhbəti
xalaoğlu	ilyarası	keçiməməsi	qalabəyi
xalaqızı	imtahanqabağı	keçiqulağı	qalabəyilik
xalıyanı	incibəliğı	keşikçibəşi	qamışquşu
xançobanı	inciçiçəyi	kəhrizşeytanı	qanazlığı
xandostu	inəkəmcəyi	kəklikotu	qanotu
xanıbəliğı	inəknoxudu	kəkotu	qanovuzu

qapazaltı	qatırdırnağı	qolbağı	quzuqulağı
qaraçörəkotu	qatırmuncuğu	qoltuqağacı	lampaüstü
qaraçöyrükotu	qatırquyruğu	qoltuqaltı	layarası
qaranquşotu	qayabaşı	qoltuqsazı	ləçəkotu
qarçiçəyi	qayayarpağı	qorabaşı	ləpəaltı
qardaşoğlu	qayınağacı	qorasuyu	lotubaşı
qardaşqanı	qayınarvadı	qovotu	lövbərotu
qardaşqızı	qayınxatını	quduzotu	malaaltı
qargülləsi	qaymaqçiçəyi	qulaqaltı	maldili
qarğaayağı	qazaqbaşı	qulaqardı	malkələmi
qarğaburnu	qazayağı	qulaqbalışı	mamırotu
qarğadili	qazsoğanı	qulaqburması	manqabaşçısı
qarğaduzu	qəbirdaşı	qulaqucu	manqabaşı
qarğaotu	qəhvəaltı	qulaqyoldaşı	manqabaşılıq
qarğasaqqızı	qələmqabı	qulbiyabanı	maralfındığı
qarğasoğanı	qələmucu	quldurbaşı	maralyoncası
qarğıdalı	qəlyanaltı	qumdarısı	martıquşu
qarğıdalıçı	qəlyanbaşı	qumdaşı	masabəyi
qarğıdalıçılıq	qənbərqulu	qurbağaotu	masabəyilik
qarğıdalılıq	qəndqabı	qurdağzı	masaüstü
qarınağrısı	qəssabbaşı	qurdbağrı	mayaothu
qarınaltı	qıfgülü	qurdeşənəyi	mayböcəyi
qarınbağı	qılınqbalığı	qurdkolu	maygülü
qarınqulu	qılınqotu	qurdotu	mayisgülü
qarınqululuq	qırğıotu	quşalusu	mehtərbəşi
qarındolusu	qırmızböcəyi	quşarmudu	meşəarası
qarquşu	qışçiçəyi	quşbaşı	meşəbəyi
qartopu	qışotu	quşbaxışı	meşəbəyilik
qasıqbağı	qıtıqotu	quşdili	meşəcüllütü
qasıqotu	qıyaqotu	quşələyi	meynəqurdu
qaşıqaşı	qızılçubuqotu	quşəppəyi	mədəaltı
qaşıqxörəyi	qızlarağası	quştərəsi	mədənarası
qaşotu	qızlarquşu	quşüzümü	məkəbuğdası
qatıqaşı	qızquşu	qutanquşu	məktəblərarası
qatıqdoğraması	qitələrarası	quyruqaltı	məktəbyanı
qatıqotu	qoçbaşı	quzapayı	mərcanotu
qatıqquymağı	qoçbuynuzu	quzudişi	mərcanqulu

mərtəbəarası	onbaşı	sessiyalararası	suyolu
məryəmböcəyi	onbaşılıq	seyidmalı	suzanbağı
məryəmnoxudu	ordubaşı	səba yeli	südaşı
məryəmotu	ovçuotu	sədəfgülü	südqabı
məryəmquurdu	oxqabı	sədəfotu	südyolu
məxmərgülü	öküzgözü	səpinqabağı	sümükaltı
məzardaşı	ölümqabağı	sətiraltı	sümükarası
minaçiçəyi	öskürəkotu	sətirbaşı	sümüküstlüyü
minagülü	özbaşına	sığırdili	sünbülçiçək
minbaşı	özbaşınalıq	sığırquyruğu	süngərdaşı
mişarağzı	papirosqabı	siçanquyruğu	süpürgəçöpü
mişarbalığı	payaçəpəri	sinədolusu	sürgüqolu
mişardaşı	payızgülü	soğanbozbaşı	şamağacı
mişarkəpəli	payızsiyəni	söhbətarası	şamdangülü
mixəkgülü	peyğəmbərçiçəyi	söyüdgülü	şeytanağacı
miyopişiyi	peyinqurdu	sözarası	şeytandırnağı
mollabaşı	pəncərəaltı	sözardı	şeytandolaşığı
mövsumqabağı	pəncərəüstü	sözbaşı	şeytandüyünü
mumgüvəsi	pərdəarası	sözləyişi	şeytənşapalağı
münəccimbaşı	piləqurdu	stolüstü	şəbbugülü
mürəkkəbqabı	pişikotu	sualtı	şəbçiçək
nağılbaşı	pişxidmətbaşı	suçiçəyi	şəbgülü
naqqabalığı	pudraqabı	sufbalığı	şəhərarası
nararmudu	radioverilişi	sufərəsi	şəhərətrafi
narbiti	rayonlararası	sugülü	şəhərkənarı
narqovurması	saatqabı	suilanı	şəhərlərarası
narqurdu	sabahgülü	suiti	şəhəryanı
nazbalışı	sabunotu	suleyləyi	şəkərmudu
nazbalışı	sabunqabı	sumağdaşı	şəkərbağı
novruzgülü	sacayağı	sunərgizi	şəkərçörəyi
novruzqabağı	saciçi	supərisi	şimaltülküsi
noxudfalı	saçbağı	suqamışı	şirpəncəsi
növarası	saqqaquşu	suqaranquşu	şoranotu
nüvədaxili	saqqızağacı	suqozu	şumaltı
obabaşı	sarıcaotu	suquzğunu	taskababı
odabaşı	sarımsaqotu	susamuru	tavadaşı
oğrubaşı	seçkiqabağı	susünbülü	tavakababı

taxılbiti	tumanbağı	yarmaaşı	yəhəryanı
taxılqurdu	tutuquşu	yasavulbaşı	yoğurtaşı
taxtabiti	tülküquyruğu	yastıqotu	yolayrıcı
təkaltı	tüprücəkqabı	yastıqüzü	yolpulu
təkbaşına	uçaqanotu	yaybaşı	yolüstü
təmirarası	umacaşı	yazıpişiyi	yolxərçi
təraziipulu	ustabaşı	yazqabağı	yorğanağı
tərkaltı	uzaqbaşı	yelcövüzü	yorğanüzü
tinbaşı	ürəkəğrısı	yelçöpü	yorğanüzülük
tirbaşı	ürəkaltı	yeldəyirmanı	yundarağı
toğlubası	ürəkbulanması	yelənciri	yuxupışiyi
tonqalotu	ürəkçirpintisı	yelsuyu	yükaltı
topalotu	ürəkdolusu	yeralması	yüzbaşı
torpaqaltı	ürəkdöyünməsi	yeraltı	yüzbaşılıq
torpaqarası	ürəksıxıntısı	yerdombalanı	zavodyanı
torpaqüstü	üskükotu	yerənciri	zəmisicəni
toybaşı	üzgörümçəyi	yerfındığı	zəncirotu
toybəyi	yağıotu	yerfısdığı	zəngçiçəyi
toypayı	yağqabı	yerkeşnişi	zınqırovotu
toyuqbiti	yallıbaşı	yerkökü	zirəçiçəyi
toyuqçiçəyi	yallıbaşılıq	yerpulu	ziyilotu
tozağacı	yalnızbaşına	yersarmaşığı	zoğalaşı
tulapayı	yantövrü	yerüstü	zolaqarası
tuluqbalabanı	yapışqanotu	yeryapalağı	zöhrəotu
tuluqzurnası	yarğanotu	yəhəraltı	

3. Eksiz Ad Tamlaması Yapısında Birləşik Sözcüklər

ağacan	baltabic	çobanbayatı	dəstəbaşçı
ağızotluq	bayquş	dağnanə	dəstəbaşçılıq
anacan	bəydadaş	daşduz	dovşantəpəl
arabir	bəyimbacı	dəmağac	düyünbaş
arıot	canbir	dəmirqara	enişasağı
atəşrəng	canbirlik	dəmiryol	əkiztay
ay-balıq	cangülüm	dəmiryolçu	əlaldan
babacan	çayaşağı	dərəbəy	əlbir
balqabaq	çayyuxarı	dərəbəylik	əməkgün

əmican	gülrəng	qanovuz	sacayaq
ətbalə	gülsabah	qartop	soyad
ətəbala	günorta	qayışqurd	şahdamar
gəhbir	günortalıq	qələmtərəş	şəbkorluq
gəcəkorluq	halbuki	qulaqburma	şəbküləh
gəcəyarı	heykəltərəş	quşnişan	taskabab
gəmi-bərə	heykəltərəşliq	lalərəng	tasküləh
gəmi-peyk	xaçnişan	lüləkabab	təkəmsəyrək
gözmuncuqlu	xalabacı	manqabaşçı	tonyarımlıq
gülab	xalacan	meyxoş	turşubadımcan
güldəfnə	xanımcən	meyxoşluq	yağtikan
güldəstə	imamcümə	narşərab	zoobaytarlıq
gülləbaran	karvansara	nazbalış	zoocərrahlıq
gülmıx	karvansaraçı	nərdtaxta	
gülnar	karvansaraçılıq	nərtaxta	

4. Sıfat Tamlaması Yapısında Birleşik Sözcükler

acgödən	acqarına	ağbaşı	ağgün
acgöz	açıqfikirli	ağbəniz	ağgünlü
acgözlü	açıqfikirlilik	ağbəxt	ağırayaq
acgözlük	açıqgöz	ağbirçək	ağırbaşı
acıbaldırğan	açıqgözlü	ağbirçəkli	ağırşənballı
acıbiyan	açıqgözlülük	ağbirçəklik	ağırşəngin
acıçiçək	açıqrəngli	ağcamatan	ağırtaxtalı
acıdil	açıqürəkli	ağcamaya	ağırtəbiət
acıdilli	açıqürəklilik	ağcaqanad	ağırtəbiətli
acıdillik	aerosəpin	ağcaqayın	ağırxasiyyəət
acıdillilik	ağbacı	ağcaqayınlıq	ağırxasiyyəətli
acıistiot	ağacayaq	ağcaqovaq	ağıryüklü
acıqarpız	ağadadaş	ağciyər	ağırzəhmli
acıqovun	ağadayı	ağciyərlilik	ağkirpik
acıqovuq	ağaəmi	ağdaş	ağköynək
acıtəhər	ağanənə	ağdərili	ağköynəkli
acıxəmrə	ağbağır	ağdiş	ağmatan
acıyonca	ağbalıq	ağgöz	ağmaya
acıyovşan	ağbaş	ağgözlük	ağqanadlı

ağqızıl	ala-qora	alçaqtəpəli	arvadüzlü
ağqoyunlular	ala-seyrək	alitəhsilli	aşıqboylu
ağqvardiyaçı	ala-sütül	almayanaq	aşüftəhal
ağsaç	ala-toran	alovgözlü	atəşzəban
ağsaçlı	ala-toranlıq	altağız	atlağac
ağsaqqal	alabalıq	altıavarlı	atlıqarışqa
ağsaqqallıq	alabaş	altıaylıq	atsifət
ağsifət	alabaxta	altıbarmaq	axırzaman
ağsol	alabaydaq	altıbaşlı	axsaqulaq
ağsu	alabəzgak	altıbucaq	axşam
ağtikan	alabuğa	altıbucaqlı	axşamkı
ağtikanlıq	alacaqanad	altıcəhət	axşamlıq
ağtorpaq	alacəhrə	altıcərgəli	aybəniz
ağtorpaqlı	aladağ	altıdüymə	aynabəndli
ağtük	aladodaq	altıgünlük	aypara
ağtükli	alagöl	altımanatlıq	ayparalı
ağürək	alagöz	altımərtəbə	ayqabaq
ağüzlü	alagözlü	altımərtəbəli	ayqabaqlı
ağyağız	alagüllük	altıqatlı	ayrançilov
ağyal	alağac	altısaatlıq	ayüzlü
ağyanız	alakölgə	altıtarlalı	azadfikirli
ağyarpaq	alakülüng	altıüzlü	azadfikirlilik
ağyarpaqlı	alaməzhəb	altıyanlı	azgüclü
ağyol	alapaça	altıyaşlı	azqanlı
ağyonca	alapars	alyanaq	azqanlılıq
ahugözlü	alapələng	alyanaqlı	aztutumlu
ailəcanlı	alapələngi	ambırağız	azuşaqı
ala-babat	alapıraq	anqutboğaz	azyarpaq
ala-babatlıq	alaqanad	armudboğaz	azyaşlı
ala-çalpov	alaqanqal	arşınmalçı	badamağız
ala-çarpaz	alaqarı	arşınmalçılıq	badambacı
ala-çiy	alaqaranlıq	artıqtamah	badamgöz
ala-nəm	alaqarga	artıqtamahlıq	badamgözlü
ala-pörtü	alaqarın	arvadağız	badımcanburun
ala-qarsaq	alayonca	arvadağızlı	badımcançiçəklilər
ala-qolay	alçaqboy	arvadağızlılıq	balabacı
ala-qolaylıq	alçaqboylu	arvadağızlıq	balabibi

balacaboy	beşqəpiklik	bircinsiyyətli	birdəçəkli
balacanlı	beşqramlıq	bircinsiyyətlik	birdəpəli
baladadaş	beşsinifli	bircinsli	birmanatlıq
baladəmir	beştonluq	bircinslilik	birdəchullu
balaəmi	beşulduz	birdür	birdəhəlləli
ballıbadı	beşulduzlu	birdürə	birdənəli
baltadimdik	beşverstlik	birdürəlik	birdənəlilik
baltadış	beşxallı	birdəfəlik	birdənəzilli
basmadüymə	beşyarpaqlı	birdəstəkli	birdərtəbə
basmaqəlib	beşyaşlı	birdibli	birdərtəbəli
başayaqlılar	beşyerli	birdirsəkli	birdəsləkli
bayırşəhər	beşyüzlük	birdorlu	birdətorlu
bayırşəhərli	bəlgəmmizac	birdəvcikli	birdənəfərlik
beşaylıq	bərabərtərəfli	birdəvciklik	birdənəfəsə
beşbarmaq	bərabərüzlü	birdəvli	birdənəvbəli
beşbaşlı	bərabəryanlı	birdəvlilik	birdənüvəli
beşbucaqlı	bəstəboy	birdədədli	birdəturuma
beşcərgəli	bic-qıç	birdəlli	birdəoxlu
beşdaş	birdəamlıq	birdəfəmiyalı	birdəpalatalı
beşfaizli	birdədlı	birdəfazalı	birdəpərdəli
beşgirvənkəlik	birdəiləli	birdəfikirli	birdəqat
beşgöz	birdəiləlik	birdəfikirlilik	birdəqatlı
beşgözlü	birdəratım	birdəgöz	birdəqiymətli
beşguşə	birdəratımlıq	birdəgözlü	birdəqiymətliklik
beşguşəli	birdəratlı	birdəgünlük	birdəqollu
beşgül	birdəratomlu	birdəhecalı	birdəqulplu
beşgünlük	birdərayaqlı	birdəhecalılıq	birdərəngli
beşkünc	birdəraylıq	birdəhədli	birdərəqəmli
beşküncü	birdəbarmaqı	birdəhəftəlik	birdəsaatlıq
beşləçəkli	birdəbaş	birdəhovur	birdəsəli
beşmanatlıq	birdəbuğumlu	birdəhovurdan	birdəsəlilik
beşmərtəbə	birdəbuynuzlu	birdəhovurluq	birdəsimli
beşmərtəbəli	birdəcərgəli	birdəhörgüclü	birdətaylı
beşminlik	birdəcərgəliklik	birdəhüceyrəli	birdətəbəqəli
beşotaqlı	birdəcildli	birdəkərəlik	birdətəbəqəliklik
beşqat	birdəcildlik	birdəküçəli	birdətərəfli
beşqatlı	birdəcins	birdəlampalı	birdətərəfliklik

birtərkibli	burmabuynuz	çarhovuzlu	çoxdişikli
birtərkiblilik	buynuzlalə	çaşbaş	çoxdişli
birtipli	ceyrangöz	çatıqqaş	çoxevli
birtiplilik	ceyrangözlü	çatmaqaş	çoxərli
birtonlu	cırtanboylu	çatmaqaşlı	çoxərlilik
birtonluq	cingöz	çəhrayısifət	çoxəsrlı
birtoxumlu	codyunlu	çəhrayısifətli	çoxəsrlık
birtumlu	cücəgöz	çənbərbıǵ	çoxfazalı
birüz	cücəplov	çənbərbıǵlı	çoxfiqurlu
birüzlü	cümləqayǵı	çənbərburun	çoxgüclü
birüzlülük	cümləqayǵılıq	çənbərburunlu	çoxgünlü
birüzvlü	cütbaş	çənbərquyruq	çoxhakimiyətlik
birxətli	cütbaşlı	çənbərquyruqlu	çoxhecalı
biryanlı	cütbuynuz	çəpbucaqlı	çoxhədli
biryaşlı	cütbuynuzlu	çəpgöz	çoxhüceyrəli
biryerli	cütçəyirdək	çəpgözlük	çoxillik
biryollu	cütçəyirdəkli	çəpmil	çoxlampalı
biryolluq	cütdırnaq	çəpmilli	çoxlaylı
bizdimdik	cütdırnaqlı	çərşənbə	çoxməchullu
bizqurd	cütdırnaqlılar	çətirçiçəklilər	çoxmənalı
bizquyruq	cütlələkli	çilsifət	çoxməqsədli
boşbeyin	cütqanad	çilsifətli	çoxmərtəbə
boşbeyinlik	cütqanadlı	çoxallahlılıq	çoxmərtəbəli
boşboğaz	cüttoxumlular	çoxarvadlı	çoxmillətli
boşboğazlıq	çaharşənbə	çoxarvadlılıq	çoxmilyonlu
boşbuynuzlu	çalbaş	çoxatlı	çoxminli
boşbuynuzlular	çalbaşlı	çoxatomlu	çoxmotorlu
boşqab	çalbıǵ	çoxayaqlılar	çoxmövzulu
bozbaş	çalbıǵlı	çoxbucaqlı	çoxmövzululuq
bozbaşlıq	çalpapaq	çoxbuğumlu	çoxnövcü
böyükyaşlı	çalpapaqlı	çoxcəhətli	çoxnövcülük
bugünkü	çalsaç	çoxcildli	çoxnövlü
buğdayibəniz	çalsaçlı	çoxçalovlu	çoxotaqlı
buğdayısifət	çalsaqqal	çoxçarpayılı	çoxpartiyalı
buğumayaqlılar	çalsaqqallı	çoxçiçəkli	çoxpilləli
burmabıǵ	çargül	çoxdəzgahçı	çoxplanlı
burmabıǵlı	çarhovuz	çoxdilli	çoxqanadlılar

çoxqarınıqlılar	darqursağ	dəmirağac	dolusifətli
çoxqatlı	darqursaqlı	dəmiridonlu	doluyanaq
çoxrəngli	darqursaqlıq	dəmiralkan	doluyanaqlı
çoxrəqəmli	darürəkli	dəmiralkanlıq	dombaqöz
çoxsahəli	darürəklilik	dərindüşüncəli	dombaqözlü
çoxsaylı	darxətli	dərindüşüncəlilik	dombalangöz
çoxsənətli	daryarpağ	dərinfikirli	dombalangözlü
çoxsəsli	daryarpaqlı	dərinfikirlik	donqarbel
çoxsəslilik	daşbadam	dəvərəgöz	donqarburun
çoxsimli	daşbaş	dəyənkəyaqlılar	donqarburunlu
çoxsözlü	daşbaşçı	dəyirmisifət	doqquzaylıq
çoxşaxəli	daşbaşçılıq	dikbaş	doqquzdon
çoxtelli	daşqəbli	dikbaşlıq	doqquzmərtəbə
çoxtəbəqəli	daşqəblilik	dikbığ	doqquzmərtəbəli
çoxtəkərli	daşürəkli	dikburun	doqquzyaşlı
çoxtərəfli	daşürəklilik	dikdaban	dovşandodaq
çoxtilli	dayazfikirli	dikqulaq	doxsanyaşlı
çoxtirajlı	dayazfikirlik	dikiarpağ	dördadamlıq
çoxtonlu	dazbaş	dikiarpaqlı	dördəşiq
çoxuşaqlı	dəbərəgöz	dimdikburun	dördətli
çoxüzü	dəhrəburun	diribaş	dördavarlı
çoxvaqonlu	dəhrəquyruq	diribaşlı	dördəyaq
çoxvariantlı	dələqarın	diribaşlıq	dördəyaqlı
çoxyaşlı	dələqarınlıq	dirigözlü	dördəyalıq
çoxyerli	dəlibaş	divgövdə	dördbarmağ
çömçəquyruq	dəlibaşlıq	divgövdəli	dördbarmaqlı
danabaş	dəlibəng	divqılıq	dördbaş
danabaşlıq	dəliböyürtkən	dodaqçiçəklilər	dördbaşlı
danalobya	dəligilas	dolamaçarx	dördbölgülü
dardüşüncəli	dəlikçiçək	dolğunsifət	dördbölüşlü
dardüşüncəlilik	dəliqanlı	dolğunsifətli	dördböyrək
darfikirli	dəliqanlılıq	dolğunvücad	dördbucağ
darfikirlik	dəlitəhər	dolğunvücadlu	dördbucaqlı
dargöz	dəlitərə	dolubədən	dördcərgəli
dargözlü	dəlməgöz	dolubədənli	dördcildlik
dargözlük	dəlməgözlü	dolubuyuzlular	dördçarxlı
dargözlülük	dəmbərəgöz	dolusifət	dörddəfəli

dörddəqiqəlik	dödrəngli	düzürəkli	əks-cərəyan
dörddüymə	dödrəqəmli	düzxətli	əks-əməl
dörddüyməli	dördsaatlıq	elektrobucurqadçı	əks-həmlə
dördelementli	dördsəsli	elektromontajçı	əks-hücum
dördəlli	dördsəthli	enliəğiz	əks-iddia
dördəməl	dördsimli	enliəğızlı	əks-istiqaət
dördgöz	dördsinifli	enlibaş	əks-kəşfiyyat
dördgözlü	dördtaktlı	enliburun	əks-kəşfiyyatçı
dördguşə	dördtarlalı	enliburunlu	əks-manəvr
dördguşəli	dördtarlalıq	enlidöş	əks-səda
dördgül	dördtarlı	enlidöşlü	əks-tədbir
dördgünlük	dördtelli	enlikənar	əks-təklif
dördhecalı	dördtəkərli	enlikürək	əks-təsir
dördhədli	dördtərəfli	enlikürəkli	əks-təzyiq
dördhissəli	dördtonluq	enliqaş	əks-zərbə
dördillik	dördüzlü	enliqaşlı	əksinqilab
dördkəsicidişlilər	dördyanlı	enlisifət	əksinqilabçı
dördkünc	dördyaşlı	enlisifətli	əksinqilabçılıq
dördküncü	dördyerli	enliüz	əksinqilabi
dördlitrlı	dördyüzillik	enliüzlü	əllimanatlıq
dördlitrlük	döşəməplov	enliyarpaq	əlliqramlıq
dördmərtəbə	dövrəsifət	enliyarpaqlı	əlvanbülbul
dördmərtəbəli	döyməkabab	eyməəğız	əlvançıraq
dördmisralı	döyməqiymə	eyniadlı	əmiraxur
dördmotorlu	durnaboğaz	eyniadlılıq	əndərqəlib
dördnəfərlik	durnaboğazlı	eynibiçimli	ərcanlı
dördoxlu	durnagöz	eynibiçimlilik	əriştəçilov
dördpərdəli	durnagözlü	eynicinsli	əriştəplov
dördpilləli	düz-dünya	eynimənalı	ərkəsöyün
dördpucluq	düzbucaq	eyniqiymətli	əsəbiməzac
dördqat	düzbucaqlı	eyniqiymətlilik	əsəbiməzəclıq
dördqatlı	düzüzüzlü	eynixasiyyətli	əslibahar
dördqəlsəməli	düzqamət	eyniyaşlı	əsməqovaq
dördqəlsəməlilər	düzqamətli	eyniyaşlılıq	ətbaş
dördqıçlı	düzqanadlılar	eynizamanlılıq	ətliçilov
dördqramlıq	düzqəbli	əcəlmayallaq	əvəlikçilov
dördqulplu	düzqəblilik	əkiztaylı	əvəlikplov

əyriağız	gicbaşlıq	gödəkyun	gülməşəkkər
əyriayaq	gicbeyin	gödəkyunlu	gülüzlü
əyribel	gicbeyinlik	göycəçiçək	gülyanaq
əyriboyun	gicbəsər	göycəqarğa	gülyanaqlı
əyriböyür	gicbəsərlik	göygöz	gümüşdəstə
əyriburun	giləmeyvə	göygözlü	hacıleylək
əyribuynuz	giləmeyvəçilik	göygözlük	haçabaş
əyricizgili	giləmeyvəlilər	göyöskürək	haçabaşlı
əyriçiyin	girdədişli	göytürk	haçabuynuz
əyridimdik	girdəgöz	göytürkcə	haçabuynuzlu
əyripəncə	girdəgözlü	göyzəmin	haçadırnaq
əyriqıç	girdəsifət	gursaç	haçadırnaqlı
əyriqılça	girdəsifətli	gursaçlı	haçadil
əyrixətli	girdəüz	gursaçlılıq	haçadilli
əzvayçiçəklilər	girdəüzlü	gursaçlıq	haçaquyruq
fətirsifət	göbələkbaş	gursəs	haçaquyruqlu
fındıqburun	gödəkayaq	gursəsli	haçasaqqal
fisincanplov	gödəkayaqlı	gursəslik	haçasaqqallı
genbalaq	gödəkbarmaqlı	gursəslilik	hamarlüləli
genbalaqlı	gödəkboğaz	güdəboy	hazırcavab
gendöşlü	gödəkboğazlı	güdəboylu	hazırcavablıq
gendöşlülük	gödəkboy	gül-çiçəkli	heyvansifət
genişalınlı	gödəkboylu	gül-çiçəklilər	həmağuş
genişekranlı	gödəkboyun	gülbədən	həmahəng
genişhəcmli	gödəkboyunlu	gülbədənli	həməvaz
genişkökslü	gödəkdəstə	gülbəniz	həməvazlıq
genişqəlblı	gödəkdəstəli	gülbənizli	həmbab
genişqəlblik	gödəkqıç	gülcamal	həmcins
genişqəlbliklik	gödəkqıçlı	gülcamallı	həmcinslik
genişürəkli	gödəkqol	güləndam	həməçəki
genkürək	gödəkqollu	güləndamlı	həmədəm
genkürəkli	gödəkquyruq	gülərüz	həmədəmlik
gentuman	gödəkquyruqlu	gülərüzlü	həmədərd
gentumanlı	gödəkşaç	güləşqabaq	həmədərs
gəlinbacı	gödəkşaçlı	güləşqabaqlı	həmədin
gənəgərçək	gödəkşap	güləşsifət	həməqidə
gicbaş	gödəkşaplı	güləşsifətli	həməsr

həmfikir	həmxana	xırdaboylu	xoşətir
həmhüdüd	həmxasiyyət	xırdabuynuz	xoşəxlaq
həmhüquq	həmyaş	xırdabuynuzlu	xoşəxlaqlı
həmhüquqluq	həmyaşlı	xırdadənəli	xoşəxlaqlılıq
həmişəbahar	həmyaşlılıq	xırdadənəvər	xoşfikir
həmişəcavan	həmyaşlıq	xırdadənəvərli	xoşfikirli
həmişəyaşıl	həmyerli	xırdadış	xoşgöftar
həmkəndli	həmzad	xırdadışli	xoşgün
həmməclis	həmzadlı	xırdagövdə	xoşgünlü
həmməhəllə	həmzəban	xırdagövdəli	xoşgüzəran
həmməna	hərcəhətli	xırdagül	xoşgüzəranlı
həmməslək	hərdəm	xırdagüllü	xoşhal
həmməzhəb	hərdəmxəyal	xırdaləçək	xoşhallıq
həmnışin	hərgünkü	xırdameyvə	xoşkəlam
həmpəşə	hərgünlük	xırdameyvəli	xoşləhcə
həmpiyalə	hərilki	xırdasünbül	xoşliqa
həmrəh	hərtərəfli	xırdasünbüllü	xoşməzac
həmrəhliq	həştadillik	xırdayarpaq	xoşnəvis
həmrəz	həştadyaşlı	xırdayarpaqlı	xoşniyyət
həmrəng	həvədiş	xoruzgöz	xoşniyyətli
həmrəy	həvədişli	xoşab	xoşniyyətlilik
həmrəylik	hündürboy	xoşahəng	xoşqamət
həmsayə	hündürboylu	xoşahənglik	xoşqamətli
həmsaz	hüsnxət	xoşavaz	xoşqdəm
həmsəfər	xəççiçəkli	xoşavazlı	xoşqdəmli
həmsənət	xəççiçəklilər	xoşavazlıq	xoşqılıq
həmsərhəd	xamıtqıç	xoşbəniz	xoşqılıqlıq
həmsin	xəşalqarın	xoşbəxt	xoşrəftar
həmsinif	xeyirxəbər	xoşbəxtlik	xoşrəftarlı
həmsir	xəmirəğiz	xoşbu(y)	xoşrəftarlıq
həmsöhəbət	xəmirəğizliq	xoşçəkim	xoşrəng
həmsüfrə	xəstəhal	xoşçəkimli	xoşrəngli
həməşəhərli	xəstəhallıq	xoşdil	xoşsəs
həmtayfa	xəstəməzac	xoşdilli	xoşsəsli
həmvaxt	xəstəməzəclıq	xoşəhval	xoşsəsilik
həmvətən	xəyalplov	xoşəhvallı	xoşsifət
həmvətənli	xırdaboy	xoşəməl	xoşsifətli

xoşsifətlik	ikiayaqlı	ikielementli	ikilampalı
xoşsima	ikiaylıq	ikievcikli	ikilaylı
xoşsimalı	ikibarmaqlı	ikievli	ikiləçəkli
xoşsöhbət	ikibaşa	ikievlilik	ikiləpəli
xoşsurət	ikibaşlı	ikiəlli	ikiləpəlilər
xoşsurətli	ikibəndli	ikiərli	ikilibaşlı
xoştale	ikibətnililər	ikiərlilik	ikilitrlik
xoştəb	ikiboğazlı	ikiəsrlilik	ikilülə
xoştəbiət	ikibucaqlı	ikifamiliyalı	ikilüləli
xoştəbiətli	ikibuynuz	ikifazalı	ikimanatlıq
xoştinət	ikibuynuzlu	ikifikirli	ikimetrlik
xoştinətli	ikicanlı	ikifikirlilik	ikiməhsullu
xoşüz	ikicanlılıq	ikigavahınlı	ikimənalı
xoşüzlü	ikicərgə	ikigövdəli	ikimənalılıq
xoşxasiyyət	ikicərgəli	ikigöyertəli	ikimənzilli
xoşxasiyyətli	ikicərgəlilik	ikigözlü	ikimərtəbə
xoşxasiyyətlilik	ikicildli	ikigünlük	ikimərtəbəli
xoşxassəli	ikicildlik	ikigüvənli	ikimil
xoşxatir	ikicinsiyyətli	ikigüzgülü	ikimilli
xoşxəbər	ikicinsiyyətlilik	ikihaça	ikimotorlu
xoşxət	ikicinsli	ikihaçalı	ikinəfərlik
xoşzahir	ikicinslilik	ikihakimiyyətlilik	ikinövbəli
xoşzahirli	ikiçarxlı	ikihecalı	ikiotaqlı
xumargöz	ikiçəyirdəkli	ikihədli	ikioxlu
xumargözlü	ikidayaqlı	ikihəftəlik	ikiölçülü
xurmayısaç	ikidəstəli	ikihərəkətlilər	ikiövrətli
xurmayısaçlı	ikidırnaqlı	ikihissəli	ikiövrətlilik
ikiadamlıq	ikidibli	ikihökumətlilik	ikipalatalı
ikiadlı	ikidilli	ikihürgüclü	ikipartiyalı
ikiağzılı	ikidillilik	ikiilçi	ikipartiyalılıq
ikiaktlı	ikidişli	ikiillik	ikipəncərəli
ikiarşınlıq	ikidişlilər	ikikameralı	ikipərdəli
ikiarvadlı	ikidivarlı	ikikanallı	ikipərli
ikiarvadlılıq	ikidorlu	ikikəsicidişlilər	ikipilləli
ikiatlı	ikidüymə	ikikilometrlik	ikiplanlı
ikiatomlu	ikidüyməli	ikikiloqramlıq	ikiprizmalı
ikiavarlı	ikielektrodlu	ikikonuslu	ikipudluq

ikiqanadlı	ikidirəlik	irikök	kababçilov
ikiqanadlılar	ikitonluq	iriköklü	kağızbadam
ikiqapaqlı	ikitoxumlular	irisifət	kalafaağız
ikiqat	ikiüzlü	irisifətli	kamanqaş
ikiqatlı	ikiüzlülük	iriyanaq	kamanqaşlı
ikiqəlsəməlilər	ikiüzlü	iriyanaqlı	keçəlbaş
ikiqəpiklik	ikivalentli	iriyarpaq	keçələkərkəs
ikiqıçlı	ikiverstlik	iriyarpaqlı	keçəpapaq
ikiqiymətli	ikixətli	israğagün	keçəpapaqlı
ikiqollu	ikiyanlı	israğagüncü	keçiyayaq
ikiqulplu	ikiyaruslu	istiot	keçisaqqal
ikirəng	ikiyaşlı	istiotlu	keçisaqqallı
ikirəngli	ikiyerli	istiotluq	keşisifət
ikirənglilik	ikizirvəli	istisu	kəcpapaq
ikirəqəmli	ilıqtəhər	itibucaq	kəcqabırğa
ikisaatlıq	incəbel	itibucaqlı	kəcərəftar
ikisaplı	incəbelli	itiburun	kəkilbaş
ikisəsli	incəsənət	itibuynuz	kəkildaraq
ikisətirlilik	inişilki	itibuynuzlu	kəlağayı
ikisilindri	iribaş	itidəmir	kəlağayıçılıq
ikisimli	iribaşlı	itidırnaqlı	kəlağayılı
ikisinifli	iribaşlılıq	itidişli	kələmbaş
ikisormachılar	iribədənli	itigöz	kəlləçarx
ikişahılıq	iriburun	itigözlü	kəlləçarxçı
ikitağlı	iriburunlu	itigözlülük	kəlləgöz
ikitaktlı	iribuynuzlu	itiuc	kəlləgözlük
ikitarlalı	iridanəli	itiuclu	kəmağıl
ikitarlalıq	iridənli	itiyarpaq	kəmağıllıq
ikitaxta	iridırnaqlı	itiyarpaqlı	kəmbaha
ikitaylı	iridiş	itqılıq	kəmbəxt
ikitelli	iridişli	iyirmigünlük	kəmbəxtlik
ikitəbəqəli	iridodaqlar	iyirmiillik	kəmcürət
ikitəbəqəlilik	irigövdəli	iyirmiçəpiklik	kəmcürətlik
ikitəkərli	irigöz	iyənədiş	kəmcənə
ikitənəffüslülər	irigözlü	iyənyarpaq	kəmetibar
ikitərəfli	irigözlülük	iyənyarpaqlı	kəmetina
ikitərkibli	irikalibrli	iyənyarpaqlılar	kəmetinalıq

kəmetiqad	kolabuynuzlu	qanqırmızı	qaragüruhçuluq
kəmetiqadlıq	korabuğum	qaraağız	qarağac
kəmədəb	korazehin	qaraayaq	qarahəllə
kəmədəblik	korazehinlik	qaraazar	qaraleylək
kəmfürsət	korbucaq	qarabaş	qaramum
kəmfürsətlik	korbucaqlı	qarabaşaq	qaranal
kəmhövsələ	korgöz	qarabaşlıq	qaranəfəs
kəmhövsələlik	kosasaqqal	qarabatdaq	qaranişan
kəmitlifət	kosasaqqallıq	qarabəniz	qaranquş
kəmitlifətlik	kök-saqqız	qarabəxt	qarapaça
kəmiştaha	kökayaqlılar	qarabiğ	qarapapaq
kəmmaya	kömbədodağ	qarabiğlı	qaraqabaq
kəmmayalıq	küftəbozbaş	qaraboğaz	qaraqabaqlıq
kəmməhəl	külbaş	qarabuğda	qaraqalpaq
kəmməhəllik	külbaşlıq	qarabuğdayı	qaraqalpaqca
kəmrəng	kürəkayaqlılar	qaraçöhrə	qaraqançır
kəmsavad	kütbaş	qaradaban	qaraqapaq
kəmsavadlıq	kütbaşlıq	qaradalaq	qaraqarga
kəmşirin	kütbeyin	qaradərili	qaraqaş
kəmşirinlik	kütbeyinlik	qaradırmaq	qaraqaşlı
kəmşüür	kütbucaq	qaradırmaqlı	qaraqılçıq
kəmşüürluluq	kütbucaqlı	qaradinməzcə	qaraqınıq
kəmşüürluq	qabayunlu	qaradinməzlik	qaraqışqırıq
kəmtale	qaçaqmalçı	qaradovoy	qaraqışqırırqçı
kəmtalelik	qaimməqam	qaradöşlü	qaraqoyunlular
kəmxörək	qaimməqamlıq	qaraduvaq	qaraqul
kəmxörəklik	qalabənd	qarafatma	qaraqulaq
kəmyek	qalabəndlik	qaragilə	qaraqurd
kəndirqayış	qalınbiğli	qaragöz	qaraquş
kərbəlayı	qalındodaq	qaragözlü	qaraquzey
kəsiksaç	qalınqabıq	qaragözlük	qarasaç
kəsiksaçlı	qalınqafalı	qaragül	qarasaçlı
kiçikyaşlı	qalınqaş	qaragün	qarasaqqal
kilkəbaş	qalıntük	qaragünçülük	qarasaqqız
kilkəsaç	qalıntüklü	qaragünlü	qarasövda
kobudyunlu	qalxanqulaq	qaragünlük	qaratel
kolabuynuz	qanlıbıçaq	qaragüruhçu	qaratelli

qaratikan	qeyri-antagonist	qeyri-məhdudluq	qeyri-qanunilik
qaratorpaq	qeyri-belə	qeyri-məhsuldar	qeyri-qənaətbəxş
qaratoyuq	qeyri-bədii	qeyri-məhsuldarlıq	qeyri-qəti
qaraürəkli	qeyri-bədiilik	qeyri-məlum	qeyri-qətilik
qaraürəklik	qeyri-bərabər	qeyri-məmnun	qeyri-real
qaravurğun	qeyri-bərabərlik	qeyri-məmnunluq	qeyri-reallıq
qaraxəbər	qeyri-caiz	qeyri-məntiqi	qeyri-rəsmi
qaraxət	qeyri-ciddi	qeyri-məqbul	qeyri-rəsmilik
qaraxətli	qeyri-ciddilik	qeyri-məqbulluq	qeyri-sabit
qarayağız	qeyri-elmi	qeyri-məskun	qeyri-sabitlik
qarayaman	qeyri-elmilik	qeyri-mötəbər	qeyri-səmimi
qarayanıq	qeyri-ədəbi	qeyri-müəyyən	qeyri-səmimilik
qarayanız	qeyri-ədəbilik	qeyri-müəyyənlik	qeyri-simmetrik
qarayara	qeyri-əsgəri	qeyri-mükəmməl	qeyri-şəffaf
qarayatalağ	qeyri-əxlaqi	qeyri-mükəmməllik	qeyri-şəffaflyq
qarayataq	qeyri-fəal	qeyri-mümkün	qeyri-şüuri
qarayaxa	qeyri-həqiqi	qeyri-mümkünlük	qeyri-şüurilik
qarayaxalıq	qeyri-həqiqilik	qeyri-münbit	qeyri-təbii
qarayel	qeyri-hərbi	qeyri-münbitlik	qeyri-təbiilik
qarayəhər	qeyri-həyati	qeyri-müntəzəm	qeyri-tənqidi
qarayonca	qeyri-həyatilik	qeyri-müntəzəmlik	qeyri-üzvi
qarayorğa	qeyri-ictimai	qeyri-mütəhərrik	qələmqaş
qarazurna	qeyri-insani	qeyri-mütəhərriklik	qələmqaşlı
qarğaburun	qeyri-iradi	qeyri-mütənahi	qəlyanboğaz
qarğalıbazar	qeyri-iradilik	qeyri-mütənahilik	qəmərçöhrə
qarınayaqlı	qeyri-ixtiyari	qeyri-mütənasib	qəmərşurət
qarınayaqlılılar	qeyri-kafi	qeyri-mütənasiblik	qəmərşurətli
qarınənə	qeyri-kafilik	qeyri-mütəşəkkil	qəmərüz
qarmaqbuynuz	qeyri-kamil	qeyri-mütəşəkillik	qəmərüzlü
qartalburun	qeyri-kamillik	qeyri-müvafiq	qərənfilçiçəklilər
qartalburunlu	qeyri-layiq	qeyri-nizami	qılbaş
qayınana	qeyri-leqal	qeyri-nizamilik	qılboyun
qayınata	qeyri-maddi	qeyri-normal	qılınçyarpaq
qayışbaldır	qeyri-maddilik	qeyri-normallyq	qılquyruq
qaymaqçiçəklilər	qeyri-məcburi	qeyri-qabil	qırğıburun
qeyri-adi	qeyri-məcburilik	qeyri-qabillik	qırğıburunlu
qeyri-adilik	qeyri-məhdud	qeyri-qanuni	qırışsifət

qırmabadam	qısalifli	qızılqaz	qönçədəhən
qırmabıǵ	qısametrajlı	qızılqurd	qönçədodaq
qırmabıǵlı	qısamüddətli	qızılquş	qönçədodaqlı
qırmasaqqal	qısaqıç	qızılquyruq	qönçələb
qırmatüfəng	qısaqıçlı	qızılsaqqal	qumralsaçlı
qırmızıbaldır	qısaqol	qızılsöyüd	qurbaǵagöz
qırmızıbirçək	qısaqollu	qızılulduzlu	quşbeyin
qırmızıboǵaz	qısaqondaqlı	qızılxallı	quşburun
qırmızıdərili	qısaquyruq	qızılyel	quşürək
qırmızıgöz	qısaquyruqlu	qızılzanbaq	lalapiti(k)
qırmızıpeysər	qısaşaçlı	qıyməbalıq	laləçiçəklilər
qırmızıqabıq	qısayunlu	qıyməplov	lalədodaq
qırmızısaqqal	qıvırcıqsaç	qıyməqovurma	laləyanaq
qırmızısifət	qıvırcıqsaçlı	qıyməşabalıd	lehməqarın
qırmızıtəpə	qıvırcıqtel	qonurgöz	lırtqarın
qırmızıyanaq	qıvırcıqtelli	qonurgözlü	lobyaçilov
qırqovul	qıvırcıqtüklü	qoşaatlı	lodkadaban
qırqovulluq	qıvrımsaç	qoşabuta	lopabıǵ
qırxayaq	qıvrımsaçlı	qoşabuynuz	lopabıǵlı
qırxbayır	qıvrımsaqqal	qoşabuynuzlu	lopagödən
qırxbuǵum	qıyıqgöz	qoşacibli	lopagödənli
qırxçəllək	qıyıqgözlü	qoşadırnaqlı	lopagödənlik
qırxdamar	qızibibi	qoşadırnaqlılar	lortgödən
qırxdilli	qızılaǵac	qoşadodaq	lortgödənli
qırxdon	qızılaǵaqlıq	qoşalülə	lortqarın
qırxyarpaq	qızılbalıq	qoşaqanad	lortqarınlı
qısaayaq	qızılbaş	qoşaqanadlı	lökdodaq
qısaboǵaz	qızılbayraqlı	qoşasəsli	lökdodaqlı
qısaboǵazlı	qızılbəndli	qoşayarpaq	lökdodaqlıq
qısaboy	qızılböcək	qoşayelkən	lüləkabablıq
qısaboyly	qızılçətir	qoşayelkənli	lüləmaya
qısaboyun	qızıldış	qovrumgözlü	malbaş
qısaboyunlu	qızıldışlı	qovurmabozbaş	malbaşlıq
qısaabuynuz	qızılgöz	qovurmaplov	malcanlı
qısaabuynuzlu	qızılgül	qozbel	malcanlılıq
qısadalǵaçı	qızılözək	qozdəstə	manqabaşçılıq
qısadalǵalı	qızılpəncər	qönçədəhan	mavıgöz

mayabaş	natıqburun	onotaqlı	pəncşənbə
mayabaşlıq	nazbalınc	onqat	pərəqulaq
meyitsifət	nazıkbaldır	onqatlı	pəricamal
mələkçöhrə	nazıkbəl	onqəpiklik	pəriçöhrə
mələkçöhrəli	nazıkbəlli	onqramlıq	pərisima
mələkmisal	nazıkbədən	onsinifli	pərisurət
mələksima	nazıkbədənli	ontonluq	pəriüz
mələksimalı	nazıkbığ	onyaşlı	pəriüzlü
mələksurət	nazıkbığlı	onyerli	pərpərəng
mələksurətli	nazıkdış	ortabab	pərpətöyün
mələküzlü	nazıkdışli	ortabablıq	pisniyyətli
mərciçilov	nazıkdodaq	ortaboynu	pisniyyətlilik
mərciplov	nazıkdodaqlı	ortasin	piyaləgöz
mindilli	nazıkməzac	ortasinli	piyaləgözlü
mişardışli	nazıqabıq	ortayaş	potaboy
mollatütək	nazıqabıqlı	ortayaşlı	potaboynu
motalpapaq	nazıqqaş	ottarlalı	püstəqarın
motalpapaqlı	nazıqqaşlı	otuzgünlük	rəhmdillik
motalqarın	nazıkürək	otuzillik	rəncidəhal
muncuqgöz	nazıkürəkli	otuzmərtəbə	rəncidəqəlb
muradçiçəklilər	nazıkvücad	otuzmərtəbəli	rəncidəxatir
murdarçaçiçəklilər	nazıkvücadlı	ovmafətir	sabitqədəm
müxtəlifcinsli	nazıkyarpaq	ovqattəlxlik	sadədil
müxtəlifmənalı	nazıkyarpaqlı	oxyarpaq	sadədillik
müxtəlifnövlü	onbirillik	ördəkburun	sadələvh
müxtəlifölçülü	onbucaq	örtülütəxumlular	sadələvhənə
müxtəlifrəngli	onbucaqlı	övladcanlı	sadələvhəcəsinə
müxtəlifsəsli	ongirvənkəlik	özgəyerli	sadələvhlik
müxtəliftərəfli	ongünlük	palazqulaq	sadəqəlb
müxtəlifyanlı	onikibarmaq	paradınaq	sadəqəlblik
narındış	onillik	parçabozbaş	sadəürəkli
narındışli	onkünc	paxlaplov	safdil
narıntük	onküncü	pələbığ	safdillilik
narıntüklü	onmanatlıq	pələbığlı	safqanlı
narınyarpaq	onmərtəbə	pələqulaq	safqanlılıq
narınyarpaqlı	onmərtəbəli	pələqulaqlı	safqəlbli
narqovurma	onminlik	pəncəüzgəclilər	safqəlblik

safürəkli	sarıyağız	səkkizqat	şahtərə
safürəklilik	sarıyanız	səkkizqatlı	şahtut
sağlambədənli	sarızanbaq	səkkizrəqəmli	şairkөнüllü
sallabaş	seyrəkbıǵ	səkkizsaatlıq	şanagülle
sallabıǵ	seyrəkbıǵlı	səkkizsütunlu	şəşəbıǵ
sallaqıbıǵ	seyrəkçətirlilər	səkkiztarlalı	şəşəbuynuz
sallaqıbıǵlı	seyrəkdiş	səkkizüzlü	şeypurburun
sallaqdodaq	seyrəkdişli	səkkizyaşlı	şeytanfikir
sallaqdodaqlı	seyrəksaç	səksənillik	şeytansifət
sallaqqarın	seyrəksaçlı	səksənyaşlı	şəhərtipli
sallaqqarınlı	seyrəksaqqal	sərvboy	şəhlagöz
sallaqqulaq	seyrəksaqqallı	sərvboylu	şəhlagözlü
sallaqqulaqlı	seyrəktüklü	sərvqamət	şəkərbura
salxımçiçək	seyrəkyaarpaq	sərvqamətli	şələpapaq
salxımçiçəkli	seyrəkyaarpaqlı	sərvqəd	şələquyruq
sarıbaş	seyrəkyun	sərvqədli	şəvəsəç
sarıbəniz	seyrəkyunlu	sırataǵ	şəxsi-qərəz
sarıbənizli	səkkizadamlıq	sıxyarpaq	şəxsi-qərəzlik
sarıbənövşə	səkkizaylıq	sıxyarpaqlı	şikəstədil
sarıbuǵda	səkkizbucaq	sivriburun	şikəstənəfs
sarıbülbül	səkkizbucaqlı	sivriburunlu	şikəstənəfslik
sarıçiçək	səkkizcildli	sivriuclu	şikəstəxatir
sarıdimdik	səkkizcildlik	sivriyarpaq	şiləplov
sarıdöş	səkkizdüymə	sivriyarpaqlı	şirindil
sarıgilə	səkkizguşə	siyirməqılinc	şirindilli
sarıkol	səkkizguşəli	sonbeşik	şirinhal
sarıkök	səkkizgünlük	soyuqqanlı	şirinsöhbət
sarıköklü	səkkizhecalı	soyuqqanlılıq	şirinsöhbətli
sarıköynək	səkkizhədli	sraǵagün	şirintəhər
sarıqanad	səkkizillik	sraǵagünkü	şişbaş
sarıqanadlı	səkkizkünc	südlüaş	şişbaşlı
sarısaç	səkkizküncü	südlüplov	şişburun
sarısaçlı	səkkizmərtəbə	südlüsüyüq	şişmansifət
sarısəndəl	səkkizmərtəbəli	süpürgəsəqqal	şişmansifətli
sarısifət	səkkiznəfərlik	şadxəbər	şişpapaq
sarısifətli	səkkizotaq	şahbeyt	şişqarın
sarıtikan	səkkizotaqlı	şahsöyüd	şişqulaq

şıştəpə	təkbaşçı	tikanyarpaqlı	tündxasiyyətlik
şorgöz	təkbaşçılıq	titrəquş	tündxasiyyətlilik
şorgözlük	təkbuynuz	titrətməqovaq	ucaboy
şorqoğalı	təkbuynuzlu	topaçiçək	ucaboynu
şoryarpaq	təkdırnaqlılar	topasaqqal	ucamərtəbəli
şüyüdplov	təkəsaqqal	topasaqqallı	ucaqamət
tacbitraq	təkəsaqqallı	topayarpaq	ucaqamətli
tamhüquqlu	təkgöz	topbiğ	uçqunyanaqlı
tamhüquqluluq	təkgözlü	topbiğli	ulduznişan
taskülahlı	təkhakimiyyətli	topçiçək	ulduznişanlı
taxılçiçəklilər	təkhakimiyyətlilik	topçiçəkli	ultrabənövşəyi
taxtapuş	təkhəcalı	toppuztikan	ultramikroskop
taxtapuşçu	təkhədli	topquyruq	ultraqısa
taxtapuşlu	təkhüceyrəli	topquyruqlu	uşaqcanlı
tayayaq	təklülə	topsaqqal	uşaqcanlılıq
tayayaqlı	təkmənəli	topsaqqallı	uzunayaq
taybuynuz	təkmənənlilik	toxmaqçiçəkli	uzunayaqlı
taybuynuzlu	təkqat	toxmaqçiçəklilər	uzunbaldır
taygöz	təkqatlı	toxqarın	uzunbaldırlı
taygözlü	təkqol	toyuqplov	uzunbaş
tayqıç	təkqollu	tökməbədən	uzunbaşlı
tayqıçlı	təkqulp	tökməbədənli	uzunbiğ
tayqılça	təkqulplu	törəboy	uzunbiğli
tayqılçalı	təksəsli	turşsu	uzunboğaz
tayqol	təktəsərrüfatçı	turşuqovurma	uzunboğazlı
tayqollu	təmizcinsli	turşuqovurmali	uzunboy
tayqulaq	təmizqanlı	tükbaş	uzunboylu
tayqulaqlı	təmizqəlbli	tüklüpapaq	uzunboyun
tayqulp	təmizürəkli	tülküsifət	uzunburun
tezbazar	təngnəfəs	tülküsifətli	uzunbuynuz
təkadamlıq	təngnəfəslik	tülküxasiyyət	uzunbuynuzlu
təkallahlılıq	tərəçiçəklilər	tülküxasiyyətli	uzundalgalı
təkathı	tərköynək	tündməzac	uzundərə
təkavarlı	təzəbəy	tündməzəclik	uzunətək
təkayaqlı	təzəbinə	tündrəngli	uzunətəkli
təkbarmaq	təzəgəlin	tündxasiyyət	uzungərdən
təkbarmaqlı	tikanyarpaq	tündxasiyyətli	uzungərdənli

uzungövdəli	üçayaqlı	üçmanatlıq	üçtonluq
uzunkirpik	üçaylıq	üçməchullu	üçulduz
uzunkirpikli	üçbarmaqlı	üçmənzilli	üçulduzlu
uzunlifli	üçbaşlı	üçmərtəbə	üçüzlü
uzunlülə	üçbəndli	üçmərtəbəli	üçvalentli
uzunmüddətli	üçbucaq	üçmilli	üçverstlik
uzunömürlü	üçbucaqlı	üçmilyonluq	üçxallı
uzunömürlülük	üçcərgəli	üçminlik	üçxətli
uzunqanad	üçcildli	üçmotorlu	üçyarpaq
uzunqanadlı	üçcildlik	üçnəfərlik	üçyaşlı
uzunqıç	üççarxlı	üçnövbəli	üçyerli
uzunqıçlı	üçdəfəlik	üçotaqlı	üçyüzillik
uzunqılça	üçdilli	üçoxlu	üçzirvəli
uzunqılçalı	üçdişli	üçölçülü	ümumbəşəri
uzunqol	üçdorlu	üçpəncərəli	ümumdünya
uzunqollu	üçdüymə	üçpərdəli	ümummilli
uzunqulaq	üçdüyməli	üçpilləli	ümumqoşun
uzunqunc	üçəsrlük	üçplanlı	ümumrayon
uzunquyruq	üçfaizli	üçpudluq	ümumrespublika
uzunquyruqlu	üçfazalı	üçqapılı	ümumşəhər
uzunsaç	üçgedişli	üçqat	ümumtəhsil
uzunsaçlı	üçgöz	üçqatlı	ümumxalq
uzunsaqqal	üçgözlü	üçqəpiklik	üstqurum
uzunsaqqallı	üçguşə	üçqıçlı	vayqanlı
uzunsifət	üçguşəli	üçqramlıq	vəhşitəbiət
uzunsifətli	üçgül	üçrəngli	vəhşitəbiətli
uzuntəhər	üçgünlük	üçrəqəmli	yadelli
uzunyarpaq	üçhecalı	üçsaatlıq	yadölkəli
uzunyarpaqlı	üçhədli	üçsəsli	yadyerli
üçadamlıq	üçhəftəlik	üçsimli	yağ-rəng
üçaktlı	üçhissəli	üçsınıflı	yağlıtərə
üçarşınılıq	üçillik	üçşahılıq	yağlıvaça
üçarvadlı	üçkilometrlik	üçtaktlı	yağlıxəmir
üçarvadlılıq	üçkünc	üçtarlalı	yalanbaşdan
üçatlı	üçkünclü	üçtarlalıq	yalançıbaş
üçatomlu	üçlaylı	üçtərəfli	yalanqoz
üçayaq	üçlülə	üçtinli	yalınayaq

yalınbaş	yarımbərk	yarımmahud	yarımşəffaf
yalınqat	yarımbükük	yarımmanatlıq	yarımtəhsil
yanbaş	yarımcən	yarımməye	yarımtən
yanpörtü	yarımcənliq	yarımmetr	yarımtənluq
yansinirlilər	yarımcır	yarımmərtəbə	yarımuçuq
yanyaxa	yarımçevrə	yarımməxmər	yarımusta
yarıac	yarımçılpaq	yarımmüdafieçi	yarımvəhşi
yarıaçıq	yarımdairə	yarımmüstəmləkə	yarımxam
yarıaralı	yarımdairəvi	yarımnəfəs	yarımxaraba
yarıbataqlıq	yarımdəyirmi	yarımnöv	yarımyun
yarıbayğın	yarımdirsək	yarımorta	yarımyuvarlaq
yarıbayğınliq	yarımfabrikat	yarımox	yarımyüngül
yarıbərk	yarımfəsilə	yarımoyaq	yarıMZərif
yarıbihuş	yarımfinal	yarımpalto	yarıMZirzəmi
yarıcan	yarımgirvənkə	yarımpəşman	yarıoyaq
yarıcanlı	yarımgirvənkəlik	yarımpərdə	yarıoyaqliq
yarıciddi	yarımgünbəz	yarımpərt	yarıörtülü
yarıçılpaq	yarımhissə	yarımproletar	yarıpeşman
yarıgerçək	yarımillik	yarımqaba	yarıqapalı
yarıhesaba	yarımisti	yarımqapalı	yarıqaranlıq
yarıkönül	yarımışsiz	yarımqaranlıq	yarısərxoş
yarımac	yarımkefli	yarımqarın	yarıtox
yarımaçıq	yarımkiloluq	yarımqatı	yarıuçuq
yarımada	yarımkobud	yarımqıvırcıq	yarıyetkin
yarımadam	yarımkol	yarımqol	yarıyumşaq
yarımağır	yarımkolluq	yarımqrup	yarıyumulu
yarımağız	yarımkosa	yarımquraq	yarıyuxulu
yarımarşın	yarımköçəri	yarımqülle	yarızarafat
yarımarşınliq	yarımköçərilik	yarımrütubətli	yarızarafatyana
yarımasılı	yarımkölgə	yarımsait	yarımaçilov
yarımavtomat	yarımkristal	yarımsaqqal	yastıağız
yarımavtomatik	yarımkristallik	yarımsavadlı	yastıbalaban
yarımay	yarımkürə	yarımsəhra	yastıbaş
yarımaye	yarımkürk	yarımsərlövhe	yastıbiğ
yarımaylıq	yarımləqal	yarımsərxoş	yastıburun
yarımbarbar	yarımləbbadə	yarımsənsiya	yastıbuynuz
yarımbayğın	yarımlüt	yarımsalban	yastıdaban

yastıdib	yekdil	yektərəf	yumşaqxasiyyətlilik
yastıdibli	yekdillik	yekvücut	yumşaqyarpaqlı
yastıdimdiklilər	yekəbaş	yelayaq	yumşaqyunlu
yastıqarın	yekəbaşlı	yelayaqlı	yuxarıbaş
yastıqəlsəməli	yekəbaşlıq	yelbeyin	yüksəkgərginlikli
yastıqəlsəmənilər	yekəbiğ	yelbeyincəsinə	yüksəkixtisaslı
yastısifət	yekəbiğli	yelbeyinlik	yüksəkmaaşlı
yastıyapalaq	yekəburun	yeniçəri	yüksəkməhsullu
yastıyapalaqlıq	yekəbuynuz	yeniçərilik	yüksəkmolekullu
yaşılbaş	yekəbuynuzlu	yetmişillik	yüksəkvəzifəli
yaşılbaşlı	yekədalaq	yetmişyaşlı	yüksəkvoltlu
yaşılıgözlü	yekədalaqlı	yəhərburun	yüngülçəkili
yeddiarşınlıq	yekədırmaq	yəhərqaş	yüngülməzac
yeddiaylıq	yekədırmaqlı	yoğunbaldır	yüngülməzəaclıq
yeddibaşlı	yekədiş	yoğunboyun	yüngültəbiət
yeddibucaqlı	yekədişli	yoğundimdik	yüngültəbiətli
yeddidəqiqəlik	yekədodaq	yoğundodaq	yüngültəbiətliklik
yeddidilli	yekədöş	yoğunqarın	yüngülxasiyyət
yeddidüyməlik	yekədöşlü	yoğunqurşaq	yüngülxasiyyətli
yeddiillik	yekəqanad	yoldaşcanlı	yüngülxasiyyətliklik
yeddimetriklik	yekəqanadlı	yoldaşcanlılıq	yüzillik
yeddimərtəbə	yekəqarın	yumrudib	yüzmanatlıq
yeddimərtəbəli	yekəqaş	yumrusifət	zanbaqçiçəklilər
yeddiqardaş	yekəqulaq	yumruyanaq	zeytunçiçəklilər
yeddiqat	yekəqulaqlı	yumşaqbədənlilər	zəfəranplov
yeddiqatlı	yekəquyruq	yumşaqdərili	zəngçiçəklilər
yeddiqülləli	yekəsaqqal	yumşaqtük	zərifyunlu
yeddiyaş	yekəyanaq	yumşaqtükülü	zərqanadlı
yeddiyaşlı	yekəyanaqlı	yumşaqürəkli	zirincçiçəklilər
yekcəhət	yekrəng	yumşaqürəkliklik	zümürdgözlü
yekcəhətlik	yekrənglik	yumşaqxasiyyət	
yekcins	yeksər	yumşaqxasiyyətli	

5. Tekrar Öbeği Yapısında Birleşik Sözcükler

ab-hava	abır-həya	ac-susuz	acı-acı
ab-havalı	ac-acına	ac-yalavac	acıq-qıcıq

acıqlı-acıqlı	ala-bəzəklik	and-aman	atalı-analı
açıq-açığın	ala-bula	apaçıq	atasız-anasız
açıq-aşkar	ala-bulalıq	apağ	atıl-batıl
açıq-aydın	ala-bulanıq	apaşkar	atım-atım
açıq-saçıq	ala-tala	apaydın	avara-avara
ad-san	ala-yarım	ara-bərə	ax-tüf
adam-adamyana	ala-yarımçılıq	ara-sıra	ax-uf
adamağıllı	ala-yarımçıq	aram-aram	ax-vay
adaq-adaq	ala-yarımçılıq	araq-çaxır	axar-baxar
adbaad	alacaq-verəcək	araq-varaq	axar-baxarlı
adda-budda	alaşiq-dolaşiq	arıq-uruq	axır-axırda
adda-buddalıq	alax-bulax	arlı-abırlı	axır-əzəl
addım-addım	alay-alay	arpa-saman	axır-uxur
addımbaaddım	aldəyişik	arsız-abırsız	axmaq-axmaq
adlı-sanlı	aləm-aşkar	arsız-arsız	ay-hay
adsız-sansız	alğı-satqı	artıq-artıq	ay-ulduz
aftafa-ləyən	alım-satım	artıq-əskik	ay-ulduzlu
ağac-uğac	alıq-alıq	arvad-uşaq	ayaq-ayağa
ağappaq	alış-veriş	arxabaarxa	ayaq-ayaq
ağıllı-başlı	alış-verişçi	arzu-kam	aybaay
ağıllı-kamallı	allı-əlvanlı	asfalt-beton	ayın-oyun
ağır-ağır	allı-güllü	asım-asım	ayın-şayın
ağır-yüngül	allı-şallı	asi-kifir	ayıq-sayıq
ağız-ağız	alma-armudluq	asta-asta	aylı-ulduzlu
ağız-burun	alt-üst	astabaasta	ayrı-ayrı
ağız-burunlu	altdan-altdan	aşafatma	ayrı-seçki
ağızbaağız	altdan-üstdən	aşağı-yuxarı	ayrı-seçkilik
ağrı-acı	altı-altı	aşiq-aşiq	az-az
ağrı-acısız	alverçi	aşiqqoz	az-çox
ah-aman	alverçilik	aşiq-məşuq	az-maz
ah-uf	aman-zaman	aşna-dost	azar-bezar
ah-vayçı	ana-bacı	at-at	azca-azca
ahəstə-ahəstə	ana-bala	ata-ana	azdan-çoxdan
al-əlvan	analı-atalı	ata-analı	bac-xərac
al-qırmızı	analı-balalı	ata-anasız	bacı-bacı
al-yaşıl	anbaan	ata-baba	bacı-qardaş
ala-bəzək	ancaq-ancaq	ata-bala	bağ-bağat

bağ-bağatlı	bərli-bəzəkli	buruq-buruq	cırım-cındır
bağ-bağça	bət-bəniz	büsbütün	cırım-cırım
bağ-bərə	bəzək-düzək	bütün-bütünə	cırınq-cırınq
bağça-bağ	bıǵlı-saqqallı	cabəca	cırıq-cırıq
bağır-badaş	bic-bic	cadar-cadar	cızıq-cızıq
bağırbeyin	bilə-bilə	cadu-pitik	cızma-qara
bağlı-bağatlı	bimbiz	cah-calal	cızma-qaraçı
bağlı-bağçalı	bir-bir	cah-calallı	cızma-qaralama
bah-bah	birbəbir	cahıl-cuhul	cib-cib
bala-bala	bircə-bircə	can-baş	cici-bacı
balaca-balaca	birəm-birəm	can-başla	cici-bacılıq
bambalaca	birər-birər	can-can	cidd-cəhd
bambaşqa	birər-ikişər	can-ciyər	cik-bik
barmaq-barmaq	biş-düş	can-dildən	cik-cik
bas-boş	bişir-düşür	cana-cuna	cild-cild
baş-ayaq	bitməz-tükənməz	canla-başla	cilik-cilik
baş-başa	biz-biz	canlı-cansız	cin-şeyatin
baş-beyin	bol-bol	cansız-çəlimsiz	cinli-cinli
baş-göz	bolu-bollu	cavanlı-qocalı	ciring-ciring
baş-qulaq	bomboş	cədd-əqrəba	civ-civ
başlı-başına	bomboz	cəh-cəh	cövr-cəfa
başlı-başınalığ	borc-xərc	cəmi-cümlətanı	cur-cur
başqa-başqa	bostan-tərəvəz	cəng-cidal	cürbəcür
başsız-ayaqsız	boş-bikar	cənub-qərb	cürbəcürlük
bat-bat	boş-boş	cənub-şərq	cürə-cürə
batman-tərəzi	boş-boşuna	cərgə-cərgə	cüt-cüt
bayğın-bayğın	boy-buxun	cərgəbəcərgə	çal-boz
bayır-baca	boy-buxunlu	cəzə-fəzə	çal-çağır
bayır-bacaq	boy-buxunluluq	cığ-bığ	çal-çap
bazar-dükən	boylu-buxunlu	cığ-cığ	çal-çarpaz
beş-beş	bölük-bölük	cığ-vığ	çal-çəpər
bəh-bəh	böyük-böyük	cığcığa	çala-çökək
bəmbəyaz	böyük-kiçik	cıldır-cıldır	çala-çuxur
bənd-bənd	böyür-böyürə	cındır-mındır	çala-çuxurluq
bənd-bərə	bumbulaşığı	cıng-cıng	çalı-çarpaz
bərk-bərk	bumbuz	cır-cında	çalı-çırpı
bərk-boş	burum-burum	cır-cındır	çalı(n)-çarpaz

çalış-vuruş	çöl-bayır	dana-doluq	dəlik-deşik
çaq-çaq	çör-çöp	dana-duna	dəlik-deşikli
çaq-çuq	çul-çuxa	dana-kələçə	dəlmə-deşik
çar-naçar	çumur-çumur	danqır-dunqur	dəm-dəsgah
çaşka-loşka	çuval-çuval	dar-dar	dəm-dəsgahlı
çaşqın-çaşqın	daban-dabana	dar-düdük	dəmbədəm
çaxmaq-qov	dad-aman	dara-bara	dəmir-beton
çay-çörək	dad-bidad	daraq-daraq	dəmir-boz
çayır-çəmən	dad-damaq	daş-divar	dəmir-dümmür
çəkinə-çəkinə	dad-duz	daş-kəsək	dəmli-dəsgahlı
çəm-xəm	dad-fəğan	daş-kəsəkli	dən-dən
çəm-xəmli	dad-fəryad	daş-qaş	dən-düş
çən-duman	dadlı-dadlı	daş-qaşlı	dənə-dənə
çənə-boğaz	dadlı-duzlu	daş-tərəzi	dənə-dənəlik
çəngəl-bıçaq	dağ-dağ	daşlı-kəsəkli	dəngil-dəngil
çəp-çəp	dağ-daş	dava-dalaş	dəngil-düngül
çərən-pərən	dağ-dərə	dava-dava	dəqiqəbədəqiqə
çığır-bağır	dağım-dağım	dava-döyüş	dərd-bəla
çıl-çılpaq	dal-dala	dava-mərəkə	dərd-ələm
çıl-çırpı	dal-qabaq	dava-qalmaqal	dərd-ələmli
çır-çır	dalay-dalay	dava-şava	dərd-əzab
çırtı-pırtı	dalbadal	dava-şavalı	dərd-əzablı
çil-çil	dalda-bucaqda	davalı-şavalı	dərd-kədər
çilik-çilik	dalğa-dalğa	davasız-dalaşsız	dərd-qəm
çilingaç	dalğın-dalğın	davasız-dərmansız	dərd-qəmli
çin-çin	dalı-dalı	deşik-deşik	dərd-qüssə
çinbəçin	dallı-budaqlı	deyə-gülə	dərd-qüssəli
çirk-pas	dam-dam	deyə-gülən	dərdli-dərdli
çirk-pasaq	dam-daş	dədə-baba	dərsiz-qəmsiz
çirkli-paslı	dam-divar	dəf-dumbul	dərə-təpə
çiyin-çiyinə	dam-dum	dəfə-daraq	dərə-təpəli
çiyinbəçiyin	dama-dama	dəfn-kəfn	dərə-təpəlik
çoban-çoluq	damar-damar	dəftər-çərəkə	dərəli-təpəli
çolma-çocuq	damcı-damcı	dəftər-kitab	dərəlik-təpəlik
çoluq-çocuq	damcıl-damcıl	dəli-divanə	dərin-dərin
çox-az	damla-damla	dəli-dolu	dərman-dava
çox-çox	dana-buzov	dəli-qudurmuş	dərman-davacat

dərmə-dərmə	diyarbədiyar	duruxa-duruxa	ədəb-ərkan
dərz-dərz	diz-dizə	duz-çörək	ədəb-ərkanlı
dəst-dəst	diz-dizi	dü-dü-dü	ədəbli-ərkanlı
dəst-paça	dizbədiz	dübbədüz	ədəlli-bədəlli
dəstə-dəstə	dizin-dizin	dübədü	ədl-ədələt
dəstəbədəstə	dodaqbadodaq	dükan-bazar	əfil-əfil
dəyər-dəyməzinə	doğru-dürüst	dümdüz	əgər-əskik
dəyiş-düyüş	doğrudan-doğrusu	dünya-aləm	əgər-əskiklik
dığ-dığ	dolam-dolaşq	düpbədüz	əgər-məgər
dız-dız	dolama-dolama	düppədüz	əhd-peyman
didik-didik	dolaş-dolaş	dür-düyün	əkə-bikə
didim-didim	domca-çıraq	dür-düyünçə	əkəc-əkəc
dil-ağız	dopdoğru	dürlü-dürlü	əkənək-biçənək
dil-dələlət	dopdolu	düyün-düyün	əkin-biçin
dil-diş	dosdoğru	düz-doğru	əkin-əkinəcək
dil-dodaq	dost-aşna	düz-düzünə	əkin-səpin
dilbədil	dost-aşnalıq	düz-düzyana	əkin-tikin
dilik-dilik	dost-düşmən	düz-əməlli	əl-ayaq
dilim-dilim	dönə-dönə	düzbədüz	əl-ələ
dilli-ağızlı	dör-döşək	ehmal-ehmal	əl-qol
dilli-dilavər	dörd-dörd	el-gün	əl-üz
dilli-dilavərlik	döş-baş	el-oba	əlbəəl
dilli-feilli	döş-döşə	elsiz-obasız	əlbir-dilbir
dilsiz-ağızsız	döy-sındır	eniş-yoxuş	ələk-vələk
dimdik	döyə-döyə	eniş-yoxuşlu	ələşən-güləşən
dimdiri	döyüş-söyüş	enişli-yoxuşlu	əlif-əlbət
din-iman	döyüşə-döyüşə	er-gec	əlif-əlbəttə
dinc-dinməz	dua-səna	eşim-eşim	əlləm-qəlləm
dipdiri	dum-dum	eşmə-eşmə	əlləş-vəlləş
dir-dirrik	duman-çiskin	ev-eşik	əlli-ayaqlı
diri-diri	dumanlı-çiskinli	evbæv	əlsiz-ayaqsız
diş-damaq	dumduru	evcik-evcik	əməlli-başlı
diş-diş	dumduruluq	evli-eşikli	əmin-amanlıq
dişdək-dişdək	dumurcuq-dumurcuq	evsiz-eşiksiz	əmin-arxayın
dişək-dişək	dupduru	ey-hay	əndə-məndə
dişlək-dişlək	dura-dura	eyş-işrətli	əndər-döndər
divan-dərə	duruş-oturuş	əbəs-əbəs	əngəl-üzar

ənlik-kirşan	əyri-əskik	gediş-gəliş	gömgöylük
ənlikli-kirşanlı	əyri-oğru	gen-bol	görə-görə
əqilli-başlı	əyri-üyrü	gen-bolluq	görməmiş-görməmiş
əql-şüur	əyrim-üyrü	general-qubernatorluq	görməz-bilməz
ər-arvad	əyrim-üyrüm	geniş-geniş	göy-dəmir
ər-arvadlı	əza-cəfa	get-gədə	göy-göyerti
ər-arvadlıq	əzab-əziyyət	get-gəl	göy-yaşıl
ər-ər	əzab-əziyyətli	geyim-kecim	göz-göz
ərinməz-ərinməz	əzab-işgəncə	geyim-kecimli	göz-gözə
əriş-argac	əzablı-işgəncəli	geyimli-kecimli	göz-qaş
ərknaz	əzgin-üzgün	gədə-güdə	göz-qulaq
ərli-arvadlı	əzik-əzik	gəh-gəh	gözbəgöz
əsər-ələmət	əzik-üzük	gəl-gəl	gözəl-göyçək
əsg-i-püsgü	əzim-əzim	gələn-gedən	gözəl-gözəl
əsg-i-üs-gü	əziz-ərköyün	gəlin-gəlin	gözləyə-gözləyə
əsil-nəsəb	əziz-girami	gəlin-qız	gum-gum
əsim-əsim	fağır-fağır	gəlincik-gəlincik	gumur-gumur
əsir-yesir	fağır-füqərə	gəliş-gediş	gup-gup
əskik-artıq	fərli-başlı	gəzə-gəzə	guppagup
əskik-əskik	fırfıra	gic-gic	gur-gur
əskik-gərək	fikir-xəyal	gildir-gildir	gurultu-nəritli
ət-yağ	fin-uqor	giley-güzar	gurultu-patılı
ətək-ətək	fitnə-fəsad	giley-güzarlıq	güc-bəla
ətir-ənbər	fitrə-zəkat	giley-küsü	gül-çiçək
ətli-canlı	gah-gah	giley-küsülük	gül-gül
ətli-qanlı	gah-gahı	gileylənə-gileylənə	gülçöhrə
ətlik-piylik	gahbagah	gilə-gilə	güllü-çiçəkli
ətlik-südlük	gahı-gahı	gipgirdə	güllü-gülşənli
əvəz-əvəz	gec-gec	girinti-çıxıntı	güllü-naxışlı
əvvəl-axır	gec-tez	girinti-çıxıntılı	gün-günorta
əvvəl-əvvəl	gecə-gündüz	girintili-çıxıntılı	gün-güzəran
əyin-baş	gecə-gündüzlü	girvənkə-tərəzi	günbəgün
əyiş-üyüş	gecə-gündüzlük	gizli-gizli	ha-ha
əyri-bəri	gecəbəgündüz	gizlin-gizlin	ha-ha-ha
əyri-bulamac	gecəli-gündüzlü	gorbagor	hal-əhval
əyri-büyrü	gedən-gələn	göl-göl	hal-hazır
əyri-dolanbac	gedər-gəlməz	gömgöy	hal-qəziyyə

halbahal	həmd-səna	xalı-xalça	xocaxoca
halqa-halqa	həmhəmə	xam-xam	xof-xətər
ham-ham	hərbə-zorba	xana-xana	xoflu-xoflu
haman-haman	hərc-mərclik	xanım-xatın	xor-xor
hap-gop	hərf-hərf	xas-xalis	xoruzbeçə
hap-gopçu	hərfbəhərf	xata-bala	xoş-beş
haqq-ədələt	hərfi-hərfinə	xata-balaçı	xoşam-xoşam
haqq-hesab	hərki-hərkilik	xata-balalı	xumar-xumar
haqq-nahaq	hərzə-hərzə	xeyir-bərəkət	xuraman-xuraman
haqq-say	həvəngdəstə	xeyir-dua	xurd-xəşil
haray-həşir	həya-abır	xeyir-duaçı	iç-içalat
hay-haray	həyət-baca	xeyir-şər	için-için
hay-hay	həyət-bucaq	xəbər-ətər	iflim-iflim
hay-huy	həzin-həzin	xəbər-ətərsiz	iki-iki
hay-küy	him-cim	xəbərsiz-ətərsiz	ikişər-ikişər
hay-küyçü	hind-avropa	xələt-barat	ilan-çayan
hay-küylü	hirsli-hirsli	xərc-borc	ilan-çayanlı
hay-küysüz	his-pas	xəstə-xəstə	ilan-qurbağa
hayıl-mayıl	his-toz	xətir-hörmət	ilbəl
haylı-küylü	hisli-paslı	xıdır-xıdır	ildən-ilə
hazır-amadə	hisli-tozlu	xınc-xınc	ilim-ilim
heca-heca	hissə-hissə	xıncım-xıncım	incə-incə
heç-heçə	ho-ha	xır-xır	indi-indi
heç-puç	ho-ho	xırda-mırda	indicə-indicə
hədd-hesab	hop-hop	xırda-para	inir-inir
hədd-hüdüd	hoppa-hoppa	xırda-xırda	inkir-minkir
hədə-qorxu	hoydu-hoydu	xırda-xuruş	inqa-inqa
hədərən-pədərən	hönkürə-hönkürə	xırdaca-xırdaca	ins-cins
hədsiz-hesabsız	huş-guşla	xırdım-xırdım	irəli-geri
hədsiz-hüduzsuz	huşlu-başlı	xırım-xırda	iri-xırda
həl-həlbət	hüd-hüd	xırıp-xırıp	irili-xırdalı
həl-hələ	hüsn-rəğbət	xırlı-pırlı	irişə-irişə
hələ-belə	xa-xa	xırt-xırt	irsal-mərsul
hələ-həlbət	xa-xa-xa	xıs-xıs	isa(q)-musa(q)
hələ-hələ	xal-xal	xısın-xısın	isitməli-isitməli
hələm-hələm	xala-xala	xış-xış	istər-istəməz
həlləm-qəlləm	xalça-palaz	xi-xi-xi	istəyə-istəməyə

isti-isti	kəm-karastı	köç-düş	qaçaq-quldur
isti-soyuq	kəm-kəm	köç-külfət	qada-bala
iş-güc	kəm-kəsir	köç-külfətli	qah-qah
iş-peşə	kəm-kəsirli	köçlü-külfətli	qalaq-qalaq
işçi-kəndli	kəmsər-kəmsər	köhnə-köhnə	qalın-qayım
işil-işil	kənd-kənd	köhnə-kültə	qan-tər
işli-güclü	kənd-kəsək	köhnə-kürüş	qan-yaş
işli-peşəli	kəndbəkənd	köklü-budaqlı	qana-qana
işsiz-gücsüz	kəndli-kəsəkli	köklü-gövdəli	qanlı-qaçaq
işsiz-peşəsiz	kəndli-kütlü	köklü-köməcli	qanlı-qadalı
it-qurd	kəsək-küsək	köntöy-köntöy	qanlı-qanlı
iti-iti	kəsik-kəsik	könülsüz-könülsüz	qanun-qayda
iy-toz	kəsik-küsük	köynək-şalvar	qapan-tərəzi
iyirmi-iyirmi	kəsilə-kəsilə	köynək-tuman	qapış-qupuş
iz-ələmət	kəsmə-kəsmə	köz-köz	qapqara
iz-əsər	kiçikli-böyükü	kut-kut	qapqaranlıq
iz-toz	kilovat-saat	küçə-bazar	qar-qar
izsiz-soraqsız	kim-kimsə	küçəbəküçə	qar-qur
izsiz-tozsuz	kim-kimsənə	kül-külfət	qara-qorxu
kağız-kuğuz	kinli-kinli	küləkli-qarlı	qara-qura
kağız-qələm	kir-pas	küləkli-tufanlı	qarabaqara
kar-kor	kisə-kisə	küləkli-yağışlı	qarın-qarına
kar-lal	kiş-kiş	künc-bucaq	qarış-bulaş
karvan-karvan	kişi-kişi	küskün-küskün	qarış-qarış
kasıb-kusub	kişili-arvadlı	küş-küş	qarış-quruş
kef-damaq	kofta-tuman	küy-kələk	qarışiq-dolaşiq
kef-əhval	kol-kos	küy-kələkçi	qarlı-boranlı
kefli-damaqlı	kol-koslu	küy-qalmaqal	qarmaqarışiq
kefli-kefli	kol-kosluq	qab-qacaq	qarmaqarışıqlıq
key-key	kom-kom	qab-qaşiq	qarqara
kəkələyə-kəkələyə	koma-koma	qab-qazan	qarşı-qarşıya
kələ-kötür	kor-kobud	qabaq-qabağa	qart-qart
kələ-kötürlük	kor-koranə	qabaq-qarşı	qart-qurt
kəlləbəkəllə	kor-peşman	qabaq-qənşər	qaş-daş
kəlləpaça	kos-kos	qabar-qabar	qaş-göz
kəlmə-kəlmə	kos-kosa	qaç-qov	qat-qarış
kəlməbəkəlmə	kos-nağara	qaça-qaça	qat-qarışiq

qat-qarışlıq	qıpqırmızı	qol-budaqlı	lal-karlıq
qat-qat	qıpqızıl	qol-qabırğa	lal-mat
qatar-qatar	qır-qıç	qol-qanad	lap-lap
qatbaqat	qır-qır	qol-qıç	lapar-lapar
qatma-qarışlıq	qır-qıra	qol-qola	laq-laq
qatqatı	qır-saqqız	qolac-qolac	las-las
qayda-qanun	qıraq-bucaq	qollu-budaqlı	lat-lüt
qayım-qayım	qırç-qırç	qollu-qanadlı	lax-tax
qaynar-qaynar	qırçın-qırçın	qolsuz-qanadsız	laxbalax
qaz-qaz	qırım-qırtı	qonaq-qara	laxta-laxta
qazıq-qazıq	qırım-qırtıq	qonaq-qaralı	lay-lay
qeydsiz-şərtsiz	qırıq-qırıq	qonu-qonşu	laybalay
qeyzli-qeyzli	qırıq-quraq	qonum-qonşu	leş-leşə
qədd-qamət	qırıq-quruq	qoruq-qaytaq	ləçək-ləçək
qədəm-qədəm	qırıq-sökük	qoruq-qaytaqsız	ləhləyə-ləhləyə
qədir-qiymət	qırıq-tökük	qorxa-qorxa	ləkə-ləkə
qədli-qamətli	qırış-qırış	qorxu-hürkü	ləl-cavahirat
qəh-qəh	qıs-qıs	qoyun-quzu	ləngərlənə-ləngərlənə
qəhqəhə	qıs-qıvraq	quba-qaz	ləpə-ləpə
qələm-davat	qısma-boğma	qucaq-qucaq	ling-lingi
qəlpə-qəlpə	qışqır-bağır	qul-qaravaş	lomba-lomba
qəm-qubar	qışqırıq-bağır	qulan-quşqun	lopa-lopa
qəm-qüssə	qıvrım-qıvrım	quldur-qaçaq	lotu-bambılı
qəmgin-qəmgin	qıy-qıy	qum-qum	lotu-potu
qəmli-qəmli	qızıl-gümüş	qumquma	lovğa-lovğa
qəpik-qəpik	qızıl-qırmızı	qumqumaçı	lö-lö
qəpik-quruş	qızılboz	qupquru	lülə-lülə
qərib-qərib	qisim-qisim	qur-qur	lüm-lüm
qərib-qürəba	qiymə-qiymə	qurban-sadağa	lüt-anadangəlmə
qəsd-qərəz	qocalı-cavanlı	qurd-quş	lüt-ətce
qətl-qarət	qodu-qodu	qurt-qurt	lüt-madərzad
qətrə-qətrə	qohum-əqrəba	quru-çürük	lüt-müt
qətrəbəqətrə	qohum-qardaş	quru-quru	lüt-üryan
qıd-qıd	qohum-qonşu	lağ-lağ	maça-maça
qıdır-bıdır	qohum-quda	lağ-loğaz	maddəbəməddə
qığ-qığ	qol-boyun	lal-dinməz	mahur-hindi
qıj-qıj	qol-budaq	lal-kar	mal-davar

mal-dövlət	mıǵmıǵ	nərmə-nazik	oyun-oyuncaq
mal-heyvan	mıǵmıǵa	nərmə-naziklik	öfkəli-öfkəli
mal-madar	mıǵmıǵı	nəsilbənəsil	ögey-doğmalıq
mal-mülk	mır-mır	nəvə-nəticə	öhö-öhö
mal-pul	mırmırı	nəzər-diqqət	ölçü-biçi
mal-qara	mırt-mırt	nəzir-niyaz	ölçüsüz-biçimsiz
mal-qaraçı	mısmırıq	nişanbənişan	ölə-ölə
mal-qaraçılıq	mışıl-mışıl	nizam-intizam	ölüm-dirim
mal-qaralı	mızmız	nöqtəbənöqtə	ölüm-itim
marksist-leninçi	mızmızı	nöqtəsi-nöqtəsinə	ölüm-zülüm
mat-mat	mil-mil	növ-növ	ötə-bəri
mat-məbhut	milyon-milyon	növbənöv	ötkəm-ötkəm
mat-məəttəl	min-min	o-bu	ötür-ötür
mat-qut	mini-mini	od-alov	öyüd-nəsihət
matdım-matdım	minnət-sünnət	od-ocaq	pal-paltar
mayya-soke	miskin-miskin	od-yalov	pal-paltarlı
mazı-mazı	misqal-tərəzi	odlu-alovlu	pallı-paltarlı
məşə-çöl	mitil-şitil	odlu-odlu	par-par
mədd-cəzr	miyov-miyov	oğlanlı-qızlı	para-para
mədəni-kütləvi	mizan-tərəzi	oğru-əyri	parça-parça
məğrur-məğrur	möhkəm-möhkəm	oğru-quldur	parça-tikə
məhzun-məhzun	muncuq-muncuq	oğrun-oğrun	parıl-parıl
məlul-məlul	müftə-müftə	oğul-uşaq	pay-bölüş
mən-mən	mülk-imarət	olan-olmaz	pay-lüş
mənəli-mənəli	mülk-mal	olan-qalan	pay-piyada
mənəli-mənasız	münasibətli-	olmaya-olmaya	paylı-lüşlü
mənəm-mənəm	münasibətsiz	olsa-olsa	pencək-şalvar
mənəm-mənəmlik	müqayisəli-tarixi	on-on	pəh-pəh
mənli-sənli	nam-nişan	ora-bura	pəncə-pəncə
mənzil-mənzil	narın-narın	orada-burada	pərdə-pərdə
mənzilbəmənzil	naz-nəvaziş	oradan-buradan	pərən-pərən
mərə-mərə	naz-qəmzə	ot-alaf	pərli-budaqlı
mərtəbə-mərtəbə	nazənin-nazənin	ovuc-ovuc	pərt-pərt
məsüm-məsüm	nazlı-duzlu	ox-kaman	pıç-pıç
mətə-mətə	naznazi	ox-yay	pırçım-pırçım
məyus-məyus	nəfəs-nəfəsə	oxu-yazı	pıspısa
məzlum-məzlum	nəm-nüm	oynaya-oynaya	pillə-pillə

pinq-ponq	sallana-sallana	sərbəsər	şan-şan
pis-pis	salxım-salxım	səs-küy	şan-şərafət
piş-piş	sapbasağ	səs-küylü	şan-şöhrət
pişim-pişimlə	sappasağ	səs-səda	şan-şövkət
pişpişi	sapsağ	səs-səmir	şana-şana
plaş-çadır	sapsağlam	səs-səmirsiz	şanə-şanə
puçur-puçur	sapsağlamlıq	səsli-küylü	şanlı-şərafətli
pul-mul	sapsağlıq	səssiz-səmirsiz	şanlı-şöhrətli
pul-para	sapsarı	sətirbəsətir	şanlı-şöhrətli
pul-pənə	sapsarılıq	sınıq-salxaq	şanlı-şövkətli
pul-pul	sarı-bozumtul	sınıq-sınıq	şap-şap
pulsuz-parasız	sarı-kürən	sınıq-sökük	şap-şup
rahat-rahat	sarı-qırmızı	sırsıra	şapır-şapır
rastabazar	sarı-qızılı	sıx-sıx	şaq-şaq
rəng-rəng	sarsaq-sarsaq	sıxma-boğma	şaqşaraq
rəngbərəng	say-seçmə	siçan-pişik	şar-şar
rəngbərənglik	sayır-bayır	sil-süpür	şar-şarla
riştə-riştə	saysız-hesabsız	sir-sifət	şarappaşarap
rizə-rizə	seçmə-seçmə	sis-duman	şaraq-şaraq
rubəru	sel-su	sizli-bizli	şarıl-şarıl
saatbasaat	sel-sucaq	soraq-soraqla	şart-şart
sabah-birigün	selli-sulu	sorğu-sual	şax-budaq
sabah-sabah	sevə-sevə	soyuq-soyuq	şax-budaqlı
saç-birçək	sevinə-sevinə	sör-söküntü	şax-şax
saç-saqqal	seyrək-seyrək	söylənə-söylənə	şax-şəvəl
saçaq-saçaq	səbət-səbət	söz-sov	şaxlı-budaqlı
saçlı-birçəkli	səbir-aram	söz-söhbət	şaxsey-vaxsey
saçlı-saqqallı	səbir-qərar	sözbəsöz	şaxşax
saf-çürük	səfbəsəf	sözsüz-sovsuz	şey-mey
sağ-salamat	səfil-sərgərdan	sual-cavab	şey-şüy
sağ-salamatlıq	səhər-axşam	sür-sümük	şeytan-şeytan
sağ-sol	səhər-səhər	sürü-sürü	şeytan-şuğul
sağdış-soldış	səliqə-sahman	süst-süst	şəhərbəşəhər
sakit-sakit	səliqə-sahmanlı	şad-şad	şəkil-şəmayil
salam-dua	səmimi-qəlbədən	şad-xürrəm	şəkk-şübhə
salam-kalam	səndələyə-səndələyə	şahid-sübut	şəkk-şübhəsiz
salamsız-kalamsız	sənli-mənli	şan-beçə	şəksiz-şübhəsiz

şələ-külə	taq-taq	ton-mil	uzaq-uzaq
şələ-şələ	tar-mar	top-top	uzun-caydaq
şələ-şiltə	tar-qaval	top-top	uzun-uzadı
şələ-şülə	taraq-taraq	top-topxana	uzun-uzun
şəlpə-şülpə	taraq-turuq	top-tüfəng	üç-üç
şəltə-şəltə	tartan-partan	top-tüfəngli	ürək-dirək
şəltə-şültə	tau-saqqız	topa-topa	ürək-göbək
şəms-qəmər	taxta-para	toplu-tüfəngli	ürf-adət
şən-şən	taxta-şalban	toy-bayram	üst-baş
şən-şərafət	tay-bərabər	toy-büsat	üst-üstə
şənlik-şadlıq	tay-tay	toy-düyün	üz-göz
şır-şır	tay-tay	toy-mağar	üz-üzə
şırıl-şırıl	tay-tuş	toy-nağara	üzbəüz
şırım-şırım	taybatay	toy-vay	üzük-üzük
şil-küt	tez-gec	toz-duman	vaqon-vaqon
şiltə-şiltə	tez-tez	toz-torpaq	var-dövlət
şimal-qərb	tez-tələsik	toz-torpaqlı	var-yox
şimal-şərq	təhər-töhür	toz-tozanaq	varlı-hallı
şipşirin	tək-tək	tör-töküntü	varlı-karlı
şir-şəkil	tək-tənha	tör-töküntülü	vaxt-bivaxt
şirə-boran	tək-tük	tör-töküntülük	vaxtbavaxt
şirin-şirin	təkbətək	tuman-köynək	vaxtlı-vaxtında
şit-şit	təkrar-təkrar	tumturş	vaxtlı-vaxtsiz
şit-şor	tələm-tələsik	tünbətün	veyil-veyil
şot-kök	tələsə-tələsə	uc-bucaq	vərəq-vərəq
şübhəli-şübhəli	tənbəl-tənbəl	uc-bucaqsız	vərəqbəvərəq
tac-taxt	təptəzə	ucdan-qıraqdan	vıǵ-vıǵ
tamam-dəsgah	tərli-tərli	ucdan-qulaqdan	vıq-vıq
tamam-kamal	tərtəmiz	ucsuz-bucaqsız	vız-vız
tanış-biliş	tın-tın	uçuq-sökük	vic-vic
tanış-tunuş	tıp-tıp	udum-udum	vur-tut
tap-tap	tıq-tıq	ufaq-tufaq	yağ-bal
tap-tup	tikə-parça	umu-küsü	yağ-pendir
tappatap	tikə-tikə	upuzun	yağlı-qara
tappatapla	tir-tir	uqro-fin	yağlı-yağlı
tappatup	titrətmə-qızdırma	utanmaz-utanmaz	yal-yalman
tappatupla	ton-kilometr	uy-uy	yal-yamac

yalan-gerçək	yara-xora	yeddi-yeddi	yol-yol
yalan-palan	yara-xoralı	yek-digər	yor-yoxsul
yalan-yanlış	yaram-yaram	yekbəyek	yorğan-döşək
yalaq-yalaq	yaraq-əsbab	yekə-yekə	yorğun-arğın
yaltaq-yaltaq	yaraq-əsləhə	yekəxana-yekəxana	yorğun-yorğun
yalvar-yapış	yaraq-əsləhəli	yellənə-yellənə	yorta-yorta
yalvar-yaxar	yaraqılı-yasaqlı	yemək-içmək	yoxuş-eniş
yam-yam	yarı-yarı	yeni-yeni	yör-yöndəm
yaman-yaman	yarı-yarımçılıq	yenicə-yenicə	yumru-yumru
yaman-yaxşı	yarı-yarımçılıq	yeniş-yoxuş	yumşaq-yumşaq
yamaq-yamaq	yarı-yarıya	yepyekə	yupyumru
yamaq-yırtıq	yarıbayarı	yepyeni	yurd-yuva
yamyastı	yarım-yarım	yer-göy	yurd-yuvasız
yamyaşıl	yarıq-yarıq	yer-yemiş	yurdsuz-yuvasız
yan-yan	yarlı-yaraqılı	yer-yer	yuxulu-yuxulu
yan-yana	yarlı-yaraşılı	yer-yerdən	yüngül-yaraq
yan-yanaşa	yarlı-yoldaşlı	yer-yurd	yüpyüngül
yan-yancaq	yarsız-yoldaşsız	yərbəyer	yüyürə-yüyürə
yan-yanı	yastı-yastı	yərbəyerli	yüz-yüz
yan-yörə	yaş-yaş	yerli-dibli	zağ-zağ
yana-yana	yaşıl-mavi	yerli-köklü	zahir-batin
yanar-yanar	yaşlı-qurulu	yerli-yataqlı	zaman-zaman
yanbayan	yava-yava	yerli-yersiz	zanqazaranq
yanı-yanı	yavan-yavan	yersiz-yersiz	zar-zar
yanıq-yanıq	yavaş-yavaş	yersiz-yurdsuz	zarı-zarı
yanıqlı-yanıqlı	yaxın-uzaq	yersiz-yuvasız	zarıldaya-zarıldaya
yapayalnız	yaxşı-yaman	yetim-yesir	zavallı-zavallı
yapyalnız	yaxşı-yamanlıq	yeyin-yeyin	zəbt-rəbt
yapyalqız	yaxşı-yaxşı	yəhər-əsbab	zəlil-zəlil
yar-yancaq	yaxşılı-yamanlı	yığın-yığın	zəm-zəm
yar-yaraq	yay-ox	yır-yığış	zənbil-zənbil
yar-yaraqılı	yay-qış	yırğalana-yırğalana	zər-zərbafta
yar-yaraşılı	yaylı-qışlı	yırtıq-deşik	zər-ziba
yar-yaraşılı	yaz-qış	yırtıq-yamaq	zər-zibalı
yar-yoldaş	yazı-pozu	yıxıla-dura	zər-zivər
yar-yoldaşlı	yazıq-yazıq	yıxıla-yıxıla	zərli-zibalı
yara-para	yazıq-yuzuq	yol-iz	zərrə-zərrə

zəvzək-zəvzək	zir-zəbər	zor-güc	zurna-balabanlı
zığ-zımğır	zir-zibil	zorbazor	zurna-qaval
zinq-zinq	zol-zol	zorbazorluq	zülüm-zülüm
zıqqana-zıqqana	zolaq-zolaq	zövq-səfa	
zir-zir	zor-bəla	zurna-balaban	

6. Sayı Öbeği Yapısında Birleşik Sözcükler

beşbir	ikibir	ondördlük	şəş-beş
doxsan	iyirmibeşlik	onikilik	üç-beş
doxsanıncı	onaltılıq	səksən	üç-dörd
dörd-beş	onbeşlik	səksəninci	üçbir
iki-üç	onbirlik	səksənlik	

7. Kısaltma Öbeği Yapısında Birleşik Sözcükler

7.1. İyelik (İsnat) Öbeği Yapısında Birleşik Sözcükler

adıbədnam	ağzıgöyçək	ağzıyava	başıalovlu
adıbədnamlıq	ağzıgöyçəkli	ağzıyavalıq	başıaşağa
adıvayqanlı	ağzıheyvərə	ağzıyelli	başıaşağı
ağziaçıq	ağzıhədəli	ağzıyırtıq	başıbağlı
ağziaçıqlıq	ağzıkəsərli	ağzıyırtıqlıq	başıbəlali
ağzıbir	ağzıköpüklü	ağzıyuxarı	başıbərk
ağzıbirlik	ağzımvay	alıniaçıq	başıboş
ağzıboş	ağzımvaylıq	altıaçıq	başıbütöv
ağzıboşluq	ağzıodlu	anabir	başıbütün
ağzıbütöv	ağzıpərtöv	atabir	başıdaşlı
ağzıbütövlük	ağzıpərtövlük	ayağiağır	başıdolu
ağzıbütün	ağzıpolad	ayağıpərdəli	başıdümük
ağzıbütünlük	ağzıpoladlı	ayağısürüşkən	başıətli
ağzıcırlıq	ağzıpozuq	ayağıyüngül	başıküllü
ağzıdağınım	ağzıpüstə	ayağıyüngüllük	başılovlu
ağzıdağınıqlıq	ağzıqara	ayaqyalın	başıörtülü
ağzıdualı	ağzıqəşəng	bağrıbadaş	başıpapaqlı
ağzıəyri	ağzısöyüşlü	bağrıbadaşlıq	başıpozuq
ağzıgen	ağzıyarı	bağrıqara	başıpozuqluq
ağzıgövçək	ağzıyarıq	baldırıaçıq	başıqapazlı
ağzıgövçəklik	ağzıyastı	başıaçıq	başıqarlı

başıqırxıq	dilbaş	əligödək	gözüitilik
başıqotazlı	dilbir	əliisti	gözükölgəli
başısoyuq	dilbirlik	əliiti	gözükölgəlilik
başısoyuqluq	diliacı	əlikasad	gözüqırpıq
başıyekə	diliacılıq	əlikasadlıq	gözüqırpıqlıq
başıyuxarı	diliboz	əliqabarlı	gözüqırpıq
belibağlı ¹	dilican	əliqamçılı	gözüqırpıqlıq
belibağlı ²	diligödək	əliqandallı	gözütöx
belibasıq	diligödəklik	əliqanlı	gözütöxluq
belibükük	dilikəsik	əliuşaqılı	gözüyaşlı
beliəyri	diliqısa	əliuzun	gözüyaşlılıq
beyniboş	diliqısalıq	əliuzunluq	gözüyumuşu
bəxtiqara	dilişirin	əliyalın	gözüyumululuq
bığıbəy	dilişirinlik	əliyuxa	gözüyumuşuq
bığıburma	diliuzun	əliyüngül	gözüyumuşuluq
bığıqırxıq	diliuzunluq	əliyüngüllük	günüqara
boynuburuq	dodağısallaq	əməlisaleh	günüqaralıq
boynubükük	dodağısözlü	əngiboş	xanəxərab
boynudərili	dodağıyoğun	ətıacı	içiboş
boynuxəzli	dostucan	ətıacılıq	kəlləmayallaq
boynuyoğun	döşüaçıq	ətıaçıq	köksüdüdü
buğuburma	döşüödü	fikriaçıq	könlüaçıq
burnuyelli	döşüqara	gəlişigözəl	könlüaçıqlıq
canıbərk	döşüyastı	gönüqalın	könlüqara
canıbərklik	döşüzəif	gönüqalınlıq	könlüqaralıq
canışirin	əliaçıq	gözbağlıca	könlüqırpıq
çiynidüşük	əliaçılıq	gözüac	könlüsınıq
dabanıçatlaq	əliağır	gözüaclıq	qanbir
dabanıqalxıq	əliağırılıq	gözüaçıq	qanıacı
dabanıqara	əliaşağı	gözüaçıqlıq	qanıacılıq
damarıboş	əliaşağılıq	gözübağlı	qanıaçıq
damarıboşluq	əlibağlı	gözübağlıca	qanıisti
damarıqırpıq	əliboş	gözübağlıcalıq	qanıistilik
dərisiqara	əliboşluq	gözübağlılıq	qanıqara
dərisitikanlılar	əlidolu	gözüdar	qanıqaralıq
dibiyastı	əliəyri	gözüdarlıq	qanısoyuq
dilayrı	əliəyriilik	gözüiti	qanısoyuqluq

qanışirin	özünümüdafə	ürəyigeniş	üzübozluq
qanışirinlik	özünümüşahidə	ürəyiincə	üzüdönük
qapıbir	özünütənqid	ürəyiincəlik	üzüdönüklük
qarnıaçıq	özünütərbiyə	ürəyinazik	üzüörtülü
qarnışişik	sözbir	ürəyinaziklik	üzüqara
qarnıyarıq	sözbirlik	ürəyiqurdlu	üzüqaralıq
qarnıyoğun	sözübütöv	ürəyiqurdluluq	üzüqırxıq
qəlbidaş	sözübütün	ürəyisınıq	üzüqoylu
qəlbinazik	sözüdüz	ürəyisınıqlıq	üzüsulu
qəlbinaziklik	suyuşirin	ürəyisözlü	üzüyola
qəlbıqara	suyuşirinlik	ürəyitəmiz	üzüyolalıq
qəlbıqaralıq	taydəyişik	ürəyiyumşaq	üzüyumşaq
qəlbıqırırq	tükügödək	ürəyiyumşaqlıq	üzüyumşaqlıq
qolubağlı	ucubiz	ürəyiyuxa	üzüyuxarı
qoluçirməkli	ucuiti	ürəyiyuxalıq	yanıqara
qolugüclü	ucuşış	üstüaçıq	yarpağıtüklü
qolugüclülük	ürəkbiir	üstüörtülü	yaxasıaçıq
qolukəsik	ürəyiaçıq	üstüpərdəli	yorğanıqalın
qoluquvvətli	ürəyiaçıqlıq	üzüaçıq	zətıqırırq
qoluzorba	ürəyibərk	üzüağ	zətıqırırqlıq
qoluzorbalıq	ürəyibərklik	üzüağlıq	zehniaçıq
qoluzorlu	ürəyidağlı	üzüaşağı	zehniaçıqlıq
özünüidarə	ürəyidaş	üzüboz	

7.2. Yönelme Öbeği Yapısında Birleşik Sözcükler

başabəla	gözəşirinlik	işəyararlı	məqsədəuyğun
birə-beş	gözəyarı	işəyararlılıq	məqsədəuyğunluq
birə-bir	güləbətın	işğadavamlı	odadavamlı
birə-iki	güləbətınli	işğadavamlılıq	odadavamlılıq
birə-üç	günəbir	işğahəssas	odadavamsız
birə-yüz	günəmuzd	işğahəssaslıq	odadavamsızlıq
cəmiyyətəzidd	günəmuzdçu	korafəhm	özünəbəy
diqqətəlayıq	günəmuzdçuluq	qanunauyğun	özünənəzarət
diqqətəşayan	xoşagəlimli	qanunauyğunluq	özünəxidmət
gözəgəlimli	xoşagəlimlilik	qarınafətir	soyuğadavamlı
gözəgəlimlilik	işəmuzd	quraqlığadavamlı	soyuğadavamlılıq
gözəşirin	işəmuzdçuluq	malaşərik	təqdirəlayıq

tərifəlayıq	turşuyadavamlılıq	yolayaxınlıq
turşaşirin	vaxtamuzd	yolayovuq
turşuyadavamlı	yolayaxın	yolayovuqluq

7.3. Kalma Öbeği Yapısında Birleşik Sözcükler

aradabir	damdabaca	əldəbir	üçdəbir
----------	-----------	---------	---------

7.4. Ayrılma Öbeği Yapısında Birleşik Sözcükler

altdan-yuxarı	dərsdənkənar	məktəbdənkənar	sınıfdənxaric
anadanbir	gahdanbir	növbədənkənar	şatdankənar
atadanbir	gecdən-gec	özündənbəy	təkdənbir
dərindən-dərin	hərdənbir	sınıfdənkənar	yüzildənbir

8. İki Durumlu Öbek Yapısında Birleşik Sözcükler

açıqdan-açığa	dildən-dilə	nəsildən-nəslə	üstədən-aşağı
başdan-ayağa	doğrudan-doğruya	sonradan-sonraya	vaxtdan-vaxta
başdan-başa	haçandan-haçana	şəkildən-şəklə	
birdən-birə	incədən-incəyə	uzaqdan-uzağa	

9. Çekim Edatı Öbeği Yapısında Birleşik Sözcükler

aşıqsayağı	xərçəngkimilər	köhnəsayaq	şəhərsayağı
bayramsayağı	ilansayağı	küsdümotukimilər	topalotukimi
dənizaşırı	ilaşırı	qarasayaq	topalotukimilər
əsgərsayağı	indiyədək	məktəbəqədər	toyuqkimilər
fıstıqkimi	karpkimilər	mixəkkimilər	türkəsaya
fıstıqkimilər	kartofkimilər	mollasayaq	türkəsyalıq
gərməkkimilər	kefalkimilər	moruqkimilər	türkəsayaq
günaşırı	kəndaşırı	suaşırı	türkəsayaqlıq
həftəaşırı	kəndsayağı	subaysayağı	vaxtaşırı
xanıkimilər	koroğlusayağı	şamkimilər	

10. Sıfat Yapım Ekli Öbek Yapısında Birleşik Sözcükler

badamşəkili	cəftəşəkili	dirsəkşəkili	ikişəkili
bağıracaqboşluqlular	çarxşəkili	göbələkşəkili	ilgəkşəkili
boruşəkili	dəhrşəkili	göbələkşəkillilik	iyneşəkili
buynuzşəkili	dırnaqşəkili	halqaşəkili	iyşəkili

kasaşəkili	kürəşəkili	naşəkili	sapşəkili
kasaşəkillilik	qalxanşəkili	oxşəkili	silindrşəkili
kolşəkili	qarmaqşəkili	oxşəkillilik	ulduzşəkili
konusşəkili	qövşəkili	pazşəkili	yelpikşəkili
konusşəkillilik	qübbəşəkili	prizmaşəkili	yumurtaşəkili
kristalşəkili	lövəşəkili	rombşəkili	zəngşəkili
kubşəkili	məktəbyaşlı	saçşəkili	

11. Unvan Öbeği Yapısında Birleşik Sözcükler

fatmanənə	şahənşah	şirvanşahlar
-----------	----------	--------------

12. Özel Ad Öbeği Yapısında Birleşik Sözcükler

arəçeyvçilik	əliallahı	əliallahılıq	mollanəsrəddinçilər
--------------	-----------	--------------	---------------------

13. Zarf Öbeği Yapısında Birleşik Sözcükler

beşbetər

14. Yineleme Öbeği Yapısında Birleşik Sözcükler

basabas	gəlhagəl	kəshakəs	pıçapıç
başabaş	gırhagır	köçəköç	pıçhapıç
bədəbəd	gurhagur	köçhaköç	rəngarəng
bəhsəbəhs	gurtagurt	qaçaqaç	rəngarənglik
bəxtəbəxt	xartaxart	qapaqap	sathasat
boyaboy	xarthaxart	qırhaqır	sərasər
boyhaboy	xıncaxınc	qurtaqurt	şaqhaşaq
brovhabrov	xırçaxırç	ləbaləb	şaqqaşaq
canhacan	xırtaxırt	ləbələb	şaraqqaşaraq
cırhacır	xorhaxor	maçamaç	şarhaşar
cırınqhacırınq	xoşamxoşluq	malamal	şarpaşarp
cızhacız	xoşaxoş	marçamarç	şartaşart
civhaciv	xoşaxoşluq	marçamarçla	şarthaşart
çırtaçırt	içəiç	mışamış	şıqqaşıq
dehade	içhaiç	miləmil	şırhaşır
dəmadəm	işiqhaişıq	muşhamuş	şırhaşır-la
düşhadüş	işiqhaişıqda	ötürhaötür	şırpaşırp
gethaget	kəsəkəs	partapart	təkətək

tutthatut	yehaye	zaranqazaranq	zırınqazırınq
vurhavur	yetişhayetiş	zıǵbazıǵ	

15. Fiil Öbeği Yapısında Birleşik Sözcükler

15.1. İsim-Fiil Öbeği Yapısında Birleşik Sözcükler

adqoyma	çuquntökmə	göbəkğötürmə	maralbaşılı
ağacatma	dabanbasma	göbəkəsmə	maşınqayırma
ağırtərpənişli	dadbilmə	göydəndüşmə	meşəqırma
ağızdandolma	dəlqəlsəməlilər	günvurma	meşəsalma
ahubaxılı	damdandüşmə	hesabaalma	motoyürüş
ahuyerişli	daşadöymə	hərarətkeçirmə	neftayırma
altıgüllük	dəngülüş	xəstəliktörətmə	neftçıxarma
anadandoğma	dəzğahqayırma	xınaqoyma	nəfəsalma
anadangəlmə	dibdənçixma	istilikkeçirmə	nəfəsvermə
arakəsmə	dibdəndüşmə	istiliktörətmə	nəsildəngəlmə
atadanqalma	dirədöymə	istitörətmə	özündəngetmə
atçapma	diribaşlaşma	istivurma	özünüqoruma
ayaqaçma	doludöymə	itibaxılı	parçadöşmə
babadanqalma	doluvurma	iybilmə	poladəritmə
balıqyetişdirmə	donvurma	kələ-kötürləşdirmə	poladyayma
başdansovma	doqqazkəsmə	kələ-kötürləşmə	raketqayırma
başgicəllənmə	dost-doğma	kələmdolmalıq	saçyolma
belbağlama	döymədöşmə	kərpicbağlama	satınalma
beşikərtmə	duvaqqapma	kökəlmə	səbzıqovurma
birgəyaşayış	dünyaya baxış	kürütökmə	səbzıqovurmalı
boğazadöymə	elektrikkeçirmə	qanköçürmə	səsəqoyma
bozqovurma	eşşəkbelisındırma	qarabasma	səsvermə
burungəlmə	əldəqayırma	qaraboğma	siyahıyaalma
cançəkışmə	əldəqayırılma	qaraqızdırma	soyuqdəymə
canvermə	əlverişli	qaraqovma	sözdəyişmə
canyandırma	əlverişlilik	qaraqovurma	sözdüzəltmə
ceyranbaşılı	əlverişsiz	qaratəpməcə	şəhərsalma
cihazqayırma	əlverişsizlik	qiyməçığırtma	şəkildəyişmə
çiçəkaçma	əlyazma	qoşagörmə	şirinqovurma
çiçəkdöymə	əmələgəlmə	lələktökmə	şüasaçma
çörəkbişirmə	filizsaflaşdırma	ləngəryeriş	tankqayırma
çuqunəritmə	gəmiqayırma	ləngəryerişli	televeriliş

topdansatış	ürəkdöyünmə	vaqonqayırma	yəhərvurma
topdansatışçı	ürəkgetmə	yeniyyətə	yuxugörmə
ucdantutma	ürəkkeçmə	yerdənçıxma	yükboşaltma
uşaqsaldırma	ürəkqopma	yerdəyişdirmə	yükdaşıma
uşaqsalma	üstəgəlmə	yerdəyişmə	yükgötürmə
ürəkbulanma	üzəçıxma	yertərpənmə	yükvurma

15.2. Sıfat-Fiil Öbeği Yapısında Birleşik Sözcükler

açıqgəzən	ağlagəlməz	astacaqən	başabatan
adamaldadan	ağlasığan	aşsüzən	başbilən
adamaoxşamaz	ağlasığışan	atçapan	başgicəlləndirən
adamaoxşamazlıq	ağlasığmaz	atminən	başkəsən
adamayovuşan	ağlasığmazlıq	atqaytaran	başsındıran
adamayovuşmaz	ağlıkəsməz	avarçəkən	bayançalan
adamayovuşmazlıq	ağrıkəsən	axınölçən	bayraqdaşıyan
adamdanqaçan	ala-bişmiş	ayıoynadən	benzindəşıyan
adamoynadən	ala-dəymiş	ayıqyatan	benzintökən
adamsatan	ala-yetişmiş	aynatutan	beşaçılan
adamsevməz	alaqdərən	azadlıqsevən	beşatan
adamsevməzlik	allaharayıcılıq	azadlıqsevər	beşatılan
adamyeyən	allahaxtaran	azanverən	beşyaşar
addımölçən	allahaxtarıcılıq	azargəzdirən	betonqarışdıran
adıbilinməz	allahquruculuq	azdanışan	bərklikölçən
ağacdeşən	alovsaçan	azişlənən	biletsatan
ağacdələn	altıaçılan	aztapılan	bilgisayar
ağacdoğrayan	altıyaşar	bağırđələn	biryaşar
ağacmişarlayan	anaşaçəkən	bağırıyaran	bombadaşıyan
ağacovan	aradüzəldən	balabançalan	bombatökən
ağılçatmaz	arakəsilməzlik	balağagirən	borudüzən
ağılkəsən	araqarışdıran	baldöyən	boruəyən
ağılumulmaz	araqçəkən	balıqtutan	borukəsən
ağırtərpənən	arasıkəsilməz	balıqudan	borusıxan
ağızaalınmaz	aravuran	balsüzən	boymadərən
ağızabaxan	aravuruşdıran	baltagörməz	boymadərənlik
ağlabatan	arfaçalan	baltakəsməz	boyölçən
ağlabatmaz	arşınölçən	baltaqıran	börkqapan
ağlabatmazlıq	arxqazan	bandurçalan	bucaqölçən

buxarölçən	çaqqalboğan	dalğavuran	dənizarıdan
buxarpaylayan	çaxırsatan	dalğayabənzər	dənqurudan
buzovabaxan	çaybasar	dalğayabənzərlik	dəntəmişləyən
buzovotaran	çaybecərən	dalğayaoxşar	dəntəmişləyici
buzqıran	çayqovuşan	dalğayaoxşarlıq	dəntutan
canalan	çaysüzən	dalğayaran	dənxırdalayan
canasinər	çayyığan	damaraoxşar	dənyeyən
candankeçən	çəkməsilən	damaraoxşarlıq	dərdbilən
canıçıxmış	çərdəymiş	damcısalan	dərdbilməz
canındankeçən	çərəndəymiş	damcısayan	dərişilayan
canıyanan	çiçəksevən	damcıtökən	dəribiçən
canıyananlıq	çiçəkyeyən	damğabasan	dəriboyayan
canıyanar	çirkgötürən	damğavuran	dərinlikölçən
canıyanarlıq	çirkgötürməyən	danaqıran	dərisoyan
canqurtaran	çiyidsəpən	darağaoxşar	dərmançiləyən
canqurtarıcı	çobanaldadan	daraqbatmaz	dərmançiləyici
cansıxan	çoxbilən	daşadöyən	dərzbağlayan
cansürtən	çoxbilmiş	daşagirən	dərzdaşıyan
cantəzələyən	çoxbilmişlik	daşatan	dərzyığan
canyandıran	çoxdanışan	daşçıxaran	dəsmalasan
canyandıranlıq	çoxişlənən	daşdələn	dəvəqıran
cavahirsatan	çoxyeyən	daşdoğrayan	dəvəqırخان
cecədoğrayan	çörəkbişirən	daşdöşəyən	dəyişəktikən
ceyranbasan	çörəkdaşıyan	daşdöyən	dəymədüşər
ceyrankeçməz	çörəkətirən	daşkəsən	dəzğahqayıran
cəmdəkyeyən	çörəksatan	daşmişarlayan	dəzğahsazlayan
cəmiyyətdənqaçan	çörəkverməz	daşoynadan	dırnağaoxşar
cərayanölçən	çörəkyapan	daşqıran	dırnaqtutan
cığıraçan	çuğundurçıxaran	daşxırdalayan	dibdolduran
cibəgirən	çuğunduryığan	daşyonan	dibölçən
cibkəsən	dadbilməzlik	dəşikaçan	didişməsalan
cihazqayıran	dağbasar	dəfçalan	dilbilən
ciyəriyanmış	dalğadöyən	dəmirəbənzər	dilbilməz
corabtoxuyan	dalğakəsən	dəmirkəsən	dilbilməzlik
cövüzqıran	dalğaölçən	dəmiryayan	dildalayan
cücüyeyən	dalğaçıran	dəmiryonan	dildönməz
cüməxatan	dalğasındıran	dəmtutan	dilqanadan

dilqanan	əhəngsatan	gecəriyən	günəbaxanlıq
diltərpənməz	əhəngsəpən	gecqaynayan	güngörməz
dirisoyan	əhəngsöndürən	gecyetişən	günyaşar
dişaçan	əhəngyandıran	gəlinboğan	güvəqıran
dişbatan	əkinəbaxan	gəlinqaytaran	hacıyatmaz
dişbatmaz	əlcəktikən	gəmiqayıran	haqsevər
dişbatmazlıq	əlcəktoxuyan	gilabısatın	haqverməz
dişçəkən	əlçatan	gilqarışdıran	havadəyişən
dişəbənzər	əlçatmaz	gilqarışdırıcı	havaqızdıran
dişədəyər	əlçatmazlıq	gitaraçalan	havatəmizləyən
dodağabənzər	əldəyməz	gizliqovuşanlar	havatəmizləyici
dodağaoxşar	ələgələn	göbəkçötürən	havayıyeyən
dodaqdəyməz	ələkeçməz	göbəkyazan	hekayəyazan
doğruyabənzər	ələkeçməzlik	gönsoyan	hesabagəlməz
doğruyaoxşar	əligətirən	göyertisatan	hesabagəlməzlik
dondurmasatan	əlirişməz	göysatan	həcvyazan
donuzabaxan	əlüzsilən	gözçıxaran	hərərətölçən
donuzotaran	əlüzuyuyan	gözəçarpan	həşəratyeyən
dördyaşar	əlyetməz	gözədəyən	həyatsevən
döşdəymiş	əməksevən	gözədəyməz	həyatsevər
döşəməsilən	əməksevənlik	gözəgələn	həyatsevərlik
döşəməsürtən	əməksevər	gözəgəlməli	hündürlükölçən
döşəyatan	əməksevərlik	gözəgörünməz	xalçatoxuyan
duayazan	ərizəyazan	gözəgörünməzlik	xeyirsöyləməz
dumbulçalan	ətçəkən	gözqamaşdıran	xəmiryayan
duzluqölçən	ətdoğrayan	gözqamaşdırıcılıq	xəmiryoğuran
duzqıran	ətdöyən	gözüdoymaz	xəncərqayıran
duzsevən	ətürpərdən	gözüdoymazlıq	xəncərvuran
düdükçalan	ətyeməz	gözyaşardan	xəndəkqazan
dümbəkçalan	ətyeyən	gözyaşardıcılıq	xəritəçəkən
dünyagörmüş	əyirməölçən	gübrəsəpən	xəstəliktörədən
düyütəmizləyən	falabaxan	gücölçən	xətçəkən
düzvuran	faytonsürən	gülabsüzən	xırmandöyən
elqovan	fənəryandıran	günbatan	xidmətsevən
eltökən	fındıqsındıran	günçıxan	xoşagedən
evyaran	filizyuyan	gündoğan	xoşagetməz
evyıxan	gecdəyən	günəbaxan	xoşagetməzlik

xoşagələn	işıqsaçan	keçiotaran	kubaoxşar
xoşagəlim	işıqsevən	keçiqıran	küçəsüpürən
xoşagəlməyən	işsevən	kəlağayıtoxuyan	küçətəmizləyən
xoşagəlməz	iştahaaçan	kərpıcatan	küçəyuyan
xoşagəlməzlik	iştahaçan	kərpickəsən	küləçalan
xörəkbişirən	iştahagətirən	kərpıcqurudan	küləçalar
xörəkpaylayan	iştahgətirən	kərpıcverən	küləkölçən
ikiyaşar	itboğan	kəsəkdöyən	küləktutan
ilanoynadan	itəbaxan	kirəmitbişirən	küləşdoğrayan
ilanyeyən	itiaxan	kirşəbağlayan	kültəmizləyən
inəkotaran	itigedən	kisəçəkən	kündəaçan
inəksağan	itigörən	kitabsatan	küpəgirən
inəyəbaxan	itoynadan	klarnetçalan	kürktikən
insanabənzər	ityatmaz	kokainçəkən	qabağardan
insandanqaçan	iyədəoğan	kolahürən	qabaqgörən
insansevən	izaxtaran	kolqıran	qabaqgörənlik
insansevər	iztanıyan	konservaçan	qabıqyeyən
insansevərlik	iztapan	konusaoxşar	qabqıran
insansevməz	jmıxdoğrayan	konusaoxşarlıq	qabsındıran
insansevməzlik	kağızpaylayan	kökdoğrayan	qalınlıqölçən
ipəkaçan	kalibrölçən	kökkəsən	qalxanabənzər
ipəkəyirən	kamançaçalan	kökyuyan	qalxanaoxşar
ipəktoxuyan	kamerayamayan	kölgəsevən	qanıçən
ipəyatmamazlıq	karagələn	kömürbasan	qankəsən
ipəyatmaz	kartofçıxaran	kömürçıxaran	qanqaraldan
ipəyatmazlıq	kartofdoğrayan	kömürdoğrayan	qanqurudan
ipəyirən	kartofəkən	kömürqazıyan	qansoran
irinverən	kartofsoyan	kömürsoran	qantökən
istilikkeçirən	kartoftəmizləyən	kömürtəmizləyən	qaradinməz
istiliktörədici	kartofyığan	kömürxırdalayan	qarageymiş
istiölçən	karvanqıran	kömüryandıran	qarapürən
işbacaran	karvanqovan	kömüryükəyən	qarasoran
işbilən	karvanvuran	könülaçan	qarmonçalan
işəgələn	keçəbasan	könülsevən	qarölçən
işəyarar	keçəatan	körpüsalan	qarşısılınmaz
işəyarayan	keçəbiçən	körükbasan	qatıaçılmamış
işiqölçən	keçətəpən	kötükçıxardan	qatıqsatan

qavalçalan	qorxubilməzlik	maşinsürən	mürəkkəbqurudan
qavalvuran	qoşagörən	meşədoğrayan	mürəkkəbsilən
qayaqapan	qoşayelən	meşəqıran	nağaraçalan
qayçıbatmaz	qoyunboğan	metalaoxşar	nalqıran
qayçıgörməmiş	qranatatan	metaldoğrayan	naltökən
qayçıkəsən	qulağagirən	metaləridən	naxırotaran
qayçıkəsməz	qulaqbatıran	metalkəsən	naxışaçan
qayğılıbilməz	qumbaraatan	metalyayan	neftayıran
qayısqıran	qumeşən	meymunabənzər	neftçıxaran
qazanaoxşar	qumsovuran	meymunaoxşar	neftdaşıyan
qazantəmizləyən	qurdabənzər	meymunoyndan	nefttəmizləyən
qazmadüsər	qurdaoxşar	meyvəqurudan	novellayazan
qazölçən	qurdbasan	meyvəyetirici	nursaçan
qəbireşən	qurdboğan	məhlulqarışdıran	odpüskürdücü
qəbirqazan	qurdqovan	məktubpaylayan	odpüskürən
qədirbilən	qurşaqtutan	mələkmənzər	odsaçan
qədirbilməz	quşatan	məməyeyən	odsöndürən
qədirbilməzlik	quşqalxmaz	mərkəzdənqaçan	odunkəsən
qəlbaçan	quşqonmayan	mərkəzəqaçan	odunqıran
qənddişləyən	quşqonmaz	məsafəölçən	onaçılan
qənddoğrayan	quyruqbulayan	məzhəkəyazan	onatılan
qəndqıran	quzuotaran	mıxabənzər	onyaşar
qəndsındıran	qüvvətölçən	milçəkqapan	orqançalan
qəsidəyazan	lağımatan	milçəkqıran	otabənzər
qəzetsatan	lentəbənzər	milçəktutan	otbiçən
qığılcımsaçan	leşsökən	milçəkvruran	otçalan
qırbasan	leşyeyən	milçəkyyeyən	otdoğrayan
qırbişirən	ləbbeykdeyən	minaatan	otyeyən
qısırəmən	ləkəaparan	minaaxtaran	otyığan
qonaqsevən	ləpədəyən	minadüzən	oxabənzər
qonaqsevənlik	lifayıran	minasaçan	oxatan
qonaqsevər	ləvhəyazan	misəridən	ölçüyəgəlməz
qonaqsevərlik	malabaxan	misyayan	ölçüyəgəlməzlik
qonaqsevməz	malaçəkən	mişaraoxşar	ölüyuyan
qonaqsevməzlik	malçəkən	modelqayıran	özüaçılan
qorabişirən	malyeməz	motorqayıran	özüboşaldan
qorxubilməz	maşınqayıran	mövücalan	özünüçəkən

özünüdartan	seliyəoxşar	suçiləyən	tarlaqoruyucu
özüyazan	səbəttoxuyan	sudaşıyan	tasabaxan
özüyəriyən	səhifəbağlayan	sukeçirməyən	taxılbiçən
palaztoxuyan	səkkizyaşar	sukeçməz	taxıldöyən
palçıqtutan	səsgücləndirən	sukəsən	taxılqurudan
paltarasan	səsgücləndirici	suölçən	taxılsəpən
paltarasılan	səskeçirməyən	susevən	taxılsovuran
paltarbiçən	səstutan	susevər	taxıltəmizləyən
paltartikən	səsyazan	susəpən	taxtaçəkən
paltaryuyan	siçanabənzər	sututar	taxtakəsən
pambıqatan	siçanaoxşar	suyaran	taxtayonan
pambıqqurudan	silahdaşıyan	südəmər	tayavuran
pambıqtəmizləyən	silahqayıran	südsatan	telbasan
pambıqyığan	silosdoğrayan	südverən	tezalışan
papirosalışdıran	sinəkqapan	sülhsevər	tezalovlanan
papirosdolduran	siqarabənzər	sünbülqıran	tezböyüyən
papirosyandıran	skripkaçalan	sürətölçən	tezdəyən
peyindağdan	soxulcanaoxşar	şarabənzər	tezəriyən
peyinsəpən	sözanlayan	şaraoxşar	tezkeçən
pəpəyeyən	sözdəyişdirici	şəhduran	tezsınan
piçburan	sözdüzəldici	şeypurçalan	tezyetişən
poladəridən	sözəbaxan	şəkilçəkən	təpikatan
poladyayan	sözəbaxmayan	şıllaqatan	tərifəgəlməz
rombabənzər	sözəbaxmaz	şitiləkən	təsvirəgəlməz
rombaoxşar	sözgəzdirən	şordüzən	təxirəsalınmaz
ruhoxşayan	sözgötürməyən	şüasaçan	təyyarəqayıran
sabunbişirən	sözgötürməz	şüşəkəsən	təyyarəqayıрма
saçayıran	sözükəçən	şüşəsalan	təyyarəvuran
saçqıran	sözükəçər	şüşəsilen	tıxacçıxardan
salxımabənzər	spirtölçən	şüşətəmizləyən	topdağıtmaz
sancağaoxşar	stajkeçən	şüşəüfürən	torpaqbərkidən
saniyəölçən	suaşıran	şüşəyəbənzər	torpaqdaşıyan
sapabənzər	suaxan	şüşəyəoxşar	torpaqölçən
sarisüsən	suayırıcı	tankqayıran	torpaqqazan
sarıyaçalar	subasan	tankvuran	torpaqsoran
sazçalan	subasar	tarçalan	torpaqyumşaldan
selbasar	suçəkən	tarixyazan	torpeddaşıyan

toxumsəpən	ürəksındıran	yanüzənlər	yoldəyişən
tozgötürən	ürəksıxan	yarıbişmiş	yolgöstərən
tozsoran	ürəkverən	yarıdəymiş	yolkəsən
toztəmizləyən	ürəkyandıran	yarıgeyinmiş	yolkəsmə
toztəmizləyici	ürəkyaxan	yarımçürümüş	yolverilməz
toztutan	ürəyəoxşar	yarımqaynar	yolvuran
tozyığan	ürəyəyatan	yarımqurumuş	yorğansırıyan
törpüdəyməmiş	üzəgülən	yarımtəmizlənmiş	yorğantikən
törpügörməmiş	üzgörənlik	yarımyetişmiş	yundarayan
tramvaysürən	üzügülər	yarıparçalanmış	yundidən
tumsəpən	üzügülərlik	yarıuzanmış	yunəyirən
tuşatan	üzügülməz	yarıyetişmiş	yunverən
tuşvuran	vaqonetsürən	yarpağabənzər	yunyuyan
tükürpərdən	vaqonqayıran	yarpaqbükən	yuxugətirən
tütəkçalan	vaqonqoşan	yarpaqbürüşdürən	yükalan
ulduzaoxşar	vaqonsürən	yarpaqgəmirən	yükdaşıyan
uşaqəmidirən	vergiyiğan	yaşıötmüş	yükgöndərən
uşaqsevən	vəsfəgəlməz	yaxıngörən	yüqaldıran
uşaqsevənlik	vətənsəvər	yeddiyaşar	yüksəklikölçən
utilyığan	vətənsəvərlik	yelçəkən	zəhləaparan
uzaqgörən	vışkaquraşdıran	yemdoğrayan	zəhlətökən
uzaqgörənlik	vintaçan	yempörtən	zəhmətsevən
uzaqlıqölçən	vintburan	yemqarışdıran	zəhmətsevənlik
uzaqvuran	violonçelçalan	yengiyetişmiş	zəhmətsevər
uzunçəkən	yağabənzər	yereşən	zəhmətsevərlik
uzundanışan	yağaoxşar	yerəbaxan	zəncirvuran
uzunsürən	yağayıran	yerölçən	zəngçalan
üçaçılan	yağçalan	yerqazan	zəngvuran
üçatılan	yağışölçən	yeşikdaşıyan	zibilatan
üçyaşar	yağmurölçən	yetimdoyuran	zibildaşıyan
ümidverən	yağölçən	yəhərqayıran	zirehdeşən
ünyetməz	yağtutan	yivaçan	zirehdələn
ürəkaçan	yağyığan	yolayıran	ziyanverən
ürəkbulandıran	yangınsöndürən	yolbilən	züytutan

15.3. Zarf-Fiil Öbeği Yapısında Birleşik Sözcükler

birbaşə	dabanbasa	dabanbasaraq	gözgörə
---------	-----------	--------------	---------

tülküdurmazdan

üzgürə

üzüstə

15.4. Bağ-Fiil Öbeği Yapısında Birleşik Sözcükler

alıb-alacaq	deyib-danışma	olub-keçmiş	sevib-seçmə
alıb-satma	deyib-gülən	oturub-durma	silib-süpürmə
alıb-verəcək	deyib-gülmə	oxuyub-çalan	solub-saralma
aşib-daşma	əkib-becərmə	oxuyub-yazma	töküb-töküşdürmə
bəzənib-düzənmə	əkib-biçmə	ölçüb-biçmə	utanıb-qızarma
bitib-tükənməz	əkilib-becərilmə	ölçülüb-biçilmə	vurub-yıxan
coşub-daşma	əkilib-biçilmə	ölçülüb-biçilmiş	yalvarıb-yapışma
çalıb-çağırma	əzilib-büzülmə	ölüb-dirilmə	yalvarıb-yaxarma
çalıb-çapma	gedib-gəlmə	ölüb-itən	yandırılıb-tökmə
çalıb-oxuma	geyib-kecinmə	ölüb-öldürmə	yandırılıb-yaxma
çalıb-oynama	geyindirib-kecindirmə	örtüb-basdırma	yaxıb-yandırıcı
çalışıb-çapalama	geyinib-kecinmə	örtüb-keçmə	yeyib-içmə
çalışıb-vuruşma	geyinib-kecinmiş	saralıb-solma	
çapıb-talama	gəlib-gedən	satıb-sovma	
çaşıb-qalma	olub-keçən	satıb-sovurma	

16. Fiil Öbeği Yapısında Birleşik Sözcükler

ağrıkəsici	cəlbədic	əfvədməz	göynədicilik
allaharayıcı	cəzavəric	əhatədic	gözbağlayıcı
allahaxtarıcı	cəzbedic	əksetdiric	gözbağlayıcılıq
allahqurucu	cəzbedicilik	əksetmə	gözqamaşdırıcı
barveric	cəzbetmə	ətürpərdic	gözyaşardıcı
başagrıdic	çörəkverən	əvəzedic	gözyorucu
başgicəldic	dədveric	əvəzedicilik	gözyoruculuq
başgicəllədic	davamətdiric	əvəzədməz	gücötürücü
başgicəlləndiric	dəntutucu	əvəzədməzlik	havaqızdırıcı
beyinəzic	dərdveric	əvəzetmə	heyranedic
bərpəedic	dərkədməz	əvəzölünmə	həlledic
bihuşedic	dərkədməzlik	əvəzölünməz	həllölünməz
canalıcı	dəvətedic	əvəzölünməzlik	hərəkətedic
cansıxıcı	dölvericilik	əzabveric	hərəkətötürücü
cansıxıcılıq	emaledic	göynədən	hərəkətveric
canveric	etimədveric	göynədic	həyatveric

himayəedici	iştahgətirici	müşayiəedici	təsəlliverici
xarəbedici	izahedici	nicatverici	təsiredici
xəbərdaredici	izahedilməz	nüfuzedici	təskinedici
xilasedici	izoləedici	öyüdverici	təsvibedici
xilasetmə	qandayandırıcı	radioverici	təşkiləedici
ibrətverici	qaneedici	rəddedilməz	təyinedici
icraedici	qaniçici	rəfedici	toztutucu
idarəedən	qaniçicilik	rişxəndəedici	töhməedici
idarəedici	qankəsici	ruhoxşayıcı	tükürpərdici
idarəolunan	qanqaraldıcı	ruhverici	uzaqgörücü
ifrazetdirici	qanunverici	rüsvayəedici	uzaqgörücülük
ifşəedici	qanunvericilik	sakitedici	ümidverici
ifşəedicilik	qeydedici	səfərbərəedici	ürəkaçıcı
ilhamverici	qəbuledici	sirayəedici	ürəkbulandırıcı
imtahanedici	qətedici	sualedici	ürəksındırıcı
inadedici	qulaqbatırıcı	suburaxıcı	ürəksıxıcı
inkaredici	qulaqkəsən	şəfaverici	ürəkverici
inkaredilməz	qurdqovucu	şüasaçıcı	ürəkyandırıcı
inkaredilməzlik	məftunedici	təhdidedici	ürəkyaxıcı
islahedici	məğlubedilməz	təhqiredici	üzristəyici
islahedilməz	məğlubedilməzlik	təhrikedici	valehedici
islahedilməzlik	məhsulverici	təkraredilməz	viranedici
islaholunmaz	məhvedici	təkrarolunmaz	yağayırıcı
islaholunmazlıq	məhvedilməz	təkzibedilməz	yarımkeçirici
istehzaedici	məstedici	təkzibolunmaz	yuxugətirici
istiliktörədicilik	məstedicilik	təlqinedici	zəhlətökücü
istiqaətverici	məzəmməedici	təminəedici	zərərverici
işiqverici	müəyyənəedici	tənziməedici	ziyanverici
iştahgətirici	mühafizəedici	təsdiqəedici	

17. Cümle/ Cümle Dizisi Yapısında Birleşik Sözcükler

adqoydu	atəşkəs	başibatmış	dədəverdi
aldı-qaçdı	axşamoldu	buruntaq	dəvəgötürməz
alışdımyandı	ayaqaçdı	çək-çevir	dəymədəşərlik
alver	basdı-keçdi	dedi-qodu	dəyməqaç
astagəl	basdı-kəsdi	dedi-qoduçu	durmaqaç
atçapdı	başdansovdu	dedi-qoduçuluq	düyməyarımlıq

eşşəkbelisındırdı	ört-basdır
əldəyməmiş	paltarkəsdi
əlimyandı	papaqaldıqaç
əlməndə	papaqgötürdüqaç
gəcəkəsdi	təpçevir
gendədur	torpaqbasdı
gəl-get	üstəgəl
gəldi-gedər	üzəçıxdı
gəldi-gedərgi	üzgördü
gəlinatlandı	üzükgizlətdi
girdim-girdim	var-gəl
gör-götür	ver-al
götür-qoy	vurçatlasın
göydəndüşmüş	yandı-qındı
gözümçıxdı	yaşyarım
hacıbəribax	yaşyarımlıq
hacımənəbax	yelapardı
xangəldi	
xanımsallandı	
xınayaxdı	
xoşgəldin	
igidölmüş	
işıldaquş	
işıldaquyruq	
it-bat	
itqırdı	
keçdi-keçdi	
kəcmədar	
kosagəlin	
kosaldıqaç	
qaçatbasdı	
qaçdı-tutdu	
qoşunkeşdi	
qurdu-qurdu	
mərtəbəyarım	
öldü-qaldı	
ölmə-diril	

EK 2: Azərbaycan Türkçesi Birleşik Sözcükler Sözlüğü

A

AB-HAVA	durum, atmosfer, iklim	AÇIQDAN-AÇIĞA	açıkça
AB-HAVALI	sefali	AÇIQFİKİRLİ	ilerici
ABASBƏYİ	bir üzüm türü	AÇIQFİKİRLİLİK	ilericilik
ABİR-HƏYA	haysiyet	AÇIQGƏZƏN	dekolte; çarşafsız
AC-ACINA	aç	AÇIQGÖZ	açıkgöz
AC-SUSUZ	aç susuz	AÇIQGÖZLÜ	açıkgöz
AC-YALAVAC	aç yoksul	AÇIQGÖZLÜLÜK	açıkgözlülük
ACGÖDƏN	açgözlü	AÇIQRƏNGLİ	açık
ACGÖZ	açgözlü	AÇIÜRƏKLİ	samimi
ACGÖZLÜ	açgözlü	AÇIÜRƏKLİLİK	samimilik
ACGÖZLÜK	açgözlük	AD-SAN	ad san
ACI-ACI	acı acı	ADADOVŞANI	ada tavşanı
ACIBALDIRĞAN	su baldıranı	ADAM-ADAMYANA	insanca
ACIBİYAN	meyan, piyan, boyan	ADAMAĞILLI	adamakıllı
ACIÇİÇƏK	kantaron, jensiyan, centiyana	ADAMALDADAN	yalancı
ACIDİL	kırıcı	ADAMAOXŞAMAZ	suratsız
ACIDİLLİ	kırıcı	ADAMAOXŞAMAZLIQ	suratsızlık
ACIDİLLİK	kırıcılık	ADAMAYOVUŞAN	sıcakkanlı
ACIDİLLİLİK	kırıcılık	ADAMAYOVUŞMAZ	asosyal
ACIXƏMRƏ	maya	ADAMAYOVUŞMAZLIQ	asosyallik
ACİİSTİOT	acıbiber	ADAMBAŞI	adam başına
ACIQ-QICIQ	kızdırıcı davranış; yanık verme	ADAMBAŞINA	adam başına
ACIQARPIZ	ebucehil karpuzu	ADAMBOYU	insan boyunda
ACIQLI-ACIQLI	hiddetle	ADAMDANQAÇAN	münzevi
ACIQOVUQ	kara hindiba	ADAMOYNADAN	alaycı
ACIQOVUN	ilaç yapılan bir tür bitki	ADAMSATAN	ispiyoncu
ACILIQOTU	deniz üzümü	ADAMSEVMƏZ	taş kalpli
ACITƏHƏR	acıca	ADAMSEVMƏZLİK	taş kalplilik
ACIYONCA	taç otu; su yoncası	ADAMYEYƏN	yamyam
ACIYOVSAN	pelin otu, absent	ADAQ-ADAQ	adım adım
ACQARINA	aç karına	ADBAAD	isim isim
AÇIQ-AÇIĞINA	açıkça	ADDA-BUDDA	oradan buradan; dağınık
AÇIQ-AŞKAR	açık	ADDA-BUDDALIQ	dağınıklık
AÇIQ-AYDIN	aşikâr	ADDIM-ADDIM	adım adım
AÇIQ-SAÇIQ	açık saçık, müstehcen	ADDIMBAADDIM	adım adım
		ADDIMBAŞI	adım başı

ADDİMÖLÇƏN	adımsayar, adımölçer	AĞCAQAYIN	akçaağaç, akağaç, isfendan
ADİBƏDNAM	bednam	AĞCAQAYINLIQ	akçaağaçlıq
ADİBƏDNAMLIQ	kemlik	AĞCAQOVAQ	akkavak, akçakavak, tellikavak, Hollanda kavağı
ADİBİLİNMEZ	belirsiz	AĞCAMATAN	akça pakça
ADİVAYQANLI	lekelenmiş	AĞCAMAYA	akça pakça
ADQOYDU	ad verme ziyafeti	AĞCİYƏR	korkak
ADQOYMA	ad verme ziyafeti	AĞCİYƏRLİK	korkaklıq
ADLI-SANLI	adlı sanlı	AĞDAŞ	tebeşir; beyaz taş
ADSIZ-SANSIZ	adsız sansız	AĞDƏRİLİ	beyaz tenli
AEROSƏPİN	uçakla serpmə	AĞDİŞ	akdiş sivrifare (soreks)
AFTAFA-LƏYƏN	ibrik leğen	AĞGÖZ	korkak; karlı
AĞABACI	abla; yenge	AĞGÖZLÜK	korkaklıq
AĞAC-UĞAC	ağaç mağaç	AĞGÜN	mutluluk
AĞACAN	babacığım	AĞGÜNLÜ	mutlu
AĞACATMA	ağaç atma	AĞİLÇATMAZ	çetrefilli
AĞACAYAQ	tahta bacak, uzun bacaklı	AĞİLKƏSƏN	akla yatkın
AĞACDEŞƏN	ağaçkakan	AĞİLLI-BAŞLI	layıkınca; dəğerli
AĞACDƏLƏN	ağaçkakan	AĞİLLI-KAMALLI	sağduyulu
AĞACDOĞRAYAN	ağaç kesici	AĞILUMULMAZ	şuursuzlaşmış
AĞACKƏPƏNƏYİ	mavi süzgeç kelebeği	AĞIR-AĞIR	ağır ağır
AĞACQURBAĞASI	ağaç kurbağası	AĞIR-YÜNGÜL	ağır hafif
AĞACQURDU	boynuzlu teke	AĞIRAYAQ	uğursuz, gebe
AĞACMİŞARLAYAN	hızarcı	AĞIRBAŞLI	ağırbaşlı
AĞACOVAN	gece kelebeği, pervane	AĞIRXASIYYƏT	geçimsiz
AĞADADAŞ	kayın	AĞIRXASIYYƏTLİ	geçimsiz
AĞADAYI	dayı	AĞIRSANBALLI	büyük; oturaklı
AĞAƏMİ	amca	AĞIRSƏNGİN	oturaklı, sağlam
AĞANƏNƏ	nine	AĞİRTAXTALI	iri; ağırbaşlı
AĞAPPAQ	bembeyaz	AĞİRTƏBİƏT	ağırbaşlı
AĞBAĞIR	korkak	AĞİRTƏBİƏTLİ	ağırbaşlı
AĞBALIQ	sudak balığı	AĞİRTƏRPƏNƏN	ağırkanlı; ağırbaşlı
AĞBAŞ	ak saçlı, sarıklı	AĞİRTƏRPƏNİŞLİ	ağırkanlı; ağırbaşlı
AĞBAŞLI	ak saçlı	AĞIRYÜKLÜ	ağır yüklü
AĞBƏNİZ	akça pakça	AĞIRZƏHMLİ	korkunç
AĞBƏXT	bahtiyar	AĞIZ-AĞIZ	ağızdan ağza
AĞBİRÇƏK	ak saçlı; tecrübəli	AĞIZ-BURUN	surat
AĞBİRÇƏKLI	yaşlı	AĞIZ-BURUNLU	etkileyici
AĞBİRÇƏKLİK	yaşlılık (kadın)	AĞIZAALINMAZ	uygunsuz
AĞCAQANAD	sivrisinek		

AĞIZABAXAN	yaltak	AĞTORPAQ	kireçli toprak
AĞIZBAAĞIZ	tıka basa	AĞTORPAQLI	kireçli toprak
AĞIZDANDOLMA	dolma	AĞTÜK	beyaz tüylü
AĞIZDOLUSU	haklılıkla; aleni; abartılı	AĞTÜKLÜ	beyaz tüylü
AĞIZOTLUQ	barutluk	AĞÜRƏK	korkak
AĞIZOTU	ağızotu	AĞÜZLÜ	ak yüzlü; suçsuz
AĞIZSÜRÜTMƏSİ	isteksiz	AĞYAĞIZ	beyaz; soluk benizli
AĞIZUCU	ağız ucu	AĞYAL	ak yelesi; ak saçlı
AĞKİRPİK	papatya	AĞYANIZ	beyaz; soluk benizli
AĞKÖYNƏK	beyaz gömlek	AĞYARPAQ	ak yapraklı
AĞKÖYNƏKLİ	beyaz gömlekli	AĞYARPAQLI	ak yapraklı
AĞQANADLI	ak kanatlı	AĞYOL	Samanyolu
AĞQIZIL	platin	AĞYONCA	üçgül, tırfıl
AĞQOYUNLULAR	Akkoyunlular	AĞZIAÇIQ	ağzı açık; alıq
AĞQVARDİYAÇI	denikinci	AĞZIAÇIQLIQ	alıklıq
AĞLABATAN	makul, makbul	AĞZIBİR¹	aynı düşüncədə olma
AĞLABATMAZ	mantıksız; çözümsüz; şüpheli	AĞZIBİR²	tek çıxışlı; ahır; hapisane
AĞLABATMAZLIQ	mantıqsızlıq; imkânsızlıq	AĞZIBİRLİK	hemfikirlik
AĞLAGƏLMƏZ	imkânsız; inanılmaz	AĞZIBOŞ	geveze; ağzı gevşək
AĞLASIĞAN	makul	AĞZIBOŞLUQ	gevezelik; ağzı gevşəklik
AĞLASIĞIŞAN	makul	AĞZIBÜTÖV	ciddi; ketum
AĞLASIĞMAZ	inanılmaz; mantıksız	AĞZIBÜTÖVLÜK	ciddilik; ketumluk
AĞLASIĞMAZLIQ	imkânsızlıq; gayricəiz	AĞZIBÜTÜN	ciddi; ketum
AĞLIKƏSMƏZ	akılsız; bilinçsiz	AĞZIBÜTÜNLÜK	ciddilik; ketumluk
AĞMATAN	akça pakça	AĞZICIRIQ	boşboğaz
AĞMAYA	akça	AĞZIDAĞINIQ	geveze
AĞRI-ACI	sızı, keder	AĞZIDAĞINIQLIQ	gevezelik
AĞRI-ACISIZ	ızdırapsız	AĞZIDUALI	mümin
AĞRIKƏSƏN	yatıştırıcı	AĞZIƏYRİ	eğri; hoşnutsuz; dargın
AĞRIKƏSİCİ	yatıştırıcı	AĞZİGEN	geniş ağızlı
AĞSAÇ	ak saçlı	AĞZİGÖVÇƏK	ağzı gevşək
AĞSAÇLI	ak saçlı	AĞZİGÖVÇƏKLİK	ağzı gevşəklik
AĞSAQQAL	aksakal; saygıdeğer	AĞZİGÖYÇƏK	ağzı gevşək
AĞSAQQALLIQ	aksakallıq	AĞZİGÖYÇƏKLİ	ağzı gevşək
AĞSİFƏT	ak yüzlü	AĞZİHEYVƏRƏ	geveze
AĞSOL	küçük ırmak balığı	AĞZİHƏDƏLİ	kibirli; tehdirkâr
AĞSU	tatlı su	AĞZİKƏSƏRLİ	saygın; sert
AĞTİKAN	adi cehri	AĞZİKÖPÜKLÜ	çılgin
AĞTİKANLIQ	adi cehrilik.	AĞZIQARA	kurt
		AĞZIQƏŞƏNG	geveze

AĞZIMVAY	âciz	AXŞAMKI	akşam
AĞZIMVAYLIQ	âcizlik	AXŞAMLIQ	akşamlik
AĞZIODLU	cesur; sinirli	AXŞAMOLDU	Azərbaycan musiqisində bir melodi
AĞZIPƏRTÖV	kaba; geveze	AXŞAMQABAĞI	akşama doğru
AĞZIPƏRTÖVLÜK	gevezelik	AXŞAMTƏRƏFİ	akşamüzəri
AĞZIPOLAD	metin	AXŞAMÜSTÜ	akşamüstü
AĞZIPOLADLI	metin	AİLƏCANLI	evcimen
AĞZIPOZUQ	ağız bozuk; savruk	AL-ƏLVAN	rengârenk
AĞZIPÜSTƏ	küçük ağızlı	AL-QIRMIZI	koyu kırmızı
AĞZISÖYÜŞLÜ	küfürbaz	AL-YAŞIL	al yeşil
AĞZIYARI	yarım	ALA-BABAT	vasat
AĞZIYARIQ	dudağı yarık	ALA-BABATLIQ	vasatlık
AĞZIYASTI	külünk	ALA-BƏZƏK	renkli; uygunsuz
AĞZIYAVA	geveze	ALA-BƏZƏKLİK	rengârenklik; süslülük; ayrıncıstenlik
AĞZIYAVALIQ	gevezelik	ALA-BİŞMİŞ	yarı pişkin
AĞZIYELLİ	kibirli	ALA-BULA	alaca
AĞZIYIRTIQ	geveze	ALA-BULALIQ	alacalık
AĞZIYIRTIQLIQ	gevezelik	ALA-BULANIQ	bulanık
AĞZIYUXARI	yukarı	ALA-ÇALPOV	yağmurlu kar
AH-AMAN	ah; çığlık	ALA-ÇARPAZ	çapraz
AH-UF	ah uf	ALA-ÇİY	yarı pişkin
AH-VAYÇI	yanıkçı	ALA-DƏYMİŞ	yarı olgun
AHƏSTƏ-AHƏSTƏ	aheste aheste	ALA-QARSAQ	yarı pişmiş
AHUBAXIŞLI	ahu bakışlı	ALA-QOLAY	kolayca
AHUGÖZLÜ	ahu gözlü	ALA-QOLAYLIQ	şöyle böylelik
AHUYERİŞLİ	ahu yürüyüşlü	ALA-QORA	koruk
AX-TÜF	balgam; tükürük	ALA-NƏM	hafif nemli
AX-UF	ah uf	ALA-PÖRTÜ	yarı pişkin
AX-VAY	ah uf	ALA-SEYRƏK	seyrekçe
AXAR-BAXAR	manzara	ALA-SÜTÜL	yarı olgun; yarı pişkin
AXAR-BAXARLI	manzaralı	ALA-TALA	düzensiz; seyrek; değişik; pürüzlü
AXINÖLÇƏN	akımölçer	ALA-TORAN	alaca karanlık
AXIR-AXIRDA	sonunda	ALA-TORANLIQ	yarı karanlık
AXIR-ƏZƏL	er geç	ALA-YARIM	yarım
AXIR-UXUR	son	ALA-YARIMÇILIQ	yarımlık
AXIRZAMAN	ahir zaman	ALA-YARIMÇIQ	yarım
AXMAQ-AXMAQ	ahmakçasına	ALA-YARIMÇIQLIQ	yarımlık
AXSAQULAQ	bir tür yemek	ALA-YETİŞMİŞ	yarı olgun
AXŞAM	akşam		
AXŞAMÇAĞI	akşam vakti		

ALABALIQ	alabalık	ALDƏYİŞİK	mübadele; değişik
ALABAŞ	alabaş	ALDI-QAÇDI	aldıkaçtı; düzensizlik
ALABAXTA	tahtalı güvercin	ALƏM-AŞKAR	apaçık
ALABAYDAQ	rezil	ALĞI-SATQI	alışveriş
ALABƏZGƏK	küçük toykuşu	ALIB-ALACAQ	alacak
ALABUĞA	büve; sığır sineği	ALIB-ALDATMAQ	kandırmaq
ALACAQ-VERƏCƏK	alacak verecek	ALIB-SATMA	alım satım
ALACAQANAD	spinus	ALIB-SATMAQ	alıp satmaq
ALACƏHRƏ¹	örümcek kuşu	ALIB-VERƏCƏK	alaka
ALACƏHRƏ²	alacehri	ALIM-SATIM	alım satım
ALADAĞ	yanık ekmek	ALIQ-ALIQ	şaşkın şaşkın
ALADODAQ	sakar (at)	ALIŞ-VERİŞ	alışveriş; ilişki
ALAGÖL	göletli	ALIŞ-VERİŞÇİ	alışverişçi
ALAGÖZ	mavi gözlü	ALIŞIB-VERİŞMƏK	alışveriş yapmak
ALAGÖZLÜ	mavi gözlü	ALIŞDIMYANDIM	bir tür ipek kumaş
ALAGÜLLÜK	alacalı uzunca bir böcek	ALİTƏHSİLLİ	yüksek tahsilli
ALAĞAC	nirengi direği	ALLAHAXTARAN	Tanrıarayıcı
ALAX-BULAX	dönek; sahte	ALLAHAXTARICI	Tanrıarayıcı
ALAKÖLGƏ	yarı gölgeli	ALLAHAXTARICILIQ	Tanrıarayıcılık
ALAKÜLÜNG	mavi çiçekli hardal	ALLAHARAYICI	Tanrıarayıcı
ALAQANAD	koca duyargalı kelebek	ALLAHARAYICILIQ	Tanrıarayıcılık
ALAQANQAL	meryem ana dikeni	ALLAHQURUCU	Tanrıkuruculuk akımının taraftarı
ALAQAPI	kapı; kemer; giriş	ALLAHQURUCULUQ	Tanrıkuruculuk
ALAQARANLIQ	yarı karanlık	ALLAHPAYI	sadaka
ALAQARGA	alakarga	ALLI-ƏLVANLI	rengârenk
ALAQARIN	yarı tok	ALLI-GÜLLÜ	rengârenk
ALAQDƏRƏN	çapacı	ALLI-ŞALLI	rengârenk
ALAMƏZHƏB	dönek; iradesiz	ALMA-ARMUDLUQ	elma armutluk
ALAPAÇA	sakar (at)	ALMAGÜVƏSİ	küçük kelebek
ALAPARS	lemming	ALMAYANAQ	al yanaklı
ALAPƏLƏNG	alacalı kumaş; alacalı	ALNIAÇIQ	alnı açık
ALAPƏLƏNGİ	alacalı kumaş; alacalı	ALOVGÖZLÜ	alev gözlü
ALAPISRAQ	ayımantarı	ALOVSAÇAN	ateşli
ALAŞIQ-DOLAŞIQ	belirsiz; okunaksız	ALT-ÜST	altüst
ALAY-ALAY	deste deste	ALTAĞIZ	karaburun
ALAYONCA	üçgül; tırfıl	ALTDAN-ALTDAN	gizlice; yan yan
ALÇAQBOY	kısa	ALTDAN-ÜSTDƏN	alttan üstten; düzensiz
ALÇAQBOYLU	kısa	ALTDAN-YUXARI	yukarı doğru
ALÇAQTƏPƏLİ	alçak tepeli	ALTI-ALTI	altışar
ALÇIDAŞI	alçı taşı		

ALTIAÇIQ	altı açıq; çardak	ANAŞAÇƏKƏN	esrarkeş
ALTIAÇILAN	altıpatlar (silah)	ANAYOLU	ana yol; hədiyye
ALTIAVARLI	altı kürekli	ANBAAN	anbean
ALTIAYLIQ	altı aylıq	ANBARGÜVƏSİ	mercimek böceği; buğday güvesi
ALTIBARMAQ	altıparmaq	ANCAQ-ANCAQ	ancak
ALTIBAŞLI	altı başlı	AND-AMAN	yemin billah
ALTIBUCAQ	altıgen	ANQUTBOĞAZ	angıt boyunlu
ALTIBUCAQLI	altıgen	APAÇIQ	apaçık
ALTICƏHƏT	altı yönlü	APAĞ	apak
ALTICƏRGƏLİ	altı sıralı	APAŞKAR	apaçık
ALTIDÜYMƏ	altı inç	APAYDIN	apaydın
ALTIGÜLLÜK	yerin altında yuva yapan gök rəngli bir kuş	ARA-BƏRƏ	ara bere
ALTIGÜNLÜK	altı günlük	ARA-SIRA	ara sıra
ALTIQATLI	altı katlı	ARABİR	bazen
ALTIMANATLIQ	altı manatlık	ARADABİR	aradabir
ALTIMƏRTƏBƏ	altı katlı	ARADÜZƏLDƏN	aracı
ALTIMƏRTƏBƏLİ	altı katlı	ARAHƏKİMİ	otçu
ALTISAATLIQ	altı saatlik	ARAKÇEYEVÇİLİK	arakçeyeveçilik
ALTITARLALI	altı ayda bir devreden (ekin değişen)	ARAKƏSİLMƏZLİK	sürekliçilik
ALTİÜZLÜ	altıgen	ARAKƏSMƏ	bölme; paravana
ALTIYANLI	altıgen	ARAQ-ÇAXIR	alkol
ALTIYAŞAR	altı yaşında	ARAQ-VARAQ	arama
ALTIYAŞLI	altı yaşında	ARAQARIŞDIRAN	bozguncu
ALVER	alışveriş	ARAQÇƏKƏN	votkacı
ALVERÇİ	tüccar	ARAM-ARAM	yavaş yavaş; ritmik
ALVERÇİLİK	tüccarlık	ARASIKƏSİLMƏZ	aralıksız; sürekli
ALYANAQ	al yanaklı	ARAVURAN	bozguncu
ALYANAQLI	al yanaklı	ARAVURUŞDURAN	bozguncu
AMAN-ZAMAN	biricik	ARAYATI	arada bir yatarak gidilen yol
AMBIRAĞIZ	kerpeten	ARFAÇALAN	harpist
ANA-BACI	yakın	ARXABAARXA	nesilden nesle
ANA-BALA	ana yavru	ARXQAZAN	kazıcı; ekskavatör
ANABİR	anadan öz	ARIQ-URUQ	zayıf
ANACAN	anneciğim	ARIQUŞU	büyük baştan kara
ANADANBİR	anadan öz	ARIOT	arı otu
ANADANDOĞMA	doğuştan	ARIOTU	arı otu
ANADANGƏLMƏ	doğuştan	ARLI-ABIRLI	arlı
ANALI-ATALI	analı babalı	ARMUDBOĞAZ	uzun boyunlu
ANALI-BALALI	analı yavrusu	ARMUDGÜLÜ	kışyeşili, armut otu

ARPA-SAMAN	arpa saman	AŞIQSAYAĞI	âşık tarzında
ARPASUYU	arpa suyu	AŞIQ-MƏŞUQ	âşık maşuk
ARSIZ-ABIRSIZ	utanmaz	AŞNA-DOST	dostlar
ARSIZ-ARSIZ	arsız arsız	AŞPAZBAŞI	aşçıbaşı
ARŞINMALÇI	bohçacı	AŞSÜZƏN	sügeç
ARŞINMALÇILIQ	bohçacılık	AŞÜFTƏHAL	perişan
ARŞINMALI	manifatura	AT-AT	at oyunu
ARŞINÖLÇƏN	1 arşın uzunluğunda cetvel	ATA-ANA	baba ana
ARTIQ-ARTIQ	fazlaca; yersiz	ATA-ANALI	babalı analı
ARTIQ-ƏSKİK	yersiz	ATA-ANASIZ	öksüz
ARTIQTAMAH	açgöz	ATA-BABA	atalar
ARTIQTAMAHLIQ	açgözlülük	ATA-BALA	baba evlat
ARVAD-UŞAQ	kadınlar və çocuklar	ATABİR	babadan öz
ARVADAĞIZ	kılıbık; gevşek	ATADANBİR	babadan öz
ARVADAĞIZLI	kılıbık; gevşek	ATADANQALMA	babadan kalma
ARVADAĞIZLILIQ	kılıbıklık; cesaretsizlik	ATALI-ANALI	babalı analı
ARVADAĞIZLIQ	kılıbıklık; cesaretsizlik	ATASIZ-ANASIZ	öksüz və yetim
ARVADARASI	kadıncıl	ATÇAPAN	ulak; binici
ARVADÜZLÜ	kadınsı	ATÇAPDI	at yarışı
ARZU-KAM	özlem	ATÇAPMA	at yarışı
ASFALT-BETON	asfalt beton	ATÇİBİNİ	büve, sığır sineği
ASGÜLÜ	rengi beyaz veya sarı bir tür çiçek	ATƏŞBÖCƏYİ	ateş böceği
ASIM-ASIM	dizi dizi	ATƏŞKƏS	ateşkes
ASİ-KİFİR	hırçın; kinli	ATƏŞQURDU	ateş böceği
ASQIRIQOTU	binyaprak, civan perçemi	ATƏŞRƏNG	kırmızı
ASTA-ASTA	yavaş yavaş	ATƏŞZƏBAN	ateş dilli
ASTABAASTA	yavaş yavaş	ATƏVƏLİYİ	kuzukulağı
ASTAGƏL	ağırkanlı	ATİB-TUTMAQ	atıp tutmaq
ASTAQAÇAN	yavaş	ATIL-BATIL	bir bitki türü
AŞAFATMA	gökkuşağı	ATIM-ATIM	darmadağınık
AŞAĞI-YUXARI	aşağı yukarı	ATQAYTARAN	köygöçerten, deve dikenli, deve kengeli
AŞBAŞI	çeşni	ATQULAĞI	eşit
AŞDİBİ	pilav dibi	ATQULANCARI	kuşkonmaz
AŞIB-DAŞMA	aşıp taşma	ATLIAĞAC	bir çocuk oyunu
AŞIB-DAŞMAQ	aşıp taşmaq	ATLIQARIŞQA	atlı karınca
AŞIQ-AŞIQ	aşık oyunu	ATMİLÇƏYİ	büve, sığır sineği
AŞIQBOYLU	bodur	ATMİNƏN	binici
AŞIQHƏNGİ	âşık tarzında	ATSİFƏT	uzun yüzlü
AŞIQQOZ	aşık oyunu	ATŞABALIDI	at kestanəsi

ATÜSTÜ	dikkatsiz; alelacele	AYIN-OYUN	öteberi
AVARA-AVARA	avare avare	AYIN-ŞAYIN	rahat
AVARÇƏKƏN	kürekçi	AYIOYNADAN	ayıcı; hokkabaz
AY-BALIQ	ay balığı	AYISOĞANI	ayısarmısağı
AY-HAY	ah	AYQABAQ	aybeniz
AY-ULDUZ	ay yıldız	AYQABAQLI	aybeniz
AY-ULDUZLU	ay yıldızlı	AYLI-ULDUZLU	aylı yıldızlı
AYAĞIAĞIR	uğursuz; hamile	AYNABƏNDLİ	verandalı
AYAĞIPƏRDƏLİ	perde ayaklı	AYNATUTAN	ayna tutan
AYAĞISÜRÜŞKƏN	sürtük, oynak	AYPARA	hilal
AYAĞIYÜNGÜL	uğurlu	AYPARALI	hilalli
AYAĞIYÜNGÜLLÜK	uğurluluk	AYRANAŞI	ayranaşı
AYAQ-AYAĞA	birlikte; uzlaşarak	AYRANÇİLOV	ayranlı pilav
AYAQ-AYAQ	adım adım	AYRI-AYRI	ayrı ayrı
AYAQAÇDI	kızın düğünden sonra baba evine ilk gelme âdeti	AYRI-SEÇKİ	tarafgirlik
AYAQAÇMA	kızın düğünden sonra baba evine ilk gelme âdeti	AYRI-SEÇKİLİK	ayrımllık
AYAQALTI	paspas; ayakaltı; zavallı	AYRIQOTU	ayrık
AYAQDAŞI	ayak taşı	AYÜZLÜ	ayyüzlü
AYAQDUZAĞI	pranga; engel	AZ-AZ	yavaş yavaş; nadir
AYAQKİRƏSİ	gidiş ücreti	AZ-ÇOX	az çok
AYAQQABI	ayakkabı	AZ-MAZ	biraz; azıcık
AYAQQABIÇI	ayakkabıcı	AZADFİKİRLİ	özgür düşünceli
AYAQSEYRİ	gezinti	AZADFİKİRLİLİK	özgür düşüncelilik
AYAQÜSTÜ	alelacele; hizmetçi	AZADLIQSEVƏN	hürriyyətçi
AYAQÜSTÜLÜK	hizmetçilik	AZADLIQSEVƏR	hürriyyətçi
AYAQYALIN	yalın ayak; yoksul	AZANVERƏN	müezzin
AYAQYERİ	ayaklık; basamak	AZAR-BEZAR	rahatsızlık, hastalık
AYAQYOLU	ayakyolu, tuvalet	AZARGƏZDİRƏN	hastalıklı
AYBAAY	aydan aya	AZCA-AZCA	azar azar
AYBAŞI	aybaşı, nöbet	AZDAN-ÇOXDAN	az çok
AYBƏNİZ	aybeniz	AZDANIŞAN	az konuşan
AYIBALASI	kerpiç	AZGÜCLÜ	güçsüz, zayıf
AYIBALDIRĞANI	baldıran	AZİDİŞİ	azı dişi
AYİDÖŞƏYİ	eğreti otu	AZİŞLƏNƏN	az kullanılan
AYİDÜDÜYÜ	dağlık yerlerde biten bir tür bitki	AZQANLI	kansız, solgun
AYIQ-SAYIQ	ayık	AZQANLILIQ	kansızlık
AYIQULAĞI	ayüzümü	AZTAPILAN	bulunmayan
AYIQYATAN	uyanık	AZTUTUMLU	hacimsiz
		AZUŞAQLI	az çocuklu

AZYARPAQ

az yapraklı, seyrek
yapraklı

AZYAŞLI

küçük

B

BABACAN	dedeciğim	BAH-BAH	oh oh
BABADANQALMA	miras; eski	BAHAROTU	çırçırotu
BAC-XƏRAC	haraç; vergi	BALA-BALA	yavaş yavaş
BACA-BACA	Nevruz'da kapı kapı dolaşarak bayramlık payı alma geleneği	BALABACI	küçük hanım
BACI-QARDAŞ	bacı kardeş	BALABANÇALAN	meyci
BACIQIZI	yeğen	BALABİBİ	hala; yenge
BACIOĞLU	yeğen	BALACA-BALACA	küçük küçük
BADAMAĞIZ	güzel ağızlı	BALACABOY	bodur
BADAMBACI	gelinlere, kaynanalara veya yaşlı kadınlara saygı ifadesi	BALACANLI	yavrusuna düşkün
BADAMÇÖRƏYİ	bademli	BALADADAŞ	kayın
BADAMGÖZ	badem gözlü	BALADƏMİR	ham derilerin üzerindeki tüyleri temizlemede kullanılan alet
BADAMGÖZLÜ	badem gözlü	BALAƏMİ	küçük amca
BADAMŞƏKİLLİ	bademsi	BALAĞAGİRƏN	fişek
BADIMCANBURUN	gaga burun	BALBORANI	balkabağı
BADIMCANÇİÇƏKLİLƏR	patlıcangiller	BALDIRIAÇIQ	baldırıçıplak
BAĞ-BAĞAT	bağ bahçe	BALDÖYƏN	özsulu bir bitki
BAĞ-BAĞATLI	bağ bahçeli	BALGÜLÜ	gündüz sefası, kakhaha çiçeği, çit sarmaşığı
BAĞ-BAĞÇA	bağ bahçe	BALIQBELİ	balıksırtı
BAĞ-BƏRƏ	bağ bahçe	BALIQƏTİ	kas
BAĞAYARPAĞI	mızrak yapraklı sinirotu, dar yapraklı sinirotu	BALIQİÇİ	balık pişirmede kullanılan iç
BAĞBAŞI	gelin görünümü	BALIQQULAĞI	midye
BAĞÇA-BAĞ	çiçekli	BALIQTUTAN	balıkçı
BAĞÇİYƏLƏYİ	çilek	BALIQUDAN	balıkçıl (kuş)
BAĞIR-BADAŞ	dost	BALIQYETİŞDİRMƏ	sunı şəkilde balık yetiştirme
BAĞIRBEYİN	bir tür yemek	BALINCÜZÜ	yastık kılıfı
BAĞIRDƏLƏN¹	korkunç	BALIŞAĞI	yastık astarı
BAĞIRDƏLƏN²	dikençayır	BALIŞÜZÜ	yastık yüzü
BAĞIRSAQBOŞLUQLULAR	sölenler	BALLIBADI	ballı bisküvi
BAĞIRYARAN	ürkütücü	BALQABAĞI	balkabağı
BAĞLI-BAĞATLI	bağlı bahçeli	BALQABAQ	balkabağı
BAĞLI-BAĞÇALI	bağlı bahçeli	BALSÜZƏN	petekten balı çıkarmak için cihaz
BAĞRIBADAŞ	dost	BALTABİC	ıhlamur çiçeği
BAĞRIBADAŞLIQ	dostluk	BALTADİMDİK	kocabaş
BAĞRIQARA¹	bağrı yanık	BALTADIŞ	büyük ve sert dişli
BAĞRIQARA²	taçlı bağirtlak		

BALTAGÖRMƏZ	sık orman	BAŞGİCƏLLƏNMƏ	baş döndürmə
BALTAKƏSMƏZ	sert; kaba	BAŞIAÇIQ	başı açık
BALTAQIRAN	baldıran	BAŞIALOVLU	çarçabuk; heyecanla
BAMBALACA	küçücük	BAŞIAŞAĞA	başı aşağı; altüst
BAMBAŞQA	bambaşka	BAŞIAŞAĞI	başı aşağı; altüst
BANDURÇALAN	bandurcu	BAŞIBAĞLI	kapalı; ayrılmış; evli
BARAMAQRUDU	ipek böceği	BAŞIBATMIŞ	talihsiz
BARINQULU	sarı renkli ıtırılı bir bitki	BAŞIBƏLALI	belalı, talihsiz
BARITQABI	barut kutusu	BAŞIBƏRK	zaptedilməsi zor at
BARMAQ-BARMAQ	küçük küçük	BAŞIBOŞ	ahmak; boşanmış
BARMAQHEŞABI	parmak hesabı	BAŞIBÜTÖV	bütün, el değmemiş
BARVERİCİ	ürün veren	BAŞIBÜTÜN	bütün, el değmemiş
BAS-BOŞ	bas bırak	BAŞIDAŞLI	talihsiz
BASABAS	kargaşalık	BAŞIDOLU	akıllı; sarhoş
BASDI-KEÇDİ	zorbalık	BAŞIDÜMÜK	meçgul
BASDI-KƏSDİ	palavracı	BAŞİƏTLİ	zengin
BASMA DÜYMƏ	çitçit	BAŞIKÜLLÜ	talihsiz
BASMAQƏLİB	basmakalıp	BAŞIQAPAZLI	ezilmiş; arkasız
BAŞ-AYAQ¹	tamamen; tersinə	BAŞIQARLI	tepesi karlı
BAŞ-AYAQ²	kellepaça	BAŞIQIRXIQ	tıraşlı
BAŞ-BAŞA	baş başa	BAŞIQOTAZLI	püsküllü
BAŞ-BEYİN	kafa	BAŞILOVLU	çarçabuk; heyevanla
BAŞ-GÖZ	baş göz	BAŞINAĞACI	kartopu
BAŞ-QULAQ	görünüş	BAŞİÖRTÜLÜ	başı kapalı
BAŞABAŞ	ucu ucuna	BAŞIPAPAQLI	erkek
BAŞABATAN	mantıklı	BAŞIPOZUQ	dizginsiz; disiplinsiz
BAŞABƏLA	baş belası	BAŞIPOZUQLUQ	dizginsizlik; anarşi
BAŞAĞRIDICI	eziyetli	BAŞISOYUQ	kayıtsız; dikkatsiz
BAŞAĞRISI	huzursuzluk	BAŞISOYUQLUQ	kayıtsızlık; dikkatsizlik
BAŞAYAQLILAR	kafadan ayaklılar	BAŞIYEKƏ	kaba konuşan
BAŞBİLƏN	önder	BAŞIYUXARI	alttan yukarıya doğru
BAŞDAN-AYAĞA	bütünüyle	BAŞKƏSƏN	cellat
BAŞDAN-BAŞA	baştan başa; tamamen	BAŞQA-BAŞQA	başka başka
BAŞDANSOVDU	baştan savma	BAŞLI-BAŞINA	başlı başına
BAŞDANSOVMA	baştan savma	BAŞLI-BAŞINALIQ	başlı başınalık, bakımsızlık; keyfilik
BAŞDAŞI	mezar taşı	BAŞLIQALTI	üçgen başörtü; fişü
BAŞGİCƏLDİCİ	baş döndürücü	BAŞLIQOTU	kasideotu
BAŞGİCƏLLƏDİCİ	baş döndürücü	BAŞMAQSEYRİ	gezinti
BAŞGİCƏLLƏNDİRƏN	baş döndürən	BAŞSAĞLIĞI	başsağlığı
BAŞGİCƏLLƏNDİRİCİ	baş döndürücü		

BAŞSINDIRAN	çetin	BEŞBİR	beşer beşer
BAŞSIZ-AYAQSIZ	karmakarışık	BEŞBUCAQLI	beşgen
BAŞTAXTASI	mezar taşı	BEŞCƏRGƏLİ	beş sıralı
BAT-BAT	banotu, bengotu, benç	BEŞDAŞ	beştaş (oyun)
BATMAN-TƏRƏZİ	kantar terazi	BEŞFAİZLİ	yüzde beşlik
BAYANÇALAN	armonikacı	BEŞGİRVƏNKƏLİK	beş girvenke ağırlığında
BAYĞIN-BAYĞIN	baygın baygın	BEŞGÖZ	beş gözlü
BAYIR-BACA	çöl, bayır, dışarı	BEŞGÖZLÜ	beş gözlü
BAYIR-BACAQ	çöl, bayır, dışarı	BEŞGUŞƏ	beşgen
BAYIRŞƏHƏR	varoş, şəhrin kenarı	BEŞGUŞƏLİ	beşgen
BAYIRŞƏHƏRLİ	varoş	BEŞGÜL	beşgen
BAYQUŞ	baykuş	BEŞGÜNLÜK	beş günlük; kısa
BAYRAQDAŞIYAN	bayraktar, alemdar	BEŞXALLI	beşli (oyun kâğıdı)
BAYRAMQABAĞI	bayram önvesi	BEŞİKKƏRTMƏ	beşik kertme
BAYRAMQURDU	oniscus	BEŞKÜNC	beşgen
BAYRAMSAYAĞI	bayram gibi	BEŞKÜNCLÜ	beşgen
BAYRAMYEMİŞİ	bayramlık	BEŞQAT	beş katlı
BAZAR-DÜKAN	pazar dükkân	BEŞQATLI	beş katlı
BAZARBAŞI	pazar bekcisi	BEŞQƏPİKLİK	beş kepiklik
BAZİRGANBAŞI	bezirgânbaşı	BEŞQRAMLIQ	beş gramlık
BAZUÖNÜ	ön kol	BEŞLƏÇƏKLİ	beş taçyapraklı
BELAĞACI	gergi, gerindirik	BEŞMANATLIQ	beşlik
BELBAĞI	kuşak, kemer	BEŞMƏRTƏBƏ	beş katlı
BELBAĞLAMA	bel bağlama (âdet)	BEŞMƏRTƏBƏLİ	beş katlı
BELİBAĞLI¹	kuşaklı, kemerli	BEŞMİNLİK	beş binlik
BELİBAĞLI²	gökdoğan; kızıldoğan	BEŞOTAQLI	beş odalı
BELİBASIQ	beli basık (hayvan)	BEŞSİNİFLİ	beş sınıflı
BELİBÜKÜK	kambur	BEŞTONLUQ	beş tonluk
BELİÖYRİ	kambur	BEŞULDUZ	beş yıldızlı
BENZİNDAŞIYAN	benzin tankeri	BEŞULDUZLU	beş yıldızlı
BENZİNTÖKƏN	makinelere benzin dökməyə yarayan	BEŞVERSTLİK	beş verstlik
BEŞ-BEŞ	beşerli	BEŞYARPAQLI	beş yapraklı
BEŞAÇILAN	beşli (silah)	BEŞYAŞAR	beş yaşlı
BEŞATAN	beşli (silah)	BEŞYAŞLI	beş yaşlı
BEŞATILAN	beşli (silah)	BEŞYERLİ	beş kişilik yeri olan
BEŞAYLIQ	beş aylık	BEŞYÜZLÜK	beş yüzlük
BEŞBARMAQ	muşta; beş parmaklı	BETONQARIŞDIRAN	betonkarar, betoniyer
BEŞBAŞLI	beş uçlu	BEYİNƏZİCİ	boğucu
BEŞBETƏR	daha kötü	BEYNİBOŞ	beyinsiz
		BƏDƏBƏD	döneklik

BƏH-BƏH	oh oh	BİC-BİC	sinsi sinsi
BƏHSƏBƏHS	yarışircasına; zıddına	BİC-QİC	sürgün
BƏXTƏBƏXT	rastgele	BİHUŞEDİCİ	baştan çıxarıcı; anesteziq
BƏXTİQARA	bahtı kara	BİLETSATAN	biletçi
BƏLƏKBAĞI	bağ	BİLƏ-BİLƏ	bile bile
BƏLĞƏMMİZAC	somurtkan	BİLGİSAYAR	bilgisayar
BƏLĞƏMOTU	hatmi (tıbbi)	BİMBİZ	sipsivri
BƏMBƏYAZ	bembeyaz	BİR-BİR	birer birer
BƏND-BƏND	bent bent (şiir)	BİRADAMLIQ	bir kişilik
BƏND-BƏRƏ	geçit	BİRADLI	adaş
BƏRABƏRTƏRƏFLİ	eşkenarlı	BİRƏİLƏLİ	aynı aileli
BƏRABƏRÜZLÜ	eşkenar	BİRƏİLƏLİK	aynı ailelik
BƏRABƏRYANLI	eşkenar	BİRATIM	tek atım
BƏRK-BƏRK	hızlı; sınıqsız	BİRATIMLIQ	tek atımlıq
BƏRK-BOŞ	zorluk	BİRATLI	tek atlı
BƏRKLİKÖLÇƏN	cisimlerin sertliyini ölçən cihaz	BİRATOMLU	tek atomlu
BƏRLİ-BƏZƏKLİ	süslü püslü	BİRAYAQLI	tek ayaklı
BƏRPAEDİCİ	yeniden kurucu	BİRAYLIQ	bir aylıq
BƏSTƏBOY	kısa	BİRBARMAQLI	tek parmaqlı
BƏT-BƏNİZ	bet beniz	BİRBAŞ	doğruca
BƏYDADAŞ	bey kardeş	BİRBAŞA	doğruca
BƏYİMBACI	komşu veya tanıdık kadınlara saygı ifadəsi	BİRBƏBİR	birer birer
BƏYİMÇÖRƏYİ	bir tür ekmək	BİRBUĞUMLU	tek boğumlu
BƏYLƏRBƏYİ	beylerbeyi	BİRBUYNUZLU	tek boynuzlu
BƏZƏK-DÜZƏK	süs püs	BİRCƏ-BİRCƏ	birer birer
BƏZƏNİB-DÜZƏNMƏ	süslenip püslenmek	BİRCƏRGƏLİ	tek sıra
BƏZƏNİB-DÜZƏNMƏK	süslenip püslenmek	BİRCƏRGƏLİLİK	sıraşlıq
BİĞİBƏY	pos bıyıklı	BİRCİLDLİ	tek cildli
BİĞİBURMA	genç	BİRCİLDLİK	tek cildlik
BİĞİQIRXIQ	bıyıqsız	BİRCİNS	həmcins
BİĞLİ-SAQQALLI	yetişkin	BİRCİNSİYYƏTLİ	tek cinsiyətli
BİĞYAĞI	bıyık yağı; rüşvet	BİRCİNSİYYƏTLİLİK	tek cinsiyətlik
BİBİGƏLİNİ	yenge	BİRCİNSLİ	həmcins
BİBİNƏVƏSİ	halanın torunu	BİRCİNSLİLİK	həmcinslik
BİBİOĞLU	kuzen	BİRCÜR	tek tip
BİBİQIZI	kuzen	BİRCÜRƏ	tek tip
BİBİYOLU	Düğün öncəsi gəlinin halasına göndərilən hədiyyə	BİRCÜRƏLİK	tek tiplilik
		BİRDƏFƏLİK	bir defalıq; təməlli
		BİRDƏN-BİRƏ	birdən-birə
		BİRDƏSTƏKLİ	tek tutamqlı

BİRDİBLİ	kesinlikle	BİRKÜÇƏLİ	aynı sokaklı
BİRDİRSƏKLİ	tek dirsekli	BİRQAT	tek katlı
BİRDORLU	tek direkli	BİRQATLI	tek katlı
BİREVCİKLİ	bir evcikli	BİRQİYMƏTLİ	aynı dəğərdə
BİREVCİKLİK	bir evciklilik	BİRQİYMƏTLİLİK	aynı dəğərlilik
BİREVLİ	bir evcikli	BİRQOLLU	çolak; tek şubeli; tek kulplu
BİREVLİLİK	bir evciklilik	BİRQULPLU	tek kulplu
BİRƏ-BEŞ	bire beş	BİRLAMPALI	tek lambalı
BİRƏ-BİR	bire bir	BİRLƏÇƏKLİ	bir çenekli
BİRƏ-İKİ	iki kat	BİRLƏPƏLİ	bir çenekli
BİRƏ-ÜÇ	bire üç	BİRMANATLIQ	bir manatlık
BİRƏ-YÜZ	yüz kat	BİRMƏCHULLU	tek bilinmeyenli
BİRƏBİTDƏN	çit kuşu	BİRMƏHƏLLƏLİ	aynı mahalleli
BİRƏÇİÇƏYİ	tere, kerdeme	BİRMƏNALI	anlamdaş; tek anlamlı
BİRƏDƏDLİ	tek rakamlı	BİRMƏNALILIQ	anlamdaşlık; tek anlamlılık
BİRƏLLİ¹	çolak	BİRMƏNZİLLİ	tek dairəli
BİRƏLLİ²	tek kulplu	BİRMƏRTƏBƏ	aynı katlı; tek katlı
BİRƏM-BİRƏM	birer birer	BİRMƏRTƏBƏLİ	aynı katlı; tek katlı
BİRƏOTU	pire otu, nezle otu	BİRMƏSLƏKLİ	meslektaş
BİRƏR-BİRƏR	birer birer	BİRMOTORLU	tek motorlu
BİRƏR-İKİŞƏR	birer ikişer	BİRNƏFƏRLİK	tek kişilik
BİRFAMİLİYALI	aynı soyadlı	BİRNƏFƏSƏ	bir solukta; hemen
BİRFAZALI	tek fazlı, monofaze	BİRNÖVBƏLİ	tek vardiya; ayni vardiya
BİRFİKİRLİ	hemfikir	BİRNÜVƏLİ	tek çekirdekli
BİRFİKİRLİLİK	hemfikirlik	BİROTURUMA	bir defada
BİRGƏYAŞAYIŞ	topluluk hayatı	BİROXLU	tek milli
BİRGÖZ	kurtbağrı	BİRPALATALI	tek meclisli
BİRGÖZLÜ	tek gözlü	BİRPƏRDƏLİ	tek perdeli
BİRGÜNLÜK	bir günlük; gündelik	BİRRƏNGLİ	tek renkli
BİRHECALI	tek heceli	BİRRƏQƏMLİ	tek haneli
BİRHECALILIQ	tek hecelilik	BİRSAATLIQ	bir saatlik
BİRHƏDLİ	bir terimli	BİRSƏSLİ	monoton sesli; tek sesli
BİRHƏFTƏLİK	haftalık	BİRSƏSLİLİK	monoton seslilik; tek seslilik
BİRHOVUR	bir an	BİRSİMLİ	tek telli
BİRHOVURDAN	birazdan	BİRTAYLI	tek kanatlı
BİRHOVURLUQ	anlık	BİRTƏBƏQƏLİ	tek tabakalı
BİRHÖRGÜCLÜ	tek hörgüçlü	BİRTƏBƏQƏLİLİK	tek tabakalılık
BİRHÜCEYRƏLİ	tek hücreli	BİRTƏRƏFLİ	tek taraflı
BİRXƏTLİ	tek hatlı		
BİRKƏRƏLİK	bir defalık; temelli		

BİRTƏRƏFLİLİK	tek tərəflilik	BORC-XƏRC	borç harç
BİRTƏRKİBLİ	tek bilesimli	BORUDÜZƏN	boru dizici
BİRTƏRKİBLİLİK	tek bilesimlilik	BORUƏYƏN	boruları eǧmeye yarayan alet
BİRTİPLİ	tek tip	BORUKƏSƏN	kesme makinesi
BİRTİPLİLİK	tek tiplilik	BORUSIXAN	mengene
BİRTONLU	bir tonlu; yeknesak; yekrenk	BORUŞƏKİLLİ	boru gibi
BİRTONLUQ	bir tonluk; yeknesaklık	BOSTAN-TƏRƏVƏZ	bostan
BİRTOXUMLU	tek tohumlu	BOŞ-BİKAR	işsiz güçsüz
BİRTUMLU	tek tohumlu	BOŞ-BOŞ	boşuna; haylazcasına
BİRÜZ	tek tərəfli	BOŞ-BOŞUNA	haylazcasına; boşuna
BİRÜZLÜ	tek tərəfli	BOŞBEYİN	akılsız
BİRÜZLÜLÜK	tek tərəflilik	BOŞBEYİNLİK	akılsızlık
BİRÜZVLÜ	bir üyeli	BOŞBOĞAZ	boşboğaz
BİRYANLI	bakışimsız	BOŞBOĞAZLIQ	boşboğazlık
BİRYAŞAR	bir yıllık	BOŞBUYNUZLU	boş boynuzlu
BİRYAŞLI	bir yaşında; yaşıt	BOŞBUYNUZLULAR	boynuzlugiller
BİRYERLİ¹	hemşehri	BOŞQAB	tabak
BİRYERLİ²	bir kişilik	BOY-BUXUN	boy bos
BİRYOLLU	tek yollu; kesin	BOY-BUXUNLU	görkemli
BİRYOLLUQ	hemen; büsbütün	BOY-BUXUNLULUQ	boylu bosluluk
BİŞ-DÜŞ	pişirme, yemek	BOYABOY	eşit; uzunlamasına
BİŞİR-DÜŞÜR	pişirme	BOYAQOTU	kökboya, kızılboya, kızılkök, boyacı kökü
BİŞİRİB-DÜŞÜRMƏK	pişirmək	BOYHABOY	sırayla
BİTİB-TÜKƏNMƏZ	bitip tükenmek	BOYLU-BUXUNLU	boylu boslu
BİTMƏZ-TÜKƏNMƏZ	bitmez tükenmez	BOYMADƏRƏN	civanperçimi, aşı, binyaprakotu
BİZ-BİZ	diken diken	BOYMADƏRƏNLİK	civanperçimilik
BİZDİMDİK	kılıçgagalı	BOYNUBURUQ	boynu bükük
BİZQURD	iğne solucanı	BOYNUBÜKÜK	boynu bükük
BİZQUYRUQ	kılıkyruk; iğne solucanı	BOYNUDƏRİLİ	kürk yakalı
BİZOTU	tavşan memesi, dikenli mersin, ölmez diken	BOYNUXƏZLİ	kürk yakalı
BOĞAZADÖYMƏ	tartışma	BOYNUYOĞUN	ensesi kalın
BOĞAZALTI	atkı; gerdanlık; kayış	BOYÖLÇƏN	boy ölçmede kullanılan cihaz
BOĞAZDÖYÜŞMƏSİ	tartışma	BOYUNBAĞI	gerdanlık; kravat
BOL-BOL	bol bol	BOZAQGÜLÜ	Kudüs ada çayı
BOLLU-BOLLU	bol bol	BOZBAŞ	bir tür yemek
BOMBADAŞIYAN	bombardımançı	BOZBAŞLIQ	boşbaş yemeğini pişirmək için gereçlər
BOMBATÖKƏN	bombardımançı		
BOMBOŞ	bomboş		
BOMBOZ	bomboz		

BOZQIZILAĞACI	gri kızılağaç, beyaz kızılağaç	BURMABIĞ	burma bıyıklı
BOZQOVURMA	haşlama	BURMABIĞLI	burma bıyıklı
BÖLÜK-BÖLÜK	bölük bölük	BURMABUYNUZ	burma boynuzlu
BÖRKQAPAN	bir tür oyun	BURNUYELLI	kibirli
BÖYRƏKÜSTÜ	böbrek üstü	BURUM-BURUM	buram buram
BÖYÜK-BÖYÜK	büyük büyük	BURUNALTI	burundan
BÖYÜK-KİÇİK	herkes	BURUNGƏLMƏ	sakağı (bir at hastalığı)
BÖYÜKYAŞLI	yaşlı	BURUNOTU	enfiye
BÖYÜR-BÖYÜRƏ	yan yana	BURUNTAQ	burunsak, atın ve digər hayvanların burunlarına takılan ip
BÖYÜRƏGRISI	sancı	BURUQ-BURUQ	buruk buruk
BROVHABROV	görkem	BUYNUZBAŞI	zehirli bir bitki
BUCAQÖLÇƏN	açıölçer	BUYNUZGÜLÜ	su kestanesi, su cevizi
BUGÜNKÜ	bugünkü	BUYNUZLALƏ	boynuzlu gelincik, boynuzlu haşhaş, kırlangıç otu
BUĞDABİTİ	buğday biti	BUYNUZŞƏKİLLİ	boynuzsu
BUĞDAYIBƏNİZ	buğday benizli	BUZDAĞI	buz dağı
BUĞDAYISİFƏT	buğday benizli	BUZOVABAXAN	hodak
BUĞUBURMA	genç	BUZOVOTARAN	hodak
BUĞUMAYAQLILAR	eklem bacaklılar	BUZQIRAN	buzkıran
BUXARÖLÇƏN	buharlaşımaölçer	BÜLBÜLOTU	kanyaş
BUXARPAYLAYAN	buhar vanası	BÜSBÜTÜN	büsbütün
BULAQOTU	su teresi, circir	BÜTÜN-BÜTÜNƏ	tamamen
BUMBULAŞIQ	kipkirli		
BUMBUZ	bumbuz		

C

CABƏCA	muntazam	CANALAN	cellat; dilber
CADAR-CADAR	yarık yarık	CANALICI	cellat; dilber
CADU-PİTİK	cadı muska	CANASİNƏR	hoş
CAH-CALAL	ihtişam	CANBİR	yakın
CAH-CALALLI	ihtişamlı	CANBİRLİK	yakınlık
CAHİL-CUHUL	gençler	CANÇƏKİŞMƏ	can çekişme
CAHİLBAŞI	çetebaşı	CANÇƏKİŞMƏSİ	can çekişmesi
CALAQALTI	aşılıq	CANDANKEÇƏN	fedakâr
CAN-BAŞ	sağlık	CANDƏRDİ	gönülsüz
CAN-BAŞLA	canla başla	CANGÜLÜM	bir tür oyun
CAN-CAN	canım	CANHACAN	şefkatle
CAN-CİYƏR	cancığər	CANIBƏRK	dayanıqlı
CAN-DİLDƏN	yürekten	CANIBƏRKLİK	dayanıqlılıq
CANA-CUNA	anlamsız	CANIÇIXMIŞ	canı çिकासıca

CANINDANKEÇƏN	fedakâr	CƏMİYYƏTƏZİDD	topluma aykırı
CANIŞİRİN	sevilen	CƏNG-CİDAL	kavga
CANIYANAN	canı yanan	CƏNUB-QƏRB	güneybatı
CANIYANANLIQ	canı yananlıq	CƏNUB-ŞƏRQ	güneydoğu
CANIYANAR	merhametli	CƏRƏYANÖLÇƏN	akımölçer
CANIYANARLIQ	merhametlilik	CƏRGƏ-CƏRGƏ	sıra sıra
CANQURTARAN	cankurtaran	CƏRGƏARASI	dizi arası
CANQURTARICI	cankurtaran	CƏRGƏBƏCƏRGƏ	sıra sıra
CANLA-BAŞLA	canla başla	CƏRGƏLƏRARASI	diziler arası
CANLI-CANSIZ	canlı cansız	CƏZAVƏRİCİ	cezalandırıcı
CANSAĞLIĞI	sağlık	CƏZBEDİCİ	çekici, cazibeli
CANSIXAN	üzücü	CƏZBEDİCİLİK	çekicilik, cazibelilik
CANSIXICI	üzücü	CƏZBETMƏ	çekme
CANSIXICILIQ	bıktıran; sıkıntı veren	CƏZƏ-FƏZƏ	karşı olma
CANSIZ-ÇƏLİMSİZ	sıska	CIĞ-BIĞ	cıvıltı
CANSÜRTƏN	tellak	CIĞ-CIĞ¹	cıvıltı
CANTƏZƏLƏYƏN	gönül açan	CIĞ-CIĞ²	taylama, makas gagalı
CANVERİCİ	canlandırın	CIĞ-VIĞ	cıvıltı
CANVERMƏ	ölme	CIĞCIĞA¹	gelin teli
CANYANDIRAN	gayretli; dikkatli	CIĞCIĞA²	bir tür bitki
CANYANDIRANLIQ	gayretlilik; dikkatlilik	CIĞIRAÇAN	mibzer
CANYANDIRMA	kaygılanma; gayret göstərmə	CILDIR-CILDIR	tane tane
CAVAHİRSATAN	kuyumcu	CINDIR-MINDIR	yırtık pırtık
CAVANLI-QOCALI	gençli ihtiyarlı	CINQ-CINQ	çın çın
CECƏDOĞRAYAN	posa doğrayıcı	CIR-CINDA	eski püskü
CEYRANBASAN	süratli	CIR-CINDIR	eski püskü
CEYRANBAXIŞLI	ceylan baxışlı	CIRHACIR	gıcırtyla; sıcak
CEYRANGÖZ	ceylan gözlü	CIRIM-CINDIR	yırtık pırtık
CEYRANGÖZLÜ	ceylan gözlü	CIRIM-CIRIM	yırtık yırtık
CEYRANKEÇMƏZ	dar	CIRINQ-CIRINQ	çın çın
CEYRANOTU	sorguçotu	CIRINQHACIRINQ	şangırtyla
CƏDD-ƏQRƏBA	soy	CIRIQ-CIRIQ	yırtık yırtık
CƏFƏROTU	dalak otu	CIRTDANBOYLU	cüce
CƏFTƏŞKİLLİ	çengelsi	CIZHACIZ	cızır cızır
CƏH-CƏH	cik cik	CIZIQ-CIZIQ	çizik çizik
CƏLBEDİCİ	celbedici, cazibeli	CIZMA-QARA	karalama
CƏMDƏKYEYƏN	leşçil akbaba	CIZMA-QARAÇI	karalamacı
CƏMİ-CÜMLƏTANI	cemi cümlesi	CIZMA-QARALAMA	karalama
CƏMİYYƏTDƏNQAÇAN	toplumdan kaçan	CIZMA-QARALAMAQ	karalamak
		CİB-CİB	cik

CİBƏGİRƏN	yankesici	CÜTBUYNUZ	çift boynuzlu
CİBKƏSƏN	soyuncu	CÜTBUYNUZLU	çift boynuzlu
CİBXƏRCLİYİ	harçlık	CÜTÇƏYİRDƏK	çift çekirdekli
CİCİ-BACI	dost	CÜTÇƏYİRDƏKLI	çift çekirdekli
CİCİ-BACILIQ	dostluk	CÜTDİRNAQ	çift parmaklı
CİDD-CƏHD	çaba	CÜTDİRNAQLI	çift parmaklı
CİHAZQAYIRAN	cihazcı, aletçi	CÜTDİRNAQLILAR	çift parmaklılar
CİHAZQAYIRMA	cihaz yapma, aletçilik	CÜTQANAD	çift kanatlı
CİK-BİK	ayrıntı	CÜTQANADLI	çift kanatlı
CİK-CİK	cik cik	CÜTLƏLƏKLI	çift telekli
CİLD-CİLD	cilt cilt	CÜTTOXUMLULAR	çift tohumlular
CİLİK-CİLİK	parça parça		
CİN-ŞƏYATİN	cin şeytan		
CİNGÖZ	cingöz		
CİNLİ-CİNLİ	sinirli sinirli		
CİRİNG-CİRİNG	çın çın		
CİV-CİV	cik cik		
CİVHACİV	cıvıltıyla		
CİYƏRİYANMIŞ	geberesice		
CODYUNLU	kaba yünlü		
CORABBAĞI	bağ		
CORABTOXUYAN	çorapçı		
COŞUB-DAŞMA	aşıp taşma		
COŞUB-DAŞMAQ	aşıp taşmaq		
CÖVR-CƏFA	eziyet, keder		
CÖVÜZQIRAN	ceviz kıran		
CUR-CUR	gurultu		
CÜCƏGÖZ	küçük gözlü		
CÜCƏGÖZÜ	bir tür kumaş		
CÜCƏPLOV	tavuklu pılav		
CÜCÜYEYƏN	böcekçil		
CÜMƏXATAN	niş		
CÜMLƏQAYĞI	hayırsever		
CÜMLƏQAYĞILIQ	hayırseverlik		
CÜRBƏCÜR	çəşitli		
CÜRBƏCÜRLÜK	çəşitlilik		
CÜRƏ-CÜRƏ	çəşit çəşit		
CÜT-CÜT	çifter çifter		
CÜTBAŞ	çift başlı		
CÜTBAŞLI	çift başlı		

Ç

ÇAHARŞƏNBƏ	çarşamba	ÇALSAQQALLI	kırçıl sakallı
ÇAXIRSATAN	şarapçı	ÇAPIB-TALAMA	yağmalama
ÇAXMAQ-QOV	çakmak taşı kav	ÇAPIB-TALAMAQ	yağmalamak
ÇAXMAQDAŞI	çakmak taşı	ÇAQ-ÇAQ	tokmak
ÇAL-BOZ	beyazımsı kır	ÇAQ-ÇUQ	çak çuk
ÇAL-ÇAĞIR	şamata	ÇAQQALBOĞAN	olgunlaşmamış, sert, boğucu her tür meyve
ÇAL-ÇAP	soygun	ÇAR-NAÇAR	zorla
ÇAL-ÇARPAZ	çaprazlama	ÇARGÜL	dörtgen
ÇAL-ÇƏPƏR	çit	ÇARHOVUZ	büyük havuz
ÇALA-ÇÖKƏK	çakır çukur	ÇARHOVUZLU	büyük havuzlu
ÇALA-ÇUXUR	çakır çukur	ÇARXŞƏKİLLİ	dairesel
ÇALA-ÇUXURLUQ	engebelik	ÇARVADARBAŞI	nakliyeci başı
ÇALBAŞ	kır saçlı	ÇAŞBAŞ	şaşkın
ÇALBAŞLI	kır saçlı	ÇAŞIB-QALMA	şaşırıp kalma
ÇALBIĞ	kırçıl bıyıklı	ÇAŞIB-QALMAQ	şaşırıp kalmak
ÇALBIĞLI	kırçıl bıyıklı	ÇAŞKA-LOŞKA	yakınlık
ÇALI-ÇARPAZ	çaprazlama	ÇAŞQIN-ÇAŞQIN	şaşkın şaşkın
ÇALI-ÇIRPI	çalı çırpı	ÇATIQQAŞ	çatık kaş
ÇALI(N)-ÇARPAZ	çaprazlama	ÇATMAQAŞ	çatma kaşlı
ÇALIB-ÇAĞIRMA	çalıp çağırma	ÇATMAQAŞLI	çatma kaşlı
ÇALIB-ÇAĞIRMAQ	çalıp çağırmak	ÇAY-ÇÖRƏK	çay sofrası
ÇALIB-ÇAPMA	çalıp çırpma	ÇAYAŞAĞI	akış yönü
ÇALIB-ÇAPMAQ	çalıp çırpmak	ÇAYBASAR	taşkın yatağı
ÇALIB-OXUMAQ	çalıp çağırmak	ÇAYBECƏRƏN	çay üreticisi
ÇALIB-OXUMA	çalıp çağırma	ÇAYDAŞI	çakıl
ÇALIB-OYNAMA	çalıp oynama	ÇAYƏTRAFI	ırmak sahili
ÇALIB-OYNAMAQ	çalıp oynamak	ÇAYXƏRÇƏNGİ	tatlı su yengeci
ÇALIQUŞU	çalı kuşu	ÇAYIR-ÇƏMƏN	çimenlik
ÇALIŞ-VURUŞ	güçlülükle	ÇAYQABI	çay kutusu
ÇALIŞIB-ÇAPALAMA	çalışıp çabalama	ÇAYQIRAĞI	ırmak sahili
ÇALIŞIB-ÇAPALAMAQ	çalışıp çabalamak	ÇAYQOVUŞAN	kavşak
ÇALIŞIB-VURUŞMA	gayretle çalışma	ÇAYPULU	bahşiş
ÇALIŞIB-VURUŞMAQ	gayretle çalışmak	ÇAYSÜNGƏRİ	tatlı su süngeri
ÇALPAPAQ	ebruli kalpaklı	ÇAYSÜZƏN	süzgeç
ÇALPAPAQLI	ebruli kalpaklı	ÇAYTİKANI	kumdikeni; yabani iğde ağacı
ÇALSAÇ	kır saçlı	ÇAYYIĞAN	çay toplayan
ÇALSAÇLI	kır saçlı	ÇAYYUXARI	akıntı tersine
ÇALSAQQAL	kırçıl sakallı		

ÇƏHRAYISİFƏT	peembe yanaklı	ÇİÇƏKKORLUĞU	renk körlüğü
ÇƏHRAYISİFƏTLİ	peembe yanaklı	ÇİÇƏKYATAĞI	çiçək tablası
ÇƏK-ÇEVİR	tartışma	ÇİÇƏKYEYƏN	çiçəklərlə beslənən bəzi böcəklərin adı
ÇƏKİBALIĞI	sazan	ÇİL-ÇİL	çilli
ÇƏKİNƏ-ÇƏKİNƏ	çəkine çəkine	ÇİLİK-ÇİLİK	parça parça
ÇƏKMƏSİLƏN	ayakkabı boyacısı	ÇİLİNGAĞAC	çelik çomak
ÇƏM-XƏM	naz	ÇİLSİFƏT	çilli
ÇƏM-XƏMLİ	nazlı	ÇİLSİFƏTLİ	çilli
ÇƏN-DUMAN	sis duman	ÇİN-ÇİN	dizi dizi
ÇƏNBƏRBIĞ	çemberi bıyıklı	ÇİNBƏÇİN	dizi dizi
ÇƏNBƏRBIĞLI	çemberi bıyıklı	ÇİRK-PAS	kir
ÇƏNBƏRBURUN	kalklık burunlu	ÇİRK-PASAQ	kir
ÇƏNBƏRBURUNLU	kalkık burunlu	ÇİRKGÖTÜRƏN	açık rənkli olduğu için kirlənən kumaş
ÇƏNBƏRQUYRUQ	akrep	ÇİRKGÖTÜRMƏYƏN	koyu rənkli olduğu için kiri göstərməyən kumaş
ÇƏNBƏRQUYRUQLU	çəmbər quyruqlu	ÇİRKLİ-PASLI	kirli
ÇƏNƏ-BOĞAZ	tartışma	ÇİYİDSƏPƏN	ekici
ÇƏNGƏL-BİÇAQ	çatal bıçak	ÇİYİN-ÇİYİNƏ	omuz omuza
ÇƏP-ÇƏP	yan yan	ÇİYİNBƏÇİYİN	omuz omuza
ÇƏPBUCAQLI	dar açılı	ÇİYNİDÜŞÜK	düşük omuzlu; sünepe
ÇƏPGÖZ	şaşı	ÇOBAN-ÇOLUQ	ayak takımı
ÇƏPGÖZLÜK	şaşıllıq	ÇOBANALDADAN	çobanaldatan
ÇƏPMİL	yan çizgili	ÇOBANAŞI	bir tür yemək
ÇƏPMİLLİ	yan çizgili	ÇOBANBAYATI	Azərbaycan xalq danslarından biri
ÇƏRDƏYMİŞ	geberesice	ÇOBANBAYATISI	Azərbaycan xalq danlarından biri
ÇƏRƏN-PƏRƏN	lafazanlıq	ÇOBANBOZARTMASI	haşlama
ÇƏRƏNDƏYMİŞ	geberesice	ÇOBANÇİÇƏYİ	bir metrə kadar boylanan çox yıllık bitki
ÇƏRŞƏNBƏ	çarşamba	ÇOBANƏPPƏYİ	yabani kekik
ÇƏTİRÇİÇƏKLİLƏR	maydanozgillər	ÇOBANİTİ	çoban köpeği
ÇİĞİR-BAĞIR	haykıрма	ÇOBANQUŞU	çobanaltadan
ÇİL-ÇİLPAQ	çırılçıplak	ÇOBANTOPPUZU	domuz ayrığı, parmaq otu
ÇİL-ÇİRPI	çalı çırpı	ÇOBANTOXMAĞI	domuz ayrığı, parmaq otu
ÇİNQİLOTU	karanfil otu, mübarek otu, Meryem otu	ÇOBANTÜTƏYİ	düdük
ÇİR-ÇİR	bas bas (ağıрма)	ÇOBANULDUZU	Çoban Yıldızı, Venüs
ÇIRTAÇIRT	çatır çatır	ÇOBANYASTIĞI	öküzgözü, itpatıyası
ÇIRTI-PIRTI	ıvır zıvır	ÇOLMA-ÇOCUQ	çoluk çocuk
ÇİÇEKSEVƏN	çiçəkseven; çiçəkçil	ÇOLUQ-ÇOCUQ	çoluk çocuk
ÇİÇƏKAÇMA	çiçəklənme		
ÇİÇƏKAYAQCİĞİ	dalın çiçək olan kısmı		
ÇİÇƏKDÖYMƏ	çiçək aşısı yapma		

ÇOX-AZ	az çok	ÇOXQARINCIQLILAR	çok karıncıklılar
ÇOX-ÇOX	çok çok	ÇOXQATLI	çok katlı
ÇOXALLAHLILIQ	çok Tanırıcılık	ÇOXLAMPALI	çok lambalı
ÇOXARVADLI	çok eşli	ÇOXLAYLI	çok katlı
ÇOXARVADLILIQ	çok eşlilik	ÇOXMƏCHULLU	çok bilinmeyenli
ÇOXATLI	çok atlı	ÇOXMƏNALI	çok anlamlı
ÇOXATOMLU	çok atomlu	ÇOXMƏQSƏDLİ	çok amaçlı
ÇOXAYAQLILAR	çok bacaklılar	ÇOXMƏRTƏBƏ	çok katlı
ÇOXBİLƏN	çokbilmiş	ÇOXMƏRTƏBƏLİ	çok katlı
ÇOXBİLMİŞ	çokbilmiş	ÇOXMİLLƏTLİ	çok uluslu
ÇOXBİLMİŞLİK	çokbilmişlik	ÇOXMİLYONLU	milyonlarca
ÇOXBUCAQLI	çokgen	ÇOXMİNLI	binlerce
ÇOXBUĞUMLU	çok boğumlu	ÇOXMOTORLU	çok motorlu
ÇOXCƏHƏTLİ	çok yönlü	ÇOXMÖVZULU	çok konulu
ÇOXCİLDLİ	çok ciltli	ÇOXMÖVZULULUQ	çok konululuk
ÇOXÇALOVLU	çok kepçeli	ÇOXNÖVÇÜ	pentatloncu
ÇOXÇARPAYILI	çok yataklı	ÇOXNÖVÇÜLÜK	pentatlonculuk
ÇOXÇİÇƏKLİ	çok çiçekli	ÇOXNÖVLÜ	türlü
ÇOXDANIŞAN	geveze	ÇOXOTAQLI	çok odalı
ÇOXDƏZGAHÇI	aynı anda birden çok tezgahta iş yapan veya birçok tezgaha bakan	ÇOXPARTİYALI	çok partili
ÇOXDİLLİ	çok dilli	ÇOXPİLLƏLİ	çok basamaklı
ÇOXDİŞCİKLİ	çok dişli	ÇOXPLANLI	çok planlı
ÇOXDİŞLİ	çok dişli	ÇOXRƏNGLİ	çok renkli
ÇOXEVLİ	çok evcikli	ÇOXRƏQƏMLİ	çok rakamlı
ÇOXƏRLİ	çok kocalı	ÇOXSAHƏLİ	çok yeri (toprağı) olan
ÇOXƏRLİLİK	çok kocalılık	ÇOXSAYLI	çok sayılı
ÇOXƏSRLİ	yüzyıllarca	ÇOXSƏNƏTLİ	çok sanatlı
ÇOXƏSRLİK	yüzyıllar yaşında	ÇOXSƏSLİ	çok sesli
ÇOXFAZALI	çok fazlı	ÇOXSƏSLİLİK	çok seslilik
ÇOXFİQURLU	çok figürlü	ÇOXSİMLİ	çok telli
ÇOXGÜCLÜ	güçlü	ÇOXSÖZLÜ	çok sözlü
ÇOXGÜNLÜ	çok günlük	ÇOXŞAXƏLİ	çok dallı
ÇOXHAKİMİYYƏTLİLİK	çok otoritellik	ÇOXTELLİ	çok telli
ÇOXHECALI	çok heceli	ÇOXTƏBƏQƏLİ	çok katlı
ÇOXHƏDLİ	çok terimli, polinom	ÇOXTƏKƏRLİ	çok tekerlekli
ÇOXHÜCEYRƏLİ	çok hücreli	ÇOXTƏRƏFLİ	çokgen; çok yönlü
ÇOXİLLİK	çok yıllık	ÇOXTİLLİ	çok ağızlı
ÇOXİŞLƏNƏN	çok kullanılan	ÇOXTİRAJLI	tirajlı
ÇOXQANADLILAR	çok kanatlılar	ÇOXTONLU	tonlarca
		ÇOXUŞAQLI	çok çocuklu

ÇOXÜZLÜ	çok yüzlü	ÇÖRƏKVERMƏZ	cimri
ÇOXVAQONLU	çok vagonlu	ÇÖRƏKYAPAN	ekmekçi
ÇOXVARIANTLI	çeşitli	ÇUBUQBAŞI	nargile başlığı
ÇOXYAŞLI	uzun ömürlü; yaşlı	ÇUĞUNDURÇIXARAN	pancar sökücü
ÇOXYERLİ	çok oturaklı; büyük	ÇUĞUNDUROTU	kuduz otu, deli otu
ÇOXYEYƏN	obur	ÇUĞUNDURYIĞAN	pancar sökücü
ÇÖDÜKOTU	çördük otu	ÇUQUNƏRİTMƏ	döküm
ÇÖKƏBALIĞI	çığa balığı, çuka	ÇUQUNTÖKMƏ	döküm
ÇÖL-BAYIR	etraf	ÇUL-ÇUXA	elbise
ÇÖLBUĞDASI	yabani buğday	ÇUMUR-ÇUMUR	bir tür oyun
ÇÖLDONUZU	yaban domuzu	ÇUVAL-ÇUVAL	çuval çuval
ÇÖLDOVŞANI	yaban tavşanı		
ÇÖLEŞŞƏYİ	Asya yaban eşəği		
ÇÖLGÖYƏRÇİNİ	kaya güvercini		
ÇÖLKEŞNİŞİ	kişniş otu, kişniş		
ÇÖLKƏSƏYƏNİ	dağ sıçanı		
ÇÖLQARANQUŞU	çölde yaşan bir kuş		
ÇÖLQAZI	boz kaz, yaban kazı		
ÇÖLLALƏSİ	gelincik		
ÇÖLNANƏSİ	yarpuz		
ÇÖLNOXUDU	fiğ		
ÇÖLÖRDƏYİ	yeşilbaş ördek, yaban ördeği		
ÇÖLPİŞİYİ	yaban kedisi		
ÇÖLSİÇANI	tarla faresi		
ÇÖLTƏRƏSİ	horozcuk otu		
ÇÖLTURŞƏNGİ	çobandeğneği		
ÇÖLYOVŞANI	pelin		
ÇÖMÇƏBALIĞI	kızılgöz		
ÇÖMÇƏQUYRUQ	kurbağa larvası		
ÇÖR-ÇÖP	çer çöp		
ÇÖRƏKAĞACI	ekmek ağacı; gelir kaynağı		
ÇÖRƏKBİŞİRƏN	ekmekçi		
ÇÖRƏKBİŞİRMƏ	ekmekçilik		
ÇÖRƏKDAŞIYAN	ekmek taşıyıcı		
ÇÖRƏKİTİRƏN	nankör		
ÇÖRƏKPULU	kazanç		
ÇÖRƏKQABI	ekmek sepeti		
ÇÖRƏKSATAN	ekmekçi		
ÇÖRƏKVERƏN	cömert		

D

DABAN-DABANA	taban tabana	DAĞNANƏSİ	dağ nanesi
DABANBALIĞI	havuz balığı	DAĞNOVRUZU	tavşankulağı, siklamen, yer somunu, Meryem ana kandili, kandil çiçeği
DABANBASA	koşuşturarak; izleyerek	DAĞSAQQIZI	iskorçına
DABANBASARAQ	koşarak; izleyerek	DAĞSİÇANI	tarla faresi
DABANBASMA	koşarak; izleyerek	DAĞSİÇOVULU	tarla faresi
DABANDAŞI	sünger taşı	DAĞTƏRXUNU	marsivanotu, solucan otu
DABANIÇATLAQ	pinti, pis	DAĞTURPU	uzun yapraklı iki yıllık bitki
DABANIQALXIQ	çok gezen	DAĞÜSTÜ	dağlık; yüksek
DABANIQARA	uğursuz	DAL-DALA	sırt sırta
DAD-AMAN	feryat; imdat	DAL-QABAQ	ters; ard arda
DAD-BİDAD	vay anam vay	DALAY-DALAY	muğam makamına giriş için söylenen söz
DAD-DAMAQ	memnuniyet; neşe	DALBADAL	art arda
DAD-DUZ	tat tuz	DALDA-BUCAQDA	kıyıda köşede
DAD-FƏĞAN	feryat fiğan	DALĞA-DALĞA	dalga dalga
DAD-FƏRYAD	feryat fiğab	DALĞADÖYƏN	dalgalı sahil
DADBİLMƏ	tat bilme	DALĞAKƏSƏN	baş bodoslama
DADBİLMƏZLİK	tat bilmezlik	DALĞAQIRAN	dalgakıran
DADLI-DADLI	tatlı tatlı	DALĞAÖLÇƏN	dalgaölçer
DADLI-DUZLU	çekici; sıcakkanlı	DALĞASINDIRAN	dalgakıran
DADVERİCİ	tatlandırıcı	DALĞAVURAN	dalgalı sahil
DAĞ-DAĞ¹	dağ gibi uzun	DALĞAYABƏNZƏR	dalgamsı
DAĞ-DAĞ²	kızgın	DALĞAYABƏNZƏRLİK	dalgamsılık
DAĞ-DAŞ	dağ taş	DALĞAYAOXŞAR	dalgamsı
DAĞ-DƏRƏ	dere tepe	DALĞAYAOXŞARLIQ	dalgamsılık
DAĞAYISI	bozayı; kaba	DALĞAYARAN	baş bodoslama
DAĞBASAR	dağ eteği	DALĞIN-DALĞIN	dalgın dalgın
DAĞBƏYİ	ayla beyi	DALI-DALI	geri geri
DAĞBOYANASI	anason	DALQƏLSƏMƏLİLƏR	arttan solungaçlılar
DAĞDİBİ	dağ eteği	DALLI-BUDAQLI	dallı budaklı
DAĞDÖŞÜ	dağın yamacı	DAM-DAM	üzüm suyu
DAĞƏTƏYİ	dağ eteği	DAM-DAŞ	bina
DAĞIM-DAĞIM	parça parça	DAM-DİVAR	dam duvar
DAĞKEÇİSİ	yaban keçisi	DAM-DUM	dam dum
DAĞKEŞNİŞİ	kişniş (otu)	DAMA-DAMA¹	damalı; dama (oyun)
DAĞKƏLİ	musu	DAMA-DAMA²	damlaya damlaya
DAĞQOÇU	yaban koçu		
DAĞLALƏSİ	dağ lalesi		
DAĞNANƏ	dağ nanesi		

DAMAQARXASI	art damak (sesi)	DARA-BARA	tartışma
DAMAQORTASI	orta damak (sesi)	DARAĞAOXSAR	taraksı
DAMAQÖNÜ	ön damak (sesi)	DARAQ-DARAQ	yan yana
DAMAR-DAMAR	damar damar, çizik çizik	DARAQAĞZI	kırıntı
DAMARALTI	damaraltı	DARAQBATMAZ	sık
DAMARAOXSAR	damarsı	DARAQDİŞİ	yan yana
DAMARAOXSARLIQ	damara benzerlik	DARAQOTU	ayrık otu
DAMARIBOŞ	iradesiz; haysiyetsiz	DARDÜŞÜNCƏLİ	dar kafalı
DAMARIBOŞLUQ	iradesizlik; haysiyetsizlik	DARDÜŞÜNCƏLİLİK	dar kafalılık
DAMARIQIRIQ	iradesiz; haysiyetsiz	DARFİKİRLİ	dar kafalı
DAMARÜSTÜ	damar üstü	DARFİKİRLİLİK	dar kafalılık
DAMBİTİ	tahtakurusu	DARGÖZ	kıskanç
DAMCI-DAMCI	damla damla	DARGÖZLÜ	kıskanç
DAMCIL-DAMCIL	damla damla	DARGÖZLÜK	kıskançlık
DAMCISALAN	damlatıcı	DARGÖZLÜLÜK	kıskançlık
DAMCISAYAN	damlatıcı	DARĞABAŞI	dargabaşı
DAMCITÖKƏN	damlatıcı	DARXƏTLİ	dar hatlı
DAMDABACA	gulyabani; suratsız	DARIOTU	taşlı yamaçlarda biten küçük ot
DAMDANDÜŞMƏ	damdan düşmə	DARQURSAQ	sabırsız
DAMĞABASAN	damga; damgacı	DARQURSAQLI	sabırsız
DAMĞAVURAN	damga; damgacı	DARQURSAQLIQ	sabırsızlıq
DAMLA-DAMLA	damla damla	DARÜRƏKLİ	bencil
DAMOTU	aslankuyruğu	DARÜRƏKLİLİK	bencillik
DANA-BUZOV	genç sığırlar	DARYARPAQ	dar yapraklı
DANA-DOLUQ	danalar; çoluk çocuk	DARYARPAQLI	dar yapraklı
DANA-DUNA	çoluk çocuk	DAŞ-DİVAR	taş duvar
DANA-KƏLÇƏ	malak	DAŞ-KƏSƏK	taş kesek
DANAAYAĞI	danaayağı	DAŞ-KƏSƏKLİ	taş kesekli
DANABAŞ	danadişi; ters, ahmak	DAŞ-QAŞ	mücevherlər
DANABAŞLIQ	terslik	DAŞ-QAŞLI	kıymetli taşlarla süslü
DANABURNU	çuha çiçeği	DAŞ-TƏRƏZİ	taş terazi
DANADIŞI	danadişi	DAŞADÖYƏN	dağ kuyruksallayanı
DANAGAVALI	iri, kırmızı erik türü	DAŞADÖYMƏ	bir çocuk oyunu
DANAQIRAN	kardelen; merendera	DAŞAGİRƏN	münzevi
DANALOBYA	iri taneli bir fasulye	DAŞARMUDU	güz armudu
DANQIR-DUNQUR	tangır tungur	DAŞATAN	mancınık
DANQUŞU	balaban kuşu	DAŞBADAM	taş bademi
DANLAYIB-DANSIMAQ	azarlamak	DAŞBAŞ	tartıyı yoklama; kirli kazanç
DAR-DAR	dar dar	DAŞBAŞCI	hilekâr
DAR-DÜDÜK	daracık		

DAŞBAŞÇILIQ	hilekârlık	DAYIQIZI	kuzen
DAŞÇIXARAN	taşçı	DAYIQIZILIQ	kuzenlik
DAŞDƏLƏN	taş delmek için alet	DAYINƏVƏSİ	dayının torunu
DAŞDOĞRAYAN	taşçı, kesme makinesi	DAYIOĞLU	kuzen
DAŞDÖŞƏYƏN	taşçı	DAYIOĞLULUQ	kuzenlik
DAŞDÖYƏN	balyoz	DAYIUŞAĞI	kuzen
DAŞDUZ	kaya tuzu	DAZBAŞ	dazlak
DAŞƏPPƏYİ	taşların arasında biten boz renkli ot	DEDİ-QODU	dedikodu
DAŞGƏRDİŞİ	derz	DEDİ-QODUÇU	dedikoducu
DAŞXINASI	yosun	DEDİ-QODUÇULUQ	dedikoduculuk
DAŞXIRDALAYAN	taşkıran	DEHADE	çenesi düşüklük
DAŞKƏSƏN	balyoz; kesme makinesi	DEŞİK-DEŞİK	delik delik
DAŞQƏLBLİ	merhametsiz	DEŞİKAÇAN	delgeç
DAŞQƏLBLİLİK	merhametsizlik	DEYƏ-GÜLƏ	güle güle
DAŞQIRAN	balyoz; kırma makinesi	DEYƏN-GÜLƏN	şen şakrak
DAŞQOVUNU	Van kavunu, kokulu kavun, cep kavunu	DEYİB-DANIŞMA	konuşma, sohbet
DAŞLI-KƏSƏKLİ	taşlı kesekli	DEYİB-DANIŞMAQ	konuşmaq
DAŞMİŞARLAYAN	taşçı	DEYİB-GÜLƏN	şen şakrak
DAŞOYNADAN	taşlarla jimnastik yapan jimnastikçi	DEYİB-GÜLMƏ	tatlı sohbet etme
DAŞÜRƏKLİ	gaddar	DEYİB-GÜLMƏK	sevinmek
DAŞÜRƏKLİLİK	gaddarlık	DƏBƏRƏGÖZ	patlak göz
DAŞYONAN	taşçı	DƏDƏ-BABA	atalar
DAVA-DALAŞ	kavga	DƏDƏMALI	çeyiz
DAVA-DAVA	savaş oyunu; bahane	DƏDƏVERDİ	çeyiz
DAVA-DÖYÜŞ	kavga	DƏF-DUMBUL	çalğı
DAVA-MƏRƏKƏ	kavga	DƏFÇALAN	tefçi
DAVA-QALMAQAL	hırgür	DƏFƏ-DARAQ	araç gereç
DAVA-ŞAVA	kavga	DƏFN-KƏFN	defin
DAVA-ŞAVALI	tartışmalı; utanılacaq	DƏFTƏR-ÇƏRƏKƏ	defter kitab
DAVALI-ŞAVALI	tartışmalı; utanılacaq	DƏFTƏR-KİTAB	defter kitab
DAVAMETDİRİCİ	selef	DƏFTƏRQAZI	bir tür yemek
DAVASIZ-DALAŞSIZ	gürültüsüz patırtısız	DƏHBƏŞİ	kontrolcü
DAVASIZ-DƏRMANSIZ	ilaşsız	DƏHRƏBURNU	bir tür nakış
DAYAZFİKİRLİ	dar kafalı	DƏHRƏBURUN	kalkık burun
DAYAZFİKİRLİLİK	dar kafalılık	DƏHRƏQUYRUQ	kuyruğu eğri bir böcek
DAYIARVADI	yenge	DƏHRƏŞƏKİLLİ	satırımı
DAYIDOSTU	yenge	DƏLƏQARIN	obur
DAYIGƏLİNİ	dayının gelini	DƏLƏQARINLIQ	oburluk
		DƏLİ-DİVANƏ	deli divane
		DƏLİ-DOLU	deli dolu

DƏLİ-QUDURMUŞ	azgın	DƏMROVOTU	büyük kırlangıç otu
DƏLİBAŞ	dengesiz; delikanlı	DƏMTUTAN	eşlik eden; tekrarcı
DƏLİBAŞLIQ	dengesizlik; delikanlılık	DƏN-DƏN	tane tane
DƏLİBƏNG	şeytan elması, tatula	DƏN-DÜŞ	tane yem
DƏLİBÖYÜRTKƏN	böğürtlen, dikendudu	DƏNƏ-DƏNƏ	tane tane
DƏLİGİLƏS	kuş kirazı	DƏNƏ-DƏNƏLİK	tane tanelik
DƏLİK-DEŞİK	delik deşik	DƏNGİL-DƏNGİL	benli
DƏLİK-DEŞİKLİ	delik deşik	DƏNGİL-DÜNGÜL	seyrek
DƏLİKÇİÇƏK	bir tür ot bitkisi	DƏNGÜLÜŞ	ciddiyetsiz
DƏLİQANLI	delikanlı	DƏNXIRDALAYAN	öğütücü
DƏLİQANLILIQ	delikanlılık	DƏNİZARIDAN	denizin sıg yerlerini kazıp derinləştiren gəmi
DƏLİTƏHƏR	delişmen	DƏNİZASIRI	denizaşırı
DƏLİTƏRƏ	boynuzlu kimyon, budala çiçeği	DƏNİZATI	denizatı
DƏLLALBAŞI	tellalbaş	DƏNİZAYĞIRI	denizatı
DƏLLALHAQQI	tellaliye	DƏNİZXİYARI	denizhiyari
DƏLMƏ-DEŞİK	delik deşik	DƏNİZKƏNARI	deniz kenarı
DƏLMƏGÖZ	patlak gözlü	DƏNİZKİRPİSİ	deniz kestanəsi
DƏLMƏGÖZLÜ	patlak gözlü	DƏNİZ QARANQUŞU	bir tür deniz balığı
DƏM-DƏSGAH	tantana; meclis	DƏNİZOTU	adi denizotu
DƏM-DƏSGAHLI	göz kamaştırıcı	DƏNİZPƏRİSİ	deniz kızı
DƏMADƏM	sürekli	DƏNİZPİŞİYİ	dikenli uyuşturan balığı
DƏMAĞAC	dayak	DƏNİZQIRAĞI	deniz kenarı
DƏMBƏDƏM	her an	DƏNİZSOĞANI	ada soğanı, yaban soğanı
DƏMBƏRƏGÖZ	patlak gözlü	DƏNİZŞEYTANI	fener balığı
DƏMİR-BETON	demir beton	DƏNİZTİSBAĞASI	deniz kaplumbağası
DƏMİR-BOZ	demir kır	DƏNİZULDUZU	denizyıldızı
DƏMİR-DÜMÜR	demir memir	DƏNİZZANBAĞI	denizlalesi
DƏMİRƏĞAC	demir ağacı, parozya	DƏNQURUDAN	kurutucu
DƏMİRDONLU	zırhlı	DƏNTƏMİZLƏYƏN	ayıklayıcı
DƏMİRƏBƏNZƏR	demirsi; demirî	DƏNTƏMİZLƏYİCİ	ayıklayıcı
DƏMİRKƏSƏN	demir testeresi	DƏNTUTAN	ayıklayıcı
DƏMİRQARA	Doğu gürgeni	DƏNTUTUCU	ayıklayıcı
DƏMİRTİKAN	demir diken, çoban çökerten; dikenli tel	DƏNYEYƏN	tohum yiyen kuşlar
DƏMİRTİKANLIQ	demir dikenlik	DƏQİQƏBAŞI	her dakikada, sık sık
DƏMİRİYAYAN	haddeci	DƏQİQƏBƏDƏQİQƏ	her dakikada, sürekli
DƏMİRİYOL	demir yolu	DƏRD-BƏLA	dert bela; hastalık
DƏMİRİYOLÇU	demir yolcu	DƏRD-ƏLƏM	ıstırap
DƏMİRİYONAN	törpü	DƏRD-ƏLƏMLİ	ıstıraplı
DƏMLİ-DƏSGAHLI	göz kamaştırıcı	DƏRD-ƏZAB	dert azap

DƏRD-ƏZABLI	sıkıntılı	DƏRMANÇİLƏYƏN	püskürteç
DƏRD-KƏDƏR	tasa	DƏRMANÇİLƏYİCİ	püskürteç
DƏRD-QƏM	dert gam	DƏRMƏ-DƏRMƏ	nakişli
DƏRD-QƏMLİ	dertli gamlı	DƏRSARASI	teneffüste
DƏRD-QÜSSƏ	tasa	DƏRSDƏNKƏNAR	dersdışı
DƏRD-QÜSSƏLİ	tasalı	DƏRZ-DƏRZ	bağ bağ, demet demet
DƏRDBİLƏN	hemdert	DƏRZBAĞLAYAN	biçerbağlar
DƏRDBİLMƏZ	acımasız	DƏRZDAŞIYAN	bağtaşıyıcı
DƏRDLİ-DƏRDLİ	dertli dertli	DƏRZİQUŞU	terzikuşu
DƏRDSİZ-QƏMSİZ	dertsiz gamsız	DƏRZYİĞAN	bağtoplayan
DƏRDVERİCİ	dertlendiren	DƏSMALASAN	askı
DƏRƏ-TƏPƏ	dere tepe	DƏST-DƏST	dizi dizi
DƏRƏ-TƏPƏLİ	dereli tepeli	DƏST-PAÇA	telaş
DƏRƏ-TƏPƏLİK	derelik tepelik	DƏSTƏ-DƏSTƏ	deste destə; takım takım
DƏRƏBƏY	derebeyi	DƏSTƏBAŞCI	ekipbaşı
DƏRƏBƏYİ	derebeyi	DƏSTƏBAŞÇILIQ	başkanlık
DƏRƏBƏYİLİK	derebeylik	DƏSTƏBAŞI	ekipbaşı; elebaşı
DƏRƏBƏYLİK	derebeylik	DƏSTƏBAŞILIQ	başkanlık
DƏRƏLİ-TƏPƏLİ	dereli tepeli	DƏSTƏBƏDƏSTƏ	grup grup
DƏRƏLİK-TƏPƏLİK	derelik tepelik	DƏVƏDABANI	devetabanı
DƏRİALTI	deri altı	DƏVƏDƏLLƏYİ	peygamberdevesi
DƏRİAŞILAYAN	sepici, debbağ	DƏVƏFINDIĞI	ihlamur meyvesi
DƏRİBİÇƏN	makasdar, kesici	DƏVƏGÖTÜRMƏZ	çok ağır
DƏRİBOYAYAN	deri boyacısı	DƏVƏQIRAN	tekebuğdayı
DƏRİN-DƏRİN	çok derin; derinden	DƏVƏQIRXAN	deve kırkıcı
DƏRİNDƏN-DƏRİN	çok derin	DƏVƏQULAĞI	deniz lavanta çiçeği, deniz lavantası, kunduz otu
DƏRİNDÜŞÜNCƏLİ	basiretli, kavrayışlı	DƏVƏQUŞU	devekuşu
DƏRİNDÜŞÜNCƏLİLİK	basiretlilik, kavrayışlılık	DƏVƏOTU	kenetohumu
DƏRİNFİKİRLİ	kavrayışlı, sağgörüşlü	DƏVƏRƏGÖZ	patlak göz
DƏRİNFİKİRLİLİK	kavrayışlılık, sağgörüşlülük	DƏVƏTEDİCİ	daverkâr
DƏRİNLİKÖLÇƏN	derinlikölçer	DƏVƏTİKANI	deve dikenli
DƏRİSİQARA	siyahi	DƏVƏYUNU	deve yünü; esmer
DƏRİSİTİKANLILAR	derisi dikenliler	DƏYƏNƏKAYAQLILAR	parmakları kalın deri tabakası ile örtülü olan hayvanlar
DƏRİSOYAN	kasap; soyguncu	DƏYƏR-DƏYMƏZİNƏ	kaçı giderse
DƏRİÜSTLÜYÜ	üst deri	DƏYİRMANDAŞI	değirmen taşı
DƏRKEDİLMƏZ	anlaşılmaz	DƏYİRMİSİFƏT	ablak
DƏRKEDİLMƏZLİK	anlaşılmazlık	DƏYİŞ-DÜYÜŞ	değiş tokuş
DƏRMAN-DAVA	ilaçlar	DƏYİŞƏKTİKƏN	terzi
DƏRMAN-DAVACAT	ilaçlar		

DƏYMƏDÜŞƏR	alınan	DİL AYRI	yabancı
DƏYMƏDÜŞƏRLİK	alınanlık	DİLBAŞ	sığırlarda görülen bir dil hastalığı
DƏYMƏQAÇ	vurup qaçma	DİLBƏDİL	içtenlikle
DƏZGAHALTI	altlık	DİLBİLƏN	anlayışlı
DƏZGAHQAYIRAN	tezgâhçı	DİLBİLMƏZ	anlayışsız, kalınkafa
DƏZGAHQAYIRMA	tezgâh sanayii	DİLBİLMƏZLİK	anlayışsızlıq, kalınkafalık
DƏZGAHSAZLAYAN	usta; montajçı	DİLBİR	hemfikir
DIĞ-DIĞ	fokurtu	DİLBİRLİK	hemfikirlik
DIRNAĞAOXŞAR	tırnaksı	DİLCAVABI	sözlü
DIRNAQARASI	sözde, sahte	DİLDALAYAN	hayvan yemi olarak kullanılan beş yapraklı bitki
DIRNAQBAĞASI	tırnak hastalığı	DİLDƏN-DİLƏ	dildən dile
DIRNAQDİBİ	dolama	DİLDÖNMƏZ	dildönmez
DIRNAQŞƏKİLLİ	tırnaksı	DİLƏNÇİPAYI	sadaka
DIRNAQTUTAN	tırnak makası	DİLİACI	acı dilli; iğneleyici
DIZ-DIZ	vızz (sesi)	DİLİACILIQ	acı dillilik; iğneleyicilik
DİBDƏNÇIXMA	dalsız, budaksız ağaç filizi	DİLİBOZ	kaba
DİBDƏNDÜŞMƏ	ilk meyve	DİLİCAN	dilijans
DİBDOLDURAN	bitkilerin dibini toprakla doldurmaya yarayan alet, kazayağı	DİLİGÖDƏK	kabahatli, dilikısa
DİBİYASTI	yassı dipli	DİLİGÖDƏKLİK	dilikısalık
DİBÖLÇƏN	derinlikölçer	DİLİK-DİLİK	dilik dilik
DİDİK-DİDİK	didik didik	DİLİKƏSİK	dili kısa
DİDİM-DİDİM	didik didik	DİLİQISA	dilikısa
DİDİŞMƏSALAN	fitneci	DİLİQISALIQ	dilikısalık
DİKBAŞ	aksi, dikbaşı	DİLİM-DİLİM	dilim dilim
DİKBAŞLIQ	aksilik	DİLİŞİRİN	sıcakkanlı; pepeme
DİKBIĞ	dik bıyıklı	DİLİŞİRİNLİK	sıcakkanlılık
DİKBURUN	kalkık burunlu	DİLİUZUN	diliuzun
DİKDABAN	yüksek ökçeli	DİLİUZUNLUQ	diliuzunluk
DİKQULAQ	dik kulaklı	DİLQANADAN	yoğurt otu
DİKYPARPAQ	dik yapraklı	DİLQANAN	düşünceli
DİKYPARPAQLI	dik yapraklı	DİLLİ-AĞIZLI	nazik konuşan
DİQQƏTƏLAYIQ	dikkate dəğər, önəmli	DİLLİ-DİLAVƏR	konuşkan
DİQQƏTƏŞAYAN	dikkate dəğər, önəmli	DİLLİ-DİLAVƏRLİK	konuşkanlık
DİL-AĞIZ	yalvarma	DİLLİ-FEİLLİ	konuşkan
DİL-DƏLALƏT	kanıt; rehberlik	DİLORTASI	dışeti ünsüzü
DİL-DİŞ	dil diş	DİLOTU	çenesi düşüklük
DİL-DODAQ	dil dudak	DİLÖNÜ	dış damak ünsüzü
DİLALTI	dil altı	DİLSİZ-AĞIZSIZ	aciz; (devamına bak)
DİLARXASI	art damak (sesi)		

DİLTƏRPƏNMƏZ	diloynamaz	DİVANBƏYİLİK	divanbeyilik
DİLUCU¹	dil ucu sesi	DİVGÖVDƏ	cüsseli
DİLUCU²	gönülsüz	DİVGÖVDƏLİ	cüsseli
DİMDİK	dimdik	DİVQILIQ	geçimsiz
DİMDİKBURUN	gaga burunlu	DİYARBƏDİYAR	diyar diyar
DİMDİKDİBİ	gagadibi	DİZ-DİZƏ	diz dize
DİMDİRİ	dipdiri	DİZ-DİZİ	dizin dizin
DİN-İMAN	din; kutsal	DİZALTI	diz altı
DİNC-DİNMƏZ	sakin	DİZBƏDİZ	diz dize
DİNİB-DANIŞMAQ	konuşmaq	DİZİN-DİZİN	dizin dizin
DİPDİRİ	dipdiri	DİZOTU	bir tür ot bitkisi
DİR-DİRRİK	eşyalar	DODAĞABƏNZƏR	dudak gibi
DİRƏDÖYMƏ	bir tür çocuk oyunu	DODAĞAOXSAR	dudak gibi
DİRİ-DİRİ	diri diri	DODAĞISALLAQ	sarkık dudaklı
DİRİBAŞ	canlı, çevik	DODAĞISÖZLÜ	belagatlı
DİRİBAŞLAŞMA	çevikleşme	DODAĞIYOĞUN	kalın dudaklı
DİRİBAŞLI	zinde	DODAQALTI	usulca; alaylı
DİRİBAŞLIQ	zindelik	DODAQRASI	usulca; alaylı
DİRİGÖZLÜ	canlı; zinde	DODAQBADODAQ	dopdolu
DİRİSOYAN	merhametsiz; paracı	DODAQÇİÇƏKLİLƏR	dudaklıçiçəkgiller, ballıbabagiller
DİRSƏKŞƏKİLLİ	bükük, dirsekvari	DODAQDƏYMƏZ	lebdeğmez
DİŞ-DAMAQ	diş damak ünsüzü	DODAQUCU	isteksiz
DİŞ-DİŞ	diş diş	DOĞRU-DÜRÜST	doğru dürüst
DİŞAÇAN	yivaçar, pafta	DOĞRUDAN-DOĞRUSU	doğrusu
DİŞARASI	peltek diş ünsüzü	DOĞRUDAN-DOĞRUYA	doğrudan doğruya; gerçekten
DİŞARXASI	diş arkası; damak ünsüzü	DOĞRUYABƏNZƏR	inanılır
DİŞBATAN	yumuşak	DOĞRUYAOXSAR	inanılır
DİŞBATMAZ	sert	DOĞUB-TÖRƏMƏK	doğurmak; çoğalmak
DİŞBATMAZLIQ	səğlamlıq	DOĞUMQABAĞI	doğum öncəsi
DİŞÇƏKƏN	kerpeten; dişçi	DOĞUŞQABAĞI	doğum öncəsi
DİŞÇÖPÜ	kürdan	DOXSAN	doksan
DİŞDAŞI	diş taşı	DOXSANINCI	doksanıncı
DİŞDƏK-DİŞDƏK	ısırık içinde	DOXSANYAŞLI	doksan yaşında
DİŞƏBƏNZƏR	dişvari	DOQQAZKƏSMƏ	kapı kesme
DİŞƏDƏYƏR	yenebilen	DOQQUZAYLIQ	dokuz aylıq
DİŞƏK-DİŞƏK	diş diş	DOQQUZDON	hanımeli
DİŞQOZU	ceviz	DOQQUZMƏRTƏBƏ	dokuz katlı
DİŞLƏK-DİŞLƏK	dişlem dişlem	DOQQUZMƏRTƏBƏLİ	dokuz katlı
DİVAN-DƏRƏ	yüksək məhkəmə	DOQQUZYAŞLI	dokuz yaşında
DİVANBƏYİ	divanbeyi		

DOLAQARDI	kolluk	DOST-DÜŞMƏN	dost düşman
DOLAM-DOLAŞIQ	dolambaçlı	DOSTUCAN	yenge
DOLAMA-DOLAMA	eğri büğrü; dolamaç	DOVŞANALMASI	dağ muşmulası, taş ayva
DOLAMAÇARX	çikrik	DOVŞANDODAQ¹	tavşan dudak
DOLAŞ-DOLAŞ	dolaşık	DOVŞANDODAQ²	lagochilus
DOLĞUNSİFƏT	ablak	DOVŞANTƏPƏL	sakar (at)
DOLĞUNSİFƏTLİ	ablak	DOVŞANYATIŞI	kestirme
DOLĞUNVÜCUD	tıknaz	DOZANQURDU	domuzlan böceği, çirkin
DOLĞUNVÜCUDLU	tıknaz	DÖLVERİCİLİK	döl vericilik
DOLUB-BOŞALMAQ	doluğ boşalmak; dolmak	DÖNƏ-DÖNƏ	defalarca
DOLUBƏDƏN	dolgun	DÖR-DÖŞƏK	yataq yorgan
DOLUBƏDƏNLİ	dolgun	DÖRD-BEŞ	dört beş
DOLUBUYNUZLULAR	boynuzlugiller	DÖRD-DÖRD	dörder
DOLUDÖYMƏ	dolu vurma	DÖRDADAMLIQ	dört kişilik
DOLUSİFƏT	ablak	DÖRDAŞIQ	aşık oyunu
DOLUSİFƏTLİ	ablak	DÖRDATLI	dört atlı (araba)
DOLUVURMA	dolu vurma	DÖRDAVARLI	dört kürekli
DOLUYANAQ	dolgun yanaklı	DÖRDAYAQ¹	dört nala
DOLUYANAQLI	dolgun yanaklı	DÖRDAYAQ²	sehpa
DOMBAGÖZ	patlak gözlü	DÖRDAYAQLI¹	dört ayaklı
DOMBAGÖZLÜ	patlak gözlü	DÖRDAYAQLI²	saçayağı
DOMBALANGÖZ	patlak gözlü	DÖRDAYLIQ	dört aylık
DOMBALANGÖZLÜ	patlak gözlü	DÖRDBARMAQ	dört parmak
DOMCA-ÇİRAQ	av araçları	DÖRDBARMAQLI	dört parmak
DONDURMASATAN	dondurmacı	DÖRDBAŞ	dört başlı
DONQARBEL	kambur	DÖRDBAŞLI	dört başlı
DONQARBURUN	kemer burunlu	DÖRDBÖLGÜLÜ	dört bölümlü
DONQARBURUNLU	kemer burunlu	DÖRDBÖLÜŞLÜ	dört bölümlü
DONUZABAXAN	domuz çobanı	DÖRDBÖYRƏK	korkusuz
DONUZOTARAN	domuz çobanı	DÖRDBUCAQ	dörtgen
DONUZQILICI	sulu yerlerde biten bir bitki	DÖRDBUCAQLI	dörtgen
DONVURMA	donma	DÖRDCƏRGƏLİ	dört sıralı
DOPDOĞRU	dosdoğru	DÖRDCİLDLİK	dört ciltlik
DOPDOLU	dopdolu	DÖRDÇARXLI	dört tekerlekli
DORAĞACI	direk	DÖRDDƏFƏLİ	dört sefer
DOSDOĞRU	dosdoğru	DÖRDDƏQIQƏLİK	dört dakikalık
DOST-AŞNA	dostlar	DÖRDDÜYMƏ	dört inçli
DOST-AŞNALIQ	dostluk	DÖRDDÜYMƏLİ	dört inçli
DOST-DOĞMA	öz	DÖRDELEMENTLİ	dört elementli
		DÖRDƏLLİ	çarçabuk; ikili çalgı

DÖRDƏMƏL	dört işlem	DÖRDTAKTLI	dört ritimli
DÖRDGÖZ	dört bölmeli; gözlüklü	DÖRDTARLALI	dört tarlalı
DÖRDGÖZLÜ	gözlüklü; dikkatli; dört bölmeli	DÖRDTARLALIQ	dört tarlalıq
DÖRDGUŞƏ	dört köşe	DÖRDTARLI	dört tarlı
DÖRDGUŞƏLİ	dörtgen	DÖRDTELLİ	dört telli
DÖRDGÜL	kare; dörtgen	DÖRDTƏKƏRLİ	dört tekerlekli
DÖRDGÜNLÜK	dört günlük	DÖRDTƏRƏFLİ	dört tərəfli
DÖRDHECALI	dört heceli	DÖRDTONLUQ	dört tonluk
DÖRDHƏDLİ	dört işlemlə	DÖRDÜZLÜ	dört yüzlü
DÖRDHİSSƏLİ	dört parçalı	DÖRDYANLI	dörtgen
DÖRDİLLİK	dört yıllık	DÖRDYAŞAR	dört yaşında
DÖRDKƏSİCİDİŞLİLƏR	çift dişlilər	DÖRDYAŞLI	dört yaşında
DÖRDKÜNC	dörtgen	DÖRDYERLİ	dört yataklı
DÖRDKÜNCLÜ	dörtgen	DÖRDYÜZİLLİK	dört asırlıq
DÖRDQAT	dört kat	DÖŞ-BAŞ	göğüs; meme
DÖRDQATLI	dört katlı	DÖŞ-DÖŞƏ	göğüs göğüsə
DÖRDQƏLSƏMƏLİ	dört solungaçlı	DÖŞALTI	göğüs altı
DÖRDQƏLSƏMƏLİLƏR	dört solungaçlılar	DÖŞBAĞI	gerdanlıq; göğüs bağı
DÖRDQIÇLI	dört ayaklı	DÖŞDƏYMİŞ	kuduruk
DÖRDQRAMLIQ	dört gramlıq	DÖŞƏKAĞI	çarşaf
DÖRDQULPLU	dört kulplu	DÖŞƏKAĞILIQ	çarşafıq
DÖRDLİTRLİ	dört litrelək	DÖŞƏKÜZÜ	çarşaf
DÖRDLİTRLİK	dört litrelək	DÖŞƏKÜZÜLÜK	çarşafıq
DÖRDMƏRTƏBƏ	dört katlı	DÖŞƏMƏPLOV	altı pılav
DÖRDMƏRTƏBƏLİ	dört katlı	DÖŞƏMƏSİLƏN	sistire; sistireci
DÖRDMİSRALI	dört mısralı	DÖŞƏMƏSÜRTƏN	hizmetçi
DÖRDMOTORLU	dört motorlu	DÖŞƏYATAN	hoşlanılan
DÖRDNƏFƏRLİK	dört kişilik	DÖŞƏTU	linosiris
DÖRDOXLU	dört oklu	DÖŞÜAÇIQ	göğsü açıq
DÖRDPƏRDƏLİ	dört perdeli	DÖŞÜDOLUSU	içini dökere; etrafıca
DÖRDPİLLƏLİ	dört basamaklı	DÖŞÜQARA	göğsü kara
DÖRDPUDLUQ	dört pudluk	DÖŞÜODLU	yüreği yanık
DÖRDRƏNGLİ	dört renkli	DÖŞÜYASTI	yassı göğüslü
DÖRDRƏQƏMLİ	dört rakamlı	DÖŞÜZƏİF	zayıf ciğərli
DÖRDSAATLIQ	dört saatlık	DÖVRƏSİFƏT	ablak
DÖRDSƏSLİ	dört sesli	DÖY-SINDIR	zorla
DÖRDSƏTHLİ	dört yüzlü	DÖYƏ-DÖYƏ	döve döve
DÖRDSİMLİ	dört telli	DÖYƏCDAŞI	yayvan taş
DÖRDSİNİFLİ	dört sınıflı	DÖYƏNƏKOTU	sinekkapan, kukubal
		DÖYMƏDÖŞƏMƏ	etli pılav

DÖYMƏKABAB	dövme kebab	DÜMDÜZ	dümdüz
DÖYMƏQİYMƏ	bir tür yemek	DÜNYA-ALƏM	dünya âlem
DÖYÜŞ-SÖYÜŞ	kavga	DÜNYABAXIŞI	görüş
DÖYÜŞƏ-DÖYÜŞƏ	dövüşə dövüşə	DÜNYAGÖRMÜŞ	tecrübəli
DUA-SƏNA	dua sena	DÜNYAGÖRÜŞÜ	bakış açısı
DUAYAZAN	muskacı	DÜNYAYA BAXIŞ	dünyaya bakış
DUM-DUM	domdom kurşunu	DÜPBƏDÜZ	düpdüz
DUMAN-ÇİSKİN	duman çisenti	DÜPPƏDÜZ	düpdüz
DUMANLI-ÇİSKİNLİ	dumanlı çisentili	DÜR-DÜYÜN	ufak tefek
DUMBULÇALAN	kudümcü	DÜR-DÜYÜNÇƏ	düğümənmiş şeylər
DUMDURU	dupduru	DÜRLÜ-DÜRLÜ	türlü türlü
DUMDURULUQ	dupduruluk	DÜŞHADÜŞ	topluca inme; inerken
DUMURCUQ-DUMURCUQ	damla damla	DÜYMƏYARIMLIQ	bir buçuk inç uzunluğunda
DUPDURU	dupduru	DÜYÜN-DÜYÜN	düğüm düğüm
DURA-DURA	... olduğu hâlde	DÜYÜNBAŞ	ekim yapılan alanlarda biten bir bitki
DURMAQAÇ	alelacele	DÜYÜTƏMİZLƏYƏN	çeltik fabrikası
DURNABALIĞI	turna balığı	DÜZ-DOĞRU	doğrudan doğruya
DURNABOĞAZ	uzun boyunlu	DÜZ-DÜNYA	herkes; her yan
DURNABOĞAZLI	uzun boyunlu	DÜZ-DÜZÜNƏ	dosdoğru
DURNAGÖZ	turnagözlü	DÜZ-DÜZYANA	dosdoğru
DURNAGÖZLÜ	turnagözlü	DÜZ-ƏMƏLLİ	layıkınca
DURUXA-DURUXA	durarak	DÜZBƏDÜZ	dosdoğru
DURUŞ-OTURUŞ	davranış	DÜZBUCAQ	dikdörtgen
DUVAQQAPMA	duvak kapama	DÜZBUCAQLI	dik açılı
DUZ-ÇÖRƏK	tuz ekmek; yemek	DÜZCIZIQLI	doğru
DUZQABI	tuzluk	DÜZXƏTLİ	doğru
DUZQIRAN	tuzcu	DÜZQAMƏT	boylu boslu
DUZLUQÖLÇƏN	tuzluluk derecesini ölçən cihaz	DÜZQAMƏTLİ	boylu boslu
DUZSEVƏN	tuzcul	DÜZQANADLILAR	düz kanatlılar
DÜ-DÜ-DÜ	dü dü dü	DÜZQƏLBLİ	doğru; saf
DÜBBƏDÜZ	dümdüz	DÜZQƏLBLİLİK	temiz kalplilik
DÜBƏDÜ	iki kişi, ikisi	DÜZNƏQULU	dobra
DÜDÜKÇALAN	düdükcü; yalancı	DÜZÜRƏKLİ	saf
DÜKAN-BAZAR	çarşı pazar	DÜZVURAN	nilancı
DÜMBƏKÇALAN	dümbelekçi		

E

EHMAL-EHMAL	yavaş yavaş	EŞİKAĞASI	eşik ağsı
EL-GÜN	yakınlar	EŞİM-EŞİM	büküm büküm
EL-ObA	halk; ülke	EŞMƏ-EŞMƏ	büklüm büklüm
ELBAŞI	ilbeyi	EŞŞƏKARISI	eşek arısı
ELBAŞILIQ	ilbeylik	EŞŞƏKBELİSINDIRDI	birdirbir (oyun)
ELBƏYİ	ilbeyi	EŞŞƏKBELİSINDIRMA	birdirbir (oyun)
ELCARI	bütünlükle; birlikte	EŞŞƏKBİYANI	kötü kokulu yabani ot
ELDARŞAMI	kızılçam	EŞŞƏKQANQALI	eşek kangalı, eşek otu
ELEKTRİKKEÇİRMƏ	iletken	EŞŞƏKOYUNU	eşek şakası
ELEKTROBUCURQADÇI	elektromakaracı	EŞŞƏKTURPU	eşek turpu, yaban turpu
ELEKTROMONTAJÇI	elektromontajcı	ETİMADVERİCİ	güvenirlük
ELQOVAN	soğuk hava	EV-EŞİK	ev bark
ELSİZ-OBASIZ	yersiz yurtsuz	EVALTI	bodrum
ELTÖKƏN	sağanak yağmur	EVARASI	evlerarası
EMALƏDİCİ	üretici	EVBƏEV	ev ev
ENİŞ-YOXUŞ	iniş yokuş	EVCİK-EVCİK	evcilik oyunu
ENİŞ-YOXUŞLU	inişli yokuşlu	EVDOLUSU	çokça; bağırarak
ENİŞAŞAĞI	iniş aşağı	EVDovŞANI	evcil tavşan
ENİŞLİ-YOXUŞLU	inişli yokuşlu	EVLİ-EŞİKLİ	evli barklı
ENLİAĞIZ	geniş ağızlı	EVSİZ-EŞİKSİZ	evsiz barsız
ENLİAĞIZLI	geniş ağızlı	EVYARAN	hırsız
ENLİBAŞ	tatlı su kefali	EVYIXAN	köttüçül
ENLİBURUN	enli burunlu	EY-HAY	vay be
ENLİBURUNLU	enli burunlu	EYMƏAĞIZ	ağzı büyük
ENLİDÖŞ	enli göğüslü	EYNIADLI	adaş
ENLİDÖŞLÜ	enli göğüslü	EYNIADLILIQ	adaşlık
ENLİKƏNAR	geniş kenarlı	EYNIbİÇİMLİ	aynı tür
ENLİKÜRƏK	geniş omuzlu	EYNIbİÇİMLİLİK	aynı biçimlilik
ENLİKÜRƏKLİ	geniş omuzlu	EYNIcİNSLİ	bir cinsten
ENLİQAŞ	gür kaşlı	EYNIxASİYYƏTLİ	aynı karakterli
ENLİQAŞLI	gür kaşlı	EYNIQİYMƏTLİ	eşdeğer
ENLİSİFƏT	ablak	EYNIQİYMƏTLİLİK	eşdeğerlik
ENLİSİFƏTLİ	ablak	EYNI MƏNALI	anlamdaş
ENLİÜZ	ablak	EYNIYAŞLI	akran
ENLİÜZLÜ	ablak	EYNIYAŞLILIQ	akranlık
ENLİYARPAQ	geniş yapraklı	EYNI ZAMANLILIQ	aynı zamanlılık
ENLİYARPAQLI	geniş yapraklı	EYŞ-İŞRƏTLİ	keyif çekilen
ER-GEC	er geç		

Ə

ƏBƏKÖMƏÇİ	ebegümeçi	ƏKİZTAY	ikiz
ƏBƏS-ƏBƏS	boşuna	ƏKİZTAYI	ikiz
ƏCƏLMAYALLAQ	ani ömüm	ƏKİZTAYLI	ikiz
ƏDƏB-ƏRKAN	terbiye ve nezaket	ƏKS-CƏRƏYAN	zıt akım
ƏDƏB-ƏRKANLI	saygılı	ƏKS-ƏMƏL	karşı hareket
ƏDƏBLİ-ƏRKANLI	saygılı	ƏKS-HƏMLƏ	karşı hücum
ƏDƏLLİ-BƏDƏLLİ	iyi	ƏKS-HÜCUM	karşı hücum
ƏDL-ƏDALƏT	adalet	ƏKS-İDDİA	karşı iddia
ƏFİL-ƏFİL	tir tir	ƏKS-İSTİQAMƏT	ters yön
ƏFVEDİLMƏZ	affedilmez	ƏKS-KƏŞFİYYAT	güvenlik teşkilatı
ƏGƏR-ƏSKİK	eksik	ƏKS-KƏŞFİYYATÇI	gizli polis
ƏGƏR-ƏSKİKLİK	eksiklik	ƏKS-MANEVR	karşı manevra
ƏGƏR-MƏGƏR	eğer (şart koşma)	ƏKS-SƏDA	yankı
ƏHATƏEDİCİ	çevreleyici	ƏKS-TƏDBİR	karşı tedbir
ƏHD-PEYMAN	yemin	ƏKS-TƏKLİF	karşı teklif
ƏHƏNGDAŞI	kireç taşı	ƏKS-TƏSİR	karşı tesir
ƏHƏNGSATAN	kireççi	ƏKS-TƏZYİQ	karşı baskı
ƏHƏNGSƏPƏN	püskürteç	ƏKS-ZƏRBƏ	karşı darbe
ƏHƏNGSÖNDÜRƏN	kireç söndürən	ƏKSETDİRİCİ	yansıtıcı
ƏHƏNGYANDIRAN	kireççi	ƏKSETMƏ	yansıma
ƏKƏ-BİKƏ	yaşlı, tecrübeli	ƏKSİNQİLAB	karşı inkılap, özgürlükçülük
ƏKƏC-ƏKƏC	güngörmüşcesine	ƏKSİNQİLABÇI	özgürlükçü
ƏKƏNƏK-BİÇƏNƏK	çiftçilik	ƏKSİNQİLABÇILIQ	karşı inkılapçılık, özgürlükçülük
ƏKİB-BECƏRMƏ	yetiştirme	ƏKSİNQİLABİ	karşı inkılapçı,
ƏKİB-BECƏRMƏK	yetiştirmek	özgürlükçü	
ƏKİB-BİÇMƏ	ekip biçme	ƏL-AYAQ	el ayak
ƏKİB-BİÇMƏK	ekip biçmek	ƏL-ƏLƏ	el ele
ƏKİLİB-BECƏRİLMƏ	yetiştirilmə	ƏL-QOL	el kol
ƏKİLİB-BECƏRİLMƏK	yetiştirilmək	ƏL-ÜZ	el yüz
ƏKİLİB-BİÇİLMƏ	ekilip biçilmə	ƏLALTDAN	gizlice
ƏKİLİB-BİÇİLMƏK	ekilip biçilmək	ƏLALTI	yardımcı; gizlice; el altı
ƏKİN-BİÇİN	çiftçilik	ƏLALTINCA	gizlice
ƏKİN-ƏKİNƏCƏK	ekili tarla; ekilmiş bitkiler	ƏLALTINDAN	gizlice
ƏKİN-SƏPİN	ekim	ƏLBƏƏL	elden ele; hemen
ƏKİN-TİKİN	ekin	ƏLBİR	birlikte
ƏKİNALTI	akin altı	ƏLBİR-DİLBİR	hemfikir
ƏKİNƏBAXAN	ekin korucusu	ƏLBOMBASI	el bombası
ƏKİNQABAĞI	ekim öncəsi		

ƏLBORCU	borç	ƏLİKASADLIQ	yoksulluk
ƏLCƏKTİKƏN	eldivenci	ƏLİMYANDI	çarçabuk
ƏLCƏKTOXUYAN	eldivenci	ƏLİQABARLI	emekçi
ƏLÇATAN	alçak; yakın; elde edilen	ƏLİQAMÇILI	kamçılı; gaddar
ƏLÇATMAZ	yüksək; uzak; ulaşılmaz	ƏLİQANDALLI	kelepçeli; tutsak
ƏLÇATMAZLIQ	ulaşılmazlıq	ƏLİQANLI	katil
ƏLDARAĞI	tarak	ƏLİRİŞMƏZ	ulaşılmaz
ƏLDƏBİR	önəmli	ƏLİUŞAQLI	bebekli
ƏLDƏQAYIRMA	el işi; liyakatsiz; yalancı	ƏLİUZUN	hırsız; kavgacı; nezaketsiz
ƏLDƏQAYRILMA	el işi; liyakatsiz; yalancı	ƏLİUZUNLUQ	hırsızlıq
ƏLDƏYİRMANI	el değirmeni	ƏLİYALIN	silahsız
ƏLDƏYMƏMİŞ	dokunulmamış	ƏLİYUXA	yoksul
ƏLDƏYMƏZ	yüksək; uzak; ulaşılmaz	ƏLİYÜNGÜL	uğurlu
ƏLƏGƏLƏN	elverişi	ƏLİYÜNGÜLLÜK	uğurluluk
ƏLƏK-VƏLƏK	karıxıqlıq	ƏLQABI	leğen
ƏLƏKEÇMƏZ	tutulmaz	ƏLQUŞU	ehil kuş; nazlı çocuk
ƏLƏKEÇMƏZLİK	yakalanmazlıq	ƏLLƏM-QƏLLƏM	dalavereci
ƏLƏŞƏN-GÜLƏŞƏN	anlamsız	ƏLLƏŞ-VƏLLƏŞ	çekişmə
ƏLHAVASI	el yordamıyla	ƏLLİ-AYAQLI	həyətkətli; tamamen
ƏLİAÇIQ	eliyaçık	ƏLLİMANATLIQ	ellilik
ƏLİAÇIQLIQ	eliyaçıklıq	ƏLLİQRAMLIQ	elli gramlıq
ƏLİAĞIR	eli ağır; uğursuz	ƏLMƏNDƏ	bir çocuk oyunu
ƏLİAĞIRLIQ	eli ağırlıq	ƏLMUZDU	emek karşılığı
ƏLİALLAHI	aliallahı	ƏLSİZ-AYAQSIZ	beceriksiz
ƏLİALLAHILIQ	aliallahılıq	ƏLTOPU	həntbol
ƏLİAŞAĞI	yoksul	ƏLÜSTÜ	çabucak
ƏLİAŞAĞILIQ	yoksulluk	ƏLÜZSİLƏN	havlü
ƏLİBAĞLI	kolları bağı; çaresiz	ƏLÜZYUYAN	lavabo
ƏLİBOŞ	yoksul; eli boş; işsiz	ƏLVANBÜLBÜL	serçələr takımından küçük bir kuş
ƏLİBOŞLUQ	yoksulluk	ƏLVANÇIRAQ	lambalarla süslü
ƏLİDOLU	eli dolu; zəngin	ƏLVERİŞLİ	elverişi
ƏLİƏYRİ	hırsız	ƏLVERİŞLİLİK	elverişlilik
ƏLİƏYRİLİK	hırsızlıq	ƏLVERİŞSİZ	elverişsiz
ƏLİF-ƏLBƏT	mutlaka	ƏLVERİŞSİZLİK	elverişsizlik
ƏLİF-ƏLBƏTTƏ	mutlaka	ƏLYAZISI	el yazması
ƏLİGƏTİRƏN	şanslı	ƏLYAZMA	el yazması
ƏLİGÖDƏK	yoksul	ƏLYAZMASI	el yazması
ƏLİİSTİ	keskin nişancı	ƏLYETMƏZ	yüksək; uzak; ulaşılmaz
ƏLİİTİ	eli çabuk	ƏMƏKGÜN	gündelik
ƏLİKASAD	yoksul		

ƏMƏKÖMƏCİ	ebegümeçi	ƏRİNMƏZ-ƏRİNMƏZ	yüzsüzcesinə
ƏMƏKSEVƏN	çalışkan	ƏRİŞ-ARĞAC	arış argaç
ƏMƏKSEVƏNLİK	çalışkanlık	ƏRİŞTƏÇİLOV	erişte pilav
ƏMƏKSEVƏR	çalışkan	ƏRİŞTƏPLOV	erişte pilavı
ƏMƏKSEVƏRLİK	çalışkanlık	ƏRİZƏYAZAN	arzuhâlcı
ƏMƏLƏGƏLMƏ	oluşma	ƏRKƏSÖYÜN	bencil, nazlı
ƏMƏLİSALEH	dürüst	ƏRKNAZ	naz
ƏMƏLLİ-BAŞLI	noksansız	ƏRLİ-ARVADLI	karı kocalı
ƏMİARVADI	yenge	ƏSBƏÇİÇƏYİ	hezaren
ƏMİCAN	yenge	ƏSBƏGÜLÜ	hezaren
ƏMİCANI	yenge	ƏSƏBİMƏZAC	asabi
ƏMİDOSTU	yenge	ƏSƏBİMƏZACLIQ	asabilik
ƏMİGƏLİNİ	yenge; amcanın gelini	ƏSƏR-ƏLAMƏT	iz
ƏMİN-AMANLIQ	asayiş	ƏSGƏRSAYAĞI	askervari
ƏMİN-ARXAYIN	rahatça	ƏSGİ-PÜSGÜ	eski püskü
ƏMİQIZI	amca kızı	ƏSGİ-ÜSGÜ	eski püskü
ƏMİNƏVƏSİ	amcanın torunu	ƏSİL-NƏSƏB	nesil
ƏMİOĞLU	amca oğlu	ƏSİM-ƏSİM	tir tir
ƏMİRAXUR	eskiden padişahın veya hanın atlarına bakan kimselerin başı, imrahor	ƏSİR-YESİR	zavallı
ƏMİUŞAĞI	amcazade	ƏSKİK-ARTIQ	lüzumsuz
ƏMNİYYƏBAŞI	amir	ƏSKİK-ƏSKİK	alçaqçasına
ƏNDƏ-MƏNDƏ	yersiz konuşma	ƏSKİK-GƏRƏK	kusur
ƏNDƏR-DÖNDƏR	altüst	ƏSLİBAHAR	ilkbahar
ƏNDƏRQƏLİB	baştan savma	ƏSMƏQOVAQ	titrek kavak, tozağacı
ƏNGALTI	çene altı	ƏSNƏGÜLÜ	muhabbet çiçeği
ƏNGƏBƏNGƏ	soy	ƏSRİYİB-KÜKRƏMƏK	esip kükremək
ƏNGƏL-ÜZAR	engelli	ƏT-YAĞ	et yağ
ƏNGİBOŞ	geveze	ƏTBALA	civciv
ƏNLİK-KİRŞAN	kozmetik	ƏTBAŞ	ahmak
ƏNLİKLİ-KİRŞANLI	makyajlı	ƏTCƏBALA	civciv
ƏQİLLİ-BAŞLI	layıkınca; dəyərli	ƏTÇƏKƏN	kıyma makinesi
ƏQL-ŞÜUR	akıl şuur	ƏTDOĞRAYAN	satır; kasap; kıyma makinesi
ƏR-ARVAD	karı kıca	ƏTDÖYƏN	satır; kasap; kıyma makinesi
ƏR-ARVADLI	karı kocalı	ƏTƏK-ƏTƏK	bol bol
ƏR-ARVADLIQ	evlilik	ƏTƏKALTI	el altından; gizlice
ƏR-ƏR	ardıç ağacı	ƏTƏKDOLUSU	çokça
ƏRCANLI	koca düşkünü	ƏTİACI	kırıcı
ƏRƏBDOŞANI	Arap tavşanı	ƏTİACILIQ	kırıcılık
ƏRİKGÜLÜ	Latin çiçeği	ƏTİAÇIQ	çıplak

ƏTİR-ƏNBƏR	ıtır amber	ƏYRİBOYUN	eğri boyunlu
ƏTLİ-CANLI	etli butlu	ƏYRİBÖYÜR	eğri
ƏTLİ-QANLI	etli butlu	ƏYRİBURUN	eğri burunlu
ƏTLİÇİLOV	etli pilav	ƏYRİBUYNUZ	eğik boynuzlu
ƏTLİK-PİYLİK	etlik	ƏYRİCİZGİLİ	eğri çizgili
ƏTLİK-SÜDLÜK	etlik sütlük	ƏYRİÇİYİN	eğri omuzlu
ƏTMƏTƏN	civciv	ƏYRİDİMDİK	eğri gagalı
ƏTSUYU	et suyu	ƏYRİM-ÜYRÜ	eğri büğrü
ƏTÜRPAƏDƏN	ürpertici	ƏYRİM-ÜYRÜM	eğri büğrü
ƏTÜRPAƏDİCİ	ürpertici	ƏYRİPƏNCƏ	paytak
ƏTYEMƏZ	vejeteryan	ƏYRİQIÇ	paytak
ƏTYEYƏN	etçil	ƏYRİQILÇA	paytak
ƏVƏLİKÇİLOV	bir tür yemek	ƏYRİXƏTLİ	eğri çizgili
ƏVƏLİKPLOV	efeekli pilav	ƏZA-CƏFA	eziyyət
ƏVƏZ-ƏVƏZ	karşılığında	ƏZAB-ƏZİYYƏT	eziyyət
ƏVƏZEDİCİ	karşılıyıcı	ƏZAB-ƏZİYYƏTLİ	eziyyətli
ƏVƏZEDİCİLİK	karşılama	ƏZAB-İŞGƏNCƏ	eziyyət
ƏVƏZEDİLMƏZ	benzersiz	ƏZABLI-İŞGƏNCƏLİ	eziyyətli
ƏVƏZEDİLMƏZLİK	eşsizlik	ƏZABVERİCİ	eziyyətli
ƏVƏZETMƏ	karşılama	ƏZGİN-ÜZGÜN	bitkin
ƏVƏZOLUNMA	karşılanma	ƏZİK-ƏZİK	ezik ezik; nazlanarak
ƏVƏZOLUNMAZ	eşsiz	ƏZİK-ÜZÜK	ezik ezik
ƏVƏZOLUNMAZLIQ	benzersizlik	ƏZİLİB-BÜZÜLMƏ	ezilip büzülme
ƏVVƏL-AXIR	er geç	ƏZİLİB-BÜZÜLMƏK	ezilip büzülmək
ƏVVƏL-ƏVVƏL	önceden	ƏZİM-ƏZİM	ezik ezik
ƏYARQABI	ölçək	ƏZİZ-ƏRKÖYÜN	nazlı
ƏYİN-BAŞ	giysi	ƏZİZ-GİRAMİ	çox dəyərli
ƏYİRMƏÖLÇƏN	ipin, dikişin bükülme dərəcəsinə bəlli edən cihaz	ƏZVAYÇİÇƏKLİLƏR	öd ağacı kimi ağacların dahi oluduğı bitki sınıfı
ƏYİŞ-ÜYÜŞ	eğri büğrü		
ƏYRİ-BƏRİ	oraya buraya		
ƏYRİ-BULAMAC	eğri büğrü		
ƏYRİ-BÜYRÜ	eğri büğrü		
ƏYRİ-DOLANBAC	eğri büğrü		
ƏYRİ-ƏSKİK	eksik		
ƏYRİ-OĞRU	hırsızlar		
ƏYRİ-ÜYRÜ	eğri büyrü		
ƏYRİAĞIZ	ağız eğri		
ƏYRİAYAQ	paytak		
ƏYRİBEL	kambur		

F

FAĞIR-FAĞIR	usul usul
FAĞIR-FÜQƏRA	fakir fukara
FALABAXAN	falcı
FATMANƏNƏ	gökkuşağı
FAYTONSÜRƏN	faytoncu
FƏHLƏBAŞI	işçibaşı
FƏNƏRYANDIRAN	fenerci
FƏRLİ-BAŞLI	arzulanan; dəyərli
FƏRRASBAŞI	hizmetçibaşı; bekçibaşı
FƏTİRSİFƏT	ablak
FINDIQBURUN	küçük kalkık burunlu
FINDIQSINDIRAN	findikkıran
FIRFIRA	topaç; döneç
FISTIQQİMİ	kayingiller
FISTIQQİMİLƏR	kayingiller
FİKİR-XƏYAL	düşünce
FİKİRİAÇIQ	sağduyulu
FİLİZSAFLAŞDIRMA	cevher zenginləştirmə
FİLİZYUYAN	cevher temizleyen
FİN-UQOR	Fin-Ugor
FİRƏNGTOYUĞU	beç tavuğu
FİRƏNGÜZÜMÜ	kırmızı Frenk üzümü
FİSİNCANPLOV	cevizli pilav
FİTNƏ-FƏSAD	fitne fesat
FİTRƏ-ZƏKAT	fitre zekat

G

GAH-GAH	zaman zaman	GENBALAQLI	geniş paçalı
GAH-GAHI	zaman zaman	GENDƏDUR	bir tür kumaş; bu kumaştan yapılmış
GAHBAGAH	zaman zaman	GENDÖŞLÜ	geniş göğüslü
GAHBİR	bazı	GENDÖŞLÜLÜK	geniş göğüslülük
GAHDANBİR	bazı	GENERAL-QUBERNATORLUQ	bölge valiliği
GAHI-GAHI	bazen	GENİŞ-GENİŞ	genişçe
GEC-GEC	nadiren	GENİŞALINLI	geniş alınlı
GEC-TEZ	er geç	GENİŞEKRANLI	geniş ekranlı
GECDƏN-GEC	çok geç	GENİŞHƏCMLİ	hacimli
GECDƏYƏN	geç olgunlaşan	GENİŞKÖKSLÜ	geniş göğüslü
GECƏ-GÜNDÜZ	gece gündüz	GENİŞQƏLBLİ	geniş kalpli
GECƏ-GÜNDÜZLÜ	geceli gündüzlü	GENİŞQƏLBLİK	geniş kalplilik
GECƏ-GÜNDÜZLÜK	gece gündüz süresinde olan	GENİŞQƏLBLİLİK	geniş kalplilik
GECƏBƏGÜNDÜZ	gece gündüz	GENİŞÜRƏKLİ	geniş kalpli
GECƏBƏNÖVŞƏSİ	kadın Frenk menekşesi, bahçe Frenk menekşesi	GENKÜRƏK	geniş omuzlu
GECƏÇİRAĞI	ateş böceği	GENKÜRƏKLİ	geniş omuzlu
GECƏÇİÇƏYİ	gecesefası	GENTUMAN	geniş donlu; cahil
GECƏKƏSDİ	düğün töreni	GENTUMANLI	geniş donlu; cahil
GECƏKORLUĞU	gece körlüğü	GET-GEDƏ	gitgide
GECƏKORLUQ	gece körlüğü	GET-GƏL	gidip gelme
GECƏKORU	tavukkarası	GETHAGET¹	githa git
GECƏQONAĞI	misafir; hırsız	GETHAGET²	büyük zarar
GECƏQUŞU	yarasa; gece az uyuyan	GEYİB-KECİNMƏ	giyinin kuşanma
GECƏLİ-GÜNDÜZLÜ	geceli gündüzlü	GEYİB-KECİNMƏK	giyinin kuşanmak
GECƏRİYƏN	güç eriyen	GEYİM-KECİM	giyim kuşam
GECƏYARI	gece yarısı	GEYİM-KECİMLİ	giyimli kuşamlı
GECƏYARISI	gece yarısı	GEYİMLİ-KECİMLİ	giyimli kuşamlı
GECQAYNAYAN	geç kaynayan	GEYİNDİRİB-KECİNDİRMƏ	giyindirip kuşandırma
GECYETİŞƏN	geç olgunlaşan	GEYİNDİRİB-KECİNDİRMƏK	giyindirip kuşandırılmak
GEDƏN-GƏLƏN	gelen giden	GEYİNİB-KECİNMƏ	giyinin kuşanma
GEDƏR-GƏLMƏZ	ölüm	GEYİNİB-KECİNMƏK	giyinin kuşanmak
GEDİB-GƏLMƏ	gidip gelme	GEYİNİB-KECİNMİŞ	giyinin kuşanmış
GEDİB-GƏLMƏK	gidip gelmek	GƏDƏ-GÜDƏ	ayak takımı
GEDİŞ-GƏLİŞ	gidiş geliş	GƏDƏBAŞI	hizmetçi başı
GEN-BOL	geniş; büyük; ferah	GƏH-GƏH	zaman zaman
GEN-BOLLUQ	ferahlık, bolluk	GƏL-GET	gel git
GENBALAQ	geniş paçalı		

GƏL-GƏL	gel gel, davet	GİLEY-KÜSÜ	şikâyet
GƏLDİ-GEDƏR	gelip keçici	GİLEY-KÜSÜLÜK	küskünlük
GƏLDİ-GEDƏRĞI	gelip keçici	GİLEYLƏNƏ-GİLEYLƏNƏ	homurdana homurdana
GƏLƏN-GEDƏN	gelen giden	GİLƏ-GİLƏ	tane tane
GƏLHAGƏL¹	aşp taşan	GİLƏMEYVƏ	taneli meyve
GƏLHAGƏL²	uzun yol alaraq	GİLƏMEYVƏÇİLİK	meyvecilik
GƏLİB-GEDƏN	gelip giden	GİLƏMEYVƏLİLƏR	taneli meyvəlilər
GƏLİN-GƏLİN	evcilik oyunu	GİLQARIŞDIRAN	karıştırmacı
GƏLİN-QIZ	gelin kız	GİLQARIŞDIRICI	karıştırmacı
GƏLİNATLANDI	bir tür tören və o törende çalınan hava	GİPGİRDƏ	yusuvarlak
GƏLİNBAÇI	gelin	GİRDƏDİŞLİ	yuvarlak dişli
GƏLİNBARDAĞI	şərbət bardağı	GİRDƏGÖZ	yuvarlak gözlü
GƏLİNBARMAĞI	gelinparmağı	GİRDƏGÖZLÜ	yuvarlak gözlü
GƏLİNBOĞAN	gelinboğan	GİRDƏSİFƏT	ablak
GƏLİNCİK-GƏLİNCİK	evcilik oyunu	GİRDƏSİFƏTLİ	ablak
GƏLİNGÖRMƏSİ	yüz görümlüğü	GİRDƏÜZ	ablak
GƏLİNQAYTARAN	uzun burunlu çarık	GİRDƏÜZLÜ	ablak
GƏLİŞ-GEDİŞ	geliş gidiş	GİRDİM-GİRDİM	tane tane
GƏLİŞİGÖZƏL	gelişigüzəl	GİRHAGİR	girme, dahil olma
GƏMİ-BƏRƏ	araba vapuru	GİRİNTİ-ÇIXINTI	girinti çıkıntı
GƏMİ-PEYK	uzay gemisi	GİRİNTİ-ÇIXINTILI	girintili çıkıntılı
GƏMİQAYIRAN	gemici	GİRİNTİLİ-ÇIXINTILI	girintili çıkıntılı
GƏMİQAYIRMA	gemi yapımı	GİRVƏNKƏ-TƏRƏZİ	terazi və ağırlıq taşları
GƏMİQURDU	gemi kurdu	GİTARAÇALAN	gitarist
GƏNƏGƏRÇƏK	Hint yağı ağacı, genegerçek, kene otu, haru, harva	GİZLİ-GİZLİ	gizli gizli
GƏRMƏKKİMİLƏR	bir tür bitki sınıfı	GİZLİN-GİZLİN	gizli gizli
GƏZƏ-GƏZƏ	geze geze	GİZLİQOVUŞANLAR	tohumsuz bitkilər, çiçeksiz bitkilər
GİC-GİC	bön bön	GORBAGOR	melun
GİCBAŞ	budala	GÖBƏKBAĞI	göbək bağı
GİCBAŞLIQ	budalalık	GÖBƏKDUASI	göbeğe yazılan dua
GİCBEYİN	budala	GÖBƏKGÖTÜRƏN	üfürükçü
GİCBEYİNLİK	budalalık	GÖBƏKGÖTÜRMƏ	üfürükçülük
GİCBƏSƏR	budala	GÖBƏKKƏSMƏ	beşik kertme
GİCBƏSƏRLİK	budalalık	GÖBƏKYAZAN	muskacı
GİLƏBİSATAN	kilci	GÖBƏLƏKBAŞ	yassı kafalı
GİLDİR-GİLDİR	damla damla	GÖBƏLƏKŞƏKİLLİ	mantarsı
GİLEY-GÜZAR	şikâyet	GÖBƏLƏKŞƏKİLLİLİK	mantarsızlık
GİLEY-GÜZARLIQ	küskünlük	GÖDƏKAYAQ	kısa ayaklı
		GÖDƏKAYAQLI	kısa ayaklı

GÖDƏKBARMAQLI	kısa parmaklı	GÖYCƏÇİÇƏK	gelin düğməsi, peygamber çiçeği, kantaron
GÖDƏKBOĞAZ	kısa boğazlı	GÖYCƏQARĞA	gökkuzgun
GÖDƏKBOĞAZLI	kısa boğazlı	GÖYDƏNDÜŞMƏ	tesadüfi
GÖDƏKBOY	kısa	GÖYDƏNDÜŞMÜŞ	tesadüfi
GÖDƏKBOYLU	kısa	GÖYƏRTİSATAN	sebzeci
GÖDƏKBOYUN	kısa boyunlu	GÖYGÖZ	maviş; cimri
GÖDƏKBOYUNLU	kısa boyunlu	GÖYGÖZLÜ	maviş
GÖDƏKDƏSTƏ	kısa saplı	GÖYGÖZLÜK	mavişlik; cimrilik
GÖDƏKDƏSTƏLİ	kısa saplı	GÖYNƏDƏN	sızlatıcı
GÖDƏKQIÇ	kısa bacaklı	GÖYNƏDİCİ	sızlatıcı
GÖDƏKQIÇLI	kısa bacaklı	GÖYNƏDİCİLİK	sızlatıcılık
GÖDƏKQOL	kısa kollu	GÖYÖSKÜRƏK	boğmaca
GÖDƏKQOLLU	kısa kollu	GÖYSATAN	sebzeci
GÖDƏKQUYRUQ	kısa kuyruklu	GÖYTÜRK	Göktürk
GÖDƏKQUYRUQLU	kısa kuyruklu	GÖYTÜRKÇƏ	Göktürkçe
GÖDƏKSAÇ	kısa saçlı	GÖYZƏMİN	mavi tonlu
GÖDƏKSAÇLI	kısa saçlı	GÖZ-GÖZ	göz göz
GÖDƏKSAP	kısa saplı	GÖZ-GÖZƏ	karşı karşıya
GÖDƏKSAPLI	kısa saplı	GÖZ-QAŞ	göz kaş
GÖDƏKYUN	kısa yünlü	GÖZ-QULAQ	göz kulak (olmak)
GÖDƏKYUNLU	kısa yünlü	GÖZAĞARTMASI	tehdit
GÖDƏNQULU	obur	GÖZALTI	seçilen; gizlice
GÖDƏNQULULUQ	oburluk	GÖZAYDINLIĞI	göz aydınlığı (tebrik)
GÖL-GÖL	göletler şeklinde	GÖZBAĞLAYICI	göz bağıcı; anlaşılmayan
GÖMGÖY¹	koyu mavi	GÖZBAĞLAYICILIQ	göz bağlama; yalancılık
GÖMGÖY²	koyu yeşil; yemyeşil	GÖZBAĞLICA	hokkabazlık oyunu
GÖMGÖYLÜK¹	koyu mavilik	GÖZBƏGÖZ	göz göze
GÖMGÖYLÜK²	koyu yeşillik; yemyeşillik	GÖZÇIXARAN	imrendiren
GÖNSOYAN	deri soyucu; soyguncu	GÖZƏÇARPAN	göze çarpan
GÖNÜQALIN	derisi kalın; utanmaz	GÖZƏDƏYƏN	göz alıcı
GÖNÜQALINLIQ	utanmazlık	GÖZƏDƏYMƏZ	önemsiz, sezilmez
GÖR-GÖTÜR	gelenek; tecrübe	GÖZƏGƏLƏN	çekici
GÖRƏ-GÖRƏ	göre göre	GÖZƏGƏLİMLİ	çekici
GÖRMƏMİŞ-GÖRMƏMİŞ	görmemişlikle	GÖZƏGƏLİMLİLİK	çekicilik
GÖRMƏZ-BİLMƏZ	düşünmeden; rastgele	GÖZƏGƏLMƏLİ	göz alıcı
GÖTÜR-QOY	ölçüp biçme	GÖZƏGÖRÜNMƏZ	görünmez; hayalî
GÖY-DƏMİR	alaca (at)	GÖZƏGÖRÜNMƏZLİK	görünmezlik; hayalilik
GÖY-GÖYƏRTİ	yeşillik	GÖZƏL-GÖYÇƏK	güzel
GÖY-YAŞIL	mavimsi yeşil	GÖZƏL-GÖZƏL	güzel güzel

GÖZƏSİRİN	alımlı	GÖZÜYUMULU	gözü kapalı
GÖZƏSİRİNLİK	alımlılıq	GÖZÜYUMULULUQ	gözü kapalılıq
GÖZƏYARI	tahminî	GÖZÜYUMUQ	gözü kapalı
GÖZGÖRƏ	açıqça	GÖZÜYUMUQLUQ	gözü kapalılıq
GÖZGÖRƏSİ	açıqça	GÖZYAŞARDAN	göz yaşartıcı
GÖZGÖRƏTİ	açıqça	GÖZYAŞARDICI	göz yaşartıcı
GÖZQAMAŞDIRAN	göz kamaştırıcı	GÖZYAŞARDICILIQ	göz yaşartıcılıq
GÖZQAMAŞDIRICI	göz kamaştırıcı	GÖZYORUCU	göz yorucu
GÖZQAMAŞDIRICILIQ	göz kamaştırıcılıq	GÖZYORUCULUQ	göz yoruculuk
GÖZLƏYƏ-GÖZLƏYƏ	bekleyerek	GUM-GUM	güm güm
GÖZMUNCUĞU	nazar boncuğu	GUMUR-GUMUR	güm güm
GÖZMUNCUQLU	nazar boncuklu	GUP-GUP	küt küt
GÖZOTU	göz(lük) otu	GUPPAGUP	küt küt
GÖZUCU	göz ucuyla; kuş bakışı	GUR-GUR	gümbür gümbür
GÖZÜAC	açgözlü	GURHAGUR	gürül gürül
GÖZÜACLIQ	açgözlülük	GURSAÇ	gür saçlı
GÖZÜAÇIQ	açıkgöz	GURSAÇLI	gür saçlı
GÖZÜAÇIQLIQ	açıkgözlülük	GURSAÇLILIQ	gür saçlılıq
GÖZÜBAĞLI	gözü bağlı; gafil	GURSAÇLIQ	gür saçlılıq
GÖZÜBAĞLICA	gözü bağlı; gafil	GURSƏS	gür sesli
GÖZÜBAĞLICALIQ	gafillik	GURSƏSLİ	gür sesli
GÖZÜBAĞLILIQ	gafillik	GURSƏSLİK	gür seslilik
GÖZÜDAR	kıskanç	GURSƏSLİLİK	gür seslilik
GÖZÜDARLIQ	kıskançlıq	GURTAGURT	çıtır çıtır
GÖZÜDOYMAZ	açgözlü	GURULTU-NƏRİLTİ	gürültü patırtı
GÖZÜDOYMAZLIQ	açgözlülük	GURULTU-PATILTI	gürültü patırtı
GÖZÜTİ	keskin gözlü; uyanık	GUŞƏDAŞI	köşe taşı
GÖZÜTİLİK	keskin gözlülük;	GÜBRƏSƏPƏN	gübre makinesi
uyanıklıq		GÜC-BƏLA	güç bela
GÖZÜKÖLGƏLİ	suçlu	GÜCÖLÇƏN	kuvvetölçer
GÖZÜKÖLGƏLİLİK	suçluluk	GÜCÖTÜRÜCÜ	güç dağıtıcı
GÖZÜQIPIQ	kısık gözlü; ödlek	GÜDƏBOY	bodur
GÖZÜQIPIQLIQ	kısık gözlülük; ödleklik	GÜDƏBOYLU	bodur
GÖZÜQIRPIQ	kısık gözlü; ödlek	GÜL-ÇİÇƏK	gül çiçək
GÖZÜQIRPIQLIQ	kısık gözlülük; ödleklik	GÜL-ÇİÇƏKLİ	gülgiller
GÖZÜMÇIXDI	sıkışdırma	GÜL-ÇİÇƏKLİLƏR	gülgiller
GÖZÜTOX	tok gözlü	GÜL-GÜL	güllü çiçekli
GÖZÜTOXLUQ	tok gözlülük	GÜLAB	gülsuyu
GÖZÜYAŞLI	gözü yaşlı	GÜLABQABI	gülabdan
GÖZÜYAŞLILIQ	gözü yaşlılıq	GÜLABSÜZƏN	gülabdan

GÜLBƏDƏN	gülbeden	GÜLSABAH	kadife çiçeği
GÜLBƏDƏNLİ	gülbeden	GÜLÜZLÜ	gülçehre
GÜLBƏNİZ	gülçehre	GÜLYANAQ	al yanaklı
GÜLBƏNİZLİ	gülçehre	GÜLYANAQLI	al yanaklı
GÜLCAMAL	gülcemal	GÜMÜŞDƏSTƏ	gümüş kabzalı
GÜLCAMALLI	gülcemal	GÜN-GÜNORTA	öğlen
GÜLÇÖHRƏ	gülçehre	GÜN-GÜZƏRAN	yaşayış
GÜLDƏFNƏ	çemen	GÜNARASI	günaşırı
GÜLDƏSTƏ	gül demeti	GÜNAŞIRI	günaşırı
GÜLƏBƏTİN	sırma	GÜNBATAN	batı
GÜLƏBƏTİNLİ	sırmalı	GÜNƏGÜN	günden güne
GÜLƏNDAM	gülendam	GÜNÇIXAN	doğu
GÜLƏNDAMLI	gülendam	GÜNDOĞAN	doğu
GÜLƏRÜZ	güleç	GÜNƏBAXAN	ayçiçeği
GÜLƏRÜZLÜ	güleç	GÜNƏBAXANLIQ	ayçiçeklik
GÜLƏŞQABAQ	güleç	GÜNƏBİR	her gün
GÜLƏŞQABAQLI	güleç	GÜNƏMUZD	gündelik; gündelikçi
GÜLƏŞSİFƏT	güleç	GÜNƏMUZDÇU	gündelikçi
GÜLƏŞSİFƏTLİ	güleç	GÜNƏMUZDÇULUQ	gündelikçilik
GÜLXƏTMİ	gülhatmi	GÜNGÖRMƏZ	güneşsiz; gizli
GÜLQABI	vazo, saksı	GÜNHEŞABI	yevmiye
GÜLLƏBARAN	kasırğa ateşi; katliam	GÜNORTA	öğlen
GÜLLÜ-ÇİÇƏKLİ	güllü çiçekli	GÜNORTALIQ	başın orta kısmı, tepe
GÜLLÜ-GÜLŞƏNLİ	güllü çiçekli	GÜNORTAÜSTÜ	öğlen
GÜLLÜ-NAXIŞLI	çiçekli	GÜNÜQARA	talihsiz
GÜLMƏŞƏKƏR	tatlı	GÜNÜQARALIQ	talihsizlik
GÜLMIX	cam çivisi	GÜNVURMA	güneş çarpması
GÜLNAR	nar çiçeği	GÜNYAŞAR	bir gün yaşayan
GÜLRƏNG	gül rengi	GÜVƏQIRAN	naftalin

H

HA-HA	ha ha	HARAY-HƏŞİR	gürültü patırtı
HA-HA-HA	ha ha ha	HAVADƏYİŞƏN	aspiratör
HACİBƏRİBAX	bir tür kumaş	HAVAQIZDIRAN	ısıtıcı
HACİLEYLƏK	leylek	HAVAQIZDIRICI	ısıtıcı
HACİMƏNƏBAX	bir tür kumaş	HAVATƏMİZLƏYƏN	hava yıkayıcı
HACİYATMAZ	haciyatmaz	HAVATƏMİZLƏYİCİ	hava yıkayıcı
HAÇABAŞ	çatal başlı	HAVAYİYEYƏN	asalak
HAÇABAŞLI	çatal başlı	HAY-HARAY	şamata
HAÇABUYNUZ	çatal boynuzlu	HAY-HAY	kudret; hayhay
HAÇABUYNUZLU	çatal boynuzlu	HAY-HUY	şamata
HAÇADIRNAQ	çift tırnaklı	HAY-KÜY	şamata
HAÇADIRNAQLI	çift tırnaklı	HAY-KÜYÇÜ	şamataçı
HAÇADİL	çatal dilli	HAY-KÜYLÜ	patırtılı
HAÇADİLLİ	çatal dilli	HAY-KÜYSÜZ	gürültüsüz
HAÇAQUYRUQ¹	çok yıllık sümbüllü ot	HAYIL-MAYIL	şaşkın
HAÇAQUYRUQ²	çatal kuyruklu	HAYLI-KÜYLÜ	patırtılı
HAÇAQUYRUQLU	çatal kuyruklu	HAZİR-AMADƏ	hazır
HAÇANDAN-HAÇANA	nihayet	HAZİRCAVAB	hazırcevap
HAÇASAQQAL	çatal sakallı	HAZİRCAVABLIQ	hazırcevaplıq
HAÇASAQQALLI	çatal sakallı	HECA-HECA	hece hece
HAQQ-ƏDALƏT	hak adalet	HEÇ-HEÇƏ	berabere
HAQQ-HESAB	hesap; rapor; durum	HEÇ-PUÇ	önemsiz
HAQQ-NAHAQ	haklı haksız	HEKAYƏYAZAN	hikâyeci
HAQQ-SAY	emek, diqqat	HESABAALMA	hesaplama; kayıt
HAQSEVƏR	haksever	HESABAGƏLMƏZ	sayısız
HAQVERMƏZ	zorba	HESABAGƏLMƏZLİK	sonsuzluk
HAL-ƏHVAL	durum	HEYKƏLTƏRAŞ	heykeltıraş
HAL-HAZİR	şimdi	HEYKƏLTƏRAŞLIQ	heykeltıraşlıq
HAL-QƏZİYYƏ	olay	HEYRANEDİCİ	büyüleyici
HALBAHAL	hâlden hâle	HEYVAGÜLÜ	Azərbaycan halk danslarından biri
HALBUKİ	halbuki	HEYVANSİFƏT	hayvan tipli
HALQA-HALQA	halka halka	HƏCVYAZAN	hicivci
HALQAŞƏKİLLİ	halkavi	HƏDD-HESAB	sayı, miktar
HAM-HAM	hav hav	HƏDD-HÜDUD	sınır
HAMAN-HAMAN	anında	HƏDƏ-QORXU	tehdit
HAMARLÜLƏLİ	yivsiz	HƏDƏRƏN-PƏDƏRƏN	anlamsız
HAP-GOP	atıp tutma	HƏDSİZ-HESABSIZ	sınırsız
HAP-GOPÇU	atıp tutan; boşboğaz		

HƏDSİZ-HÜDUDSUZ	hadisiz hudutsuz	HƏMXANA	oda arkadaşı; evdəş
HƏFTƏAŞIRI	her hafta	HƏMXASİYYƏT	aynı karakterli
HƏFTƏBAŞI	hafta başı	HƏMİŞƏBAHAR	her zaman yeşil
HƏFTƏBAZARI	pazar alışverişi	HƏMİŞƏCAVAN	her zaman yeşil; yaşlanmayan
HƏFTƏBECƏR	bir tür turşu	HƏMİŞƏYAŞIL	her zaman yeşil
HƏKİMBAŞI	başhekim	HƏMKƏNDLİ	köydeş
HƏL-HƏLBƏT	mutlaka	HƏMMƏCLİS	masa arkadaşı
HƏL-HƏLƏ	heyecan	HƏMMƏHƏLLƏ	aynı mahalleli
HƏLƏ-BELƏ	kayıtsızca	HƏMMƏNA	anlamdaş
HƏLƏ-HƏLBƏT	mutlaka	HƏMMƏSLƏK	meslektaş
HƏLƏ-HƏLƏ	şimdi şimdi	HƏMMƏZHƏB	dındaş
HƏLƏM-HƏLƏM	alelade; sade; her şahsın yapamayacağı	HƏMNIŞİN	arkadaş
HƏLİMAŞI	bir tür yemek	HƏMPEŞƏ	meslektaş
HƏLLEDİCİ¹	halledici	HƏMPIYALƏ	kadeh arkadaşı
HƏLLEDİCİ²	eritici	HƏMRAH	yoldaş
HƏLLƏM-QƏLLƏM	üçkâğıtçı	HƏMRAHLIQ	yoldaşlıq
HƏLLOLUNMAZ¹	çözülemez	HƏMRAZ	sırdaş
HƏLLOLUNMAZ²	erimez	HƏMRƏNG	aynı renkli; uygun
HƏMAĞUŞ	kucaklaşma	HƏMRƏY	hemfikir
HƏMAHƏNG	uyumlu	HƏMRƏYLİK	hemfikirlilik
HƏMAVAZ	ahenkli	HƏMSAYƏ	komşu
HƏMAVAZLIQ	ahenkliklik	HƏMSAZ	ahenkli
HƏMBAB	denk; sevgili	HƏMSƏFƏR	yoldaş
HƏMCİNS	hemcins	HƏMSƏNƏT	sanatları aynı olan, iş arkadaşı
HƏMCİNSLİK	hemcinslik	HƏMSƏRHƏD	sınırdaş
HƏMÇƏKİ	eşit ağırlıklı	HƏMSİN	yaşıt
HƏMD-SƏNA	hamdüsenə	HƏMSİNİF	sınıf arkadaşı; aynı sınıfta
HƏMDƏM	dost	HƏMSİR	sırdaş
HƏMDƏMLİK	dostluk	HƏMSÖHBƏT	sohbet arkadaşı
HƏMDƏRD	dert ortağı	HƏMSÜFRƏ	aynı sofrada yemek yiyenlerden biri
HƏMDƏRS	sınıf arkadaşı	HƏMŞƏHƏRLİ	hemşehri
HƏMDİN	dındaş	HƏMTAYFA	kabiledaş; soydaş
HƏMƏQİDƏ	ülküdaş	HƏMVAXT	zamandaş
HƏMƏSR	çağdaş	HƏMVƏTƏN	yurttaş
HƏMFİKİR	hemfikir	HƏMVƏTƏNLİ	yurttaş
HƏMHƏMƏ	fiskos	HƏMYAŞ	yaşıt
HƏMHÜDUD	sınırdaş	HƏMYAŞLI	yaşıt
HƏMHÜQUQ	eşit haklı	HƏMYAŞLILIQ	akranlık
HƏMHÜQUQLUQ	eşit haklılık		

HƏMYAŞLIQ	akranlık	HƏYƏT-BACA	bahçe ev
HƏMYERLİ	hemşehri	HƏYƏT-BUCAQ	bahçe ev
HƏMZAD	yaşıt; ruh	HƏYƏTARASI	bahçeler arası
HƏMZADLI	doğduktan sonra çocuğu ölen kadın	HƏYƏTYANI	evin yanındaki
HƏMZƏBAN	dildaş; fikirdeş	HƏZİN-HƏZİN	hazin hazin
HƏRARƏTKEÇİRMƏ	iletkenlik	HİM-CİM	kaş göz
HƏRARƏTÖLÇƏN	termometre	HİMAYƏEDİCİ	koruyucu
HƏRBƏ-ZORBA	gözdağı	HİND-AVROPA	Hint Avrupa
HƏRC-MƏRCLİK	karışıklık	HİNDTOYUĞU	hindi
HƏRCƏHƏTLİ	etraflı	HİNDXORUZU	gürk, erkek hindi
HƏRDƏM	her an	HİRSLİ-HİRSLİ	sinirli sinirli
HƏRDƏMXƏYAL	dönek; düşüncesiz	HİS-PAS	is pas
HƏRDƏNBİR	bazen	HİS-TOZ	is pas
HƏRƏKƏTEDİCİ	hərəkətli	HİSLİ-PASLI	isli pash
HƏRƏKƏTÖTÜRÜCÜ	aktarma donanımı	HİSLİ-TOZLU	isli pash
HƏRƏKƏTVERİCİ	itici; hərəkət etdirici	HİSSƏ-HİSSƏ	hissə hissə, parça parça
HƏRƏMAĞASI	harem ağası	HO-HA	hadi
HƏRƏMBAŞI	harem ağası	HO-HO	hoo hoo
HƏRF-HƏRF	harf harf	HOP-HOP	hüthüt, çavuş kuşu
HƏRFBƏHƏRF	harfiyən	HOPPANA-HOPPANA	zıplaya zıplaya
HƏRFİ-HƏRFİNƏ	harfi harfine	HOYDU-HOYDU	alay
HƏRGÜNKÜ	günlük; alışılmış	HÖNKÜRƏ-HÖNKÜRƏ	hıçkırma hıçkırma
HƏRGÜNLÜK	gündelik	HUŞ-GUŞLA	dikkət
HƏRİLKİ	her yılki	HUŞLU-BAŞLI	idrakli
HƏRKİ-HƏRKİLİK	karışıklık	HÜCEYRƏ ARASI	göze arası
HƏRTƏRƏFLİ	etraflı	HÜCEYRƏDAXİLİ	göze arası
HƏRZƏ-HƏRZƏ	uygunsuzca	HÜD-HÜD	hüthüt, çavuş kuşu
HƏŞƏRATYƏYƏN	böcekçil	HÜNDÜRBOY	uzun boylu
HƏŞTADİLLİK	seksenlik	HÜNDÜRBOYLU	uzun boylu
HƏŞTADYAŞLI	seksen yaşında	HÜNDÜRLÜKÖLÇƏN	altimetre
HƏVƏDİŞ	dişlek	HÜSN-RƏĞBƏT	meyil
HƏVƏDİŞLİ	dişlek	HÜSNXƏT	yazı dersi
HƏVƏNGDƏSTƏ	havan		
HƏYA-ABİR	edep; namus; vicdan		
HƏYATSEVƏN	hayatı seven; neşeli		
HƏYATSEVƏR	hayatı seven; neşeli		
HƏYATSEVƏRLİK	yaşama yeteneği		
HƏYATVERİCİ	canlandırıcı		

X

XA-XA	ha ha	XARIBÜLBÜL	ofri
XA-XA-XA	ha ha ha	XARTAXART	hart hart
XACƏBAŞI	hadımbaşı	XARTHAXART	hart hart
XAÇÇİÇƏKLİ	turpgiller, haçlıgiller	XAS-XALİS	soylu
XAÇÇİÇƏKLİLƏR	turpgiller, haçlıgiller	XAŞALQARIN	koca göbekli
XAÇNİŞAN	haçlı	XAŞXAŞGÜLÜ	haşhaş
XAL-XAL	benek benek	XATA-BALA	tehlike, korku; bela
XALA-XALA	bebek oyunu	XATA-BALAÇI	yaramaz
XALABACI	Azərbaycan folk danslarından biri	XATA-BALALI	tehlikeli, hatalı, korkulu
XALACAN	teyzeciğim	XATINBARMAĞI	bir tür üzüm
XALAGƏLİNİ	teyze gelini	XEYİR-BƏRƏKƏT	hayır bereket
XALAQIZI	kuzen	XEYİR-DUA	hayır dua
XALANƏVƏSİ	teyze torunu	XEYİR-DUAÇI	hayır duacı
XALAOĞLU	kuzen	XEYİR-ŞƏR	düğün yas
XALÇA-PALAZ	halı palas	XEYİRSÖYLƏMƏZ	şom ağızlı
XALÇATOXUYAN	halıcı	XEYİRXƏBƏR	güzel haber
XALI-XALÇA	halı kilim	XEYRİGÜLÜ	kadife çiçeği
XALIYANI	küçük halı	XƏBƏR-ƏTƏR	haber
XAM-XAM	cahilce; yabancısına; ham ham	XƏBƏR-ƏTƏRSİZ	habersiz
XAMITQIÇ	çarpık bacaklı	XƏBƏRDAREDİCİ	uyarıcı
XANA-XANA	kare kare; göz göz	XƏBƏRSİZ-ƏTƏRSİZ	habersiz
XANÇOBANI	Azərbaycan danslarından biri	XƏCCƏGÜLÜ	kardelen, kışçanı, süt çiçeği
XANDOSTU	yenge	XƏDİCƏGÜLÜ	kardelen, kışçanı, süt çiçeği
XANƏXƏRAB	evi yıqlmış, zavallı	XƏLBİRALTI	kalbur üstü
XANGƏLDİ	uzun süre sonra gelen kişi için söylenir	XƏLBİRGÖZÜ	kalbur üstü
XANİBALIĞI	tatlı su levreği	XƏLƏT-BARAT	armağan
XANİKİMİLƏR	levrekbalkları	XƏMİRƏĞİZ	iradesiz
XANİM-XATIN	hanım hanımcık	XƏMİRƏĞİZLİQ	iradesizlik
XANİMBÖCƏYİ	hanım böceği	XƏMİRƏŞİ	erişte
XANİMCAN	hanımcığım	XƏMİRƏŞİLİQ	erişte çorbalık
XANİMƏLİ	hanımeli	XƏMİRİYAYAN	hamur yayan
XANİMOTU	güzelavrat otu	XƏMİRYOĞURAN	yoğurucu
XANİMSALLANDI¹	Latin çiçeği	XƏNCƏRQAYIRAN	hançerci
XANİMSALLANDI²	bir tür kumaş	XƏNCƏRVURAN	Aşure gününde başını hançerle kanatan kişi
XARABEDİCİ	bozucu	XƏNDƏKQAZAN	kazıcı
		XƏNDƏKOTU	karakafesotu, eşekkulağı

XƏRC-BORC	harç borç	XIRDAGÖVDƏLİ	ufak tefek
XƏRCƏNGKİMİLƏR	kabuklular	XIRDAGÜL	küçük çiçekli
XƏRİTƏÇƏKƏN	haritacı	XIRDAGÜLLÜ	küçük çiçekli
XƏSTƏ-XƏSTƏ	hasta hasta	XIRDALƏÇƏK	pire otu; şifa otu
XƏSTƏHAL	hastalıklı	XIRDAMEYVƏ	küçük meyvəli
XƏSTƏHALLIQ	rahatsızlık	XIRDAMEYVƏLİ	küçük meyvəli
XƏSTƏLİKTÖRƏDƏN	mikrop yayan, patojenik	XIRDASÜNBÜL	küçük başaklı
XƏSTƏLİKTÖRƏTMƏ	mikrop yayma, patojeniklik	XIRDASÜNBÜLLÜ	küçük başaklı
XƏSTƏMƏZAC	hastalıklı	XIRDAYARPAQ	küçük yapraklı
XƏSTƏMƏZACLIQ	hastalıklılıq	XIRDAYARPAQLI	küçük yapraklı
XƏTBƏŞI	sakalbaş	XIRDIM-XIRDIM	ufak ufak
XƏTÇƏKƏN	cetvel	XIRIM-XIRDA	öteberi; ufak tefek
XƏTİR-HÖRMƏT	hürmet	XIRIP-XIRIP	kırıp kırıp
XƏYALPLOV	hayal	XIRLI-PIRLI	yerli yerinde
XİMİR-XİMİR	usul usul; usulca	XIRMANALTI	kesmik
XINAÇİÇƏYİ	kına çiçeği	XIRMANDÖYƏN	harmancı
XINAGÜLÜ	kına çiçeği	XIRT-XIRT	kıtır kıtır
XINAQOYMA	kına yakma	XIRTAXIRT	kıtır kıtır
XINAYAXDI	kına yakma	XIS-XIS	sessiz sessiz
XINC-XINC	parça parça	XISIN-XISIN	sessiz sessiz
XINCAXINC	hıncahınc	XİŞ-XİŞ	hışır hışır
XINCİM-XINCİM	parça parça	Xİ-Xİ-Xİ	hıh hıh hıh
XİR-XİR	hır hır; hırıltı	XİDMƏTSEVƏN	hizmete düşkün
XİRÇAXİRÇ	dopdolu	XİLASEDİCİ	kurtarıcı
XİRDA-XİRDA	ufak ufak	XİLASETMƏ	kurtarıcı
XİRDA-XURUŞ	ufak tefek	XOCAXOCA	alakarga
XİRDA-MİRDA	ufak tefek	XOF-XƏTƏR	tehlike; tehdit
XİRDA-PARA	ufak tefek	XOFLU-XOFLU	ürkek ürkek
XİRDABOY	kısa	XOR-XOR	horultu
XİRDABOYLU	kısa	XORHAXOR	horul horul
XİRDABUYNUZ	küçük boynuzlu	XORUZBEÇƏ	horoz; geçimsiz
XİRDABUYNUZLU	küçük boynuzlu	XORUZGÖZ	yeni yetme
XİRDACA-XİRDACA	yavaş yavaş; ufak ufak	XORUZGÜLÜ	kanavcı otu, avcı otu, keklığözü, şeytangözü
XİRDADƏNƏLİ	ince taneli	XORUZQUYRUĞU	kırmızı
XİRDADƏNƏVƏR	ince taneli	XORUZPİPİYİ	kırmızı
XİRDADƏNƏVƏRLİ	ince taneli	XOŞ-BEŞ	hoşbeş
XİRDADİŞ	ufak dişli	XOŞAB	hoşaf
XİRDADİŞLİ	ufak dişli	XOŞAGEDƏN	beğenilen
XİRDAGÖVDƏ	ufak tefek	XOŞAGETMƏZ	tatsız

XOŞAGETMƏZLİK	tatsızlıq	XOŞHAL	sevinçli
XOŞAGƏLƏN	beğenilen	XOŞHALLIQ	hoşnuluk
XOŞAGƏLİM	alımlı	XOŞXASIYYƏT	sevimli; safdil
XOŞAGƏLİMLİ	alımlı	XOŞXASIYYƏTLİ	sevimli; safdil
XOŞAGƏLİMLİLİK	alımlılıq	XOŞXASIYYƏTLİLİK	sevimlilik; safdillik
XOŞAGƏLMƏYƏN	beğenilmeyen	XOŞXASSƏLİ	iyi huylu
XOŞAGƏLMƏZ	beğenilmeyen	XOŞXATİR	hoşnut
XOŞAGƏLMƏZLİK	tatsızlıq	XOŞXƏBƏR	güzel haber
XOŞAHƏNG	uyumlu	XOŞXƏT	güzel yazan
XOŞAHƏNGLİK	uyumluluk	XOŞKƏLAM	hoşsohbet
XOŞAXOŞ	kendiliğindən	XOŞQAMƏT	boylu boslu
XOŞAXOŞLUQ	gönullülük	XOŞQAMƏTLİ	servi boylu
XOŞAM-XOŞAM	gönullülük	XOŞQƏDƏM	uğurlu, hoşkadem
XOŞAMXOŞLUQ	gönullülük	XOŞQƏDƏMLİ	uğurlu
XOŞAVAZ	güzel sesli	XOŞQILIQ	terbiyəli
XOŞAVAZLI	güzel sesli	XOŞQILQLIQ	edəplilik
XOŞAVAZLIQ	hoş səslik	XOŞLƏHCƏ	hoşsohbet
XOŞBƏNİZ	sevimli, samimi	XOŞLIQA	cana yakın
XOŞBƏXT	bahtiyar	XOŞMƏZAC	sevimli; safdil
XOŞBƏXTLİK	bahtiyarlıq	XOŞNƏVİS	hattat
XOŞBU(Y)	hoş kokulu	XOŞNİYYƏT	iyi niyyətli
XOŞÇƏKİM	içimli	XOŞNİYYƏTLİ	iyi niyyətli
XOŞÇƏKİMLİ	içimli	XOŞNİYYƏTLİLİK	hayırhahlıq
XOŞDİL	tatlı dilli; kibar	XOŞRƏFTAR	saygılı
XOŞDİLLİ	tatlı dilli; kibar	XOŞRƏFTARLI	saygılı
XOŞƏHVAL	güzel huylu	XOŞRƏFTARLIQ	nezaketlilik
XOŞƏHVALLI	güzel huylu	XOŞRƏNG	güzel renkli
XOŞƏXLAQ	terbiyəli	XOŞRƏNGLİ	güzel renkli
XOŞƏXLAQLI	terbiyəli	XOŞSƏS	güzel sesli
XOŞƏXLAQLILIQ	terbiyəli olma durumu	XOŞSƏSLİ	güzel sesli
XOŞƏMƏL	karakterli	XOŞSƏSLİLİK	güzel səslik
XOŞƏTİR	kokulu	XOŞSİFƏT	sevimli; samimi
XOŞFİKİR	iyi niyyətli	XOŞSİFƏTLİ	sevimli; samimi
XOŞFİKİRLİ	iyi niyyətli	XOŞSİFƏTLİK	sevimlilik; samimilik
XOŞGƏLDİN	hoş geldin	XOŞSİMA	alımlı
XOŞGÖFTAR	hoşsohbet	XOŞSİMALI	alımlı
XOŞGÜN	mutlu	XOŞSÖHBƏT	hoşsohbet
XOŞGÜNLÜ	mutlu	XOŞSURƏT	güzel
XOŞGÜZƏRAN	mutlu	XOŞSURƏTLİ	güzel
XOŞGÜZƏRANLI	mutlu	XOŞTALE	talihli

XOŞTƏB	yetenekli
XOŞTƏBİƏT	safdil
XOŞTƏBİƏTLİ	safdil
XOŞTİNƏT	safdil
XOŞTİNƏTLİ	safdil
XOŞÜZ	alımlı
XOŞÜZLÜ	alımlı
XOŞZAHİR	görkemli
XOŞZAHİRLİ	görkemli
XÖRƏKBİŞİRƏN	aşçı
XÖRƏKPAYLAYAN	garson
XULBALIĞI	derekayası
XUMAR-XUMAR	baygın baygın
XUMARGÖZ	mahmur
XUMARGÖZLÜ	mahmur
XURAMAN-XURAMAN	incelikle
XURD-XƏŞİL	ezik ezik
XURMAYISAÇ	kumral
XURMAYISAÇLI	kumral

İ

İBRƏTVERİCİ	ibretli	İKİBUCAQLI	iki açılı
İCRAEDİCİ	icracı	İKİBUYNUZ	iki boynuzlu
İÇ-İÇALAT	iç organlar	İKİBUYNUZLU	iki boynuzlu
İÇƏİÇ	peş peşe içme	İKİCANLI	hamile
İÇHAİÇ	peş peşe içme	İKİCANLILIQ	hamilelik
İÇİBOŞ	boş	İKİCƏRGƏ	çift sıra
İÇİN-İÇİN	gizli gizli; acı acı	İKİCƏRGƏLİ	iki sıralı
İÇQOVURMASI	kavurma	İKİCƏRGƏLİLİK	iki sıralılıq
İDARƏEDƏN	idareci	İKİCİLDLİ	iki ciltli
İDARƏEDİCİ	idareci	İKİCİLDLİK	iki cildlik
İDARƏOLUNAN	kumandalı	İKİCİNSİYYƏTLİ	çift cinsiyətli, erdişi
İFLİM-İFLİM	lime lime	İKİCİNSİYYƏTLİLİK	erdişilik
İFRAZETDİRİCİ	salgılatıcı	İKİCİNSLİ	çift cinsiyətli, erdişi
İFŞAEDİCİ	ifşa edici	İKİCİNSLİLİK	erdişilik
İFŞAEDİCİLİK	ifşa edicilik	İKİÇARXLI	iki tekerlekli
İGİDÖLMÜŞ	ölesice	İKİÇƏYİRDƏKLİ	iki çekirdekli
İKİ-İKİ	ikişer ikişer	İKİDAYAQLI	iki dayanaklı
İKİ-ÜÇ	birkaç	İKİDƏSTƏLİ	iki kulplu
İKİADAMLIQ	iki kişilik	İKİDIRNAQLI	çift parmaklı
İKİADLI	iki adlı	İKİDİBLİ	iki altlı
İKİAĞIZLI	iki ağızlı, iki tərəfi da kesən	İKİDİLLİ	iki dillli; döneq
İKİAKTLI	iki perdelik	İKİDİLLİLİK	iki dilllilik
İKİARŞINLIQ	iki arşınlıq	İKİDİŞLİ	iki dişli
İKİARVADLI	iki eşli	İKİDİŞLİLƏR	ikidişlilər
İKİARVADLILIQ	iki eşlilik	İKİDİVARLI	çifte duvarlı
İKİATLI	iki atlı	İKİDÖRLU	çifte direkli
İKİATOMLU	iki atomlu	İKİDÜYMƏ	iki inç; iki düğmeli
İKİAVARLI	çift kürekli	İKİDÜYMƏLİ	iki inç; iki düğmeli
İKİAYAQLI	iki ayaklı	İKİELEKTRODLU	iki elektrotlu
İKİAYLIQ	iki aylıq	İKİELEMENTLİ	iki elementli
İKİBARMAQLI	iki parmaklı	İKİEVCIKLİ¹	iki evcikli bitkiler sınıfı
İKİBAŞA	iki tarafa	İKİEVCIKLİ²	iki evcikli
İKİBAŞLI	iki başlı; iki tərəfli	İKİEVLİ¹	iki evcikli; poligam
İKİBƏNDLİ	iki bentten oluşən (şiiir)	İKİEVLİ²	iki evcikli bitkiler sınıfının adı
İKİBƏTNLİLƏR	opossum	İKİEVLİLİK	iki evlilik
İKİBİR	ikişer ikişer	İKİƏLLİ	iki elle
İKİBOĞAZLI	çifte boğazlı	İKİƏRLİ	iki kocalı

İKİƏRLİLİK	iki kocalıq	İKİQIYMƏTLİ	iki rəqəmli
İKİƏSRLİK	iki əsrlük	İKİQOLLU	iki kollu
İKİFAMILİYALI	iki soyadlı	İKİQULPLU	iki kəpək
İKİFAZALI	iki fəzə	İKİLAMPALI	iki lambə
İKİFİKİRLİ	ikircikli, ikircinli	İKİLAYLI	iki tabaqalı
İKİFİKİRLİLİK	ikirciklilik, ikircinlilik	İKİLƏÇƏKLİ	iki taç yapraklı
İKİGAVAHINLI	iki kulaklı	İKİLƏPƏLİ	iki çenetli
İKİGÖVDƏLİ	iki gövdəli	İKİLƏPƏLİLƏR	iki çeneklilər
İKİGÖYƏRTƏLİ	iki güvertəli	İKİLİBAŞLI	enində sonunda
İKİGÖZLÜ	iki bölməli	İKİLİTRLİK	iki litrelük
İKİGÜNLÜK	iki günlük	İKİLÜLƏ	çiftə
İKİGÜVƏNLİ	iki hörgüçlü	İKİLÜLƏLİ	çiftə
İKİGÜZGÜLÜ	iki aynalı	İKİMANATLIQ	iki manatlık
İKİHAÇA	çatal	İKİMETRLİK	iki metrлік
İKİHAÇALI	çatal	İKİMƏHSULLU	çiftə ürünlü
İKİHAKİMİYYƏTLİLİK	iki başlıq	İKİMƏNALI	iki anlamlı
İKİHECALI	iki heceli	İKİMƏNALILIQ	iki anlamlılık
İKİHƏDLİ	iki işləməli	İKİMƏNZİLLİ	iki dairəli
İKİHƏFTƏLİK	iki haftalık	İKİMƏRTƏBƏ	iki katlı
İKİHƏRƏKƏTLİLƏR	iki yönlü kertenkelegillər	İKİMƏRTƏBƏLİ	iki katlı
İKİHİSSƏLİ	iki bölümlü	İKİMİL	iki çizgili
İKİHÖKUMƏTLİLİK	iki başlıq	İKİMİLLİ	iki çizgili
İKİHÜRGÜCLÜ	iki hörgüçlü	İKİMOTORLU	çiftə motorlu
İKİXƏTLİ	iki çizgili	İKİNƏFƏRLİK	iki kişilik
İKİİLÇİ	sınıfta kalmış	İKİNÖVBƏLİ	iki vardiya
İKİİLLİK	iki yıllık	İKİOTAQLI	iki oday
İKİKAMERALI	iki kameralı; iki oday	İKİOXLU	iki oklu
İKİKANALLI	iki kanallı	İKİÖLÇÜLÜ	iki ölçülü
İKİKƏSİCİDİŞLİLƏR	iki ön dişlilər	İKİÖVRƏTLİ	iki eşli
İKİKİLOMETRLİK	iki kilometrлік	İKİÖVRƏTLİLİK	iki eşlilik
İKİKİLOQRAMLIQ	iki kilogramlık	İKİPALATALI	iki meclisli
İKİKONUSLU	iki konili	İKİPARTİYALI	iki partili
İKİQANADLI	çiftə kanatlı	İKİPARTİYALILIQ	iki partililik
İKİQANADLILAR	iki kanatlılar	İKİPƏNCƏRƏLİ	iki pəncərəli
İKİQAPAQLI	iki kapaklı	İKİPƏRDƏLİ	iki pərdəli
İKİQAT	iki katlı	İKİPƏRLİ	iki kanatlı
İKİQATLI	iki katlı	İKİPİLLƏLİ	iki basamaklı
İKİQƏLSƏMƏLİLƏR	iki solungaçlılar	İKİPLANLI	iki tertipli
İKİQƏPİKLİK	iki kapiklik	İKİPRİZMALI	iki prizmalı
İKİQIÇLI	iki ayaklı; insan	İKİPUDLUQ	iki putluk

İKİRƏNG	iki renkli	İKİYAŞAR	iki yıllık
İKİRƏNGLİ	iki renkli	İKİYAŞLI	iki yaşında
İKİRƏNGLİLİK	iki renklilik	İKİYERLİ	iki kişilik
İKİRƏQƏMLİ	iki rəqəmli	İKİZİRVƏLİ	iki zirveli
İKİSAATLIQ	iki saatlik	İLƏN-ÇAYAN	yılan çayan
İKİSAPLI	iki saplı	İLƏN-ÇAYANLI	yılanlı çayanlı
İKİSƏSLİ	iki sesli	İLƏN-QURBAĞA	sürüngeçenlər; kərgəçik bərğacık yazı
İKİSƏTİRLİK	iki sətirlilik	İLƏNBALİĞİ	yılan balığı
İKİSİLİNDRLİ	iki silindri	İLƏNBAŞIOTU	ejderbaş
İKİSİMLİ	iki telli	İLƏNOTU	yılan otu
İKİSİNİFLİ	iki sınıflı	İLƏNOYNADAN	yılan oynatıcısı
İKİSORMACLILAR	trematodlar	İLƏNSAYAĞI	yılan gibi
İKİŞAHILIQ	on kapiklik	İLƏNSOĞANI	misksoğanı, müşkülüm, müşkürüm, dağ misgisi, dede gülü, dağ sümbülü
İKİŞƏKİLLİ	iki çeşit	İLƏNÜZÜMÜ	kırmızı meyvəli yabani bir bitki
İKİŞƏR-İKİŞƏR	ikişər ikişər	İLƏNYEYƏN	yılan kartalı
İKİTAĞLI	iki kanatlı (pəncərə vb.)	İLƏNYOLU	dolambaçlı yol
İKİTAKTLI	iki ölçülü (müzik)	İLƏŞİRİ	yıl aşırı
İKİTARLALI	iki tarlalı	İLƏBƏİL	yıldan yıla
İKİTARLALIQ	iki tarlalılıq	İLƏDƏN-İLƏ	her yıl
İKİTAXTA¹	çift enli (kumaş)	İLƏDƏNÜMÜ	yıl dönümü
İKİTAXTA²	iki basamaklı	İLƏGƏKŞƏKİLLİ	iliksi
İKİTAYLI	iki kanatlı (pəncərə vb.)	İLƏHAMVERİCİ	ilham verici
İKİTELLİ	iki telli	İLƏQTƏHƏR	ılıq
İKİTƏBƏQƏLİ	iki tabakalı	İLƏM-İLƏM	tamamen
İKİTƏBƏQƏLİLİK	iki tabakalılıq	İLƏXİBAŞI	yılıcı
İKİTƏKƏRLİ	iki tekerlekli	İLƏXİBAŞILIQ	yılıq çobanlıq
İKİTƏNƏFFÜSLÜLƏR	akciğerli balıklar	İLƏYARASI	şark çıbanı
İKİTƏRƏFLİ	iki tərəfli; qarşılıqlı	İLƏMƏCÜMƏ	imam
İKİTƏRKİBLİ	iki bilesimli	İLƏTAHANEDİCİ	sınav yapan
İKİTİRƏLİK	ayrımçılıq	İLƏTAHANQABAĞI	sınav öncəsi
İKİTONLUQ	iki tonluk	İLƏNADEDİCİ	inatçı
İKİTOXUMLULAR	iki çeneçilik	İLƏNCƏ-İLƏNCƏ	zarif; küçük
İKİÜZLÜ¹	iki yüzlü	İLƏNCƏBEL	incə belli
İKİÜZLÜ²	ikiyüzlü	İLƏNCƏBELLİ	incə belli
İKİÜZLÜLÜK	ikiyüzlülük	İLƏNCƏDƏN-İLƏNCƏYƏ	ipince
İKİÜZVLÜ	iki işlemlilik	İLƏNCƏSƏNƏT	güzel sanatlar
İKİVALENTLİ	iki kıymətli	İLƏNCİBALIĞI	inci balığı
İKİVERSTLİK	iki verstlik		
İKİYANLI	iki yanlı		
İKİYARUSLU	iki balkonlu		

İNCİÇİÇƏYİ	inci çiçeği, mayıcanı, mayısçiçeği	İRİBURUN	burnaz
İNDİ-İNDİ	şimdi şimdi	İRİBURUNLU	burnaz
İNDİCƏ-İNDİCƏ	şimdi	İRİBUYNUZLU	iri boynuzlu
İNDİYƏDƏK	şimdiye kadar	İRİDANƏLİ	iri taneli
İNƏKƏMCƏYİ	bir tür üzüm	İRİDƏNLİ	iri taneli
İNƏKNOXUDU	börülce	İRİDIRNAQLI	iri toynaklı
İNƏKOTARAN	sığırtmaç	İRİDİŞ	iri dişli
İNƏKOTU	semizotu	İRİDİŞLİ	iri dişli
İNƏKSAĞAN	sağıcı	İRİDODAQLAR	lapinagiller
İNƏYƏBAXAN	sığırtmaç	İRİGÖVDƏLİ	azman
İNİR-İNİR	inim inim	İRİGÖZ	iri gözlü
İNİŞİLKİ	geçen yıldan önceki	İRİGÖZLÜ	iri gözlü
İNKAREDİCİ	olumsuz	İRİGÖZLÜLÜK	iri gözlülük
İNKAREDİLMƏZ	gerçek	İRİKALİBRLİ	büyük kalibreli
İNKAREDİLMƏZLİK	gerçəklik	İRİKÖK	iri köklü
İNKİR-MİNKİR	Münker Nekir	İRİKÖKLÜ	iri köklü
İNQA-İNQA	bebek ağlama sesi	İRİLİ-XIRDALI	irili ufaklı
İNS-CİNS	beşəriyyət	İRİNVERƏN	iltihaplı
İNSANABƏNZƏR	insansı	İRİSİFƏT	ablak
İNSANDANQAÇAN	münzevi	İRİSİFƏTLİ	ablak
İNSANSEVƏN	insancıl	İRİŞƏ-İRİŞƏ	sırıtarak
İNSANSEVƏR	insancıl	İRİYANAQ	dolgun yanaklı
İNSANSEVƏRLİK	insancılıq	İRİYANAQLI	dolgun yanaklı
İNSANSEVMƏZ	gaddar	İRİYARPAQ	iri yapraklı
İNSANSEVMƏZLİK	gaddarlıq	İRİYARPAQLI	iri yapraklı
İPƏKAÇAN	koza temizleyen	İRSAL-MƏRSUL	yazışma
İPƏKƏYİRƏN	koza temizleyen	İSA(Q)-MUSA(Q)	kır baykuşu, bataklık baykuşu, ishak kuşu
İPƏKQURDU	ipek böceği	İSHALOTU	sarısabır, öd ağacı
İPƏKTOXUYAN	ipek örücü	İSİTMƏLİ-İSİTMƏLİ	sıtmalı
İPƏYATMAMAZLIQ	direngenlik	İSLAHEDİCİ	ıslah edici
İPƏYATMAZ	direngen	İSLAHEDİLMƏZ	ıslah olunmaz
İPƏYATMAZLIQ	direngenlik	İSLAHEDİLMƏZLİK	ıslah olunmazlıq
İPƏYİRƏN	iplikçi	İSLAHOLUNMAZ	ıslah olunmaz
İRƏLİ-GERİ	ileri geri	İSLAHOLUNMAZLIQ	ıslah olunmazlıq
İRİ-XIRDA	her çeşit	İSRAĞAGÜN	önceki gün
İRİBAŞ	iri başlı	İSRAĞAGÜNKÜ	önceki günkü
İRİBAŞLI	iri başlı	İSTEHAEDİCİ	alaylı
İRİBAŞLILIQ	iri başlılık	İSTƏR-İSTƏMƏZ	ister istemez
İRİBƏDƏNLİ	cüsseli	İSTƏYƏ-İSTƏMƏYƏ	ister istemez

İSTİ-İSTİ	sıcak sıcak	İŞİQUCU	ümit yeri
İSTİ-SOYUQ	sıcak soğuk; sıkıntı	İŞİQVERİCİ	ışık yayan
İSTİQAMƏTVERİCİ	yönlendirici	İŞİQYERİ	ümit yeri
İSTİLİKKEÇİRƏN	iletken	İŞİL-İŞİL	ışıl ışıl
İSTİLİKKEÇİRMƏ	ısı iletkenliyi	İŞILDAQUŞ	ateş böceği
İSTİLİKTÖRƏDİCİ	ısıveren	İŞILDAQUYRUQ	ateş böceği
İSTİLİKTÖRƏDİCİLİK	ısıverme	İŞLƏRBAŞI	tertipçi
İSTİLİKTÖRƏTMƏ	ısı verme	İŞLİ-GÜCLÜ	meşgul
İSTİOT	biber; karabiber	İŞLİ-PEŞƏLİ	meşgul
İSTİOTLU	biberli	İŞSEVƏN	çalışkan
İSTİOTLUQ	biberlik (tarla)	İŞSİZ-GÜCSÜZ	işsiz güçsüz
İSTİOTQABI	biberlik	İŞSİZ-PEŞƏSİZ	işsiz güçsüz
İSTİÖLÇƏN	ısıölçer, termometre	İŞTAHAACAN	iştah açıcı
İSTİRAHƏTQABAĞI	istirahət öncesi	İŞTAHAÇAN	iştah açıcı
İSTİSU	kaplıca	İŞTAHAGƏTİRƏN	iştah açıcı
İSTİTÖRƏTMƏ	ısı verme	İŞTAHAGƏTİRİCİ	iştah açıcı
İSTİVURMA	sıcak çarpması	İŞTAHGƏTİRƏN	iştah açıcı
İŞ-GÜC	iş güc	İŞTAHGƏTİRİCİ	iştah açıcı
İŞ-PEŞƏ	iş güc	İT-BAT	kaybolma
İŞARASI	iş arasında	İT-QURD	herkes, kıymetsiz
İŞBACARAN	becerikli	kimseler	
İŞBİLƏN	becerikli	İTARISI	yaban arısı
İŞÇİ-KƏNDLİ	işçi köylü	İTBALIĞI	köpek balığı
İŞƏGƏLƏN	faydalı	İTBOĞAN	nevruz çiçeği
İŞƏMUZD	parça başına maaş	İTBURNU	itburnu, kuşburnu, gül burnu, köpek gülü, yaban gülü, yabani gül
İŞƏMUZDÇULUQ	parça başına işçi		
İŞƏYARAR	yararlı	İTDAMI	kulübe
İŞƏYARARLI	yararlı	İTDİRSƏYİ	arpacık
İŞƏYARARLILIQ	yararlılık	İTƏBAXAN	sekbən
İŞƏYARAYAN	yararlı	İTXİYARI	eşək hıyarı, acı dülek
İŞİĞADAVAMLI	ışığa dayanıklı	İTİ-İTİ	süratli
İŞİĞADAVAMLILIQ	ışığa dayanıklılık	İTİAXAN	süratli akan
İŞİĞAHƏSSAS	ışığa karşı duyarlı	İTİBAXIŞLI	keskin bakışlı
İŞİĞAHƏSSASLIQ	ışığa karşı duyarlılık	İTİBUCAQ	dar açılı
İŞIQHAİŞIQ	tan atarken	İTİBUCAQLI	dar açılı
İŞIQHAİŞIQDA	tan atarken	İTİBURUN	sivri burunlu
İŞIQOTU	ağaçsız, luzul	İTİBUYNUZ	sivri boynuzlu
İŞIQÖLÇƏN	ışıkölçer	İTİBUYNUZLU	sivri boynuzlu
İŞIQSAÇAN	fosforışıl; aydınlatan	İTİDƏMİR	ersin
İŞIQSEVƏN	ışıkçıl	İTİDIRNAQLI	sivri tırnaklı

İTİDİŞLİ	keskin dişli	İZ-ƏSƏR	emare
İTİGEDƏN	süratli	İZ-TOZ	kalıntı
İTİGÖRƏN	keskin gözlü	İZAHEDİCİ	açıqlayıcı
İTİGÖZ	gözü keskin; uzanık	İZAHEDİLMƏZ	açıqlanamaz
İTİGÖZLÜ	gözü keskin; uyanık	İZAXTARAN	izci
İTİGÖZLÜLÜK	kesin gözlülük; uyanıklık	İZOLƏEDİCİ	yalıtıcı
İTİUC	sivri uçlu	İZSİZ-SORAQSIZ	izsiz tozsuz
İTİUCLU	sivri uçlu	İZSİZ-TOZSUZ	izsiz tozsuz
İTİYARPAQ	sivri yapraklı	İZTANIYAN	izci
İTİYARPAQLI	sivri yapraklı	İZTAPAN	izci
İTQILIQ	geçimsiz		
İTQIRDI	karışıklık		
İTMİLÇƏYİ	iri sinek türü; yapışkan		
İTOTU	boz ot, köpekkayası, itsineği otu		
İTOYNADAN	şakacı		
İTSARIMSAĞI	sarımsak otu		
İTSOĞANI	it soğanı		
İTTİFAQARASI	birlikler arası		
İTTİFAQLARARASI	birlikler arası		
İTÜZÜMÜ	it üzümü		
İTYATMAZ	çok pis		
İTYERİŞİ	tıpış tıpış		
İY-TOZ	iz toz		
İYBİLMƏ	koku alma		
İYİRMİ-İYİRMİ	yirmişer yirmişer		
İYİRMİBEŞLİK	yirmibeşlik		
İYİRMİGÜNLÜK	yirmi günlük		
İYİRMİİLLİK	yirmi yıllık		
İYİRMİQƏPİKLİK	yirmi kapiklik		
İYNƏBURNU	erik türü		
İYNƏDİŞ	keskin dişli		
İYNƏDOĞAN	hızlı uçan küçük bir kuş		
İYNƏQABI	iğnelik		
İYNƏŞƏKİLLİ	iğnəmsi		
İYNƏYARPAQ	iğne yapraklı		
İYNƏYARPAQLI	iğne yapraklı		
İYNƏYARPAQLILAR	iğne yapraklılar		
İYŞƏKİLLİ	iğvari		
İZ-ƏLAMƏT	emare		

J

JMIXDOĞRAYAN posa makinesi

K

KABABÇILOV	kebablı pilav	KEÇDİ-KEÇDİ	koşma yarışı (çocuk oyunu)
KAĞIZ-KUĞUZ	kâğıt falan	KEÇƏATAN	keçeci
KAĞIZ-QƏLƏM	kâğıt kalem	KEÇƏBASAN	keçeci
KAĞIZBADAM	ince kabuklu badem	KEÇƏBİÇƏN	keçeci
KAĞIZPAYLAYAN	kurye; posta	KEÇƏLBAŞ	kel
KALAFAAĞIZ	şom ağızlı	KEÇƏLƏKƏRKƏS	akbaba
KALİBRÖLÇƏN	dereceölçer	KEÇƏPAPAQ	keçe külahlı
KAMANÇAÇALAN	kemancı	KEÇƏPAPAQLI	keçe külahlı
KAMANQAŞ	kalem kaşlı	KEÇƏTƏPƏN	keçeci
KAMANQAŞLI	kalem kaşlı	KEÇİAYAQ	çırpı bacak
KAMBAĞI	urgan	KEÇİMƏMƏSİ	bir tür ot bitkisi
KAMERAYAMAYAN	lastikçi	KEÇİOTARAN	çoban
KANKANBAŞI	kuyucubaşı	KEÇİQIRAN	1 Mart sonunda görülen soğuk; ilkbahar
KAR-KOR	sağır kör	KEÇİQULAĞI	kuzukulağı
KAR-LAL	sağır dilsiz	KEÇİSAQQAL	keçi sakallı
KARAGƏLƏN	yararlı	KEÇİSAQQALLI	keçi sakallı
KARPKİMİLƏR	sazangiller	KEF-DAMAQ	haletiruhiye
KARTOFÇIXARAN	patates toplama makinesi	KEF-ƏHVAL	esenlik
KARTOFDOĞRAYAN	patates doğrama makinesi	KEFALKİMİLƏR	kefalgiller
KARTOFƏKƏN	patates ekme makinesi	KEFLİ-DAMAQLI	şakacı
KARTOFKİMİLƏR	patatesgiller	KEFLİ-KEFLİ	sarhoş sarhoş
KARTOFSOYAN	patates soyma makinesi	KEŞİKÇİBAŞI	amir
KARTOFTƏMİZLƏYƏN	patates soyma makinesi	KEŞİŞSİFƏT	keşiş suratlı
KARTOFYIĞAN	patates toplama makinesi	KEY-KEY	uyuşuk; aptalca
KARVAN-KARVAN	kervan kervan	KƏCMƏDAR	ters; sinsiz
KARVANBAŞI	kervanbaşı	KƏCPAPAQ	havalı
KARVANBAŞILIQ	kervanbaşılıq	KƏCQABIRĞA	inat
KARVANQIRAN	Çoban Yıldızı; soğuk rüzgâr	KƏCRƏFTAR	geçimsiz; bedbaht
KARVANQOVAN	bora	KƏHRİZŞEYTANI	sığ sularda yaşayan bir canlı
KARVANSARA	kervansaray	KƏKƏLƏYƏ-KƏKƏLƏYƏ	kekeleye kekeleye
KARVANSARAÇI	kervansarayçı	KƏKİLBAŞ	kâküllü
KARVANSARAÇILIQ	kervansaray işletmeciliği	KƏKİLDARAQ	ibibik, hühüt, çavuş kuşu
KARVANVURAN	soyguncu	KƏKLİKOTU	kekik
KARVANYOLU	Samanyolu	KƏKOTU	kekik
KASAŞƏKİLLİ	kâsevari	KƏKRƏOTU	kekre
KASAŞƏKİLLİLİK	kâsevarilik	KƏLAĞAYI	eşarp
KASIB-KUSUB	fakir fukara		

KƏLAĞAYIÇILIQ	eşarpçılık	KƏMƏDƏBLİK	edepsizlik
KƏLAĞAYILI	başörtülü	KƏMFÜRSƏT	öfkeci
KƏLAĞAYITOXUYAN	başörtücü	KƏMFÜRSƏTLİK	öfkecilik
KƏLƏ-KÖTÜR	yontolmamış	KƏMHÖVSƏLƏ	sabırsız
KƏLƏ-KÖTÜRLƏŞDİRMƏ	biçimsizləştirmə	KƏMHÖVSƏLƏLİK	sabırsızlıq
KƏLƏ-KÖTÜRLƏŞMƏ	biçimsizləşmə	KƏMXÖRƏK	az yiyen
KƏLƏ-KÖTÜRLÜK	pürüzlülük; kabalıq	KƏMXÖRƏKLİK	az yeme
KƏLƏMBAŞ	kocakafa	KƏMİLTİFAT	soğuk
KƏLƏMDOLMALIQ	sarmalılık (lahana)	KƏMİLTİFATLIQ	soğukluk
KƏLƏMDOLMASI	lahana sarması	KƏMİŞTAHA	iştahsız
KƏLƏMQURDU	lahana ağkurdu; lahana kelebeği	KƏMMAYA	orta həlli; çelimsiz; ahmaq
KƏLLƏBƏKƏLLƏ	kafa kafaya	KƏMMAYALIQ	zayıflıq; ahmaklıq
KƏLLƏÇARX	çark	KƏMMƏHƏL	saygısız
KƏLLƏÇARXÇI	çarkçı	KƏMMƏHƏLLİK	saygısızlıq
KƏLLƏGÖZ	tepegöz; sinirli	KƏMRƏNG	solğun; açıq
KƏLLƏGÖZLÜK	öfkəlilik	KƏMSAVAD	bilgisiz
KƏLLƏMAYALLAQ	tepetaklak	KƏMSAVADLIQ	bilgisizlik
KƏLLƏPAÇA	kelle paça	KƏMSƏR-KƏMSƏR	alın alın
KƏLMƏ-KƏLMƏ	kelimə kelimə	KƏMŞİRİN	az tatlı
KƏLMƏBAŞI	sık sık	KƏMŞİRİNLİK	az tatlılıq
KƏLMƏBƏKƏLMƏ	kelimə kelimə	KƏMŞÜR	budala
KƏM-KARASTI	alet; silah	KƏMŞÜURLULUQ	budalalık
KƏM-KƏM	azar azar	KƏMŞÜURLUQ	budalalık
KƏM-KƏSİR	yetmezlik; kusur	KƏMTALE	talihsiz
KƏM-KƏSİRLİ	noksan; kusurlu	KƏMTALELİK	talihsizlik
KƏMAĞIL	alın	KƏMYEK	azlıq, eksiklik
KƏMAĞILLIQ	alınlıq	KƏND-KƏND	köy köy
KƏMBAHA	ucuz	KƏND-KƏSƏK	köy
KƏMBƏXT	bahtsız	KƏNDARASI	köylər arası
KƏMBƏXTLİK	bahtsızlıq	KƏNDAŞIRI	köyaşırı
KƏMCÜRƏT	ödlək	KƏNDBƏKƏND	köy köy
KƏMCÜRƏTLİLİK	ödləklik	KƏNDİRQAYIŞ	sağlam
KƏMÇƏNƏ	kısa çənəli	KƏNDLİ-KƏSƏKLİ	köylü
KƏMETİBAR	güvenilməz	KƏNDLİ-KÜTLÜ	köylü
KƏMETİNA	saygısız; dikkətsiz	KƏNDSAYAĞI	köyümsü
KƏMETİNALIQ	saygısızlıq; ihməl	KƏNDYANI	köy yanı
KƏMETİQAD	şüpheci	KƏRBƏLAYI	Kərbela
KƏMETİQADLIQ	şüpheçilik	KƏRƏYAĞI	tereyağı
KƏMƏDƏB	edepsiz	KƏRPİCARASI	ara

KƏRPİCATAN	işçi	KOFTA-TUMAN	etek bluz
KƏRPİCBAĞLAMA	kerpiç bağlama	KOKAİNÇƏKƏN	kokainman
KƏRPİCKƏSƏN	kerpiççi	KOL-KOS	çalılık; çər çöp
KƏRPİCQURUDAN	kerpiç kurutma yeri	KOL-KOSLU	kaba otlu
KƏRPİCVERƏN	işçi	KOL-KOSLUQ	çalılık
KƏSƏK-KÜSƏK	kesek mesek	KOLABUYNUZ	köyük
KƏSƏKDÖYƏN	kesek ezici	KOLABUYNUZLU	köyük
KƏSƏKƏS	katliam	KOLAHÜRƏN	zevzek
KƏSHAKƏS	katliam	KOLXORUZU	sülün
KƏSİK-KƏSİK	kesik eksik	KOLQIRAN	kesici makine
KƏSİK-KÜSÜK	kesik dökük	KOLŞƏKİLLİ	çalımsı
KƏSİKSAÇ	kesik saçlı	KOM-KOM	demet demet
KƏSİKSAÇLI	kesik saçlı	KOMA-KOMA	küme küme
KƏSİLƏ-KƏSİLƏ	ıkına sıkına	KONSERVAÇAN	açacak
KƏSMƏ-KƏSMƏ	kesik kesik	KONUSAOXŞAR	konik
KİBRİTQABI	kibrit kutusu	KONUSAOXŞARLIQ	koniklik
KİÇİKLİ-BÖYÜKLÜ	küçüklü büyüklü	KONUSSƏKİLLİ	konik
KİÇİKYAŞLI	küçük	KONUSSƏKİLLİLİK	koniklik
KİLİMARASI	bir tür oyun	KOR-KOBUD	kaba saba
KİLKƏBAŞ	dağınık saçlı	KOR-KORANƏ	düşünmeden
KİLKƏSAÇ	dağınık saçlı	KOR-PEŞMAN	bin pişman
KİLOVAT-SAAT	kilovatsaat	KORABUĞUM	dipboğum
KİM-KİMSƏ	birisi	KORAFƏHM	anlayışsız
KİM-KİMSƏNƏ	yakın	KORAZEHİN	alık
KİN-KÜDURƏT	kin	KORAZEHİNLİK	alıklık
KİNLİ-KİNLİ	kinli kinli	KORBUCAQ	geniş açı; geniş açılı
KİR-PAS	kir pas	KORBUCAQLI	geniş açılı
KİRƏMİTBİŞİRƏN	kiremitçi	KORGÖZ	kör; gafil
KİRŞƏBAĞLAYAN	kızakçı	KOROĞLUHƏNGİ	koroğluvarı; burma bıyık
KİRVƏCANI	yenge	KOROĞLUSAYAĞI	koroğluvarı; korkusuzca
KİSƏ-KİSƏ	çuval çuval	KOS-KOS	bir tür çocuk oyunu
KİSƏÇƏKƏN	keseci	KOS-KOSA	köse (Azerbaycan halk tiyatrosu)
KİSƏDİBİ	kese dibi	KOS-NAĞARA	kös
KİŞ-KİŞ	kış kış	KOSAGƏLİN	köse (Azerbaycan halk tiyatrosu)
KİŞİ-KİŞİ	erkekçesine	KOSALDIQAÇ	bir tür oyun
KİŞİLİ-ARVADLI	kadınli erkekli	KOSASAQQAL	köse
KİTABALTI	rahle	KOSASAQQALLIQ	köselik
KİTABSATAN	kitapçı	KÖÇ-DÜŞ	göç
KLARNETÇALAN	klarnetçi	KÖÇ-KÜLFƏT	çoluk çocuk
KOBUDYUNLU	kaba yünlü		

KÖÇ-KÜLFƏTLİ	çoluk çocuklu
KÖÇƏKÖÇ	göç
KÖÇHAKÖÇ	göç
KÖÇLÜ-KÜLFƏTLİ	çoluk çocuklu
KÖHNƏ-KÖHNƏ	eski
KÖHNƏ-KÜLTƏ	eski püskü
KÖHNƏ-KÜRÜŞ	eski püskü
KÖHNƏSAYAQ	eski tarzda
KÖK-SAQQIZ	köksakız
KÖKALMA	kök alma
KÖKAYAQLILAR	kök ayaklılar
KÖKDOĞRAYAN	kök doğrayıcı
KÖKKƏSƏN	kök kesici
KÖKLÜ-BUDAQLI	dallı budaklı
KÖKLÜ-GÖVDƏLİ	büyük dalları olan
KÖKLÜ-KÖMƏCLİ	büyük dalları olan
KÖKSÜDOLU	iri göğüslü; içten
KÖKSÜDOLUSU	içten
KÖKYUYAN	kök yıkayıcı
KÖLGƏSEVƏN	gölgecil
KÖMBƏDODAĞ	kalın dudaklı
KÖMÜRBASAN	kömürcü
KÖMÜRÇIXARAN	madenci
KÖMÜRDOĞRAYAN	kömü makinesi
KÖMÜRQABI	kömür kovası
KÖMÜRQAZIYAN	kömürcü
KÖMÜRSORAN	kömür kazıyıcı
KÖMÜRTƏMİZLƏYƏN	kömür yıkayıcı
KÖMÜRXIRDALAYAN	kömür mankinesi
KÖMÜRİYANDIRAN	kömürcü
KÖMÜRİYÜKLƏYƏN	yükleyici
KÖNLÜAÇIQ	ferah
KÖNLÜAÇIQLIQ	neşelilik
KÖNLÜQARA	kötü kalpli
KÖNLÜQARALIQ	kötü kalplilik
KÖNLÜQIRIQ	üzgün
KÖNLÜSINIQ	üzgün
KÖNTÖY-KÖNTÖY	kabacasına
KÖNÜLAÇAN	gönül açıcı
KÖNÜLSEVƏN	sevimli; arzulanan

KÖNÜLSÜZ-KÖNÜLSÜZ	istemeyerek, hevessiz
KÖPƏKBALIĞI	köpek balığı
KÖRPÜSALAN	köprücü
KÖRÜKBASAN	körükçü
KÖTÜKÇIXARDAN	sökücü
KÖYNƏK-ŞALVAR	gömlek pantolon
KÖYNƏK-TUMAN	don gömlek
KÖZ-KÖZ	köz gibi
KRİSTALŞƏKİLLİ	kristalimsi
KUBAOXŞAR	küpvari
KUBŞƏKİLLİ	küpvari
KUT-KUT	grup grup
KÜÇƏ-BAZAR	cadde; sokak
KÜÇƏBƏKÜÇƏ	sokak sokak; cadde cadde
KÜÇƏSÜPÜRƏN	çöpçü
KÜÇƏTƏMİZLƏYƏN	temizlik makinesi
KÜÇƏYUYAN	temizlik makinesi
KÜFTƏBOZBAŞ	Azərbaycan'a has yemek
KÜL-KÜLFƏT	çoluk çocuk
KÜLBAŞ	bahtsız
KÜLBAŞLIQ	bahtsızlık
KÜLƏÇALAN	kül rengi
KÜLƏÇALAR	kül rengi
KÜLƏKLİ-QARLI	karlı rüzgârlı
KÜLƏKLİ-TUFANLI	karlı tufanlı
KÜLƏKLİ-YAĞIŞLI	rüzgârlı yağmurlu
KÜLƏKÖLÇƏN	yelölçer
KÜLƏKTUTAN	rüzgârlı
KÜLƏŞDOĞRAYAN	patoz
KÜLFƏTARASI	ailevi
KÜLQABI	küllük
KÜLRƏNGİ	kül rengi
KÜLTƏMİZLƏYƏN	kül temizleyici
KÜNC-BUCAQ	köşe bucaq
KÜNDƏAÇAN	merdane
KÜPƏÇİÇƏYİ	küpe çiçeği
KÜPƏGİRƏN	fırıldakçı
KÜRDOĞLU	âşık musikisinde makam
KÜRDÜNAĞIRI	bir oyun türü
KÜRƏKAYAQLILAR	kürek ayaklılar

KÜRƏŞƏKİLLİ	kürevari
KÜRKTİKƏN	kürkçü
KÜRÜTÖKMƏ	yumurtlama
KÜSDÜMAĞACI	küstüm otu
KÜSDÜMGÜLÜ	küstüm otu
KÜSDÜMOTUKİMİLƏR	küstüm otugiller
KÜSKÜN-KÜSKÜN	küskün küskün
KÜŞ-KÜŞ	pış pış
KÜTBAŞ	mankafa
KÜTBAŞLIQ	mankafalık
KÜTBƏYİN	mankafa
KÜTBƏYİNLİK	mankafalık
KÜTBUCAQ	geniş açı
KÜTBUCAQLI	geniş açılı
KÜY-KƏLƏK	gürültü patırtı
KÜY-KƏLƏKÇİ	yaygaracı
KÜY-QALMAQAL	gürültü patırtı

Q

QAB-QACAQ	kab kacak	QALXANABƏNZƏR	kalkansı
QAB-QAŞIQ	kab kaşık	QALXANAQXŞAR	kalkansı
QAB-QAZAN	kab kacak	QALXANQULAQ	kepçe kulaklı
QABAĞARDAN	kalaycı	QALXANŞƏKİLLİ	kalkansı
QABAQ-QABAĞA	karşı karşıya	QALIN-QAYIM	iri kıyım
QABAQ-QARŞI	karşı karşıya	QALINBIĞLI	pos bıyıklı
QABAQ-QƏNŞƏR	sofa; qarşılama	QALINDODAQ	kalın dudaklı
QABAQGÖRƏN	basiretli	QALINQABIQ	kalın kabuklu
QABAQGÖRƏNLİK	basiretlilik	QALINQAFALI	kalın kafalı
QABAR-QABAR	nasırlı	QALINQAŞ	kalın kaşlı
QABARBÖCƏYİ	insan derisine dokunduğunda kabartan bir böcek	QALINLIQÖLÇƏN	cisimlerin kalınlığını ölçən cihaz
QABAYUNLU	kaba yünlü	QALINTÜK	gür saçlı; kaba tüylü
QABIQOTU	tarlalarda ve yamaçlarda biten yabani ot	QALINTÜKLÜ	sür saçlı; kaba tüylü
QABIQYƏYƏN	kabuk kurdu	QAMIŞQUŞU	büyük kamyşçın
QABIRĞAALTI	kaburga altı	QAN-TƏR	kan ter
QABIRĞAARASI	eğelerarası	QAN-YAŞ	kan yaş
QABIRĞASÖHBƏTİ	uzanmış hâlde edilen sohbet	QANA-QANA	bile bile
QABQIRAN	gelincik (bitki)	QANAZLIĞI	kansızlık
QABSINDIRAN	kara hindiba (otu)	QANBİR	aynı babadan, kandaş
QAÇ-QOV	koşuşma	QANDAYANDIRICI	kan kesici
QAÇA-QAÇA	koşa koşa	QANEDİCİ	inandırıcı
QAÇAQ-QULDUR	çapulcu	QANIACI	sevimsiz
QAÇAQAÇ	koşuşma; kaçkınlık	QANIACILIQ	dili acılık
QAÇAQMALÇI	kaçakçı	QANIACIQ	solgun
QAÇATBASDI	alelacele	QANIİSTİ	sıcakkanlı
QAÇDI-TUTDU	koşmaca tutmaca	QANIİSTİLİK	sıcakkanlılık
QADA-BALA	dert bela	QANIQARA	keyifsiz
QAH-QAH	kahkaha	QANIQARALIQ	keyifsizlik
QAIİMMƏQAM	kaymakam	QANISOYUQ	soğuk
QAIİMMƏQAMLIQ	kaymakamlık	QANISOYUQLUQ	soğukluk
QALABƏND	kalebend	QANIŞİRİN	sıcakkanlı
QALABƏNDLİK	kalebendlik	QANIŞİRİNLİK	sıcakkanlılık
QALABƏYİ	yönetici, şehremini	QANIÇƏN	zalim
QALABƏYİLİK	yöneticilik	QANIÇİCİ	zalim
QALAQ-QALAQ	küme küme	QANIÇİCİLİK	zalimlik
		QANKƏSƏN	kan durdurucu
		QANKƏSİCİ	kan durdurucu

QANKÖÇÜRMƏ	kan verme	QARABAŞ	hizmetçi (kız, kadın)
QANQARALDAN	dokunaklı	QARABAŞAQ	karabuğday
QANQARALDICI	dokunaklı	QARABAŞLIQ	hizmetçilik
QANQIRMIZI	kıpkırmızı	QARABATDAQ	karabatak
QANQURUDAN	kankurutan, büyüotu, mermahor; kan durdurucu	QARABƏXT	bahtsız
QANLI-QAÇAQ	düşman	QARABƏNİZ	esmer
QANLI-QADALI	belalı	QARABIĞ	kara bıyıklı
QANLI-QANLI	kanlı kanlı; kinle	QARABIĞLI	kara bıyıklı
QANLIBİÇAQ	düşman	QARABOĞAZ¹	tutucu
QANOTU	civan perçemi, asşıl, binyaprakotu, kandil çiçeği, Arap saçı	QARABOĞAZ²	kara boyunlu
QANOVUZ	rengârenk olan ipek kumaş ve bu kumaştan elbise	QARABOĞMA	difteri
QANOVUZU	rengârenk olan ipek kumaş ve bu kumaştan elbise	QARABUĞDA	inekbuğdayı, bildircin buğdayı
QANSORAN	kanemici koca yarasa; kah emen; vahşi	QARABUĞDAYI	yağız
QANTÖKƏN	katil	QARAÇÖHRƏ	porsuk ağacı
QANUN-QAYDA	kanun kural	QARAÇÖRƏKOTU	çöre(k) otu
QANUNAUYGUN	yasal	QARAÇÖYRÜKOTU	köpek ayası, ballota, itsineğiotu, kara derme, köpek otu, kukas otu, mayasıl otu
QANUNAUYGUNLUQ	yasallıq	QARADABAN	uğursuz
QANUNVERİCİ	yasacı	QARADALAQ	kararmış
QANUNVERİCİLİK	yasama	QARADƏRİLİ	siyahi, zenci
QAPAQAP	kapışma	QARADIRNAQ	kara tırnaklı
QAPAN-TƏRƏZİ	kapan	QARADIRNAQLI	kara tırnaklı
QAPAZALTI	şamaroğlanı	QARADİNMEZ	suskun; kapalı
QAPIBİR	kapı komşu	QARADİNMEZCƏ	sessizlikle
QAPIŞ-QUPUŞ	kapış kapış	QARADİNMEZLİK	sessizlik
QAPQARA	kapkara	QARADOVOY	zabıta
QAPQARANLIQ	kapkaranlık	QARADÖŞLÜ	kara göğüslü
QAR-QAR	gak	QARADUVAQ	bozuk
QAR-QUR	yaygara; cıvıltı	QARAFATMA	karafatma
QARA-QORXU	gözdağı; kurusıki	QARAGEYMİŞ	talihsiz
QARA-QURA	albastı; gamlı	QARAGİLƏ	denesi kara olan; yaban mersini
QARAAĞIZ	kurt; seyis	QARAGÖZ	kara gözlü
QARAAYAQ	kara ayaklı	QARAGÖZLÜ	karagöz
QARAAZAR	bulaşıcı bir hayvan hastalığı	QARAGÖZLÜK	yapmacık
QARABAQARA	ardınca; dikkatle	QARAGÜL	karagül
QARABASMA	karabasan	QARAGÜN	bedbaht; kara gün
		QARAGÜNÇÜLÜK	mahrumiyet
		QARAGÜNLÜ	bedbaht

QARAGÜNLÜK	dar günlük; kalitesiz	QARANQUŞ	kırlangıç
QARAGÜRUHÇU	gerici	QARANQUŞOTU	sütlüot
QARAGÜRUHÇULUQ	gericilik	QARAPAÇA	daş keçisi
QARAĞAC	karaağac	QARAPAPAQ¹	bir sığır hastalığı
QARAHƏLLƏ	ishal etmək için kullanılan bir bitki ve tohumu	QARAPAPAQ²	erkek
QARAXƏBƏR	uğursuz	QARAPÜRƏN	düzlüklerde ve nemli yerlerde biten bir bitki
QARAXƏT	kısa sakallı	QARASAÇ	siyah saç(lı)
QARAXƏTLİ	kısa sakallı	QARASAÇLI	siyah saçlı
QARAQABAQ	somurtkan; ürkürük	QARASAQQAL	siyah sakallı
QARAQABAQLIQ	somurtkanlık; ürkürüklük	QARASAQQIZ	reçine; karasakız
QARAQALPAQ	Karakalpak	QARASAYAQ	siyahımsı
QARAQALPAQCA	Karakalpak Türkçesi	QARASORAN	açgözlü
QARAQANÇIR	berə	QARASÖVDA	kara sevda
QARAQAPAQ	kapak	QARATEL	siyah saçlı
QARAQARGA	kara karga; kara saçlı	QARATELLİ	siyah saçlı
QARQAŞ	kara kaşlı	QARATƏPMƏCƏ	gözdağı
QARQAŞLI	kara kaşlı	QARATİKAN	karaçalı, çalı dikeni, Sincan dikeni, karadiken, İsa çalısı
QARAQILÇIQ	kılçıkları siyah olan buğday	QARATORPAQ	kara toprak
QARAQINIQ	adi mercanköşk, yabani mercanköşk, güveyiotu, keklikotu	QARATOYUQ	kara tavuk
QARAQIŞQIRIQ	haykırış	QARAÜRƏKLİ	kötü kalpli
QARAQIŞQIRIQÇI	yaygaracı; yaygaralı	QARAÜRƏKLİK	kötü kalplilik
QARAQIZDIRMA	sıtma	QARAVURĞUN	inme
QARAQOVMA	takip etme, sıkıştırma, acele etme	QARAYAĞIZ	esmer
QARAQOVURMA	kavurma	QARAYAMAN	şarbon, karakabarcık
QARAQOYUNLULAR	Karakoyunlular	QARAYANIQ	siyahi; esmer
QARAQUL	köle	QARAYANIZ	esmer
QARAQULAQ	tilkiye benzeyen bir hayvan	QARAYARA	şarbon, karakabarcık
QARAQURD	İtalyan malmignati	QARAYATALAQ	tifüs
QARAKUŞ¹	karakuş, kartal	QARAYATAQ	ağır hasta
QARAKUŞ²	karakuş (hastalık)	QARAYAXA	yapışkan
QARAKUZZEY	gölgeli	QARAYAXALIQ	yapışkanlık
QARALEYLƏK	kara leylek	QARAYEL	kuru rüzgâr; afet, karayel
QARAMUM	balmumu	QARAYƏHƏR	eyersiz
QARANAL	nalsız	QARAYONCA	yonca; üçgül, tırfıl
QARANƏFƏS	soluk soluğa	QARAYORĞA	yürüyüşü iyi olmayan at
QARANİŞAN	nişanlı (genç)	QARAZURNA	zurna
		QARÇİÇƏYİ	mavi yıldız

QARDAŞQANI	halk hekimliğində kullanılan bir bitki ve onun çiçəği	QARMAQARIŞIQLIQ	karmakarışıklıq
QARDAŞQIZI	yeğen	QARMAQBUYNUZ	çengel boynuzlu
QARDAŞOĞLU	yeğen	QARMAQŞƏKİLLİ	çengelimsi
QARGÜLLƏSİ	kar topu	QARMONÇALAN	garmoncu
QARĞAAYAĞI	kargaayağı	QARNIAÇIQ	çıplak; yoksul
QARĞABURNU	sürgü	QARNIDOLUSU	doyasıya
QARĞABURUN	burnunun ucu öne eğri olan	QARNIŞIŞIK	şişmanlıq
QARĞADİLİ	argo, sürme	QARNIYARIQ	kavkı
QARĞADUZU	mika	QARNIYOĞUN	göbekli
QARĞALIBAZAR	kadınlar hamamı	QARÖLÇƏN	karölçer
QARĞAOTU	kristofotu	QARŞI-QARŞIYA	karşı karşıya
QARĞASAQQIZI	akındırık	QARŞISIALINMAZ	karşı koyulmaz
QARĞASOĞANI	glayöl, kuzgun kılıcı, alata zambağı, keklük çiğdemi, kılıç çiçəği	QART-QART	kart kurt
QARĞIDALI	mısır	QART-QURT	anlaşılmaz (konuşma)
QARĞIDALIÇI	mısırcı	QARTALBURUN	gaga burunlu
QARĞIDALIÇILIQ	mısırcılıq	QARTALBURUNLU	gaga burunlu
QARĞIDALILIQ	mısır tarlası	QARTOP	kar topu
QARIÇQAY	tarla kuşu	QARTOPU	kar topu
QARIN-QARINA	karşı karşıya	QASIQBAĞI	kasık bağı
QARINAFƏTİR	karın tokluğu	QASIQOTU	kasık otu, fitk otu
QARINAĞRISI	karın ağrısı; bahane	QAŞ-DAŞ	mücevherat
QARINALTI	kolan; karın altı	QAŞ-GÖZ	kaş göz
QARINAYAQLI	karından ayaklı	QAŞIQAŞI	bir tür yemek
QARINAYAQLILAR	karından ayaklılar	QAŞIQXÖRƏYİ	bir tür yemek
QARINBAĞI	kuşak	QAŞOTU	dağlarda ve çimenlerde biten ot bitkisi
QARINƏNƏ	nine	QAT-QARIŞ	karmakarışık
QARINQULU	pisboğaz	QAT-QARIŞIQ	karmakarışık
QARINQULULUQ	pisboğazlıq	QAT-QARIŞLIQ	karmakarışıklıq
QARIŞ-BULAŞ	karışık	QAT-QAT	kat kat
QARIŞ-QARIŞ	karış karış	QATAR-QATAR	sıra sıra
QARIŞ-QURUŞ	karmakarışık	QATBAQAT	kat kat
QARIŞIQ-DOLAŞIQ	çetrefilli	QATIAÇILMAMIŞ	yepyeni
QARQARA¹	makara	QATIQAŞI	yoğurt çorbası
QARQARA²	gargara	QATIQDOĞRAMASI	katık
QARQUŞU	şakrak kuşu	QATIQOTU	yoğurt otu
QARLI-BORANLI	karlı tipli	QATIQQUYMAĞI	halk hekimliğində hamurdan yapılan bir tür ilaç
QARMAQARIŞIQ	karmakarışık	QATIQSATAN	yoğurtçu
		QATIRDIRNAĞI	katırtırnağı

QATIRQUYRUĞU	atkuyruğu	QEYDSİZ-ŞƏRTSİZ	kayıtsız şərtsiz
QATIRMUNCUĞU	katır boncuğu	QEYRİ-ADI	anormal; olağanüstü
QATMA-QARIŞIQ	karmakarışık	QEYRİ-ADİLİK	anormallik; olağanüstülük
QATQATI	şirdan, şirden	QEYRİ-ANTAQONİST	dostane
QAVALÇALAN	tefci	QEYRİ-BELƏ	başka türlü
QAVALVURAN	tefci	QEYRİ-BƏDİİ	gayriestetik
QAYABAŞI	kayabaşı	QEYRİ-BƏDİİLİK	gayriestetiklik
QAYAQAPAN	kertenkele	QEYRİ-BƏRABƏR	gayrimutazam
QAYAYARPAĞI	kaya koruğu	QEYRİ-BƏRABƏRLİK	eşitsizlik
QAYÇIBATMAZ	sağlam kumaş	QEYRİ-CAİZ	izinsiz
QAYÇIGÖRMƏMİŞ	yeni; kesilmemiş	QEYRİ-CİDDİ	ciddiyetsiz
QAYÇIKƏSƏN	toprak altında yaşayan kesici dişləri olan böcek	QEYRİ-CİDDİLİK	ciddiyetsizlik
QAYÇIKƏSMƏZ	bahşış; yeni	QEYRİ-ELMİ	gayriilmî
QAYDA-QANUN	düzen	QEYRİ-ELMİLİK	gayriilmilik
QAYĞIBİLMƏZ	gamsız	QEYRİ-ƏDƏBİ	kaba
QAYIM-QAYIM	sımsıkı	QEYRİ-ƏDƏBİLİK	kabalık
QAYINAĞACI	kayın	QEYRİ-ƏSGƏRİ	sivil
QAYINANA	kayın ana	QEYRİ-ƏXLAQİ	ahlak dışı
QAYINARVADI	yenge	QEYRİ-FƏAL	gayrifaal
QAYINATA	kayın baba	QEYRİ-HƏQİQİ	hükümsüz
QAYINXATINI	kayın biraderin eşi	QEYRİ-HƏQİQİLİK	hükümsüzlük
QAYIŞBALDIR	kaslı	QEYRİ-HƏRBİ	sivil
QAYIŞQIRAN	tavşanmemesi, dikenli mersin, ölmez diken	QEYRİ-HƏYATİ	soyut; hayalî
QAYIŞQURD	ligula	QEYRİ-HƏYATİLİK	soyutluk; hayalilik
QAYMAQÇİÇƏKLİLƏR	düğün çiçeğigiller	QEYRİ-İCTİMAİ	antisosyal
QAYMAQÇİÇƏYİ	düğün çiçeği, yağçanağı, sarıot, kurbağa otu, büyücü kökü	QEYRİ-İNSANİ	gayriinsani
QAYNAR-QAYNAR	kaynar kaynar	QEYRİ-İRADİ	istençsiz
QAZ-QAZ	kaz (bir tür kumaş)	QEYRİ-İRADİLİK	istençsizlik
QAZAQBAŞI	Kazak komutanı	QEYRİ-İXTİYARİ	istemedən
QAZANAOXŞAR	kazanvari	QEYRİ-KAFİ	yetersiz
QAZANTƏMİZLƏYƏN	kazancı	QEYRİ-KAFİLİK	kifayetsiz
QAZAYAĞI	falkarya	QEYRİ-KAMİL	olgunlaşmamış
QAZIQ-QAZIQ	oyuk oyuk	QEYRİ-KAMİLLİK	olgunlaşmamışlık
QAZMADÜSƏR	kazma	QEYRİ-QABİL	çözümsüz
QAZÖLÇƏN	gazölçer	QEYRİ-QABİLLİK	çözümsüzlük
QAZSOĞANI	altınyıldız	QEYRİ-QANUNİ	kanunsuz
QEYDEDİCİ	kaydedici	QEYRİ-QANUNİLİK	kanunsuzluk
		QEYRİ-QƏNAƏTBƏXŞ	yetersiz
		QEYRİ-QƏTİ	belirsiz, muğlak
		QEYRİ-QƏTİLİK	belirsizlik, muğlaklık

QEYRİ-LAYİQ	liyakatsiz	QEYRİ-NORMALLIQ	anormallik
QEYRİ-LEQAL	gayrilegal	QEYRİ-REAL	hayalî
QEYRİ-MADDİ	soyut; manevi	QEYRİ-REALLIQ	hayalîlik
QEYRİ-MADDİLİK	soyutluk; manevilik	QEYRİ-RƏSMİ	gayrıresmî
QEYRİ-MƏCBURİ	istemli	QEYRİ-RƏSMİLİK	gayrıresmîlik
QEYRİ-MƏCBURİLİK	istemlilik	QEYRİ-SABİT	değişken
QEYRİ-MƏHDUD	sınırsız	QEYRİ-SABİTLİK	değişkenlik
QEYRİ-MƏHDUDLUQ	sınırsızlık	QEYRİ-SƏMİMİ	ikiyüzlü
QEYRİ-MƏHSULDAR	verimsiz	QEYRİ-SƏMİMİLİK	ikiyüzlülük
QEYRİ-MƏHSULDARLIQ	verimsizlik	QEYRİ-SİMMETRİK	bakışsımsız, asimetrik
QEYRİ-MƏLUM	belirsiz	QEYRİ-ŞƏFFAF	bulanık; donuk
QEYRİ-MƏMNUN	hoşnutsuz	QEYRİ-ŞƏFFAFLIQ	bulanıklık; donukluk
QEYRİ-MƏMNUNLUQ	hoşnutsuzluk	QEYRİ-ŞÜURİ	şuursuzca
QEYRİ-MƏNTİQİ	mantıqsız	QEYRİ-ŞÜURİLİK	istemsizlik
QEYRİ-MƏQBUL	kabul olunmaz; kötü	QEYRİ-TƏBİİ	anormal; yapışma
QEYRİ-MƏQBULLUQ	beğenilmezlik; kötülük	QEYRİ-TƏBİİLİK	anormallik; sunilik
QEYRİ-MƏSKUN	boş	QEYRİ-TƏNQİDİ	eleştiriden uzak
QEYRİ-MÖTƏBƏR	şüpheli; saygısız	QEYRİ-ÜZVİ	inorganik
QEYRİ-MÜƏYYƏN	belirsiz	QEYZLİ-QEYZLİ	öfkeli öfkeli
QEYRİ-MÜƏYYƏNLİK	belirsizlik	QƏBİRDAŞI	mezar taşı
QEYRİ-MÜKƏMMƏL	kusurlu	QƏBİREŞƏN	sırtlan
QEYRİ-MÜKƏMMƏLLİK	eksiklik	QƏBİRQAZAN	mezarçı; leş böceği; ölüm getiren
QEYRİ-MÜMKÜN	imkânsız	QƏBULEDİCİ	alıcı
QEYRİ-MÜMKÜNLÜK	imkânsızlık	QƏDD-QAMƏT	boy bos
QEYRİ-MÜNBIT	verimsiz	QƏDD-QAMƏTLİ	boylu boslu
QEYRİ-MÜNBITLİK	verimsizlik	QƏDƏM-QƏDƏM	adım adım
QEYRİ-MÜNTƏZƏM	düzensiz; eğri	QƏDİR-QİYMƏT	kadir kıymet
QEYRİ-MÜNTƏZƏMLİK	düzensizlik; eğrilik	QƏDİRBİLƏN	kadirbilir
QEYRİ-MÜTƏHƏRRİK	hareketsiz	QƏDİRBİLMƏZ	kadirbilmez
QEYRİ-MÜTƏHƏRRİKLİK	hareketsizlik	QƏDİRBİLMƏZLİK	kadirbilmezlik
QEYRİ-MÜTƏNAHİ	sonsuz	QƏDLİ-QAMƏTLİ	boylu boslu
QEYRİ-MÜTƏNAHİLİK	sonsuzluk	QƏH-QƏH	kahkaha
QEYRİ-MÜTƏNASİB	nispetsiz; oransız	QƏHQƏHƏ	kahkaha
QEYRİ-MÜTƏNASİBLİK	ilintisizlik, oransızlık	QƏHVƏALTI	kahvaltı
QEYRİ-MÜTƏŞƏKKİL	düzensiz	QƏLBAÇAN	gönül açan
QEYRİ-MÜTƏŞƏKKİLLİK	düzensizlik	QƏLBİDAŞ	gaddar
QEYRİ-MÜVAFİQ	aykırı	QƏLBİQARA	şüpheci; kıskanç
QEYRİ-NİZAMİ	düzensiz	QƏLBİQARALIQ	şüphecilik; kıskançlık
QEYRİ-NİZAMİLİK	düzensizlik	QƏLBİQIRIQ	kırgın
QEYRİ-NORMAL	anormal		

QƏLBİNAZİK	şefkatli	QID-QID	dedikodu
QƏLBİNAZİKLİK	şefkatlilik	QIDIR-BIDIR	belirsiz konuşma
QƏLƏM-DAVAT	kalem divit	QIFGÜLÜ	Cezayir menekşesi
QƏLƏMQABI	kalemlik	QIĞ-QIĞ	gığ gığ
QƏLƏMQAŞ	kalem kaşlı	QIĞILCIMSACAÇAN	kıvılcımlı
QƏLƏMQAŞLI	kalem kaşlı	QIJ-QIJ	şırır (şırıltı sesi)
QƏLƏMTƏRAŞ	kalemtraş	QILBAŞ	dolama hastalığı
QƏLƏMUCU	uç; alelacele	QILBOYUN	kıl boyunlu
QƏLPƏ-QƏLPƏ	parça parça	QILINCBALIĞI	kılıç balığı
QƏLYANALTI	kahvaltı	QILINCOTU	kladyum
QƏLYANBAŞI	ateşlik	QILINCYARPAQ	kılıçsı
QƏLYANBOĞAZ	uzun boyunlu	QILQUYRUQ	deniz ördeği
QƏM-QUBAR	keder	QIPQIRMIZI	kıpkırmızı
QƏM-QÜSSƏ	elem	QIPQIZIL	kıpkızıl
QƏMƏRÇÖHRƏ	aybeniz	QIR-QIC	uyuşukluk
QƏMƏRSURƏT	aybeniz	QIR-QIR	gaklama
QƏMƏRSURƏTLİ	aybeniz	QIR-QIRA	gırgır (çocuk oyuncağı)
QƏMƏRÜZ	aybeniz	QIR-SAQQIZ	reçine; karasakız
QƏMƏRÜZLÜ	aybeniz	QIRAQ-BUCAQ	etraf
QƏMGİN-QƏMGİN	gamlı gamlı	QIRBASAN	ziftçi
QƏMLİ-QƏMLİ	gamlı gamlı	QIRBİŞİRƏN	zirfçi
QƏNBƏRQULU	engel	QIRÇ-QIRÇ	gıcırta
QƏNDDİŞLƏYƏN	kerpeten	QIRÇIN-QIRÇIN	kıvrım kıvrım
QƏNDDOĞRAYAN	kerpeten	QIRĞIBURUN	gaga burunlu
QƏNDQABI	şekerlik	QIRĞIBURUNLU	gaga burunlu
QƏNDQIRAN	kerpeten	QIRĞIOTU	şahinotu, mercangüş
QƏNDSINDIRAN	kerpeten	QIRHAQIR	katliam
QƏPİK-QƏPİK	azar azar	QIRXAYAQ	kırkayak; yengeç
QƏPİK-QURUŞ	az para	QIRXBAYIR	kırkbayır
QƏRƏNFİLÇİÇƏKLİLƏR	karanfilgiller	QIRXBUĞUM	çoban değneği
QƏRİB-QƏRİB	garip garip	QIRXÇƏLLƏK	çark
QƏRİB-QÜRƏBA	garipler	QIRXDAMAR	dayanıqlı; katmanlı
QƏSD-QƏRƏZ	garaz	QIRXDİLLİ	iki yüzlü
QƏSİDƏYAZAN	kasideci	QIRXDON	gövdesi soğan gibi kat kat olan, kırmızı gül açan, yenilen bir bitki
QƏSSABBAŞI	baş kasap	QIRXYARPAQ	çok yapraklı, gül açan ot bitkisi
QƏTEDİCİ	kesici	QIRIM-QIRTI	kırıntı
QƏTL-QARƏT	katil soygun	QIRIM-QIRTIQ	kırıntı
QƏTRƏ-QƏTRƏ	katre katre	QIRIQ-QIRIQ	ufak ufak
QƏTRƏBƏQƏTRƏ	katre katre		
QƏZETSATAN	gazeteci		

QIRIQ-QURAQ	kırıntı	QISAQIÇLI	kısa bacaklı
QIRIQ-QURUQ	darmadağın	QISAQOL	kısa kollu
QIRIQ-SÖKÜK	darmadağın; kırıntı	QISAQOLLU	kısa kollu
QIRIQ-TÖKÜK	darmadağın; kırıntı	QISAQUNDAQLI	kısa dipçikli
QIRIŞ-QIRIŞ	kırıq kırıq	QISAQUYRUQ	kısa kuyruklu
QIRIŞSİFƏT	kırıxık yüzlü	QISAQUYRUQLU	kısa kuyruklu
QIRQOVUL	sülün	QISALİFLİ	kısa lifli
QIRQOVULLUQ	sülün sahası	QISAMETRAJLI	kısa metrajlı
QIRMABADAM	badem, fındık ve ceviz	QISAMÜDDƏTLİ	kısa süreli
QIRMABIĞ	kesik bıyıklı	QISASAÇLI	kısa saçlı
QIRMABIĞLI	kesik bıyıklı	QISAYUNLU	kısa yünlü
QIRMASAQQAL	kesik sakallı	QISIRƏMƏN	yavrusunu emziren kısır hayvan; buzağı
QIRMATÜFƏNG	av tüfəği	QISMA-BOĞMA	baskı
QIRMIZBÖCƏYİ	kırmız böceği	QIŞÇİÇƏYİ	meratia
QIRMIZIBALDIR	pancar	QIŞOTU	kışlaklarda biten yem bitkisi
QIRMIZIBİRÇƏK	kınalı saçlı	QIŞQIR-BAĞIR	bağırıp çağırma
QIRMIZIBOĞAZ	boğazının altı kırmızı olan bir kuş	QIŞQIRIY-BAĞIRIY	haykırıq
QIRMIZIDƏRİLİ	Kızılderili	QITIQOTU	kara turp
QIRMIZIGÖZ	gözleri kanlı; al	QIVIRCIQSAÇ	kıvırcık
QIRMIZIQABIQ	kırmızı kabuklu	QIVIRCIQSAÇLI	kıvırcık
QIRMIZIPEYSƏR	kırmızı boyunlu	QIVIRCIQTEL	kıvırcık
QIRMIZISAQQAL	kırmızı sakallı; dindar	QIVIRCIQTELLİ	kıvırcık
QIRMIZISİFƏT	kırmızı suratlı	QIVIRCIQTÜKLÜ	kıvırcık tüylü
QIRMIZITƏPƏ	kırmızı tepeli	QIVRIM-QIVRIM	kıvrım kıvrım
QIRMIZIYANAQ	al yanaklı	QIVRIMSAÇ	kıvırcık
QIS-QIS	kıs kıs	QIVRIMSAÇLI	kıvırcık
QIS-QIVRAQ	kıskıvrak	QIVRIMSAQQAL	kıvırcık sakallı
QISAAYAQ	kısa ayaklı	QIY-QIY	seksek
QISABOĞAZ	kısa boğazlı	QIYAQOTU	tahılların arasında biten yabani ot
QISABOĞAZLI	kısa boğazlı	QIYIQGÖZ	çekik gözlü; şaş
QISABOY	bodur	QIYIQGÖZLÜ	çekik gözlü
QISABOYLU	bodur	QIZBİBİ	devamlı kızlarla oynayan erkek
QISABOYUN	kısa boyunlu	QIZIL-GÜMÜŞ	altın gümüş
QISABOYUNLU	kısa boyunlu	QIZIL-QIRMIZI	kırmızımsı sarı; dobra dobra
QISABUYNUZ	kölkük	QIZILAĞAC	kızılağac
QISABUYNUZLU	kölkük	QIZILAĞACLIQ	kızılağacılık
QISADALĞAÇI	kısa dalgacı	QIZILBALIQ	Avrupa alabalığı
QISADALĞALI	kısa dalgalı		
QISAQIÇ	kısa bacaklı		

QIZILBAŞ	Kızılbaş	QOHUM-QARDAŞ	akrabalar
QIZILBAYRAQLI	kızılbayrak mükâfalı	QOHUM-QONŞU	konu komşu
QIZILBƏNDLİ	altın çerçevəli	QOHUM-QUDA	hısım akraba
QIZILBOZ	boz	QOL-BOYUN	kucaklaşarak
QIZILBÖCƏK	süslüböcek	QOL-BUDAQ	dal budak
QIZILÇƏTİR	kırmızı kantaron	QOL-BUDAQLI	dallı budaklı
QIZILÇUBUQOTU	altın otu	QOL-QABIRĞA	kol kaburga
QIZILDİŞ	altın dişli	QOL-QANAD	kol kanat
QIZILDİŞLİ	altın dişli	QOL-QIÇ	el ayak
QIZILGÖZ	kızıl gözlü	QOL-QOLA	kol kola
QIZILGÜL	gül	QOLAC-QOLAC	kulaç kulaç
QIZILXALLI	kızıl pullu	QOLBAĞI	bilezik
QIZILQAZ	flamingo; Flaman kuşu	QOLLU-BUDAQLI	dallı budaklı
QIZILQURD	atların bağırsağında oluşan hastalık	QOLLU-QANADLI	dallı budaklı
QIZILQUŞ	kartal	QOLSUZ-QANADSIZ	kolsuz kanatsız
QIZILQUYRUQ	kızılkuyruk (hayvan)	QOLTUQAĞACI	koltuk değneği
QIZILÖZƏK	yemek borusu	QOLTUQALTI	koltuk altı; yastıkcık
QIZILPƏNCƏR	yaylada biten, yenilen bir bitki	QOLTUQSAZI	saz
QIZILSAQQAL	krizopogon (bitki)	QOLUBAĞLI	kolları bağlı
QIZILSÖYÜD	sivri yapraklı söyüt	QOLUÇİRMƏKLİ	kolları sıvamış hâlde
QIZILULDUZLU	kızılyıldızlı	QOLUGÜCLÜ	zorba
QIZILYEL	yılancık	QOLUGÜCLÜLÜK	güçlülük; zorbalık
QIZILZANBAQ	lale	QOLUKƏSİK	kolsuz
QIZLARAĞASI	harem ağası	QOLUQÜVVƏTLİ	güçlü
QIZLARQUŞU	arı kuşu	QOLUZORBA	zorba
QIZQUŞU	arı kuşu	QOLUZORBALIQ	zorbalık
QİSİM-QİSİM	kısım kısım	QOLUZORLU	zorba
QİTƏLƏRARASI	kıtalar arası	QONAQ-QARA	konuk(lar)
QİYMƏ-QİYMƏ	kıyma kıyma	QONAQ-QARALI	konuksever
QİYMƏBALIQ	kıymalı balık	QONAQSEVƏN	konuksever
QİYMƏÇİĞİRTMA	kıymalı yumurta	QONAQSEVƏNLİK	konukseverlik
QİYMƏQOVURMA	kıymalı kavurma	QONAQSEVƏR	konuksever
QİYMƏPLOV	kıymalı plav	QONAQSEVƏRLİK	konukseverlik
QİYMƏŞABALID	kıymalı keşane	QONAQSEVMƏZ	misafir sevmez
QOCALI-CAVANLI	büyükklü küçüklü	QONAQSEVMƏZLİK	misafir sevmezlik
QOÇBAŞI	koçbaşı	QONU-QONŞU	konu komşu
QOÇBUYNUZU	koçboynuzu	QONUM-QONŞU	konu komşu
QODU-QODU	godu godu	QONURGÖZ	ela gözlü
QOHUM-ƏQRƏBA	hısım akraba	QONURGÖZLÜ	ela gözlü

QORABAŞI	üzümlerin olgunlaşp savrulmasından sonra olgunlaşmaya başlayan üzüm	QÖNÇƏDODAQ	gül dudaklı
QORABIŞİRƏN	yazın sığağı	QÖNÇƏDODAQLI	gül dudaklı
QORASUYU	ham üzüm suyu	QÖNÇƏLƏB	gül dudaklı
QORUQ-QAYTAQ	kurallar	QÖVSSƏKİLLİ	kavisli
QORUQ-QAYTAQSIZ	dizginsiz	QRANATATAN	bomba atar
QORXA-QORXA	korka korka	QUBA-QAZ	yaban kazı
QORXU-HÜRKÜ	tehlike	QUCAQ-QUCAQ	kucak kucak
QORXUBİLMƏZ	korkusuz	QUDUZOTU	gritere
QORXUBİLMƏZLİK	yüreklilik	QUL-QARAVAŞ	hizmetçiler
QOŞAATLI	çift atlı	QULAĞAGİRƏN	kulağakaçan; laf taşıyan
QOŞABUTA	çifte desenli	QULAN-QUŞQUN	koşum
QOŞABUYNUZ	iki boynuzlu	QULAQALTI	kulak altı; yastık
QOŞABUYNUZLU	iki boynuzlu	QULAQARDI	kulak ardı
QOŞACİBLİ	iki cepli	QULAQBALIŞI	yastık
QOŞADIRNAQLI	çift parmaklı	QULAQBATIRAN	gümbürtü
QOŞADIRNAQLILAR	çift parmaklılar	QULAQBATIRICI	gümbürtü
QOŞADODAQ	tavşandudak	QULAQBURMA	ceza
QOŞAGÖRƏN	şaşı	QULAQBURMASI	ceza
QOŞAGÖRMƏ	şaşılıq	QULAQKƏSƏN	kulak kesen; hilekâr
QOŞAQANAD	iki kanatlı	QULAQUCU	önemsemeden
QOŞAQANADLI	iki kanatlı	QULAQYOLDAŞI	arkadaş
QOŞALÜLƏ	çifte	QULBİYABANI	gulyabani
QOŞASƏSLİ	diftong, ikiz ünlü	QULDUR-QAÇAQ	çapulcu
QOŞAYARPAQ	çift yapraklı; iki mısralı	QULDURBAŞI	eşkıya başı
QOŞAYELƏN	çift şeritli	QUM-QUM	küme küme
QOŞAYELKƏN	iki yelkenli	QUMBARAATAN	top; gülləci
QOŞAYELKƏNLİ	iki yelkenli	QUMDARISI	tahıl sınıfından yem bitkisi
QOŞUNKEŞDİ	sefer	QUMDAŞI	kumlu taş
QOVOTU	mum çiçeği	QUMƏŞƏN	bufa balığı
QOVRUMGÖZLÜ	ela gözlü	QUMQUMA	matara; tırtıl
QOVURMABOZBAŞ	kavurmabozbaş	QUMQUMAÇI	mızmız
QOVURMAPLOV	kavurmalı pilav	QUMRALSAÇLI	kumral
QOYUN-QUZU	koyun kuzu	QUMSOVURAN	kumkapanı
QOYUNBOĞAN	altınkamışı, karga otu	QUPQURU	kupkuru
QOZBEL	kambur	QUR-QUR¹	guruldama
QOZDƏSTƏ	altıpatlar	QUR-QUR²	sepet
QÖNÇƏDƏHAN	gonca ağızlı	QURAQLIĞADAVAMLI	kurakçıl
QÖNÇƏDƏHƏN	gonca ağızlı	QURBAĞAGÖZ	patlak göz
		QURBAĞAOTU	suşeridi; kamış otu; sığır sazı

QURBAN-SADAĞA	adak kurbanı	QUYRUQALTI	kuskun; kuyruk altı
QURD-QUŞ	kurt kuş	QUYRUQBULAYAN	yağcı; köpek
QURDABƏNZƏR	kurtvari	QUZAPAYI	pamuk çöpü
QURDAĞZI	aslanağzı	QUZUDIŞI	süt dişi
QURDAOXŞAR	kurtvari	QUZUQULAĞI	kuzukulağı
QURDBAĞRI	kurtbağrı	QUZUOTARAN	kuzu çobanı
QURDBASAN	kurt köpeği	QÜBBƏŞƏKİLLİ	kubbemsi
QURDBOĞAN	mavi kaplanboğan	QÜVVƏTÖLÇƏN	güçölçer
QURDEŞƏNƏYİ	düzensizlik; serpmə kan çıbanı		
QURDKOLU	kurdboğan, bağanotu, kaplanboğan, akonit		
QURDQOVAN	solucan düşürücü		
QURDQOVUCU	solucan düşürücü		
QURDOTU	gəzal boynuzu		
QURDU-QURDU	fiskos		
QURŞAQTUTAN	güreşçi		
QURT-QURT	lıkır lıkır		
QURTAQURT	lıkır lıkır		
QURU-ÇÜRÜK	eski püskü		
QURU-QURU	boşu boşuna		
QUŞALUSU	bir tür meyve		
QUŞARMUDU	üvez ağacı		
QUŞATAN	sapan		
QUŞBAXIŞI	kuş bakışı		
QUŞBAŞI	lapa lapa; kuşbaşı		
QUŞBEYİN	kuş beyinli		
QUŞBURUN	sivri burun		
QUŞDİLİ	kuşdili		
QUŞƏLƏYİ	telek		
QUŞƏPPƏYİ	çoban çantası		
QUŞQALXMAZ	yalman		
QUŞQONMAYAN	yalman		
QUŞQONMAZ¹	çok yüksek		
QUŞQONMAZ²	kuşkonmaz		
QUŞNİŞAN	süslü		
QUŞTƏRƏSİ	kuşekmeği, akçaçiçək, çobandağarcığı		
QUŞÜRƏK	korkak		
QUŞÜZÜMÜ	kuşkonmaz		
QUTANQUŞU	pelikan		

L

L AĞ-L AĞ	anlamsız; bozboğaz	L ƏK ƏP A R A N	leke çıkarıcı
L A Ğ-L O Ğ A Z	alay	L Ə L-C A V A H İ R A T	cevahir
L A Ğ İ M A T A N	lağımçı	L Ə L Ə K T Ö K M Ə	tüy dökme
L A X-T A X	boş	L Ə N Ğ Ə R L Ə N Ə-L Ə N Ğ Ə R L Ə N Ə	yalpalayarak
L A X B A L A X	ardına kadar	L Ə N Ğ Ə R Y E R İ Ş	yalpalayarak
L A X T A-L A X T A	parça parça	L Ə N Ğ Ə R Y E R İ Ş L İ	badi yürüyüslü
L A Q-L A Q	lak lak	L Ə P Ə-L Ə P Ə	lapa lapa
L A L-D İ N M Ə Z	sessiz	L Ə P Ə A L T I	çenet altı
L A L-K A R	sağır dilsiz	L Ə P Ə D Ö Y Ə N	dalgalı sahil
L A L-K A R L I Q	sağır dilsizlik	L İ R T Q A R I N	koca göbekli
L A L-M A T	hayretle	L İ F A Y I R A N	lif ayıran
L A L A P İ T İ (K)	kekeme	L İ N Ğ-L İ N Ğ İ	seksek
L A L Ə Ç İ Ç Ə K L İ L Ə R	gelincikgiller	L O B Y A Ç İ L O V	fasulyeli pilav
L A L Ə D O D A Q	al dudaklı	L O D K A D A B A N	yüksek ölçekli
L A L Ə R Ə N Ğ	kırmızı	L O M B A-L O M B A	parmak parmak
L A L Ə Y A N A Q	al yanaklı	L O P A-L O P A	lapa lapa
L A M P A Ü S T Ü	abajur	L O P A B I Ğ	pos bıyıklı
L A P-L A P	hayretle	L O P A B I Ğ L I	pos bıyıklı
L A P A R-L A P A R	benek benek	L O P A Ğ Ö D Ə N	göbekli
L A S-L A S	kat kat	L O P A Ğ Ö D Ə N L İ	göbekli
L A T-L Ü T	çiplak	L O P A Ğ Ö D Ə N L İ K	göbeklilik
L A Y-L A Y¹	kat kat	L O R T Ğ Ö D Ə N	obur
L A Y-L A Y²	bir bir	L O R T Ğ Ö D Ə N L İ	piboğaz
L A Y A R A S I	katman arası	L O R T Q A R I N	pisboğaz
L A Y B A L A Y¹	kat kat	L O R T Q A R I N L I	pisboğaz
L A Y B A L A Y²	ardına kadar	L O T U-B A M B İ L I	hilekâr
L E H M Ə Q A R I N	obur	L O T U-P O T U	dalavereci
L E N T Ə B Ə N Z Ə R	şeritsi	L O T U B A Ş I	baş düzenbaş
L E Ş-L E Ş Ə	yan yana	L O V Ğ A-L O V Ğ A	kibirli
L E Ş S Ö K Ə N	açgözlü	L Ö-L Ö	aylak
L E Ş Y E Y Ə N	leşçil	L Ö K D O D A Q	kalın dudaklı
L Ə B A L Ə B	tıka basa	L Ö K D O D A Q L I	kalın dudaklı
L Ə B B E Y K D E Y Ə N	emir kulu	L Ö K D O D A Q L I Q	kalın dudaklılık
L Ə B Ə L Ə B	tıka basa	L Ö V B Ə R O T U	demir dikenli, inlalotu
L Ə Ç Ə K-L Ə Ç Ə K	yaprak yaprak	L Ö V H Ə Ş Ə K İ L L İ	levhamsı
L Ə Ç Ə K O T U	su keneviri, kurtayağı	L Ö V H Ə Y A Z A N	tabelacı
L Ə H L Ə Y Ə-L Ə H L Ə Y Ə	nefes nefese	L Ü L Ə-L Ü L Ə	boru gibi
L Ə K Ə-L Ə K Ə	lekeli	L Ü L Ə K A B A B	kıyma kebab

LÜLƏKABABLIQ	kebablık
LÜLƏMAYA	bingıldak; sertleşmemiş yumurta
LÜM-LÜM	bütün bütün
LÜT-ANADANGƏLMƏ	anadan üryan
LÜT-ƏTCƏ	çırılçıplak
LÜT-MADƏRZAD	çırılçıplak
LÜT-MÜT	çıplak
LÜT-ÜRYAN	üryan; yoksul

M

MAÇA-MAÇA	aşık (oyunu)	MARALYONCASI	Ren likeni
MAÇAMAÇ	şapur şapur	MARÇAMARÇ	şapur şapur
MADDƏBƏMADDƏ	madde madde	MARÇAMARÇLA	şapur şapur
MAHUR-HİNDİ	Azərbaycan klasik makamlarından birinin adı	MARKSİST-LENİNÇİ	Marksist-Leninist
MAL-DAVAR	büyükbaş hayvanlar	MARTIQUŞU	martı
MAL-DÖVLƏT	servet	MASABƏYİ	meclisi yöneten
MAL-HEYVAN	büyükbaş hayvanlar	MASABƏYİLİK	meclis yöneticiliği
MAL-QARA	büyükbaş hayvanlar	MASAÜSTÜ	masaüstü; başucu (şey)
MAL-QARAÇI	sığırcı	MAŞINQAYIRAN	makine yapımı
MAL-QARAÇILIQ	hayvancılık	MAŞINQAYIRMA	makine endüstrisi
MAL-QARALI	hayvan besleyen	MAŞINSÜRƏN	makinist
MAL-MADAR	servet	MAT-MAT	hayretle
MAL-MÜLK	servet	MAT-MƏBHUT	hayretle
MAL-PUL	zenginlik	MAT-MƏƏTTƏL	hayretle
MALAALTI	astar	MAT-QUT	nutuk
MALABAXAN	sığırtmaç	MATDIM-MATDIM	şaşkın şaşkın
MALAÇƏKƏN	sıvacı	MAVİGÖZ	maviş
MALAMAL	doğdolu	MAYABAŞ	başa baş
MALAŞƏRİK	hissedar	MAYABAŞLIQ	başa başlık
MALBAŞ	ahmak	MAYAOTU	şerbetçiotu, ömerotu, mayaotu
MALBAŞLIQ	ahmaklık	MAYBÖCƏYİ	mayıs böceği
MALCANLI	tutumlu, cimri	MAYGÜLÜ¹	pasbaş patka
MALCANLILIQ	tutululuk	MAYGÜLÜ²	şebboy
MALÇƏKƏN	kantarcı	MAYİSGÜLÜ	şebboy
MALDİLİ	kaynanadili; Frenk inciri, firavun inciri	MAYYA-SOKE	Güney Afrika'da bir dil ailesi
MALKƏLƏMİ	hayvan yemi olarak kullanılan bir lahana türü	MAZI-MAZI	topaç
MALYEMƏZ	pinti	MEHTƏRBAŞI	seyisbaşı
MAMIROTU	mercan otu, yıldızıyosun	MEŞƏ-ÇÖL	ara
MANQABAŞCI	ekipbaşı	MEŞƏARASI	ara
MANQABAŞÇILIQ	ekipbaşılık	MEŞƏBƏYİ	ormancı
MANQABAŞÇISI	ekipbaşı	MEŞƏBƏYİLİK	ormancılık
MANQABAŞI	ekipbaşı	MEŞƏCÜLLÜTÜ	çulluk
MANQABAŞILIQ	ekipbaşılık	MEŞƏDOĞRAYAN	oduncu
MARALBAXIŞLI	ceylan gözlü	MEŞƏQIRAN	oduncu; ağaç kesici alet
MARALFINDIĞI	Azərbaycan'da biten fındık türü	MEŞƏQIRMA	odunculuk
		MEŞƏSALMA	ormanlık oluşturma
		METALAOXŞAR	metalsi

METALDOĞRAYAN	metal kesici	MƏLƏKMİSAL	melek yüzlü
METALƏRİDƏN	dökümcü	MƏLƏKSİMA	melek gibi
METALKƏSƏN	metal kesici	MƏLƏKSİMALI	melek yüzlü
METALYAYAN	haddeci	MƏLƏKSURƏT	melek yüzlü
MEYİTSİFƏT	ölü suratlı	MƏLƏKSURƏTLİ	melek yüzlü
MEYMUNABƏNZƏR	maymunsu	MƏLƏKÜZLÜ	melek yüzlü
MEYMUNAOXŞAR	maymunsu	MƏLUL-MƏLUL	melül melül
MEYMUNOYNADAN	hokkabaz	MƏMƏYEYƏN	bebek
MEYNƏQURDU	asma kurdu	MƏN-MƏN	övünme
MEYVƏQURUDAN	kurutucu	MƏNALI-MƏNALI	manalı manalı
MEYVƏYETİRİCİ	verimli	MƏNALI-MƏNASIZ	anlamsızca
MEYXOŞ	mayhoş	MƏNƏM-MƏNƏM	övünme
MEYXOŞLUQ	mayhoşluk	MƏNƏM-MƏNƏMLİK	kibirlik
MƏDD-CƏZR	medcezir	MƏNLİ-SƏNLİ	benli senli
MƏDƏALTI	mide altı	MƏNZİL-MƏNZİL	menzil menzil
MƏDƏNARASI	maden arası	MƏNZİLBƏMƏNZİL	menzil menzil
MƏDƏNİ-KÜTLƏVİ	toplumsal	MƏRCANOTU	kestere, karabaş, betunka, solucan otu
MƏFTUNEDİCİ	meftun edici	MƏRCANQULU	kavkı
MƏĞLUBEDİLMƏZ	yenilmez	MƏRCİÇİLOV	mercimekli pıllav
MƏĞLUBEDİLMƏZLİK	yenilmezlik	MƏRCİPLOV	mercimekli pıllav
MƏĞRUR-MƏĞRUR	gururlar	MƏRƏ-MƏRƏ	bilya oyunu
MƏĞZİBADAM	badem içi	MƏRKƏZDƏNQAÇAN	merkezkaç
MƏHLULQARIŞDIRAN	kariştirici	MƏRKƏZƏQAÇAN	merkezcil
MƏHSULVERİCİ	verimli	MƏRTƏBƏ-MƏRTƏBƏ	kat kat
MƏHVEDİCİ	yok edici	MƏRTƏBƏARASI	katlararası
MƏHVEDİLMƏZ	yok edilmez	MƏRTƏBƏYARIM	bodrumlu
MƏHZUN-MƏHZUN	mahzun mahzun	MƏRYƏMBÖCƏYİ	nemli yerlerde yaşayan ve tespibböceğine benzeyen kabuklu bir hayvan
MƏXMƏRGÜLÜ	kadife çiçeği	MƏRYƏMNOXUDU	kısacık mahmut, yer meşesi, dalak otu, kurtluca, yer palamudu
MƏKƏBUĞDASI	mısır	MƏRYƏMOTU	Meryem otu
MƏKTƏBDƏNKƏNAR	okuldışı	MƏRYƏMQURDU	nemli yerlerde yaşayan ve tespibböceğine benzeyen kabuklu bir hayvan
MƏKTƏBƏQƏDƏR	okul öncesi	MƏSAFƏÖLÇƏN	telemetre
MƏKTƏBLƏRARASI	okullar arası	MƏSTEDİCİ	mestedici
MƏKTƏBYANI	okul yanı	MƏSTEDİCİLİK	mestedicilik
MƏKTƏBYAŞLI	okul çağında	MƏSUM-MƏSUM	masumcasına
MƏKTUBPAYLAYAN	postacı	MƏTƏ-MƏTƏ	daire oyunu
MƏQSƏDƏUYĞUN	makbul		
MƏQSƏDƏUYĞUNLUQ	makbulluk		
MƏLƏKÇÖHRƏ	melek yüzlü		
MƏLƏKÇÖHRƏLİ	melek yüzlü		
MƏLƏKMƏNZƏR	melek yüzlü		

MƏYUS-MƏYUS	ümitsizlik	MİNNƏT-SÜNNƏT	yalvar yakar
MƏZARDAŞI	mezar taşı	MİSƏRİDƏN	bakır eritici
MƏZƏMMƏTEDİCİ	yerici	MİSKİN-MİSKİN	misikin misikin
MƏZHƏKƏYAZAN	güldürü yazarı	MİSQAL-TƏRƏZİ	kuyumcu terazisi
MƏZLUM-MƏZLUM	mazlum mazlum	MİSYAYAN	haddeci
MIĞMIĞ	sivrisinek	MİŞARAĞZI	talaş
MIĞMIĞA	sivrisinek	MİŞARAOXŞAR	testere dişli
MIĞMIĞI	sivrisinek	MİŞARBALIĞI	testere balığı
MİR-MİR	mırıltı sesi	MİŞARDAŞI	kübik taş
MİRMİRİ	Mersin morinası	MİŞARDİŞLİ	testere dişli
MİRT-MİRT	vır vır	MİŞARKƏPƏLİ	talaş
MİSMİRİQ	memnuniyetsiz yüz ifadəsi, surat	MİTİL-ŞİTİL	eski püskü
MİŞHAMİŞ	mışıl mışıl	MİYOPİŞİYİ	yaban kedisi
MİŞİL-MİŞİL	mışıl mışıl	MİYOV-MİYOV	miyav miyav
MİXABƏNZƏR	çivimsi	MİZAN-TƏRƏZİ	mizan terazi
MİZMİZ	mızımız	MODELQAYIRAN	modelist
MİZMİZİ	mızımız	MOLLABAŞI¹	mollabaşı
MİXƏKGÜLÜ	sarı şebboy, adi şebboy, duvar şebboyu	MOLLABAŞI²	sarı papatya, öküzgözü
MİXƏKKİMİLƏR	karanfilgiller	MOLLANƏSRƏDDİNÇİLƏR	Molla Nasrettin dergisi etrafında toplananlar
MİL-MİL	çizik çizik; hisse hisse	MOLLASAYAQ	dindar
MİLÇƏKQAPAN	sinekkapan	MOLLATÜTƏK	su üzerinde uçan kısa ömürlü böcek
MİLÇƏKQIRAN	delimantar, sinek mantarı, gelin mantarı, yalancı altınmantar; sinekkapan	MORUQKİMİLƏR	güllgiller
MİLÇƏKTUTAN	sinekkapan	MOTALPAPAQ	kalpaklı; çarıklı
MİLÇƏKVURAN	sinekkapan	MOTALPAPAQLI	kalpaklı; çarıklı
MİLÇƏKYEYƏN	sinekle beslenen böcek	MOTALQARIN	kocagöbek
MİLƏMİL	çizgi çizgi	MOTORQAYIRAN	motor üreten
MİLYON-MİLYON	milyonlarca	MOTOYÜRÜŞ	motokros
MİN-MİN	binlerce	MÖHKƏM-MÖHKƏM	sıkı sıkıya
MİNAATAN	havan topu	MÖVSÜMQABAĞI	mevsim öncəsi
MİNAAXTARAN	mayın tarayıcı	MÖVÜCALAN	kak yeri
MİNAÇİÇƏYİ	mine çiçeği	MUMGÜVƏSİ	petek güvesi
MİNADÜZƏN	mayıncı	MUNCUQ-MUNCUQ	boncuk boncuk
MİNAGÜLÜ	mine çiçeği	MUNCUQGÖZ	boncuk gözlü
MİNASAÇAN	havan topu	MURADÇİÇƏKLİLƏR	çiçekləri dörd daire üzere dizilen bitki sınıfı
MİNBAŞI	binbaşı	MURDARÇAÇİÇƏKLİLƏR	cehrigiller
MİNDİLLİ	yalancı	MUŞHAMUŞ	mışıl mışıl
MİNİ-MİNİ	mini mini	MÜƏYYƏNEDİCİ	belirtici

MÜFTƏ-MÜFTƏ	boşu boşuna
MÜHAFİZƏEDİCİ	koruyucu
MÜXTƏLİFCİNSLİ	ayrı türden
MÜXTƏLİFMƏNALI	değişik anlamlı
MÜXTƏLİFNÖVLÜ	heterojen
MÜXTƏLİFÖLÇÜLÜ	türlü ölçülü
MÜXTƏLİFRƏNGLİ	rengârenk
MÜXTƏLİFSƏSLİ	akortsuz; farklı fikirli
MÜXTƏLİFTƏRƏFLİ	çeşitkenar
MÜXTƏLİFYANLI	çeşitkenar
MÜLK-İMARƏT	mülk
MÜLK-MAL	mal mülk
MÜNASİBƏTLİ-MÜNASİBƏTSİZ	yerli yersiz
MÜNƏCCİMBAŞI	astrolog
MÜQAYİSƏLİ-TARİXİ	karşılaştırmalı tarixi
MÜRƏKKƏBQABI	mürekkeplik
MÜRƏKKƏBQURUDAN	mürekkep kâğıdı
MÜRƏKKƏBSİLƏN	silgi
MÜŞAYİƏTEDİCİ	eşlik eden

N

NAĞARAÇALAN	davulcu	NAZİKDODAQ	ince dudaklı
NAĞILBAŞI	giriş	NAZİKDODAQLI	ince dudaklı
NAQQABALIĞI	yayın	NAZİKQABIQ	ince kabuklu
NALQIRAN	taşlık	NAZİKQABIQLI	ince kabuklu
NALŞƏKİLLİ	nal şeklinde	NAZİKQAŞ	ince kaşlı
NALTÖKƏN	taşlık	NAZİKQAŞLI	ince kaşlı
NAM-NİŞAN	işaret; ad san	NAZİKMƏZAC	nazik
NARARMUDU	bir tür güz armudu	NAZİKÜRƏK	yumuşak kalpli
NARBİTİ	yaprak biti	NAZİKÜRƏKLİ	yumuşak kalpli
NARIN-NARIN	küçük küçük	NAZİKVÜCUD	ince yapılı
NARINDİŞ	ufak dişli	NAZİKVÜCUDLU	ince yapılı
NARINDİŞLİ	ufak dişli	NAZİKYPAPAQ	ince yapraklı
NARINTÜK	narın tüylü	NAZİKYPAPAQLI	ince yapraklı
NARINTÜKLÜ	narın tüylü	NAZLI-DUZLU	işveli
NARINYARPAQ	narın yapraklı	NAZNAZI	ağır tempolu Azərbaycan oyun havası
NARINYARPAQLI	narın yapraklı	NEFTAYIRAN	rafineri; rafinerici
NARQOVURMA	narlı kızartma	NEFTAYIRMA	petrol işleme
NARQOVURMASI	narlı kızartma	NEFTÇIXARAN	sondajcı
NARQURDU	Akdeniz meyvə sineği	NEFTÇIXARMA	petrol çıxarma
NARŞƏRAB	nar ekşisi	NEFTDAŞIYAN	petrol tankeri
NATIQBURUN	yassı burunlu	NEFTTƏMİZLƏYƏN	petrol təmizleyici
NAXIROTARAN	sığirtmaç	NƏFƏS-NƏFƏSƏ	burun buruna
NAXIŞAÇAN	oymacı	NƏFƏSALMA	soluk alma
NAZ-NƏVAZİŞ	okşama	NƏFƏSVERMƏ	soluk verme
NAZ-QƏMZƏ	işve	NƏM-NÜM	mırın kırın
NAZBALINC	tüy yastık	NƏRDTAXTA	tavla
NAZBALIŞ	tüy yastık	NƏRMƏ-NAZİK	çitkırıldım
NAZBALIŞI	tüy yastık	NƏRMƏ-NAZİKLİK	incelik
NAZƏNİN-NAZƏNİN	nazla	NƏRTAXTA	tavla
NAZİKBALDIR	gümüşoytu	NƏSİLBƏNƏSİL	nesilden nesle
NAZİKBEL	ince belli	NƏSİLDƏN-NƏSLƏ	nesilden nesle
NAZİKBELLİ	ince belli	NƏSİLDƏNGƏLMƏ	kalıtsal
NAZİKBƏDƏN	ince yapılı	NƏVƏ-NƏTİCƏ	gelecek kuşaklar
NAZİKBƏDƏNLİ	ince yapılı	NƏZƏR-DİQQƏT	fikir
NAZİKBIĞ	kaytan bıyıklı	NƏZİR-NİYAZ	adək
NAZİKBIĞLI	kaytan bıyıklı	NİCATVERİCİ	kurtarıcı
NAZİKDİŞ	ufak dişli	NİŞANBƏNİŞAN	bütün şərtləriylə
NAZİKDİŞLİ	ufak dişli		

NİZAM-İNTİZAM	asayiş
NOVELLAYAZAN	hikâye yazarı
NOVRUZGÜLÜ	nevruz çiçeği
NOVRUZQABAĞI	bayram öncesi
NOXUDFALI	nohut falı
NÖQTƏBƏNÖQTƏ	noktası noktasına
NÖQTƏSİ-NÖQTƏSİNƏ	noktası noktasına
NÖV-NÖV	türlü türlü
NÖVARASI	türlerarası
NÖVBƏDƏNKƏNAR	olağanüstü
NÖVBƏNÖV	türlü türlü
NURSAÇAN	nur saçan
NÜFUZEDİCİ	etkili
NÜVƏDAXİLİ	çekirdek içi

O

O-BU	o bu	ONBİRİLLİK	onbir yıllık
OBABAŞI	obabaşı	ONBİRLİK	onbirlik
OD-ALOV	ateş	ONBUCAQ	on açılı
OD-OCAQ	ocak, soba	ONBUCAQLI	on açılı
OD-YALOV	ateş	ONDÖRDLÜK	on dördlük
ODABAŞI	odabaşı	ONGİRVƏNKƏLİK	on girvenke ağırlığında
ODADAVAMLI	ıyıya dayanıklı	ONGÜNLÜK	on günlük
ODADAVAMLILIQ	ıyıya dayanıklılıq	ONİKİBARMAQ	onikiparmak bağırsağı
ODADAVAMSIZ	ıyıya dayanıqsız	ONİKİLİK	on ikilik
ODADAVAMSIZLIQ	ıyıya dayanıqsızlıq	ONİLLİK	on yıllık
ODLU-ALOVLU	ateşli	ONKÜNC	on yüzlü
ODLU-ODLU	ateşli ateşli	ONKÜNCLÜ	on yüzlü
ODPÜSKÜRDÜCÜ	ateş püskürten	ONQAT	on katlı
ODPÜSKÜRƏN	ateş püskürten	ONQATLI	on katlı
ODSAÇAN	alev makinesi	ONQƏPİKLİK	on kapiklik
ODSÖNDÜRƏN	söndürücü	ONQRAMLIQ	on gramlik
ODUNKƏSƏN	oduncul	ONMANATLIQ	onluk
ODUNQIRAN	balta; oduncu	ONMƏRTƏBƏ	on katlı
OĞLANLI-QIZLI	oğlanlı kızlı	ONMƏRTƏBƏLİ	on katlı
OĞRU-ƏYRİ	hırsızlar	ONMİNLIK	on binlik
OĞRU-QULDUR	soyguncu	ONOTAQLI	on odalı
OĞRUBAŞI	uğrubaşı	ONSİNİFLİ	on sınıflı
OĞRUN-OĞRUN	gizlice, gizli gizli	ONTONLUQ	on tonluk
OĞUL-UŞAQ	çoluk çocuk	ONYAŞAR	on yaşında
OXUYUB-YAZMAQ	okuyup yazmaq	ONYAŞLI	on yalında
OLAN-OLMAZ	mevcudat	ONYERLİ	on kişilik
OLAN-QALAN	olup kalan	ORA-BURA	ora bura
OLMAYA-OLMAYA	sakın	ORADA-BURADA	orada burada
OLSA-OLSA	olsa olsa	ORADAN-BURADAN	oradan buradan
OLUB-KEÇƏN	olup geçen	ORDUBAŞI	komutan
OLUB-KEÇMİŞ	olup geçmiş	ORQANÇALAN	orgçu
ON-ON	onar onar	ORTABAB	orta; normal
ONAÇILAN	onlu (silah)	ORTABABLIQ	normallik
ONALTILIQ	on altılık	ORTABOYLU	orta boylu
ONATILAN	onlu (silah)	ORTASİN	orta yaşlı
ONBAŞI	onbaşı	ORTASİNLİ	orta yaşlı
ONBAŞILIQ	onbaşılıq	ORTAYAŞ	orta yaşlı
ONBEŞLİK	onbeşlik	ORTAYAŞLI	orta yaşlı

OT-ALAF	ot; yem
OTABƏNZƏR	otsu
OTBİÇƏN	biçer
OTÇALAN	biçici; biçer
OTDOĞRAYAN	doğrama makinesi
OTTARLALI	toprağın verimliliğini artırmak için zaman aşırı ot ekle usulü
OTURUB-DURMA	düşüp kalkma
OTURUB-DURMAQ	düşüp kalkmaq
OTUZGÜNLÜK	otuz günlük
OTUZİLLİK	otuz yıllık
OTUZMƏRTƏBƏ	otuz katlı
OTUZMƏRTƏBƏLİ	otuz katlı
OTYƏYƏN	otçul
OTYİĞAN	ot toplayan
OVÇUOTU	kanavcıotu
OVQATTƏLXLİK	keyifsizlik
OVMAFƏTİR	gevrek çörek
OVUC-OVUC	avuç avuç
OX-KAMAN	ok yay
OX-YAY	ok yay
OXABƏNZƏR	okvari
OXATAN¹	okçu
OXATAN²	Yay Burcu
OXQABI	sadak
OXŞƏKİLLİ	okvari
OXŞƏKİLLİLİK	okvarilik
OXU-YAZI	okuma yazma
OXUYUB-ÇALAN	çalıp söyleyen
OXUYUB-YAZMA	okuyup yazma
OXYARPAQ	su oku
OYNAYA-OYNAYA	kolaycacık; memnuniyetle
OYUN-OYUNCAQ	oyuncaklar

Ö

ÖFKƏLİ-ÖFKƏLİ	sinirli sinirli	ÖTÜR-ÖTÜR	aktarma
ÖGEY-DOĞMALIQ	tarafgirlik	ÖTÜRHAÖTÜR	aktarma
ÖHÖ-ÖHÖ	öhö	ÖVLADCANLI	evlât düşkünü
ÖKÜZGÖZÜ	öküzgözü	ÖYÜD-NƏSİHƏT	öyüt nasihat
ÖLÇÜ-BİÇİ	ölçü	ÖYÜDVERİCİ	öğretici
ÖLÇÜB-BİÇMƏ	ölçüp biçme	ÖZBAŞINA	kendi başına
ÖLÇÜB-BİÇMƏK	ölçüp biçmek	ÖZBAŞINALIQ	hercümerçlik
ÖLÇÜLÜB-BİÇİLMƏ	ölçülüp biçilme	ÖZGƏYERLİ	yabancı
ÖLÇÜLÜB-BİÇİLMƏK	ölçülüp biçilmək	ÖZUAÇILAN	otomatik ateşlenen; otomatik açılan
ÖLÇÜLÜB-BİÇİLMİŞ	ölçülüp biçilmiş	ÖZÜBOŞALDAN	damperli kamyon
ÖLÇÜSÜZ-BİÇİMSİZ	düşüncesiz; biçimsiz	ÖZÜNDƏNBƏY	kibirli
ÖLÇÜYƏGƏLMƏZ	muazzam	ÖZÜNDƏNGETMƏ	baygınlık
ÖLÇÜYƏGƏLMƏZLİK	fevkaladelik	ÖZÜNƏBƏY	kibirli
ÖLDÜ-QALDI	yazgı	ÖZÜNƏXİDMƏT	kendine hizmet
ÖLƏ-ÖLƏ	güç bela	ÖZÜNƏNƏZARƏT	otokontrol
ÖLMƏ-DİRİL	zorlukla	ÖZÜNÜÇƏKƏN	kasıntı
ÖLÜB-DİRİLMƏ	ölüp dirilme	ÖZÜNÜDARTAN	kasıntı
ÖLÜB-DİRİLMƏK	ölüp dirilmək	ÖZÜNÜİDARƏ	özyönetim
ÖLÜB-İTƏN	ölen yiten	ÖZÜNÜQORUMA	özsavunma
ÖLÜB-ÖLDÜRMƏ	öldürməyə teşebbüs etme; kavga etme	ÖZÜNÜMÜDAFIƏ	özsavunma
ÖLÜB-ÖLDÜRMƏK	öldürməyə teşebbüs etmək; kavga etmək	ÖZÜNÜMÜŞAHİDƏ	otokontrol
ÖLÜM-DİRİM	ölüm kalım	ÖZÜNÜTƏNQİD	özeleştirici
ÖLÜM-İTİM	ölüm yitim	ÖZÜNÜTƏRBİYƏ	kendini terbiyə
ÖLÜM-ZÜLÜM	çok zorlukla	ÖZÜYAZAN	kaydedici
ÖLÜMQABAĞI	ölüm öncəsi	ÖZÜYERİYƏN	motorlu
ÖLÜYUYAN	mürdeşir		
ÖRDƏKBURUN	gagalı memeli		
ÖRT-BASDIR	gizleme		
ÖRTÜB-BASDIRMA	saklama		
ÖRTÜB-BASDIRMAQ	saklamak		
ÖRTÜLÜTOXUMLULAR	kapalı tohumlular		
ÖSKÜRƏKOTU	öksürük otu, kelotu, devetabanı		
ÖTƏ-BƏRİ	öteberi		
ÖTKƏM-ÖTKƏM	kibirli kibitli		
ÖTÜB-KEÇMƏ	geçme		
ÖTÜB-KEÇMƏK	geçmek		

P

PAL-PALTAR	giyim kuşam	PAYIZSIYƏNƏYİ	iri gözlü balık türü
PAL-PALTARLI	giyim kuşamlı	PAYLI-LÜŞLÜ	hediyeli
PALAZQULAQ	kepçe kulaklı; kâğıt para	PAZŞƏKİLLİ	kazıqvari
PALAZTOXUYAN	dokumacı	PENCƏK-ŞALVAR	ceket pantolon
PALÇİQTUTAN	sıvacı	PEYĞƏMBƏRÇİÇƏYİ	peygamber çiçeği (mavi), mavi kantaron, belemir
PALLI-PALTARLI	giyim kuşamlı	PEYİNDAGIDAN	gübre serpen
PALTARASAN	askı	PEYİNQRDU	gübre böceği
PALTARASILAN	askı	PEYİNSƏPƏN	gübre serpen
PALTARBİÇƏN	biçici	PƏH-PƏH	pehpeh
PALTARKƏSDİ	biçki	PƏLƏBİĞ	palabıyık
PALTARTİKƏN	terzi; dikici	PƏLƏBİĞLI	palabıyık
PALTARYUYAN	çamaşırcı	PƏLƏQULAQ	kepçe kulaklı
PAMBIQATAN	hallaç	PƏLƏQULAQLI	kepçe kulaklı
PAMBIQQURUDAN	kurutma makinesi	PƏNCƏ-PƏNCƏ	pençe pençe
PAMBIQTƏMİZLƏYƏN	çırçır fabrikası	PƏNCƏRƏALTI	pencere eşiği
PAMBIQYIĞAN	pamuk toplayan	PƏNCƏRƏÜSTÜ	pencere üstü
PAPAQALDIQAÇ	kalpak kaçıрма oyunu	PƏNCƏÜZGƏCLİLƏR	saçak yüzgeçlilər
PAPAQGÖTÜRDÜQAÇ	kalpak kaçıрма	PƏNCŞƏNBƏ	perşembe
PAPİROSALIŞDIRAN	çakmak	PƏPƏYEYƏN	çocuk
PAPİROSDOLDURAN	sigara saran	PƏRDƏ-PƏRDƏ	perde perde
PAPİROSQABI	sigara tablası	PƏRDƏARASI	ara
PAPİROSYANDIRAN	çakmak	PƏRƏQULAQ	kepçe kulak
PAR-PAR	pırıl pırıl	PƏRƏN-PƏRƏN	darmadağın
PARA-PARA	pare pare	PƏRİCAMAL	periçehre
PARADIRNAQ	çift tırnaklı	PƏRİÇÖHRƏ	periçehre
PARÇA-PARÇA	parça parça	PƏRİSİMA	periçehre
PARÇA-TİKƏ	paramparça	PƏRİSURƏT	periçehre
PARÇABOZBAŞ	parçabozbaş	PƏRİÜZ	periçehre
PARÇADÖŞƏMƏ	parça döşeme	PƏRİÜZLÜ	periçehre
PARIL-PARIL	parıl parıl	PƏRLİ-BUDAQLI	dallı budaklı
PARTAPART	patır patır	PƏRPƏRƏNG	semizotu
PAXLAPLOV	baklalı pilav	PƏRPƏTÖYÜN	semizotu
PAY-BÖLÜŞ	paylaşma	PƏRT-PƏRT	üzgün üzgün
PAY-LÜŞ	pay	PIÇ-PIÇ	fısır fısır
PAY-PIYADA	yayan	PIÇAPIÇ	fısır fısır
PAYAÇƏPƏRİ	kazık çit	PIÇHAPIÇ	fısır fısır
PAYIZGÜLÜ	kasımpatı, krizantem	PIRÇİM-PIRÇİM	çok anlamında

PİSPİSA	karafatma
PİÇBURAN	tornavida
PİLƏQURDU	ipek böceği
PİLLƏ-PİLLƏ	adım adım
PİNQ-PONQ	masa tenisi
PİS-PİS	kötü kötü
PİSNİYYƏTLİ	kötü niyetli
PİSNİYYƏTLİLİK	kötü niyetlilik
PİŞ-PİŞ	pisi pisi
PİŞXİDMƏTBƏŞİ	Padişahın baş hizmetçisi
PİŞİKOTU	kedi otu
PİŞİM-PİŞİMLƏ	tatlı dille
PİŞPİŞİ	söğüt
PİYALƏGÖZ	at gözlü
PİYALƏGÖZLÜ	at gözlü
PLAŞ-ÇADIR	hem pardösü hem çadır olarak kullanılan giyim eşyası
POLADƏRİDƏN	çelik dökümcü
POLADƏRİTMƏ	çelik eritme
POLADYAYAN	haddeci
POLADYAYMA	haddeleme
POTABOY	bodur
POTABOYLU	bodur
PRİZMAŞƏKİLLİ	prizmavari
PUÇUR-PUÇUR	damla damla
PUDRAQABI	puçralık
PUL-MUL	para mara
PUL-PARA	para mara
PUL-PƏNƏ	para mara
PUL-PUL	parça parça
PULSUZ-PARASIZ	parasız; fakir
PÜSTƏQARIN	az yiyen

R

RADİOVERİCİ	verici
RADİOVERİLİŞİ	radio yayımı; radio yayını
RAHAT-RAHAT	rahat rahat
RAKETQAYIRMA	roketçilik
RASTABAZAR	pazar
RAYONLARARASI	bölgelərarası
RƏDDEDİLMƏZ	reddedilmez
RƏFEDİCİ	reddeden
RƏHMDİLLİK	merhamətli
RƏNCİDƏHAL	gücenik
RƏNCİDƏXATİR	gücenik
RƏNCİDƏQƏLB	gücenik
RƏNG-RƏNG	rengârenk
RƏNGARƏNG	rengârenk
RƏNGARƏNGLİK	rengârenklik
RƏNGBƏRƏNG	rengârenk
RƏNGBƏRƏNGLİK	rengârenklik
RİŞTƏ-RİŞTƏ	ince ince
RİŞXƏNDEDİCİ	alaylı
RİZƏ-RİZƏ	ufak ufak
ROMBABƏNZƏR	baklavamsı
ROMBAOXŞAR	baklavamsı
ROMBŞƏKİLLİ	baklavamsı
RUBƏRU	yüz yüze
RUHOXŞAYAN	canlandırıcı
RUHOXŞAYICI	canlandırıcı
RUHVERİCİ	canlandırıcı
RÜSVAYEDİCİ	rezil edici

S

SAATBASAAT	saat saat	SAFÜRƏKLİ	açık yürekli
SAATQABI	saat kesesi	SAFÜRƏKLİLİK	samimilik
SABAH-BİRİGÜN	yarın öbür gün	SAĞ-SALAMAT	sağ salim
SABAH-SABAH	sabah sabah	SAĞ-SALAMATLIQ	saü salimlik
SABAHGÜLÜ	kadife çiçeği	SAĞ-SOL	sağ sol
SABİTQƏDƏM	sebatlı	SAĞDIŞ-SOLDIŞ	sağdıç solduç
SABUNBİŞİRƏN	sabuncu	SAĞLAMBƏDƏNLİ	sağlıklı
SABUNQABI	sabunluk	SAKİT-SAKİT	sessiz sessiz
SABUNOTU	sabunotu	SAKİTEDİCİ	sakinleştirici
SACAYAĞI	sacayağı	SAQQAQUŞU	saka kuşu
SACAYAQ	sacayağı	SAQQIZAĞACI	sakız ağacı
SACİCİ	sac kavurması	SALAM-DUA	selam
SAÇ-BİRÇƏK	saç	SALAM-KALAM	selam
SAÇ-SAQQAL	saç sakal	SALAMSIZ-KALAMSIZ	selamsız kelamsız
SAÇAQ-SAÇAQ	saçak saçak	SALLABAŞ	sallabaş; somurtkan
SAÇAYIRAN	firkete	SALLABIĞ	sarkık bıyıklı
SAÇBAĞI	bağ	SALLANA-SALLANA	salına salına
SAÇLI-BİRÇƏKLİ	saçlı zülüflü	SALLAQBIĞ	sarkık bıyıklı
SAÇLI-SAQQALLI	saçlı sakallı	SALLAQBIĞLI	sarkık bıyıklı
SAÇQIRAN	saçkıran	SALLAQDODAQ	sarkık dudaklı
SAÇŞƏKİLLİ	saçvari	SALLAQDODAQLI	sarkık dudaklı
SAÇYOLMA	kavga	SALLAQQARIN	sarkık göbekli
SADƏDİL	temiz kalpli	SALLAQQARINLI	sarkık göbekli
SADƏDİLLİK	temiz kalplilik	SALLAQQULAQ	sarkık kulaklı; haysiyetsiz
SADƏQƏLB	temiz kalpli	SALLAQQULAQLI	sarkık kulaklı
SADƏQƏLBLİK	temiz kalplilik	SALXIM-SALXIM	salkım salkım
SADƏLÖVH	saf	SALXIMABƏNZƏR	salkımsı
SADƏLÖVHANƏ	safçasına	SALXIMÇİÇƏK	salkım çiçekli
SADƏLÖVHCƏSİNƏ	safçasına	SALXIMÇİÇƏKLİ	salkım çiçekli
SADƏLÖVHLÜK	saflik	SANCAĞAOXŞAR	salkımsı
SADƏÜRƏKLİ	temiz kalpli	SANİYƏÖLÇƏN	kronometre
SAF-ÇÜRÜK	iyi kötü	SAPABƏNZƏR	ipliksi
SAFDİL	temiz kalpli	SAPBASAĞ	sapasağlam
SAFDİLLİLİK	temiz kalplilik	SAPPASAĞ	sapasağlam
SAFQANLI	saf kan	SAPSAĞ	sapasağlam
SAFQANLILIQ	saf kanlılık	SAPSAĞLAM	sapasağlam
SAFQƏLBLİ	safdil, safdili	SAPSAĞLAMLIQ	sapasağlamlık
SAFQƏLBLİLİK	temiz kalplilik	SAPSAĞLIQ	sapasağlamlık

SAPSARI	sapsarı	SARIYAÇALAR	sarımsı
SAPSARILIQ	sapsarılik	SARIYAĞIZ	sarışın
SAPŞƏKİLLİ	ipliksi	SARIYANIZ	sarışın
SARALIB-SOLMA	sararıp solma	SARIZANBAQ	sarızambak
SARALIB-SOLMAQ	sararıp solmaq	SARSAQ-SARSAQ	aptal aptal
SARI-BOZUMTUL	sarımsı gri	SATHASAT	canlı ticaret
SARI-KÜRƏN	sarımsı kahverengi	SATIB-SOVMA	satıp savma
SARI-QIRMIZI	sarı kırmızı	SATIB-SOVMAQ	satıp savmaq
SARI-QIZILI	altuni	SATIB-SOVURMA	satıp savma
SARIBAŞ	sarışın	SATIB-SOVURMAQ	satıp savmaq
SARIBƏNİZ	sarışın	SATINALMA	alım
SARIBƏNİZLİ	sarışın	SAY-SEÇMƏ	seçmə
SARIBƏNÖVŞƏ	şebboy	SAYIR-BAYIR	anlamsız (sözler)
SARIBUĞDA	sarı buğday	SAYSIZ-HESABSIZ	sayısız
SARIBÜLBÜL	kanarya	SAZÇALAN	sazcı
SARICAOTU	çiçekleri bəzən sık bəzən	SEÇKİQABAĞI	seçim öncəsi
seyrek olan ot bitkisi		SEÇMƏ-SEÇMƏ	seçki
SARIÇİÇƏK	aspir, boyacı aspiri,	SEL-SU	sağanak; taşkın
yalancı safran, kartam, aspur		SEL-SUCAQ	sağanak; taşkın
SARIDİMDİK	sarı gəgəli dağ kərgəsi	SELBASAR	sel basan topraklar
SARIDÖŞ	sarı göğüslü	SELİYƏOXŞAR	salyamsı
SARIGİLƏ	yuvarlak, sarı taneləri	SELLİ-SULU	yağmurlu
	olan üzüm türü	SESSİYALARARASI	toplantılar arası
SARIKOL	katırtırnağı	SEVƏ-SEVƏ	seve seve
SARIKÖK	sarıkök, hindrastis,	SEVİB-SEÇMƏ	sevib seçmə
	zerdeçal	SEVİB-SEÇMƏK	beğənib seçmək
SARIKÖKLÜ	sarıköklü	SEVİNƏ-SEVİNƏ	sevine sevine
SARIKÖYNƏK¹	sarıasma	SEYİDMALI	humus
SARIKÖYNƏK²	kabuğu sarı olan kavun	SEYRƏK-SEYRƏK	ara sıra
	türü	SEYRƏKBIĞ	seyrek bıyıklı
SARIQANAD	sarı kanatlı	SEYRƏKBIĞLI	seyrek bıyıklı
SARIQANADLI	sarı kanatlı	SEYRƏKÇƏTİRLİLƏR	çiçekləri seyrek olan bitki sınıfı
SARIMSAQOTU	sarımsakotu, sarımsak	SEYRƏKDİŞ	seyrek dişli
	hardalı	SEYRƏKDİŞLİ	seyrek dişli
SARISAÇ	sarışın	SEYRƏKSAÇ	seyrek saçlı
SARISAÇLI	sarışın	SEYRƏKSAÇLI	seyrek saçlı
SARISƏNDƏL	sarıasma	SEYRƏKSAQQAL	seyrek sakallı
SARISİFƏT	sarışın	SEYRƏKSAQQALLI	seyrek sakallı
SARISİFƏTLİ	sarışın	SEYRƏKTÜKLÜ	seyrek tüylü
SARISÜSƏN	bataklıklarda bitən sarı		
	gövdəli bitki		
SARITİKAN	yarpağı dikenli, sarı		
	gövdəli bitki		

SEYRƏKYARPAQ	seyrek yapraklı	SƏKKİZOTAQLI	sekiz odalı
SEYRƏKYARPAQLI	seyrek yapraklı	SƏKKİZRƏQƏMLİ	sekiz rəqəmli
SEYRƏKYUN	seyrek yünlü	SƏKKİZSAATLIQ	sekiz saatlik
SEYRƏKYUNLU	seyrek yünlü	SƏKKİZSÜTUNLU	sekiz sütunlu
SƏBA YELİ	saba yeli	SƏKKİZTARLALI	sekiz yıllık
SƏBƏT-SƏBƏT	sepet sepet	SƏKKİZÜZLÜ	sekizgen
SƏBƏTTOXUYAN	sepetçi	SƏKKİZYAŞAR	sekiz yaşında
SƏBİR-ARAM	sabır	SƏKKİZYAŞLI	sekiz yaşında
SƏBİR-QƏRAR	sabır	SƏKSƏN	seksen
SƏBZİQOVURMA	sebzeli kavurma	SƏKSƏNİLLİK	seksenlik
SƏBZİQOVURMALI	sebzeli kavurmali	SƏKSƏNİNCİ	sekseninci
SƏDƏFGÜLÜ	sedef otu	SƏKSƏNYAŞLI	seksenlik
SƏDƏFOTU	sedef otu	SƏLİQƏ-SAHMAN	düzen
SƏFBƏSƏF	sıra sıra	SƏLİQƏ-SAHMANLI	tertipli
SƏFƏRBƏREDİCİ	seferber edici	SƏMİMİ-QƏLBDƏN	samimiyetle
SƏFİL-SƏRGƏRDAN	yersiz yurtsuz	SƏNDƏLƏYƏ-SƏNDƏLƏYƏ	sendeleye sendeleye
SƏHƏR-AXŞAM	sabah akşam	SƏNLİ-MƏNLİ	senli benli
SƏHƏR-SƏHƏR	sabah sabah	SƏPİNQABAĞI	ekim öncəsi
SƏHİFƏBAĞLAYAN	sayfa bağlayıcı	SƏRASƏR	baştan başa
SƏKKİZADAMLIQ	sekiz kişilik	SƏRBƏSƏR	baştan başa
SƏKKİZAYLIQ	sekiz aylıq	SƏRVBOY	servi boylu
SƏKKİZBUCAQ	sekizgen	SƏRVBOYLU	servi boylu
SƏKKİZBUCAQLI	sekizgen	SƏRVQAMƏT	servi boylu
SƏKKİZCİLDLİ	sekiz ciltli	SƏRVQAMƏTLİ	servi boylu
SƏKKİZCİLDLİK	sekiz ciltlik	SƏRVQƏD	servi boylu
SƏKKİZDÜYMƏ	sekkiz inçli	SƏRVQƏDLİ	servi boylu
SƏKKİZGUŞƏ	sekizgen	SƏS-KÜY	gürültü patırtı
SƏKKİZGUŞƏLİ	sekizgen	SƏS-KÜYLÜ	gürültülü
SƏKKİZGÜNLÜK	sekiz günlük	SƏS-SƏDA	ses
SƏKKİZHECALI	sekiz heceli	SƏS-SƏMİR	ses seda
SƏKKİZHƏDLİ	sekiz işlemlə	SƏS-SƏMİRSİZ	sessiz sedasız
SƏKKİZİLLİK	sekiz yıllık	SƏSƏQOYMA	oylanma
SƏKKİZKÜNC	sekizgen	SƏSGÜCLƏNDİRƏN	ses yükseltici
SƏKKİZKÜNCLÜ	sekizgen	SƏSGÜCLƏNDİRİCİ	ses yükseltici
SƏKKİZQAT	sekiz katlı	SƏSKEÇİRMƏYƏN	yalıtkan
SƏKKİZQATLI	sekiz katlı	SƏSLİ-KÜYLÜ	gürültülü
SƏKKİZMƏRTƏBƏ	sekiz katlı	SƏSSİZ-SƏMİRSİZ	sessiz sedasız
SƏKKİZMƏRTƏBƏLİ	sekiz katlı	SƏSTUTAN	dinleme cihazı
SƏKKİZNƏFƏRLİK	sekiz kişilik	SƏSVERMƏ	oylama
SƏKKİZOTAQ	sekiz odalı		

SƏSYAZAN	ses kaydedici	SİYAHİYAALMA	sayma
SƏTİRALTI	haşiye; gizli	SİYİRMƏQILINC	dalkılıç
SƏTİRBAŞI	satırbaşı	SİZLİ-BİZLİ	sizli bizli
SƏTİRBƏSƏTİR	satır satır	SKRİPKAÇALAN	kemancı
SİĞİRDİLİ	mayasıl otu, bodur ot, bozbodur ot, bozca ot, yerçami	SOĞANBOZBAŞI	Azərbaycan mutfağına has bir yemek
SİĞİRQUYRUĞU	sığırkuyruğu	SOXULCANAOXŞAR	solucansı
SİX-SİX	sık sık	SOLUB-SARALMA	sararıp solma
SİXMA-BOĞMA	sıkıştırma	SOLUB-SARALMAQ	sararıp solmaq
SİXYARPAQ	sık yapraklı	SONBEŞİK	sonbeşik
SİXYARPAQLI	sık yapraklı	SONRADAN-SONRAYA	en nihayət
SİNİQ-SALXAQ	kırık dökük	SORAQ-SORAQLA	sora sora
SİNİQ-SİNİQ	kırık kırık	SORĞU-SUAL	sorgu sual
SİNİQ-SÖKÜK	kırık dökük	SOYAD	soy adı
SIRATAĞ	sıradağ	SOYUĞADAVAMLI	soğuğa dayanır
SIRSIRA	saçak buzu; buzlanma	SOYUĞADAVAMLILIQ	soğuğa dayanırlıq
SİÇAN-PİŞİK	kedi fare (çocuk oyunu)	SOYUQ-SOYUQ	soğuk soğuk
SİÇANABƏNZƏR	faremsi	SOYUQDƏYMƏ	soğuk alınlığı
SİÇANAOXŞAR	faremsi	SOYUQQANLI	soğukkanlı
SİÇANQUYRUĞU	sıçankuyruğu	SOYUQQANLILIQ	soğukkanlılıq
SİL-SÜPÜR	silip süpürme	SÖHBƏTARASI	söhbət arasında
SİLAHDAŞIYAN	silahtar	SÖR-SÖKÜNTÜ	söküntü
SİLAHQAYIRAN	silahçı	SÖYLƏNƏ-SÖYLƏNƏ	sızlana sızlana
SİLİB-SÜPÜRMƏ	silip süpürme	SÖYÜDGÜLÜ	zakkum (ağacı), ağı ağacı, zikkım ağacı, ağıdalı
SİLİB-SÜPÜRMƏK	silip süpürmək	SÖZ-SOV	dedikodu; bozuşma
SİLİNDRŞƏKİLLİ	silindirik	SÖZ-SÖHBƏT	söhbət
SİLOSDOĞRAYAN	silos yapan	SÖZANLAYAN	anlayışlı
SİNƏDOLUSU	yürek dolusu	SÖZARASI	laf arasında
SİNƏKQAPAN	sinekkapan	SÖZARDI	son söz
SİNİFDƏNXARİC	okul dıışı	SÖZBAŞI	ön söz
SİNİFDƏNKƏNAR	okul dıışı	SÖZBƏSÖZ	kelime kelime
SİQARABƏNZƏR	sigaramsı	SÖZBİR	sözleşme
SİR-SİFƏT	yüz	SÖZBİRLİK	söz birliğı
SİRAYƏTEDİCİ	bulaşıcı	SÖZDƏYİŞDİRİCİ	yapım eki
SİS-DUMAN	sis	SÖZDƏYİŞMƏ	kelime yapma
SİVRİBURUN	sivri burunlu	SÖZDÜZƏLDİCİ	yapım eki
SİVRİBURUNLU	sivri burunlu	SÖZDÜZƏLTMƏ	türetme
SİVRİUCLU	sivri	SÖZƏBAXAN	kelime yapma
SİVRİYARPAQ	sivri yapraklı	SÖZƏBAXMAYAN	itaatsiz
SİVRİYARPAQLI	sivri yapraklı	SÖZƏBAXMAZ	itaatsiz

SÖZGƏLİŞİ	sözgelişi	SUQARANQUŞU	martılar sınıfından su kuşu
SÖZGƏZDİRƏN	dedikoducu	SUQOZU	su cevizi, su kestanesi
SÖZGÖTÜRMƏYƏN	mağrur; tahammülsüz	SUQUZĞUNU	iri başlı, renkli tüylü, uzun gagalı su kuşu
SÖZGÖTÜRMƏZ	mağrur; tahammülsüz	SULEYLƏYİ	binyaprak
SÖZSÜZ-SOVSUZ	sessizce	SUMAQDAŞI	volkanik taş türü
SÖZÜBÜTÖV	sözünün eri	SUNƏRGİZİ	su nergisi
SÖZÜBÜTÜN	sözünün eri	SUÖLÇƏN	su sayacı
SÖZÜDÜZ	sözünün eri	SUPƏRİSİ	su perisi
SÖZÜKEÇƏN	saygın	SUSAMURU	su samuru
SÖZÜKEÇƏR	saygın	SUSEVƏN	sucul
SPİRTÖLÇƏN	alkolölçer	SUSEVƏR	sucul
SRAĞAGÜN	önceki gün	SUSƏPƏN	süzgeçli kova
SRAĞAGÜNKÜ	önceki günkü	SUSÜNBÜLÜ	su sümbülü
STAJKEÇƏN	stajyer	SUTUTAR	baraj
STOLÜSTÜ	masaüstü	SUYARAN	baş bodoslama
SUAL-CAVAB	sorgu sual	SUYOLU	su yolu
SUALEDİCİ	sorar gibi	SUYUŞİRİN	sıcakkanlı
SUALTI	sualtı	SUYUŞİRİNLİK	cana yakınlık
SUAŞIRAN	akıtma oluğu	SUZANBAĞI	nilüfer
SUAŞIRI	akıntılı yer	SÜDAŞI	sütləç
SUAXAN	akaç	SÜDƏMƏR	süt emen; tecrübesiz
SUAYIRICI	ayırım çizgisi, akaçlama sistemi, saka	SÜDQABI	süt kabı
SUBASAN	büyük su yatağı	SÜDLÜAŞ	sütlü pilav
SUBASAR	zaman zaman suların kapladığı alan	SÜDLÜPLOV	sütlü pilav
SUBAYSAYAĞI	bekâr gibi	SÜDLÜSIYIQ	sütlü mama
SUBURAXICI	akaç	SÜDSATAN	sütçü
SUÇƏKƏN	kurutma kâğıdı	SÜDVERƏN	sütlü
SUÇİÇƏYİ	suçiçəği hastalığı	SÜDYOLU	Samanyolu
SUÇİLƏYƏN	süzgeçli kova	SÜLHSEVƏR	barışsever
SUDAŞIYAN	saka	SÜMÜKALTI	kemik altı
SUFBALIĞI	levrek	SÜMÜKARASI	kemik arası
SUFƏRƏSİ	su yelvesi	SÜMÜKÜSTLÜYÜ	kemik zarı
SUGÜLÜ	su mercimeği	SÜNBÜLÇİÇƏK	sümbül
SUİLANI	su yılanı	SÜNBÜLQIRAN	tarla sincabı
SUITİ	fok balığı	SÜNGƏRDAŞI	sünger taşı
SUKEÇİRMƏYƏN	geçirimsiz	SÜPÜRGƏÇÖPÜ	süpürge otu
SUKEÇMƏZ	geçirimsiz	SÜPÜRGƏSAQQAL	iri sakallı hayali kişi; sık sakallı
SUKƏSƏN	baş bodoslama	SÜR-SÜMÜK	kemikler
SUQAMIŞI	su kamışı		

SÜRƏTÖLÇƏN	hız göstergesi
SÜRGÜQOLU	biyel; mekanizma kolu
SÜRÜ-SÜRÜ	sürü sürü
SÜST-SÜST	hissizc

Ş

ŞAD-ŞAD	sevine sevine	ŞARAPPAŞARAP	gümbür gümbür
ŞAD-XÜRRƏM	sevinçli	ŞARAQ-ŞARAQ	şakırdarak
ŞADXƏBƏR	sevinçli haber	ŞARAQQAŞARAQ	şakır şakır
ŞAHBEYT	şah beyit	ŞARHAŞAR	şarıl şarıl
ŞAHDAMAR	şahdamarı	ŞARIL-ŞARIL	şarıl şarıl
ŞAHƏNŞAH	Şahinşah	ŞARPAŞARP	üst üste
ŞAHİD-SÜBUT	delil	ŞART-ŞART	çatır çatır
ŞAHSÖYÜD	sepetçi söyüdü	ŞARTAŞART	şarkadak
ŞAHTƏRƏ	şahtere (otu)	ŞARTHAŞART	çatır çitir
ŞAHTUT	dut ağacı (aşılı)	ŞAX-BUDAQ	budak
ŞAİRKÖNÜLLÜ	şair tabiatlı	ŞAX-BUDAQLI	iri dallı
ŞAMAĞACI	çam ağacı	ŞAX-ŞAX	dik dik
ŞAMDANGÜLÜ	begonya; sardunya	ŞAX-ŞƏVƏL	çalı çırpı
ŞAMKİMİLƏR	çamgiller	ŞAXLI-BUDAQLI	dallı budaklı
ŞAN-BEÇƏ	genç bal arısı	ŞAXSEY-VAXSEY	muharrem ayının onuncu günde yapılan merasim
ŞAN-ŞAN	delik deşik	ŞAXŞAX	şakşak
ŞAN-ŞƏRAFƏT	şan şöhrət	ŞEHDURAN	gülgiller sınıfından bir tür bitki
ŞAN-ŞÖHRƏT	şan şöhrət	ŞEŞ-BEŞ	şeşbeş
ŞAN-ŞÖVKƏT	şan şöhrət	ŞEŞƏBİĞ	pala bıyıklı
ŞANA-ŞANA	göz göz	ŞEŞƏBUYNUZ	dik boynuzlu
ŞANAGÜLLƏ	Lut çiçeği, Nil zambağı, Hint fulü	ŞEY-MEY	şey mey
ŞANƏ-ŞANƏ	parça parça	ŞEY-ŞÜY	şey mey
ŞANLI-ŞƏRAFƏTLİ	saygın	ŞEYPURBURUN	burun delikleri geniş olan
ŞANLI-ŞÖHRƏTLİ	saygın	ŞEYPURÇALAN	borazancı
ŞANLI-ŞÖHRƏTLİ	saygın	ŞEYTAN-ŞEYTAN	sinsi sinsi
ŞANLI-ŞÖVKƏTLİ	saygın	ŞEYTAN-ŞUĞUL	ihbarcı
ŞAP-ŞAP	terlik	ŞEYTANAĞACI	gladiçya
ŞAP-ŞUP	terlik	ŞEYTANDIRNAĞI	şeytantırnağı
ŞAPIR-ŞAPIR	şapur şapur	ŞEYTANDOLAŞIĞI	kör düğüm
ŞAQ-ŞAQ	gürültüyle	ŞEYTANDÜYÜNÜ	kör düğüm
ŞAQHAŞAQ	şakır şakır	ŞEYTANFİKİR	muzır
ŞAQQAŞAQ	şakır şakır	ŞEYTANSİFƏT	şeytani
ŞAQŞARAQ	şakır şakır	ŞEYTANŞAPALAĞI	çocuksu
ŞAR-ŞAR	şarıl şarıl	ŞƏBBUGÜLÜ	şebboy
ŞAR-ŞARLA	şarıl şarıl	ŞƏBÇİÇƏK	gecesefası
ŞARABƏNZƏR	küremsi	ŞƏBGÜLÜ	sarı şebboy, adi şebboy, duvar şebboyu
ŞARAOXŞAR	küremsi		

ŞƏBKORLUQ	gece körlüğü	ŞƏXSİ-QƏRƏZ	şahsi garez
ŞƏBKÜLAH	başlık	ŞƏXSİ-QƏRƏZLİK	şahsi husumet
ŞƏFAVERİCİ	iyileştirici	ŞIQQAŞIQ	çıtırdayarak
ŞƏHƏRARASI	şehirlər arası	ŞILLAQATAN	çifteli
ŞƏHƏRBƏŞƏHƏR	şehir şehir	ŞİR-ŞİR	şırıltı; şırl şırl
ŞƏHƏRƏTRAFI	çevreKent	ŞİRHAŞIR	şırıltıyla
ŞƏHƏRKƏNARI	taşra	ŞİRHAŞIRLA	şırıldayarak
ŞƏHƏRLƏRARASI	şehirlər arası	ŞİRİL-ŞİRİL	şırl şırl
ŞƏHƏRSALMA	şehircik	ŞİRİM-ŞİRİM	çizik çizik; dilim dilim
ŞƏHƏRSAYAĞI	şehirli tarzında	ŞİRPƏŞİRP	çarçabuk
ŞƏHƏRTİPLİ	şehir tipli	ŞİKƏSTƏDİL	efkârlı
ŞƏHƏRYANI	çevreKent	ŞİKƏSTƏNƏFS	alçak gönüllü
ŞƏHLAGÖZ	maviş	ŞİKƏSTƏNƏFSLİK	alçak gönüllülük
ŞƏHLAGÖZLÜ	maviş	ŞİKƏSTƏXATİR	mahzun
ŞƏKƏRARMUDU	sarı renkli, çok tatlı armut türü	ŞİL-KÜT	hurdahaş; bozuk; ezik ezik
ŞƏKƏRBAĞI	uçkur	ŞİLƏPLOV	sütlü pilav
ŞƏKƏRBURA	bir tür hamur işi tatlı	ŞİLTƏ-ŞİLTƏ	parça parça
ŞƏKƏRÇÖRƏYİ	bir tür kurabiye	ŞİMAL-QƏRB	kuzeybatı
ŞƏKİL-ŞƏMAYİL	fizyonomi	ŞİMAL-ŞƏRQ	kuzeydoğu
ŞƏKİLÇƏKƏN	fotoğrafçı	ŞİMALTÜLKÜSÜ	kutup tilkisi
ŞƏKİLDƏN-ŞƏKLƏ	şekildən şəkə	ŞİPŞİRİN	şipşirin
ŞƏKİLDƏYİŞMƏ	değişme	ŞİR-ŞƏKİL	fizyonomi
ŞƏKK-ŞÜBHƏ	işkil	ŞİRƏ-BORAN	sağanak
ŞƏKK-ŞÜBHƏSİZ	şüphəsiz	ŞİRİN-ŞİRİN	tatlı tatlı
ŞƏKSİZ-ŞÜBHƏSİZ	apaçık	ŞİRİNDİL	tatlı dilli
ŞƏLƏ-KÜLƏ	pılı pırtı	ŞİRİNDİLLİ	tatlı dilli
ŞƏLƏ-ŞƏLƏ	bağlam bağlam	ŞİRİNHAL	tatlımsı
ŞƏLƏ-ŞİLTƏ	pılı pırtı	ŞİRİNQOVURMA	çeşni
ŞƏLƏ-ŞÜLƏ	pılı pırtı	ŞİRİNSÖHBƏT	hoşsohbet
ŞƏLƏQUYRUQ	tilki	ŞİRİNSÖHBƏTLİ	hoşsohbet
ŞƏLƏPAPAQ	kalpaklı	ŞİRİNTƏHƏR	tatlımsı
ŞƏLPƏ-ŞÜLPƏ	pılı pırtı	ŞİRPƏNCƏSİ	aslanpençesi
ŞƏLTƏ-ŞƏLTƏ	parça parça	ŞİRVANŞAHLAR	Şirvanşahlar
ŞƏLTƏ-ŞÜLTƏ	kurnazlık	ŞİŞBAŞ	sivri tepeli
ŞƏMS-QƏMƏR	güneş ay	ŞİŞBAŞLI	sivri tepeli
ŞƏN-ŞƏN	neşeli neşeli	ŞİŞBURUN	sivri burun
ŞƏN-ŞƏRAFƏT	hürmet	ŞİŞQARIN	göbekli
ŞƏNLİK-ŞADLIQ	şenlik	ŞİŞQULAQ	dik kulaklı
ŞƏVƏSAC	siyah saçlı	ŞİŞMANSİFƏT	ablak

ŞİŞMANSİFƏTLİ	ablak
ŞİŞPAPAQ	sivri kalpaklı; kibirli
ŞİŞTƏPƏ	dağın zirvesi; tepesi şiş
ŞİT-ŞİT	küstahca
ŞİT-ŞOR	sınır
ŞİTİLƏKƏN	fide makinesi
ŞORANOTU	sodaotu, dikenli çöğən
ŞORDÜZƏN	çoraklık
ŞORGÖZ	çapkın
ŞORGÖZLÜK	çapkınlık
ŞORQOĞALI	tuzlu kurabiye
ŞORYARPAQ	bir tür acı bitki
ŞOT-KÖK	çitek
ŞATDANKƏNAR	kadro dışı; eyalet dışı
ŞUMALTI	sürülmüş toprağın alt kısmı
ŞÜASAÇAN	ışryan
ŞÜASAÇICI	ışryan
ŞÜASAÇMA	ışınlanma
ŞÜBHƏLİ-ŞÜBHƏLİ	kuşkulu kuşkulu
ŞÜŞƏKƏSƏN	elmas
ŞÜŞƏSALAN	camcı
ŞÜŞƏSİLƏN	silecek
ŞÜŞƏTƏMİZLƏYƏN	silecek
ŞÜŞƏÜFÜRƏN	camcı
ŞÜŞƏYƏBƏNZƏR	camsı
ŞÜŞƏYƏOXŞAR	camsı
ŞÜYÜDPLOV	dereotlu pilav

T

TAC-TAXT	taht	TAR-MAR	tarumar
TACBITRAQ	çalılıklarda biten ot bitkisi	TARAQ-TARAQ	takırtı
TAXILBİÇƏN	orakçı; orak	TARAQ-TURUQ	takırtı
TAXILBİTİ	buğday biti	TARÇALAN	tarzen
TAXILÇİÇƏKLİLƏR	buğdaysılar	TARİXYAZAN	vakanüvist
TAXILDÖYƏN	harmancı; harman	TARLAQORUYUCU	tarlayı rüzgârdan korumak için ekilen
TAXILQURDU	tahıl böceği	TARTAN-PARTAN	saçma sapan
TAXILQURUDAN	tahıl kurutma makinesi	TASABAXAN	falcı
TAXILSƏPƏN	ekim makinesi	TASKABAB	tas kebabı
TAXILSOVURAN	tahıl savurma makinesi	TASKABABI	tencere
TAXILTƏMİZLƏYƏN	ayıklama makinesi	TASKÜLAH	taskebabı
TAXTA-PARA	tahta mahta	TASKÜLAHLI	miğfer
TAXTA-ŞALBAN	kereste	TAU-SAQQIZ	bir tür kauçuklu ot bitkisi
TAXTABİTİ	tahta kurusu	TAVADAŞI	tava
TAXTAÇƏKƏN	hızır	TAVAKABABI	tava kebabı
TAXTAKƏSƏN	hızır	TAY-BƏRABƏR	beraber
TAXTAPUŞ	çatı arası; çatı	TAY-TAY¹	bab bab
TAXTAPUŞÇU	çatıcı	TAY-TAY²	yığın yığın
TAXTAPUŞLU	çatılı	TAY-TUŞ	akran; eş
TAXTAYONAN	planya	TAYAVURAN	dokurcuncu
TAMAM-DƏSGAH	ihtişam	TAYAYAQ	tek ayaklı
TAMAM-KAMAL	tamamen	TAYAYAQLI	tek ayaklı
TAMHÜQUQLU	bütün haklara sahip olan	TAYBATAY	tamamen
TAMHÜQUQLULUQ	her hakka sahip olma durumu	TAYBUYNUZ	tek boynuzlu
TANIŞ-BİLİŞ	tanıdık	TAYBUYNUZLU	tek boynuzlu
TANIŞ-TUNUŞ	tanıdık	TAYDƏYİŞİK	tekeş
TANKQAYIRAN	tankçı	TAYGÖZ	tek gözlü
TANKQAYIRMA	tank yapımı	TAYGÖZLÜ	tek gözlü
TANKVURAN	tanksavar	TAYQIÇ	tek ayaklı
TAP-TAP	patırtı	TAYQIÇLI	tek ayaklı
TAP-TUP	patırtı	TAYQILÇA	tek ayaklı
TAPPATAP	patırtı	TAYQILÇALI	tek ayaklı
TAPPATAPLA	patırtıyla	TAYQOL	çolak
TAPPATUP	patırtı	TAYQOLLU	çolak
TAPPATUPLA	patırtıyla	TAYQULAQ	tek kulaklı
TAQ-TAQ	tak tak	TAYQULAQLI	tek kulaklı
TAR-QAVAL	tar davul	TAYQULP	maşrapa; kepçe

TELBASAN	tarak	TƏKƏSAQQALLI	keçi sakallı
TELEVERİLİŞ	televizyon programı	TƏKƏTƏK	teke tek
TEZ-GEC	er geç	TƏKGÖZ	tek gözlü
TEZ-TEZ	sık sık; hızla	TƏKGÖZLÜ	tek gözlü
TEZ-TƏLƏSİK	çarçabuk	TƏKHAKİMİYYƏTLİ	otokrasi
TEZALIŞAN	tutuşucu	TƏKHAKİMİYYƏTLİLİK	mutlakıyet
TEZALOVLANAN	tutuşucu	TƏKHECALI	tek heceli
TEZBAZAR	çarçabuk	TƏKHƏDLİ	bir terimli
TEZBÖYÜYƏN	çabuk büyüyen	TƏKHÜCEYRƏLİ	tek hücreli
TEZDƏYƏN	turfanda	TƏKQAT	tek katlı
TEZƏRİYƏN	erigen	TƏKQATLI	tek katlı
TEZKEÇƏN	süreksiz	TƏKQOL	çolak; tek şubeli; tek kulplu
TEZSINAN	kırılgan	TƏKQOLLU	çolak; tek şubeli; tek kulplu
TEZYETİŞƏN	turfanda	TƏKQULP	tek kulplu
TƏHDİDEDİCİ	tehditkâr	TƏKQULPLU	tek kulplu
TƏHƏR-TƏHÜR	görkem	TƏKLÜLƏ	tek namlulu
TƏHQİREDİCİ	aşağılayıcı	TƏKMƏNALI	anlamdaş
TƏHRİKEDİCİ	tahrik edici	TƏKMƏNALILIQ	anlamdaşlık
TƏXİRƏSALINMAZ	ivedi	TƏKRAR-TƏKRAR	tekrar tekrar
TƏK-TƏK	tek tek	TƏKRAREDİLMƏZ	benzersiz
TƏK-TƏNHA	yalnız	TƏKRAROLUNMAZ	benzersiz
TƏK-TÜK	tek tük	TƏKSƏSLİ	tek sesli
TƏKADAMLIQ	bir kişilik	TƏKTƏSƏRRÜFATÇI	tek işletici
TƏKALLAHLILIQ	tek tanrıçılık	TƏKZİBEDİLMƏZ	reddedilmez
TƏKALTI	terlik	TƏKZİBOLUNMAZ	reddedilmez
TƏKATLI	terlik	TƏQDİRƏLAYİQ	takdire layık
TƏKAVARLI	tek kürekli	TƏLƏM-TƏLƏSİK	alelacele
TƏKAYAQLI	tek ayaklı	TƏLƏSƏ-TƏLƏSƏ	alelacele
TƏKBARMAQ	tek parmaklı	TƏLQİNEDİCİ	inandırıcı
TƏKBARMAQLI	tek parmaklı	TƏMİNEDİCİ	güvenceli
TƏKBAŞCI	tekelden yönetici	TƏMİRARASI	onarma arasında
TƏKBAŞÇILIQ	tekelden yöneticilik	TƏMİZCİNSLİ	saf kan
TƏKBAŞINA	tek başına	TƏMİZQANLI	saf kan
TƏKBƏTƏK	tek tek; teke tek	TƏMİZQƏLBLİ	temiz kalpli
TƏKBUYNUZ	tek boynuzlu	TƏMİZÜRƏKLI	samimi
TƏKBUYNUZLU	tek boynuzlu	TƏNBƏL-TƏNBƏL	tembel tembel
TƏKDƏNBİR	bazen	TƏNGNƏFƏS	tıknefes; soluksuz
TƏKDİRNAQLILAR	tek parmaklılar	TƏNGNƏFƏSLİK	tıknefeslik; boğulma; astım
TƏKƏMSEYRƏK	seyrek		
TƏKƏSAQQAL	keçi sakallı		

TƏNZİMEDİCİ	düzenleyici	TOĞLUBAŞI	pürtüklü taş
TƏPÇEVİR	belleme	TOXQARIN	tok
TƏPİKATAN	huysuz	TOXMAQÇİÇƏKLİ	bir çenekli bitkilerin dahil olduğu bitki sınıfı
TƏPTƏZƏ	taptaze	TOXMAQÇİÇƏKLİLƏR	bir çenekli bitkilerin dahil olduğu bitki sınıfı
TƏRƏCİÇƏKLİLƏR	ıspanak gillər	TOXUMSƏPƏN	ekici
TƏRƏZİPULU	tartı parası	TON-KİLOMETR	tonkilometre
TƏRİFƏGƏLMƏZ	tarifsiz	TON-MİL	tonmil
TƏRİFƏLAYİQ	takdire layık	TONQALOTU	brom
TƏRKALTI	terki altı	TONYARIMLIQ	bir buçuk ton yük taşıyan
TƏRKÖYNƏK	içlik	TOP-TOP¹	top (oyunu)
TƏRLİ-TƏRLİ	terli terli	TOP-TOP²	tomar tomar
TƏRTƏMİZ	tertemiz	TOP-TOPXANA	tophane
TƏSDİQEDİCİ	onaylayıcı	TOP-TÜFƏNG	top tüfək
TƏSƏLLİVERİCİ	avutan	TOP-TÜFƏNGLİ	top tüfəkli
TƏSİREDİCİ	etkili	TOPA-TOPA	küme küme
TƏSKİNEDİCİ	sakinləştirici	TOPAÇİÇƏK	küme çiçəkli
TƏSVİBEDİCİ	onaylayıcı	TOPALOTU	kılıksız veya küçük kılıqlı ot bitkisi
TƏSVİRƏGƏLMƏZ	tarifsiz	TOPALOTUKİMİ	bir çiçəkli veya çok çiçəkli bir yıllık ve çok yıllık otların dahil olduğu bitki sınıfı
TƏŞKİLEDİCİ	örgütleyici	TOPALOTUKİMİLƏR	bir çiçəkli veya çok çiçəkli bir yıllık ve çok yıllık otların dahil olduğu bitki sınıfı
TƏYİNEDİCİ	belirleyici	TOPASAQQAL	top sakallı
TƏYYARƏQAYIRAN	uçak imalatı yapan	TOPASAQQALLI	top sakallı
TƏYYARƏQAYIRMA	uçakçılıq	TOPAYARPAQ	yaprakları tomar tomar olan
TƏYYARƏVURAN	uçaksavar	TOPBIĞ	pos bıyıklı
TƏZƏBƏY	güveyi	TOPBIĞLI	pos bıyıklı
TƏZƏBİNƏ	genç	TOPÇİÇƏK	küme çiçəkli
TƏZƏGƏLİN	yeni gelin	TOPÇİÇƏKLİ	küme çiçəkli
TIQ-TIQ	tık; tıktıdayarak	TOPDAĞITMAZ	çok güclü; zengin
TIN-TIN	hımhum	TOPDANSATIŞ	toptancılık
TIP-TIP	tıptırtı	TOPDANSATIŞÇI	toptancı
TIXACÇIXARDAN	tirbuşon	TOPQUYRUQ	küt kuyruklu
TİKANYARPAQ	diken(li) yapraklı	TOPQUYRUQLU	küt kuyruklu
TİKANYARPAQLI	diken(li) yapraklı	TOPLU-TÜFƏNGLİ	top tüfəkli
TİKƏ-PARÇA	paramparça		
TİKƏ-TİKƏ	parça parça		
TİNBAŞI	köşebaşı		
TİR-TİR	titreyerek		
TİRBAŞI	kesme		
TİTRƏQUŞ	soğuşa duyarlı		
TİTRƏTMƏ-QIZDIRMA	sıtma		
TİTRƏTMƏQOVAQ	titrek kavak		

TOPPUZTİKAN	kirpi dikenini, eşek dikenini, mavidünya	TOZTUTAN	elektrik süpürgesi
TOPSAQQAL	top sakallı	TOZTUTUCU	elektrik süpürgesi
TOPSAQQALLI	top sakallı	TOZYIĞAN	çabuk tozlanan; elektrik süpürgesi
TORPAQALTI	kesme	TÖHMƏTEDİCİ	kınayıcı
TORPAQARASI	yerin katmanları arasında olan	TÖKMƏBƏDƏN	tıknaz
TORPAQBASDI	toprakbastı	TÖKMƏBƏDƏNLİ	tıknaz
TORPAQBƏRKİDƏN	silindir	TÖKÜB-TÖKÜŞDÜRMƏ	dağıtma; karışdırma
TORPAQDAŞIYAN	yük kamyonu	TÖKÜB-TÖKÜŞDÜRMƏK	dağıtmak; karışdırmaq
TORPAQQAZAN	kazıcı; kazı makinesi	TÖR-TÖKÜNTÜ	kırıntı; döküntü
TORPAQÖLÇƏN	arazi ölçer	TÖR-TÖKÜNTÜLÜ	dağımk
TORPAQSORAN	emici araç	TÖR-TÖKÜNTÜLÜK	dağımklık
TORPAQÜSTÜ	yer üstü	TÖRƏBOY	kısa
TORPAQYUMŞALDAN	toprağı yumuşatmaya yarayan	TÖRPÜDƏYMƏMİŞ	yontulmamış, anlayışsız
TORPEDDAŞIYAN	torpidobot	TÖRPÜGÖRMƏMİŞ	yontulmamış, anlayışsız
TOY-BAYRAM	düğün bayram	TRAMVAYSÜRƏN	vatman
TOY-BÜSAT	düğün bayram	TULAPAYI	sadaka
TOY-DÜYÜN	düğün dernek	TULUQBALABANI	tulum
TOY-MAĞAR	düğün dernek	TULUQZURNASI	tulum
TOY-NAĞARA	düğün dernek	TUMAN-KÖYNƏK	don gömlek
TOY-VAY	hayır şer	TUMANBAĞI	donbağı
TOYBAŞI	yönetici (dügünde)	TUMSƏPƏN	ekici
TOYBƏYİ	yönetici (dügünde)	TUMTURŞ	çok ekşi
TOYPAYI	hediye; vergi	TURŞAŞİRİN	mayhoş
TOYUQBİTİ	tavuk biti	TURŞSU	kaplıca
TOYUQÇİÇƏYİ	suçiçeği	TURŞUBADIMCAN	patlıcan turşusu
TOYUQKİMİLƏR	tavuksular	TURŞUQOVURMA	pilavın üstüne konan bir tür çeşni
TOYUQPLOV	tavuklu pilav	TURŞUQOVURMALI	bir tür pilav yemeği
TOZ-DUMAN	toz duman	TURŞUYADAVAMLI	aside dayanıklı
TOZ-TORPAQ	toz toprak	TURŞUYADAVAMLILIQ	aside dayanıklılık
TOZ-TORPAQLI	tozlu topraklı	TUŞATAN	nişancı
TOZ-TOZANAQ	toz yığını	TUŞVURAN	nişancı
TOZAĞACI	huş, akağaç	TUTHATUT	tutuklama
TOZGÖTÜRƏN	çabuk tozlanan; elektrik süpürgesi	TUTUQUŞU	serçe papağanı
TOZSORAN	elektrik süpürgesi	TÜKBAŞ	başı açık
TOZTƏMİZLƏYƏN	temizleyici; elektrik süpürgesi	TÜKLÜPAPAQ	tüylü kalpaklı
TOZTƏMİZLƏYİCİ	temizleyici; elektrik süpürgesi	TÜKÜGÖDƏK	kısa saçlı
		TÜKÜRƏRDƏN	ürpertici
		TÜKÜRƏRDİCİ	ürpertici

TÜLKÜDURMAZDAN	erkenden
TÜLKÜXASIYYƏT	kurnaz
TÜLKÜXASIYYƏTLİ	kurnaz
TÜLKÜQUYRUĞU	tilkikuyruğu
TÜLKÜSİFƏT	tilki suratlı
TÜLKÜSİFƏTLİ	tilki suratlı
TÜNBƏTÜN	melun
TÜNDXASIYYƏT	sert mizaçlı
TÜNDXASIYYƏTLİ	sert mizaçlı
TÜNDXASIYYƏTLİK	sert karakterlilik
TÜNDXASIYYƏTLİLİK	sert karakterlilik
TÜNDMƏZAC	sert mizaçlı
TÜNDMƏZACLIQ	sert karakterlilik
TÜNDRƏNGLİ	koyu
TÜPÜRCƏKQABI	tükrük kabı
TÜRKƏSAYA	temiz kalpli
TÜRKƏSAYALIQ	temiz kalplilik
TÜRKƏSAYAQ	temiz kalpli
TÜRKƏSAYAQLIQ	temiz kalplilik
TÜTƏKÇALAN	kavalcı

U

UC-BUCAQ	sınır	UŞAQSALMA	çocuk aldırma
UC-BUCAQSIZ	uçsuz bucaksız	UŞAQSEVƏN	çocuk düşkünü
UCABOY	fidan boylu	UŞAQSEVƏNLİK	çocuk düşkünlüğü
UCABOYLU	fidan boylu	UTANIB-QIZARMA	utanıp sıklıma
UCAQAMƏT	fidan boylu	UTANIB-QIZARMAQ	utanıp sıklımaq
UCAQAMƏTLİ	fidan boylu	UTANMAZ-UTANMAZ	utanmazcasına
UCAMƏRTƏBƏLİ	yüksək	UTİLYIĞAN	atık toplayan
UCBATINDAN	...sebebiyle	UY-UY	uy uy
UCDAN-QIRAQDAN	kıyıdan köşeden	UZAQ-UZAQ	çok uzak
UCDAN-QULAQDAN	kıyıdan köşeden	UZAQBAŞI	en fazla
UCDANTUTMA	seçmeden	UZAQDAN-UZAĞA	uzaktan uzağa
UCSUZ-BUCAQSIZ	uçsuz bucaksız	UZAQGÖRƏN	uzgören; uzağı gören
UCUBİZ	sivri uçlu	UZAQGÖRƏNLİK	uzgörenlik; ileri görüşlülük
UCUİTİ	sivri uçlu	UZAQGÖRÜCÜ	uzgören; uzağı gören
UCUŞIŞ	sivri uçlu	UZAQGÖRÜCÜLÜK	uzgörenlik; uzak görüşlülük
UÇAĞANOTU	şeytan arabası, diken pamuğu, papus	UZAQLIQÖLÇƏN	telemetre
UÇQUNYANAQLI	batık yanaklı	UZAQVURAN	uzun menzilli
UÇUQ-SÖKÜK	yıkık	UZANIB-GETMƏK	uzanmaq
UDUM-UDUM	yudum yudum	UZUN-CAYDAQ	minare kırması
UFAQ-TUFAQ	ufak tefek	UZUN-UZADI	uzun uzadıya
UQRO-FİN	Fin-Ugor	UZUN-UZUN	uzun uzun
ULDUZAOXSAR	yılsızsı	UZUNAYAQ	uzun bacaklı
ULDUZNIŞAN	yıldızlı	UZUNAYAQLI	uzun bacaklı
ULDUZNIŞANLI	yıldızlı	UZUNBALDIR	uzun baldırlı
ULDUZŞƏKİLLİ	yılsızsı	UZUNBALDIRLI	uzun baldırlı
ULTRABƏNÖVŞƏYİ	morötəsi	UZUNBAŞ	uzun kafalı
ULTRAMİKROSKOP	ültramikroskop	UZUNBAŞLI	uzun kafalı
ULTRAQISA	ültra kısa	UZUNBIĞ	uzun bıyıklı
UMACAŞI	bir tür yemek	UZUNBIĞLI	uzun bıyıklı
UMU-KÜSÜ	gücenme	UZUNBOĞAZ	uzun boğazlı
UPUZUN	upuzun	UZUNBOĞAZLI	uzun boğazlı
USTABAŞI	ustabaşı	UZUNBOY	uzun boylu
UŞAQCANLI	çocuklarını haddinden fazla seven	UZUNBOYLU	uzun boylu
UŞAQCANLILIQ	çocuklarını haddinden fazla sevme durumu	UZUNBOYUN	uzun boyunlu
UŞAQƏMİZDİRƏN	anne	UZUNBURUN¹	uzun burunlu
UŞAQSALDIRMA	çocuk aldırma	UZUNBURUN²	sivrisinek
		UZUNBUYNUZ	uzun boynuzlu

UZUNBUYNUZLU	uzun boynuzlu
UZUNÇƏKƏN	uzun süren
UZUNDALĞALI	uzun dalgalı
UZUNDANIŞAN	geveze
UZUNDƏRƏ	uzundere
UZUNƏTƏK	uzun etekli
UZUNƏTƏKLİ	uzun etekli
UZUNGƏRDƏN	uzun boyunlu
UZUNGƏRDƏNLİ	uzun boyunlu
UZUNGÖVDƏLİ	uzun göveli
UZUNKİRPİK	uzun kirpikli
UZUNKİRPİKLİ	uzun kirpikli
UZUNQANAD	uzun kanatlı
UZUNQANADLI	uzun kanatlı
UZUNQIÇ	uzun bacaklı
UZUNQIÇLI	uzun bacaklı
UZUNQILÇA	uzun bacaklı
UZUNQILÇALI	uzun bacaklı
UZUNQOL	uzun kollu
UZUNQOLLU	uzun kollu
UZUNQULAQ	uzun kulaklı; eşək
UZUNQUNC	uzun konçlu
UZUNQUYRUQ	uzun kuyruklu
UZUNQUYRUQLU	uzun kuyruklu
UZUNLİFLİ	uzun lifli
UZUNLÜLƏ	uzun namlulu
UZUNMÜDDƏTLİ	uzun süreli; devamlı; uzun
UZUNÖMÜRLÜ	uzun ömürlü
UZUNÖMÜRLÜLÜK	uzun ömürlülük
UZUNSAÇ	uzun saçlı
UZUNSAÇLI	uzun saçlı
UZUNSAQQAL	uzun sakallı
UZUNSAQQALLI	uzun sakallı
UZUNSİFƏT	uzun surathı
UZUNSİFƏTLİ	uzun surathı
UZUNSÜRƏN	uzun süren
UZUNTƏHƏR	uzunca
UZUNYARPAQ	uzun yapraklı
UZUNYARPAQLI	uzun yapraklı

Ü

ÜÇ-BEŞ	üç beş	ÜÇGÜŞƏ	üç köşeli
ÜÇ-DÖRD	üç dörd	ÜÇGÜŞƏLİ	üç köşeli
ÜÇ-ÜÇ	üçer üçer	ÜÇGÜL	üçgen
ÜÇAÇILAN	üçlü	ÜÇGÜNLÜK	üç günlük
ÜÇADAMLIQ	üç kişilik	ÜÇHECALI	üç heceli
ÜÇAKTLI	üç bölümlük	ÜÇHƏDLİ	üç terimli
ÜÇARŞINLIQ	üç arşınlik	ÜÇHƏFTƏLİK	üç haftalık
ÜÇARVADLI	üç eşli	ÜÇHİSSƏLİ	üç bölümlü
ÜÇARVADLILIQ	üç eşlilik	ÜÇXALLI	üçlük
ÜÇATILAN	üçlü	ÜÇXƏTLİ	üç çizgili
ÜÇATLI	üç atlı	ÜÇİLLİK	üç yıllık; üç yaşında
ÜÇATOMLU	üç atomlu	ÜÇKİLOMETRLİK	üç kilometrelik
ÜÇAYAQ	üç ayaklı, üçayak	ÜÇKÜNC	üç köşeli
ÜÇAYAQLI	üç ayaklı	ÜÇKÜNCLÜ	üç köşeli
ÜÇAYLIQ	üç aylık	ÜÇQAPILI	üç kapılı
ÜÇBARMAQLI	üç parmaklı bıldırcıngiller	ÜÇQAT	üç katlı
ÜÇBAŞLI	üç başlı	ÜÇQATLI	üç katlı
ÜÇBƏNDLİ	üç bentli	ÜÇQƏPİKLİK	üç kapıklık
ÜÇBİR	üçerli	ÜÇQIÇLI	üç ayaklı
ÜÇBUCAQ	üçgen	ÜÇQRAMLIQ	üç gramlık
ÜÇBUCAQLI	üçgen	ÜÇLAYLI	üç katlı
ÜÇCƏRGƏLİ	üç sıralı	ÜÇLÜLƏ	üç namlulu
ÜÇCİLDLİ	üç ciltlik	ÜÇMANATLIQ	üç manatlık
ÜÇCİLDLİK	üç ciltlik	ÜÇMƏCHULLU	üç bilinmeyenli
ÜÇÇARXLI	üç tekerlekli	ÜÇMƏNZİLLİ	üç odalı
ÜÇDƏBİR	üçte bir	ÜÇMƏRTƏBƏ	üç katlı
ÜÇDƏFƏLİK	üç kerelik	ÜÇMƏRTƏBƏLİ	üç katlı
ÜÇDİLLİ	üç dilli	ÜÇMİLLİ	üç çizgili
ÜÇDİŞLİ	üç dişli	ÜÇMİLYONLUQ	üç milyonluk
ÜÇDORLU	üç direkli	ÜÇMİNLIK	üçbinlik
ÜÇDÜYMƏ	üç inçlik; üç düğmeli	ÜÇMOTORLU	üç motorlu
ÜÇDÜYMƏLİ	üç parmaklık; üç düğmeli	ÜÇNƏFƏRLİK	üç kişilik
ÜÇƏSRLİK	üç asırlık	ÜÇNÖVBƏLİ	üç postalı
ÜÇFAİZLİ	yüzde üç	ÜÇOTAQLI	üç odalı
ÜÇFAZALI	trifaze	ÜÇOXLU	üç milli
ÜÇGEDİŞLİ	üç yollu	ÜÇÖLÇÜLÜ	üç ölçülü
ÜÇGÖZ	üç odalı	ÜÇPƏNCƏRƏLİ	üç pencere
ÜÇGÖZLÜ	üç odalı	ÜÇPƏRDƏLİ	üç perdeli

ÜÇPİLLƏLİ	üç basamaklı	ÜRƏK-DİRƏK	teselli
ÜÇPLANLI	üç planlı	ÜRƏK-GÖBƏK	iç dünya
ÜÇPUDLUQ	üç pudluk	ÜRƏKAÇAN	sevindirici
ÜÇRƏNGLİ	üç renkli	ÜRƏKAÇICI	sevindirici
ÜÇRƏQƏMLİ	üç rəqəmli	ÜRƏKAĞRISI	keder
ÜÇSAATLIQ	üç saatlik	ÜRƏKALTI	kalbin altında olan
ÜÇSƏSLİ	üç sesli	ÜRƏKBİR	hemfikir
ÜÇSİMLİ	üç telli	ÜRƏKBULANDIRAN	iğrenç
ÜÇSİNİFLİ	üç sınıflı	ÜRƏKBULANDIRICI	iğrenç
ÜÇŞAHILIQ	üç şahılik	ÜRƏKBULANMA	mide bulantısı
ÜÇTAKTLI	üç ölçülü	ÜRƏKBULANMASI	mide bulantısı
ÜÇTARLALI	üçlü sistem	ÜRƏKÇİRPİNTISI	yürek çarpıntısı
ÜÇTARLALIQ	üç alan sistemi	ÜRƏKDOLUSU	içtenlikle
ÜÇTƏRƏFLİ	üç tərəfli	ÜRƏKDÖYÜNMƏ	yürek çarpıntısı
ÜÇTİNLİ	üç köşeli	ÜRƏKDÖYÜNMƏSİ	yürek çarpıntısı
ÜÇTONLUQ	üç tonluk	ÜRƏKGETMƏ	bayılma
ÜÇULDUZ	üç yıldızlı	ÜRƏKKEÇMƏ	bayılma
ÜÇULDUZLU	üç yıldızlı	ÜRƏKQOPMA	sarsıntı
ÜÇÜZLÜ	üç düzlemlı	ÜRƏKSİNDİRAN	kırıcı
ÜÇVALENTLİ	üç dəğərli	ÜRƏKSİNDİRİCİ	kırıcı
ÜÇVERSTLİK	üç verstlik	ÜRƏKSİXAN	can sıkıcı
ÜÇYARPAQ	rutubətli yerlərdə və akarsu kenarında bitən ot bitkisi	ÜRƏKSİXİCİ	can sıkıcı
ÜÇYAŞAR	üç yaşında	ÜRƏKSİXİNTISI	sıkıntı
ÜÇYAŞLI	üç yaşında	ÜRƏKVERƏN	cesərtləndirici
ÜÇYERLİ	üç kişilik	ÜRƏKVERİCİ	cesərtləndirici
ÜÇYÜZİLLİK	üç əsırlık	ÜRƏKYANDIRAN	yürek dağlayıcı
ÜÇZİRVƏLİ	üç zirveli	ÜRƏKYANDIRICI	yürek dağlayıcı
ÜMİDVERƏN	ümitləndirici	ÜRƏKYAXAN	yürek dağlayıcı
ÜMİDVERİCİ	ümitləndirici	ÜRƏKYAXICI	yürek dağlayıcı
ÜMUMBƏŞƏRİ	beşərî	ÜRƏYƏOXŞAR	yüreksi
ÜMUMDÜNYA	cihanşümul	ÜRƏYƏYATAN	şirin
ÜMUMXALQ	milli	ÜRƏYİAÇIQ	açık yürekli
ÜMUMQOŞUN	genel ordu	ÜRƏYİAÇIQLIQ	açık yüreklilik
ÜMUMMİLLİ	milli	ÜRƏYİBƏRK	taş kalpli
ÜMUMRAYON	bölgesel	ÜRƏYİBƏRKLİK	acımasızlık
ÜMUMRESPUBLİKA	genel cumhuriyet	ÜRƏYİDAĞLI	kederli
ÜMUMŞƏHƏR	şehir çapında	ÜRƏYİDAŞ	taş kalpli
ÜMUMTƏHSİL	genel təhsil	ÜRƏYİGENİŞ	cömert
ÜNYETMƏZ	ulaşılmaz	ÜRƏYİİNCƏ	merhəmetli
		ÜRƏYİİNCƏLİK	merhəmetlilik

ÜRƏYİQURDLU	ikiyüzlü; kışkanç	ÜZÜDÖNÜK	dönek
ÜRƏYİQURDLULUQ	ikiyüzlülük	ÜZÜDÖNÜKLÜK	döneklik
ÜRƏYİNAZİK	merhametli	ÜZÜGÜLƏR	güler yüzlü
ÜRƏYİNAZİKLİK	merhametlilik	ÜZÜGÜLƏRLİK	güler yüzlülük
ÜRƏYİSİNİQ	kalbi kırık	ÜZÜGÜLMƏZ	somurtkan; karamsar
ÜRƏYİSİNİQLİQ	kalbi kırıklık	ÜZÜK-ÜZÜK	yüzük oyunu
ÜRƏYİSÖZLÜ	içi dolu	ÜZÜKGİZLƏTDİ	yüzük oyunu
ÜRƏYİTƏMİZ	temiz yürekli	ÜZÜQARA	rezil; suçlu; kötü
ÜRƏYİYUMŞAQ	yumuşak kalpli	ÜZÜQARALIQ	rezillik; suçluluk; kötülük
ÜRƏYİYUMŞAQLIQ	merhametlilik	ÜZÜQIRXIQ	tıraşlı; sakalsız
ÜRƏYİYUXA	merhametli	ÜZÜQOYLU	yüzükoyun
ÜRƏYİYUXALIQ	merhametlilik	ÜZÜÖRTÜLÜ	peçeli
ÜRƏ-ADƏT	örf âdet	ÜZÜSTƏ	yüzükoyun
ÜSKÜKOTU	yüksük otu	ÜZÜSULU	iyilikle
ÜST-BAŞ	üst baş, giyecekler	ÜZÜYOLA	uysal
ÜST-ÜSTƏ	üst üste	ÜZÜYOLALIQ	uysallık
ÜSTDƏN-AŞAĞI	yukarıdan aşağıya	ÜZÜYUMŞAQ	mülayim
ÜSTƏGƏL	artı	ÜZÜYUMŞAQLIQ	mülayimlik
ÜSTƏGƏLMƏ	toplama; artırma	ÜZÜYUXARI	yukarıya; sırt üstü
ÜSTQURUM	üst yapı		
ÜSTÜAÇIQ	üstü açık		
ÜSTÜÖRTÜLÜ	üstü kapalı		
ÜSTÜPƏRDƏLİ	üstü kapalı		
ÜZ-GÖZ	yüz göz		
ÜZ-ÜZƏ	yüz yüze		
ÜZBƏÜZ	yüz yüze		
ÜZƏÇIXDI	elgördü		
ÜZƏÇIXMA	elgördü		
ÜZƏGÜLƏN	ikiyüzlü		
ÜZGÖRDÜ	elgördü		
ÜZGÖRƏ	açık		
ÜZGÖRƏNLİK	yandaşlık		
ÜZGÖRÜMÇƏYİ	yüz görümlüğü		
ÜZRİSTƏYİCİ	özür dileyen		
ÜZÜAÇIQ	peçesiz		
ÜZÜAĞ	namuslu		
ÜZÜAĞLIQ	namusluluk		
ÜZÜAŞAĞI	aşağı		
ÜZÜBOZ	doğrucu; kaba		
ÜZÜBOZLUQ	doğruculuk; kabalık		

V

VAXT-BİVAXT	vakitli vakitsiz	VİRANEDİCİ	yıkıcı
VAXTAMUZD	periyodik; mesai ücreti	VUR-TUT	vur tut
VAXTAŞIRI	periyodik	VURÇATLASIN	şamata
VAXTBAVAXT	zaman zaman	VURHAVUR	kavga; çabucak; şamata
VAXTDAN-VAXTA	arada bir	VURUB-YIXAN	azgın
VAXTLI-VAXTINDA	zamanında		
VAXTLI-VAXTSIZ	vakitli vakitsiz		
VAQON-VAQON	vagon vagon		
VAQONETSÜRƏN	vagonetçi		
VAQONQAYIRAN	vagoncu		
VAQONQAYIRMA	vagonculuk		
VAQONQOŞAN	vagoncu		
VAQONSÜRƏN	vatman		
VALEHEDİCİ	büyüleyici		
VAR-DÖVLƏT	servet		
VAR-GƏL	gezinme		
VAR-YOX	var yok		
VARLI-HALLI	zengin		
VARLI-KARLI	zengin		
VAYQANLI	kötü ünlü		
VER-AL	alış veriş		
VERGİYİĞAN	vergici		
VEYİL-VEYİL	avare avare		
VƏHŞİTƏBİƏT	yaban; yabani		
VƏHŞİTƏBİƏTLİ	yabani		
VƏRƏQ-VƏRƏQ	sayfa sayfa		
VƏRƏQBƏVƏRƏQ	sayfa sayfa		
VƏSFƏGƏLMƏZ	vasfedilmez		
VƏTƏNSEVƏR	vatansever		
VƏTƏNSEVƏRLİK	vatanseverlik		
VIĞ-VIĞ	viyaklama		
VIQ-VIQ	ciyak		
VIŞKAQURAŞDIRAN	kuleci		
VIZ-VIZ	vızıltı		
VİC-VİC	cik cik		
VİNTAÇAN	tornavida		
VİNTBURAN	tornavida		
VİOLONÇELÇALAN	viyolonsel		

Y

YADELLİ	yabancı	YALAN-YANLIŞ	yalan yanlış
YADÖLKƏLİ	yabancı	YALANBAŞDAN	yalandan
YADYERLİ	yabancı	YALANÇIBAŞ	yalancı
YAĞ-BAL	yağ bal; tatlı	YALANQOZ	kanatlıceviz
YAĞ-PENDİR	yağ peynir	YALAQ-YALAQ	yaltak yaltak
YAĞ-RƏNG	yağlı boya	YALINAYAQ	yalın ayak; yoksul
YAĞABƏNZƏR	yağimsı	YALINBAŞ	başlıksız; kel
YAĞAOXŞAR	yapımsı	YALINQAT	astarsız; yalın kat; sıska
YAĞAYIRAN	yağ ayırıcı	YALLIBAŞI	halay başı
YAĞAYIRICI	yağ ayırıcı	YALLIBAŞILIQ	halay başılıq
YAĞÇALAN	yağ üreten	YALMANIB-YALTAQLANMAQ	yaltaklanmaq
YAĞIOTU	yakı otu	YALNIZBAŞINA	yalnız
YAĞIŞÖLÇƏN	yağmurölçer	YALTAQ-YALTAQ	yaltak yaltak
YAĞQABI	yağdan	YALVAR-YAPIŞ	yalvarış yakarız
YAĞLIXƏMİR	yağlı hamur	YALVAR-YAXAR	yalvarış yakarız
YAĞLI-QARA	kirli	YALVARIB-YAPIŞMA	yalvar yakar olma
YAĞLI-YAĞLI	yağlı yağlı; tatlı tatlı	YALVARIB-YAPIŞMAQ	yalvar yakar olmak
YAĞLITƏRƏ	kazayağı	YALVARIB-YAXARMA	yalvarıp yakarma
YAĞLIVAÇA	tava	YALVARIB-YAXARMAQ	yalvarıp yakarmak
YAĞMURÖLÇƏN	yağmurölçer	YAM-YAM	yamyam
YAĞÖLÇƏN	yağölçer	YAMAN-YAMAN	kötü kötü
YAĞTİKAN	deve dikeni	YAMAN-YAXŞI	yarım yamalak; zorlukla
YAĞTUTAN	yağ siperi	YAMAQ-YAMAQ	yamalı
YAĞYIĞAN	yağ siperi	YAMAQ-YIRTIQ	yırtık
YAXASIAÇIQ	bağrı açık	YAMYASTI	yamyassı
YAXIB-YANDIRICI	yakıcı	YAMYAŞIL	yemyeşil
YAXIB-YANDIRMAQ	yakmaq; incitmek	YAN-YAN	yan yan
YAXIB-YIXMAQ	yakıp yıkmak	YAN-YANA	yan yana
YAXIN-UZAQ	uzak yakın	YAN-YANAŞA	yan yana
YAXINGÖRƏN	miyop; basiretsiz	YAN-YANCAQ	böğür, yan taraf; kalça
YAXŞI-YAMAN	iyi kötü; aşağı yukarı	YAN-YANI	yan yan
YAXŞI-YAMANLIQ	iyi kötü (durum)	YAN-YÖRƏ	yan yöre
YAXŞI-YAXŞI	iyice	YANA-YANA	yana yana
YAXŞILI-YAMANLI	iyili kötülü	YANAR-YANAR	yanar hâlde
YAL-YALMAN	yele	YANBAŞ	baş kış
YAL-YAMAC	yamaç	YANBAYAN	yan yana
YALAN-GERÇƏK	haklı haksız	YANDI-QINDI	nispet
YALAN-PALAN	yalan yulan	YANDIRIB-TÖKMƏ	yakma

YANDIRIB-TÖKMƏK	yakmaq	YARI-YARIYA	yarı yarıya
YANDIRIB-YAXMA	yakılma; yakıp kavurma	YARIAC	yarı aç
YANDIRIB-YAXMAQ	yakıp kavurmaq	YARIAÇIQ	yarı açıq
YANĞINSÖNDÜRƏN	itfaiyeci; yangın söndürücü	YARIARALI	yarı açık
YANI-YANI	yan yan	YARIBATAQLIQ	yarı bataklık
YANIB-TÖKÜLMƏK	yanıp kavrulmaq	YARIBAYARI	yarı yarıya
YANIB-YAXILMAQ	ıstırap duymaq	YARIBAYĞIN	yarı baygın
YANIQ-YANIQ	yanık yanık	YARIBAYĞINLIQ	yarı baygınlık
YANIQARA	yanıkara	YARIBƏRK	yarı sert; yarı sağlam
YANIQLI-YANIQLI	yanıklı yanıklı	YARIBİHUŞ	yarı baygın
YANPÖRTÜ	eğri; yanlamasına	YARIBİŞMİŞ	yarı pişkin
YANSİNİRLİLƏR	ilkel yumuşaqçalar	YARICAN	ölümcül; takatsiz; hevessiz
YANTÖVRÜ	yanlamasına	YARICANLI	ölümcül; takatsiz; hevessiz
YANÜZƏNLƏR	kabuklupireler	YARICİDDİ	yarı ciddi
YANYAXA	eğri yakalı	YARIÇILPAQ	yarı çıplak
YAPAYALNIZ	yapayalnız	YARIDƏYMİŞ	yarı olgun
YAPIŞQANOTU	panzehir otu, kuzuotu, ipekotu	YARIGERÇƏK	yarı gerçək
YAPYALQIZ	yapayalnız	YARIGEYİNİMİŞ	yarı giyinik
YAPYALNIZ	yapayalnız	YARIHESABA	yarı fiyatına
YAR-YANCAQ	yakıt	YARIKÖNÜL	istemeyerek
YAR-YARAQ	silah	YARIQ-YARIQ	yarık yarık
YAR-YARAQLI	silahlı	YARIQAPALI	yarı kapalı
YAR-YARAŞIQ	kılık kıyafet	YARIQARANLIQ	yarı karanlık
YAR-YARAŞIQLI	gösterişli	YARIM-YARIM	yarım yarım
YAR-YOLDAŞ	arkadaş	YARIMAC	yarı aç
YAR-YOLDAŞLI	yoldaşlı	YARIMAÇIQ	yarı açık
YARA-PARA	yara	YARIMADA	yarımada
YARA-XORA	yara	YARIMADAM	yarım adam
YARA-XORALI	yaralı	YARIMAĞIR	yarı ağır
YARAQ-ƏSBAB	silah pusat	YARIMAĞIZ	gönülsüz
YARAQ-ƏSLƏHƏ	silahlar	YARIMARŞIN	yarım arşın
YARAQ-ƏSLƏHƏLİ	silahlı	YARIMARŞINLIQ	yarım arşınlık
YARAQLI-YASAQLI	silahlı pusatlı	YARIMASILI	yarı bağımlı
YARAM-YARAM	yar yar	YARIMAVTOMAT	yarı otomatik
YARĞANOTU	kuşekmeği, akçaçiçek, çobandağarcığı	YARIMAVTOMATİK	yarım otomatik
YARI-YARI	yarım	YARIMAY¹	yarım ay
YARI-YARIMÇILIQ	yarım yamalıklıq	YARIMAY²	hilal
YARI-YARIMÇIQ	yarım yamalak	YARIMAYE	yarı sıvı
		YARIMAYLIQ	yarım aylık

YARIMBARBAR	yarı vahşi	YARIMKÜRK	yarım kürk
YARIMBAYĞIN	yarı baygın	YARIMQABA	yarı kaba
YARIMBƏRK	yarı sert; yarı sağlam	YARIMQAPALI	yarı kapalı
YARIMBÜKÜK	yarı bükük	YARIMQARANLIQ	yarı karanlıq
YARIMCAN	ölümcül; takatsız; hevessiz	YARIMQARIN	yarı tok
YARIMCANLIQ	ölümcüllük; həlsizlik	YARIMQATI	yarı katı
YARIMCIR	yarı islah	YARIMQAYNAR	yarı kaynar
YARIMÇEVRƏ	yarım daire	YARIMQIVIRCIQ	yarı kıvrıkcık
YARIMÇILPAQ	yarı çıplak	YARIMQOL	kısa kollu
YARIMÇÜRÜMÜŞ	yarı çürük	YARIMQRUP	yarım grup
YARIMDAİRƏ	yarım daire	YARIMQURAQ	yarı kurak
YARIMDAİRƏVİ	yarım dairevi	YARIMQURUMUŞ	kısmen kurumuş
YARIMDƏYİRMİ	yarım dairevi	YARIMQÜLLƏ	küçük kule
YARIMDİRSƏK	yarım dirsek	YARIMLEQAL	yarı yasal
YARIMFABRİKAT	yarı mamul	YARIMLƏBBADƏ	yarım aba
YARIMFƏSİLƏ	alt takım, alt aile	YARIMLÜT	yarı çıplak
YARIMFİNAL	yarı final	YARIMMAHUD	yarı pamuklu
YARIMGİRVƏNKƏ	iki yüz gram	YARIMMANATLIQ	yarım manatlık
YARIMGİRVƏNKƏLİK	iki yüz gramlık	YARIMMAYE	yarı sıvı
YARIMGÜNBƏZ	yarı kubbe	YARIMMETR	yarım metre
YARIMHİSSƏ	yarım hisse	YARIMMƏRTƏBƏ	yarım kat
YARIMXAM	yarı islah	YARIMMƏXMƏR	yarı kadife
YARIMXARABA	yarı harabe	YARIMMÜDAFİƏÇİ	orta sahacı
YARIMİLLİK	yarım yıl	YARIMMÜSTƏMLƏKƏ	yarı sömürge
YARİMİSTİ	yarı sıcak	YARIMNƏFƏS	ölümcül; aşırı yorgun; tiknefes
YARİMİŞSİZ	yarı işsiz	YARIMNÖV	hayvan ve bitki sistematığında türlerin bölümlərindən birisi
YARIMKEÇİRİCİ	yarı iletken	YARIMORTA	yarı orta
YARIMKEFLİ	yarı sarhoş	YARIMOX	yarım dingil
YARIMKİLOLUQ	yarım kiloluk	YARIMOYAQ	yarı uyanık
YARIMKOBUD	yarı kaba	YARIMPALTO	kısa palto
YARIMKOL	yarı çalı, yarı çalimsı	YARIMPEŞMAN	yarı pişman
YARIMKOLLUQ	yarı çalılık	YARIMPƏRDƏ	perdecik
YARIMKOSA	yarı köse	YARIMPƏRT	canı sikkınca
YARIMKÖÇƏRİ	yarı göçer	YARIMPROLETAR	yarım günlükçü
YARIMKÖÇƏRİLİK	yarı göçerlik	YARIMRÜTUBƏTLİ	yarı rütubətli
YARIMKÖLGƏ	yarı gölgə	YARIMSAİT	yarı sessiz
YARIMKRİSTAL	yarı kristal	YARIMSAQQAL	favori
YARIMKRİSTALLİK	yarı kristallik	YARIMSAVADLI	yarı okumuş
YARIMKÜRƏ	yarım küre		

YARIMSƏHRA	yarı çöl	YARPAĞABƏNZƏR	yaprakvari
YARIMSƏRLÖVHƏ	ikinci başlık	YARPAĞITÜKLÜ	tüylü yapraklı
YARIMSƏRXOŞ	yarı sarhoş	YARPAQBÜKƏN	üzüm pervanesi; meşe yaprağı kurdu
YARIMSTANSİYA	küçük/ ara istasyon	YARPAQBÜRÜŞDÜRƏN	üzüm pervanesi; meşe yaprağı kurdu
YARIMŞALBAN	biçilmiş tomruk	YARPAQGƏMİRƏN	yaprak böceği
YARIMŞƏFFAF	yarı saydam	YARSIZ-YOLDAŞSIZ	yalnız
YARIMTƏHSİL	yarım tahsil	YASAVULBAŞI	zabıta başı
YARIMTƏMİZLƏNMİŞ	kısmen temizlenmiş	YASTI-YASTI	yavaş yavaş
YARIMTON	yarım ton	YASTIAĞIZ	yassı ağız
YARIMTONLUQ	yarım tonluk	YASTIBALABAN	yassı balaban
YARIMUÇUQ	yarı uçuk	YASTIBAŞ	yassı başlı
YARIMUSTA	kalfa	YASTIBİĞ	yassı bıyıklı
YARIMVƏHŞİ	yarı vahşi	YASTIBURUN	yassı burunlu
YARIMYETİŞMİŞ	olgunlaşmamış	YASTIBUYNUZ	yassı boynuzlu
YARIMYUN	yarı yün	YASTIDABAN	yassı topuk
YARIMYUVARLAQ	yarı yuvarlak	YASTIDİB	dibi düz kayık
YARIMYÜNGÜL	yarı hafif	YASTIDİBLİ	dibi düz kayık
YARIMZƏRİF	yarı zarif	YASTİDMİKLİLƏR	kazsılar
YARIMZİRZƏMİ	yarı bodrum	YASTIQARIN	bir balık türü
YARIOYAQ	yarı uyanık	YASTIQƏLSƏMƏLİ	keski solungaçlı
YARIOYAQLIQ	yarı uyanıklık	YASTIQƏLSƏMƏLİLƏR	keski solungaçlılar
YARIÖRTÜLÜ	yarı kapalı	YASTIQOTU	kaya çiçeği
YARIPARÇALANMIŞ	yarı parçalanmış	YASTIQÜZÜ	kılıf
YARİPEŞMAN	yarı pişman	YASTISİFƏT	yassı yüzlü
YARISƏRXOŞ	yarı sarhoş	YASTIYAPALAQ	bodur; biçimsiz
YARITOX	yarı tok	YASTIYAPALAQLIQ	bodurluk; biçimsizlik
YARIUÇUQ	yarı uçuk	YAŞ-YAŞ	yaş bir şəkildə
YARIUZANMIŞ	yarı uzanmış	YAŞIL-MAVİ	yeşil mavi
YARIYETİŞMİŞ	olgunlaşmamış	YAŞILBAŞ	yeşilbaş
YARIYETKİN	olgunlaşmamış	YAŞILBAŞLI	yeşil başlı
YARIYUMŞAQ	az yumuşak	YAŞILGÖZLÜ	yeşil gözlü
YARIYUMULU	yarı yumuk	YAŞİÖTMÜŞ	yaşlı
YARIYUXULU	yarı uykulu	YAŞLI-QURULU	yaşlı kurulu
YARIZARAFAT	yarı şaka	YAŞYARIM	bir buçuk yaşında
YARIZARAFATYANA	yarı şaka	YAŞYARIMLIQ	bir buçuk yıllık
YARLI-YARAQLI	silahlı	YAVA-YAVA	edepsizce
YARLI-YARAŞIQLI	gösterişli; yakışıklı	YAVAN-YAVAN	yavan yavan
YARLI-YOLDAŞLI	yoldaşlı	YAVAŞ-YAVAŞ	yavaş yavaş
YARMAAŞI	bulgur pilavı	YAY-QIŞ	yaz kış
YARMAÇİLOV	bulgur pilavı		

YAY-OX	ok yay	YEKDİLLİK	gönüldeşlik
YAYBAŞI	yaz başı	YEKƏ-YEKƏ	kaba saba
YAYLI-QIŞLI	yazlı kışlı	YEKƏBAŞ	büyük başlı; kalın kafalı
YAZ-QIŞ	yaz kış	YEKƏBAŞLI	büyük başlı
YAZI-POZU	okuma yazma	YEKƏBAŞLIQ	eblehlik; kabalık
YAZIB-OXUMAQ	okuyup yazmaq	YEKƏBIĞ	pos bıyıklı
YAZIB-POZMAQ	yazıp çizmək	YEKƏBIĞLI	pos bıyıklı
YAZIB-YARATMAQ	yazıp çizmək	YEKƏBURUN	burnaz
YAZIQ-YAZIQ¹	mazlum mazlum	YEKƏBUYNUZ	iri boynuzlu
YAZIQ-YAZIQ²	çizik çizik	YEKƏBUYNUZLU	iri boynuzlu
YAZIQ-YUZUQ	zavallılar	YEKƏDALAQ	dalağı şişmiş (hasta)
YAZIPIŞIYI	yaban kedisi	YEKƏDALAQLI	dalağı şişmiş (hasta)
YAZQABAĞI	bahar öncəsi	YEKƏDIRNAQ	koca tırnaklı
YEDDİ-YEDDİ	yedişer	YEKƏDIRNAQLI	koca tırnaklı
YEDDİARŞINLIQ	yedi arşınlık	YEKƏDIŞ	dişlek; dişli
YEDDİAYLIQ	yedi aylık	YEKƏDIŞLI	dişlek; dişli
YEDDİBAŞLI	yedi başlı	YEKƏDODAQ	koca dudaklı
YEDDİBUCAQLI	yedi açılı	YEKƏDÖŞ	göğüslü
YEDDİDƏQIQƏLİK	yedi dakikalık	YEKƏDÖŞLÜ	göğüslü
YEDDİDİLLİ	yedi dilli	YEKƏXANA-YEKƏXANA	büyük büyük
YEDDİDÜYMƏLİK	yedi düğmlük	YEKƏQANAD	büyük kanatlı
YEDDİİLLİK	yedi yıllık	YEKƏQANADLI	büyük kanatlı
YEDDİQARDAŞ	Ülker	YEKƏQARIN	karınlı; açgöz
YEDDİQAT	yedi kat	YEKƏQAŞ	iri kaşlı
YEDDİQATLI	yedi katlı	YEKƏQULAQ	büyük kulaklı
YEDDİQÜLLƏLİ	yedi kuleli	YEKƏQULAQLI	büyük kulaklı
YEDDİMETRLİK	yedi metrelik	YEKƏQUYRUQ	uzun kuyruklu
YEDDİMƏRTƏBƏ	yedi kat	YEKƏSAQQAL	çamber sakallı
YEDDİMƏRTƏBƏLİ	yedi katlı	YEKƏYANAQ	dolgun yanaklı
YEDDİYAŞ	yedi yaşında	YEKƏYANAQLI	dolgun yanaklı
YEDDİYAŞAR	yedi yaşında	YEKRƏNG	sade
YEDDİYAŞLI	yedi yaşında	YEKRƏNGLİK	sadelik
YEHAYE	yemek yeme; rüşvet	YEKSƏR	birden; tamamen
YEK-DİGƏR	birbiri	YEKTƏRƏF	tek tərəfli
YKƏBƏYEK	teke tek	YEKVÜCUD	tek; birləşik
YEKCƏHƏT	tek tərəfli; uygun; gönüldeş	YELAPARDI	yufka
YEKCƏHƏTLİK	tek tərəflilik; uygunluk; hemfikirlik	YELAYAQ	ayağına çabuk
YEKCİNS	tek cins	YELAYAQLI	ayağına çabuk
YEKDİL	gönüldeş	YELBEYİN	havai
		YELBEYİNCƏSİNƏ	düşüncesizce

YELBEYİNLİK	düşüncesizlik	YERFİSDİĞİ	yer fıstığı
YELCÖVÜZÜ	tıpta ve kozmatikte kullanılan bir meyve	YERKEŞNİŞİ	bir tür zehirli bitki
YELÇƏKƏN	cereyan	YERKÖKÜ	havuç
YELÇÖPÜ	çiçeksiz bir bitki	YERQAZAN	kazı işçisi; tarak
YELDƏYİRMANI	yel değirmeni	YERLİ-DİBLİ	tamamen
YELƏNCİRİ	turfanda incir	YERLİ-KÖKLÜ	büsbütün
YELLƏNƏ-YELLƏNƏ	ese ese; salına salına	YERLİ-YATAQLI	etraflı
YELPİKŞƏKİLLİ	yelpazemsi	YERLİ-YERSİZ	yerli yersiz
YELSUYU	şifalı su	YERÖLÇƏN	messah
YEMDOĞRAYAN	doğrayıcı	YERPULU	ücret
YEMQARIŞDIRAN	kariştirici	YERSARMAŞIĞI	yer sarmaşığı
YEMƏK-İÇMƏK	yemek içmek	YERSİZ-YERSİZ	yersiz
YEMPÖRTƏN	haşlama cihazı	YERSİZ-YURDSUZ	yersiz yurtsuz
YENGİYETİŞMİŞ	yeni yetme	YERSİZ-YUVASIZ	yersiz yurtsuz
YENİ-YENİ	yeni yeni; henüz	YERTƏRPƏNMƏ	deprem
YENİCƏ-YENİCƏ	yep yeni	YERÜSTÜ	yer üstü
YENİÇƏRİ	yeniçeri	YERYAPALAĞI	bodur
YENİÇƏRİLİK	yeniçerilik; zorbalık	YEŞİKDAŞIYAN	hamal
YENİŞ-YOXUŞ	iniş yokuş	YETİM-YESİR	öksüzler
YENİYETMƏ	yeni yetme	YETİMDOYURAN	bol; büyük
YEPYEKƏ	koskocaman	YETİŞHAYETİŞ	ulaşma anı; olgunlaşmak üzere
YEPYENİ	yep yeni	YETMİŞİLLİK	yetmişlik
YER-GÖY	yer gök	YETMİŞYAŞLI	yetmişlik
YER-YEMİŞ	kavun karpuz; kuru yemiş	YEYİB-İÇMƏ	yiyip içme
YER-YER	yer yer	YEYİB-İÇMƏK	yiyip içmek
YER-YERDƏN	çeşitli yerlerden	YEYİB-YATMAQ	yiyip yatmaq
YER-YURD	yer yurt	YEYİN-YEYİN	hızlı hızlı
YERALMASI	yer elması; patates	YƏHƏR-ƏSBAB	koşum
YERALTI	yer altı	YƏHƏRALTI	çul; terlik
YERBƏYER	etraflı	YƏHƏRBURUN	yassı burunlu
YERBƏYERLİ	etraflıca	YƏHƏRQAŞ	kemerlik
YERDƏNÇIXMA	yerden çıkma	YƏHƏRQAYIRAN	eyerci
YERDƏYİŞDİRMƏ	yer dəyişirme	YƏHƏRVURMA	yağır
YERDƏYİŞMƏ	yer dəyişirme	YƏHƏRYANI	eyer yanlığı
YERDOMBALANI	yer elması	YİĞİN-YİĞİN	yığın yığın
YEREŞƏN	cüce fare	YIXILA-DURA	düşə kalka
YERƏBAXAN	kapalı kutu	YIXILA-YIXILA	düşə kalka
YERƏNCİRİ	turfanda incir	YİR-YİĞİŞ	toparlanma
YERFİNDİĞİ	yer fıstığı	YİRĞALANA-YİRĞALANA	yalpalayarak

YIRTIQ-DEŞİK	delik	YORĞUN-YORĞUN	yorgun yorgun
YIRTIQ-YAMAQ	yama	YORTA-YORTA	tırıs (giderek); koşarak
YİVAÇAN	yivaçar	YÖR-YÖNDƏM	görünüş; düzen
YOĞUNBALDIR	kalın baldırlı	YUXARIBAŞ	yukarı, en baş taraf
YOĞUNBOYUN	ensesi kalın, şişko	YUXUGƏTİRƏN	uyutucu
YOĞUNDİMDİK	kalın gagalı	YUXUGƏTİRİCİ	uyutucu
YOĞUNDODAQ	kalın dudaklı	YUXUGÖRMƏ	düş
YOĞUNQARIN	göbekli	YUXULU-YUXULU	uykulu uykulu
YOĞUNQURŞAQ	molla	YUXUPİŞİYİ	uykucu
YOĞURTAŞI	yoğurt çorbası	YUMRU-YUMRU	yumru yumru
YOXUŞ-ENİŞ	iniş yokuş	YUMRUDİB	yumru dipli
YOL-İZ	yol	YUMRUSİFƏT	ablak
YOL-YOL	çizgi çizgi	YUMRUYANAQ	tombul yanak
YOLAYAXIN	uysal	YUMŞAQ-YUMŞAQ	tatlı dille
YOLAYAXINLIQ	uysallıq	YUMŞAQBƏDƏNLİLƏR	yumuşaqçalar
YOLAYIRAN	makas; makasçı	YUMŞAQDƏRİLİ	yumuşaq derili
YOLAYOVUQ	uysal	YUMŞAQXASİYYƏT	uysal
YOLAYOVUQLUQ	uysallıq	YUMŞAQXASİYYƏTLİ	uysal
YOLAYRICI	kavşak	YUMŞAQXASİYYƏTLİLİK	uysallıq
YOLBİLƏN	sağduyulu	YUMŞAQTÜK	yumuşaq tüylü
YOLDAŞCANLI	dost canlı	YUMŞAQTÜKLÜ	yumuşaq tüylü
YOLDAŞCANLILIQ	dost canlılıq	YUMŞAQÜRƏKLİ	sevecen
YOLDƏYİŞƏN	makas; makasçı	YUMŞAQÜRƏKLİLİK	sevecenlik
YOLGÖSTƏRƏN	kılavuz, akıl hocası	YUMŞAQYARPAQLI	yumuşaq yapraklı
YOLXƏRCİ	yol parası	YUMŞAQYUNLU	zarif yünlü
YOLKƏSƏN	çapulcu	YUMURTAŞƏKİLLİ	yumurtamsı
YOLKƏSMƏ	çapul; yol kəsme	YUNDARAĞI	yün tarağı
YOLPULU	yol parası	YUNDARAYAN	yün tarayıcı
YOLÜSTÜ	geçerken	YUNDİDƏN	yün temizleyen
YOLVERİLMƏZ	uygunsuz	YUNƏYİRƏN	yün eğiren
YOLVURAN	alçak kimse	YUNVERƏN	yünlük
YOR-YOXSUL	yoksullar	YUNYUYAN	yün yıkayan
YORĞAN-DÖŞƏK	yataq yorgan	YUPYUMRU	yusyuvarlak
YORĞANAĞI	yorgan yüzü	YURD-YUVA	yurt yuva
YORĞANIQALIN	arkası güclü	YURD-YUVASIZ	yurtsuz yuvasız
YORĞANSIRIYAN	yorgancı	YURDSUZ-YUVASIZ	yurtsuz yuvasız
YORĞANTİKƏN	yorgancı	YÜKALAN	alıcı (yük)
YORĞANÜZÜ	yorgan yüzü	YÜKALTI	yüklük
YORĞANÜZÜLÜK	yorgan yüzlüğü	YÜKBOŞALTMA	tahliye
YORĞUN-ARĞIN	yorgun argın	YÜKDAŞIMA	nakliye

YÜKDAŞIYAN	nakliyecisi; hamal
YÜKGÖNDƏRƏN	gönderici
YÜKGÖTÜRMƏ	yük kaldırma
YÜKQALDIRAN	vinç
YÜKSƏKGƏRGİNLİKLİ	yüksek gerilimli
YÜKSƏKİXTİSASLI	uzman
YÜKSƏKLİKÖLÇƏN	altimetre
YÜKSƏKMAAŞLI	yüksek maaşlı
YÜKSƏKMƏHSULLU	yüksek ürünlü
YÜKSƏKMOLEKULLU	yüksek molekülü
YÜKSƏKVƏZİFƏLİ	makam sahibi
YÜKSƏKVOLTLU	yüksek gerilimli
YÜKVURMA	yükleme
YÜNGÜL-YARAQ	hafif silahlı; hafif
YÜNGÜLÇƏKİLİ	hafif
YÜNGÜLXASİYYƏT	ciddiyetsiz
YÜNGÜLXASİYYƏTLİ	ciddiyetsiz
YÜNGÜLXASİYYƏTLİLİK	ciddiyetsizlik
YÜNGÜLMƏZAC	ciddiyetsiz
YÜNGÜLMƏZACLIQ	ciddiyetsizlik
YÜNGÜLTƏBİƏT	ciddiyetsiz
YÜNGÜLTƏBİƏTLİ	ciddiyetsiz
YÜNGÜLTƏBİƏTLİLİK	ciddiyetsizlik
YÜPYÜNGÜL	çok hafif
YÜYÜRƏ-YÜYÜRƏ	koşa koşa
YÜZ-YÜZ	yüzlerce
YÜZBAŞI	yüzbaşı
YÜZBAŞILIQ	yüzbaşılık
YÜZİLDƏNBİR	sarısabır
YÜZİLLİK	asırlık
YÜZMANATLIQ	yüzlük

Z

ZAĞ-ZAĞ	tir tir	ZƏR-ZİBA	süs püs
ZAHİR-BATİN	iç yüz	ZƏR-ZİBALI	süslü; ziynetli
ZAMAN-ZAMAN	zaman zaman	ZƏR-ZİVƏR	süs
ZANBAQÇİÇƏKLİLƏR	zambakgiller	ZƏRƏRVERİCİ	zararlı
ZANQAZARANQ	tangır tangır	ZƏRİFYUNLU	ince yünlü
ZAR-ZAR	hıçkıra hıçkıra	ZƏRQANADLI	altuni kanatlı
ZARANQAZARANQ	tırnk	ZƏRLİ-ZİBALI	süslü
ZARI-ZARI	hıçkıra hıçkıra	ZƏRRƏ-ZƏRRƏ	zerre zerre
ZARILDAYA-ZARILDAYA	inildeye inildeye	ZƏVZƏK-ZƏVZƏK	zevzek zevzek
ZATIQRİQ	dalavereci	ZİĞ-ZİMĞİR	ziğ (duru, sulu balçık)
ZATIQRİQLİQ	dalaverecilik	ZİĞBAZİĞ	tıka basa
ZAVALLI-ZAVALLI	mazlum mazlum	ZİNQ-ZİNQ	zilin, çanın çıkardığı ses
ZAVODYANI	fabrika etrafı	ZİNQİROVOTU	çan çiçeği
ZEHNİAÇIQ	kavrayışlı	ZİQQANA-ZİQQANA	ıkına sıkına
ZEHNİAÇIQLIQ	kavrayışlılık	ZİR-ZİR	zırl zırl; zır zır
ZEYTUNÇİÇƏKLİLƏR	zeytingiller	ZİRİNQAZİRİNQ	zingırdayarak
ZƏBT-RƏBT	düzen	ZİBİLATAN	çöpçü
ZƏFƏRANPLOV	safranlı pilav	ZİBİLDƏŞİYAN	çöp taşıyıcı
ZƏHLƏAPARAN	bıktırıcı; kötü	ZİR-ZƏBƏR	altüst
ZƏHLƏTÖKƏN	bıktırıcı; kötü	ZİR-ZİBİL	çöp; yaramaz
ZƏHLƏTÖKÜCÜ	bıktırıcı; kötü	ZİREHDEŞƏN	zırh delici
ZƏHMƏTSEVƏN	çalışkan	ZİREHDƏLƏN	zırh delici
ZƏHMƏTSEVƏNLİK	çalışkanlık	ZİRƏÇİÇƏYİ	karaman kimyonu, çayır kimyonu, Frenk kimyonu, dağ kimyonu
ZƏHMƏTSEVƏR	çalışkan	ZİRİNCÇİÇƏKLİLƏR	kadıntuzluğuğiller
ZƏHMƏTSEVƏRLİK	çalışkanlık	ZİYANVERƏN	zararlı
ZƏLİL-ZƏLİL	zelilcesine	ZİYANVERİCİ	zararlı
ZƏM-ZƏM	zem zem	ZİYİLOTU	şebrek, lampsan
ZƏMİSİÇANI	tarla sıçanı	ZOĞALAŞI	kızılıklı pilav
ZƏNBİL-ZƏNBİL	zembil zembil	ZOL-ZOL¹	çizgi çizgi
ZƏNCİROTU	kara hindiba otu	ZOL-ZOL²	sık sık
ZƏNCİRVURAN	muharrem ayının onuncu günü kendine zincir vuran kişi	ZOLAQ-ZOLAQ	çizgi çizgi
ZƏNGÇALAN	çancı	ZOLAQARASI	şeritler arası
ZƏNGÇİÇƏKLİLƏR	çan çiçeğigiller	ZOQBAYTARLIQ	baytarlık
ZƏNGÇİÇƏYİ	çan çiçeği	ZOOCƏRR AHLIQ	hayvan cerrahlığı
ZƏNGŞƏKİLLİ	çansı	ZOR-BƏLA	güçlülük
ZƏNGVURAN	zangoç	ZOR-GÜC	güçlülük
ZƏR-ZƏRBAFTA	sırmalı kumaş; sırmalı	ZORBAZOR	zorba

ZORBAZORLUQ	zorbalık
ZÖHRƏOTU	yer fesleğeni, köpek lahanası, sultanotu, ağacaotu
ZÖVQ-SƏFA	zevk ve sefa
ZURNA-BALABAN	zurna balaban
ZURNA-BALABANLI	zurna balabanlı
ZURNA-QAVAL	zurna tef
ZÜLÜM-ZÜLÜM	inleye inleye
ZÜMRÜDGÖZLÜ	yeşil gözlü
ZÜYTUTAN	refakatçi

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Özdemir CENGİZ
Doğum Yeri ve Tarihi : Zonguldak 02.07.1991

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Trakya Üniversitesi
Yüksek Lisans Öğrenimi : Bartın Üniversitesi
Bildiği Yabancı Diller :
Bilimsel Faaliyet/Yayımlar :
Aldığı Ödüller :

İş Deneyimi

Stajlar :
Projeler ve Kurs Belgeleri :
Çalıştığı Kurumlar : Cevat Koçak Anadolu Lisesi, Turgut Işık Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Behçet Kemal Çağlar Anadolu Lisesi

İletişim

E-Posta Adresi : ozdmrcngz@outlook.com

Tarih : 13/09/2019 (Tez sınav tarihi)